Exodus TEO

Formatting by Nathan Kasimer With the Targum, 1917 JPS Translation, and Rashi ©Nathan Kasimet, 2021 (5782). This text may be re-used under the terms of the Creative Commons Sharealike 2.0 license (CC-BY-SA), the terms of which are available here: https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/. This book includes the following texts:

- Migra According to the Masora
- License: CC-BY-SA
- にておれて、はでして「「Activities ource.org/wiki/wiki/he.wikisource.org/wiki/he.wikisource.org
- Targum Onkelos, vocalized according to the Yemenite Taj
- License: CC-BY-SA
- הרגום אונקלוס/ikiwigiource.org/wiki/ה-אונקלוס Source: https://he.wikisource.org
- Rashi Chumash, Metsudah Publications, 2009
- License: CC-BY

All these texts were retreived from Sefaria. It was typeset and formatted using ETEX, using the Shlomo font by Shlomo Orbach from https://sites.google.com/site/orlaeinayim/download and the EB Garamond font by Georg Duffner from http://www.georgduffner.at/ebgaramond/index.html. Both of these were used under the terms of the SIL Open Font License.

עשרת הדברות במעם עליון	
wrra n'a	
שירת הים ועשרת הדברות	204
פרשה ויקרא	202
פרשת ויקרא למנחה בשבת פקודי	202
פרשת פקורי	160
פרשת ויקהל	IVS
פרשת כי תשא	121
פרשת תצוה	134
פרשת תרומה	911
פרשת משפטים	96
פרשת יתרו	18
פרשת בשלח	28
פרשה בא	68
פרשת וארא	12
פרשת שמות	ī
Usage Guide	ÍV
Introduction	Λ

תוכן העניינים

ספר שמות – noticulorini

	הפטרת	GLAU	ויו	777	_{		٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	248
	הפטרת	GLAU	G	_Ľ	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	•	٠	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	248 248
	GLMU G																																		744
	הפטרת	GLAU	ĭ 1⊂	ĽL	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	•	٠	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	240
	erwn 10	<u> </u>	• •	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•		•	٠	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	240
	הפטרת	GLAU	<i>(</i> 2)	14	' □	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	•	٠	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	238
	に	ぬれば	ЦЦ	_ 1	777	_{4	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	•	• •	•	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	٠	236
	הפטרת	מבנו		A 1	777	_{	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•		•	٠	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	233
	מפמיר מ	<u>ישר</u> ם	$\square$ 8	$\langle \Lambda \rangle$	ЦL	14	Λ	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	233
	に	<u>G</u> ULL	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	•	٠	٠	•	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	•	•	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	٠	230
	הפטרת	してに		٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•		•	٠	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	576
	הפטרת	כי תע	×	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	•	• •	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	•	• •	•	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	٠	572
	הפטרת																																		
	הפטרת	ערומו	٠ بـ	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	122
	הפטרת	CAGG.	_																																617
	に		• •																																712
	ಗಡಲಗಗ	口口の	1 .	٠	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	•	• •	٠	٠	٠	•	٠	٠	٠	•	• •	•	٠	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	717
	に		• •	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	•	•	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	510
	הפטרת	こなしと	• •	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	•	• •	٠	٠	٠	•	٠	٠	•	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	208
	ಗಡಬಗಗ	ಬ ದಗಗ	• •	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	•	• •	•	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	٠	907
G	מרות																																		907

Introduction

This humash is intended primarily for learning *Shnayim Mikra veEchad Targum*, but to be versatile enough to be usable in a synagogue. To that end, it includes multiple texts used as the "Targum"—Targum Onkelos itself, the commentary of Rashi, and a translation into English. For Haftarot, special Maftir portions, and Shabbat Minha readings, only Hebrew and English are printed, since these sections are included for ease of use in synagogues rather than for study use.

The text of the Torah itself is from the Mikra at pi Masorah project. The text was selected for its open licensing, extensive source documentation, and accuracy in presenting the masoretic text. The text of Targum is the Wikisource Targum, which is based on Yemenite texts (particularly the 1901 edition of the Taj). It was selected for its accurate vocalization. The English translation is the from Sefaria. Data for aliya divisions, haftarot, and lengths of parshiyot was pulled from Hebcal. Information on which special Mastir and Hastarot, and lengths of parshiyot was pulled from Hebcal. Shabbat Chumash. Sedarim data was pulled from Mikra at pi Masorah.

I hope this text will be helpful to those who use it.

Jasge Guide

This text has minimal notations about various textual differences in the Masoretic text of the Torah. For information where this text varies from others, see the notes of the Mikra al pi Masorah project, or notes in Minhat Shai. The Mikra al pi Masorah project also has information in its notes about variations in customs about where to divide aliyot. Only differences that affect the consonatal text as it appears in a Seder Torah are noted. Kamatz Katan is indicated with a special symbol for the text of the Torah, but not in the text of the Targum.

To reduce confusion, different numbering systems used for running verse references are numbered differently. Roman numerals are used for chapters, Hindu-Arabic numerals for verses, and Hebrew letters for Sedarim. In verse references in notes, however, chapters are listed in Hindu-Arabic numerals. Where there are attested seder divisions that are not included in the traditional 154-seder count, the number is printed with an asterisk, indicating that it is a seder break but the seder number has not increased. Instances where there are variations in tradition for the start of a seder are in brackets or parentheses.

Names of parshiyot, aliyot, and the number of verses in each parsha are noted in Rashi script. The weekday aliyot can be assumed to end where the second aliya begins. The ending is noted if that is not the case. "Is and ">RIW" indicate the weekday aliyot. Aliyot for doubled parshiyot are in parentheses.

Parsha breaks are indicated with a Dor o in parentheses. A petuha is a paragraph break that ends a line, a setuma is a break where a blank space is left mid-line. Keri ukhetiv instances are noted with brackets and letters indicating which text is the keri and which is the ketiv.

Large/small letters are printed in the text. Note that in an actual Seder Torah the large/small letters have the top of the letter aligned with the rest of the text. They are printed aligned with the bortom line here due to typesetting considerations. Other special letters are indicated with parenthetical notes.

- (10) הבה נחהכמה לו. כל סבס לשון סכנס וסומנס לְדָבֶר סוֹם, כלומר סומינו עלמיכס לכך: נחהכמה לו. לעס, משט מלמו כאלו לא ידע: (8) ויקם מלך חדש. רב ושמומל, מד אמר מדש ממש, ומד אמר שנממדשו גוירומיו (מומס יה.): אשר לא ידע.
- (ק) וישרצו. שהיו יולדות ששה בכרם מתד:
- אלא להודיעך לדקחו של יוסף, הוא יוסף הכועה אם לאן אביו, הוא יוסף שהיה במלכים ונעשה מלך ועמד בלדקו:
- (5) ויוסף היה במצרים. וסלא סוא ובניו סיו בכלל שבעים, ומס בא ללמדנו, וכי לא סיינו יודעים שסוא סיס במלרים, שמוליאן ומכנימן במספר ובשמוסס, שנאמר המוֹלִיא בְמִמְפֶּר נְּבָמְׁם לָבָלֶם בְּשֵׁם יִקְרֶא (ישעי'מ, כו. שמו"ר א, ג):
  - (1) ואלה שמוח בני ישראל. מע"פ שמואן נמייק נשמוסס, חור ומואן נמיחתן, לסודיע הנתן שומשלו לכוכניס,

וּנְלְטַם_פֿתּ וֹמֹלָע מִּוֹ_עַאָּבֹּאֹ: מַל־שֶׁנְאָנוּי י וְהָיֶה בִּירִקְהָאַנְה מִלְחְמָהֹ

יּאַגוֹ∟מֹא: ויגיחון בַּנָא קָרֶב וְיִסְקוּן מִן נושוספון אַף אַנון עַל סְנָאַנָא וֹטִּנוֹ וִינֵי אָנֵי וֹמִּנִׁאַ עַנִּב us, and get them up out of the land. unto our enemies, and fight against any war, they also join themselves pass, that, when there befalleth us lest they multiply, and it come to come, let us deal wisely with them,

הֶבְּה נְהְחַבְּמֶה לֵוֹ פֶּן־יִרְבֶּה הַבּוּ נְהָחַכַּם לְהֹוֹן דְּלְמָא

نَشِلُمُ عُدًا لَنَكُ فَنَا مُقَلِّمُ: ניאָמֶר אֶל־עַמְּוֹ הַנְּה עַם בְּנֵי נְאֲמֵר לְעַמֵּיה הָא עַמְּא בְּנֵי

aighty for us; of Israel are too many and too 9 Behold, the people of the children And he said unto his people:

אַשָּׁר לְאַ־יְנַרָע אָת־יוֹסָף:

וּמִּבְאָב בַב וֹמֹּגוּם מִמֵּנוּ:

דְלְא מְקַיִים גְּזִירַת יוֹסָף:

Egypt, who knew not Joseph. Now there arose a new king over

١٠٠ נَرْݣُه مُرْكِكُ مِنْ مُرْكُمْ لِأَنْ الْمُوا مُرْخِهِ الْكُولِي مُرْ مُدُّلُوكُ الْمُوالِينَ ١٠٠

וֹאִטְמְלִיאָנוּ אַבְעָּאַ מִנְּבִינְוֹ:

filled with them.

הַאָּבֶּאְ אִטֶּם: ַ(פּ) נוּמְּבְּטִוּ בְּטְאָב וַשִּׁמְּלָא וּסְגִאוּ וּחָקרפּוּ לַחְדָּא לַחְדָּא لْ يَظْرُ نَمْلُ عِبْرٍ فَلَا لَنَمْلُ مُن لَذَلُكُ يَظْرُ نَمْلُ عَبْرٍ ثَقَيْمِهِ لَعَنْ نَمْلُ عَبِ

exceeding mighty; and the land was and multiplied, and waxed 7 fruitful, and increased abundantly, And the children of Israel were

הַבְּוֹר הַהְוּא: º נֹג'מָט .וִסֹבּ וֹבֹבְאַטְוּוּ וֹבִבְ וּמִּוּט וִסִבּ וֹבֹבְ אֵּטוִנִי וֹכִבְ

בְּבְא הַבוּגּא:

brethren, and all that generation. And Joseph died, and all his

בְּמָגֵבׁנִם: יעקב שׁבְעַיִּם נְבָשׁׁ וְיוֹסָף הָנֶה דִיִּעָּקֹב שְׁבְעִּין נִפְּשָׁן וְיוֹסָף

and Joseph was in Egypt already. the loins of Jacob were seventy souls; And all the souls that came out of

ْ رَبْنِي جُرِ رُقِمَ بَجْهُر بُرُكِ يَتُرَكِ يَتُرَهُن خَرْ رُقَمُنَه رُفَطَ يَلَحُه

يا إنومير، به إلايها:

4 Dan and Naphtali, Gad and Asher.

ב ושְׁמַכְר וְבוּכֵון וּבְּנִימָן:

וּמְּמכֹר וַבוּלוּן וּבְּנָוֹמִין:

3 Issachar, Zebulun, and Benjamin;

2 Reuben, Simeon, Levi, and Judah;

ב ראיבו שְׁמְלְנוֹ בֵנִי וִירוּדֶר:

באיבו שְּמְעוֹן בָוֹי וִיהוּדָה:

בָּאנ: א מִבְּיִנְיִם אַנִי וֹהַּלְרַ אַנְהַ וּבִּיהָוֹ בְּבְּאַלְוּ לְמִבְּנִים מִם וֹהַלִּר

נְּבַר וֹאֲנְשׁ בִּיתִיה עַאָּלוּ: عسم بَيْجُ ا שָׁמִוּת בָּנֵי יִשְׁרָאֶל הַבָּאָים וִאָּלִין שְׁמָהָה בָּנֵי יִשְׂרָאֵל

his household: with Jacob; every man came with I sons of Israel, who came into Egypt NOW THESE are the names of the

וֹאָט_בַּגַּטִמָם: ÇŒĻŒĦ מַנְּעוּ בַּסְבַלְעָם וֹיְבֶּוֹ מַבֵּי נֹגֹמָּגְמִנּ מֹּלָגִן מִּבְינִ מִפְּנִם לַמָּמֹן

نظيا تنكِم بنظت ختر نهُليخ: וֹכֹאָמֶבְ וֹמֹנֹּנּ אָטְוִ כֵּל וֹבַבּּע וֹכֵוֹ

täll: ^{ימנטן} נוּהֹבֹּבוּ מֹבְּבַנִים אָטַ בֹּדֵוֹ וֹאָבַאָׁבְ וֹאַפֹּבְעוּ מִבָּבֹאָנ זִי בַּדָּוּ וֹאָבָאָבְ

\$aL_ātL: tio titl: עַבֹּדָה בַשְּׁדֶה אָת כָּל־עַבְּדָהָם לְהֵּע בּׁעְמֶּע נִבֹלְבֹנְיִם נִבֹבֹלֶ. daix בֹּמִנֹא נַבַׁלְבֹנֵג נַבַּבֹלְ

מפַּבְר וְשָׁם הַשָּׁנִת פּוּנְתְר: בְּעִבְרְיָּר אֲשֶׁר שֵׁם בַאַרַוּל יָהִנִיִּנְאַ דִּשׁנִם חֲדָא שִפְּרָה يربه فرر فركاك معبدتا كرميج أباء يهود مرجه جمعديا كوبوه

נְחֲיָה: הוא נהַמְמָן אַבְוּ וְאָם בָּת הָוֹא אָם בָּרָא הוּא וְמִקְמָלֵן יָתִיה ין וּבְאִיטֵׁן הַּלְבְבַּלְאַבְׁלְיִם אִם בּוֹן וְבִוּבִּוֹטִא וְטִבּוֹוֹו הַּלְ מִׁנִּבְבֹּא וַנְאַמֶּר בֹּנְלֶבְלֵן אָטַ עַמֹּבְרַנְנָע נֹאָמָר כַּר שִּׁנְוֹנֵוֹ מִנְלָבוֹ נִעַ

> لَمْتَاقُو: אוצרי לפרעה יח פיתום ויח לפולטונעון ולון טבוו פוע בדיל לענואיהון تهجمننا なるいしげ

לנו וֹמִבְאָב: שׁבַבּׁנוּ וֹמַבַע בְמִבֵּבִי אָנ מוֹ שַבַּעם יִבְמָא בַּמְעַנוֹ לְעִיוֹ בַּוֹ סְנוֹ וְבֵוֹ

בַּלַמָּנו:

בַּלַמָּגנ: وبخلالالال アダロマコド וַיְמֶרְרֹוּ אָת־חַיִּיהֶם בַּעְּבֹרֶה וְאַפָּרוּ יָת חַיִּיהוֹן בִּפּוּלְחָנָא

וְמִוְם טַלְיִוּטְאַ פּוּעָה:

נֹאָם בַּבַעַּא בוא טַבוּוֹמָנַנִי:

Raamses. Pharaoh store-cities, Pithom and their burdens. And they built for II taskmasters to afflict them with Therefore they did set over them

of Israel. were adread because of the children more they spread abroad. And they 12 the more they multiplied and the But the more they afflicted them,

rigour. children of Israel to serve with And the Egyptians made the

rigour. wherein they made them serve with in the field; in all their service, brick, and in all manner of service with hard service, in mortar and in And they made their lives bitter

the name of the other Puah; name of the one was Shiphrah, and 15 Hebrew midwives, of whom the And the king of Egypt spoke to the

shall live. but if it be a daughter, then she it be a son, then ye shall kill him; ye shall look upon the birthstool: if of a midwife to the Hebrew women, and he said: 'When ye do the office

(II) עליו. על סעס: מסים. לשון מם, שריס שגובין מסס המם. ומהו המם, שיבנו ערי מסכנות לפרעה: למען ורבומינו דרשו, כאדם שמקלל עלמו, ומולה קללמו באחרים, והרי הוא כאלו כחב וְשָּלִינוּ מן הארץ והם יירשוה: א, א). (וסס לא סבינו שעל כל סעולס אינו מביא, אבל סוא מביא על אומס אחת. ברש"י ישן): ועלה בון הארץ. על כרחנו. ימחכמה מה לטשוח לו. ורבוחינו דרשו, נחחכם למושיטן של ישראל לדונס במים, שכבר נשבט שלא יביא מבול לעולם (שמו"ר

(12) וכאשר יענו אוחו. זכל מס שסס נומנין לג לענומ, כן לג סקצ"ס לסרצומ ולספריץ. בן ירבה, כן רגס וכן פרץ. סאולרום (שמו"ר א, יד): אח פחום ואח רעמסס. שלא סיו ראויום ממחלה לכך, ועשאים חוקות וצלורום לאולר: ענוחו בסבלחם. של מלריס: ערי מסכנוח. כמרגומו, וכן לֶן: בֹּחׁ פֶׁל סַפֹּבֵן סַזֶּה (ישעי' כב, מו), גובר הממונה על

בעיני עלמס וק"ל). ורבומינו דרשו, כקוליס היו בעיניהם: ומדרשו, רוח הקודש אומרח כן, אחם אומרים פן ירבה, ואני אומר כן ירבה: ויקצו. קלו בחייהם. (ויש מפרשים המלרים

(EI) בפרך. בענודס קשס סמפרכם אם סגוף ומשברמו:

(16) בילדכן. כמו בסולידכן: האבנים. מושב סאשה היולדת, וצמקום אחר קוראו משבר, וכמוסו עשה מְלָאבָה עַל המפייקות מינוק הצוכה (מומה יה:): בועה. לשון לעקה, כמו בַּיּוֹלְבָה מֶבְּשֶה (ישעי' מב, יד): שפרה. זו יוכבד, על שם שֶׁמְשַׁפֶּרֶת אָת סולד: פועה. זו מרים, על שם שפּוֹשֶה ומדברת וסוגה לולד, כדרך הנשים (15) לפילדות. הוא לשון מולידות, אלא שיש לשון קל ויש לשון כבד, כמו שובר ומשבר, דובר ומדבר, כך מוליד וקילַד:

בּוֹלֵב'ות: מֹבְנַ מֹגְנֵנִם וֹשְׁנַנִוֹים אָנֵי מִּבְלָּא בּמִגִּנִנִם וֹפַנִּמָּא נִנִ ַ נְלָאָ הֹמְוּ כַּאַמֶּׁר צַבָּר אַלְיִנוֹן הַבָּדָא כַּמָא צַמַּלְיִלְ הַּמָּעוּוּ נְיִּנְיִם יִּבְּיִנִאָּן הַמְּיִלְאִ מֵּע הַאָּבְיִנִם יִּבְיִנִם יִּבְינִלְאִ הַוֹּיִם מִּוֹ בַּבְּיִם יִּבְּיִנִם

تَٰذِٰکَٰڵہٰٰם: īĿ~~Ĕ~~L تاثنت ביי ניאטר לְהָוֹ מִדִּיִּשׁ עַשְׁיִי מִיּיִי עַ מִּיִּיִי עַיִּיִוּ מִאָּ דִין עַבְּּדִּיִּין رَبْطُكُ؉ مُرْكِ مِجْدَرِتِ كَافِرَخْيِن بَطْدُة مَكْرُفَة لِمَجْدَنَت كِنَائِتُه

שׁבֿוּא אַבְנוֹן נַמִּוֹבְּגְנִי וֹנִלְנִי: הְעַבְרִיְּת ְבֶּיִ חְנְוֹת הְנְּה בְּשֶׁבֶם צָּרֵי חַכִּימָן אָנִין עַּד לָא עַלֹּה ور جِه حِوْقِين الشَّهُ النَّامُ الْمُعِلَّالِي النَّامُ נטאַמָּבוֹן טַמְנַבְּעַטְ אָבְ-פַּבַמָּט נאָמַבָא טַנְסָא לְפַּבַמָּט אָבִי

בַּמֹם נוֹמֹגַמוּ מִאָּב:

בַּאָּבְנַיִם וּוֹמַמָּ בְטַם בַּשָּׁים:

וּשְׁעַבְּיִלְּיִלְ אָעַרְ פְּעִּיְלְּמָא תְּבֵּין וְמִיּיִלְיִהְיִּלְ

خْتُكُ لَا يُعْدُدُ اللَّهُ الْخُدُاءُ اللَّهُ الْخُدُاءُ اللَّهُ اللَّالِي اللَّا اللَّالِي اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّالِي الللَّهُ الللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّا

וטטיפו לַטִּדְא: יי ניימר אָלְהָים לְמִילְדָה ניַבֶּר וֹאִימִיב יָן לְחָיָהָא וּסְּוִי עַּמָּא

בום וו וגבר להוו במיו:

men-children alive. commanded them, but saved the 17 did not as the king of Egypt But the midwives feared God, and

have saved the men-children alive? Why have ye done this thing, and 18 the midwives, and said unto them: And the king of Egypt called for

unto them. delivered ere the midwife come women; for they are lively, and are women are not as the Egyptian Pharaoh: 'Because the Hebrew And the midwives said unto

multiplied, and waxed very mighty. 20 midwives; and the people And God dealt well with the

them houses. 21 midwives feared God, that He made וְהָי בֶּי־יָרְאָּי חַמְיַכְּלְה אָת־ וַהְנָה פַּר דְּחִילָא חַיְהָא מִן And it came to pass, because the

אָלְעַנְּנִינְיוּ שׁעמיד לסוולד בן סמושיע אומס: וחיח. וממיס: סְּמְבְּנְיָס (ירמי'ימ, ג), מושב כלי מומנת יולר כלי מרם: → אם בן הוא וגוי. למ סיס מקפיד אלמ על סוכריס, שממרו לו

- יג, יע) לשון עבר חללמס כמו ומחללו לוכריס: כמו ויממכו לוכריס, וַמְּדַבְּרְנֶס בְּפִּיבֶם (ירמי מד, כס), לצון דברמס כמו ומדברו לוכריס, וכן וַמְּמַלֶלְנֶס מֹמִי שָׁל עַמִי, (ימוקאל שברים לנקבום רבום, מיבה זו וכיולה בה משמשם לשון פעלו ולשון פעלחם, כגון ומהמכן היש מלרי, (שמוח ב, יע) לשון עבר (12) וחחיין את הילרים. מָסַפְּקוֹמ לַסס מיס ומוון. (סומס יפֿו) מכגוס הכאַטון וַקַּיָּימה, וסשני וַקַּיִּימָפוּן, לפּי שלשון
- שכמוב כללן, ויברך מומס ועוד כמיב עָש מִּמָּךְ לָבְנָמׁ (ימוקמל יע, ב): סשדס שאינן לריכות מילדות, וסיכן משולות לתיות, גור אריס, ואב ימרף, בכור שורו, אילס שלותה, ומי שלא נכתב בו, סרי (91) בי חיות הגה. בקיפום כמילדום, מרגום מילדום פַיְּמָם. ורצומינו דרשו, (פושס יפ: ושמו"ר) סרי סן משולום למיום
- אלהים למילדת. מסו סמונס: וילך, וישב, ויכד, ויכל, לפי שלינן מגורמן של הלו, שהרי היו"ד ימוד בהן, יכד, יכל, ישב, ילך, יו"ד לות שלישית בו: ויישב (ויקרא י, כ), לשון סוטב, וכן וירב סטס, ומרבס סטס, ויגל יסודס, סגלס יסודס, ויפן כס וכס, פנס לכאן ולכאן. ואל משיבני, ספנס סונבום זו לזו, כל אלו לשון מפעיל את אחרים, וכשסוא מדבר בלשון ויפעל, סוא נקוד סיו"ד בחיר"ק, כגון וַיִּישַב בְּעֵינֶיוּ ים), סרבה מאניה, וכן וַיַּבֶּל סַשְׁבַּרִים (דברי הימים־ב לו, כ), נבוזראדן הגלה את השארית, וַיַבֶּן וַבָּב אָל וַבָּב (שופעים עו, ה), סים נקוד סיו"ד בליכ"י שסים קמ"ן קמן, (מו בסגול שסים פמ"ח קמן)כגון ויימב מלסים למילדום, וַנֶבֶב בְּבַח יְסִידְס (מֹיכַה בּ, (OS) ויישב. סמיג לסס, וזס מלוק במיצס שימודס צ' אומיות ונתן לס וי"ו יו"ד בראשה, כשסיא באס לדצר בלשון ויפעל,
- ומלכום ממרים, כדלימה במקכה קועה (יה:): (IS) ויעש להם בחים. במי כסונס ולויס ומלכום שקרויין במיס, ויצן אם בים ס'ואם בים סמלך, כסונס ולויס מיוכבד,

ल्त्रांतः (व) עּיִאָּרָתְ שַּׁמְּלְיּלְינִי וְכְּלְ-חַבָּת לְיִהְיִּנְאֵי בְּנַהְנָא מִרְמִוֹנֵיה 22 ZNCIL ٳڔ۫ڲڔ

قلاے ۲۱٬۰ א ַ וּגֶלְּבַ אַישׁ מְבָּיִת לֵוֹיְ וּנִקְּח אָת ַ וַאָּזַלְ װּבְּרָא מִדְּבִית לֵוִי וּנְסִיב

هُمِينًا لَٰتُنابِهِ: אתו כי־טַוֹב הוא וַהִּצְפְּנָהוּ נִחָיָה יָתִיה אָרֵי טָב הוא וּטַּבוּב בַּאַמָּב וַטַּבְּב בַּל וַטַּבָּא וֹמַבּגאַט אָטַּבא וּגְיִבַט בּב

נְעָשְׁם בַּסִּוּף עַלְשְׁבָּה הַלְ־שָׁבָּת הַנְאָר: יבוְפָּת וַמְשֶׂם בְּהֹ אָת־הַיֶּּלֶר ַ ְ אָנְ שְּׁבְּטִ צְּמֵא נְשַּׁשְׁמֵּלְנִי בְּעֵמֶר נִּלְסִיבָּט אָנִי שִּׁיבְּקָא בַּינִמָּא וְלְאִּיְכְּלְוִר עּוֹדְ הַצְּפִּינוֹ וַהְקָּחִי וְלְאִ יְבֵילִה עּוֹד לְאַטְמֶרוּהַיה

בַּוּה־יִנְשָּׂה לְוֹּי

: ثَاثَاثُ בְּתַּיִרְ הַסִּירְ נִהִּשְׁלֵח אָת־אֲמֶתָה יַר היָאָר וַמָּבָא אָת־הַמַּבְּל פִּיךְ נַהָּרָא וָחָזָת יָת מַיִּבְּתָא י בּיְאָר וְנַעֲּרֹמֶיהָ הֹלְלָה עַלְ־ נַהְרָא וְשִּילִימְהַהָא מְתַלְּכָן עַלְ נמָטָר בַּת־פַּרְעֹר לְרְחָץ עַלַ־

> וכל בניש הביימון: עיקוד למימר כל ברא דיהיליליד

לנו לבנו לוג:

נאַמְעַרְמֵיה מְּלְקָא יַרְחִין:

לַנְאָבְא מַּבְ כָּוּף נַהְרָא: וְמִוּאַט בֹּע וֹט בַבְּיָא וְמִוּנִטִּע تَلَاقُلَكِ خُلَادُلُمُ يَكُنُونُهُ

למבת מא וטמביד ליה: נַמַתַצָּב צְַּחַתְּי מֶרְחַלְ לְדַלְּח וְצְּחָעַבַּת צַּחָתֵיה מֶרַחִיק

ונסיבתה: בו נגבא ואושיטה נה אַמְּהַה וּנְחַתַּת בַּת פַּרְעֹּה לְמִסְחֵי עַל

daughter ye shall save alive.' shall cast into the river, and every 22 saying: Every son that is born ye And Pharaoh charged all his people, باqoop sid like begrach charged and Pharaoh charged all his people.

of Levi. of Levi, and took to wife a daughter And there went a man of the house

him three months. that he was a goodly child, she hid 2 bore a son; and when she saw him And the woman conceived, and

flags by the river's brink. the child therein, and laid it in the slime and with pitch; and she put of bulrushes, and daubed it with hide him, she took for him an ark And when she could not longer

know what would be done to him. And his sister stood afar off, to

handmaid to fetch it. among the flags, and sent her river-side; and she saw the ark maidens walked along by the down to bathe in the river; and her And the daughter of Pharaoh came

- לעברים, וסס לא סיו יודעיס שקופו ללקות על מי מריבה: שם מישראל, ורואין אנו שסופו ללקוח במים, לפירך גור אוחו סיום אף על המזרים, שנאמר כל הבן הילוד, ולא נאמר הילוד (22) - לכדל עמוו. - אף עליהם גור, יום שנולד משה אמרו לו אָלְעַבְּנִינִי, היום נולד מושיען, ואין אנו יודעים אם ממלרים
- בן שמונים שנס, אם כן כשנמעברס ממנו סימס במ מאס ושלשים, וקורא אומס במ לוי: נספכס לסיום נערם. ובם ק"ל שנס סימס, שנולדס בבואס למלריס בין סמומום, ומאמיס ועשר נשמסו שס, וכשילאו סיס משס קשה משל פרעה, אם פרעה גזר על הזכרים ואמה גם כן על הנקצות. צרש"י ישן) והחזירה ועשה בה לקוחין שניים, ואף היא (I) ויקח אח בת לוי. פְּרוּשׁ סיס ממנס מפני גוירם פרעס, (ומור ולקמס, ווסו וילך, שסלך בעלם במו שלמרס לו גורמך
- (S) כי שוב הוא. כשנולד נממלא הבית בְּלוֹ חורה (קומה יב.):
- שרם כובי"ל בלע"ו, ודומה לו קנה ומוף קמלו (ישעי ימ, ימ, ו): קשה: בחמר ובופת. ופס מנסוץ ומיט מנפניס, כדי שלא יריס אומו לדיק ריס רע של ופס: ותשם בסוף. סוא לשון יולדם למקומעין, והם בדקו אחריה לפוף מי: גמא. גמי בלשון משנה ובלע"ו יונ"קו, ודבר רך הוא, ועומד בפני רך ובפני (3) ולא יכלה עוד הצפינו. אמנו לה המלריים מיום אהחוירה, והיה ילדתו לאאה חדאים ויום הי, אהיולדת לאצעה
- לשון מימה, כמו הַבֶּה סְׁנֹכִי הּוֹלֵךְ לְמוּח (ברחשים כה, לב), הולכוח למוח לפי שמיחו בה, והכחוב מסייען, כי למה לנו לכחוב כמו כְּאוֹ מֶלְקַׁם יוֹאָבּ אֶל יַדִּי (שמואל־בּ יד, ל), והוא לשון יד ממש, שיד האדם פמוכה לו. ורצומינו דרשו (סומה יצ:) הולכומ (פ) לרחץ על היאור. מרם סמקרא ופרשטו, ומרד במ פרעס על סיאור לרמוץ בו: על יד היאור. אלל סיאור,

נְשַּאָמֶׁר מִיּלְדֵי בַּמְּבָרִים זֶּר: וְהְנָה נַעָּר בַבֶּה וַתַּהְעָל עָלִיוּ נאפפת נאָראָרוּ אָת־הַנֶּלֶר

מו 'בעבריה ומינה לף אַר מִינִקִּיִּא מוֹ יהוּדִיִּהָא וֹחֹנִיִּה ⁷ הַאֵּלֵדְ וְקְרֶאָתִי לְדְּׁ אִּשְׁׁר מִינְּקָת הַאִּינִיל וְאָקְרֵי לִיךְ אִחְּחָא

نَازُكُا: נִתְּאָמֶר לֶּהְ פַּת פַּרְעָּה לֵכִי נַאֲמַרַת לַה פַּת פַּרְעֹה אִיזִילִי
 נַתְּלֶלְהְ הֵעַלְעָּה נַתְּקְרֶא אֶת־אֶם נַאֲזַלַת עילִימָּקְא יּקְרָת יָת

تثكد تظنظكن אָשָׁן אָנוַשְׁכְבֻוֹּךְ וִמִּקָּוֹ וְאָאָּמֶר ⁶ אָת הַנֶּלֶר הַזָּהֹ וְהֵנְקָהוּ לִּי נְאַנִי יְתְּ רְבְנָא הָדֵין וְאִנִּיקִיהוּ לִי נְיַּאְמֶׁר כְּוֹה בַּתְ־פַּרְעָּה הֵילִיכִי נַאֲמָרָת לַהְ בַּת פַּרְעָה הַלִּיכִי

בְּיִשְׁיִבְיִרוּ: שְׁמוֹ מִשְּׁה וַהַּאִמֶּר בָּי מִן־הַפָּיִם י פּרְעָּה וְיְהִי־לָה לְבֵּן וַתִּקְרֶא פִּרְעָה וָהָוָה לִהּ לְבַר וּקְּרָאִת וּנֹינַגַ עַנְּבֶּע וּשֹׁבֹאָעוּן לַבַּעַ וּבַבֹא בַבְּנֹא וֹאִיטִימִישּ לַבַּע

מּבוֹנו מֹאָנוֹנו: וַנְרָאַ אָנשׁ מִצְּרָׁי מַבֶּּה אִישֶׁ־ בְּפּוּלְחְָנָהוֹן וַחָזָא נְּבָר מִצְרִי אלישי וַיִּצְאַ אֶל־אָהְיוֹ וַיַּרְאַ בְּסְבְלְתָם מֹשֶׁהְ וּנִפְּסְ לְנִת אֲחוֹהִי וַהַנָּאִ

> וֹאַמֹבע מֹבֹּנוֹ, וְעוּבָאָ, עוּאַ בַּוּן: מולומא לכו וטסט מלוהו ופֿטַטַע וַטַזָּע זָע בַבְּיָא וָבָא

ליף ית בְבְיָא: נקאטר אַחֹתוֹ אָלְבַּת פַּרְעֹה נְאָמָרָת אַחָתִיה לְבַת פַּרְעֹה

אַמֶּיה דְרֶבְיָא:

אַטַּטָא בַבְיָא נְאַנִיקְמַיַנִי וֹאַלֹא אַטוּוֹ זֹט אַנְרוּדְ וּנְסִיבַת

מַנְאַ מְּעַלְמֵּיה: שְׁמֵיה מֹשֶׁר וַצְּמַרָת צָּרֵי מִן

מְחֵי לְגְּבָר יְחִידִי מֵאָחוֹהִי: וַיְהַיו בַּיְמָים הַהַהַם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁל וַהֵּוָה בִּיוֹמָיִא הִאַנּוּן וּרְבָא

> Hebrews' children.' him, and said: 'This is one of the wept. And she had compassion on 6 the child; and behold a boy that And she opened it, and saw it, even

she may nurse the child for thee? nurse of the Hebrew women, that 7 daughter: 'Shall I go and call thee a Then said his sister to Pharaoh's

called the child's mother. bns inem shi bnA '.o2' 8 And Pharaoh's daughter said to her:

the child, and nursed it. thy wages.' And the woman took nurse it for me, and I will give thee 9 her: 'Take this child away, and And Pharaoh's daughter said unto

water. said: 'Because I drew him out of the And she called his name Moses, and daughter, and he became her son. brought him unto Pharach's And the child grew, and she

one of his brethren. saw an Egyptian smiting a Hebrew, looked on their burdens; and he went out unto his brethren, and when Moses was grown up, that he And it came to pass in those days,

(6) וחפחה וקראהו. אם מי כאמה, הילד, זהו פשומו. ומדרשו, שכאמה עמו שכינה (מומה שם שמו"ר א, כמ): מ"ס דגושה, והם דרשו את אמתה, את ידה ונשמרבבה אמתה אמות הרבה (קועה שם): ונעכומיס סולכומ: אח אמחה. אם שפחמס. ורפומינו דרשו לשון יד, אפל לפי דקדוק לשון סקודש סיס לו לסנקד אמחס

(ד) מן העבריות. שהחיירמו על מלריות הרצה לינקול לינק, לפי שהיה עתיד לדצר עם השכינה (שמו"ר ל, ל. מומה שם): נער בוכה. קולו ליער:

- (8) וחלך העלמה. סלכס בוריוומועלמומ כעלס:
- (9) היליכי. נמנגאס ולא ידעס מס נמנגאס, סי שליכי (שמו"ר שם קומס שם):
- פעלמי, מבא סיו"ד במקוס ס"א, כמו עשימי, בנימי, פנימי, לוימי: משימי, אינו אלא מגורם חיבה שפעל שלה מיושד בה"א בפוף החיבה, כגון משה, בנה, עשה, לוה, פנה, כשיבא לומר בהם באשר יאמר מן קם הקימופי, ומן שב השיבופי, ומן בא הביאופי, או משפיהו, כמו ומש פי אָם עַוֹן הַאָּרֶץ (זכריה ג, ט), אבל ולשון סולאס סוא, וכן יַמְשֵׁנִי מִמַּיִס רַבִּיס (שמואל־ב כב, יו), שאלו סיס ממחברת מש, לא יחכן לומר משימיסו אלא הַמִישֹוֹמִיסוּ, השנירומיו, כמו לה יַמוּשׁ (יהושע ה, ה) לה משו, כך הצרו מוחס. והני הומר שהינו ממחצרה מש, וימוש, הלה מגורה מָשְׁה, (10) משיחהו. כמרגומו שְׁמַלְמֵּיִּה, וסוֹה לשון סולהה צלשון הרמי, פְמִשְׁמַל בִּנִּיְמָה מַמַלְבָּה, וצלשון עברי משימהו, לשון

تابر: אַּיִשׁ וַיַּךְ אָתְרַתַּמְצְּרֶרְ וַיְּמְּמְנִירִר לֵית אַנְשׁ יִּמְתָּאָר יָת מִצְּרָאָר וּנֹפּֿן כִּעְ וֹכְע וּנִ'נֹא כּֿג אָגן וֹאִטֹפּׁנג לְכֹא וּלְכֹא וֹנוֹוֹא אָנג

לְבְשָׁת לַמָּע עַבָּע בַמֶּב: אַנְשָׁים עַבְרָים נַצְּיִם וַלֹּאַמֶּר חְּרֵין מִּבְרִין יְהִיּדְאָין נְצִּוֹ

正上~~世~~上: ניירא משה ניאטר אבן נודע ירהיל משה ואטר בקישטא אַמֶּר כַּאַמֶּר דַּבְרָגְהַ אָת־דַמִּצְרָי כִּטְא דִּקְטַלְהָא יָת מִצְּרָאָר ÷ı וְאָפַּׁמִ מֹּלֶ,נוּנ עַלְעַבׁעַנִין אַשַּׁע מַּלַגָּא עַלְמִעַּמֹלִ, אַשַּׁ אָמַר رَّةٍ بِحَمْد مِن مُخْلِهِ كُبْخِيم مَبْد يَعْمَد مَا مَنْكَ خَبْحَد يَدَنْدَا

מבלו ווֹמֶב מֹל_עַבּאָר: משֶׁה מְפְּנֵרְ פַּרְעָה נַגַשֶּׁב בְּאֶבֶץ -יי ניבקש להדר אח משֶה ניברה יבְּעָא לְמִקְּעֵל יָה משֶה נְעָרַק

غ≒رثا:

נַטְּלְאַ:

¿ūċċĿ: וֹאָמֹר לְטַוֹּבֹא לָמָא אַשׁׁ מָטִוּ ניצא פַּיוֹם הַשְּׁיִּרְ וְהַבָּּה שְׁנֵיךְ שְׁנֵיךְ הַנְפָּל בְּיוֹמָא הַנְּיָא וְהָא

אַטְיִרָע פַּטְגָטָא:

לאַנֹא בֹמֹנֵוֹ ווִנִיב הַּכְ משֶה מן בֶּדְם פּרְעָה וּימִיב וּיִשְׁמֵע פַּרְעֹה אָת־הַדְּבֶר הַזְּה יִשְׁמִע פַּרְעֹה יָה פִּתְּנָא הָדֵין

אָר־הָרְהַשְׁים לְהַשְּׁקוֹת צָאוֹ יָת רָשִּיִא לְאַשְׁקְאָר עָנָא ַנְּמְבָּאָנְתְ נַמִּדְלֶנְת נַמְּמַלֶּאָנְתְ נַאָּמַאָּת يَزْدِينَا مَلِيًا مُشَدِّم خُرْبِ يَزْدُهُ لِمَلِيًّا مُدَم خُرًا

> and hid him in the sand. was no man, he smote the Egyptian, 12 way, and when he saw that there And he looked this way and that

'éwolləj wrong: 'Wherefore smitest thou thy and he said to him that did the Hebrews were striving together; and, behold, two men of the And he went out the second day,

known. and said: 'Surely the thing is the Egyptian?' And Moses feared, thou to kill me, as thou didst kill ruler and a judge over us? thinkest And he said: 'Who made thee a

Midian; and he sat down by a well. Pharaoh, and dwelt in the land of Moses fled from the face of 15 thing, he sought to slay Moses. But

Now when Pharaoh heard this

water their father's flock. water, and filled the troughs to 16 daughters; and they came and drew Now the priest of Midian had seven

- (12) ויפן כה וכה. ראס מס עשס לו זבים ומס עשס לו צשדס. ולפי פשומו כמשמעו: וירא כי אין איש. שאין איש לבימו וסרגיש בדבר, וכשראס אומו מלרי שסרגיש בדבר, סיס מכסו ורודסו כל סיוס: סיס, ונמן עיניו בס, ובלילס סעמידו וסוליאו מבימו, וסוא מזר ונכנס לבימ ובא על אשמו, כסבורס שסוא בעלס, ומזר סאיש וסיס מעמידס מקרות סגבר למלאכתס (שמו"ר א, כת): מבה איש עברי. מלקטו ורודסו. ובעלס של שלומית בת דברי וירא בסבלוחם. נמן עיניו ולצו להיות מילר עליהס (שמי"ר א, כו): איש מצרי. נוגש היה, ממונה על שומרי ישרחל, (11) ויגדרל משה. וסלא כבר כמב ויגדל סילד, א"ר יסודא בר"א סראשון לקומס וסשני לגדולס, שמינסו פרעס על בימו:
- עמיד ללאם ממנו שימגייר:
- נקרם רשע בהרמת יד: רעך. רשע כמותך: (13) שני אנשים עברים. דמן ולבירס סס, שסומירו מן סמן: נצים. מריביס: לנזה חבה. לע"פ שלל סכסו,
- פרך, אבל רואה אני שהם ראויים לכך: הדבה. ַ כמשמעו. ומדרשו, נודע לי סדבר שסיימי ממס עליו, מס ממסו ישרחל מכל שבעיס הומום לסיום נרדיס בעבודם משה. כפשומו. ומדרשו, דאג לו על שראה בישראל רשעים דֵּילְמוֹרָין, אמר, מעתה שמא אינה כאויין להגאל: אבן בודע (14) מי שמך לאיש. וסרי עודך נער: הלהרגני אחה אומר. מכלן לגו למדים שסרגו בשס סמפורש: ויירא
- מיעקב שנודווג לו זווגו על הבאר: שלמר משס, וילילני מחרב פרעס: (וישב בארץ מדין. נחעכב שס, כמו וישב יעקב:) וישב על הבאר. למד (EI) וישמע פרעה. סס סלשינו עליו: ויבקש להרוג את משה. מסרו לְקוֹמְמֵינֶר לסרגו ולה שלמס צו סמרצ, סוה
- סמשונום בטכן: (16) ולכהן מדין. רב שנסן, ופירש לו מענודת אליליס וגידוסו מאללס: אח הרהשים. אם נריכות מרוצות סמיס

מְמֵּעְ נֹּנְאָהּ טִׁנְאָנִם נֹגָּלִם מְמֵּעְ נֹנְאָהִ טִּנְאָנם נֹגָלִם:

נאַתוֹ רָעַיָּא וּשְׁרַדּוּנִין וְקָם משֶּׁה וּפְּרַקּנִין וְאַשְּׁקִּי יָת עְנְהְוֹן: And the shepherds came and drove

17 them away; but Moses stood up and

And the shepherds and watered their

י וַמְּבְאָנִיר אָל־רְעּוּאָל אָבִיהָן מּ וַמְּבְאָנָיר אָל־רְעּוּאָל אָבִיהָן

נאָמָב בְּנָם בַּמִּצְלְ אָבִּיִםּוּ נאָמָב מָבֵּין אִיָּחִיִּחִין לְמָיִםִּי נאָמָאָם לְנָם בַּמִּצְלְ אָבִּיִםוּן

come so soon to-day?"

And they said: 'An Egyptian

And they said to the hand of the

18 father, he said: 'How is it that ye are

And when they came to Reuel their

water for us, and watered the flock.'

shepherds, and moreover he drew

נתאַמַּרְן אַישׁ מִצְּרִי הִצִּילָנִי מִיּיַר הְרִיּאִים וְגַּם־דָּלְה דָלָה לְנִי נֵישְׁקְ אָת־הַצְּאוֹ:

מֹנֹא: מֹנִלְא נַלְא לְנֹא וֹאַמְּטֹּנִ יִּט מֵּנִלְא נִנְּא לְנֹא וֹאַמָּ נִאָּמֹנִא מִנְּבָא מִאָּנִאָּ And he said unto his daughters:

o 'And where is he? Why is it that ye
have left the man? call him, that he
may eat bread.'

נִאָמַר אָל־בְּנֹמָיו וִאַּיִּי לֵמָה זֵּה מַּוּבְמֵּן אָת־הָאִישׁ קּרְאֵן לְוּ 1. נִיאִפֶּר אָל־בְּנֹמָיו וְאַיִּי

יצְבִי מֹשֶׁה לְמָחַב עָם גּּיבְרָא ייהַב יָת צְפּוֹרֶה בְּרַחֵּיה

בלן הבלטון זע מבלגא לבן

וֹאַמֹּר לִבֹנְתִיה וֹאָן הוּא לִמָּא

حرب نترجر حَالُمُه:

र्'वंध्रतः

And Moses was content to dwell with the man; and he gave Moses Sipporah his daughter.

ְנְבְרֵיְהֵי (פּ) נַתְּלְּרְ בֵּּן וַיִּקְרֶא אָת־שָׁטְוֹ גַּרְשָׁם נַתַּלְּרְ בָּן וַיִּקְרֶא אָת־שָׁטְוֹ גַּרְשָׁם

एत् ४० द्वंत द्वे देवलाः

יַּג וַיִּנְאָל מֹשֶׁה לְשֶׁבֶּה אָת־הָאָיִשׁ

נילֵידַת בַּר וּקְרָא יָת שְׁמֵיה גַּרְשׁוֹם אֲבִי אֲמָר דַּיָּר חֲנִיתִּי בַּאֲרַע נוּכְרָאָה: And she bore a son, and he called his name Gershom; for he said: 'I have been a stranger in a strange land.'

לְמָּדֶם וֹנְ מִּן פּוּלְטַּוֹא: נוְמִיתִּ נִּסְלְימֵת מְּבִילְטִּינִן פּוּלְטַנְא בַּעַנְר מְשָׁר מָּלְיהִוּ נְאָטְאָנְחוּ בְּנֵי וִשְּׁרְאֵלְ מִן נְמִיתִּ מַלְבָּא בַּמִּלְנִים נְתַּנִי בְּיִנְמִּיִא סִנִּיאִנָּא שִׁאָנִּוּן

And it came to pass in the course of those many days that the king of Egypt died; and the children of Israel sighed by reason of the cry came up unto God by reason of the bondage, and they cried, and their cry came up unto God by reason of the bondage.

אַבְרְהָהַם אָת־נִּצְקְתָּים נּיּזְּלָּר אֵלְהִים אָת־בְּרִיתוֹ אָת־ אַבְרְהָה אֵלְהִים אָת־בְּרִיתוֹ אָת־

And God heard their groaning, and first state of state of

- (עו) ויגרשום. מפני הנידוי:
- (02) למה זה עזבחן. הכיר בו שהוא מזרעו של יעקב, שהמים עולים לקראמו: ויאבל לחם. שמא ישא אחת מכם, כמה דאת אמר כי אם הלחם אשר הוא אוכל:
- (2) ויואל. כמרגומו, (מ"א כמשמעו) ודומה לו הואָל גָא וְלִין (שופּמים ימ, ו), ולו הואלנו, הואלמי לדבר. ומדרשו לשון אֶלְה, נשבע לו שלא יווז ממדין כי אם ברשומו:
- (52) ויהי בימים הרבים החם. שסיס משס גַּר צמדין, וימם מלך מלריס וסולרכו ישרמל למשועס, ומשס סיס רועס וגו'
   וימה משועס על ידו, ולכך נפמכו פרשיום סללו. (צר"י): וימה מלך מצרים. ולמרע, וסיס שומע מינוקום ישרמל ורומך
   צרמס (שמו"ר מ, לד):

נייֻבֿע אֱלַהִים: (ס) יי וּוֹבְא אָקְנִים אָּטַבְּבֹּוֹ, וֹמְבַאָּץ, נִיּלָ, צֹוֹבָם וֹוֹ מִהְבּנִגֹּא צַבֹּוֹנִ

למפֹנטעון גֹּנ: これはし

and God took cognizance of them. And God saw the children of Israel,

ַהַר הַאֶּלֹהֵים חֹ<u>רֶבְ</u>ה: עצאן אַתַר הַמִּדְבָּר נַיָּבָא אָל־ עללי פהן מדין נינה אַת־ ימשֶה הַנֶּה רֹמֶה אָת־צָּאוֹ יִהְרָוֹ

ځ⊔ب⊏=: لهٰلُاذِر مُحِين، نُكُلُّم لَدرُ בהוא למובלוא ואושא לסווא וֹבַבַר יָט מִּנָא כַאָּטַר שָּׁפַּר בוטבן שמוני בלא במבלן ומְמֵּט בַוֹנִי בַמָּג נִע מֹנֹאַ

unto Horeb. and came to the mountain of God, the farthest end of the wilderness, of Midian; and he led the flock to Jethro his father-in-law, the priest Now Moses was keeping the flock of

۵۵۲: עַפְּנָר בַּעָּר בְּאָה וְעַפְּנָר אֵנֶנָנִי וַעָּוֹא וְהָא אָסָנָא בָּעֵר בְּאִישְׁהָא אָמִ מִּעַּוֹיִבְּיִע בַּעַּבְּיִנִי בַּעָּבְיִיבִית אִישְׁתָא מִנִּי אֶסַנָּא ֻנְּיֹבֶא מֹלְאָּנֹּ וֹעַוֹּע אֵלָיו בֹּלְ~~כַּ~~עַ וֹאִטִּוּלִי מֹלְאֹּכֹא בּייִ לִיִּיִּ

וֹאַסּלֹא לְנְעוִנִי מִעֹאַכֹּיל:

not consumed. burned with fire, and the bush was looked, and, behold, the bush out of the midst of a bush; and he oppeared unto him a flame of the And the angel of the Lord

לאַ־יִבְעַר הַסְּנֶר: אָת־הַמַּרְאָה הַנָּּדְל הַנָּה מַדִּיִּעַ ָּ רֵצְׁמֶר מֹשֶׁׁה אָסֶׁרָהְ־נְּצִא וְאָרְאֶׁה יַצְּמֵר מֹשֶׁה אָחְפְּנִי פְעַן וָאָחָזִי

לא משוקר אַסּנָא: וֹני בְּלֵא בַבָּא בַבוּן מָא בון And when the Lord saw that he the bush is not burnt.

now, and see this great sight, why

And Moses said: 'I will turn aside

ĽËĊ.: הַסְּנֶה וַיָּאִמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה וַיָּאִמֶר ⁺ וַיִּקְרָא אֵלְיו אֱלֹהִים מִתַּוֹדְ ניָרְא יְהְוָה בָּי מָר לְרְאָוֹת

משה משה נאַמר האַנָא: ועבא בוש ול מין אַסּוֹא וֹאַמּר נחוֹא וֹל אֹבוּ אַטַּפּׁדָּנ לַמָּטִוֹנִ

said: 'Here am I.' and said: 'Moses, Moses,' And he him out of the midst of the bush, turned aside to see, God called unto

לַבְשׁ הָוּאֵ: אַּמִּב אַשִּׁי מִימֹּב מֹלְנוּ אַבְּמִים בַּאַטַּ לַאִּים מַּלְנִינוּ אַטַּב לַבִּישִ رِ يُمْرُركِ مُمْرَ لَائِرُكِ فَي لَهُجَابِ صَمْنَا مُمْرِ لَائِكَ لِمُلَالًا لِمُنْكُمُ וּאְמֶּר אַּלְשַׁפְׁנַר עַבְיָם הָּלְ וֹאָמָר לָא שׁפֿנר עַלְּכֹּא הָּבִּי

standest is holy ground. thy feet, for the place whereon thou s hither; put off thy shoes from off And He said: 'Draw not nigh

- (24) נאקחם. לעקמס, וכן מִעִיר מְמִיס יָנְמְׁלְוּ (מֹיוּב כֹד, יבֹ): אח בריחו אח אברחם. עס מברסס:
- (25) וידע אלהים. ומן עליסס לבולה העליס עיניו:
- (2) ברבה אש. בשלהבת אם לבו של אש, כמו לב השמים, בְּלֵב קַמֻלְּה, (שמואל־ב יח, יד) ואל תתמה על התי"ו, שיש לנו (1) אחר המדבר. לסמרמק מן סגול, שלם ירעו נשדות ממריס: אל הר האלחים. על שם סעמיד:
- עבד בה, אשר לקח משם: ביוצא בו, עַס שַׁמִּלֶס לַבְּמַדְ (ימוקאל מו, ל): מודוך הסגה. ולא אילן אחר, משוס עמו אַלכִי בְּצָבָס: אבל. ואכל, כמו לא
- (ε) אסורה נא. ממורס מכמן לסמקרנ מס:
- (a) של. שְלוֹף ומולא, כמו וְנָשַׁל מַפַּרְיָל (דברים ימ, ה), כי ישל זימך: אדמה קודש הוא. המקום:

מְעַבּׁיִם אֶלְ_עַאֶּלְיַוֹים: וְנְּלֶב וּוֹסְמַּר מִמֶּר פַּּנָּוּו כַּיּוֹנְאַ ָ אַבְרָרָהָם אֶלְהַיִּ יִצְּקְהַיִּ יַצְּקְהַיִּ יַ נַּיָּאָמֶׁר אַנְכֹּי, אֶּכְיֵנֵי, אַבְּיוֹב אֶּכְיַנוֹי

<u>וֹבְאֹטוֹ אָטַבַּלֹּאַלֶּווּ:</u> ההכללם התלמני מפונ ולהנו כנ / att adı xal edatili iku_ וַיְאַמֶּר יָהוְּה רָאָה רָאָיתִי אָת־

וְתַּטִוּג וְתַּגְּבוּסֵׁג: « لَأِلَمَّمُ لِعَلِي مَالِـ لَكُمُّلُ لَمُ لَكَلَامٌ هُمِـ لِيَمَجُدُهُمُ لِذَاهِهُ هُذَالِهِ مَا וֹאֵבֶע לְעַבֹּגלָוִו מִיּגַע מִגְּנְוֹם

تأختمُن لتأنان لك لأمرار لتغاير זַבָּע טַבְּב יַבְבָּאָ אָבַבְּעָבַוּט אָבֶץ טּוּבְּה וּרְחָבָּה אֶל־אֶבֶץ

: 🗖 🗓 🗴 עַקְּטַא אָּהָּר מִגִּינִים קְטַבָּּים בּיִטְקָא בְּמִגִּרָאִי בְּטַבְּין לְּעִוּן: אָלִי, וֹנִם_בֹאִיִנִי, אָנַב וְעַמְּה הְנָה צַעָּקָת בְּנֵי־וִשְׁרָאָל

וֹהְבֹאֵץ מִמִּגֵּב<u>וֹ</u>ים: פּבׁבְּלְיִי וְיִינְגָּאִ אֶּטַבְמָּנֵּנִ בְּנֵגַ פּבַּלְיִי וֹאָפָּגַל יָטַ מַּמָּנִ בְּנָגַ ڶٚۄۧڬۧٮ ڂڿٮ ڶڰ۪ۿڂڷڬ ڰڔۦٮڂۄٙڶڰٮڡٙڰۿڂ۪ڹڐڬڂڒؙٮ

نفخ الناء: וֹבׁג אָנְגָּגא אָעַבּנָג נִמְבָאָרָ נִאָּבָּג ַ " מֶּי אַנְבִי בַּי אַלְבַ אַלְ-פַּבְעָּי אָנָא אָבִי אָנִזּיל לְנִי פּּוֹ וּיָאמֶר מֹשֶׁל אֶל־הָאֱלֹהִים נַאַמַר מֹשֶׁה קֵּדָם יִיָּ

> نْݣَلُىٰ لَا لَهُ خَلْلُهُ لَدَرَا: מַלְאָסִעַּכַּלָאִ בַּגִּית וכבשנון משה לאפוהי אַרי 下におけて アダムプロロ נאַמָּר אָנָא אֶלְבִא

> בוביהון: گلٰت مَخٰلِتıبا لَمُدَر لَارَ، לבובטעון המנה שבתו מן מְאַלְבוּג אַמִּג צַבְמִצְבוֹם ווֹט נאֹמֹר וֹוֹ מֹנֹלָא נֹלָ, לֹבֹוֹ בַוֹבַתֹּי

> Ĺ.⊏ŀĠä.: rġĽţ'n. لْلَالُكُ بلخم كِمُنَد خُرْمُرُمُ، لِنَافَعُ، יפּטוֹא כַאָּנַה הֹּבֹיבא טַכַּב אַרְעָא הַהָּא לַאָּרַע טָּבָא ואִטוּלִימִי לְמִּיזְבוּהָהוֹבוּן מִיּדָא

> וְלַמֹּוֹ עַׂאִ לַבִּוּלָעַ בָּנִי וֹמְּבַאָּל

מּלִט לְלֵּבְׁמִׁי וֹאָּבּ וֹּלֶוּ בַּוֹבְמִי

וֹמִּבֹאָג מִמָּגַבוֹם:

אַפֿול וֹנו בֹנו וֹמִוֹבְאָל

he was afraid to look upon God. Jacob.' And Moses hid his face; for the God of Isaac, and the God of 6 thy father, the God of Abraham, Moreover He said: 'I am the God of

for I know their pains; cry by reason of their taskmasters; are in Egypt, and have heard their seen the affliction of My people that And the LORD said: 'I have surely

Jebusite. Perizzite, and the Hivite, and the Hittite, and the Amorite, and the place of the Canaanite, and the with milk and honey; unto the and a large, unto a land flowing out of that land unto a good land Egyptians, and to bring them up them out of the hand of the and I am come down to deliver

them. wherewith the Egyptians oppress moreover I have seen the oppression children of Israel is come unto Me; And now, behold, the cry of the

children of Israel out of Egypt.? mayest bring forth My people the 10 send thee unto Pharaoh, that thou Come now therefore, and I will

children of Israel out of Egypt? and that I should bring forth the и I, that I should go unto Pharaoh, And Moses said unto God: 'Who am

מאמום את אוני מלעקתם: (7) בי ידעהי אה מכאוביו. כמון יוַשַּ מַלְסִיס, כלומר כי שמחיל ב לסחבונן ולדעח אח מכאוביו, ולה העלמחי עיני ולה

⁽¹⁰⁾ ועחה לכה ואשלחך אל פרעה. ואס מאמר מה מועיל, והולא אם עמי, יועילו דבריך ומוליאם משם:

שֶׁמַעֲשֶׁה להס נס וחולייחס ממלרים: (11) ביי אברי. מה אני השוב לדבר עם המלכים: וכי אוציא אח בני ישראל. ואף אם השוב אני, מה זכו ישראל

ग्रेंप: מַעַּבְרוּן אָת־הָאָלֹהִים עַל הָהַר בְּהוֹצְיִאֶּךְ אָתְ הַעָּם מִמִּצִּרִוֹם בו לְבַּ בֹאָנִם בַּנְ אֶנְכֵּנְ חֻּלְנִוֹנִינֵבּ

מַר־שְּׁמִוּ מֶּר אַמָר אֲבֶהֶם: لْهُمْلُنْ، كَبُّت هُكِيْرٌ، هُحِينَ،دُّت خِيرًا פּ עַלְּע אָנְכָּׁ, בֹּאָ אֶבְ_בֹּנָי, וֹמְּבֹאב, אָמָ, בְּנִע בֹּנָ, וֹמְבֹאבן וֹאָנָתָר آږאظك

ڲڒڔڟ٦: خِطْرُ نَهْلَةِح جُنْدُك هُجُنَانِ ⁺¹ אַשֶּׁר אֱהְנֶה נֹּיֹאמֶר כָּה תֹאמַר ניאטר אַלהים אַל־משָה אַהָנֶה

ממגבום שפלעון שבם גל גב הַבְּעַשִּׁבּ בַּאַפּּלוּטָב נִע הַמַּאַ וּנְאַמֶּבְ בַּׁגַ אַּבְוֹנִי הֹמָּבּ וֹזִב וֹאָמַב אַבַּׁג וֹבִי מַוֹמָבוּ בַּסַהְּבַבַּ

שָׁמֶיה מָאַ אֵימָר לָהוֹן: אַל־הַאָלְהִים נאַמר מֹשֶׁה קָדָם וֹיָ הָא אַנָּא

نهُدُهُم هُنُيْت هَمُنَان خُزْنُدبا: אַבוֹנִע נאַמִּב כּבוֹן שַּנִמָּב לַבַּנִי נאַמר יִן לְמֹשֶׁה אָהָנֶה אַשֶּׁר

> serve God upon this mountain. the people out of Egypt, ye shall thee: when thou hast brought forth token unto thee, that I have sent with thee; and this shall be the And He said: 'Certainly I will be

> nuto them? What is His name? what shall I say unto you; and they shall say to me: God of your fathers hath sent me 13 Israel, and shall say unto them: The when I come unto the children of And Moses said unto God: 'Behold,

Israel: I AM hath sent me unto you. shalt thou say unto the children of THAT I AM; and He said: 'Thus MA I' :səsoM onto biss boD bnA

خُمْخُ٥ لَمُن لَحُدُ، خُلُد لِجِد: וּהֹלִד הַּלְנוֹנוּ אַּבִוכָּם וַנִי הָּמָנוּ אּבֹבֹבִים אֶּבְיֵנִ וֹגִּעַׁל וֹאַבְיֵנִ بْسَائِت هُرُسُ، هِخَمَانِهُم هُرُشْ، يَهُجُمَهُمَا هُرُمَانِهَ يَعْجَرُهُم לַבְיַבְעַאָּמָּבְ אֵבְבַבֹּוֹג וֹמְּבַאָבְ הַנְתַּבְ בַּבְּנֵּג וֹמְבַאַבְ וֹנֹ אֵבְבַבְאַ וַיּאַמֶּר עֹוֹד אֵלֹהִים אֵל־מֹשֶׁה וַאֲמַר עּוֹד וָיָ לְמֹשֶׁה פִּדְּנָן

המו לפלם ובול בוכבלו לכל

generations. this is My memorial unto all you; this is My name for ever, and God of Jacob, hath sent me unto Abraham, the God of Isaac, and the God of your fathers, the God of ις children of Israel: The Lord, the Thus shalt thou say unto the Rod God said moreover unto Moses:

- מפלם קנחריב חסיס לך לאום על סבעחס אחרת, שארלכס חריבס מפירות ואני אברך סקפיחים: שמקבלו המורה עליו, והיא הזכות העומדת לישראל. ודוגמת לשון זה מלינו, זֶה לֶּךְ הָמֹוֹת חֲלוֹל הַשְׁנֶה שָׁפִימַ וגו' (ישעי' לו, ל), עמך, רוס שמללים בשלימופך, לך ספום על סבעמס ספרם שלני מבעיפך, שכשמולילס ממלכים מעבדון סופי על ססר סוס, דבר גדול יש לי על הוצאה זו, שהרי עמידים לקבל המורה על ההר הוה לפוף שלשה חדשים שיצאו מגרים. דבר אחר כי אהיה כאשר ראים הסנה עושה שלימומי ואיננו אַבֶּל, כך מלך בשלימומי ואינך ניזוק, וששאלת מה זכות יש לישראל שילאו ממלריס, כי אם משלי, כי אסיה עמך, ווה המכאה אשר כאים בסנה, לך האום כי אנכי שלחמיך, ומללים בשלימוםי וכדאי אני להליל, (SI) ויאמר בי אהיה עמך. סשינו על רמשון רמשון ועל מחרון מחרון, שממרח מי מנכי כי מלך מל פרעה, למ שלך סימ,
- מאמר לבני ישראל אסיס פעס אחת. וכן משמע במקכח ברכוח ודו"ק): לבדו סגיד, ולא שיגיד לישראל, וזסו יפס אמרמ, שגם דעמי ממחלס כך סימס, שלא מגיד לבני ישראל כדברים סאלס, אלא כס מלה שלה הבין דברי השי"ה, כי לה מחשבהו מחשבה השי"ה, שמהו כך היתה דעתו בהומכו יחברך ההיה השר ההיה, למשה לַקְסַ נְרָסַ חַׁמְרַמּ, דִיִּיס צֹנְרָס זו, חֻׁמֵּר לו יפּס חַמֵּרִמּ, כִּס מחֹמֵר וגוְ'. (צַרְבִוּח מִ: שמו"רָ גִּ, ז) (לֹח שִׁסְשָׁבִיל חַלְיִלָּס מִשְׁס בִּיָּוֹמִר, (14) אהיה אשר אהיה. אסיס עמס בלרס ואת, אשר אסיס צשעצוד שאר אבירו אשר אהיה. אסיר לפניו כבש"ע מס אני מוכיר
- בוד סום מומכ, ס' שמך לעולם ס' וכרך לדור ודור: (15) זה שמי לעלם. מפרוי"ולומר, העלימהו, שלה יקרה ככחצו (שמו"רג, ע): וזה זכרו. למדו היהך נקרה, וכן

לכם במגלנם: فَكِٰدِ فَكِلَـٰكِٰ \$ُنْجُه لَٰهُن _ يُدَمُّلُا. אַלְנִינֶם ׁ וֹגֹּעַׁל וֹנִהַּלָּב כָאַנְּנִ אַלְטִּיכֶּםְ וֹנְאָנִי אָלָי אֶלָי אֶלְנִיּ ممرع، إنجمَالِ الْحَيْلِ الْحَيْلِ الْجَيْلِ الْجَيْلِ الْجَيْلِ الْجَيْلِ الْجَيْلِ الْجَيْلِ الْجَالِ الْجَالِ كَلَّهُ لَمُّوفَيُّ هُلَا نَظَرُ نَشِلَهُمْ هُنَارِمِ

نالتْم: וֹעוֹבוּסׁוּ אָּלְאָבוֹא זֹבָע עַלְב ئتيمم: نتهظרי והפרזי והחמי נֹאָמָּב אַהְּבְּנֵׁי אַטַבּׁם מִהְּוֹ, וֹאַמָּבוּיה אַפַּיק נָהָלִי מִשְּׁמָּבוּיד

ڲٛۮڷڗڹ <u>בְּלְכְּׁעַבְּיֵּאְ צְּבְּנֵבְ הְּלְהֵּעִ נְמִיםְ נְכִּבּוֹ בְּתִּוֹלְ בְּעַּוֹ מִנְלְנִיאִ</u> במבריים נקבה עלינו ועמה אלהא ריהדאי אחקרי עלנא וֹאַמֹּבׁעַם אַלְּגוְ וֹעוֹגֶע אָּלְעַוֹּ בַּמֹּגַבוֹם וֹטִימָבוּוּ לָגִע וֹלֹ أنظت نَشِلُمُح مُح يُثَرُكُ مَجُرَبُ أَفْتَ نَشِلُمُح خُلْنَ مَخْفُه

מْݣِك مَعْدَنَه كِلْدُكِ لَكِهِ خُنْك تَنْجِيا مَجْهُهُ لَمَعْدُنَه خُمْنَة נאַנָּ יַבְּמְשׁנֵי פֶּנ בֹאְ בִינֵוֹ אֲטַבֶּם וּלַבְּמָנ לֵּבְּ אַנְנ בְא יִמְבּוּל

: ۵۵۵٪ عَمَّهُ فَعَلَيْ لَمُثَالَدً كَا نَهَمْ لَا فَدَيهُمْ. ه به بات المرار الفراه المرار المرات וְאָבְטִׁטֵּׁי אָטַיִּנְדִי וְטַבּיִינֵּי אָטַ וֹאָאָבָט יִּט מִטַּט יָּבִיּוֹטִיּ

> זטכון ויה דאָהְצָבַיר לכוּוֹ ונהפר למומר מדקר דכירנא

וובוסאו לאַנע עָבָּרָא חַלָּב וֹאֶמוּבְאֵּר עַכּוֹמְנֹי, טִגִּבְאָרַ בְאָבַת כַּנֹתְּנָאָ, וְשִׁשַּׁאָ,

לַיהוָת ייִ אֶּלְהַנָּא: תמון במוברא ונובח בום

וֹלָא מוֹ פֿבֹם בַּטִּילָיִנִי שַּפֿינַ:

هَفْكِ نَاخَذِينًا مُقَلِّدُ نُصْرَبُهُ هُفُ

sacrifice to the Lord our God. into the wilderness, that we may go, we pray thee, three days' journey hath met with us. And now let us The Lord, the God of the Hebrews, Egypt, and ye shall say unto him: 28 elders of Israel, unto the king of And thou shalt come, thou and the

And they shall hearken to thy voice.

Jebusite, unto a land flowing with

Perizzite, and the Hivite, and the

Hittite, and the Amorite, and the the land of the Canaanite, and the

out of the affliction of Egypt unto

And I have said: I will bring you up

you, and seen that which is done to

saying: I have surely remembered

God of Abraham, of Isaac, and of

Go, and gather the elders of Israel

Jacob, hath appeared unto me,

16 LORD, the God of your fathers, the together, and say unto them: The

milk and honey.

you in Egypt.

by a mighty hand. will not give you leave to go, except And I know that the king of Egypt

And after that he will let you go. which I will do in the midst thereof. 20 smite Egypt with all My wonders And I will put forth My hand, and

- (16) אח זקני ישראל. מיוחדים לימיבה. ואם חאמר וקנים מחם, סיאך אפשר לו לאמוף וקנים של מ'רבוא:
- העבריים. יו"ד ימירס, רמו לי'מכומ. ברם"י ישן): כס): נקרה עלינו. לצון מקרס, וכן וַיִּקֶר פֻׁנֹסִיס (במדבר כג, ד), ואנכי אקרס כס, אסא נקרס מאמו סלוס: (אלהי שבלשון זה הם נגאלים, יעקב אמר להם ואלהים פקוד יפקוד אמכם, יומף אמר להם פֶּקֹד יִפְּקֹד אֶנֹהִים אֶמֶבֶם (בראשים נ, (18) ושמעו לקולך. מאליסס, מכיון שמאמר לסס לשון זה ישמעו לקולך, שכבר סימן זה מסור בידס מיעקב ומיוסף
- וֹלָםְ מִל לְבַם בְּמֵינִם פַּפִּיף. משמו של רבי יעקב ברבי מומס ואמר לי: וכלן לשון נפינה הם. וי"מ ולה ביד חוקה. ולה בשביל שידו חוקה כי מהו השלח הם ידי והכימי הם מלכים וגו' וממרגמינן הוחו לא ימן אמכס לסלוך: לא ימן. לְא יִשְׁבּוֹק, כמו עַל בֵּן לֹא יָמַפִּיף (בראַבים כ, ו), לֹא יָמָנִי מֻלָּסִיס לְּסְרַע עַמֶּדִי (שֹס לֹא, מ), (19) לא יחן אחבם מלך מצרים להלוך. אם אין אני מכאה לו ידי החוקה, כלומר כל עוד שאין אני מודיעו ידי החוקה

שללי בישם: מאֹנוֹם וֹנוֹנִי בַּּנִ עַבְּינוּ לְאַ בַּאָנִית מאָנָאָ וִנִינִ אָנִי שַּׁנְכֵּוּן וֹלִטִּטָּג אָטַבְעוֹן עַמְּםַבַּעַזָּטָׁ בָּמָּנִוֹּנָ

וֹאִטַּגוֹ וֹט הֹמָא בַבַּגוֹ לַבַנַםְמָגוֹ

ye shall not go empty; shall come to pass, that, when ye go, 21 the sight of the Egyptians. And it And I will give this people favour in

لَمْحِ خُزْتَ ذِهُ لَا يُحَرِّفُونَ الْمُحَالِقُونَ الْمُحَالِقُونَ الْمُحَالِقُ الْمُحَالِقُ الْمُحَالِقُ الْ

בניכון וְעַּל מּלְ-בְּנִיכֶם וּמִּנְוֹ בּגִיב וּלְרוּמִוֹ וּשְׁמִּנְוֹ ומפוולט ביתה מנין דקסף וְשְׁאֵלֵם אָשָּׁם מִשְּׁכֵּוֹטַבּוּ וּמִנְּרֵם וִמִשָּׁאַלְ אָטִּחָא מִשִּׁוּבַבִּחַבּ

رهجناد جهدباهم هجراء بمزند: נאֹלונו לְוּ וֹלְאִ וֹמִּמֹמֹוּ דֹּלִלְיְ בֹּוּ וֹנִימִוּנוּ לְוּ וֹלְאִ וֹפֿדַּלְוּוֹ מִוּוּ וַנַען מֹשֶׁה וַיּאַמֶּר וְהֵן לְאַ־ נַאֲמֵיב מֹשֶּׁה נַאֲמָר וְהָא לָא

هُد، تشديا څه هنځي څه نژ:

מַע זָּע] בְּיָבֻרְ וַלְּאָמֶר מַמֶּר: נְאָמֶר אֵלֶיו יְהוְיִׁר (כֻ מוּה)[ק׳ נְאַמַר לֵיה יִיְ מְא בֵּין בִּידְרְּ

נְאָמֶר חוּטְרָא:

נינס משֶה מִפְּנָיו: נישְׁלַבְּיוּ אַבְּבְּי נִינֵי, לַנְּטְׁמָ לְאַבְּמָא נִטְנִי לְטִוֹיִא נֹהָבַע

משֶׁר מון בֶּרְמוֹהִי: אַבְעָה וַאַמַר רְמוֹהִי לְאַרְעָא וּרְמָהִי

ניַחַזָּק בֹּוֹ נִיְהָי לְעַטֶּה בְּכַפְּוֹ: ַרְךְּ נְאָהְוּ בְּזְנְבֻּוֹ וַיִּשְׁלֵח יְדְוֹ וְאִוֹחֵיד בְּדַנְבֵּיה וְאוֹשֵׁיִם יִדִּ ְּ וַיְּאִמֶּר יְהְנְׁהֹ אֶל־מֹשֶׁה שְׁלַחׁ וַאֲמַר יִיְ לְמֹשֶׁה אִישִׁיִּם יְדָךְ

נאַטַבוּן בַּיה נהָנָה לְחוּשָׁרָא

Egyptians. daughters; and ye shall spoil the upon your sons, and upon your raiment; and ye shall put them silver, and jewels of gold, and 22 sojourneth in her house, jewels of neighbour, and of her that but every woman shall ask of her

appeared unto thee. they will say: The lord hath not nor hearken unto my voice; for IV behold, they will not believe me, And Moses answered and said: 'But,

'boi A' :biss 'What is that in thy hand?' And he And the LORD said unto him:

and Moses fled from before it. ground, and it became a serpent; 5 ground. And he cast it on the And He said: 'Cast it on the

-band sid ai bor and laid hold of it, and it became a the tail—and he put forth his hand, 'Put forth thy hand, and take it by And the LORD said unto Moses:

(2) מזה בידך. לכך נכמב מיבה אחת לדכוע, מוש שבידך אחה חייב ללקות, שחשדת בכשרים. ופשומו, כאדם שאומר במיר"ק, כמו וְדַבַּרְמֶּס מֶׁלַ סַמֶּלַע (שׁס כ, מ), וְכַפַּרְמֶּס מֶׁת סַבְּיִת (ימוקאל מס, כ), וְלִמַּדְמֶּס מֹמָס מֶׁת בְּנִיכֶס (דבריס יא, יע): במיר"ק מן סיפוד סיא, ויפוד שם דבר נצול, וסוא מן סלשונות סכבדים, כמו דִּבּוּר, בְּפּוּר, לְמּוּד, כשידבר בלשון ופעלמס ינקד (בראשים מה, יש), ויְמַמֶּם לֶבֶם אֶׁם אֶבֶן בַגְּלְשֶׁד (במדבר לב, כש), ונמלסם את בשר ערלמכם. לכן אני אומר, שואת הנקודה ורופלם ממנס, כנו"ן של נוגף, נושל, נומן, נושך, כשסיל מדברם לשון ופעלסס, מנקד בשו"ל במעף, כגון ונְשָׂלֹמֶס מֶׁם מַבִּיכֶס ַמֿיְבֵיכֶס (ויקרסֿ כו, יו), וְיָמַבְמֶּס בְּמֹוכֶס (ימוקסֿל כב, כס), וסֿמרמס יגלנו, לשון נפעלנו, וכל נו"ן שסיס במיבס לפרקיס, משמשח בלשון ופעלחס, אלא בלשון ונפעלחס, כמו וְנִפַּקְמָס מִעַל בְּאַבְתָּס (דבריס כח, פג), ונחחס ביד אויב, וְנִבְּקָמָס לִפְנֵי (בראשים לא, ש), אשר הליל אלהים מאבינו, ולא יאמנו דבריו, כי אם לא היסה הנו"ן יפוד והיא נקודה בחיר"ק, לא מהא לו), וַיִּמְנַבְּׁלֹי בְּגֵי יִשְׂרָמֵׁל מֻׁמּ עֶדְיָס (שׁס לֹג, ו), והנו"ן בו יפוד. ומנחס חברו במחברה לד"י, עס וַיַבּּל מֻלֹהִיס מָח מִקְנֵה מַבִּיכֶס (בב) ונגגרות ביחה. מאושה שהיא גרה אָשָׁה בנים: ונצלחם. כשרגומו וּשָרוֹקְנּוּן, וכן וַיְנִגְּלָוֹ שֶׁם מִלְרָיִם (שמוש יב,

(3) ויהי לנחש. רמו לו שקיפר לשון הרע על ישראל (באומרו לא יאמינו לי), ותפש אומנתו של נחש: למבירו, מודס אמס שוו שלפניך אבן סיא, אומר לו סן, אמר לו סריני עושס אומס ען:

(+) ויחזק בו. לשון פֿפיזס סופֿ, וסרפס יש במקרפֿ, וַיַפַוּקוּ סְפַּנָשִׁי (ברפֿשׁים יש, מו) וְסָפֵוִיקָס פַּנְקָצָשִׁי (דבריס כס,

ים), וְבֶּםֶוּלְמִי בְּוְבֶלֵי (שמוסל־ה יו, לה), כל לשון חווק הדבוק לבי"ם, לשון החיוה הוה:

هَّدُلُكُم جُرِيْد نَجُكُم تَعَرِيْد جُرُورِ*ت ل*ُهَدُرُون جُرُورِت خْرَقُمُا نَجُنُورِهِ خُدِينَكُمُ لِهُ جُرُبُكِ خُدِيمٍ يُديتِيمُونِا جُدِي يُخْرِدُ

رَهُمُ الله ، "لَا خُتَارَكُكَ أَنْكُم ثَلُهِ خُتَارِكُهِ نَلُكَ خُمْمُظُكَ لَمُمْرِح نُتَابِكُ ניאטר יְהְנָה לוֹ עֹוֹד הֶבָא־נָא נַאַמַר יִיְ לִיה עּוֹד אַעַיִּל פְעַן

מְחֵיקוֹ וְהְנָּה שְׁבְּה כִּבְשֶּׁרְוֹ: וּיֹמֶב יֹבׁוּ אָלְעַבוּעִי וּיִּגְאָבִי וֹאָטִיב יִבִּיה לְמִּסְפָּיִה וֹאָפֹּלִה ⁴ נַּיּאַמֶּר הַשָּׁב יֶּדְרְ אֶלְ-הֵילֶּף נַאָּמָר אָהַיב יְדָרְ לְמִּמֶּפִּרִּ

ئڭڭۈرىد خۈح ئىغى ئىقتائىل: יְשְׁמְשָׁה לְלִילְ בִיאָּט בִוֹרִאְהַוּן יִפּבּלְיּוּ לְפָלְ אָהָא פַּוְהָאָר וֹבְיֹנִעְ אָם בַּאָ וֹאָלֵונִוּ לְבַּ וֹלָאִ וּיבִי אִם לָא וֹבִילִוּוּ לְבַּ וֹלָא

تَنَظُمُكَ אַשֶּׁר הַקַּח מִן־הַיָּאָר וְהָיִי לְדָם ומפלש עולמע ולוו עמום خُطِينُكُ لَحْطَانُ مُقَامِّرٌ لَانْهُد הְאַלוֹת הְאֵּלֶה וְלְאׁ יִשְׁמְעוּן וְחָיְה אָם לָאִ וֹאָּמָינוּ גַּם לִשְּׁנִּי

יּלְבָר לְשִׁין אַּלְכִי: تحدلك هجر مخدية خر خدر قد ס לא אָישׁ דְּבְּיִם אָנֹכִי נַּם ينظر ظهِر عجر إمزير جِر لاِحزر

> בוּצְּטַל וֹאַלְבוּוִע בּוֹצָּלְב: אָבְעָּרׁ, אַבְעָׂם אֶבְעָדָּ, בְּנֵּ װָ אֶבְטָא בַאַּבַּטַטַּׁעוָן – אֶבָעָרָה אַבְעָּבָּים עַּהָּי

בונבא כעלגא: וְהְבָּנִה יָדָוֹ מְצֹרָעַתְּ בְּשְׁמְפֵיה וָאַפְּקָה וְהָא יָדִיה

ĊĊĠĽ.Ľ: מגמפוע ובא שכע בונע

וובומתו לפל אמא במראבי

رَبُرُم نيدِيا كِلُمُم خَرَقُمُكُم: לַנַבּּמְשׁא ווְעוּן מַנָּא בַּעַסַב מַן נְתְּפַב מְמָּנְא צְבְנָהְרָא נְתֵישׁוֹר אַנוֹא נאַבוּו וֹלַא וֹלַדֹּלָוּו מִנָּנִ וובו אם לא ובומוון אַב לַטַבון

אַבו וּפֿור מַמָּלַל וְעַּמִּים לִישָּׁן מֹמֹבוֹ בַּמֹבִּילִטֹּא מֹם מֹבֹבוּב מאטמלי אַף מדַּקמוֹהי אַף ון לא גָבר דְּמִלּוּל אָנָא צַּרְ נאמר ממר בדם ל בבתו

> appeared unto thee.' and the God of Jacob, hath God of Abraham, the God of Isaac, LORD, the God of their fathers, the that they may believe that the

as white as snow. it out, behold, his hand was leprous, into his bosom; and when he took thy bosom.' And he put his hand unto him: 'Put now thy hand into And the Lord said furthermore

other flesh. behold, it was turned again as his when he took it out of his bosom, hand back into his bosom; and into thy bosom.—And he put his And He said: 'Put thy hand back

of the latter sign. sign, that they will believe the voice hearken to the voice of the first will not believe thee, neither And it shall come to pass, if they

become blood upon the dry land. thou takest out of the river shall the dry land; and the water which water of the river, and pour it upon voice, that thou shalt take of the 9 signs, neither hearken unto thy will not believe even these two And it shall come to pass, if they

'.sugnor am slow of speech, and of a slow hast spoken unto Thy servant; for I neither heretofore, nor since Thou 'Oh Lord, I am not a man of words, And Moses said unto the LORD:

- יאמינו לי, לפיכך הלקסו בלרעת, כמו שלקתה מרים על לשון הרע: (6) מצורעה כשלג. דרך לרעת לסיית לבנה, אם בהרת לבנה היא, אף באות זה רמז לו שלשון הרע קיפֵר באומרו לא
- (ממו"ר ג, ימ): (ע) וווציאה מחוקו והנה שבה וגור. מכלן, שמדס עובס ממסרם לבל ממדם פורעניום, שסרי ברלשונס לל גלמר מחיקו
- למדו בכך שסמודווגין לסרע לסס לוקיס בנגעיס, כגון פרעס ומבימלך בשביל שרס: (8) והאמינו לקול האות האחרון. משמלמר לסס בשבילכס לקימי על שמפרמי עליכס לשון סרע, ילמינו לך, שכבר
- בסויימן, מבל עכשיו מלמדנו, שלמ יסיו דס עד שיסיו ביבשת: נרמס בעיני, אלו נאמר וסיו סמים אשר מקח מן סיאור לדס ביבשח, שומע אני שבידו סס נספכים לדס, ואו כשירדו לארך יסיו מאלסומס ממלס, שסיו עובדיס לנילום סממיס אומס, וספכס לדס. ברש"יישן): והיו המים וגוי. וסיו, וסיו, שני פעמיס, (9) ולקחת ממימי היאור. רמו לסס שבמכס ראשונס נפרע מאלסופס, (פירוש, כשסקב"ס נפרע מן סאומות, נפרע

- בורְהַ אַנְ פַּפְּרַ אַנְ מִנְּרָ בַּלְאַ אַנְכָּי בַּוֹרְשָׁאַ אַנְ פְּנִינִיאַ אַנְ מָּנִרָּאַ יי לְאָרְםׁ אַנְ מִירִינְשְׁוּם אַלֵּם אַנְ לְאֵנְשְׁאַ אַנְ מִוֹ שִׁנִּי אַלְיִמָּאַ אַנְ מִוֹ שִׁנִּי אַלְיִמָּאַ אַנְ
- ™ נְעַנְהְינְינְינְ אֲמֶר מְּרַבֶּר: פְּמֶּר נְאַנְפְּנָּר דִּהְעַמֵּיל: מי וְעַנְהִיתָּיִרְ אֲמְנָבִי אֲהְנֶרִ עִם־פִּירְ יִּבְעַן אִינִיל וּמִימָרִי יָהִי עִם
- एंक्ट्रेंप: נֹאָמֹר בַּׁנֹ אַבְנְנְ מֻבְנְעַבַּנֹא בַּנֹב נֹאַמַר בַּבְמַנְ נִגְ מַבְעַבַּמַנְ בַּנֹבְ
- للبغ نوع خورهم البعاد برهاد بعوام العد مع المع بودم جود ما المعادة الم בְּיִר יְדְבָּר הְוּא וֹנֶם הְנָּח בַנָּח בַּנְתְ אָרֵי מַלְּלְאִ יִמִּלְיִא וְנִים +י הַלֹא צַהַרְן צְּחִלְּךְ הַלֵּוֹי יַדְשְׁחִיי הַלָּא צַהַרוֹ צַּחִיּךְ בֹּינְצָּח גָּבֵי נַיְּחַר אַּף יְחֹנֶה בְּמֹשֶׁה נַיֹּאמֶר יּהְבֵּיף רוּגִּיָּא צַייִ בְּמֹשֶׁה נַאֲמַר
- תַּיְבְרֶרֶים בְּפָּיִר וְאָנֹבִי אֱהָיֶה פְּהָנִמִיִא בְּפָּמִיה יִמִימָרִי יְהַיּ لنخلق אלֵנו لَهَمَٰقَ
- אָטַכְּם אָנ אַהָּג נּגֹּהְעוּ: وم والم إلام فديد المنتابي وم وهد الام وهديد الالألاء
- تناثر خبر ۲۵۸ باره: היא יַהְיָה לְּבֶּּ לְפֶּׁה וְאַמָּה היא יָהִי לְוּ לִמְתּיִרְנְּמֶן וֹאַמִּ <u>ְּוֹבְבֶּר הָוּא לְּוֹבְ אֶלְ הַמְּהֶׁם וְהָנְה</u> וִימַלְּיִלְ הוּא לְוֹבַ מִּם מַּמֵּא וִיבִי

- בַּלְאַ אָּלָאַ גָּוֹ: ينْخُور بِمَزْد هِٰزَد وَد وَا هِمَ يَخِود بِ رَبَه وَا فَوَدَ وَقِهِ
- מן דְּבְשָׁר לְמִשְׁלַח:
- اننتائك اننك خخصه
- יְנְיכוּן יָת דְתַּעְּבָּרוּן: אָם וּהְטַבְּיל עִמֵּיה וּהְשַׁנֵּי
- ئات، ح، با خُلْد:

- LORD? or seeing, or blind? is it not I the who maketh a man dumb, or deaf, Who hath made man's mouth? or And the Lord said unto him:
- what thou shalt speak.' 22 with thy mouth, and teach thee Now therefore go, and I will be
- Thou wilt send.' Thee, by the hand of him whom And he said: 'Oh Lord, send, I pray
- seeth thee, he will be glad in his forth to meet thee; and when he well. And also, behold, he cometh Levite? I know that he can speak 14 Is there not Aaron thy brother the kindled against Moses, and He said: And the anger of the Lord was
- what ye shall do. with his mouth, and will teach you and I will be with thy mouth, and sand put the words in his mouth; And thou shalt speak unto him,
- God's stead. mouth, and thou shalt be to him in to pass, that he shall be to thee a onto the people; and it shall come And he shall be thy spokesman
- פה. בכבידות הני מדבר, ובלשון לע"ו בלב"ו לַטְּבְּבַת לְמַם בְּשָׁבֶּן מִלְבְיִם וִדִּו, (ימוּקְמַר בִּי ה) וַמְּמַר שְׁלְיִמָם טִיִם שִׁפּוּינִי הַיְּמַר יִשְׁמָרָ בִּבַרָ שברן אמיך הלוי וגוי, ועוד נאמר לעלי הבהן) הַנְגְלה נְגְלַימִי שֶׁל בֵּיח שָׁבִיךְ בְּסִיוֹמָם בְּמִנְלַבִיִם (שמואל-ה ב, בו), הוא אהרן, וכן בו וקבל עליו. (שמו"ר ג, מז) וכל זה, שלא היה רולה לימול גדולה על אהרן אחיו שהיה גדול הימנו, ונביא היה, שנאמר (הלא סרי שלשס, ושלשס גמין רבויין סס, סרי ששס, וסוא סיס עומד ביוס סו' כשאמר לו ואח, עוד שלח נא ביד משלח, עד שחרס (10) גם מחמול וגוי. למדנו שכל שבעס ימיס סיס סקב"ס מפחס את משס בסנס לילך בשליחותו, מתמול שלשוס מאז דברך
- שלא כאי כשברחם מן הבימה ונמלמם (תנחומא שמות י): הלא אוברי. ששמי ה' עשימי כל ואח: נמאמן במלום הריגמך, ואם משרמיו מרשים שלא שמעו בלוומו עליך, וְלָאָםְפַּקַלְמוֹרִין (שבת קח.) ההורגים מי עשאם עוְרִים, (II) מי שם פה הור. מילמדך לְדַבֶּר כִשְׁסִייִם וְדִוּן לפּני פּרעס על סמלרי: או מי ישום אלם. מי עשס פּרעס חלס שלח
- ולסיות גואלס לעתיד, יש לך שלותים הרבה: (13) ביד חשלח. ביד מי שאחס רגיל לשלוח וסוא אסרן. דבר אחר, ביד אחר שחרצס לשלוח, שאין סופי לסרניסס לארץ
- כשאמה שבור שיהא מקפיד עליך שאמה עולה לגדולה, ומשם זכה אהרן לַעָּדִי החשן הנמון על הלב: יַּקְרְמֹּי עַל צַבֶּע סַבְּוֹי (דברי סימיס־מֹ כג, יד): הנה הוא יצא לקראחך. כשמלך למנריס: וראך ושמח בלבו. למ בסן, וסכסונס סיימי אומר ללאם ממך, מעסס לא יסיס כן, אלא סוא יסיס כקן ואמס סלוי, שנאמר ומשָס אִישׁ סְאֵל סְאֵל יַ מלינו שבא עונש על ידי אומו מרון, אמר לו רבי יוסי אף בזו נאמר בו רושס, סלא אסרן אמיך סלוי, שסיס עמיד לסיומ לוי ולא (14) וימר אף. (ובמים קב.) רבי יהושע בן קרמה אומר, כל מרון אף שבמורה נאמר בו רושם, ווה לא נאמר בו רושם, ולא

קאָהָה: (פּ) 「袋口」「点倒口

הַעַּמֶּע בַּוֹ

בעענהר ביה ית אָתִיָּא: שַּבּה וְנָת הוּשְׁרָא הָבֵין הַפַּב בִּידֶרְ

'.engis ədt this rod, wherewith thou shalt do And thou shalt take in thy hand

수여행다 수구 수 수수 나마 : הַמְּנִבֶּם הַנְּיִּאְמֶּר יִהְרָוֹ וֹאֶחָוֹי הַעַּר פְעַן קַיְּטְיוֹן וֹאָמֶר אָלְאַנוֹ, אַמְּנִי בְּטִּגְּנְיִם וְאָנִאֵנִי נְאָנִיבִ לְנִנִי אָנִוּ, וַבְּטִּגִּנִים וַיָּאַמֶּר לוֹ אֱלְכָּה נָּא וְאָשׁוֹבֶּה הַמוּהִי וַאֲמַר לֵיה אֵיוֵיל כְּעַן رَيْحُكُ مَنْ فِي رَيْظِدًا هُكِـ يُرْبُدُ بَائِينًا مِنْ فِي بَعْدَ خُزْنَا يُرْبُدُ

¡תְּבָוֹ לְמָמֵּׁרִ אָּגוֹגַלְ לְמִּלֶּם:

So in peace. alive.' And Jethro said to Moses: Egypt, and see whether they be yet and unto my brethren that are in anto him: 'Let me go, I pray thee,

Jethro his father-in-law, and said

And Moses went and returned to

بريدين ترمنج بهات هِمريونها المرابع ال ל ב אַ הַ בּ בּבְּעוֹים בּיבַעִּעוּן בַּלַבְ שוּב לַמִּגַבוֹם אָבוּ מִנְעוּ בַּבַ ניאָמֶר יְהְנְה אֶל־מֹשֶׁה בְּמִרְיָּן

יוּבְרַיָּא דִּבְעוֹ לְמִקְשְׁלְּדִּ: וּאַמֹר וֹן לְמָמָר בֹּמֹדִוֹן אָינוּיל

thy life. all the men are dead that sought 19 Midian: 'Go, return into Egypt; for And the Lord said unto Moses in

מַמָּה הְאֶלהִים בְּיָּדְוֹי: אַרְצָה מִצְּרָיִם נִיּקָּח מֹשֶׁה אָתַ־ ··· בְּלָּתְ נַּיּבְׁכִּבְ מָּלְ_חַחֲמֶבְ נַיּּמֶּב <u>्र्रि</u>त पंर्युत श्रुत-श्र्यृत्र रृश्वत

ביה נסין מן בורם ין בידיה: משה ית הוטרא דאָקעַבִּידוּ נטב לאַבֹּלֹא בַמֹּגֹבׁנִם וּנֹסִּיב לנוִנו וֹאַנְבּיִלוּוּן מֹלְ נַוֹמֹנִא וּדְבַר מֹשֶׁה נָת אָהְתֵּיה וְנָת

hand; but I will harden his heart, the wonders which I have put in thy see that thou do before Pharaoh all When thou goest back into Egypt, And the LORD said unto Moses:

and Moses took the rod of God in

he returned to the land of Egypt;

sons, and set them upon an ass, and

And Moses took his wife and his

his hand.

אָנַ לְבְוּ וֹלָאִ וְתִּכֹּע אָנַ עַהְמָּם: تقضيك خفتا فلين تغني لامتاك הַמְּבְּתִים אֲמֶּבַ שַּׁמְּטִי בְּיָבְבַּ יי לְשָׁוֹב מִצְּרַוֹּמָה רְצָּה כָּלְ־ ربيه والمربي المربي المربية ا

יָת עַּמָא: אַנפֿיף יָת לְבֶּיה וֹלָא יִשְׁלַח ひんはいごと למשב למגנום שנו נאַמַר זן למשָה בַמִּהַבָּר

son, My first-born. LORD: Israel is My Thus saith the LORD: Israel is My And thou shalt say unto Pharaoh:

and he will not let the people go.

וְעוֵֹע בֹּלוּ, בֹכִנ׳, וֹאָבֹאָץ: בולנו בולנו והלאב: ผู้สุดได้ หู่ ומימר לפּרעה בִּדָּנָן אֵמַר יִיָּ

יהיה לך לפה. למלין, לפי שחתם כבד פס: לאלהים. לרב ולשר: (16) ודבר הוא לך. בשבילך ידבר אל סעס, וזס יוכיה על כל לך ולי ולו ולכס ולסס סממוכיס לדבור, שכולס לשון על סס:

ביו לו, רעואל, ימר, ימרו, קיני, וכוי: (18) וישב אל יחד חחנו. לימול רשות, שהרי נשבע לו (שלא יווו ממדין כי אם ברשומו). (מכילמא ימרו) ושבעה שמות

(פו) כי מחו כל האנשים. מי סס, דמן ואנירס, מייס היו, אלא שירדו מוכסיסס, וסעני משוב כמח (נדריס סד:):

(20) על החמור. - ממור המיוחד, הוא החמור שחבש אברהם לעקידת ילחק, והוא שעתיד מלך המשיח להגלות עליו,

במקרם: שנאמר עַנִי וְלֹבֵג עַל מֵמִוּר (וכריס מ, מ): וישב ארצה מצרים ויקח משה את מטה. אין מוקדס ומאומר מדוקדקיס

מ), ואל מממה על אשר כמיב אשר שממי, שכן משמעי, כשמדבר עמו כבר שַׁמָפִיס ביידך: שיאמינו לו, ולא מלינו שעשאס לפניו, אלא מופמיס שאני עמיד לשוס בידך במלריס, כמו פִי יְדַבֶּר אֲלֶבֶס פַּרְשֹׁה וגוי (שמומ ז, אשר שמחי בידך. . לא על שלשה אומות האמורות למעלה, שהרי לא לפני פרעה לוה לעשותם אלא לפני ישראל (IS) בלבחך לשוב מצרימה וגוי. דע, שעל מות כן חלך, שתהא גבור בשליחותי לעשות כל מופחי לפני פרעה ולא תירא

שְׁפְּנֶסוּ (מהלים פע, כח), זו פשומו. ומדרשו, כאן חחם הקב"ה על מכירם הבכורה שלקח יעקב מעשו: (בב) ואמרח אל פרעה. כשמשמע שלצו מוק וימפן לשלומ, ממור לו כן: בני בכרי. לשון גדולה, כמו פַף פְּנִי בְּלִיר

אַנְכָּג עִנְיג אָטַבַּלָּנִבְ בַּכְנֶבַי: וְיַעְבְּיִרְיִי וַהְּשְׁאֵן לְשֵּׁלְּחָוֹ הְנֵּהְ וְיִפְּלְח בֵּרְעֵי וְמְסְרֵיב אַהְ

יְהְנְה וַיְבַקֵּשׁ הַמִּיתְוֹ:

וַתְּאִמֶּר כֵּי חֲתַּן־דָּמָים אַמָּר אָטַ־מְּרְלָּהְ הְּלְּהְ וֹטַנֵּמְ לְרַנְּלְיִוּ הָטַ מְּרְלָּהְ הְּרַבְּי וְמְבִּרְהַ בְּרַבְּי וְמְבִּרְהַ

לַמוּלְת: (פּ)

ַנְיְפְּנְמְּעִרְ בְּתַרְ תְאֵלְנְיִם נִיּשְּׁלִרְ נְאָנִלְּלְנִהְרָהְ בְּמִּנְאְ בְּאִנְּנְלְנִ र र्वृत्श्वत वंक्षत तक्षत्वत हिंदी र्वृत्वत वक्षत र्वृत्वर्श्व

בְּלְ־הָאִתְּתְ אֲשֶׁר צִּוְּהִוּ: بَجِرَ، إِنَانَ هِٰهُلَا שُٰלِياً؛ إِيْمَا فَبَنِقِنِهُ يَادِ بَعَظُونِهِ إِنْ خِرَ ניגר משֶׁר לְאַנַרֹן אֶת כָּלְ וָתַוּי משָׁה לְאַנַרֹן יָת כָּלְ

בובה בוכנה: לְשַּׁלְּחוּתִיה הָא אֲנָא קַמֵּיל וָת נֹאָמָר אַלְּיף שַׁלַּח אָת־בָּנִי נַאָּמַרִית לָּף שַׁלַּח יָת בָּרִי

4444444 וֹמֹבת בוּשׁ מֹלְאֶׁכֹא בּוֹי וּבֹמֹא לי נְיָהֵי בַבֶּהֶרְ בַּמֶּלְנְן נִיפְּגְּשְׁרֵוּ נַהֲנָה בְּאִיְרְחָאְ בְּבִיח מְבְּחָאִ ליי נְיָהְיִי בַּבָּיה בְּמָלְנְן נִיפְּגְּשְׁרֵוּ נַהֲנָה בְּאִיְרְחָאָ בְּבִיח מְבְחָאִ

עַלָּגָא לַנָא: בּמְעוּלְטַא בַּבוּן וֹאַמֹנִע בֹּבְמֹאַ נַתְּמָח צָפּרְה צַר נַתְּכְרֹת וּנְסֵיבַת צָפּוֹרָה טִנָּרָא וּגְזַרַת

חַטְגָא קְטוֹל: בְּמָא בַּמְרוּלְמָא הָבֵין אָהָחַיִּיב ⁹² נַיֶּבֶׁר מְמָּנָה אָז אֵמְרָב הַתַּן דְּמָים וְנָה מִנְיה בְּכֵּן אַמַּבַה אִלְּגִּלִּ

הקוני יללא ביי ונשים ליה: رَهُمُد يَدَبُدِ هُمِ هَتَدٍا كَأَكَ نَهُمُد يُدُ خُهَتَدِا ۚ هُنَدِج

אָתַיָּא דְפַקּדֵיה:

'Behold, I will slay thy first-born.' thou hast refused to let him go. 23 son go, that he may serve Me; and And I have said unto thee: Let My

met him, and sought to kill him. the lodging-place, that the Lord And it came to pass on the way at

or nort are boold to moorgebird it at his feet; and she said: 'Surely a off the foreskin of her son, and cast Then Zipporah took a flint, and cut

of the circumcision.' A bridegroom of blood in regard So He let him alone. Then she said:

mountain of God, and kissed him. And he went, and met him in the 27 into the wilderness to meet Moses." And the LORD said to Aaron: 'Go

wherewith He had charged him. sent him, and all the signs 28 of the Lord wherewith He had And Moses told Aaron all the words

סוא מורסו וממרס בו לשוב: לסנקס מחבירו, מעלים אח דבריו שלא יבקש הללה, אבל הקב"ה ישגיב בכחו ואין יכולם להמלע מידו כי אם בשובו אליו, לפירך . מחלס מפני שסיא קשס, וזס סוא שנאמר באיוב פון אל יַאָּגִיב בְּלֹחוֹ, לפיכך, מִי כְמִסוּ מֹוּכֶס (איוב לו, כב), בשר ודס סמבקש (33) ואומר אליך. נעלימומועל מקוס: שלח אח בני וגוי. הנה אנבי הרג וגוי. סיל מכס למרונס, ונס סמרסו

נמש, ובולעו מכמשו ועד יריכיו, ומוזר ובולעו מרגליו ועד מומו מקוס, סבינס לפורס שבשביל סמילס סומ: סקב"ס לוני לך שוב מלריס, ומפני מס נענש מימס, לפי שומעסק במלון מחלס (במסכח נדריס לה:), וסיס סמלחך נעשס כמין מנים אמר רבי יוסי מ"ו לא נמרשל, אלא אמר, אמול ואלא לדרך, סכנה היא למינוק עד שלשה ימים, אמול ואשהה שלשה ימים, (24) ויהי בדרך במלון. משס: ויבקש המיחו. למשס, לפי שלה מל הם הלישור בנו, ועל שנתרשל נענש עונש מימה.

לסיום הממן שלי נרלם עליך. הורג אישי אמה לי: (25) וחגע לרגליו. סטליכמו לפני רגליו טל מטס: וחאמר. על צנס: כי חחן דמים אחה לי. המס סיים גורס

וסלמ"ד משמשת בלשון על, כמון וְמְׁמֵר פַּרְעֹס לָבְנֵי יִשְׁרְמֵל (שמות יד, ג). ומונקלום תרגם דמים, על דם המילה: בא, ובוה מחורן גם כן שינוי לשון בחרגום אונקלום בחתן דמים, ודו"ק כנ"ל): למולח. על דבר המולות, שם דבר הוא, דמים, אלא ממחלה שברה דוה ווה גורה, חעא המילה וחמא אחר, אח"כ כשראחה וירף לגמרי, או הבינה דעל דבר המילה לבד - סמילה. (שינה רש"י בלשונו, לעיל כחב אחה הייח גורה, דקשה לרש"י, מה זה אז אמרה חחן דמים, והלא גם לעיל אמרה חחן (62) וירף. המלאך ממנו. או, בינה שעל המילה בא להורגו: אמרה חחן דמים למולח. חמני היה נרלח על דבר

خْدِاكِارُ خُدْرُ نَهُلُمُ עַּ נַיֵּלֶךְ מֹשֶׁר וְאַנַרְוֹ נַיַאַסְפֹּר אָתַר נַאַזַל מֹשֶׁר וְאַנַרוֹ וּכְנַשׁי יָתַ

פֿל סָבוּ פֿנּג וֹמֶּבְאָל:

the children of Israel. gathered together all the elders of And Moses and Aaron went and

וּוֹמֹמִ עֹאָעִע לִמְוּוֹ, עֹמֶם: אַשֶּׁר־דְּבֶּר יְחְוָה אֶל־מֹשֶׁת דַּמַבֵּיל ִיִיְ עִם מֹשֶּׁה וַעֲּבַר וּנְיִבְבֵּר אַבַּיְן אֵׁע כֹּלְ בַיַבְּבִּיְנִם יִמִּלָּיִלְ אַבִּוּן יִּע כֹּלְ פֹּטִינְמִּיּא

אַטַנְאַ לְמֵנֵנ מַּמָא:

sight of the people. Moses, and did the signs in the 30 which the Lord had spoken unto And Aaron spoke all the words

they heard that the Lord had And the people believed; and when

אָנַבְּלְּנִים וֹנִפַּבִי נִוֹּמִּטַבְּוֹנִי: יְּהְנְׁה אָת בְּנֵנִי יִשְּׁרָאֵל וְכָּי רָאָה לוֹאָבוֹן שׁמֹשׁ לוּמְּטֹמֵוּ בֹּיִבְּלֶּע וְשִׁימֵוּ מַּמֹא וְמִּטָּמוֹ אָבִי, בַּכִּיָּב

rakrt: בְּבְּנְיִנִי, מִּהְבִּיּדְּנִינְן וּבְּרַמּיּ יִי יְנִי בְּנֵי יִמְּבִּאָרָ וַאָּבִי, וּבְּרַמִּיּ

And afterward Moses and Aaron heads and worshipped. affliction, then they bowed their and that He had seen their remembered the children of Israel,

الْمُلِلاد كِالْ فَظِلُظُلِ: ݣْݣْرْتْ، نْشْلْݣْݣْرْ شْݣْلِ ݣْلْدَمْوْ، ݣْݣْلْمْ كْنْشْلْخْرْ شْخْل بْدَ عدرس هِرَا هِا هِل هِل هِل هُلَا هُلَا اللهُ قِل اللهُ قِل اللهُ هِل اللهُ هُلَا اللهُ اللهُ اللهُ اللهُ اللهُ וְאַהַר בָּאִי מֹשֶׁר וְאַהַרֹן וּיֹאִמְרִי יּבְחָר בֵּן עָאלוּ מֹשֶׁר וְאַהַרֹן

נונבוון בבמו במדברא: יְהוֹה וֹאַמִרוּ לְפַּרְעֹה כִּדְנָן אֲמַר יִיִ

wilderness. hold a feast unto Me in the Let My people go, that they may saith the Lord, the God of Israel: vame, and said unto Pharaoh: 'Thus $_{
m V}$

וֹנֶם אָטַ וֹמִּבְאַ לְאָ אַּהַּבְּטִי: ַ יִשְׂבָאָל לָא יָדִיעְהָּהִי אָת־יִהֹוֶה ^{*} אָשִׁמְע בָּלְלְוֹ לִשְּׁלָּח אָתַר וַנְאַמֶּר פַּרְעָּה מָי יְהֹוָה אֲטֶּר

לו הְּלֹא בּוֹי וֹאַב וֹנִי וֹהְבֹאֹב ﴿ خُمَاحُ لَا الْمُلَامُ حُمْ الْأَلْمُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّ אַטַוּלָג לָג בַּאַלַבָּגַק לַמָּגמָבַגַיִּ וֹאַמֹּר פַּרִעֹּר שִׁמָּא דַיִּין לָאַ

into the wilderness, and sacrifice go, we pray thee, three days' journey Hebrews hath met with us. Let us And they said: 'The God of the not let Israel go.'

not the Lord, and moreover I will

His voice to let Israel go? I know

And Pharaoh said: 'Who is the

LORD, that I should hearken unto

בְּעַבְיבּי אַבְנִינוּ פָּוֹבוֹפֹּנֹמָנוּ בַּבַבר אָנְ ַנְמִים בַּמִּרְבָּר וְנִוְבָּחָה לֵיהֹנָה ء מַּכְיַנוּנ דַּלְכִּבר זָּא בְּבַבְ מַּכְמֵמִים מַּכַלָּא דּיִזיל פָעוּן מַהַלַב הַלְהַאַ וּגֶאָמִׁרְנּ אֶּבְעֵוֹ, עַמֹּלְנִים וֹלֵנֵא וֹאָמָרנּ אֶּבְעֹא בּירנּדָאֵי אִעָּנִלִי

או בקטול: אֶלְעַלָּא בַּלְמָא וֹהֹבֹהֹנָּא בַּמוְעַ المرا خمَلَخُنُهُ شَلَحَتَكَ كُنُهُ أَنْ

'brows upon us with pestilence, or with the unto the Lord our God; lest He fall

ځ۵ځديدگ۵: ☆□□☆☆□ מַמַּהַהַּוֹנ לְּמָּה מֹמֶּה וְאַהַרֶּן תַּפְּרָיעוּ לְמָא מֹשֶּה וָאַהַרוֹ הְבַּשְּלוּן נַיֹּאָמֶר אָלַהֶם מָלֶלְר מִצְּרָוֹם נַאָּמַר לְרוֹן מַלְכָּא דְּמִצְּרַוֹם

خونخاناتربا: לְבִּי זִיָּטְ מִּמֵּׁא מִהְּבִיגִּטְׁנִיוָן אֵנִינִינְי

unto your burdens. loose from their work? get you Aaron, cause the people to break them: 'Wherefore do ye, Moses and And the king of Egypt said unto

- לפלמין, לפי שיראו ללכח (שמו"ר ה, יד), וצקיני נפרע להם, ונגש משה לבדו והם לא יגשו, החזירם לאחרי הם: (I) ואחר באו משה ואהרן וגרי. לכל סוקנים ושמנו לחד לחד מלחר משם ולסרן, עד שנשמעו כולם קודם שסגיעו
- (4) הפריעו אה העם ממעשיו. מגדילו ומרמיקו אומס ממלאכמס, ששומעין לכס ופגוריס לנוח מן המלאכה, וכן (E) פן יפגענו. פן יפגעך היו לריכים לומר, אלא שחלקו כצוד למלכות. פגיעה זו, לשון מקרה מוח הוא:
- פְּבַמְּסִי מַלְ מַּעַבְּר בֹּו (משלי ד, מו), רחקסו, וכן וַמִּפְרְעוּ כָל עַבְּלְיִי (שס חֹ, כס), כִי פְּרָעַ (שמות לב, כס), נרחק ונמעב:

- מַפַבְלְתָּם: מַם הַאָּבֶּץ וְהִשְּׁבַּמֵּם אָטִם כְּעִן עַמָּא דָּאַרְעָּא וּהְבַּמְלֹין וַנְאַמֶּר פַּרְעָה הַן־רַבָּים עַמָּה נַאֲעָר פּרָעָה הָאַ מִדְּסַנִּיאָין
- ۲۵۵۲: עַנּגְישָׁים בְּעָּם וְאָת־שַׁמְרֶיוּ יָת שָּלְמִנִּי עַּמָּא וְיָת סְרָכוּהִי וַיְצָוּ פַּרְעָה בַּיַּוֹם הַהָּוּא אָתַ וּפַקֵּיד פַּרְעֹה בָּיוֹמָא הַהוּא
- ئته تذرد نطيفين ځيته يخيا:
- לאמר נלקה ווְבְּחָה לאלהוּי: נרְפָּים הַם עַל־בֶּן הָם צְעָקָים הַלְינִים לַאָּ טַּיָּרָעִי מִמָּוּי בֶּי־ 8 षंर्धांच त्र्यांते ख़द्धंचि तृक्षांताः וּאָת־עַתִּבֹנֶת תַלְבָנִים אַשֶּׁר הַםֹּ
- مِّكُد: וֹנֹהַמִּנַבְבְׁעַ וֹאַבְבְנִמְּמִנּ בַּבַבְבַנִי וַנִיַּהַפַּטוּן בַּעַ וֹלָאַ נִיַהַפַּטוּן

- יְהְהוֹן מִפּוּלְחָנְהוֹן:
- خقرقد:
- להון הבנא: يضيًظوين، אַנּנוֹ :.أַבְנוֹ וֹנִלֹבַׁכוּוֹ לְלְבָּוֹ עַּאְסְבֵּּוּוּ לְעָיִם שַּׁבֵּוֹ לְמָּם לְאִנֵּהְהָ בְּלְּבָּוּוּ בְּמָאִטְמָאָ בְאָ עִאָסְבֵּּוּוּ לְעָים שַּׁבֵּוֹ לְמָהַ לְאָשִׁהַסִּבּוּוּ לְמָהַוֹּ שִּׁבְּלָאִנִּ
- מֹאַנְחִין לְמֵימִר נִיזִיל נְדַבָּח בּהֹלְנוֹן אִנוּן הַּלְ כוֹן אִנּוּן הֹבִירוֹן לְא שׁמֹּלְתוּן מִבּּיה אַבּי מאַטמֹלִי ומבּשׁמִנִי שׁמּנּוּן ונת סכום לבניא דאנון עבדיו
- خفئلاما خمركا: מְבְבַּרְ הַמְּבְרָה עַלְ הַלְּהַנְאָנְשִׁים יְהְקַרְנְאַ פַּוּלְחָנְאַ עַלְ וּוּבְרַנְיִאַ בוב אַלִבוֹא:

- their burdens? and will ye make them rest from y people of the land are now many, And Pharaoh said: 'Behold, the
- people, and their officers, saying: commanded the taskmasters of the And the same day Pharaoh
- themselves. Let them go and gather straw for > straw to make brick, as heretofore. Ye shall no more give the people
- Let us go and sacrifice to our God. are idle; therefore they cry, saying: diminish aught thereof; for they lay upon them; ye shall not they did make heretofore, ye shall And the tale of the bricks, which
- words. and let them not regard lying 9 men, that they may labour therein; Let heavier work be laid upon the
- גל, שהרי משה ומהרן יולמים ובמים שלמ ברשות: לכו לסבלותיכם. לכו למלאכמכס שיש לכס לעשות צבתיכס, אצל מלאכת שעצוד מזריס לא היתה על שצמו של לוי, ותדע
- (6) הנוגשים. מלכייס היו, והשומריס היו ישראלים, הנוגש ממונה על כמה שומרים, והשומר ממונה לַרְאוֹם בעושי (פ) הן רבים עחה עם הארץ. שסענודס מועלם עליסס, ואמס מענימיס אומס מענלומס, ספקד גדול סוא זס:
- המלחכה:
- ששורפין אותן בכבשן: בחמול שלשם. כאשר סיימס עושים עד סנס: וקששו. ולקעו: (ד) חבן. אשמו" בלא, סיו גובלין אומו עם סמימ: ¬בנים. מיוו"לש בלע"ו, שעושים ממימ, ומיבשין אומן בממס, ויש
- בידם ועזובה מהם, והם נרפים ממנה רער"יים בלע"ו נלכס וגוי: מחבנח. ומכן לבניס, ולו נמכנו עלילומ, את סכמף סממוכן, כולן לשון משבון סס: נרפים. סמלאכס רפויס עליהם גם עמה, למען מכבד העבודה עליהם: - כי גרפים. - מן העבודה הם, לכך לבם פונה אל הבעלה ולועקים לאמר (8) ואח מחכנת הלבנים: סכוס משנון סַלְּבֶנִיס שסיס כל אחד עושס ליוס כשסיס סמנן נמן לסס, אומו סכוס משימו
- אף כאן אל ישעו בדברי שקר, אל יסיו נדברים בדברי שוא וסבאי: لْفَكَرِا خُريعُك (במגבר יב, א), كِوَرُفَا بِكَرَّدَ جِد (זכריה ד, א), לְרַבֵּר בָּם (דברים יא, יע), لِفَرِ جָּנָה בְּעַלוּמֶיךָ (מהלים קיע, מה), לאחריהם, אבל אחר לשון דבור כמחעשק לדבר בדבר, נופל לשון שמוש בי"ח, כגון שַּנְדְּבָּרִים בָּךְּ (יחוקאל לג, ל), וַמְּדַבֵּר מִרְיָם (ישעיס יו, ו), וְלֹחׁ שְׁעוּ עַל קְדִּוֹש יִשְׁרֶמֵל (שׁס לֹחׁ, חֹ), וְלֹחׁ יִשְׁעֶה מֶל סַמִוְבְּמוֹת (שׁס יו, ח), ולחׁ מנחמי שמוש של בי"ח סמורה ולפרש אל ישעו אל יפנו, שא"כ היה לו לכמוצ ואל ישעו אל דברי שקר, או לדברי שקר, כי כן גורת כלס, ישְשֶׁה הַאָּדָס עַל עֹשֶׁהוּ ולשנינה ממרגמינן ולְשׁוֹשִׁין, וַיְּמַפֶּר וְהְשְׁמָשִׁי, וֹהֹי הפשר לומר וחל ישעו לשון וישע ה' חל הבל וגו' וחל קין וחל מנחמו לה שעה, (9) ואל ישעו בדברי שקר. ואל יסגווייד ברו ממיד בדברי כוח, לאמר נלכס נובחס, ודומס לוואשעס בחקיך חמיד, למשל

هِوْلَ هَلَامُ هِرَوْدَ دَيْرًا خُرِهَا هُوْلًا هَلَامَا خُرْمَ هُوْلًا وَلَامًا خُرْمَ هُوْلًا يُولِد ַ וּגַאַמְרָנִּ אָבְעַבְּמֹמָם בַאַמְנִר כַּנִי וֹאָמָרִנִּ לַמַּמָּא לַמֵּנִמָּר כַּנַּוֹן ַנְיָּבֹּאָנּ נִלְמִּגִּׁ עַבְּלִםְ נְאָהָםֹרָנִו נִנְפַּלוּ יִאַלְמִנְנִּ עַּמָּא וֹסְרְכוִעִי

: ׆׆֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡֡ שׁמֹאֹאוּ כַּּג אָגן וֹלִבְּה מִהְדְבַעַבְים מִאָּטַב בַּעַהָהַבְּעוּן אָבַג לָא هَيْت خُرِد كُلُد خُرُتِ بِثِدًا مُعْبَمُك هَيْدا هُنَدِيد مَحد خُرِيا نَخَذُهُ

خْطِشْم كُمْ حَقْدًا: ײַ װְפָּׁאְ עַמְּׁטְ בַּבְּלֶבְאַנֵּאְ מָבְּלֵוֹם וֹאִטְבַּבַּר מַמָּא בָּבָלְ אַבְמָּא

כּאָמֶר בְּהְיִות הַמֶּבֶוֹ: מַמַּמִּיכֶם

בַיֵּנִם: בְּהְבָּוֹלִיל שָׁלְשָׁם נַּם הָּמָוֹל נַם־ מַבְּוּת כְאָ כֹלִינְים שַׁלַכָּם כַלְבָּן וּנֹׁכִּנּ מְּמְבֹּוֹ, בֹּלֹנֵ נֹמְבֹּאָכְ אַמְּבַ נַלְטַנְ סַבְּבֵּנִ בֹּנָנִ נֹמְבֹאָכְ

\$\frac{1}{4} \frac{1}{4} \frac אָל־פַּרְעָּה לֵאמָר לְזָמָה תַעַּמֶּה הַדָּם פּרִעָּה לְמִימַר לְמָא

ثَوْدَه لَيْقُلِي مَقَلِهِ: אַמְרֵים לְנִי צַּשָׁי וְהִנָּה צַּבְּרֶיף فخا لأبا نفار كَمُحَبِّبك بكِحَدْره

לכון שבנא:

ושמול מפול שלכנו מבמם:

لَـٰמٰۃُבُוֹם كِٰלְבַבֹּא נִבָּו كِٰטַבַּוֹא:

בּר מִטְיְהֵיב לְכוּן מִבְּנָא: לוומוע למא בעוועון הלבוו אַהְּלִימוּ עַבִּידַהְכִין פִּהְנָם יוֹם וֹטַנְיֹמִים אָבָּים כְאַמְיַר כַּלִּיּ וְמִּלְמִוּנִיּא בַּטִבּיוּ לְמִוּמִר

אַן הָמָלִי אַן יוֹמָאַ דִּין: خخنا خمّىٰ فحر بفه عمين، אַהְבֹימִשוּן לּזִינַשַׁכוּן לַמִּנְתָּי פּרְעָה לְמֵימֶר מָדֵין לָא なるいしけ שָׁלִמוָנִי

משמבו לבול למלבנ: י וֹבְאֵנְ חִּמְבִוּ בְּבֹּנוֹ וֹמְּבִאֶּבְ וּבֹּגֹמֹלֵנִ וֹאָבִוּ סַבְּבֵּנִ בֹּנִּנִ וֹמִּבִּאֵבְ נּגִּנִעוּ

نن× مَحٰنك ذِعَا نَامَا مُرْدَبِا וֹלְבְּנִיֹא אַמְנְיוֹן לַנָּא הַבְּיִנְיִנּ שבלא לא מטוביב למבדר

> you straw. Thus saith Pharach: I will not give they spoke to the people, saying: went out, and their officers, and And the taskmasters of the people

work shall be diminished. ye can find it; for nought of your Go yourselves, get you straw where

gather stubble for straw. 22 throughout all the land of Egypt to So the people were scattered abroad

task, as when there was straw. 13 saying: Fulfil your work, your daily And the taskmasters were urgent,

today as heretofore?' making brick both yesterday and fulfilled your appointed task in saying: 'Wherefore have ye not 14 had set over them, were beaten, Israel, whom Pharaoh's taskmasters And the officers of the children of

thus with thy servants? uodi isəlsəb ərofərədW' :gaiyss 15 Israel came and cried unto Pharaoh, Then the officers of the children of

beaten, but the fault is in thine own brick; and, behold, thy servants are 16 servants, and they say to us: Make There is no straw given unto thy

- בסיום סמבן נפון לכס מזומן מבים סמלך: (II) אחם לכו קחו לכם חבן. ולריכיס ממס לילך צוריוומ, כי מין נגרע דבר מכל סכוס לְבֵנִיס שסיימס עושים ליוס
- ולריך לקוששו, קרוי קש בשאר מקומות: (בו) לקשש קש לחבן. לאסוף אסיפה, ללקוט לקט לגירך חזן הטיט: קש. לשון לקוט, על שם שדזר המחפור הוא
- (EI) אצים. דוחקיס: דבר יום ביומו. משנון של כל יוס פַלוּ ביומו, כאשר עשימס נסיות המבן מוכן:
- אַממול, וסוא סיס בסיות המבן נתן להם: ויכו. לצון וַיִּפְעֲלוּ, סוכו מיד אַמרים, הנוגשים הכום: וגו', למס ויכו, שסיו אומכיס לסס מדוע לא כלימס גס ממול גס סיוס, מק סקלוב עליכס ללבון כממול סעלישי, שסוא יוס עלפני במלריס, כי סס וקני סעס ושומריו: - ויבו שמרי בני ישראל. אשר שָמוּ נגשי פרעס אומס לשומריס עליסס, לאמר מדוע מנהדרין, ונאלל מן הרוח אשר על משה והושם עליהם, שנאתר אמפה לי שבעים איש מוקני ישראל, מאותן שידעת המובה שעשו לנוגשים שהם מלכיים, והיה מפר מן הפכום, היו מלקין אופה על שלא דמקו אם עושי המלאכה, לפיכך זכו אומן שוערים להיות (41) ויבו שטרי בני ישראל. השומריס ישרחליס היו, וחמיס על חזריסס מלדחקס, וכשהיו משלימין הַלְּנֵיִיס

בּן אַמַּם אָמִּיְנִם נֹלְבֵּע נוֹבְּתָר מַלְ בּוֹ אַשִּוּן אַמִּנוּו נִיזִיל ניאָמֶר וֹרְפָּׁים אַמֵּם וֹרְפִּים עַּלְיוּ בַּמִּלְנִין אַשִּוּן בַּמִּלְנִין

לַבַבַּע צַבַבַ גַּנִי:

sacrifice to the LORD. therefore ye say: Let us go and But he said: 'Ye are idle, ye are idle;

خُدُّه لَبْدًا خِدَّدُه فَقَدَّ:

: اعتانات יטְיָה לְכוּן יִּסְכוֹם לְבְּנִיָּא ⁸¹ וֹמְטַׁעְ לְכַּוּ מִבְּיִרְוּ וֹשֵׁבֵּוֹ לְאֵרִוּנִישׁבֹּוֹ וְהִבְּמִּוֹ וּהִבְּמִּוֹ וְשִׁבְּנִיׁאַ לְאִ

yet shall ye deliver the tale of there shall no straw be given you, Go therefore now, and work; for

מַלְבָנוּכֶם בַּבַרַיָּנִם בִּיוֹמָוּ: אָטָׁם בּׁנֵּה כְאַמְּנִר כְאָבִינוֹנִיבְהֹנִ בּבֹרָהְ לְמִוּמִר לְאִ שֹּׁמִּוֹהֵנוּ ۺڟڐ؞

מקבניכון פּהָנָם יוֹם בְּיוֹמֵיה: خُدْر_نَشِلُمُحْ رَنَايِر مُلُدُر خَدْر نَشِلُمُحْ نُنْدِيلً

bricks, your daily task.' not diminish aught from your mischief, when they said: 'Ye shall Israel did see that they were set on And the officers of the children of

forth from Pharaoh;

قلٰمٰٰٰٰٰٰ ١: נגלום לְפֿנִאְטָׁם בֹּגֵאָטָם מִאָּט פֿנֹמָוּן לְפַנִּמִנִּטִין בֹּמִפּּפֿיוּן ן וּפְּגְּעוּ אָת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהַרֹּן וִעְּרִעוּ יָה מֹשֶׁה וְיָה אַהַרֹּן

מקנת פּרִעה:

pecause ye have made our savout to LORD look upon you, and judge; and they said unto them: 'The

who stood in the way, as they came

And they met Moses and Aaron,

خليلية: למיש שב בידם אָת רֵיהָנוּ בְּעָנֵי פַּרְעֹר וּבְעַנֵּי רֵיהָנְאַ בְּעַיִּנִי פַּרְעֹר וּבְעַנִּי הֿבְנַבֵּם וֹנְהָשָּׁסְ אֹמֻבֹּר עַבַּאַהְטֵּם ווֹנַבּבַה בּאַבַאָּנְהְּטֵּנוֹ رَدِهِمُلُدُ هُمْ يُصِفُ تَلْهُ يُصِبُلُ لِهُمَدِهِ خُصِياً نَصُرُكُمْ نَدُ مُعْرَدِياً

444444 מּבְּבוּהוֹיִי לְמִמַּן חַרְבָּא בְּיַרְבוּוֹ eur a sword in their hand to slay us. and in the eyes of his servants, to be abhorred in the eyes of Pharaoh,

ֻלְמָּׁע זִּע הֵאַלַטִּמָּנִי: אַדֹּנְי לְמָה הַבַּעַּהְל לְעָם הַנְּה לְמָא אַבְּאַישָּׁהָא לִעַמָּא הָבִין מפטיר וַיַּשְׁב מֹשֶׁה אֶלְ־יִהְוָה וַיּאִמֶּר וְהָב מֹשֶׁה לִקְדִם יָיָ וַאֲמַר יִיָּ

خْمَٰۃ لَـٰذَا شِحَانَفَنَد:

why is it that Thou hast sent me? hast Thou dealt ill with this people? 22 LORD, and said: 'Lord, wherefore

And Moses returned unto the

イメービ売込む 常口」点間上: בְּשְׁמֶּךְ הַרַע לְעָם הַנָּהְ וְהַצֵּּל לְעַלְא בִּשְׁמֶרְ צִּבְאֵישׁ לְעַפָּא رظيء كمن هُرُ قَلَمِن كُلِكُ لَا يُعْمَلُوا لِمُحْرِبِ كُرُنِ فَلَمِن

בוו וְהֵוֹלֵא לָא הָווּלִטֹא נֹע

delivered Thy people at all. with this people; neither hast Thou 23 speak in Thy name, he hath dealt ill For since I came to Pharaoh to

- על עמך, כאילו כמוב ומעאת לעמך, כמו פְּבֹוּאָנֶה בֵּית לֶמֶס (רוֹם א, יע), שהוא כמו לבית לחס, וכן הרבה: פמח, סיימי אומר שסוא דבוק, ודבר וה חמאה עמך הוא, עכשיו שהוא קמך, שם דבר הוא, וכך פיכושו, ודבר וה מביא העאה (16) ולבנים אומרים לנו עשו. הנוגשים אומרים לנו עשו לְבֵנִים כמנין הראשון: וחשאה עמך. אלו היה נקוד
- (פון) ויראַו שושרי בני ישראל. את חבריקס הנרדים על ידם: רברע. ראו אותם ברעה ולרה התולאת אותם, בהכבידם روْمُ (عم ،و): (18) וחבן לבנים. משנון שַלְבֵנִיס, וכן שָׁת שַבֶּשָׁף שַתְּקַבֶּן (מלכיס־ ב יב, יב), המנוי, כמו שאמר בענין וַנְגָרוּ וַיִּמְנוּ שָׁת
- ((5,0: (20) ריפגער. אנשים מישראל אם משה ואת אהרן וגרי. ורבותינו דרשו, כל נלים ונלבים דתן ואבירם היו, שנאמר בהם ילאר במבודה עליהם לאמר לא הגרעו וגוי:
- (שמי"ר ס, כב) למה הרעחה לעם הזה. ומס מממר מס מיכפם לך, קיבל מני על ששלממני (שמי"ר ס, כב):
- (23) הדע. לשון הפעיל הוה, הרבה רעה עליהם, והרגומו הַבְּהֵישׁ:

וְגְּרְשֵׁם מֵאַרְצִּוֹ: (ס) בְּיֵר חֲוְקְה יְשְׁיִם יְבְיֵר חֲוְלְה הַפִּיפָא יִשְּלְחָנוּוּ יְבְיֵר הַפִּיפָא ومرأو بالهُد هُمَّا هُمَّمُ يُحَدِّمُ خَوْلُمُ لِهُ خَرِي لِهُمَّاتِي خُولُمِن هُدَر خُرَابِ

נְתְבוֹלְנוּוֹ מָאַבְעָּינִי: נגאָמָר יְחְנָתְ אָלְ מַמֶּח מַתָּה נֹאָמָר יִיְ לְמָמָּח בְּעַן מַחָנֵי

'bnsl sid to strong hand shall he drive them our shall he let them go, and by a to Pharach; for by a strong hand Now shalt thou see what I will do And the LORD said unto Moses:

The Haftarah is Isaiah 27:6 - 28:13 & 29:22 - 29:23 on page 206. Sepharadim read Jeremiah 1:1 - 2:3.

ר אַלִיו אָנָי יְהֹוָה:

أغنائذين كغثتات كنغناط

said unto him: 'I am the LORD; And God spoke unto Moses, and

ַנְאֵבֶא אָג_{ַ-אַבְרָבְיִם אָג_{ַ-יִּ}גִּיוֹט}

יְהְנְה לְאֵ נוֹדָעְמִי לְהֶם: لْאُر_نَمْكِٰ خَمْر مَكْ، بَمُنَّ، بَرْنَمُوٰ خَمْر مَكْ، بَمْن لَ رُه

ݣْلُمْ خُرِيًّا كُنْدُلُكُ كُلُّوا كُلُّوا لِيُحْدُلُوا لِيَّلِي الْمُعْلَى الْمُعْلَى الْمُعْلَى الْمُعْلَى ا לַנָת לַנָּם אָר־אָּנֶץ פְּנְעָּן אָת וּנְם בֹּלמָטֹּו אָטַבַבּבוּנטֹן אָטָּם

אַנֿם נֹאַוֹפֹר אָנַרַבּרִינֵינִי:

יָח אַרַע הוקבוקהון דְאָהותַבוּ לְמְתַּוֹ לְתִיוֹ זְתְ אַנְעָא דִּכְנָעוֹ

וֹאַב אַבוּמִית זָת בַּנְמִי עִּמָּבוֹ

הודעית קהון:

ביון ידכירנא נת קנמי: نَشِلُهُم هُمُّكُ مَعْدُلُكُ مَنْمُكُلِّكُم خَدْرُنُمُكُمْ لِمُعْدُمُ مُوحُلِينًا الآם: אَلَا، شِمْمُن، אُن الْجُكَانِ خَلْرَ الْمَاءَ كَالْمَانُ شِمْنَمَ بْنَ كَاتَارُكِن

> the land of Canaan, the land of covenant with them, to give them And I have also established My known to them. ETERNAL ONE I made Me not Almighty, but by My name sasc, and unto Jacob, as God

and I appeared unto Abraham, unto

whom the Egyptians keep in groaning of the children of Israel, And moreover I have heard the solontned. their sojournings, wherein they

bondage; and I have remembered

My covenant.

(2) וידבר אלהים אל משה. קַּבֶּר מְמוּ משפּמ, על שַמקשׁ לַרַבּר ולומר למס סרעומס לעס סוס: ויאמר אליו אני מארצו. על כרחס של ישראל יגרשס, ולא יספיקו לעשות להס לדה, וכן הוא אומר ומחוק מלריס על העס למהר לשלחס וגו": שבעס אומות כשאביאס לארן: כי ביד חוקה ישלחם. מפני ידי סמוקס שתמוק עליו, ישלחס: וביד חוקה יגרשם יצ), ואמר כך אמרמי לו סעלסו לעולס, ולא סרסר אמרי מדומי, לפיכך עמס מראס, סעצוי לפרעס מראס, ולא סעצוי למלכי (I) שמה מראה וגוי. (מנהדרין קיא.) הרהרת על מדומי, לא כאברהם שאמרתי לו פי צִיצְּקְּתְ יְּמֶבֵּתׁ לְּךְ זְרַע (בראשית כא.

שלל קיום מלום, כגון ושמרסס מלוםי ועשימס אומס אני סי, נאמן לימן שכר: מלינו שסיא נדרש בכמס מקומום אני ס' נאמן ליפרע, כשסיא אומר אלל עונש, כגון וחללת את שס אלסיך אני ס', וכשסיא אומר ה. נאמן לשלם שכר מיצ לממהלכים לפני, ולא למנס שלממיך כי אם לקיים דברי שדברמי לאצומ הראשונים. וצלשון הוה

¬להם. למ סידעמי מין כמיב כמן, מלמ למ נידעמי, למ גַבַּרְמִי לסס במדמ ממימימ שלי שעליס נקרמ שמי ס', נממן לְמַמֵּמ דברי, (3) וארא. אל האבות: באל שדי. הבעתתים הבעתת, ובכולן אתרתי להם אני אל שדי: ושמי הי לא נודעהי

'לאברסס באל שדי, אמרמי ליעקב אַנִי אַל שַׁדַּי פְּבָם וּרָצִי וּגו' (שם לה, יא), וְאָת סָאָבֶן אַשָּׁר וּגו' (שם יב), הרי שנדרמי להס ולא לינתק, פי לְּדְּילְזַרְשֶׁבְּ מُמֵן מָת כָּלְ סְמַבְלֹת סְמֵל וְמֵת סְמֵל יַמְלַ הַמְלַ הַמְלַ הַיִּלְבְּילְיַרְשֶׁבְּ מָת מַלְ בְּמָבְעַת יַמְתַ בְּצִרְשָׁת הַמָּבְעַתְיִי אח ארץ כנען. למברסס בפרשם מילס נממר, שַׁנִי שֵׁל שַדַּי וגו' וְנָמַמִּי לְךְּ וּלְזַרְעֵּךְ שַׁמַבֶּייךְ מֵם מֶבֶן מְגָבֶייךְ (ברמשים יו, מֹח). (4) וגם הקמתי את בריתי וגר. וגס כשנרסימי לסס צמל שדי, סלצמי וסעמדמי צרימי ציני וציניסס: בחת להם שהרי הבמחתים ולה קיימתי:

מצרים מעבידים אתם ואזכור. מומו סבלימ, כי בבלימ בין סבמריס מתלמי לו וְגַס מֶׁמ סַגוֹי מַשֶּׁל יַעֲבֹלוּ דֶן מֶלָכִי (ברמֹשִׁימ (א) וגם אני. כמו שהלבתי והעמדתי הברית יש עלי לקיים, לפיכך שמעתי את נאקת בני ישראל הנוחקים: אשר קייממי:

נְמוּיְה וּבִשְּׁפְּמִים גָּדְלֵים: مُمْجِدُنُهُ لَاهَجُنْ هُنْحُو خَلْدُيْمَ סבלע מאַנום וֹנוּאּלִנוּ אָנוֹכֹם ליי יְהוְהֹ וְהוֹצֵאתֵי אֶהְכֶּם מִמַּחַת حُرِّا ٪ ثَبْد حِكْدُر نَشِدُ عَجِي غَدْر خَدًا

משבע סבלות מצרום: נְעוֹע אֶלְעַנִיכְּם עַמִּוּגָּנְאַ אָעַכְּם אָנָא נִגָ אֶלְעַבוּוֹ בַּאָפָּנִע נִעָּבוּוֹ ر לכֶם לֵאלְנִיִם וְידַשְּׁמָם בֵּי אֲנִי וֹאָהִוּ לְכִוּן לִאֶלְהוִיהִים אָבִי لْجُمَانُونِ هُنُكُم جُرِ خُمُّه لَيْلَانِي يَهُمُّلَاتِ يُنْحِيلًا كَلَيْمِ، خُمْم

וֹנְתַשָּׁר אַמָּה לְבֶּם מוֹרְשָׁה אַנָּר לְכוֹן וְרוּהָא אַנָא וְיָ: לַאַּבְרַבְּיִם לְוֹאַנֵוֹלִ וּלְוֹהַעָּׁב לְוֹאָנוֹל וּלְוֹהַלָּב וֹאִנוּוֹ וֹטִבּי אַמֶּר נְשָּׁאָטִי אָּטַ־יָּדִי לְנַנֵּים אָטְּה בְּמֵּימְרִי לְמִפֹּן יָתַהּ לְאַבְרָדְהַם אָנוֹכֶּם אֶּגַ_נִאָּבֿא

: ١٤٠١ المان

רוּחַ וּמִעְּבֹּדֶה קַשְּה: (פּ) וְלְא שְׁמְמֵנִ אֶלְ־מִמְּרִ מִקְצֶּר יִשְּׁרָאֵלְ וְלְא סַבּילִי מִן מִשְּׁר וּנְיְבֶבְר מְמֵּבִי כֵּוֹ אֶבְ בַּנֹנִ יִמְּבִאַבְ וַמִּבְּיִבְ מְמֵּבִי כֹּוֹ מִם בֹּנִי

ישראל ניְדַבֶּר יְהֹנָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמִר:

זטכנו בובה מבמם ובבונו ئندبا מפبخنائدبا نغفدبط בְּחוֹק פּוּלְחַן מִצְרָאֵי וַאַשְׁיוִיב נאפוט זטכון טנו אימר לבני ישראל

מין בעול פולען מצראי:

נאגיל וָהְכוֹן לְאַרְעָא דְּבַוּיִמִית

Egyptians. out from under the burdens of the Lord your God, who brought you and ye shall know that I am the people, and I will be to you a God; and I will take you to Me for a ts1n9mgbul

outstretched arm, and with great

and I will redeem you with an

o bring you out from under the

deliver you from their bondage,

Israel: I am the LORD, and I will

burdens of the Egyptians, and I will

Wherefore say unto the children of

you for a heritage: I am the Lord. Isaac, and to Jacob; and I will give it My hand to give it to Abraham, to 8 land, concerning which I lifted up And I will bring you in unto the

bondage. impatience of spirit, and for cruel hearkened not unto Moses for children of Israel; but they And Moses spoke so unto the

:gaiyse And the Lord spoke unto Moses,

הבעחתיו (שם), וַפַּקַבֵי בֶן יֵלְפוֹי בְּרָלִשׁ גָּרִילִ: הבלוה מצרים. עורח משה מלרים: (6) לכן. על פי אומס סשנועס: אמור לבני ישראל אני ה׳. סנאמן נסנמסמי: והוצאהי אחכם. al'(4):

ימַבֶּיל וְיָ עִם מִמֶּר לְמֵימַר:

מְצְּיִלְ רְוּחַ וּמְפּוּלְחָנָא בַּחֲנָה

ظهر هَرْبلا:

- (8) נשאחי אח ידי. סרימומים לישבע בכקאי:
- בְּבְּרִי בְּמֵׁשׁ נְמֵׁשׁ שׁ, וּבְפַּמִּישׁ יִפֹּבָן שְׁלַע (ירמיה כג, כש), מחחלק לכמה נילולות: . אמור לצני ישראל, לכך אני אומר ימישצ המקרא על פשומו דַּבֶּר דַּצַר עַל אָפַנִּיו (משלי כה, יא), והדרש מדרש, שנאמר בַּלוּא לַה ס' שַׁשֶׁר סֹוצֵחֹמִיךְ מֵחֹיר פַשְׁדְּיִס (שֹׁס מו, ו), ועוד, סיחֹך סממיכה נמשכה בדברים שהוח פומך לכחֹן וגם חני שמעתי וגו', לכן . אחם, שלא נאמר ושמי ס' לא שאלו לי, ואם מאמר לא הודיעם שרך שמו, סרי מחלה כשנגלה לאברהם בין הבחרים נאמר שָנִי (בראשים לג, יע), ולא סרסרו אחר מדומי, ואחס אמרח למס סרעוחס. ואין סמדרש מחישב אחר סמקרא מפני כמס דבריס, קרקע עד שקנה בדמים מרובים, וכן בינחק ערערו עליו על הבחרום אשר חפר, וכן ביעקב וַיָּקָן אָח מָלְקַח סַשְׁדֶס לנמום חֹסלו . אמרו לי מס שמך, ואמס אמרם מס שמו מס אומר אליסס: – וגם הקימותי וגוי. וכשבקש אברסס לקבור את שרס, לא מלא . אמר לו הקב"ה חבל על דאבדין ולא משחכחין, יש לי להחאונן על מיחח האבוח, הרבה פעמים נגליחי עליהם באל שדיי, ולא האמנה לטובה. ורבוחינו דרשוהו (שמו"ר ו, ד. סנהדרין קיא.) לענין של מעלה, שאמר משה לְמֶה הַבֵּעֹהָה (שמוח ה, כב), ְּנְׁפְׁׁׁ דְּבִּיּבְׁמִׁי נְיְּבְׁתִּי ְבִּי שְׁמִי ְבִי (יִרְמִיִּי מוּ, כֹח), למדנו כשהקב"ה מְפַׁמֵּן אֹם דבריו אפילו לפורענות, מודיע ששמו הי, וכל שכן בנשיממו. קרוב לענין זס שמעמי בפרשס זו מרבי ברוך בר' אליעזר, וסביא לי ראיס ממקרא זס, בַּפַּעַס סַוּאֹח אוֹדִישֵס אָם יָדִי (9) ולא שמעו אל משה. לא קבלו מנחומין: מקצר רוח. כל מישסוא מיצר כוחו ונשימחו קצרה ואינו יכול להאריך

ÜÄLÄL: מֹאֹנְיִם וֹנְהַבְּעַ אָּטַ בּׁנִגְ וֹמִּבְעָּ בְּמִאָנִם וֹנָהַבְּעַ נִינ בּנִג בא דַבֶּר אֶל־פַּרִעָּה מֵלֵךְ עוֹל מַלֵּיל עִם פַּרְעֹה מַלְכָּא

נשְׁבַאָּל מָאַרְעֵיה:

Israel go out of his land. ^{II} Egypt, that he let the children of 'Go in, speak unto Pharaoh king of

ಭರ್ಥದ: (ಡ) أغدا نشظظن هدمد تغث متدع صدر تعرضنا نعفنم صدرهدم ען בָּנִי יִשְׁבָּאַלְאָבְאַלְאָבּוּמְנִאָנִי אַלְּיִ בִּאִ בָּנִי יִשְׁבָּאַלְ לָאִ מַבִּילִי

נאָלא זפֿור מַמְלַלָי: رَبْهِد طَهُد رَجِيْر بِدَيْد رَهُمْد بَعَذِيهِ فَعَيْد طَهُد جَيْدَه بِرَ رَفِيفِ

who am of uncircumcised lips?' how then shall Pharaoh hear me, Israel have not hearkened unto me; 22 saying: 'Behold, the children of And Moses spoke before the LORD,

מֹאֵבֹּגֹ מֹגִבֹנִם: (סִ) בּ אַבֿוּן וֹגֹזּנִם אָבְבַּדוֹּ וֹמִּבֹאָב וּפַפֿוּבוּוּוּ לָנִט בֹּנִי וֹמִבֹּאַב נְיָבְבֶּר יְהְנְּעְ אֶבְ מְהָהֵע נְאֶבְ יִמְלָּיִלְ יִיְ מִם מִהֵּע יִלְאַנִין

מאַבמא במהבום: אַנוַ בּׁנוֹ וֹמִּבְאֵלְ בְאָפּּבֹא זִנִי בֹּנִוּ מֹאָבְיִם וּלְנִי פּּבְעִּי מַלְכֹּא בַּמִּאָבִים

the land of Egypt. dring the children of Israel out of and unto Pharaoh king of Egypt, to charge unto the children of Israel, and unto Aaron, and gave them a And the Lord spoke unto Moses

ממפטע באיבן: נפּלוּאַ חַצְּרַן וְכַרְמִי אֵלֶּה וִפּלוּא חַצְּרוֹן וְכַרְמִי אַלֵּין בי באיבו בכר ישְׁבֹאַל שׁנִינ באיבו ביכָרא בּישְּׁרָאַל שׁנִינַ אַבּבע בַאָאָהַ, בַּגעַאַבְטַטֹּם בַּדָּגָ אִבְּגוֹ בַּגָּהָ, בַּגע אַבַבעַטַבוּן בַּדָּגָ

זַרְעָּיָה רָאוּבֶן:

are the families of Reuben. Pallu, Hezron, and Carmi. These first-born of Israel: Hanoch, and 14 houses: the sons of Reuben the These are the heads of their fathers'

אַכֶּה מִשְׁפְּחָה שִׁמְעִּיוֹ: וֹנְבָּׁוֹ וֹבֶּטַב וֹמִאַנִּגְ בּוֹ בַוֹבִּנֹהֹנְיִנִי וֹאָטַב וֹנִבִּוּ וֹבָטַב וָמָאוּגְ בַּבַ بكتا مُضْمِيا نُصِيهِم نَنْمُنا نَهِيَابِ بكتاب مُضْمِيا انصِيهُم انْصَا

בּׁנֹהְנִישָׁאַ אִבְּין זַבְהְּנִים הָּמִּתְן:

families of Simeon. Canaanitish woman. These are the and Zohar, and Shaul the son of a 15 and Jamin, and Ohad, and Jachin, And the sons of Simeon: Jemuel,

בְוֹנְ מֻּבְׁתַּ וּמְּבְמֵּיִם וּמָצִּעַ מָּנְבִי: وَلَهُمَا بَرَارَاء بَرَارِيْدَ بَضِورٌ مِنْدٍ جَامَاجَهُمَا وَلَهَا ا لْجُكِّب هُمُين فَدِّ كِنْ خُرْبَخُ بِبُولِ لِيُحْرِزُ

יִיבְלְיוֹן יִמְּבָּת מִּנֹון: ימבוי ימָנִי בוּי בוּי מֹאַר **WUTT**

and seven years. life of Levi were a hundred thirty and Merari. And the years of the generations: Gershon and Kohath, of Levi according to their And these are the names of the sons

- שבמורה (ב"ר לב, ז): אלכילמו. שָׁלֹשׁ שְׁנִיס יִפְיֶס לְבֶט שַבֵּלִיס (שֹס), אמוס ומכופה ומובדל מלאכלו: ואיך ישמעני פרעה. זה אחד מעשרה ק"ו בַּשְׁר (ימוקאל מד, ש) שהגיד אֿמוס ומכוסה בה. וַעַרַלְמֶּס עַרְלָמֹו (ויקרא יש, כג), עשו לו אומס וכיסוי, אימור שיבדיל בפני לֵב (שׁס מ, כה), אֿמומים מהבין. שְׁמֵה גַם אַמֶּה וְהַעְּבֹּל (חבקוק ב, מו), והאֿמם משכרות כום הקללה (נ"אֿ התרעלה). וְעֶרֶל (בו) ערל שפחים. אמוס שפתיס, וכן כל לשון ערלה אני אומר שהוא אמוס. עַבֶּלֶה אָוְגָס (שס ו, י), אמומה משמוע. עַרֶּלֵי
- משם ומסרן, ובמי נמימסו: בפרשה שניה לאחר שדר היחם, אלא מחוך שהוכיר משה ואהרן, הפסיק הענין באלה ראשי בים אבוחה, ללמדנו היאך נולדו לְּבְסׁ עליו לחלוק לו כבוד בדבריסס, זס מדרשו. ופשומו, לְבָס על דבר ישראל ועל שליחוחו אל פרעס. ודבר סלווי מסו, מפורש ולמלין: ויצום אל בני ישראל. לוס עליסס לסנסיגס בנחח ולקבול אוחס (שמו"ר ז, ג): ואל פרעה מלך מצרים. (EI) וידבר ה׳ אל משה ואל אהרן. לפי שלמר משס ולני ערל שפחים, לירף לו סקנ"ס לח לסרן לסיוח לו לְפֶס
- כקן לבדס, לומר שחשובים הם): מולדומס מראובן. (ובפסיקמא גדולה ראימי, לפי שָקְנְמֶרֶס יעקב אבינו לשלשה שבעים הללו בשעת מוחו, חור הכחוב ויחסס (14) אלה ראשי ביח אבוחם. ממוך שהווקק לימם שבמו של לוי עד משה ואהרן בשביל משה ואהרן, הממיל לימשה דרך

र्पंप्रंख्नांद्राच : خَمْلُـ خُمْلُكُ عِنْ الْمُعْلِمُ الْمُعْلِمُ الْمُعْلِمُ الْمُعْلِمُ الْمُعْلِمُ الْمُعْلِمُ الْمُعْلِمُ الْم خخثر نهضم خدر تنهبا خخنر ושמעעי

שְׁלָתֵּ וּשְׁלְתֵּיִם וּמְאָׁם יִּשְׁלָתִי

מְאָר וּהְלְהִין וּהְלָת שָׁנִין: لْشَخُدُيا لَمُعْدِمٌ يَمْدُر لَتَدْ كَاتِّكَ لَشَخْدِيا لَمُعْدِمُ يَمْدُ لَذِي كَانَكَ

וְאֶתַ־מִּמֶת וּשְׁנֵּי תַּנֵּי עַנֵּי עַמְרֶם שֶׁבַע ··· לַוּ לְאִמְּׁע וֹנַיַּלֶע לְוִ אֶּת־אַּנִדְרָן וּיַפְּׁט מַּמִירָם אָּטַיִּינְכֶּבֶּר דְּדָתוֹ

משְפְּחָת הַכֵּוּ, לְתֹלְדִהֶם:

ישְׁלְשֵׁים יִּמְאָת שְׁנָה:

نفند، تت بخُدُر مُنهَجْر مُدهُمْج لَمُخْجُمُهُا بخد مُنهَج مُدهُمْ لَمُخْجُمُوا

יי ילני יצְהָר קַרַח נָנָפָּג וְזִּכְּרֵי:

אָנוַאָלְהֹוֹר וֹאָנוַאַינִים בּיִּ וְעַּלֶּע לְוָ אָתְ־נָּדְרַ וְאָתַ־אָבִיהְוּאַ בּ עַמִּינְהֶבְ אַחְוֹתְ נַחְשִׁין לְוֹ לְאִשֶּׁה עַמִּינָהְב צַּחָתִיה דְּנִּחְשׁוֹן לֵיה

XÇL

고실느냬.:

تقجنقفك

מַּמְבֶּׁם נְיִּגְּבְיַב יִּבְּנִגְ שַׁבַּׁטִּ מַּמְבָּם נִיִּגְּטַב

זְרְשְּׁנְתְ לֵנִי לְתִּלְבְעִׁנִיוּן: י ילַנֹּי מִלְנִי מִּנְאַנְי יִמְנָאַנְ אַבְּנְע ילַנִּי מִנְאַנְי יִמְנָאַנְ אַבְּנְן

מָבֹגן: מַּמִבְר מִאָּר וּהְלְמִין וּשְּׁבַע יָת אַהַרֹן וְיָת מֹשֶׁה וֹשֶׁנֵי חַיֵּי المحالة المراكبة المراجعة المر וּנְסִיב עַמְרָם יָת יוֹכֶבֶּר אֲחָת

ילני יצְהַר לַנַח וָנָפָּג וְיִּכְּרִי:

לאַשוּ וּילִידַת לִיה יָת נָדָר וּיּפְּׁח אַבַּרְּן אֶת־אֶלִישֶּׁבַעּ בַּתַ־ יּנְסִיב אַבַּרוֹ יָת אֶלִישֶּׁבַעּ בַּת

ڶۿڂڟڗٮ אַיקְטֶר: ווֹט אַבועוּא וֹט אָלָמוֹר ווֹט

מְשְּׁפְּׁעִתְ נַאֶּבֹיאֶסָׁבְּאָכֶּין זַרְעֵּיָהָ מִיִּשְׁ ילָנִי לְנַע אַסִּיר וְאֶלְלְנָנִי

> Shimei, according to their families. The sons of Gershon: Libni and

> were a hundred thirty and three And the years of the life of Kohath sand Izhar, and Hebron, and Uzziel. And the sons of Kohath: Amram,

> generations. Levites according to their Mushi. These are the families of the And the sons of Merari: Mahli and

a hundred and thirty and seven the years of the life of Amram were bore him Aaron and Moses. And his father's sister to wife; and she And Amram took him Jochebed

Mepheg, and Zichri. And the sons of Izhar: Korah, and

and Elzaphan, and Sithri. And the sons of Uzziel: Mishael,

Ithamar. him Vadab and Abihu, Eleazar and of Nahshon, to wife; and she bore 23 daughter of Amminadab, the sister And Aaron took him Elisheba, the

the families of the Korahites. Elkanah, and Abiasaph; these are And the sons of Korah: Assir, and

(20) יוכבד דדתו. אמת אבוסי, בת לוי אמות קסת:

שעבוד, שנאמר וַיְמָּמ יוֹשֵף וְכָל שֶׁמָיו (שמות אֹ, ו), ואח"ב וַיָּקָס מֶלֶךְ מַדָשׁ, ולוי האריך ימיס על כולס: (16) ושני הדי לוי וגוי. למס נמנו שנומיו של לוי, לסודיע כמס ימי השעבוד, שכל ומן שאחד מן השבעים קיים, לא סיס

של משס, לא ממלאס ד' מאוח שנס, וסרבה שנים נבלעים לבנים בשני האבוח: שלא בארך מזרים לבדה היו, אלא מיום שנולד ינחק, שהרי קהח מיורדי מזרים היה, חשוב כל שנוחיו ושנוח עמרם ושמונים (18) ושני חיי קהח. ושני חיי עמרם וגוי. ממשנון זה לנו למדים על מושב בני ישראל לרבע מלומ שנה שלמר הכמוב,

⁽ES) אחות נחשון. מכלן למדנו, סנושל לשם לריך לבדוק בלחים (ב"ב קי. שמו"ר ז, ד):

הַלְוּנִים לְמִּמֶּפְׁחִטֶּם: كِن هُلا قِرْبُلُو هُٰذُكِ لِهِيْنَا لِهُمِّنَا هُٰجُنِيا ۚ مُ מَخَذُنِكَ فَنَوْمُ مِكْرِ ذِيْهُمُكِ لَيْكُمُ حَرْبً مُخَذُنًا فَنُونَمُ كَرْبًا لْهُجْمُرُد قُلْ هَلْجِهِ جُطِّل جِن لَهُجْمُرُد حَب

בַּבְאַטֶּם: וֹמְבְאָבְ מִאָּבְאֹ מִאָּבוֹם מַּלְ- וֹמָבְאָבְ מִאָּבְמָא בַּמִּגְנוֹם מַּלְ os יְהְוֹהְ לְהֶם הוֹצִּיאֵוּ אָת־בְּנֵיְ יִיִּ לְהַוֹּן אַפִּיקוּ יָת בְּנֵיְ הָוּא צַּהַרְן וּמֹשֶׁר צֵּשֶׁר צְמֶר הוּא צַהַרֹן וּמֹשֶׁר דַּצְּמַר

نغتكا: ْ بَשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם הָוּא מֹשֶׁה בְּנֵי יִשְׁרָאֵל מִמִּצְרָיִם הוּא נאַהרוּ: מִשֶּׁה וָאַהֵּרוּ: לאפקא יָת מֶלְךְּ מִצְּרָיִם לְהוֹצְיִא אָתְ־בְּנֵיִר עַלְפָּא דְּמִצְּרָיִם לְאַפְּקָא יָת

 $_{8s}$ ('riv ϕ' ia r ϕ' ia ϕ'

څڅرك: מְמֶּלֵי: מְאֶלִים אָת כְּלִרְאָמֶׁר אָנִי דְּבָר דְּמָעְּרִים יָת כָּלְ דַאָּנָא מְעַבֶּילִ אַלְיְהְּיִ عَدْعٌ٬ هِيرٍ، إِسَائِبَ يَـقِدُ هِكَ-هِارِعُتَ قِرِكِاءً هِنِهِ إِنْ مِجْدَ ٰ مِنَ هِا عَامِ مِكِمَ נַיְרַבַּרַ יְחְנֶה אֶלְ־מֹשֶׁה כֵּאמִר וּמַלֵּיל יִיְ עָם מֹשֶׁה לְמֵימַר

פַרְעְה: (פּ) מְבַבְ מִפְּעָנִם נְאָנְב נְמִמָּת אָבְי נפּגר מִמִּבְבְ נִאָּבֹבוּנו נפבּנִבְ

غترب نجريد بجريجك: ئنونك هِرْبَات رُوَلَمْت لِهَيَالًا يُحَارِقُونَ لِهَيَالًا هِنَالًا هِنَالًا يَتِيَا

> خْتَلَةَتْكَدِيلَ: אַבָּוֹ בֿוְהָה אַּבֹבֹיִם בֻוֹּאָּוֹ לְאָּטוּ וֹילֵידַת לִיה יָת פּּינָחָס

تارڭرىدارا:

הַמִּגַבּיוּה אֶלְ־פַּרְעָּה אָנּוּן דִּמְמַלְלִין עָם פַּרְעָה

ַנּיָאמֶר מֹשֶׁה לְפְּנֵנְ יְהְוֹגָה הֵן אֲנִי נִאֲמַר מֹשֶׁה קֵּדָם יִיָ הָא אַנָא

 $_{
m IIV}$ ניָאַמֶּר יְהְנְהֹ אֶלְ מֹשֶּׁה רְאֲה נַאֲמַר יִי לְמֹשֶּׁה הַזִּי דְּעַנִּיִּתְּדְּ

their families. houses of the Levites according to These are the heads of the fathers' wife; and she bore him Phinehas. on leitus daughters of Putiel to And Eleazar Aaron's son took him

of Egypt according to their hosts.' the children of Israel from the land 26 whom the Lord said: Bring out These are that Aaron and Moses, to

Aaron. Egypt. These are that Moses and out the children of Israel from 27 Pharaoh king of Egypt, to bring These are they that spoke to

in the land of Egypt, When the Lord spoke unto Moses And it came to pass on the day

that I speak unto thee. unto Pharaoh king of Egypt all 29 saying: 'I am the Lord; speak thou that the Lord spoke unto Moses,

gəm otun and how shall Pharaoh hearken 30 'Behold, I am of uncircumcised lips, And Moses said before the LORD:

shall be thy prophet. to Pharaoh; and Aaron thy brother VII 'See, I have set thee in God's stead And the LORD said unto Moses:

(פג) מבנות פוטיאל. מזרע ימרו שֶׁפְּמֵס עגליס לענודת אליליס, ומזרע יומף שפעפע נילרו (נ"נ קע:):

جُندند لِنجُرَالِكِ:

- יש על, שאינו אלא במקוס אות אחת, וְעַל מַרְבְּּךְּ מִּמְיֶה (בראשית בו, מ), כמו בחרבך. שַמַּדְמָּס שַל מַרְבְּבֶּט (יחוקאל לג, כו), כמו מסרן למשס ויש מקומום שמקדים משס למסרן, לומר לך ששקולין כמחד: על צבאוחם. בלבמומס, כל לבמס לשבמיסס, (26) הוא אהרן ומשה. אלו שסווכרו למעלס שילדס יוכבד לשמרס. סוא אסרן ומשס אשר אמר ס', יש מקומות שמקדיס
- (82) ויהי ביום דבר וגוי. ממוצר למקרא שלאמריו: (הוא משה ואהרן. סס צללימומס וצלדקמס מממלס ועד מוף: במרבכם:
- (92) וידבר הי. סוא סדבור עלמו סאמור למעלס בא דבר אל פרעס מלך מלריס, אלא ממוך שספסיק סענין כדי ליחסס,
- (30) ויאמר משה לפני הי. היא האמירה שאמר למעלה הן בני ישראל לא שמעו אלי, וְשֶׁנֶה הכמוב כאן, כיון שהפתיק מור סענין עליו לסממיל בו: אבי הי. כדמי מני לשלמך ולקיים דברי שלימומי:
- סענין, וכך סים סַשְּׁישֶׁס, כחדס סמומר נחוור על סרחשונות:

ÜÄLÄL: قَلْمِتْ لَمُكِّلَ مُنْ خُدْرِ نَمُلَمَّرٍ قَلْمِت لَيْمَكِنَ ثَنْ خُدْرُ نَمُلَمَّرٍ هُمَّتُكُ لَمُتَكِّا مُعْنِيكِ يُعَدِّد هُمْ لَمُقَدِا مُعَايِكَ يَمْخِيمِ مُو אַמַּוּר הָרַבּּר אָת כָּל־אַשָּׁר אַהְ הְעַבּּלִיל וָת כָּל רַאַפַּקּרוָּדְּ

בַּאָבֶא מִגַּבונם: וְנִינִבְּינִי, אָנַרְאָנְנִי, וֹאָנַרַמוְפַּנוֹ, וֹאָסִוּ, וֹנִ אָנִוֹנַ, וֹנִי מִופַּנַ, رَكُرُر هَكُمُكُ هُلَّرُكَ فَلَمْنَ يَكُرُهُ هَكُمُ نُن كُوْهُ لِمَلْمُن

المركبة المائة THE THE הֹבְאָטָּג אָטַבְהַמֵּנֵּג בְּדֵגְבְנִהְּנְבְאָבְ_{גְ} נִאָּפָּגַע נִט עַ עַנְגָּגְ נִט הַמָּנִגָּ نَّالِمِ ـ نِمُمَّم هُرَّكُم هَلَمِت اَثْمَنَ. الْأَمْ نَكَقَدَم مَثْحَيَا هَلَمِت اَمُقَيَا

בְּוֹעובֶם: ニュスジン בּנֹמִטֹּנ אָטַ-נִבְינ מַּלְ-מִאֹנְנִים אָנֵנם נִט מִטַּט נִּבּוּבִטִּנ מַלְ וֹנֹבְתֹּנִ טִּאֶבְנִםְ כַּנְבַאָּנֹנְ וַבְנַבְי וַנִּבַתוּן מַאָּבַנָּאָ אָבַנְאָנֹא וֹן כַּבַ

ה אַהָרָן לֵאִמָּר:

יְהְנָה אָמָם בֵּן עִשְׁוּ: » (נְּעָשׁ מִשְּׁה וְאַהַרְן כַּאֲשֶׁר צִּוְּה וִעְּבִר מִשְּה וְאַהַרֹן כְּמָא

ردره، رَيْهُمُ إِنْ يُعْرِيمُ لِيُعْرِ لِهُمَا لِيُعْرِ لِيُمْلِ لِنْ خُمِيمُ لِيَالِمُ لِيَعْلِياً

%<-@[\\dagger\\dagger\) שָּׁנִין בְּמַלְּלְיּהְהוֹן עִם פַּרְעָה: خْلُـمْكِم بَمْطِدُه مُثَلِّد خَلَحْتُه لَهُمُرِا ימשה בּן־שְׁמֹנִים שְׁנָה וַאַהַרוֹן ימשָה

באבלא במגבום:

בְּדִינִין דַבְּדְבִין: מאָנום בֹמִּפְּמִים בַּנֵּנ וֹמְנִאָּלְ מִאָּנִמֹא בַמֹּגְנוֹם

אָטַ בּּדִּיִּ וְמְּבְאָלְ מֵגְּבִּיִם וֹאַפּּיִל יִתְ בִּנִי וְמְּרָאֵלְ

הְפַבּיר יִיְ יְהְהֹוֹ בִּן עֲבַרוּ:

LORD commanded them, so did

And Moses and Aaron did so; as the

bring out the children of Israel

forth My hand upon Egypt, and I am the Lord, when I stretch

And the Egyptians shall know that

out of the land of Egypt, by great

My people the children of Israel, Egypt, and bring forth My hosts,

you, and I will lay My hand upon

wonders in the land of Egypt.

M and multiply My signs and My

out of his land.

But Pharaoh will not hearken unto

And I will harden Pharaoh's heart,

og larrel de children of Israel go

brother shall speak unto Pharaoh, command thee; and Aaron thy

Thou shalt speak all that I

from among them.

judgments.

Pharaoh. years old, when they spoke unto 7 and Aaron fourscore and three And Moses was fourscore years old,

and unto Aaron, saying: And the Lord spoke unto Moses

- מִסְמַנַבּוֹת דשמואל (שמואל־אֹ י, יג), ובלע"ו קוראין לו פרידי"גר לשון נצואה, אדם המכריז ומשמיע לעם דצרי מוכחות, והוא מגורת גיצ שְׁפְּמָיִם (ישעי' נו, יש), נֵנוּצ מָבְמָה (משלי י, לא), וַיְכַל (1) נחתיך אלחים לפרעה. שופט וכודס לכדומו נמכומ ויסורין: יהיה נביאך. כמכגומו יָסִי מְמוּרְנְּמְנָדְּ, וכן כל
- (5) ואַני אַקשה. מחחר שהרשינ והחרים כנגדי, וגלוי לפני שחין נחח רוח בחומוח עובדי חלילים, לחח לב שלם לשוב, (2) אחה חדבר. פעס אחת כל שלימות ושליתות כפי ששמעת מפי, ואסרן אתיך ימלילנו וימעימנו באוני פרעה:
- דבור המחחיל בלכחך לשוב עד שמחים בידך, וכדלעיל בפרשח שמוח בפסוק בלכחך לשוב ע"ש): (שס ז), ואף על פי כן בחמש מכוח הכאשונוח לא נאמר ויחוק ה' אח לב פרעה, אלא ויחוק לב פרעה. (ועיין ברא"ס שגורם כאן . אליליס, כדי שישמעו ישראל וייראי, שנאמר הְרְרַמִּי גוּיִס נְשַמּוּ פִּנּוּמָס וגוי (לפניה ג, ו), מְעַרְמִּי מַןּ מִירְאִי אוֹמִי מִקְמִי מוּמֶר מובלי שימקשה לבו, למען הרבות בו מומותי ותכירו מת גבורותי, וכן מדתו של הקדוש ב"ה, מביה פורענות על המומות עובדי
- (+) את ידי. יד ממש, לסכום בסס:

خفتر قلم نثر خنتانا: هَٰتَدِا كَانَ هُنَامَهُا الْنَهُمُ لِهُ يَعِلَدًا وَحَانَ بَانَهُدَا اللَّهُ لَا يَانَهُدُكُ الْفَرَا ל מְנְנִי לְבֶּם מוְפַּעׁ וְאֶמֹוֹבְעֵּ אֶלְ - לְמִימִר תַבִּיּ לְכִוּן אֶמָא וְתִימִר ַכּיְ יָדַבֶּּר אֲבֻבֶּם פַּרָעֹּה לֵאמֶר אֲדֵי יִמִּלָּיל עַּמָּכוּן פַּרַעָּר

خلتة الم عَلَمْتِ لَا خُوْلًا مُحَدِّدًا لَانِيْ كُلِيَوْلِهُ: ַנַיּשְׁלֵךְ אַהַרֹוֹ אָת־מַטְּהוּ לִפְּנֵי וּרְטָא אַהַרוֹ יָת הוּטְרֵיה קֵּדָם פרעיה יקדם עַּבְּדּוֹהִי יַהְנָה סי נינַעשוּ בֹן כַּאַשֶּׁר צְּנָה יְהְנָה נִעְבָּרוּ בַּן כְּמָא דְפַפֵּיר יִי رَبْكُمُ مَنْهِمَ بَعْيَدَا ۚ هُرً ۗ قَدِمُ مَا إِمْهِدَ مَاهِمَ إِيْهِ فَدُمُ مَا

سَلْمُقَرَّ مَجْدَنَه خَرِثَمَيْثُه قَلْ: سَنْمَ مَجْدَنَه خَرِثَمَيْنِا قَلْ: ليظظ וּנְקְּרָאְ וַּם_פַּרְעָּר לְחַבְּעִים וּקְרָא אַרְ פַּרְעָר לְחַבִּימִיָּא

\$4_4040: לְתַנִּינְם נַיּבְּלָע מַמֵּה־אַהַרָוֹ לְתַנִּינִין וּבְלִע חוּשָרָא דִּאַהַרוֹ אַת־מּמַתם: נַיַּשְׁלְיכֵּוּ אָישׁ מַשְּׁהוּ נַיְּהְיִי וּרָמוֹ גָּבָר חוּשְּׁרִיה נַהַוֹוֹ

אُرْكُا حَمُّهُد لَـٰكُد نُكِلُّك: (٥) ﴿ وَقَدَرُ مَوْكِيا خَمَٰم لَـمَدْرَ نَزُهُ

פּרְעָה מַצֵּוֹ לְשַׁלַּה הַעֶּם:

جَزْتُكُ مَوْلًا جَزْيُكِ: שְּׁפָּת תַיְאָר וְתַמַּמֶּת אֲשֶׁרֹ־נֶהְפָּךְ לְקִּדְמִיּתִיה עַל בֵּיךְ נַהְרָא יי הַפְּיִּטְה וְנִצְּבְהָ לְלֵּרְאִטִוּ עַּלְ- הַא נָפִּיּק לְעָּיָּא וְתִּהְעָּהַר كَلَّهُ هُمْ عَدِيْدً فِي فَعَدُ لَا يُولَا بَيْهِ هُنَاهُ خُزْنًا فِلَافِيهُ خُزِلًا

בְּרִם פַּרְעֹּה יָהֵי לְתַּנִינָא:

ינם_טְם וּלַטֹבֹהָוֹא וֹהֹבֹעוּ אַב אִנוּוֹ

ניָהָוֹל לֶב פַּרְעֹה וְלְא שְׁמַלֵּע וְאִחַקַּף לְבָּא דְפַּרְעֹה וֹלְא

בְּפַּרְעֹּה סְבֵיב לְשַׁלְּחָא עַּמָא: ן ניאָמֶר יְהְנְהֹ אֶל־מֹשֶׁׁה פָבֶּר לֶב נִאָמִר יִיְ לְמִשֶׁה אִהְיַפַּר לְבְּא

ייסב בירף: נחוטרא דאָקהַפּיך לחוימ

> serpent.' before Pharaoh, that it become a Take thy rod, and cast it down then thou shalt say unto Aaron: you, saying: Show a wonder for you; When Pharaoh shall speak unto

became a serpent. and before his servants, and it cast down his rod before Pharaoh LORD had commanded; and Aaron Pharaoh, and they did so, as the And Moses and Aaron went in unto

did in like manner with their secret they also, the magicians of Egypt, m wise men and the sorcerers; and Then Pharaoh also called for the

Aaron's rod swallowed up their rods. 12 rod, and they became serpents; but For they cast down every man his

as the Lord had spoken. and he hearkened not unto them; And Pharaoh's heart was hardened,

refuseth to let the people go. Aranaoh's heart is stubborn, he And the Lord said unto Moses:

shalt thou take in thy hand. rod which was turned to a serpent river's brink to meet him; and the water; and thou shalt stand by the morning; lo, he goeth out unto the Get thee unto Pharaoh in the

- (9) מופח. מומ, להודיש שיש לורך (לרוך) במי ששולם ממכס:
- (01) Antry, (da:
- ממספכם על ידי למש: (11) בלהשיהם בְּלַמַשֵׁיסּוֹן, ומֿין לו דמיון במקרמ, ויש לדמוח לו לַסַע סַמֶּכֶּב סַמִּמְסַפֶּבֶּמ (ברמשיח ג, כד), דומס שסימ
- (בו) ויבלע מטה אהרן. מלחר שחור ונעשה מעה צלע לח כלן (שנת לו):
- (◄١) כבד. מרגומו יַקִּיר, ולֹח ממיקר, מפני שסום שס דבר, כמו כִּי כְּבֵּד מִמְּךְ סַבְּבָר (שמום יח, יח):
- (IS) הגה יצא המימה. לנקביו, שסיס עושס עלמו אלוס, ואומר שאינו לריך לנקביו, ומשכיס ויולא לנילוס ועושס שס

וְהַנָּה לֹאִ־שְׁטַּטְּמְיָם עַּדִּ־בְּה: הַּבְּעִ אָּטַ הַּמְּיִ נְוֹהְבֹּבְנִי בּמִּבְבַּנִ הַמִּי נִוֹפַּבְעוּן צוֹבִתְ בַּמָּבַבָּנִאִ or بربر تا تا بران المراز المراب الم نَهُمَانِيْ هَجْرِر زُبِيْنِ هُجِيَّرُ نُعْمَد جُنِه ذُرُهُمْ يَعَانِدُهُ،

אַמֶּר בּוֹאָר וֹנִהַפָּכִוּ לְבֶּם: בַּמַמָּר אֲשֶׁר־בְּיָדִי עַל־הַמָּוָם ֻכּר אַנִי יהוֹה הָוֹאַה מַנִּטִ פִּרְגִן אֲמָר יִיְ בְּרָא תִּדִּע אֲנִי בּי אַנִי יהוֹה הַנְּה אַנֹכִי מַבָּהו אַנָּא יִיָ הָא אֲנָא מָהִי בְּחוּטְרָא

מַנִם מִן־הַנְאָר: (ס) עּלְאָּר נְגִלְאָּנ מִבְּּרְנִם לְהִשְׁנִי בְּעַבְּׁאַ נִגְאָנִן מִבְּבָאָנ בְמִהְשִּׁנ וְׁעַבְּלִיׁ אַמְּבְ בַּוֹאָב שַׂמִּנִע וּבָאָמְ וֹנִנּגִּ בַּבַּנְעַבָּא וֹמִנִעוּן וֹנִסְבִּי

יבְעַּצָים יבְאָבְנִים: וְתְּיָה דָם בְּכְלְ־אָבֶין מִצְּבַוֹם בַּלַ מִלֵוֹנִי מִימִיהָם וֹיִרְיִיּדְיַם מַּגְ_נֹאָבׁונִיםׁ וֹמַגְ_אַנְמִוּנְים וֹמַּגַ מַּגַ_מִּימֶי מִצְּבְוֹם מַּגַ_וֹנִבְנַםוּ هُمْ يَهُمُ إِي مِن مُن اللَّهُ اللَّهُ مِن مِن مُن اللَّهُ مِن مِن اللَّهُ مِن مِن اللَّهُ مِنْ اللَّهُ مِنْ ينهوب بِمزَم هِرَّطَشِم هِوَات يَهِوَد بِ جَطَفِه هِيوَد جَهِيَدًا

בַּלְ עַמָּוֹם אַֹמָּר בַּנֹאָר לְבָּם: פּבְׁמַע וּלְמִינוֹ הַּדְּבַּיוֹ וּיִנְפַבּיוֹ אַני_הַמַּנִם אַמָּר בּנֹאָר לְמִנֹנַ os עַנְּה יְהֹנָה וַנְּיֶבֶם בַּמַּמָה וַיַּרְ ניגשויבן משה ואַהרן כּאַשָּרו

וֹנִא לָא לַבּּגלִטַא מַּב בַּמֹּנ:

ווטבפכון לדמא: בּבוֹבׁו מֹכְ מֹנֹא בּבֹנֹבַבֹא

מֹגֹא מו נֹבוֹב'א:

ΧΕ̈́ΕΧ: בָּלְ בֵּית בְּנֵישָׁת מֵימִיהוֹן וִיהוֹן אַבשובון וֹמַלְ אַנְמִיבוּוֹ וֹמַלְ מֹנֹא בַמֹּבְבֹּבְאִי מַכְ נַּבַּבִיבִיוָן מַכְ

マアログン: נאטבפוכו כַּל מַנָּא בּבָנַנַבָּא למנו פוקט ילמנו מלציניי הפקיד ון ואַרים בָחוּטָרָא וֹאַבוּ כֹּן מְמֵּטִ וֹאַנִיבוּ כֹּמֹא

> thus saith the Lord: In this thou hitherto thou hast not hearkened; Me in the wilderness; and, behold, My people go, that they may serve hath sent me unto thee, saying: Let LORD, the God of the Hebrews, And thou shalt say unto him: The

they shall be turned to blood. waters which are in the river, and the rod that is in my hand upon the LORD—behold, I will smite with shalt know that I am the

to drink water from the river.' foul; and the Egyptians shall loathe 18 shall die, and the river shall become And the fish that are in the river

wood and in vessels of stone. the land of Egypt, both in vessels of there shall be blood throughout all that they may become blood; and and over all their ponds of water, their streams, and over their pools, of Egypt, over their rivers, over stretch out thy hand over the waters Say unto Aaron: Take thy rod, and And the Lord said unto Moses:

blood. were in the river were turned to servants; and all the waters that of Pharach, and in the sight of his that were in the river, in the sight 20 up the rod, and smote the waters Lord commanded; and he lifted And Moses and Aaron did so, as the

- (16) עד כה. עד סנס. ומדרשו, עד שמשמע ממני מכת בכורות, שהפתח בס בכס פֹס הָעַר ס' פַָחַנֹת סַפַּיִלְס:
- בלקס אם יראתם ואתר כך הלקס אותם: (עו) ונהפכו לדם. לפי שמין גשמיס יורדיס במלריס, ונילום עולס ומשקס מח סמרך, ומלריס עובדיס לנילום, לפיכך
- (18) ונלאו מצרים. לנקש רפוחה למי היחור שיהיו לשמות:
- ובעצים ובאבנים. מיס שבכלי ען ובכלי אבן: ואין מושכין, אלא עומדין במקום אחד, וקורין לו אשמנ"ק: 🗈 בכל ארץ מצרים. אף במרחלאים ובאמבטאות שבבחים: משפח הנהר לשדוח, ונילוס מימיו מחברכים ועולה דרך היאורים ומשקה השדוח: 👚 אגמיהם. – קבולח מים שאינן נובעין של ידי אסרן: - נהרוחם. - סס נסרות סמושכיס כעין נסרות שלנו: - יאוריהם. - סס צריכות נגריס סעשויות צידי אדס (91) אמר אל אהרן. לפי שהגין היאור על משה כשושלך לחוכו, לפיכך לא לקה על ידו לא גדם ולא בלפרדעים, ולקה

עַבָּם בַּכֹּלְ_אָבֶא מִגְּבִוֹם: יי וֹנְּבְאָר וֹלְאָר וְיִייייים א בּיייים בּייים בּייִיים בּייים בּייִים בּייִים בּייִים בּייים בּיִיים בּייִים בּייִים בּייִים בּייִים בּייִים בּייִים בּיִים בּיִים בּיִים בּיִים בּייִים בּייִים בּיילְייִים בּייִים בּייים בּייִים בּייִים בּייִים בּייִים בּייִים בּייִים בּייִים בּייים בּייל בּיים בּייל בייים בּייים בּייים בּייים בּייים בּייים בּייים בּייל בייים בּייל בייים בּייל בייים בּייל בייים בּיים בּייל בייים בּייל ביים בּייל בייים בּיים בּייל בייל בייל בייל בייל בייל ב XÃL_ĒĹÝL

במא בכל אַבמא במגבום: - מְעַבׁי וְנוּנִג צַבְּנָבִיבָא מִיתוּ וּסְרִי

throughout all the land of Egypt. from the river; and the blood was the Egyptians could not drink water died; and the river became foul, and And the fish that were in the river

لَّذِيهِ مِثْرَبُ وَيُهَمُ لِهُ لِي لِحَدِمِ لِ زُنِّهِ كَجْدِمِ طِوْلِيا تثقتك كحاقدمن جكيقانانا

בְּמָא בַּמִבָּיִל וְנִי: بالتاتان מֹבְּבוֹם וֹמַבוּנ כֹּן טַבְּמָנ מִבְּבוֹם

as the Lord had spoken. and he hearkened not unto them; and Pharaoh's heart was hardened, 22 like manner with their secret arts; And the magicians of Egypt did in

וֹלאַ_שָּׁת לְבָוֹ זָּם_לָוֹאָת: יי וּוֹפֹּן פּבֹקְע וּוֹבֹאָ אָבְבּוֹעַוְ וֹאִטְפֹּוֹ פּבֹקּע וֹהֹאַךְ לְבִּיִנִיִּעִ

اَجُمْ شَارَ حُقِيبَ هَلَا خُلُمْ:

this to heart. his house, neither did he lay even And Pharaoh turned and went into

לְאָׁהַי מִמֵּימֵי הַיְּאָר: עוֹאָר מַנִּם לְמִּשְׁנִע בּנֹי לְאִ זְּכֹּלְנִי זָעִירָאֵ מִנֹּא לְמִמְּשִׁנִ אָּרֵוּ לָאִ לינ ווְשְׁפְּׁרֵוּ כְּלְ מִאֵּרֵוֹם סְבִּיבָת וַחֲפַּרוּ כְלְ מִצְּרָאֵי סַחְרָנוּת

أخرد خظفي ظهزي يكتثأك:

water of the river. for they could not drink of the 24 about the river for water to drink; And all the Egyptians digged round

הכות־יְהוֶה אָת־הַיְאָר: (פ) יּ וֹנִמֶּׁלְא הְּבֹׁהֹּנִי וֹמִנִם אַנִוֹנֵי נְהָּלְנְמִוּ הָּבֹּהֹא וְמִנּוֹ בַּעַרַ

בּמֹבֹא וֹנֹ נִעַ נַּבִּבֹא:

TIVET. that the Lord had smitten the And seven days were fulfilled, after

יְחְנְׁחַ שָּׁכַּוֹח אָת־עַּמֶּי וְיַנְעַבְּרָרָי: قلمْت الْمُمْلِينَ هَذِينَ خِت هُمْلَ قَلَمِ الْتَيْمَدِ خِينًا هُمْدِ

בְּרְמָּי: בְּרְמָי:

people go, that they may serve Me. him: Thus saith the Lord: Let My otnu yes and charach, and say unto And the Lord spoke unto Moses:

Ē\$ĒĹĿĸ.o: אָטַ כּֿלְ נִּׁדִילְנִּ אָנֹאַ מִטִּי נִט כֿלְ טַּטִיּמָנִּ קב וְאָם־מָאֵן אַמָּה לְשַׁבֵּיְה הַנָּה וְאָם מָסְרֵיב אַהְּ לְשַּׁלְהָא הָא

with frogs. 27 behold, I will smite all thy borders And if thou refuse to let them go,

- שכולה מבן, אף אמם מביאין מכשפות למזרים שכולה כשפים: (מנסדרין מו:): ויחוק לב פרעה. לומר על ידי מכשפות אתם עוצים כן, מבן אתם מכנימין לְעַפְּרָיִים (מנתות פה.) עיר (22) בלשיהם. למש שלומרין לומו גלע ובמשלי. ורצומינו למרו, גלעיסס מעשס שדיס, גלסעיסס מעשס כשפיס
- (ES) גם לזאח. למופת המעה שנהפך לתנין ולה לוה של דם:
- וממרס בסס (שמו"ר ט, יצ): (as) וימלא. מנין שבעת ימים שלה שב היהור לקדמותו, שהיתה המכה משמשת רביע תדש, ושלשה הלקים היה מעיד
- (מסליס לח, יב), ולְמָבֶן נֶגָף (ישעי'ח, יד): رعدا محمر بحا أرَّذُه بَا فِهُ صَحْبَ (عمدت حوب حج) فردد كعرا مدمص بحا بجَهْرُ ص بَوْدَهُ هد حدد دحم (دحمد، بدر من)، هَا هَذِهُ قَوْدًا كِبُرَهُ לַבְּעַׁמ (ירמיה מח, יא), פַר וְזְעַף (מלכים ־אֹ כ, מג): - נגף אח כל גבולך. מכה, וכן כל לשון מגפה אינו לשון מיחה אלא (עב) ואם מאן אחה. ואס פרבן אמה. מאן כמו ממאן, מפרב, אלא כינה האדם על שם המפעל, כמו שָבֶּו (איוב מו, יב)

نجْنھٰڲٚڔٮڟؙڔڮ: بخلاتينكيك ندح_ظفثك sz וְמְּלֵנְ וּבָּאוּ בְּבִוֹיִוֹב וּבַוֹדְרַר וְיִנִהְּלְנִן בָּבִינִּלְ בִּינִי المُلَامًا

וֹהֹלוּ נַבְּבַּבַבַּבַבַּ ⁶² יִּבְבֶּר יִּבְשְׁלֵּה יִּבְּבֶּר יִּבְבֶּר יִּבְבָּר יִּבְעָה יִּבְרָ עַבְּרָר יִּבְרָלְ עַבְּרֶר יִּבְרָר

מַּגַ_אָּבֶא מִגִּבונם: עַאַנְמָיִם וְתָעַלָּ אָתְ־תַּצְּפָרְרְצִינִם וְאָפָּיִלִיִם וְתַעָּלָ אָתְ־תַּצְרְצִּרְעָּלִים וְתַעָּלִים בּי תְּלְ עַנְּנְעִי תַּלְ עַנְיֹאָנִים וֹתַּלְ ַ נַּעִינִיּא תַלְ אָנִעִּיָּא וֹתַלְ אַנְעִיָּא אַ אָבְאַנְיוָן נְמֶּנִי אָנִי יְדְוּ בְּמַמֶּנִ אָבִים יָנִי יְדָרְ בְּחִיּמְבָרְ עַּבְ رَيْعُوْت بِمَنْتُ هُجُ مَنْهِنَ هُؤَتَ يَهُوْت بِرِجْمَاهِم هِنُوت جُعَيَدَارِ

אָנוַ_אָּבוֹא מִגִּבוֹים: מֹאָבְוֹים וֹשַׁמָּכְ, עַאָּפַּבְּיְּהַ וֹשַׁכֹּס בַּמִאָּבִאָּ. וּסְלָּיִלוּ מוּרְבַּתְּנִיּא

אָבוֹא מִבּּבוֹנם: נימלי אָר־הַצְּפַרְרְעָים עַלְ־ וְאַפִּיקוּ יָה עּרְרְיִעְנָיִא עַלְ تزلاه حزا تنتاك فراه وخره بيت تروحه وا بالهزي فراية بدرا

﴿لِإِلانَاءُ ※口「口(4日 ಓರಿದ ಗಳಿತ್ರಗಳಿಗೆ ರಡಿಕು ಬಿಡಿಡು ÷ וֹנְאִמֹרָ בֿוֹמִאַנֿירוּ يجرنه وبئد إظهِد بَرَهِية

> نخين بختوبكك ילבית מְהַבְּלֵב וֹמֹלְ מַבְסְטִבּ יִלְבִית אַפֿבבּאַמִים וובבי וּטַבאַ מוּבבּאַמוּטַעוּוּ

יסקין עירדעניא:

נְעַפַּוְ זְעַ אַבְעָּא בַּעָבָּוֹים: ַ נַיָּט אַהַרֹן אֶהְ־יִּדְיִ עָּלְ מִימֵי נַאָּרִים אַהַרוֹ יָה יָדִיה עַלְ מִיִּאַ

יקָרָא פַּרְעֹה לְמִשֶּׁה יּלְאַהָרֹן

אַבְעָא דָּמָצֶרָים:

ווּלְבַּעוּ יות עַּמָּא וּידַבְּתוּן בַּדָם יָיָ: מובב מוני ומעמיו ואַשַּלַם אָל־יִהוְה וַאָּמָר צַּלִּוּ בֶּרָם יִיָּ וְיִשְּׁרָּ

> kneading-troughs. ovens, and into thy and upon thy people, and into thine and into the house of thy servants, bed-chamber, and upon thy bed, ss into thy house, and into thy frogs, which shall go up and come And the river shall swarm with

and upon all thy servants. upon thee, and upon thy people, And the frogs shall come up both

the land of Egypt.' and cause frogs to come up upon over the canals, and over the pools, hand with thy rod over the rivers, Say unto Aaron: Stretch forth thy And the Lord said unto Moses:

of Egypt. frogs came up, and covered the land over the waters of Egypt; and the And Aaron stretched out his hand

Drought up frogs upon the land of manner with their secret arts, and And the magicians did in like

sacrifice unto the LORD. let the people go, that they may me, and from my people; and I will that He take away the frogs from Aston, and said: 'Entreat the LORD, Then Pharaoh called for Moses and

- הפורענות (קומה ית. שמו"ר י, ד): (82) ועלו. מן סיפור: בביחך. ואמר כך צבמי עבדירך, סוא המחיל בעלה מחלה, ויאמר אל עמו, וממנו החחילה
- (2) וחעל הצפרדע. לפרדע אחם סימה, וסיו עַפִּין אומה והיא מחום נחילים נחילים, והו מדרשו (שמו"ר י, ה). ופשומו (92) ובכה ובעמך. במוך מעיקס נכנסיס ומקרקרין:

בּוֹאָר הִשְּׁאַרְנָה: בְּבְּבְרְיִבְיִם מִמְּרָ וּמִבְּמָיִרְ רָכ ڂڟڷ؞ٳ

ڲٛڔڷؚڔڗڹ לְמָּמֵן שַּׁבְּתְ כִּירַאֶּין כִּירְוָהְ בְּרִילְ דְּחָבַעִּ אָבִי לֵיה כִּיִּ رَبُعَمُد خُمُنُاد رَبِعَمُدِ خَلَالًا لِهُمَد خِمُنَد يَعُمَد خَفَنَامُك

בּוֹאָר הִשְּׁאַרְנָה: בנקב פמאבניב. במהמוש בלוניבא נמהמוש בנקב במאבניב. במהמוש בלוניב במהמוש בלוניב במהמוש בלוניב במהמוש ביקב במהמוש İĠĹ **ごえるし上ない**ロ

בְּבְּבְרְרָעִים אֲשֶׁרַשְׁם לְפַּרְעָהַ: ربعوم طهر هِذَ بَهَزُهُ مِنْ إِنْ أَنْ أَنْ أَنْ أَنْ الْعَالَ مِنْ الْعَالَ الْعَالُ الْعَالَ الْعَالَ الْعَالَ الْعَالَ الْعَالَ الْعَالَ الْعَلْمَ الْعَلْمَ الْعَلْمَ الْعَلْمَ الْعَلْمُ الْعُلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ لِللْعُلِمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ الْعُلْمُ الْعَلْمُ الْعِلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ الْعِلْمُ الْعَلْمُ الْعِلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ الْعِلْمُ الْعِلْمُ الْعِلْمُ الْعَلْمُ الْعَلْمُ لِلْعُلِمُ الْعِلْمُ الْعِلْمُ الْعِلْمُ الْعِلْمُ الْعِلْمُ الْعِلْمُ لِلْعُلِمُ لِلْعِلْمُ لِلْعِلْمُ الْعِلْمُ لِلْعُلِمُ الْعِلْمُ لِلْعُلِمُ الْعِلْمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلْمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمِ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلْمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعِلْمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلْمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلْمُ لِلْعُلْمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمِلْمُ لِلْعِلْمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لِلْعُلِمُ لْ ניצא משָּׁב וֹאַבֹּרוֹ מִמָּם פּּרִעָּר וּנִפּּא

הַצְּפַרְרְצִים מוֹ־הַבְּתִים מוֹ־ ررون بِהَإِن جَهِدٍ مَنْهِمَ رَبْضَهُ رِيْجِهِ بِنِ جَعَمِيْهِ لِمَنْهِمَ

נַהְצָּעֶשׁ הָאֶבֶּץ: י ניצְבְּרָוּ אָטַם שַמְּרָם שַמְּרָם וּכְּנַשׁוּ יָהָהִוּ דְּגִּיִרִין דְּגִּיִרִין בְּיַבְּבֶּרְת יִּמִּוְ־הַשְּּרְת:

אַלְנִים כּאָמֶר צַבֶּר יְרַוְּיִר: (ס) וְהַבְּבָׁבִּי אָטַ־לְבָּוִ וְלָאְ הָּמִּמְ וָנַפַּר נָהַ לְבָּיהִ וְלָאִ סִבּּילִ ניַרָא פּרְעָּה כָּי הַיְּיְמָה הַדְּיִיה הַהָּא פּרִעָּה אָבִי הַנָּה רְנִהְהָא

ישהארון: מגו ימבמר לחור דרנהרא נעל עמף לשיצאָה עוּרְדָּעָנָיָא _ ځټځنېل ځېښن تجخ، څځه نمځ څخته לַב נִבנבא עַב לַב رنهور طور بأورفت تبهوي يهود طوب بأورم بهور

אֶלְעַלָּא:

ממוב ונמבנו מנוב מניא מנוב נמלטוב

מכ מיסט מירדעניא דשוי משה ואַהַרוֹ

देखेंदियः

בוביא ימן הקלקא: ומושו הובבה הוא מו לשוא מו

יטָריאוּ עַל אַרְעָא:

מנְּהוֹן בְּמָא דִּמַבְּיל יְיָ:

and remain in the river only?' destroyed from thee and thy houses, thy people, that the frogs be thee, and for thy servants, and for rof 1657 and I lishe smit that the Have thou this glory over me; And Moses said unto Pharach:

our God. there is none like unto the LORDword; that thou mayest know that 6 And he said: 'Be it according to thy worrom-o1 12 in 184' :bise of bad.

river only. people; they shall remain in the from thy servants, and from thy Thee, and from thy houses, and And the frogs shall depart from

Pharaoh. frogs, which He had brought upon unto the Lord concerning the 8 from Pharaoh; and Moses cried And Moses and Aaron went out

and out of the fields. out of the houses, out of the courts, 9 word of Moses; and the frogs died And the Lord did according to the

in heaps; and the land stank. And they gathered them together

the Lord had spoken. and hearkened not unto them; as и was respite, he hardened his heart, But when Pharaoh saw that there

- . אַרבּס וסרבּימי לשון ספעיל, כך יאֿמר, אַעמיר סעמירו וסעמרמי דבריס, ואב לכולס וָסִעְּמַרָמֶּס עָלַי דְּבְּבֵינֶס (ימוקאל לֹס, יג), שיכרמו. אשמיר השמירו והשמרמי, ולא נאמר אשמר שמרו ושמרמי, מפני שכל לשון שמר הרבות פלל הוא, וכאשר יאמר הרבו ממי אמפלל, עכשיו שנאמר לממי, משמע אני היום אמפלל עליך שיכרמו הצפרדעים לומן שמקבע עלי, אמור לאיזה יוס מרלה סכרמת סלפרדעים, למתי תרלה שיכרמו, ותראה אם אשלים דברי למועד שתקבע לי. אלו נאמר מתי אעתיר, היה משמע עלי, סשמבת לסמתכס ולשאול דבר גדול ולומר שלא אוכל לעשומו: למחי אעחיר לך. את אשר אעתיר לך סיוס על (3) החפאר עלי. כמו הַיִּמְפְּהֵׁר הַבַּרְיַן עַל הַמֹּנְצִ צֹּו (ישעי'י, מו), משמבם לומר חני גדול ממך ונמי"ר צלע"ז, וכן המפחר
- (6) ויאמר למחר. המפלל היום שיכרמו לממר:
- (8) ויצא. ויצעק. מיד, שיכרמו לממר:
- (10) שמרם חמרם. לְבוּרִיס לְבוּרִיס, כמרגומו דְגוֹרִין, וַנְיּן:
- (11) והכבד אח לבו. לשון פעול הוא, כמו הלון וְנְמֹיעַ (בראשים יב, מ), וכן וְהַבּוֹח אָח לבו. לשון פעול הוא, כמו הלון וְנְמֹיעַ (בראשים יב, מ), וכן וְהַבּוֹח אָח לבו.

בַּבְרַאֶּבֶא מִגִּבוֹנִם: אָנוַ עְבָּנָם בְּאָנֵילְ וְהָנֶה לְכָנָם ²¹ אֶל־אַהַרֹן נְמָה אֶת־עַּטְּּךְּ וְהַרָּ ربغيد بتزتآ غِاأ ظهِتْ غِينَارُ

בַּבְרַאָּבֶא מִגִּבונם: בְּלְעַתְּפָּר הַאָּבֶלְ הְיָנְה כִּנִּים נְּמְּבִי בְּאָבֶם וּבַבְּבַנְמְנִי E בְּמַמֶּהוֹ וַיַּךְ אָת־עֲפָּר הָאָהֶץ נימשר בו נים אַהַרו אָת־יָדִיוּ

رَمُنِ لَوَٰذِتُ جَهٰلُتُ لَا يَحَدُلُكُ مِنْ لِأَنْ لِأَنْ لِأَنْ لِأَنْ لِأَنْ لِأَنْ لِأَنْ لِأَنْ لِأَنْ ل לְעוָגָּיא אָת־תַכִּנָיִם וְלָאִ יְכָׁלִוּ

פּרְעֹּה וְלֵא שְׁמָע אֲלֵהֶׁם בַּאֲשֶׁר דְּפּרִעֹה וָלָא קַבֵּיל מִנְּחֹוֹן כְּמָא דְּבֶּר יְהְוְה: (ס) דְּמַלֵּיל יָיָ: אָצְבָּע אֶלְהָים הָוֹא נַיֶּהְוֹלָ לֶבַר מִן אָדָם יִיָּ הִיא וֹאִפַּפּר לִבָּא ניאַמְרָוּ הַחַרְטְּמָּם אֶל־פַּרְעָה נַאֲמָרוּ חָרָשָּׁיָא לְפַרְעֹה מַחָא

ַבּה אָמַר יְהוָה שַּׁכַּח עַמֶּי בַּנְה יוֹצָא הַמְּוְמָה וְאָמַרְתָּ אֵלִיוּ ر خَوِكُلِ لَكِنُرَةُ لِمَ كُفِيْرٌ فَلَمْ لِللَّهِ لِمُ ניאמר יְהוֹה אֶל־מֹשֶׁה הַשְּׁבֶּם

וֹלִם בַאַּבֹבמִב אַמּב_בַם הַּבֵּינִב: וּמָלְאָנּ בַּשׁנּׁ מִבְּבַוֹם אָּעַבַעוֹהַבֶּב ע בולל משלים בוּ יבעברוּר

> בַּכִּלְ אַבְּמָא בַּמִּגְבוֹם: מּפַּבא בַאַבמא ויהי לַמַלְמָתָא אַבים נְת חוּטְרֶךְ וּמְחִי נְת נאַמר ון למשה אימר לאַהרן

> אַבְעָא דָּמִצֶּבְים: בּאַבְעָא הַנְת מַלְמָּטָא בָּכִילָ בּאַנְאָא וּבֹבֹמֹוֹא כֹּלַ מַפֹּבֹא מפּבא באבמא נדוני פַלְמִטֹא יַריה בְּחוּשְׁרִיה וּמְחָא יָת וֹהֹבֹנוּ כֹּוֹ וֹאַנוֹם אַנַוּנוֹ וֹטַ

וְבְבְּמִירֶא: וֹכוֹלוּ מַלְמִּטֹא בֹּאֹנָהָא לְאַפּּׁלֵא נִנו עַלְמִּנִיא נְלָא ניְּמְמִי כְּן עַעַרְטְמִּמִים בַּלְמִיתָם נִצְּברִי כּן עַרָשִּׁיִּאְ בִּלְעַשִּׁיִרְיָּוֹ

בְא נְפֵּיק לְמִיָּא וְהִימָר לֵיה לגּלֹגא וֹאִטֹּמִטַּר בָּבוֹם פּּוֹמָנִי これにし

אַרְעָאַ אַאַנוּן וֹט הֹרובָא בּבְּלֵא מַהְּבְע בַּבְּ יִבְעַבְּבָרָ جْد אֹם אַנּוֹשְׁ מִׁמְבֹּעֹוֹ אַנוּ מֹמִּגְ אָנוּ. אִם לְנִימַׁוּ מִׁמִּגְּעו נִע מֹמִּנִ

> throughout all the land of Egypt. that it may become gnats rod, and smite the dust of the earth, 22 'Say unto Aaron: Stretch out thy And the Lord said unto Moses:

the land of Egypt. earth became gnats throughout all and upon beast; all the dust of the and there were gnats upon man, and smote the dust of the earth, stretched out his hand with his rod, And they did so; and Aaron

gnats upon man, and upon beast. they could not; and there were secret arts to bring forth gnats, but And the magicians did so with their

as the Lord had spoken. and he hearkened not unto them; and Pharaoh's heart was hardened, Pharaoh: 'This is the finger of God'; Then the magicians said unto

serve Me. Let My people go, that they may unto him: Thus saith the LORD: cometh forth to the water; and say stand before Pharaoh; lo, he Rise up early in the morning, and And the Lord said unto Moses:

whereon they are. swarms of flies, and also the ground the Egyptians shall be full of into thy houses; and the houses of servants, and upon thy people, and 17 Hies upon thee, and upon thy go, behold, I will send swarms of Else, if thou wilt not let My people

- מל ידי אהרן: (בו) אמר אל אהרן. לא סים סעפר כדאי ללקוח על ידי משס, לפי שסגין עליו כשסרג את סמלרי זיעמנסו בחול, ולקס לו בַּחְלֹכְיס (שמוחל־חֹ כבּ, יג), קבַס וּקַנַע (מלכיס־חֹ כ, לו): 🗆 באשר דבר ה׳. וסיכן דבר, ולח ישמע חליכס פרעס:
- (13) ותהי הכנם. קְרְמִישֶׁס,פּרוליר"מ בלע"ו:
- (14) להוציא את הכנים. לצראומס (נ"א ולסוליאס) ממקוס אמר: ולא יכלו. שאין השד שולע על צריף פחומס
- (EI) אצבע אלהים היא. מכס זו לינס על ידי כשפיס, מלח סמקוס סיל: באשר דבר ה'. ולל ישמע לליכס פרעס: מכשמונם:

שנה בי אָנִי יְהְוָה בְּמָרֶב לְבַלְטָׁג בַּוֹגְעַ מָּם הֹגָב לָמָהַוֹּ 81 kgr עַמָּר עַמָּר עַמָּר עַלֶּירָ והפליהי ביום ההוא אָת־אָרֶץ

לְמְּחָר יִהְיָה הָאָת תַּוָּה: ממי נשַּׁמְתַּי פַּבְיע בָּין עַמָּי יבֵּין עַמָּוּ

בַּאָבֶא מִפּּדָ, בַּמָּבַ: بخخر ١٤٠٤ مختنا ىتىلىت oz ਵਿੰਧੇਸ਼ ਵਿਧਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਮ ਪ੍ਰਸ਼ ניַּעַשׁ יְהוְהֹ בֶּן ניִּבֹאִ עְּרָב כְּבֶּר

באלהיקם בַּאָרֶא: ַּ נְּקְּעָהֵרְן נַיּאַמֶּר לְבֶּנִּ זְּבְּחִוּ נַאֲמֶּר אָיִילִּי בַּבְחוּ קֵּדְם נְּקְעָהֵרְן נַיּאַמֶּר לְבֶנִּ זְּבְחִוּ יַמְיָּה

מֹבְבַנוֹם לַמְּנִנוֹטִם וֹלַאָ וֹסְפַלְנִנִי: אֶּלְנִינִוּ עַוֹּ וֹלְבֶּע אֶטַ שַּוֹהְלֵט וֹסָבִוּלְנַבְּטֹא צֵנִם וֹוֹ אֶלְנַוֹּא בּ בִּי חּוֹעֲבָת מִצְּבְיִם נִוְבָּת לִיהְנָה דָּהֵלִין לִיה מִנֵּיה צֵּנָהְנָא

יאַבָּור אָבֻינוּ: لْنُحَلِنُور ذِرْبِيْنِ الْأَكْبِينِ فَهُمُلِ خُمِّلُ خِنْ يِبْدَفِي يَزْدُفِي يَزْدُفِي يَزْدُفِي كَ * 'בוֹב הְּלְהֵמִי לְמִים לֹבְוֹנ פֹּמִל לַב מִנִילְנ שׁלְטֹא יוִמִּין דִּיזִילְ

> וֹנ מַלִּים בְּגוֹ אַרְעָּא: מַרוּבָא בַּריל הָהָיבַע אַבי אַנָא בּוֹנִג בַּלְאַ לְמִנִינִּג אַרְעָא דְּגַשֶׁן דְּעַמִּי שָׁרֵי עַלַה וּאַפּרִישׁ בִּיוֹמָא הַהוּאַ

מַּבְדּוֹהְי וּבְּבְלֵלְ אַבְשָׁא דְּמִצְּבִים הקיף לבית פּרְעה ולְבֵית וֹהֹבֹע !! כֹּן וֹאֹטֹא הֹעוִלֹא יַב,ן: אַנְקּי מַהָא לְמָחַר יָהֵי אָּהָא וֹאָהִוּי פּוּרְקוֹ לְתַּמִּי וְעַלְ עַּמָּרִ

מָרובָא: אַטַּטַבַּלָע אַרָעָא מון בַּרָם

אָלְנִוֹכְוּן בָאַנְמָא: אָל־מֹשֶׁה יקְרָא פַּרְעֹה לְמִשָּׁה ילְאַהַרֹן

ניאמר משָׁה לְא לְכִוּן לְמֹּמֹנִים כְּוֹ בְּנִי אֲבֵּי, בְּמִּירָא ְבְּמְּבֵּרָאִי נאַמַר מִמֶּר לָא שַּׁבֵּין לָמִמֶּבַּר

בֿלא המרון למרוּמלא: בּטַבוּן בַיה וְאָבוּן יָהוֹן חָיַוֹן עָא נְרַבַּע נִין בָּמִינָא בַּמִגְּרָאָנ

mayest know that I am the LORD shall be there; to the end that thou people dwell, that no swarms of flies land of Goshen, in which My And I will set apart in that day the

to-morrow shall this sign be. 19 My people and thy people—by And I will put a division between

in the midst of the earth.

reason of the swarms of flies. of Egypt the land was ruined by servants' houses; and in all the land the house of Pharaoh, and into his came grievous swarms of flies into And the Lord did so; and there

sacrifice to your God in the land. 21 for Aaron, and said: 'Go ye, And Pharaoh called for Moses and

they not stone us? Egyptians before their eyes, will sacrifice the abomination of the the Lord our God; lo, if we ot snsitygg Egyptians to do; for we shall sacrifice the And Moses said: 'It is not meet so to

command us. LORD our God, as He shall 23 the wilderness, and sacrifice to the We will go three days' journey into

(18) והפליחי. והפרשמי, וכן וְהְפְּלֶה ה' (שמוח ע, ד), וכן נֹה נְפְּלֵח הִיה מִמְּךְ (דברים ל, יה), נה מוצדלה ומופרשה היה ומריעין בשופרום ליראס ולבסלס, וכן סלפרדעיס מקרקריס וסומיס וכוי, כדאי' במדרש רבי מנמומא (בא ד): זו, בטכסיסי מלחמים מלכים בא עליהם, כסדר מלכוח, כשלרה על שיר, בחחלה מקלקל מעיינוחיה, ואחר כך חוקעין עליהם כל מיני חיום רעום ונחשים ועקרבים בערבוביא, וסיו משחימים בסם. ויש עעם בדבר באגדס בכל מכס ומכס למס זו ולמס (TI) משליח בך. מגרס צך, וכן וָשֶׁן בְּמֵמֹת מֻשַׁלַת בָּס (דבריס לב, כד), לשון שמוי מיננים"ר צלע"ו: אח הערב.

אָלְעַלֹא כֹּמֹא בַּוֹמָע בַּלֹא:

- למען חדע כי אני ה׳ בקרב הארץ. מע"פ ששכינתי בשמיס, גורמי ממקיימת במחמוניס:
- (19) ושמתי פדות. שינדיל נין עמי ונין עמך:
- (וב) זבחו לאלחיכם בארץ. במקומכס, ולא מלכו במדבר: (02) תשחת הארץ. ישממס סמרן, מִמְמַבְּנַמ מַרְעָמ:
- (בב) חועבח מצרים. יראה מלרים, כמו ולְמִלְפֹס פֹוּעַבַה בְּנֵי עַפִּוּן (מלכים־בּ כג, יג), ואלל ישראל קורא אוחם הועבה.

יסקלנו. נממיק: ועוד יש לומר בלשון אחר חועבת מלרים, דבר שנאוי הוא למלרים וביחה שאנו וובחים, שהרי יראחם אנו וובחים:

رِيُحُور هِرَدُ كِنَّرُ كُنِّوَا يَهِوْد هِرَمْ يِهِ فِي فِي الْهِود الْمُود الْمُود الْمُود الْمُود الْمُود ال

ליהנה יהנקחון בום ין אֵלהַכִּיוֹן

for me.' shall not go very far away; entreat your God in the wilderness; only ye that ye may sacrifice to the Lord And Pharaoh said: 'I will let you go,

: الْمُتَا כאַ עַבְּעַבְּעַרָּ בְבְּצְבֶּעַר עַהְּעָּרָה הָבַעַּלָהוּ לְמָהַלָּ בְּבָּהְ הַּלָּהִי אֶּלְיִנִיכֶּםְ בַּמִּרְבְּּר נָלִ נַרְוֹיַל בְּמִּרְבְּרָא לְּחִיִּר אַרְחָקָא לָא

ڈیلاٹی: خُخذُن، هَذَٰت عُن لَمُ مَا خَلَجُتَ מְחָר רַק צַּל־יֹמָף פַּרְעֹּה הָהֵל במב מפּבמי ממּבֹבוֹו וממפוו וַיַּאמֶר מֹשֶׁה הַנָּה אָנֹכִי יוֹצֵא וַאַמַר מֹשֶׁה הָא אָנָא נָפַיק

%<u>_\'\</u>!\\: ⁹² ניִצְאָ מְמִּטִר מִמָּם פּּבְּעָּר נִיּמְּקָר

לא נשְׁאַר אָבוֹר: בְּמְרַ מִפּּרְעָה מִעְּבְרָרֵי וּמִעַּמְוֹי

다셨다: (면) בּפּּמִם בּנִאָּט וֹלְאַ מִּכְּט אָטַר בּנִמָּנָא טִבָּא וֹלָא מַכַּט נִינ יַיַּכְבֶּר פַּרְעֹה אָת־לְבֹּוֹ גָם וְיַפַּר פַּרְעֹה יָת לְבֵּיה אַף

הֹטׁוּ וֹנֹהֹ±ֹבׁנוּ: بْسَائِلْ هُكُنَيْ، بَيْعِجَابُ بَا سُولًا هُمَا ﴿ هُولَ يُبْ هُجُنِهُ * بَاسَائِهُ، سُولًا או פּרְעָה וְדְבַּרְתָּ אֵלְיוּ כְּהַ־אָעָר פּרִעה וּהְעַבּיל עמִיה כּדְנָן

> 컨토크 ::: לְהַּלְטֹא נֹני הֹמָא לְגַבֹּטֹא פּוֹמִנ לְמִּפֿנֹא בֹּוּיל וּלָא ימעמיה מחַר לחוֹד לָא יוֹסִיף מַבובא מפּבמע ממבעוני, מממש נאַגלי בורם ון וועדי

> تانا صائات الله וּנְפַל מֹשֶׁה מִלְנָת פַּרְעָה וְצַּלִי

お望むなし ゴア: CACTILL ויַשַשׁ יְהוְהֹל כְּדְבָר מֹשֶׁה וַיְּסָר וַעֲבַר יִיְ בְּפְּהָנְמָא דְּמֹשֶׁה

एक्ष्र:

נת עמי וִיפְּלְחוּן בֶּדְמִי: נּיֹאָמֶר יְהְנָתְ אֶבְ מַמְּהַ בֹּאָ אֶבְ נֹאָמֵר יִיִּ לְנִתְּהָׁ מִיִּבְ לְנִתַּ For if thou refuse to let them go,

the Hebrews: Let My people go, Thus saith the Lore, the God of

'Go in unto Pharaoh, and tell him:

Then the Lord said unto Moses:

this time also, and he did not let

And Pharaoh hardened his heart

his servants, and from his people;

swarms of flies from Pharaoh, from word of Moses; and He removed the

And the Logo did according to the

And Moses went out from Pharaoh,

detring the people go to sacrifice to

deal deceitfully any more in not

tomorrow; only let not Pharaoh

servants, and from his people,

depart from Pharach, from his

25 LORD that the swarms of flies may

from thee, and I will entreat the

And Moses said: 'Behold, I go out

there remained not one.

and entreated the Lord.

the Lord.

וֹמֹב כֹּמוֹ אַטַּ מִטְּבֿוּנַ בַּעוֹנִי ב כֵּג אִם מִאָּן אַנִיע לְהַבְּיִע וֹהִגְּבַנ אִב אִם מִסְבוּר אַנִּי לְהַבְּעִׁא and wilt hold them still,

that they may serve Me.

the people go.

(25) התל. למולקמל:

₫₫¼<</td>#=:

- בלשון ויפעל, משמע וירבה להמפלל: (26) וישחר אל הי. נמאמן במפלה, וכן אם בא לומר וישמיר, היה יכול לומר, ומשמע וירבה במפלה, עכשיו כשהוא אומר
- (27) ויסר הערוב. ולא ממו למו שממו הלפרדעים, שאם ממו יהיה להם הנאה בעורות:
- (82) גם בפעם הזאח. אע"פ שאמר אנכי אשלח אמכס, לא קייס הצעחחו:
- (ב) מחזיק בם. מומו זס, כמו וְסָמֵוּימֶס זְּמְנֻצְשׁיִי (דבריס כס, ימ):

בּנֹמֹלִים בַּבָּקר יִבַּצָּאוֹ בַבֶּר אַמְּוֹר בַּשְּׁבְּר בַּפּוּסִים בַּחֲמֹרִים בִּבְּעִירָךְ דִּבְּחַקְּלְא בְּסוּסְנְתָא

יבון מקנה מצרים ולא ימות لنظرِّت نبرُت چرا מקנה ישֶׁרְאֶל أَنْجَدَ"

נְעָּמֶשׁ נְעִנָיִ עַנְּבֶּר עַנָּיִר בַנָּיִר בָּאָּבֶּא: יַ יַּיְשֶׁם יְהַוָּה מוֹעֵּר לֵאמִר מָחָׁר

לא־מָת אָחֶר: מֹאַבְוֹם וּמִמּטְׁדֵּנִי בְּדָּנִיִנִישְׁבְאָבְ ، מְמְּנִוֹלְיִע וֹלְמִע כִּלְ מִלְנִוֹי בּׁנִנְמָא גַּבְּיַבְינִינִ נִמִּנִע בָּלִ וַנְּמַמְ יְרְוֶֹּיְרְ אֶשְׁרְרַנְּבֶּבֶרְ תַּנְּרְ וַנְנְּרְ יִנְ יְרִ פְּתְּנְמָא חָדֵין

נוּכְבָּר לֶבְ פַּּרְמָּר וְלָאְ מִּלְּוּ וֹאָלִיפּר לִבָּא וּפּרִמָּר וֹלָא ַ מַּבַ-אָּטִוֹּב מִלֵּמִּנֹא בְּוֹמָּנִאָץ מַּב <u>ווּ</u>בַ ַנִיּשְׁכַּוֹח פַּרְעָּה וְהַנָּה לֹא מֶת יִּשְלַח פַּרְעֹה וְהָא לָא מִית

בּמַּמִּנֹמִע לַמָּנֵגָ פַּבַּמַע: نأأكا משֶּׁר דְּאַמּנְאַ וְיִוְרְקְנֵיה משֶׁה לְצֵּית مِي اللَّهِ لِمُ فَاللَّهِ مُكُمِّ الْطُوِّرَةِ مِن ذِحِيا شِرْ. بينفُرْ، ريا فَريَا فَريَا رِيُعُوْد بِمَنِّلَ هِا مُنْسِد بِهُا يَهُمْ يَهُود بِنِ جِنْفَهِد بَرِهُيَانًا

בַּבְלַגְאַבֶּאוֹ מִגִּבוֹנִם: تتفتيض خشرا هيئ يجديه المعرض المدار المحددة المعرض المدارة المحاددة المعرض المعرضة الم ַ מֹאֵבְׁנִם וְעַלְּע מַּלְ_עַאֹּלֶם וֹמַלְ בְּמִאֵּבִוֹם וּתֵוּ מַלְ אֵּנְמִא וֹמַלְ בְּעָאַלֶּם וֹמַלְ בְּעַ נְטִינֵע לְאַּלְט מֹּלְ כִּלְאַבֶּׁוֹ וּיִבִי לְאַבְּטֹא מַּלְ כַּלְ אַבְׁמֹא

מוקא סגי לַהְדָּא: בֹשׁמֹבׁ, בֹּנֹמִלְ, בַּשִּוְבַ, וּבֹמֹּלִא הְבָּה יַדִּיִּהְנְה הִיֹּנְה בְּמָקְנְךְּ הָא שַּׁהָא שָּׁוְ אֲדָם יִיָּ הְוִיָּא

לְבְנֵי וֹמְבֹאָל מִבְּמִם: בׁמֹגַבְאַ וֹלָא וֹמוּטַ מִכְּלָא では、「人名 ڐڔٳ בְּעִירֶא

בְאַרְעָא: פּעוֹנִמָא ئدرا וֹמָנִג גֹּי וֹמִלֹא לְמִּימִּר מִּנִר

דְבְנֵי יִשְׁרָאֵל לָאַ מִית חַד:

children of Israel died not one. Egypt died; but of the cattle of the 6 the morrow, and all the cattle of And the Lord did that thing on

'.bnsl odt ni gnidt sidt ob

S saying: 'Tomorrow the Lord shall

And the Lord appointed a set time,

Delongeth to the children of Israel.'

and the cattle of Egypt; and there

herds, and upon the flocks; there

asses, upon the camels, upon the

field, upon the horses, upon the upon thy cattle which are in the

behold, the hand of the Lord is

division between the cattle of Israel

shall nothing die of all that

And the Lord shall make a shall be a very grievous murrain.

he did not let the people go. heart of Pharaoh was stubborn, and cattle of the Israelites dead. But the There was not so much as one of the And Pharaoh sent, and, behold,

Pharaoh. throw it heavenward in the sight of of soot of the furnace, and let Moses 8 unto Aaron: 'Take to you handfuls And the Lord said unto Moses and

throughout all the land of Egypt. upon man and upon beast, boil breaking forth with blains 9 all the land of Egypt, and shall be a And it shall become small dust over

מושם ' כונם ' כומם: (3) הגה יד הי הויה. לשון סוס, כי כן יאמר בלשון נקבס, על שעבר סימס, ועל סעמיד מסיס, ועל סעומד סווס, כמו

בְּבֶלְ אַבְעָא בְּמָגִּבְוֹם:

שְׁמִיּא לְמִינֵי פַּרְעֹּה:

ध्रद्रेत ग्रंप द्वंश्रः

- (+) והפלה. וקנדיל:
- (9) לשחין פרח אבעבועות. כמכגומו לשמין שַנִּי, שַׁנַּעְּנִימְין שעל ידו לוממין בקו בועום: שחין. לשון ממימום, מחד שהחויק קומנו של משה מלא הפנים שלו ושל אהרן, ואחד שהלך האבק על כל ארך מלרים: פיח לצון ספחס, שהכוח מפיחן ומפריחן: וודקו משה. וכל דבר הנוכק בכח, חינו נוכק אלא ביד אחח, הרי נמים הרבה, (8) גולא חפניכם. ילויינו"ש צלע"ו פיח כבשן. דצר סָנְפֶּח מן הגחלים עוממים הנשרפים צכצשן, וצלע"ו אולצ"ש.

פּבנו בֿאַב'ם נַבַּבַּנַמְנִי: עַּמְּמִינְמִי וּנְיָנִ מְּטִוּן אָבּגְּבָּמָע or degr epån infra kar dyn ניקחו אָת־פָּיחַ הַכְּבְשֶׁן נַיַעַמָּדוֹ וֹנְסִיבוּ

מַבְּבֶוֹם: يَرْيِد يَهْبُرا قِيَالِهُوْهِ بَحُرُدٍ هُبُرِهُ فِيَتِهُ بَحُرُدٍ مَعْدِيْ: " לְפְּנֵי מֹשֶׁה מִפְּנֵי הַשְּׁחָין בִּיִ וֹלְאָ_וֹכְלָנִ עַעַרְשָּׁמָּיִם לַמְּמָּר

炎乙‐は设口: (0) הְּמֹת אַבְעַנִים כֹּאַהָּנִר בַּבָּר וֹעוֹנִע פַבּּנבְ מִנִּעוּן כַּמָא בַּמִבְּנַבְ וֹנִ ניְחַזָּט יְהֹיָה אָת־כֶּב פַּרְשָׁה וְלָא וְחַפֵּיף יִיְ יָה לִבָּא דְפַּרְשֹׁה וְלָא

لَـٰلَمۡ كُنُـٰكُ ذَر : אָלְהַיִּ הָשְׁבְּרִים שַּׁלָּח אָת־עַּמִּי וְאָמֶרְתָּ אֵלְיוּ בְּהַאְמֶּר יְהֹוֶּה וְתִימֵר לִיה כְּדְנִן צִּמֵר יִי ق قَرَكُاد لَكِنْ لَهُدَ كَافِرْ، فَلَـمْكِ خَمَوْدُ» لَهُنْمَوَد كَانُه فَلَـمِ كَانُهُ فَلَـمُ فَلَـمِ فَلَـم וַיָּאַמֶּר יְחֹנְחֹ אֶל־מֹשֶׁה חַשְּׁבֶּם וַאַמָּר

 خطن خخر_ن\$ثه:
 וּלַמּמִּוֹשׁ בֹּמְּבַּוּר שַבְּמ בָּי אָין וּלָמַמָּוּ בִּרִילְ בְּטִבַּמ אָבִי לְנִי بر خُرِ مَرْتَوْنَر گُر حَجَٰكِ بِحَمَّاتُالُا أَن خُرِ مَنْنَا خُرِجُكَ بِحَمَّاتُكُ בַּיו בַפַּעַם הַיָּאָת אָלִי שׁלֵחַ אָת־

אוטְךְּ וְאֶת־עַּמְּךְ בַּדְּבֶר וַתִּפְּחֵר בּי עַמְּה שְׁלַחָהִי אָת יָדִי נַאָּרְ

بِذِمْمَا مَقِدِ شِمُر، خُخُدٍ لِنَجُدُا: נאגלם פֿמֿבור זאָט בממדמיף

שוון אַבֹּהֹבוּהֹוֹן סִנִּי בַּאַנֹּשִׁאַ

משֶׁר מִן בֻּדְם שִׁהְנָא צָּבֵי הַנְה أرأي أحدره بالبهزي بإباطه كألبه

למשה אַקדִים

أنظك الما كالمرا: אֶלְהָא דִּיהוּדְאֵי שַׁלַּח וָת עַמִּיֹ

בְּבְּנְעִי, בְּבְלְ אַבְעָא: אָבׁוּ בּוֹמָלָא בַּוֹבָא אָלָא הָבַע

וֹאַמִּטוֹגִיטֹאַ מִּוֹ אַבְׁמֹּאִ: ימִבוני זמָד וְיָם עַּמָּד בְּמִוּמָא בְּאֶבְטִית פּוֹן יָת מִטַת גָּבוּרָתִי ځادر ئائات

הַמֹנוּ בֹבֹל אַבְמֹאִי ילגיל היהון משמען גבורת خدرح خَمَنائدانك ئات تارخ، ילבם לביל דָא קַיִּימְטָּרְ

> noqu bas asm noqu saisld diw it became a boil breaking forth Moses threw it up heavenward; and and stood before Pharaoh; and And they took soot of the furnace,

Egyptians. magicians, and upon all the for the boils were upon the before Moses because of the boils; And the magicians could not stand

spoken unto Moses. unto them; as the Lord had 12 of Pharaoh, and he hearkened not And the Lord hardened the heart

that they may serve Me. of the Hebrews: Let My people go, him: Thus saith the Lord, the God stand before Pharach, and say unto Kise up early in the morning, and And the Lord said unto Moses:

none like Me in all the earth. that thou mayest know that there is thy servants, and upon thy people; plagues upon thy person, and upon For I will this time send all My

hadst been cut off from the earth. people with pestilence, and thou 15 hand, and smitten thee and thy Surely now I had put forth My

earth. be declared throughout all the My power, and that My name may 19 I made thee to stand, to show thee But in very deed for this cause have

אלל וַיִּקַּמ שֵׁשׁ מֵמֹוֹת בֶבֶב בְּמוּר (שמום יד, ו): אלא על אומן שבשדות בלבד, שנאמר בְּמִקְנְךְ אֲשֶׁר בַּשְׁרֶה, וסַיְבֵא אָם דְּבַר ס' בֻּנִים אָם מִקְנֵסוּ אָל סַבְּמִיס. וכן שנויס במכילתא (10) באדם ובבהמה. ואס מאמר מאין היו להם הנהמות, והלא כנר ואמר וַיְמָת פֹל מָקְנָה מָצְרָיִם, אלא לא נגורה גורה וסרבס יש בלשון משנס, שנס שמונס:

(FI) אח כל מגפחי. למדנו מכאן, שמכת בכורות שקולה כנגד כל המכות:

עם סבסמום: וחכחד מן הארץ. לבל בעבור ולת סעמדמיך וגוי: (EI) בי עחה שלחחי אח ידי וגוי. כי אלו רלימי, כשסימס ידי במקיך שסכימיס בדבר, שלממיס וסכימי אומך ואם עמך

نَوْرُيْنِ:

בְּמִצְרַוֹם לְמִן־הַוֹּוֹם הִנְסְבֶר הֵנִה דְּכְנְמֵיה ְבְּמִצְרֵוֹם לְמִן אַ בְּבֶּר מְאָר אֲשֶׁר לֹא הְיָה בְּמֹה בְּהָיא תַּקּר לִאַר הְיִה בְּהָה מִקּרף לִחָר בִּרְיָדִא תַקּיף לִחָר בּוֹנֵג מַמְּמִגר בְּמֵנֵע מִטְר בְּרֶר הַאָּנָא מִבוּנִע בִּמְבַּנָא הַבֵּוֹן

גַבְבָב בַּבָּבְר נִמֶּנוּ: tạt làx làck uțitu lith בַאָּבֶׁם וְבַּבַּבַמָּב אַמֶּבַוּמָּאַ ه لَمُن خُر مُهُد ذِكَ فَهُدُن خُر_ וְעַּמְּה שְׁלַח הְעֵּוֹ אָח־מִקְנְוֹּ יִכְעוֹ שְׁלַח בְּנִישׁ יָה בְּעִירֶךְ

מַלַנָרוּ אָּלְ-הַבָּטִּים: عَلَٰعُہ يَيْرُهُ هُمَاٰعِבُٰדٍہ ﴿ إِهُمَا عَلَٰعُہ جَنِهَ ذِمْ عِجَانَهِ إِنِهِ

מְלַנְרוּ בַּשְּׁבֶרוּ: (פּ) וֹבוֹנִי וֹנֹהֹנָר אָטַ הַבֹּבוֹנו וֹאָטַ וֹאָהֶת לאָ הָּם לִבֹּוּ אָלְ בַּבֹּר

עַשְּׁבֶּר בְּאָבֶץ מִצְּבֶוֹם: إلإح تجتشد إلإك جك يوضد לכלע אָבוּל מגלנים מגַ האָבָם יים <u>"בו הל הל השמים ויהי ברד ידו של ציה שמי</u>א ויהי ್ಣಿಜರ್ಥ ೈಗ್ಗೆಗೆ ಜ್ಞರ್ ಬೆಳೆಗ ಭರ್ಗ ಜ್ಞರ್ಗ

בָּדִיל דְלָא לְשַּׁלְּחוּהָהוֹן: שניתי עוֹדְךְ מִסְתּוֹלֵלְ בְּעַמָּי לְבִלְחָי עַד בְּעַן בְּבִישְׁחָ לֵיה בְּעַמִּי

יומא דאשׁמַּכְלַלַת וְעַּד בְּעַוֹּי

נימותון: زيركإبك بتزير البالم בּטַפֿלָא וֹלָא וֹטַבּׁנִיהָ לְבִיטָא itu da kak dudan da

בְּעִירָה לְבְּעַיָּא: עַנְיבֶאָ אָטַ בְּבָּר וְעַנְיַע מָתְּבְּרֵי, בְּבָעוּגְלְ מִפְּטִינִמֹא בּוּן מִתְּבָר

₽₽₽₽₽₽ שְׁבַל נְת עַּבְּדּוֹהִי וְנְתֹ בְּעִירֵיהֹ וובלא מוו לבוה לפטומא בין

ַבְּיִבְיֵבְיִם: כֿל מֹסַבֹּא בַעַבַּלָא בַאַבַּהָא מֿכ אַנַאָּא ומכ במורא ומכ בֹבְרָא בְּכָלְ אַבְעָא דְּמָצֶּבְוֹם נאַמר יִן לִמְמָּר אַבִּים יָת

> them go? My people, that thou wilt not let As yet exaltest thou thyself against

.won litnu since the day it was founded even hail, such as hath not been in Egypt 18 will cause it to rain a very grievous Behold, tomorrow about this time I

'sib llade.' come down upon them, and they not be brought home, the hail shall shall be found in the field, and shall field; for every man and beast that cattle and all that thou hast in the Now therefore send, hasten in thy

cattle flee into the houses; Pharaoh made his servants and his 20 LORD among the servants of He that feared the word of the

his cattle in the field. of the LORD left his servants and and he that regarded not the word

land of Egypt.' herb of the field, throughout the and upon beast, and upon every all the land of Egypt, upon man, 22 heaven, that there may be hail in Stretch forth thy hand toward And the Lord said unto Moses:

וכן מִשְׁמַבּּלְ שַׁוֹיִם (דניחל ז, מ): אומיום של עיקר, כגון וו, וכגון וְיָמְפַּבֵּל מֶמְבֶּב (קהלם יב, ה), מגורם סבל. כִּי מִשְׁמָבֵר עָלֵינוּ (דניאל ו, ח), מגורם שר ונגיד. וכבר פירשמי בסוף ויסי מקן, כל מיבס שממלם יסודס סמ"ך וסיא באס לדבר בלשון ממפעל, נומן סמי"ו של שמוש באמלע (עוד) שודך מסחילל בעמי. כמרגומו בְּצִישַׁמ בֵּישַ בְּשַמִי, וסים מגורם מפלס דממרגמינן מוֹרַם בְּצוּשָׁם, וצלע"ו קלקי"ר

(סושת ב, ס), וַיִּנְדַע (אֿממר ב, כב), וַיִּנְלֵּד לְיוֹמֵף (בראֹשית מו, כ), בִּדְבָּרִיס לֹה יַנְמֶר עָבֶּד (משלי כת, יע): וכל מיצה שמחלת יפודה יו"ד, כגון יפד, ילד, ידע, יפר, כשהיה מתפעלת, מצה הוי"ו צמקום היו"ד, כמו הופדה, הַוְלָדֶה (18) בעח מחד. כעת הואת למתר, שרע לו שריעה ברוחל, למתר כשתגיע חמה לכאן, ירד הברד: הוסדה. שנתיקדה.

(פו) שלח העו. כמרגומו שלמ פְנוֹשׁ, וכן ישְׁבֵּי סַבְּנִיט סִשְיוּ (ישעיה י, לה), סָשִיוּ בְּנֵי בִּנְיָמָן (ירמיה ו, ה): ולא יאסף

(02) הניס. סברית, לשון וינם: הביתה. לשון סכופס סימ:

(של השמים. ללד השמים. ומדרש אגדה, הגביהו הקב"ה למשה למעלה מן השמים:

בָּבֶר עַל־אָבֶץ מִצְּבֶוֹם: נעָהַלְרְ אָשׁ אָרְצָה נִיִּטְשָּׁר יְהַלָּה ್ಷ್ಲ್ ಚಟ್ಟಗ ಜ್ಞರ್ಗರ್ಫ್ಲಿ

מאו היהה קגוי: בְיָהְ בְּמְעִינְ בְּבְלִ אֲבֵוֹע מִצְּבְוֹם ** הַבְּרֶ*דְ* כְּבֶּר מְאָר אֲשֶׁר לְאַ־ וּגְיִנוּ, בִּבְיב וֹאֶה מִינִלְפַעוֹע בִּנִינִּ

הַשְּׁבֶּה הַבְּּהְר וְאָת-כְּלִ- עִּסְבָּא דְּחַקְּלָא מָחָא בַּרְדָּא וֹמּגַ בּּׁנִמְּעׁ בֹּלְ מֹמֹתְּבַ מִאָּנָהָא וֹמַגַ בָּׁמִנִינִי בָּלְ אָר בְּלְאַמֶּר בַּשְּׂבֶר מֵאָבֶר דְּמִבְּרִים יְתּ כְּלְ דְּבְּחַקְלְאַ رَاكِ سَخُرُهِ خُرُحِ كُلُواً مَجْرَاتِ فَمُنْهِ حَلَيْهِ خُرْحٍ هَلَمْهِ

رَاهُٰذِلَ هَا فَا رَامِٰذِهُ ذِطَهُلَا الْهُٰذِلَا هَا لَا الْهَالِةِ خَطَهُد וֹמִּבְאֵבְ לְאָ בִּיֹנִע ~~ב~~ּבֶּבי:

בַרְשָׁמֶּים: בְּפְּעָם יְהְוָהְ הַצְּּדְּיִק נְאָנִי וְעַמָּיִי בְּיִּמְהָ הַנְאָרָ הַצְּּלְי וְעָנְאִ יְנְיִנְאָרָ הַמָּיִ לא וּלְאַהַרׁן נִיּאֹמֶר אֲלֹהֶם חְמָאִתִי יּלְאַהַרֹן נַאַמַר לְּהֹוֹן חַבִּית

אֶטַבְם וֹלְאָ נִסְפַּוּן לַתְּּמִיר: ללְת אֶלְהִים יבְּרֶד וֹאֵשִׁלְהָה ַ עַמְּעִּירוּ אָּל־יָּהנְיה וְרַב מֶהְיָּת

ליהוָה הְאֶּרֶץ: לַא יְהְיָה עֹּוֹד לְעַעַן הַּבַּע בָּי לָא יָהִי עּוֹד בְּּדִיל דְּהִדַּע צָּרֵי ליהוֹה הארא: بْسَبِّب سَطِكْيِت يُشَدِّدِنا لِسَحُثُنِ كُلُهِ يَدْ خُذِيْمِ يَضْمُثُمُنا بَحَنْدُم ס בְּלָגוּ אָפַּׁרְשָּׁ אָטַבַפּּלּ אָלַ בַּרָּמָא אָפָּרוֹס יָת יְדֵי בַּצְלְוָ וַיְּאִמֶּר אֵלְיוֹ מִשֶּׁה בְּצֵאִהִי אָתַר

> בְּמִגְּבְוֹם: נְאַמְּמָר וֹן בַּבְרָא מָּלְ אַבְמָּא וּמִוֹעַלְכֹא אִימְּעָא מַל אַבְעָּ הית שְׁמִיֹא נִין יְהַב קלִין וּבְרַר נאָבים מֹשֶׁה יָת הוּשְבִיה עַל

ממדן דַהָוָת לַעַם: בכונית בכל אַרְעָא דָמִצְרָוֹם ĪĻĻ% אַטַּמאַ

וֹנִי כֹּלְ אִּגְלָוֹ, וַוֹלֵלָא עַבַּר:

וֹמְבֹאֹלְ לֹא בֹוֹנִי בַּבֹבֹּא: وم كرا خَيْدًا يِشَا يُخْمُد مُن خِير خِابِد خَمَدُمُ لِيشَا لِمَقَا خَتْرً

בַּיִּיִבָּין:

נאַמר ליה משָה בְּמִפְּקִי יָת

נֹאָהַבַּע זֹטַכוּן וֹלַא שׁנִסָּפוּן

בלום לאכון מו צבם וו ולבר

בנט בלא יבון הלהא ללין

גלו בדם יי וסגי בדמוהי

كְאִנִיתְכַּבְא:

people are wicked. LORD is righteous, and I and my them: 'I have sinned this time; the Moses and Aaron, and said unto And Pharaoh sent, and called for

you go, and ye shall stay no longer.' thunderings and hail; and I will let enough of these mighty Entreat the Lord, and let there be

the children of Israel were, was

Only in the land of Goshen, where

and broke every tree of the field.

hail smote every herb of the field, field, both man and beast; and the

the land of Egypt all that was in the

And the hail smote throughout all

of Egypt since it became a nation. such as had not been in all the land

So there was hail, and fire flashing

To band of noqu lish of besuse

unto the earth; and the Lord

thunder and hail, and fire ran down

toward heaven; and the Lord sent

And Moses stretched forth his rod

24 up amidst the hail, very grievous,

Egypt.

there no hail.

the earth is the Lord's. hail; that thou mayest know that neither shall there be any more LORD; the thunders shall cease, spread forth my hands unto the as I am gone out of the city, I will noos sA' :min otnu biss səsoM bnA

(24) מחלקחת בחוך הברד. נס במוך נם, סלש וסברד מעורבין, וסברד מיס סול, ולעשות רלון קונס עשו שלוס ביניסס

(82) ורב. דילו נמק שקוריד כנר:

שׁנְיִבְאָנּוֹ מִפְּנֵי נְיבִוֹיִב אֶּכְיַנִים: ° נְאַטְה נְעְּבְּרֵיְרְ יִבְּהְטִּה בָּר שָׁנִים

تَهُمْرُتُ لِ هُٰذِيدَ يُتَعَمِّنُكُ لَا يُخْرِدُ . هُذِيدَ يُخِيدُ يُخْرِدَ يُخِيدُ يُخْرِدُنَا: ^{re} lūė $\hat{\mathbf{a}}$ ču lū $\hat{\mathbf{a}}$ ąču ččiu č

אָפֿילִת הַנְּה: בּ וְתַחִּמְְת וְתַכְּּסֶמֶת לָא נְכָּוּ בִּי

וַיַּהְדְּלִיּ הַמִּלְוֹת וְהַבְּּרֶד יִמְטֶּר מפטיר הְעִּיר וַיִּפְּרָשׁ כַּפָּיו אֶל־יְהְוָהַ ניַצַא מֹשֶׁה מֵעָם פַּרְעֹהֹ אָתַ־ וּנְפַּק מֹשֶׁה מִלְּנָה פַּרְעֹה יָה

וּגֹלבע לְבַּוֹ הָוֹא וֹמַבְּרָוֹיוּ וְהַבְּבֶר וְהַפִּלְת וַיָּמָר לַהַמָּא _{+ε} ײַרָא פּרְעֿה ָבִּי־חָדָל הַמְּטִָר

೯<u>۲</u>۲−ಬೆÿಗ: (ಡ) ومردرم ځار نَصْلَهُمْ خَهُمُّد يَكُد نَابُك مَدْنَ ثَن جُرْد نَصْلَهُم خَمَّةُ مردم إيْ يَانَ فَرَح هَلَ فَالرَّاءُ سُوَّا هُمَا لِجُورَاءَ حَجْع لِهَا فَلَا الْحُهُ

> %<<u>\</u>\\∟\\□: בהו לא אַטַבּנהשנו מו פֿבם וֹנ וֹאַטַ וֹמּבֹבוֹנַ גֹנַמֹּלָא אָנַו מַּב

וֹכֹטַּלֹא וַסְׁמָבו, לַלוַ אָּבו, סַׁמָּבוֹא

אַפֿלָטֹא אָנּגו: النهزي إديزيزي جي خطفي لات.

ומהבא בּבוֹנִי נְבִית לָא מִּהָא שבום ג' וֹאִנְעוֹנָהוּ שַׁלָּגָא וּבַּבָּבָא לַנְיִם יְבְּנִים בְּצְלְוִ

למטמי ויקביה ללביה הוא ממבא יברדא וקליא ואיסיף נְעַוֹא פּבְעַר אָבִי אָטְמָנָת

דְּמַלֵּיל וְיָ בִּידָא דְּמֹשֶׁה:

—'.boъ Фаг' know that ye will not yet fear the But as for thee and thy servants, I

ear, and the flax was in bloom. 31 smitten; for the barley was in the And the flax and the barley were

mot smitten; for they ripen late.— But the wheat and the spelt were

rain was not poured upon the earth. thunders and hail ceased, and the hands unto the Lord; and the from Pharach, and spread forth his And Moses went out of the city

and hardened his heart, he and his were ceased, he sinned yet more, stabnudt and the hail and the thunders And when Pharaoh saw that the

had spoken by Moses. children of Israel go; as the Lord 35 hardened, and he did not let the And the heart of Pharaoh was

Page 233. The Haftarah is Ezekiel 28:25 - 29:21 on page 208. On Rosh Hodesh, read the Maftir and Haftara on

- (92) בצאחי אח העיר. מן סעיר, אבל במוך סעיר לא סמפלל, לפי שסימס מלאס גלוליס (שס יב, ו):
- ימ, ד), עד לא שכיבו. עֶרֶס יַנְּמָח (שם בּ, ה), עד לא נמח. אף זה כן הוא, ידעחי כי עדיין אֿינכס יראים, ומשמהיה הרוחה (30) שרם חיראון. עדייון לא מיראון. וכן כל ערס שבמקרא עדייון לא הוא, ואינו לשון קודס, כמו עֶבֶס יִשְׁבְּבוּ (בראשית
- השעורה אביב. עמדס נמניס, לשון בְּמָבֵי סַנְּמַל (שיר סשיריס ו, ימ): כא): בי השערה אביב. כבר ביכרס ועומדם בְּקַשְׁיָּם, ונשמברו ונפלו, וכן ספשמס גדלס כבר וסוקשס לעמוד בגבעוליס: נו"ן במקוס ס"א לפרש נכמה כמו הוכמה, נכו כמו הכו, אלא הנו"ן שורש בתיבה, והרי הוא מגורת ושַפּוּ עַלְמֹמָיו (איוד לג, (IE) והפשחה והשעורה נכחה. מצרס, לצון פרעס נכס, נכליס, וכן לל נכו, ולל ימכן לפרצו לצון סכלס, צלין מממדו בקלקולכם:
- יש מרבומינו שנחלקו על ואח, ודרשו כי אפילוח, פלאי פלאוח נעשו להס שלא לקו: שבה הברד, יש לפרש פשומו של מקרא בעשבים העומדים בקלחם הראויים ללקוח בברד. ומדרש רבי הנחומא (וארא מז) (28) כי אפילח הנה. מלומרום, ועדיין היו רכום, ויכולום לעמוד בפני קשה, ולע"פ שנלמר ולם כל עשב השדה
- حصد درد رزوط لوه بلا و و المرابع المرا דעורא, ומגיע עלינו. ומנחם בן סרוק חברו בחלק פְּסִפּוּך בֶּמֶף (יחוקאל כב, כב), לשון יליקח מסכם, ורואה אני אח דבריו (33) לא נחך. לא סגיע, ואף אותן שסיו באויר לא סגיעו לארן, ודומס לו וַמִּמַּךְ שְנִיני סָאַלָּס וַסִּשְׁבָּעָס (דניאל מ, יא)

אָנִנֹג אֶבְנִי בֹּלַבְנִי: לבן וֹאָעַבֶּר הֹבֹּלְנִוּ לַמָּהֹן הִשָּׁנִ פּוֹעָר בִּי־אָנִי הִכְּבָּרְתִּי אָתַ־ נַיָּאַמֶּר יְּהְנָהֹ אֶלְ־מִמֶּה בָּאִ אֶלִר נַאָּמָרִ

<u>. ביוֹני</u>: בות לב לוב לי־אָלָי וְאָר אַרַנוּי בְּמִגַבוֹם יבֶן בִּנְף אֵנַר אֲשֶׁר הַהְעַלְּהְיֹּ بخريتها يتوهد جهزن

حْمَٰزُك طَعْنُدُ شِكِّكُ مَقَدُ لِنَمْخُكُنْدُ: אָבְעַנוּ עַמְּלַנְיִם מַּגַעַמָּנִי מָאָנִים ַ ניאַמְרַוּ אֵלְיוּ כְּה־אָמָר יְהֹוָה ניָבֹא מֹשֶׁר וְאַהַרֹן אֶל־פַּרִעֹּהֹ

خلائكيك: מּמִּג עַנְיָג מָבָרָא מִעָּרָר אַּבְבָּר בּ אִם מָאָן אַטָּר לְהַּבָּהַ אָּנַרַ

הצמח לכם מו־השָּבֶה: מו_עַבּיָר וְאָכַלְ אָנַ בָּלְ עָמָּאָ رْيُد بَوْجُوْن بَوْمُكُون جُوْمُ ַ ሩְבְאָּע אָעַבִּאַבְאַ וֹאָבָּגִוּ אָעַבַ וְכִּסְׁהַ אָתַ־צֵּיוֹ הָאָהֶץ וְלָאִ ייכַל

יווּב ווֹפֿן נוּגֹא מַמָּם פּבַּערי: הַיוֹקם עַל־הָצָּבְטָה עָד הַיַּוֹם אַבְמָּגְבַ נֹאַבַּנִע אַבְמָגָב מֹנִים ٥ ובְּשׁׁוּ בְּלִי בְּלִבְיִנֹקֹבׁ לֵאֲבַוֹאָנִי

And the Lord said unto Moses: Go din dies arol shi ban

בוו ויוּדעון אַני אַנָּא יִי: בֹמֹאֹבוֹם ווֹט אַטוֹנֹי. בּהֹוּיִטֹי. יבר בְּרָה יָת נַסִּין דַּעֲבַרִית ילביל דַּהְשְׁמַעַּיִי בַּבָּרָר

among them; that ye may know and My signs which I have done what I have wrought upon Egypt, of thy son, and of thy son's son, and that thou mayest tell in the ears

people go, that they may serve Me. to humble thyself before Me? let My Hebrews: How long wilt thou refuse saith the Lord, the God of the Pharaoh, and said unto him: 'Thus And Moses and Aaron went in unto

that I am the Lord.

These My signs in the midst of

wods servants, that I might show hardened his heart, and the heart of

in unto Pharaoh; for I have

locusts into thy border;

לכון מו שללא: וֹנוכוִל וֹנו כֹּלְ אִּגְלָוֹא בַאַּגֹּמִע בְּאָמְטְאַבוּע לְכוָן מִן בַּנְבָא וֹלָא וֹכוִלְ לַמִּטִוֹי זֹט אַבֹּהֹא ווֹטִבּוּ וֹטַ מֹוֹ מִמֹמֹא בַּאַבֹּמֹא

נָת עַּמִי הָאָנָא מֵימִי מְחַר גּוֹבָא

אָבוּ אָם מֹסָבוּר אַטִּ לָהַּלָּטַא

בובלי שלח עמי ויפלחון

מַסְבוּר אַהַ לְאָטִכּוֹמֹא מוּ

אָלַבַא בּיהוּדָאַי עַר אָמַהָּי

נאמנו ליה בדן אמר יי

וְעָאל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן לְנָת פַּרְעֹה

جبتاريك:

كَلُور:

ביון וֹאִנְפָּנִי וּנפַל מִלָנִי מבוניהון על אַרְעָא ער יוֹמָא אַבְהָהָהָ וַאָבְהָה אַבְהָהָה מִיים ולטו לכ מאֹנאו שׁלָא שׁוּוּ بطُخْهِ، خَصْبَكَ بَحُتْ، خُحْ مَحْدُيُ بِلِّي زُرْنَطُحِهِا خُصًا بَحْنَ، حُحْ مَحْدُكَ

> go, behold, to-morrow will I bring Else, if thou refuse to let My people

which groweth for you out of the the hail, and shall eat every tree which remaineth unto you from residue of that which is escaped, see the earth; and they shall eat the earth, that one shall not be able to and they shall cover the face of the

from Pharaoh. day.' And he turned, and went out they were upon the earth unto this fathers have seen, since the day that neither thy fathers nor thy fathers? 6 the houses of all the Egyptians; as the houses of all thy servants, and and thy houses shall be filled, and

- (I) ויאמר ה׳ אל משה בא אל פרעה. וסמרס זו: שחי. שְׁיְמִי, שֹׁמֹזים מִני:
- י שלינו לשון פועל ומעללים, שה"כ היה לו לכתוד עוללתי, כמו וְשׁוּלֵל לָמוֹ פַּשַׁשֶׁר שׁוּלַלְמָּ לִי (חֹרכה הֿ, בַּשָׁשֶׁר שׁוּלַל לָי (שׁר יִבּ). (2) החעללחי. שמקמי, כמו פִי סִמְעַלְמַ בִּי (צמודבר כב, כע), הַלוֹחُ פַהֲשֶׁר סִמָעַלָּל בָּהֶס (שמוחל־חו, י) החמור במנריס,
- (3) לענות. כמרגומו לְמְׁמְּבְּנְעָמֹ, וֹסוֹ מגוֹרִם עני, מִמַּנְמָּ לְסִיוֹם עני וֹשׁפּל מפני:
- (3) אח עין הארץ. ממ מכלס סמרן: ולא יוכל וגרי. סרומס, לרמום מם סמרן, ולשון קלרס דבר:

עבודס) בקשמס עד סנס, נובמס למלסינו, ומין דרך סעף לובומ: ויגרש אוחם. סרי זם לשון קלר, ולמ פירש מי סמגרש: (II) לא כן. כאשר אחם מבקשים. (אומס לווליך העף ממכס, אלא לכו הגבריס ועבדו אח סי: בי אוחה אחם מבקשים. (אומס

הדס לדס מילה שמל יהושע אותס, וזהו שנאמר היוה גלותי אָם מֶרְפַּמ מִלְרֵיִס מֵעַלִיכֶּם (יהושע ה, ע), שהיו אומריה לכה דס מְלְבַיִּם לְּטְמִר בְּבְׁתְּׁם מְנַלִּיּטָׁם (שמום לְבִי יבֹ), זו סיא שאמר להם ראו כי רעה נגד פניכה, מיד וַיְנָהֶם הי עַל הַבְּעָה, והפר את לקראמכס במדבר, והוא סימן דס והריגה, וכשמטאו ישראל בעגל ובקש הקב"ה להרגם, אמר משה במפלמו, לֶמֶה יאמֶרוּ במרגומו. ומדרש אגדה שמעמי, כוכב אחד יש ששמו רעה, אמר להם פרעה, רואה אני צָּהִילְּעַנְנִינִּוּח שלי אוחו כוכב עולה (10) כאשר אשלה אהכם וגוי. אף כי אשלה גם את הלאן ואת הבקר כאשר אמרתם: ראו כי רעה נגד פניכם.

אַבְרֶר מִצְּרֶנִם: יְהְוָה אֱלֹהִיהֶם הַמֶּבֶם הַּדַּע כֵּי יִי אֱלְהַהּוֹן הַעַּד בְּעַן לָא אַבְדְה מצְרִים: ישראל מָתַיּ יַהְנֶּה זֶה לְנוּ לְמוּקֹשׁ אָמַהִּי יָהִי דִין לַנָּא לְתַקְלָא וּיאַמְרוּ עַּבְרֵי פַּרְעָה אֵלְיוּ עַּדְ וַאֲמָרוּ עַבְּרֵי פַּרְעֹה לֵיה עַר

הַּבְּע אָע בְּיִאְלֹהְיִם וֹלֹהַבֹּרִנ אָע בַ הַבְּע נִע יניבִרנָא נִנִפּבְענון צֹדִם

knowest thou not yet that Egypt is snare unto us? let the men go, that And Pharaoh's servants said unto

destroyed?

that shall go?' LORD your God; but who are they he said unto them: 'Go, serve the bre sharand ornu nisge raguord And Moses and Aaron were

unto the Lord. we will go; for we must hold a feast with our flocks and with our herds our sons and with our daughters, our young and with our old, with And Moses said: 'We will go with

is before your face. and your little ones; see ye that evil 10 LORD with you, as I will let you go, And he said unto them: 'So be the

desire.' And they were driven out I Serve the Lord; for that is what ye

from Pharach's presence.

Not so; go now ye that are men, and kitcfr/x has are men, and kitcfr/x

قِلْمٰل: (a)

(8) ויושב. הושבו ע"י שליח ששלחו החריהם, והושיבום הל פרעה:

(ד) המרם תדע. העוד לל ידעת כי לבדה מלרים:

לנו רולין עליכם במדבר:

מבלמנם נולנם אטם מאט פונ , וֹמְבְּרֵוּ אָם וֹבְיַנֵּים בָּרִ אָטִבּי אָטִבּים וּפְּלְבוּ עֲדָם וֹנְ אָרֵוּ וֹמַבּ אָשִּוּוּ

וְאֶת־שַּבְּבֶם רְאֵי בָּי רָעָה נָנֶר

המֹכָּם כֹּאַמֻּגר אָּמִּבָּע אָטַבָּם

غڌرگם:

נמָּג עַעַלְבֶּים:

להן וטבוב וטבון מן פגם

לבול אפוכון לאסהקקיא:

אַשוּו סֹבוֹנוֹן לַמִּמֹּבַר בִינִי ונה שפּלְכוֹן הַזּוֹ אֲבֵי בִישְׁא בְּסַמְּדְּכוֹן כַּד אֲשֶׁלָח יָהְכוֹן

ניאמר אַלהָם יְלִי בֵּן יְהְוֹיִלְ נִאַמִּר לְּהְוֹן יָהִי בֵּן מִימְרָא דִּייִ

ענא לבם גל עלא: בְּעְּנִלְא יִבְתְּוֹנִא נִיזֵילְ אָבִי ובְסְבַּנָא נְיוֹיִלְ בִּבְּנָנָא וְבִבְנָנִא

יִבְבְּקְרֵנִי נֵלֶבְ בָּי חַנִּיוֹחַלְתַ לֶנִי: וֹבִע בֹבֹוָנוּ וּבֹבֹנוִטְנוּ בֹּגּאָנֹוּוּ رَيْهُمُد مِشِد خَنْمُكُمْد بَخَنْظَرُنِهِ وَيُعْمَد במילימנא

\$171: עקר אָת־יְהֹנֶה אֱלֹהֵיכֶם מֵי פְּלֹחֶי בֵּדֶם יִיְ אֱלַהַכּוֹן מַוֹ יִּמַוֹ אָל־פַּרְעָה וַיַּאַמֶּר אֲלֵהֶם לְכָּוּ לְנָת פּּרִעָה וַאֲמַר לְהוֹן אִיִילוּ וַיּוּשְׁב אָת־מֹשָּׁה וָאֶת־אַהַרֹן וָאִמָּחַב יָת מֹשֶׁה וָיָת אַהַרֹן

they may serve the Lord their God, s od nam sidt llade gnol woH' :mid

GET WAIR - ETWR IX - OTT 1 - X subox

ַבְּבֶּרֶר: בֿלְ מַּשְׁבֵּא אָנו בָּלְ אַמָּה וְיִיכוּלְ יָה בָּלְ מִסְבָּא דְאַרְטָּא מּלְ־אָבָין מֹאָבְיִם וֹיאַכַלְ אָנִים יַּוְבָּא וֹיַפַּט מֹלְ אַנְמֹא בַמֹאָנִים מי מַּלְאַבוֹת מֹאַנְוֹם בּאַבְבָּיִ וֹנֹמֹלְ מַלְ אַבֹּמֹא בַּמֹאַנוֹם וֹנִינוֹ.

עַקְּרִים נְשֶׁא אָתַ־הָאַרְבֶּה: הַכְּּיִלְה הַבַּּקֶר הְיָּה וְרִיּׁתַ הַהוּא וְכָל לֵּילְיָא צַפְּרָא הַוָּה בּאְבֹּא בֹּק עַיִּנְיָם עַעִינִא וֹכֹק - מַצְּיִּמָא בָּאַבְׁהֹּא בֹּק נְיִמָא פּ מִאְבַוֹם וַיְהֹלָה נָהָג רְוּהַ־קָּדִים צַּרְשָּׁא דָּמִאָנִים וֹיִ דַּפָּר רוּהַ ַנַיָּם מֹשֶׁר אָת־מַפֶּהוֹ עַל־אָבֶץ נַאֲבִים מִשֶּׁה יָת חוּמְבִיה עַל

אַרְבָּהֹ כְּמֹהוּ וְאַחֲרֶיוּ לְאִ יְהְנֶה - לֵא חֲנָה כֵּן מּּבְא דִּכְנְתִּיה בְּבָר מְאָר לְפַּנְיוּ לאַ־הָנָה בֵּן מִאַרְוֹם וֹלֵּנְע פֿכִלְ צַּבַנּלְ מִאַבְוֹם צַמִּאַבוֹם נְאָבֹא פֿכַלְ טַּעוּם הומל הארבה על בל־אַניץ

לכֿן אָבֶא מֹגַּבוֹים: לַבְיִנְבַׁל לַהָּא יִלְהָּמֶּב עַמָּבָע אַּשָּׁר הוֹהָיר הַבְּּרֶד וְלֹא־נוֹתַּר עַשָּׁב הְאָּהֶץ וְאֵת כְּלִ־פְּרֵי הְמֵּץ יִח כְּלִ עִּסְבָּא דְּאַרְעָּא וְיָה כְּלֹ יי נמֹשׁלָהֵלְ שְׁאָבֹלְ אָנוּ-בְּלְ - אַבְּלָא נִשְׁתָבִי אַבְּלָא נִאָּבִלְ אֶר־עֵירן

אֶלְיֵנִיכֶם וֹלָכֶּם: וְּלְאַנֵּיֹגִוֹ וַיְּאָמֶׁר טִמְאָמִי לַיְהֹוָה יִלְאַנַּרוֹ נַאֲמָר חַבִּית בֶּוָה יִי يزفير פּרְפֹּה לקּרָאׁ לְמֹשֶׁה וָאוֹחִי פּרִפֹּה לְמִקָּרֵי לְמֹשֶׁה

מְעְּלֵי רָק אָת־הַמָּנֶת הַנָּה: لْلَامْكَادِد لِمَالِنَا كَاكِيَادُكُمَا لَمُصَالِي يَوْدُهِ لَيْتُهِ لَمُحْدِدٍ كُلُم يَرْ יַ וְעַהְּה שָּׁא נְאַ חַמְּאִהִי צַּהְ הַפְּעַם יִּבְעַן שְׁבוֹק בְּעַן לְחוֹבִי בְּרַם

נְתְ כָּלְ דְאַשְׁאַר בַּרְדָּא:

וְרוּחַ קְּדוּמָא נָשַל יָת גּוֹבָא:

יבְּהָרוֹה לָא יָהֵי בַּוֹ: מגלנים שפוף להדא קדמוהי וסָלול ווּבָא מַל כָּל אַרְעָּא

בַּלְ_עַאֶּבַוּלְ וַעַּפֹּא יָנִי מִּגוּ שִׁמְּמָא בַּכֹּלְ

ַבְּמְגֵּבְיִם: ילמסלא בעללא ללג אבמא וֹלָא אָהִשֹׁאַר כּֿלְ זִבוִל בֿאַנִלָּוֹא GLL XLÁÍN ÞÁÁÐL ŒLÍN

אָלְבַּכוּן יִלְכוּן:

מוָטֹא בִוּדִין: אַּלְנִיכוּן וְיַמְּבֵי מִנִּי לְעוָע זִינ

> land, even all that the hail hath Egypt, and eat every herb of the may come up upon the land of of Egypt for the locusts, that they Stretch out thy hand over the land And the Lord said unto Moses:

the east wind brought the locusts. night; and when it was morning, the land all that day, and all the LORD brought an east wind upon over the land of Egypt, and the And Moses stretched forth his rod

them shall be such. such locusts as they, neither after they; before them there were no borders of Egypt; very grievous were land of Egypt, and rested in all the And the locusts went up over all the

field, through all the land of Egypt. thing, either tree or herb of the and there remained not any green the trees which the hail had left; herb of the land, and all the fruit of 15 darkened; and they did eat every whole earth, so that the land was For they covered the face of the

and against you. sinned against the Lord your God, or Aaron in haste; and he said: 'I have Then Pharaoh called for Moses and

take away from me this death only. the Lord your God, that He may 17 my sin only this once, and entreat Now therefore forgive, I pray thee,

(שו) בארבה. נשניל מכת הארנה:

- (13) ורוח הקרים. כוח מוכחית נשה הת ההכבה, לפי שבה כנגדו, שמלכים בדכומית מערבית היתה, כמו שמפורש
- יש"ש) וכמוסו לא סיה ולא יהיה: משס, (כי של יואל סיס) ע"י מינין סרבס, שסיו יחד ארבס, ילק, חסיל, גוס, אבל של משס לא סיס אלא של מין אחד, (כ"ג רא"ס (+1) ואחריו לא יהיה בן. ומומו שסיס נימי יומל, שנממר פמסו למ נָבְיָס מִן סְעוֹלְס (יומל ב, ב), למדנו שסיס כנד משל במקום טער:
- (SI) כל ירק. עַנְהירוק, וירדור"מ צלע"ו:

- " נוצא מעם פרעה ניעה אל" ונפק מלות פרעה וצלי קדם
- אָלְר בַּכִּלְ עָּבָוּלְ מָאָבוֹים: וָמָּה סִּיּף לָאׁ נִשְׁאַר אַרְבָּה or נישָא אָר־הָאַרְבָּה ניהְקְעָּנִייּ ניהַפֿר יְהוָה רִיּתַ־יָם הָזָק מָאָר
- שְׁלֵּע אָנַרְבְּנָנִי וְשְׁרָאֵלִי (פּ) ··· וּיִחַזָּק יִהְנָה אָת־לֶב פּּרְעָה וְלָא וִתַּקֵּיף יִיְ יָה לְבָּא הְפָּרְעֹה וְלָא
- מֹבְבְוֹם וֹמָח שַׁמַב: مِحْ ـ بَهُمْ: ◘ رُبُرُ بَهُكُ مِحْ ـ هُٰذِهُ
- מֹבְּבְוֹם מִּלְמֵּע וֹמִים: رَبْنُ، بَاشِكَ يُعَوِّرُن خُوْمٍ يُقْتِمُ شِمْنِهِ رَبَرْت بَشِيكَ خُومٍ خُومٍ
- במושבקם: لْذُرْكُمْ فَتَدُّ نَشِلَهُمْ لَانُكَ لَهُبَا لِيَشَالُ لِذُكُمْ فَيْدَ نَشِلَهُمْ لَائِكَ ្ន ដូល៖ אָישׁ מִתַּחְקָּיוּ שְׁלַ^{יׁ}שֶׁת יָמִים קַמוּ אָנָשׁ מִתְּחוֹתוֹהִי הְּלְמָא לא־רָאַר אַישׁ אָת־אָהִיר וְלא־ לָא חֲזּוֹ גְּבָר יָת אֲחִיּהִי וְלָא

- חַד בְּכֹל הְחוּם מִצְּרָיִם: לַנַמָּא דְּסוּף לָא אָשְׁהָאַר גּוֹבָא בְשַׁבְא וּנְמַבְ יָם וּנְבָא וּבְמָבִי, וניפּב ג' בוני מֹהֹבֹלא שַפֿוּ
- מַּלַע וֹע בַּנָי וֹמִּבְאָל:
- ₫<u>₸</u>Ҁ ζιζί₩: אַבֹּהֹא בַמֹּהֹבוֹם בַּעַב בּוֹהֹבּי בוע הְּמִּוֹא וֹיבוּ בַּהַתְּבָא הַּלְ يِدْهُمِيْ بِمَزَّمَ هِكُ مَاضِمَ بِهِمَ يِهِمَ يَهِمَ بِي خُطَعِمَ هِدِيهَ بِهِ فِحَ
- אַבְעָא בְּמִאַבוֹם שַּׁלְטָא וְמָוּן: ווַט מֹשֶׁה אָת־יָדוֹ עַל־הַשְּׁמָוָם וַאֲבִים מֹשֶׁה יָת יָבוּה עַל צֵית
- לבורא במוקבניהון:

- and entreated the Lord. And he went out from Pharaoh,
- one locust in all the border of the Red Sea; there remained not the locusts, and drove them into strong west wind, which took up And the Lord turned an exceeding
- children of Israel go. heart, and he did not let the But the Lord hardened Pharaoh's
- darkness which may be felt. over the land of Egypt, even heaven, that there may be darkness 21 Stretch out thy hand toward And the Lord said unto Moses:
- Egypt three days; thick darkness in all the land of 22 toward heaven; and there was a And Moses stretched forth his hand
- had light in their dwellings. days; but all the children of Israel 23 rose any from his place for three they saw not one another, neither

- (לפניס ב, ס): לא נשאר ארבה אחד. אף סמלומיס שמלמו מסס (שמו"ר יג, ו): מוף וְעַר יַס פְּלְשְׁמִּיס (שמות כג, לה), ממורח למערב, שיס פלשהיס במערב היה, שנהמר בפלשהיס ישָבֵּי מֶבֶל הַיֶס גּוּי בְּבָתִיס של ארץ ישראל, לפיכך רוח ים מקעו לארצה בימה מוף כנגדו, וכן מלינו לענין מחומין שהוא פונה ללד מזרח, שנאמר מַיַּם (19) רוח ים. רוח מערבי: ימה סוף. אומר אני, שַנס מוף היה מקלמו במערב כנגד כל רוח דרומית, וגס במורח
- ומדרש הגדה פוחרו, לשון ממשט בּנְּבֶּבְיִם (דברים כח, כש), שהיה כפול ומכופל ועב עד שהיה בו ממש: בְּמַר דְּיַשְׁרֵי קְבֵּל גֵילְיָמֹ, כשיגיע סמוך למור סיוס. מֿבל /מֿין הדבור מיושב על הוי"ו של וימש, לפי שהומ כמוב מֿמר ויהי משך. יג, כ), כמו לא יאהל לא יעה אהלו. וכן וַמַּוְבֵיִי מַיִל (שמואל־בּ כבּ, מ), כמו וַמָּאַבְיִי. ואונקלום חרגם לשון הסרה, כמו לא ימיש לנו מיצומ סרצה מסרומ אל"ף, לפי שהין סצרת ההלף נכרה כל כך הין סכמוב מקפיד על מסרונה, כגון וַלֹהֹ יַבֵּל שֶׁס שַבְּצִי (ישעיי (וב) וימש חשך. וימשין עליקס משך יומר ממשכו של לילס, ומשך של לילס יממיש וימשיך עוד: וימיש. כמו ויממש. יש
- של ימיס: ראימיו בביתן ובמקוס פלוני סוא (שס): שלשה ימום. שלוש של ימיס, טרליי"וא בלע"ו, וכן ז'ימיס בכל מקוס, שמיי"וא שם לוקין כמונו. ועוד, שופשו ישראל וראו את כליהם, וכשילאו וקיו שואלין מהן והיו אומרים אין בידינו כלום, אומר לו, אני שהיו בישראל באוחו הדור רשעים, ולא היו רולים ללאח, ומחו בשלשח ימי אפלה, כדי שלא יראו מלרים במפלחם ויאמרו אף מוכפל על זה, שלא קמו איש מחחחיו, יושב אין יכול לעמוד ועומד אין יכול לישב (שמו"ר יד, ג). ולמה הביא עליהם חשך, (בב) ויהי חשך אפלה שלשת ימים וגוי. משך של מיפל שלה כמי מים המ המיו ג'ימים, ועוד שלשם ימים המרים משך

₫₫₫□: ירקרטם יצג גם־טפטם ילף שנכיו והיביכיו שבוקו צף מלימי לְכוּ עָבְרֵוּ אָת־יְהֹנְה הָק צֹאנְכֶם אִיוִילִוּ פָּלְחוּ קָּדָם יִיְ לְחוֹד

حَسَلِت الْمُحَالِدِ: בּנְבֵנוּ וְבְּנַוֹים וְמְלְנִי וְמְּמְּנוּ בּיִבּנָּא נִכְסִי מִיּדְשָׁוּ וַמְּלְנִוּ וַנְאַמֶּר מֹשֶּׁה גַּם־אַמֶּה הָתֵּן נַאֲמָר מֹשֶּׁה אַף אַהְ הָתַּיִּן

ثِينَاتِ: מַּרְ־נַּעֲבֹר אָתְ־יָּהוֹה עַרְ־בֹּאָנוּ יְחְנָח אֶלְהַיִּנוּ וַאֲנָחָנוּ לְאִ־נֵדַע 🍇 פַּרְסְׁה בֻּי מִמֵּנּוּ נִמַּח לַעֲבָׁר אָת־

₩₽₽ ₹₩₹₽₽: ע נוְחַנָּט וְהַנְּׁה אָת־לֶב פַּרְעָּה וְלָא וְתַּקֵּיף יִיְ יָה לְבָּא דְּפַּרְעֹה וְלָא

כּו בְּוֶם בְאַטְבַ בַּנוֹ מַמִּנִי: השְׁמֶר לְךְּ צֵּלְ־הֹמֶךְ רְצִּיֹת פְּנַי تنهشد خُبَ هَلَمُك خَلِّه صَمَّحُ، تَهُمَد خَنِهُ هَلَمَ هَنَدِ مُمَوْثِنَ

אַסָר עִיֹר רְאָוֹת פָּנֶיף: (פּ)

χڼ۵۵ ظين. מֹאֹנְוֹם אַשְׁבוּגַבְין וֹהֻלְּעַ אִשְׁכֵּם מִאָּנִאָּג בִּטַב בּּן וֹהָלָּע זִשְׁכִּוּן ַ װַ אָּבוֹעְ אַבֿגאַ מַּלְבַּבּבוֹמָעְ וֹמַלְ עַב עַר אַנְטָּנִ מַלְ פּּבוֹמָע וֹמַלְ

במילה קלי קלי בקי זקב: אַישׁו מַאַת רַעַּהוּ וָאִשָּׁר מַאַת

מפלכון ייזיל עמכון: וּיקְרָא פַּרְעָה אֶל־מֹשֶׁה וּיֹאמֶרֹ יקָרָא פַּרְעֹה לְמֹשֶׁה וַאֲמַר

וֹנֹהְבֹּנֵג בֹּבִם !! אֶּלְעַנֹּא:

מועלא לעמו: לבתו מא נפלח קרם ון ער נֹג אֶבְעַלֹא נֹאָנֹעוֹלא בָנִע אָנֹעֹלא אַנטֹלא לֹסֹבוֹן לַמִּפַּׁלָטַ צַבְּים נְשְׁאַר מִנְּיה מִדְּעָם אָרֵי מִנִּיה נים מליני ילְבּ מֹפְׁנִי לְאִ שֹׁמֵּאֹב, נֹאַב בּהִנַנֹא יווגן המֹנֹא לָא

¥₽× לשׁלְחוּתְהוֹן:

ناتانات: אַפּֿג אָבֿג פֿגוָמָא בַּטִטְוֹג אָפֿג אַסְהְעַר לְךְ לְא תּוֹסֵיף לִמְהָוֹיֵי

אוסיף עוד לְמָחָזֵי אַפְּּך: נְאַמֶּר מִמֵּר בֵּוֹ צַבְּרְהַ לְאַ נַאַמַר מִמֵּר יִאָּנִי מַכְּילְהַא לְאַ

שׁבְבֹא וֹשִׁבוּנְ וֹשְׁכִוּן מִכֹּא: ָבְשָּׁלֵּחוּתֵיה הַשְׁלַחוּתִיה رنْهُ فِد יِ הَزَّا هِ خُ صَفِّهَ بِنَا يَرَدِ يَهِ فِد بِ جُفَفِ بِ فِي فِي وَجِمَعُ

: בַּעַלַיִ שברתה עניו דקסף ימניו לבר מו חקריה ואקמא מו

> with you. be stayed; let your little ones also go only let your flocks and your herds and said: 'Go ye, serve the LORD; And Pharaoh called unto Moses,

sacrifice unto the LORD our God. burnt-offerings, that we may give into our hand sacrifices and And Moses said: 'Thou must also

the LORD, until we come thither.' know not with what we must serve serve the Lord our God; and we behind; for thereof must we take to there shall not a hoof be left Our cattle also shall go with us;

heart, and he would not let them But the Lord hardened Pharaoh's

thou seest my face thou shalt die. see my face no more; for in the day 28 thee from me, take heed to thyself, And Pharaoh said unto him: Get

well; I will see thy face again no And Moses said: 'Thou hast spoken

altogether. surely thrust you out hence when he shall let you go, he shall afterwards he will let you go hence; upon Pharaoh, and upon Egypt; Yet one plague more will I bring And the LORD said unto Moses:

jewels of gold. neighbour, jewels of silver, and neighbour, and every woman of her and let them ask every man of his Speak now in the ears of the people,

- (24) יצג. יהא מולג במקומו:
- (25) גם אחה חחן. לא דייך שמקננו ילך עמנו, אלא גם אמה ממן:
- (62) פרסה. פרסח רגל פלנט"ה צלט"ו לא גדע מה געבד. כמה הכבד העבודה, שמה ישהל יותר ממה שיש בירינו:
- (92) בן דברת. יפס דנרמ ונומנו, דנרמ לממ שלל לופיף עוד רלומ פניך (שמו"ר יד, ד):
- (I) בלה. גמירל, כלה כליל, כולכם ישלמ:

<u>π</u>α□: (σ) בְּמֵנוֹנִ מַבְּבוֹנִבְ בּּבְבֹּמִי וּבְמֵנוֹנִ מַבְבוֹנִ בּּבַמְי וּבְמֵנוֹנִ מַפֹּאִי לבוב מאַב באובא ַנַם। הָאָנשׁ ניפן יהנה אָת־חַו הַשָּׁם בְּשִׁינֵי

ZÚĽX ÉŘĽÁX ĽÚŘĽIO ÉÄIŰ. מצְרָאֵי אַרְ גִּיבְרָא מִמָּר רַב וועד זו זע מֿפֿאַ לַבַעַּמָוֹ בַּמָּנִי,

the sight of the people. aight of Pharaoh's servants, and in great in the land of Egypt, in the Moreover the man Moses was very favour in the sight of the Egyptians. And the Lord gave the people

מֹגֹבוֹם: פַּוֹהָע וַבְּיִלְע אָנִי יוֹצֵא פַּתְוֹיִ בְּפַּלְיִנִּע כְּיִלְיָא אָנָא מִעִּנִּלְי רביעי וַיַּאִמֶּר מֹשֶׁה כָּה אָמַר יְהוֹּגָה

וּאָמַר מֹשֶׁה כִּדְנָן אֲמַר יָיָ

out into the midst of Egypt; 4 LORD: About midnight will I go And Moses said: 'Thus saith the

הַבְּתְיִם וְלָלְ בְּלָוִר בְּהַמֶּת: ער בְּכָוֹר הַשִּׁפְּחָה צִּשֶׁר צַּחָר ל מבְכָוֹרְ פַּרְעֹּדִ תַּיּשֶׁב עַל־בָּסְאָוֹ بقل خُدِ خُدِيرٍ خُمُّلُهُ مَا مُمْلِينَاتِ

בּבְבָּעַר רְחָיָא וְכָל בּיִּכְרָא מַלְכוּנגוּ מַר בּוּכְרָא בַּאַמְהָא בּהֹעוּג לִמִעַּב הַּלְ כּוּבַׁכֿוּ במצרים מבוכרא הפרעה וומוט פֿל בוכָרָא בֹאָרַעָּא

mill; and all the first-born of cattle. the maid-servant that is behind the throne, even unto the first-born of of Pharaoh that sitteth upon his Egypt shall die, from the first-born and all the first-born in the land of

וְבְּמְעוּ לְאָ תַּמֶּף: מצְרָיִם אֲשֶׁר כְּמָתוּ לָא נִהְיְמָת וְנִינְיָנִי בְּמְבַי גִּבְלִי בְּכִּלְ אָנִוּלְ

הַנְת נְדְכְנְתַה לָא תּוֹסֵיף: אֹבֹמֹא בַמֹּאֹבֹוֹם בַכֹּוֹטַעַ לָא וּטַבׁי אַנַטַּטֹא בַבַּטֹא בַבַּכֹּע

nor shall be like it any more. such as there hath been none like it, throughout all the land of Egypt,

And there shall be a great cry

בון מִצְרַוֹם יבון וֹמְרַאָּב: خُرَمَا لِيَهُم مِنَا لِمُقَدِّ رَفَكُن نَدِيْت ے چڑے לְשׁנִוּ לְמֵאֵישׁ וְעַּדַ־בְּהַמְּה וּלְכָּקוּ בֹּדָנֹ וֹאֶבֹאָק לְאָ וֹשׁבֹּאֹ_

מֹגֹּבְאֵׁ וּבֵּוֹ וֹמִּבְאֵבְ: לְמֵאְנְאָא וֹתֹּר בְּתִּירָא בְּרִילְ בּלְבֹּא בֹלִימֶּנִיצִּ ולַכָּל בֿנו וֹמִּבֹאָל לָא וֹנוֹוּל

Egyptians and Israel. doth put a difference between the ye may know how that the Lord tongue, against man or beast; that Israel shall not a dog whet his But against any of the children of

- קיים בסס, ואמרי כן ילאו ברכוש גדול לא קיים בסס (ברכות מ.): (2) דבר נא. אין נא אלא לשון בקשה, בבקשה ממך הזהירה על רך, שלא יאמר אומו לדיק אברהם, ועבדום וענו אומה
- ורגעיו, אמר בחלום: לפניו או לאחריו, ולא אמר בחלוח, שמא ימעו אלטגניני פרעה ויאמרו, משה בַּדָּאִי הוא (ברכוח ד.), אבל הקב"ה יודע עחיו על אופניי, שאין חלום שם דבר של חלי. ורבוחינו דרשו, כמו כבחלום הלילה, ואמרו שאמר משה כחלום, דמשמע סמוך לו או בחצות הלילה. כסמלק סלילס, כמלומ כמו פַעֲלוֹמ (שופּמיס יג, כ), בַּתֲלוֹמ פֿפָס בְּנוּ (מסליס קכד, ג), זסו פשומו לישנו (+) ויאמר משה כה אמר ה׳. בעמדו לפני פרעס נאמרס לו נבואס זו, שסרי משילא מלפניו לא סומיף ראות פניו:
- כוכבים, נפרע מאלקיק (מכילמא פי"ג): סס סיו משעבדים בסס ושמחים בלרחם: - וכל בכור בחמה. לפי שסיו עובדין לה, וכשהקב"ה נפרע מן האומה עובדי פרעה עד בכור השפחה. כל ספמומיס מזכור פרעס ומצוניס מזכור סשפמס סיו זכלל. ולמס לקו זני סשפמות, צאף (5) עד בכור השבי. מה לקו השבויים, כדי שלא יאמרו יראסה מצעה עלצונה, והציאה פורענות על מלרים: מבכור
- ְיַנְיַלְ מְרוּלְיִם מַּעֲשְׁיִר (שְׁם יִ, ד), מריפיס, מומריס שנוניס: אשר יפלה. ינדיל: שנן. פֿוּ מָשֶבֶרְן (שמופֿל־בּ ה, כד), משמנן. לְמִירַג מְריּן (ישטי' מפֿ, טו), שנון. עַקּשָׁבִּוֹת מְריּן (משלי כפֿ, ה), פֿדס חריף ושנון. (٦) לא יחרץ כלב לשונו. מומר מני שסומ לשון שנון, למ ישנן. וכן למ מַרַן לְּבֶּנֵי יִשְׁרֶמֹלְ לְמִישׁ מֶׁמ לְשׁוֹנוֹ (יסושע י, כמ), למ

قِرَمُر دِيَارِد كِيْل: (٥) נאַטְרַרַ כֵּן אָצַאְ נַיַּצָאְ מֵעָם בּן אָפּוֹס ונפס מלְנִת פּרַעֹּה י וְנִימְּטַּׁנִוּנִיבְלָּגְ לֵאִמָּרִ אֵּאְ אַטַּׁרְ לַנְיָגִּי וְנִּבְּמִוּן מִנִּגְ לְמִנמָר פּוָל וֹנֹבֹבוּ כֹּלְ הַּבֹבַוֹּנִי אֲכֵּנִי אָלָנִ וֹנִינוֹנוּוּ כֹּלְ הַּבֹבוּ אַלָּנִוּ

בלות מופתי בּאָרֶץ מִצְרָיִם: نڜريع هِكِرچُם هَلَـمُب حُريَعَا مَوْحِنا هَلَـمَا جَبَـرَ جُهَوَهُمَا ניְאַמֶּר יְהְנְתְ אֶלְ־מִשֶּׁה לֹאְ נְאָמֵר יִיְ לְמִשֶּׁה לְאֻ יְקַבֵּיל

מֹאַבְצֶׁנ: (ס) ניְחַזָּק יְהֹנְהֹ אָת־לֵב פּרְעֹה וְתַפֵּיף יִיְ יָה לִבָּא הְפּרְעֹה וְלָא or הַמִּפְּׁהָיִם הָאֵּלֶּה לְפְּנֵי פּּרְעָה מוּפְּהַיִּא הָאָלֵין בֵּרֶם פּּרְעֹה ימשֶׁר וְאַהַרֹן מְשִׁי אָת־כָּל־

אַנוֹעוּ בּאָנוֹם לַאִמְנוֹ: בּאַנֹהֹא בַּמִּגִּנוֹם לַמִּנִמָּנ:

īāťu: באָהָגוּ בוּיאַ לַבְּם לְבַוֹבְהָּג פַבְּתַּא. בוּא לַכִּגוּ לַנִבְּם: הַקְּבֶשׁ הַנְּהַ לְכֶּם רַאִּשׁ מֵדְשִׁים יַרְקּא הְדֵין לְכוּן בִישׁ יַרְחַיָּא

אָבְע מִּע לַבָּוֹע: וְיִקְחָוּ לְחָה אָנשׁ שָּׂת לְבֵּיתַ دُ رِيمُنَا جِونِقِات رَابَتِكِ بِيَيِةِ: يَخُبِهُ جُمْ حُمْ لِمُثَالًا نَهُدُجُمْ مِنْ مِنْ اللَّهُ اللَّا اللَّالِي اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّا الللَّاللَّا الللَّهُ اللَّهُ الللَّا الللَّهُ اللَّا

> خنكرياء لـ تري: אַמָּב בּבּנֹלְגְיִב אָהַ וֹכֹּלְ הַמָּא בְּהַמָּנִב וּכִּיב

מוְפַּׁעוֹ, בַּאַבְּאָ גַּעָאָבִוֹם:

אָטַ בּׁנִّוֹ וֹמִּבְאָׁכַ מָּבְע זִט בּׁנִוּ וֹמִּבָאָכְ מָאָבֹהִישִּיּ ימשָׁה וָאַהַרֹן עֲבַרוּ יָת כָּל

אַ נַיּאָמֶר יְהֹנְהֹ אֶל־מֹשֶׁה וָאֶל נַאֲמַר יָיָ לְמֹשֶׁה וּלְאַּהַרֹּן אַל

八二八八次: נבר אַמַּר לְבֵית אַבָּא אַמֶּבָא לַנְרְחָא הָבֵין וְיִּפְּבוּן לְתִּוֹ בְּיִמְּבֹאֵל לְמִימָר けばひじゃ $\alpha\Box$

> hot anger. ni dostad mort tuo tnew ed baA thee; and after that I will go out. out, and all the people that follow down unto me, saying: Get thee come down unto me, and bow And all these thy servants shall

multiplied in the land of Egypt. you; that My wonders may be 9 Pharaoh will not hearken unto And the Lord said unto Moses:

Israel go out of his land. and he did not let the children of LORD hardened Pharaoh's heart, wonders before Pharaoh; and the And Moses and Aaron did all these

:Saring: and Aaron in the land of Egypt, And the Lord spoke unto Moses

the first month of the year to you. 2 beginning of months; it shall be This month shall be unto you the

ponsepojq: their fathers' houses, a lamb for a every man a lamb, according to this month they shall take to them of Israel, saying: In the tenth day of Speak ye unto all the congregation

אצא. עס כל סעס מארלך: ויצא מעם פרעה. כשגמר דבריו יצא מלפניו: בהרי אף. על שאמר לו אל מוסף ראות שַמִי, ולַ אַמר לו משס מסחלס וירדם אלי וסשחחיים לי: אשר ברגליך. ססולכים אחר עלמך וסלוכך: ואחרי בן (8) וירדו כל עבדיך. מלק כצוד למלכוח (ובחים קב.), שסרי בסוף ירד פרעס בעלמו אליו בלילס ואמר קומו אָאוּ מִמֹוּן

(9) למען רבות מופתי, מופתי שְׁנַיִס, רבות שלשה, מכת בכורות וקריעת יס פוף ולנער את מלרים:

(10) ומשה ואהרן עשו וגוי. כבר כמב לנו ואת בכל המופתים, ולא שנאה כאן אלא בשביל לממכה לפרשה של אתריה:

לא המפלל במוך הכרך, לפי שהימה מלאה גילולים, דבר חמור כזה לא כל שכן (מכילמא פקחא פ"א): עם משה בדבור: בארץ מצרים. חוץ לכרך, או אינו אלא בחוך הכרך, חלמוד לומר כלאחי את העיר וגוי, ומה חפלה קלה (I) ויאמר ה׳ אל משה ואל אהרן. בשביל שלסרן עשס ומרת במופתיס כמשס, חלק לו כבוד זס במלוס רלשונס, שכללו

בַיּוֹס מַבְּבְי בְּיָּס ס'יְסְלְמָׁס (במדבר מו, כג), מׁלֹח ׁ ממוך לשקיעת החמה נאמרה לו פרשה זו, והראהו עם חשבה: וקדש. וכילד הראהו, והלא לא היה מדבר עמו אלא ביום, שנאמר ויהי בְּיִים דְּבֶּר ה' (לעיל ו, כח), בְּיִה בַּוֹּלִה (ויקרא ו, לח), מן נמקשה משה על מולד הלבנה, באיזו שעור מראה ומהיה ראויה לקדש, והראה לו באלבע את הלבנה ברקיע, ואמר לו כוה ראה פשומו, על מדש ניפן אמר לו, זה יהיה ראש לפדר מנין החדשים, שיהא אייר קרוי שני, פיון שלישי (מכילמא שם): דודה. (2) החדש הזה. סכאסו לבנס במדושס (שמו"ר מו, כמ), ואמר לו, כשסירם מממדש יסיס לך ר"מ. ואין מקרא יולא מידי

- אַלְלוֹ הַלְּפוּ עַלְ־הַשֶּׂה: בּיהְוֹ בְּמִבְּסָת וְּפְשְׁת אֻישׁ לְפָּי דְּקְרִיב לְבִּיתִיה בְּמִנִין נִפְשְׁתָא * וְלְקַח הוֹא וּשְׁבֵנֵוֹ הַקְּרֶב אֶלִׁ- עַלְ אִמְּרָא וִיסַב הוֹא וְשִׁיבְבֵיה
- : اللكٰ ַ לַכִּים מִן עַבְּבְּמָּהִם וּמִן עַמְּגָּה יְבֵּי לְכִּוּן מִּן אִפְּׁנִיּא וּמִן בִּנִּי שֶּׂה קְמָים זְבֶר בֶּן שְׁנָה יִהְנֵה אִפֶּר שְׁלִים דְּכַר בַּר שַׁתֵּיה
- نَمُلَّكُمْ قَبَا لَمَلَقُنَاءً: וְאָשׁבְּטִּהְ אָּטְוּ כָּלְ לֵבְלַלְ מְּדֵתְ בִּרֵוּ וִיִּכְּטוּן יִמִיהִ כֹּלְ לִנְלָא שְׁרְבְּעָה עְשֶׂר וֹוִם לַהַנֶּשׁ הַנָּה צַרְבְּעַה עַסְרָא ווֹמָא לְיַרְחָא " ְּוֹבְיְנֵע לְכִּםְ לְמִּאֲמֶנֵע מָּב וּיבֵי לְכוּוֹ לְמַשֶּבֶא עַּד
- עַבְּּשְׁיִם אֲשֶׁרִ־יאַכְלְוּ אָעִוֹ בְּחָם: בְּתִּיִּא דְּיִיכְלְוּן יָתִיה בְּחִוֹן: הְשֵׁי עַמְּיִאָיִע וְעַלְ-עַמְּאָלִוּף עָלִי הְבִין סִפּיָא וְעַל שְׁקְפָּא עַלְ الْجُكُسِ مَا سَبُّتِ الْأَنْثِيرِ مَمِ النَّقِدِيا مَا لَـٰمُعِ النَّقِيدِ مَمِ

- מַלְ אָמֶוֹרָא: לבר לפום מולגיני שטמוון נאָם וְמִׁמַם חַבֵּּיִתְ מִנְיִנִים מִשְּּׁנִן נִאָּם וַעִּיר בּיהָא מִלְאָהְעָּיִּאָה
- עיניא הסבון:
- בּׁנְהְעָּא בּוֹהְבָּאַלְ בָּוֹן הַעִּהָהָגֹּא:

- the lamb. eating ye shall make your count for souls; according to every man's one according to the number of the neighbour next unto his house take for a lamb, then shall he and his and if the household be too little
- from the goats; shall take it from the sheep, or blemish, a male of the first year; ye Your lamb shall be without
- dusk. congregation of Israel shall kill it at and the whole assembly of the 6 fourteenth day of the same month; and ye shall keep it unto the
- wherein they shall eat it. on the lintel, upon the houses 7 and put it on the two side-posts and And they shall take of the blood,
- לבית אבות. למשפחס אחם, סרי שסיו מרובין יכול שס אחד לכולן, חלמוד לומר שס לביח (מכילחא פ"ג): סיוס בראש מודש, שיקמוסו בעשור למודש (שס): הזה. פסח מלריס מקמו מבעשור, ולא פסח דורום (פסמיס לו.): שה וסדבור יולא מבין שניסס כאלו שניסס מדבריס (מכילמא פקמא פ"ג): אל כל עדה ישראל וגרי בעשור לחדש. דברו (E) דברו אל כל עדת. וכי אסרן מדבר, וסלא כבר נאמר אסה מדבר, אלא מולקין כבוד וס לוס, ואומריס וס לוס למדני,
- שלינו יכול לאכול כזית (מכילתא פ"ג): הבסו. מִּמְמְנוּן: (פסחים פע.): במכסח. חשבון, וכן מכְשַׁם בְּעֶרְפֶּךְ (ויקרה כז, כג): לפי אכלו. הראוי לאכילה, פרע לחולה ווקן ולסמנים על שם אחר, אך אם באו למשוך ידייס ולסממעע מסיים משה, יממעעו בעוד סשה קיים, בסייםו בחיים ולא משנשחע סיא ושכנו וגו', זסו משמעו לפי פשומו. ועוד יש בו מדרש, ללמד שאחר שנמנו עליו יכולין לסחמעע ולמשוך ידיסס סימנו, (+) ואם ימעט הביה מהיות משה. ואס יסיו מועמין מסיום משה אחד, שאין יכולין לאכלו ויצא לידי נוחר, ולקח
- מו מוס, שמף עו קרוים שם, שנממר ושה עוים (דברים יד, ד): (3) חמים. בלא מוס: בן שנה. כל שנמו קרוי בן שנה, כלומר שנולד בשנה זו: מן הכבשים ומן העזים. אומוס
- עַרְבָּה בָּל שַׁמִּמָה (ישעי' כד, יא): לעריבת הלילה, עריבת היום בתחלת שבע שעות מכי ינמו לללי ערב, ועריבת הלילה בתחלת הלילה. ערב לשון נשף וחשך, כמו ולמעלה קרוי בין הערבים, שהשמש נומה לבית מבואו לערוב, ולשון בין הערבים נראה בעיני, אותן שעות שבין עריבת היום בעלעס כמות זו אחר זו, נכומת כת ראשונה נועלו דלמות העזרה וכוי, כדאיתה בפסמים (קד.): בין הערבים. מעע שנות של אדם כמומו (מכילמא פ"ה קידושין מא:): - קהל עדה ישראל. - קהל ועדה וישראל, מכאן אמרו פסמי לבור ושמעין מְשְׁכֵּר וּקְּחוּ לְבֶּס, משכו ידיכס מחלילים וקחו לכס לחן של מלוס: וישחשו אחו וגוי. וכי כולן שוחעין, חלה מכחן ששלוחו ו), בשני דמיס, ואומר גַּס אַמְּ בְּדַס בְּרִימֵך שְׁלַמְּמִי אֲמִירַיִךְ מִבּוֹר אֵין מַנִיס בֹּו (וכריס מ, יא), ושסיו שמופיס באליליס, אמר לסס שנאמר וְשַׁמְּ עֵּכֹס וְעֶרֶיָס (שֹס ז), ונמן לסס שמי מלומ, דס פסח ודס מילה שמלו באוחו הלילה, שנאמר מִמְבֹּוּמֶמֶח בְּדָמָיֵך (שֹס . עַמ דְּדִּיס (ימוקאל מו, מ), סגיעס שבועס שנשבעמי לאברסס שאגאל את בניי, ולא סיו בידס מלות לסמעסק בסס כדי שיגאלו, كعمريوما فدعيه بمرة مه عذة كنه در عقوم جندتم, هره در همرة در محتا فاهد , هذر هنة فاهد إغريخ لإ يزار بغر في إن يع بورة (6) והיה לכם למשמרה. זה לשון בקור, שמעון בקור ממוס ארבעה ימיס קודס שהיעה. ומפני מה הקדים לקיחמו
- מכאן: המשקוף. הוא העליון, שהדלה שוקף עליו כשמוגרין אומו, לינש"ל בלע"ו ולשון שקיפה, הצמה, כמו קול עֶלֶה נִדְּף (ד) ולקחו מן הדם. זו קצלם סדס, יכול ציד, מלמוד לומר אשר צמף: המזווות. סס סוקופום, אסם מכאן לפסם ואסם

بېڭڭلان: בּבְיבַאָּה וּמִּאָוִט מַּבְבַמִּבְינִים בַּבַוּן סָנֵי נוּב וּפַּסִיר עַּב וֹאַבְׁלְוּ אָשַ עַּבְּאָׁע בַּלְּוֹלְע עַזִּיִּע וֹוּבְלְוּן זִע בַּסְבָּא בַּלְוּלְוֹא

ראַמִּוּ מַּלְ-בָּרָמָוּ וְמַּלְ-קָרָבִּוּי מֹבְאָּלְאִ מִבְוּאַתְ בַּמֹנִם בּּנִ אִם־בְּלְיִ-אָהַ לְאֵ כִּרְ בַּשִּׁלְאַ מִבְוּאַלְ אַל־האַכְלָוּ מִמֶּנוּ בְּא וּבְשָׁל לָא מִיכְלוּוּ מִנֶּיה פִּד חַי וְאַרַ

iğ Let: נְוֹנַכְּעָר מִמֶּנִּנִּ הַּגַּבְבְּעֵב בַּאָה נְגַוֹהָטַאַב מִנָּנִי הַגַּ בַּבָּבֹא וֹלַאֲ טַוְטָגרוּ מִמֶּוּנּ הַגַּבַבָּבר וֹלָא טַהָּאָרוּן מִנִּיב הַב גַּבּבֹא

בְּחִפְּזֹּוֹן פֵּסָח הָוּאַ לַיהֹוֶה: بقظيك فتلكت تقحيقه ببدر ПĶĻ.П לֹגִּלְיִכְם בֹּבִּילְם וַלֶּבֹעַ שאָכֹלִוּ אָעוַ מִּעֹוּנִכֶּם

מְפַּמִים אֲלֵוּ וְעַלְּעִי: بخُخْدِ يُخْدِن مَعْدَنَ عُمُّهُا מְצְּבֶוֹם מְצְּבֶוֹם וְעַּבְרַבְּׁנִמְנִי בי עַנְּעַ וְעִבּיתָי כְלְבְּכִוּרִ בְּאָבֶץ لْمُحَلِّكَ، خُمُّكُمْ مَمْ لِينَ مِحْزَنْكِكِ لَمُكَاذِكُهُ

מבוון הכלונים:

כבעוהי ועל גויה: אָּלִבוּוֹ סִנֵּי נוּר בִישִּׁיה עַּל

הוא קרם ין: زيرجزا يينه ججبرا ووبالا בבלביכון וחושביכון בידכון *arry ילבון שולכון ושוש עובציכון

בְנוּרֶא מֵיקְדוּן:

ÄĖX !!: סהוט מגוא. אהביר דינין מֹאַנֹּמִא וֹמֹר בִּמִירָא יִבַּכַר לבוליא טבון נאַמסוב פֿב בּאַבוֹא בַּטִּגַנום

> they shall eat it. unleavened bread; with bitter herbs 8 night, roast with fire, and And they shall eat the flesh in that

inwards thereof. head with its legs and with the 9 with water, but roast with fire; its Eat not of it raw, nor sodden at all

morning ye shall burn with fire. which remaineth of it until the 10 remain until the morning; but that And ye shall let nothing of it

LORD's passover. and ye shall eat it in haste—it is the feet, and your staff in your hand; 11 loins girded, your shoes on your And thus shall ye eat it: with your

execute judgments: I am the Lord. against all the gods of Egypt I will Egypt, both man and beast; and In the first-born in the land of Egypt in that night, and will smite For I will go through the land of

סמבן ובבים סַבְּקֶר, שִׁמָין דרין במוכו: (ויקרא כו, לו), עַרְפָּא דְּשָׁקִיף. מַפּוּרֶה, תַשְׁקוֹפֵי: על הבחים אשר יאכלו אוחו בהם. ולא על משקוף ומוווים שבנים

לוימררו אם חייהם: (8) אח הבשר. ולא גידיס ועלמות (מכילתא פ"ו): על מררים. כל עשב מר נקרא מרור, וליוס לאכול מרור זכר

- ו, כו), כמו בלבאוחם כמום שסן, אף זה כמוח שהוא, כל בשרו משלם: ראשו ועם כרעיו ועם קרבו, ובני מעיו נותן לחוכו אחר הדחתן (שם עד.). ולשון על כרעיו ועל קרבו, כלשון על לָבְחָׁמָס (שמות עליו במצות עשה, וכאן הופיף עליו לא העשה, אל האכלו ממנו כי אם צלי אש: ראשו על כרעיו. צולהו כולו כאחד עם מא:): במים. מנין לשאר משקין, מלמוד לומר ובשל מבושל מכל מקום (פסחים מא.): כי אם צלי אש. למעלה גור (9) אל האבלי ממנו נא. שלינו ללייכל לרכו קורלו ולו בלשון ערבי: ובשל מבושל. כל וס בלוסרת לל תלכלו (פקחים
- וכך מדכשנו, וסנומר ממנו בבקר כאשון, עד בקר שני מעמוד ומשרפנו: ובא הכתוב להקדים שאמור באכילה מעלות השתר, זהו לפי משמעו. ועוד מדרש אתר, למד שאינו נשרף ביו"ע אלא ממתרת, (10) והנותר ממנו עד בקר. מס מלמוד לומר עד בקר פעס שניס, לימן בקר על בקר, שס בקר משמעו משעם סיץ סחמס,
- דילוג וקפילה, זכר לשמו שקרוי פסח, וגם פסק"א לשון פסיעה: במי ישראל מבין במי מלרים, וקופן ממלרי למלרי וישראל אמלעי נמלט, ואחם עשו כל עבודומיו לשם שמים (דבר אחר)דרך שַׁשֶׁר סְשָׁלְיכוּ שֵׁבֶס בְּמָפְּזָס (מלכיס־בּוּ, מו): בּסה הוא לה׳. סקרנן סוא קרוי פּמח, על שס סדלוג וספמימס שסקנ"ס מדלג (II) מחברכם חגורים. מוומניס לדרך: בחפוון. לשון בסלה ומהירום, כמו יַנְיָה נֶמְפָּוּ לֶלֶבֶם (שמואל-א כג, כו),
- מצרים. אף בכורום אחרים והם במלרים, ומנין אף בכורי מלרים שבמקומות אחרים, חלמוד לומר לְמַבֶּה מָלְרַיִם בְּבְּלוֹרֵיהֶם (בו) ועברחי. כמלך סעובר ממקוס למקוס (מכילמה פ"ו), ובסעברס החם וברגע החד כולן לוקין: בל בכור בארץ

בְּתַכּטִי בְּאָבֶא מָגִּבְוֹים: וְלְאֵרֵיְהְנָה בְבֶּם נֶגֶף לְעַשְׁהְיֵה בְכוּן מוֹהָא לְחַבְּלָא בְּמִקְטִּלִי בְּחַבְּהֵי בְּאֲרֵץ מצרים: בְּאַרְטְּא דְּמִצְרִים: פּ עַבְּּמִים אֶּמֶּׁר אַמֶּם מְּם וֹבְאָנִי, בִּמּיָא בַאַמוּן מַמָּוֹ וֹאָנִיזִ, נִי וְחָיָה הַבְּּם לְאָם לְאָם מָלְ וִיהֵי הַמָּא לְכוּוְ לִאָה עַל

לְּבְנַינִיכֶּם טַפֿע מִנְלָם שַּׁטַּנִּינִי: וְהְיָה תַּיּוֹם תַזֶּה לְבֶם לְזִּבְּרֹוֹן

מונם בובאמו מבינם בשבמי: إزجائت ترزؤت تبريغ دابغرك מבּשׁנכִּם בַּנוּ בָּלְ־אַבָּלְ חָמָּא יי בַּיִּוֹם הָרְאָשִׁוֹן תַּשְׁבָּיִתוּ שָּׂאָר מְבַּעוּ מִאַבָּעוּ אַבַּ

הְּלְכִּים בּמֹא נֹאַטוּס הְּלָיכוּוּ וֹלְא יִנִי

יייין אַנוּנָירה: שבם וו לבבוכון שנם אלם לְרוּכְרָנְא וְתֵיחָגוּן יָתֵיה חַנָּא

לַבְׁמְאָׁנִ מָּבְ יוֹמָא מֶּבְיִנְּאָנִי: אָלָהָא בַבוא מּוֹהָבָאב מּוָמָא שמולא מלשוכון אבו לכ בְּרַם בְּיוֹמָא קַרְמָאָר הְבַּטְּלוּן הְבֹּהֹא וְנְמִוֹ פַּמִּוֹבָא שַׁוֹכַבְוּן

> smite the land of Egypt. De upon you to destroy you, when I over you, and there shall no plague and when I see the blood, I will pass token upon the houses where ye are; And the blood shall be to you for a

by an ordinance for ever. generations ye shall keep it a feast feast to the Lord; throughout your memorial, and ye shall keep it a And this day shall be unto you for a

off from Israel. seventh day, that soul shall be cut bread from the first day until the for whosoever eateth leavened Put away leaven out of your houses; bread; howbeit the first day ye shall Seven days shall ye eat unleavened

של עין נרקבת, ושל מתכת נמתת ונתכת לתרן: אעשה שפשים אני ה׳. תני בעלמי, ולת על ידי שלית: (מסליס קלו, י): מאדם ועד בחמה. מי שסממיל גענירס ממלס ממנו מממלמ ספורענומ: ובכל אלהי מצרים.

ילקס כמומו, מלמוד לומר ולא יסיס בכס נגף (מכילמא פ"ו): ישראל יכול ימלט, מלמוד לומר ולא יסיס בכס נגף, אבל סווס במלרי שבבסיכס. סרי שסיס ישראל בבימו של מלרי שומע אני פקוח וסמליט, מדלגו וממלטו מבין סמומחיס: - ולא יהיה בכם נגף. אבל סווס סוא במלרים. סרי שסיס מלרי בביחו של מלרים, שהיו שרוים זה במוך זה, וכן פֹּמְמִים עַל שְׁמֵּי הַמְּעָפִים (מלכים-ה יה, כה), וכן כל הפפחים הולכים כקופלים, וכן ודומה לו פסוח וְהְמְלִישׁ (ישעיה לא, ה). ואני אומר, כל פסיחה לשון דלוג וקפינה, ופסחחי, מדלג היה מבחי ישראל לבחי בכל גלוי לפניו, אלא אמר סקב"ה נומן אני אם עיני לראות שאתם עפוקים במצומי, ופוסח אני עליכם: ופסחחי. וחמלמי, (13) והיה הדם לכם לאות. לכס למות ולא לאתרים למות, מכאן שלא נתנו סדס אלא מצפנים: וראיתי את הדם.

₹דרחיכם וגוי. שומע לני מעוע דורות שניס, מלמוד לומר מקת עולס ממגסו (מכילמל פ"ו): ַ הַפְּמַח נְּלְּחֹי (במדבר לג, ג), הוי חומר יום ע"ו בנימן הוא של יו"ט, שהרי ליל ע"ו אכלו את הפסח ולבקר ילאו (מכילמא שם): מלמוד לומר זְבֹוּר שֶׁמ בַיּוֹס בַאֶה אֲשֶׁר יְצְׁאַמֶס, למדנו שיוס היציאה הוא יום של וכרון, ואיוה יוס יצאו, מלמוד לומר מִמְּמֵבַת (+1) לוכרון. לדורום: והגחם אוחו. יוס שסוא לך לוכרון אמס מוגגו (שס), ועדיין לא שמענו אי זסו יוס סוכרון,

מכרם מישראל ומלך לה לעם אחר, מלמוד לומר במקום אחר, מלפני, בכל מקום שהוא רשומי: - ספסח ועדיין חמץ קייס: - הנפש ההוא. כשסיא בנפשה ובדעתה, פרט לאנום (מכילחא פ"ח): - מישראל. שומע אני בַּכְחُישׁון מְּדֶם מִּנְלֵד (חُיוב מו, ו), סלפני חֹדס נולדם, חו חُינו חׁלחُ רחׁשון של שבעה, חלמוד לומר לה מִשְׁחַט עַל מְמֵן, לה משחע ביום הראשון חשביחו שאור. מערב יוס מוב, וקרוי רמשון לפי שהוא לפני השבעה, ומלינו מוקדס קרוי רמשון, כמו רשות אף ששה רשות, יכול אף לילה הראשון רשות, חלמוד לומר בערב חאכלו מנות, הכחוב קבעו חובה (פסחים קב.): אך ימיס. זו מדק במורק, דבר שקיק בכלל ויצא מן קכלל ללמד, לא ללמד על עצמו בלבד יצא אלא ללמד על קכלל כלו יצא, מק שביעי (דבריס מו, ח), למד על שביעי של פקח שחינו חובה לחכול מלה, ובלבד שלח יחכל חמץ, מנין אף ששה רשוח, חלמוד לומר ששח (פוד) שבעה ימים. שמיי"ילא של ימיס: שבעה ימים מצוה האכלו. וצמקוס אחר סוא אומר ששה מיסיל מלומ.

ځ۵۵∶ מֹלוֹאַ לְבַהָּ נְבֹּוַנֹּאָ וּבַיִּוֹם הָרַאַשׁוֹן מִקְּרָא קֹדֶשׁ וּבִיוֹמָא קַרַמָּאָר מִעָּרַע קַדִּישׁ

לַבְרָנוּגבּם טַפֿע מִגַלָם: אָט_גֹּבְאוֹנוֹנכֹם מִאָּבֹּא מִגֹּבְוֹים ıadlud **%**ロ_ロばれに

אַר וִיִם בֹאָנוֹד וֹמֹמִבִים כַנוֹבָמַ לְעָבַתְּ בֿמְנַב שַאָּכֹלִי מַּאָּנַ לַּנָבַנַבּ בּבוֹאַמֻּוּ בֹאַבַבֹּמֹנִ מֹמֻבּ וֹנִם בֹּנִיסָוֹ בֹאַבַבֹמַנוּ מַסְבֹא וַנְמָא

نَّمُلُهُم خَلَاد يَثُمُلُكُم يَكُمُ لَمُنْ لَمُ يَنْ لَمُ يُلِمُ لَا يَتُمُلُكُمُ الْمُنْ لَمُ يُلْمُ لَمُ וְנְכְּרְמְּׁה הַנֶּפָּשׁ הַהִוּאַ מֵעֲּדָת ַ בְּבְתַּיכֶבְ הַּיוֹ בָּלְ־אָבֶלְ תַּחַמָּצֵת מְבֹמֹּנו נֹמָנִם מִאֶב לָאִ נֹמָּהֵא

> בלחודוהי יתעביד לכון: במנואכול לכל נפש הוא

לַבְבִיכוּן קַיַם עַלַם: מאַבוּגע בּמָגרים לכון ומא בוו אפוטני זע נו פֿמּגנא אַנוּ

ローログ

לַנְרְחָא בָּרַמְאָא: פֿמּגבא מֹד יוֹמָא חַד וִעַּסָרָ

שַׁמִּירָאַ לָאַ

וֹמִטוּגֹי

the month at even. until the one and twentieth day of even, ye shall eat unleavened bread, 18 fourteenth day of the month at In the first month, on the

throughout your generations by an therefore shall ye observe this day

hosts out of the land of Egypt;

unleavened bread; for in this

selfsame day have I brought your

And ye shall observe the feast of

must eat, that only may be done by them, save that which every man manner of work shall be done in seventh day a holy convocation; no

you a holy convocation, and in the

And in the first day there shall be to

ordinance for ever.

in the land. be a sojourner, or one that is born congregation of Israel, whether he soul shall be cut off from the eateth that which is leavened, that found in your houses; for whosoever Seven days shall there be no leaven

מכשיריו שאפשר לעשוחן מערב יוס מוב: - לכל נפש. אפילו לבהמה, יכול אף לנכריס, חלמוד לומר לכס (נ"א אך) (בילה של ידי אחרים: הוא לבדו. (יכול אף לעובד גלולים, חלמוד לומר סוא לבדו יעשס לכס, לכס ולא לעובד גלוליס) הוא ולא (16) מקרא קדש. מקרם שם דבר, קרם מומו קדש, למכילם, ושמיים, וכמומ (מכילמה פ"ט): לא יעשה בהם. הפיי

<u>Γ</u><u>Ψ</u>ΓΨΧ:

- (18) עד יום האחד ועשרים. למס נלמר, וסלל כבר נלמר שבעת ימיס, לפי שנלמר ימיס, לילות מנין, תלמוד לומר עד שמגיגה, לכך חור ושנאו כאן, שלא מאמר, אוסרם כל מלאכה לא יעשה, לא לדורום נאמרה אלא לאומו הדור: ישמרחם אח היום הזה. ממלאכה: לדרחיכם חקת עילם. לפי עלא נאמר דירות ומקת עילם על המלאכה אלא על שַּמַצּוֹם, פֿלפֿ פֿם שַמְּצָּוֹים, כדרך שפֿין מחמיניין פֿם המנוח כך פֿין מחמינין פֿם המנווח, פֿלפֿ פֿס בפֿה לידך עשה פֿוחה מיד: (קב) ושמרחם את המצות. שלא יבאו לידי ממוך, מכאן אמכו, קפַמ, קלַמוֹשׁ בּלוּלוּ, כבי יאָשִיה אומכר, אל מסי קורא את
- ברשומך, ילה המלו של נכרי שהוה הלל ישרהל ולה קבל עליו החריות: בי בל אובל מחמצה. לענוש כרם על השהור, (19) לא ימצא בבחיכם. מנין לגצולין, מלמוד לומר בכל גצולך. מס מלמוד לומר בצמיכס, מס צימך ברשומך אף גצולך יום הלמד וגוי:
- נאמרו שניסס (מכילמא פ"י): בגר ובאזרח הארץ. לפי שסנם נעשס לישראל, סולרך לרצום את סגריס: על השארר ולא ענש על החמד, היימי אומר, שאור שהוא מחמד אחרים ענש עליו, חמד שאינו מחמד אחרים לא יענש עליו, לרך וסלא כבר ענש על סממן, אלא שלא מאמר, ממץ שראוי לאכילה ענש עליו, שאור שאינו ראוי לאכילה לא יענש עליו, ואס ענש

מַצִּיֹת: (פּ) $\dot{c}$ $\dot{c}$ ਪ $\dot{a}$ ਪ $\dot{a}$ ਨੇਪ

שאַבְלְנִ מִוְטַבְנִיכִוּן מַיכְלְנִּן פַּמִּירָאִ: לָאִ עאַכֿלְוּ פּֿלְ מִטְמָּמָא לָאִ עִיכָּלְוּן בַּכּלְ

unleavened bread. your habitations shall ye eat Ye shall eat nothing leavened; in all

לְבֶּם צֵּאֵן לְמִשְׁפְּחִתֵּיבֶם וְשַּׁחֲטָּר לְכוּו מִּוְ בְּנִי עִּנָא לְזַרְעֵּנְתִּכִּוּ הַפְּסְח: ממישי ניאטר אַלהָם מִשְׁכֹּוּ וּקְהֹוּ נִאָּטִר לְהוֹן אִתְנִיְרוּ וְסַבּוּ تنظِّلْ ﴿ مِبْمُنَا كُرَّحُرِ الْكَثَرَ نَشِلُكُمْ لِنَّكُ لِيَمْنَا كُرَّحُمْ فَدَا نَشِلُكُمْ

passover lamb. to your families, and kill the out, and take you lambs according of Israel, and said unto them: 'Draw Then Moses called for all the elders

ناڭ ئ בּבּאָנ אָישׁ מְפְּתַח־בָּיקוֹ עַרְּ הַבֶּם אֲמֶוֹר בַּפָּר וְאַהָּם לְאִ تقهٰظيل نُعْدٍ مُقَدٍّ تَقْيَيِّا مَا لِيَدِيا ذِهْظِم نَزِنْدَنَا مَقَيْهِ ילקהמם אַגַּבַר אַוּב ישְבַלְמָם וָהִפְּבוּוּ

ZĢĻX: טפֿלון אָנְשׁ מִטְּרַע בּימִיה עַר מו במא בלמלא ואשנו לא ロアロジ ドログジ ÄĠĹĽ 没て「「女

until the morning. shall go out of the door of his house noy do anon bas in; and none of you two side-posts with the blood that basin, and strike the lintel and the and air in the blood that is in the And ye shall take a bunch of hyssop,

לַבָּאָ אֶבַבַּשׁנכֶם בַנִּינָנַ: مَرْ ـ لَهُ فَلَا لَكُمْ نَقَالًا لَاقَامُ فِأَنَا فَلَا مُنْ فَرُمْ الْذُمْ الْمُحَالِمُ فَلَافَحُرْهِ ְוְעָּלְ שְׁתֵּיִי הַמְּיִוּזְתִי וּפְּסָח יְהֹנְתְ הָבֵין סִפּּיָא וְיֵיחוּס יִיָּ עַלְ בּ וֹבְאָב אָם עַבְּם מַלְ־הַמַּשְׁלְּוֹף וִיחָזִי יָח דְּמָא עַל שְׁקְפָּא וַעַּל إلاجر إمنة كأدؤا هم معرثات إبهوك بر كرفون بم معرية

למועל לבמיכון לממחי:

your houses to smite you. suffer the destroyer to come in unto will pass over the door, and will not on the two side-posts, the LORD 23 seeth the blood upon the lintel, and smite the Egyptians; and when He For the Lord will pass through to

⁺² וְמִׁמֹנִים אָנַרַנִּיְבְּבָּר

خِنْطِ خِلْدُ مِكْرُنَاكُ مِنْ مِنْجُلُونَ مِنْ فَرَفِيْكُ مِنْ مُنْجُرُكُ مِنْ مُنْجُرُكُ مِنْ مُنْجُرُكُ مِن <u>ְּ תַּיְגְיַר</u> וֹטֹמֶבוּוֹ זֹט פֹטִלִּמֹא בַבוּוֹ לַבֵּיִם

sons for ever. an ordinance to thee and to thy And ye shall observe this thing for

וְהַשְּׁבְרָהָ אָנִרְהְצָּהְרָ הַוּאָנִי וְהִשְּׁרֵוּן יָהְ פּוּלְחָנָא חָבֵין: برقيا بمثب خهم وهيري بحجب بحنودا ببر خصار جهم بمقدح יַּ וְהְיְהְ בְּיִ הְבָּאִוּ אֶלְ הְאָבֶץ אֲשֶׁר וִיהֵי אֲבֵי, הֵיעֲלוּן לְאַרְשָׁאַ

keep this service. He hath promised, that ye shall LORD will give you, according as be come to the land which the And it shall come to pass, when ye

- כלוים להלכל בכל מושבות ללל בירושלים): האבלו טצוח. זה גא ללמד שההא ראויה ליאכל צכל מושבתיכה, פרט למעשר שניותלום מודה (מכילהא פ"י ע"ש) (שאינה (OS), מחמצה לא האבלו. מוסרס על מבילת שמור: כל מחמצה. לסבים מת מערובתו: בכל מושבתיכם
- (IS) משכו. מי שיש לו לאן ימשרך משלו: וקחו. מי שלין לו יקח מן סשוק: למשפחותיכם. שם לציח אבום:
- (23) ופסח. וממל וי"ל ודלג: ולא יחן המשחיח. ולא ימן לו יכולמ לבל, כמו נלל נְמָנוֹ מֻלָּהִיס לְהָרַע עַמֶּדִי (ברחֹשִים מבחין בין לדיק לרשע, ולילה רשוח למחבלים היח, שנחמר בו הְרָמִשׁ בָּל הַיּמֹוּ יַשַר (חהלים קד, כ): ונסינס מן סדס אשר בסף, על כל סגעס מבילס: - ואחם לא חצאו וגור. מגיד, שמאסר שנסנס רשום למשמים למבל, אינו מן הדם אשר בסף. 'למה חור ושנאו, שלא חאמר מבילה אחם לשלש המחנית, לכך נאמר עוד אשר בסף, שחהא כל נחינה (שב) אזוב. מין ירק שיש לו גבעולין: אגדה אזוב. ג'קלמין קרויין אגודס: אשר בסף. בכלי, כמו מפוח כמף:
- (32) והיה כי חבאו. מלה הכמוב מנוה וו בביאמה לארץ, ולא נחחייבו במדבר אלא פסח אחד שעשו בשנה השנית על פי (4,1):
- סדפור: באשר דבר. וסיכן דפר, וְמַבְּמֹמִי מֶּמְבָּט מֶל בְּשָׁבֶּן וגוי (שמות ו, ת):

עָה הְעָבְרָה הַוּאָת לָכֶם: ⁹² וֹבְיְנִ בֹּנְ..ִאְמִׁבִּנִ אַבְנְכֵם בֹּנִוכֵם וֹנִבִּנְ אָבָּנִ הִמְבֵנוּ בַּנִנְכִוּן

מָא פּילְטִנְא הָדֵין לְכִּוּן:

What mean ye by this service? your children shall say unto you: And it shall come to pass, when

נּוֹמִשַּׁבַוֹנוּ: וֹאָטַ בַּשַּׁינוּ הַצָּיִל וַיִּקָּד הַעָּם בּמֹגַרָנִם בֹּנֹנֹפַּנָ אָטַבְמָגַרַנִם حمد كُيْشُاد فَوَل مَرْ ـ فَكَ، حُرَّد ـ نَشِدُ بَكْر اللهُ لَـ بَاهِ مَرْ فَقَد خَدْد نَشِدُ بَعْر

וֹט בֿטַלֹא מִגוֹרָ וּכְּבָת מַּמֹּא בּׁמֹגַּבוֹם כַּב מִבֹּא נִנ מִגַּבֹאַ וַאֲמַרְמֶּׁם זֶבַח־פֶּּסַח הוֹא לִיהוָֹה וִמִימְרוּן בִּיבַח חֲיָס הוֹא מֻדָם

worshipped. people bowed the head and delivered our houses.' And the He smote the Egyptians, and children of Israel in Egypt, when 27 passed over the houses of the the LORD's passover, for that He that ye shall say: It is the sacrifice of

ψψ: (σ) ענה יהנה את משה ואַהַרוֹ בֵּוֹ הַפַּפִּיר יִי, יָח משה וּאַהַרוֹ בּוֹ

تتكف تتقهد فتت نهد للأح فتجهد الجند تقديد فتد نهد لاح ففلا

did they. commanded Moses and Aaron, so 28 did so; as the Lord had And the children of Israel went and

ולא בלור בהמה: לכור השלי אַשֶּׁר בְּבָּית הַבָּוֹר פּרְעֹה הַיּשֶׁב עַל־כָּסְאָׁוֹ עַּד ממ, כֿלַ-בּכוּנ, בּמֹבוֹ מֹבְנִים מֹבּכַנ בּלָ בּנִיבָנְא בֹּאַנְמֹא בַמֹבְנִים رَبْتِرَا هِلِهِ، مَخَرْجُه رَبَدَئِلٌ مَهِم ۚ نَمَرِتَ جَعَجُدُهُ خَرَجُهُ نَنْ جَعَحَ

אַסׁנְבוּ וֹכָלְ בּוּכִּבָא צַבְּמִּנָבָא: מֹר בּוּכְרָא דְשְׁבְּיָא דְּבְבָרֵית לְמִשַּׁב מַּלְ כּוּנִבְם, מַלְכוּנִינִי מְבוּכְרָא בְּפַרְעוֹת דַעַּוֹתִיד

and all the first-born of cattle. the captive that was in the dungeon; on his throne unto the first-born of the first-born of Pharaoh that sat 29 firstborn in the land of Egypt, from that the Lord smote all the And it came to pass at midnight,

בּנִים אֲמֶב אֵנוֹ_מֶם מֶנִי: אַעָּקָה בְּמִצְרָנִם בְּרִצֵּין לֵיה בִּיהְאַ הַעָּּין בִּיה בְּיה בִּיה בְּיה בִּיה בְּיה בִּיה בְּיה בִּיה בְּיה בִּיה בִּיה בְּיה בִּיה בְּיה בִּיה בְּיה בִּיה בְּיה בִּיה בִּיה בְּיה בִּיה בְּיה בִּיה בְּיה בִּיה בְּיה בִּיה בִּיה בְּיה בִּיה בְּיה בִּיה בִּיה בִּיה בְּיה בִּיה בְּיה בִּיה בִּיה בִּיה בְּיה בִּיה בְּיה בִּיה בִּיה בְּיה בִּיה בִּיה בְיה בִּיה בִּיה בִּיה בִּיה בִּיה בִּיה בְּיה בִּיה בִּיה בְּיה בִּיה בְּיה בִּיה בְּיה בִּיה בְּיה בִּיה בְּיה בִּיה בְּיה בְּיב בְּיה בְּיבּיבְּיה בְּיה בְּיב בְּיבְּיב בְּיבְיבְּיב בְּיבּיב בְּיבְּיב בְּיב בְּיב בְּיב בְי ^₀ מְּבְּבְׁגוּן וְבְּלִ-מִאֹּרְוֹם וֹנְבֹם פּבֹקְנִ לַנְלְנִ עַנֵּא וֹכֹלְ ַ נֹפָם פּבַקּנַ בָּלְגִּא נַנֵּא וֹכָלְ

אַנוֹשִׁטְאַ וֹבְּטֹאַ בֹּמֹאָנִוֹם אָנוּ נְהְהָי עַבְּדּוֹהִי וְכָל מִצְּרָאֵי וַהְוֹה

where there was not one dead. in Egypt; for there was not a house Egyptians; and there was a great cry 30 he, and all his servants, and all the And Pharaoh rose up in the night,

- (27) ויקד חעם. על בעורת סגלולס, ובילת סלרן, ובעורת סבנים עיסיו לסס:
- צוה הי את משה ואהרן. לסגיד שנמן של ישראל שלא ספילו דבר מכל מלום משס ואסרן, ומסו כן עשו, אף משס ואסרן כן ה הכתוב כאלו עשו (מכילתא פי"ב): וילבו ויעשו. אף ההליכה מנה הכתוב, ליתן שכר להליכה ושכר לעשייה: באשר (82) וילבו ויעשו בני ישראל. וכי כבר עשו, והלא מראש מודש נאמר להם, אלא מכיון שקבלו עליהם, מעלה עליהם
- זו. ובכור סשפחס בכלל סיס, שסרי מנס מן סחשוב שבכלן עד ספחות, ובכור סשפחס חשוב מבכור סשבי: קעמקקיף (שמוח מ, מו): – עד בכור השבי. שסיו שמחין לחידם של ישרחל, ועוד שלח יחמרו יכחמו סביחה ספורענות של אומס אמרם וסוא במלרים: - מבכור פרעה. אף פרעה בכור סיס ונשמייר מן הבכורים, ועליו סוא אומר בַעַבור ואת (92) והי. כל מקום שנאמר והי, הוא וצימ דינו, שהוי"ו לשון מוספם הוא, כמו פלוני ופלוני: הבה בל בבור. אף
- וסיו לסס בכורום סרבס, פעמיס סס חמשס לחשם חחם, כל חחד בכור לחביו: קרוי בכור, שנאמר שַׁף שְׁנִי בְּבֹוּר שֶׁמְּנֵחִי (מִסְלִיס פּמ, כּמ). דבר אמר, מלריום מזנים מחם בעליסן ויולדום מרווקיס פנוייס, שסיס סוא מחור על בתי עבדיו ומעמידן: - כי אין ביה אשר אין שם מה. יש שס בכור, מת, אין שס בכור, גדול שבבית (30) ויקם פרעה. ממממו: לילה. ולה כדרך המלכים נשלש שעות ביום: הוא. מחלה, והמר כך עבדיו, מלמד

מְבְרָוּ אֶתַ'יְרוֹנֶת בְּרַבֶּרְכֶם: נם אַטַּם נַם בַּנָוֹ וֹמָּבָאַבְ וּלְבָּנִ ַ נּיָאמֶרַ לַּוּמוּ אָאוּ מִתַּוֹּדְ עַּמָּי يبجرتم جمنهد بجهيئا كبجت

כֹאַמֶּר בַּבַרְמֵּם וֹלְכְי וּבֶּרְכְמֵים בַּמָא בַּמִּבְּיִלְטוּוּ וֹאִנוֹיִלְי וֹהֹבְיִ נּם בּאַלֹכֶם נּם בֹּלַבְבֹבה לִנֵינ אַב הֹּנִכוּן אַב עוָבוּכוּן בַבוּנ

رَقُلُانُا مَجُدَرُهِ مَمِ لِفَهُ لَهُمَا لَمُقَالًا لِيُظَرَفِ فَجُدُهُمُ مَمْ مَقَعَ ₹**□**_%\\\.

בַּלְנוּ מִנוֹים: לְמִּלְעָהַם מִּוֹרְהַאָּבְוּוֹ בָּיִ אָמֶרָוּ לְאִיְהַאָּרִי

۴٤ پېټې משְאַרְהָם צְרֶׁלָת הַמַע מוֹתַר אָצְוְהָהוֹן צְּרִיר נישָא הְעָם אָתְּבְצַקוֹ שָנֵה וּנְמַל עַמָּא יָת לִישְׁהוֹן עַד לְאַ

بخترانمُلَعْم مُمُه خلَاثَه بِمُمَّا بحَتْر نَمُلَعْمِ مُحَدِد خَفَنَائِمُهُ בְּמִּמְלֵבְנֵם מַּבְ_מִּכְמֶם:

וּכְּבֵי זְהָב וּשִּׁמְלַנִי: رابه لا من المنافرات حدر المناه المناهد المنافرات المناه المنافرة
ದಸ್ಥೆಗದ: (ಡ) מֹבְּנִים וֹנְּמְאַלְנִם וֹנְיֹנָבִּעְנִי אָטַר מִבְּנִבְאָּ וֹאַמְאָנִקְנִינּוֹ וְנִיְלֵנִתִּי נִינ

הַגְּבְרֵים לְבָּד מִמֶּף: סָבְּׁמָה בְּשִׁשֹׁ־מֵאַוֹת אֶּלֶף רַגְּלֶי לְסָבוֹת בְּשִׁית מָאָה צַּלְפִּין נּוֹטְׁמַּנּ בְּדֹנְרֵיִמְּבְׁאֵבְ מִנַמְּטָׁסְ נִּנְּמַבְנִּ בְּנָּנִ נְמָּבְאָבְ מָנַמְּטָׁסִ

> פֿגַעוּ בוֹם וֹל כֹּמֹא בּעוֹנועוָן אַשוּן אַבּ בַּנוֹ וֹמִבְאָכ וֹאָנוֹנִקנּ נֹאַמֹּב לוּמוּ פוּלוּ מִנּוְ הַמִּוּ אַב نظته خربشد نخهتدا فخرخنه

*

go, serve the Lord, as ye have said. ye and the children of Israel; and forth from among my people, both Jr by night and said: 'Rise up, get you And he called for Moses and Aaron

and bless me also. 32 herds, as ye have said, and be gone; Take both your flocks and your

'We are all dead men.' of the land in haste; for they said: 33 upon the people, to send them out And the Egyptians were urgent

in their clothes upon their kneading-troughs being bound up before it was leavened, their And the people took their dough

jewels of silver, and jewels of gold, and they asked of the Egyptians 35 according to the word of Moses; And the children of Israel did shoulders.

they asked. And they despoiled the so that they let them have what 36 favour in the sight of the Egyptians, And the Lord gave the people and raiment.

37 journeyed from Rameses to Succoth, And the children of Israel Egyptians.

on foot, beside children. about six hundred thousand men

אחם. הגברים: גם בני ישראל. המף: ולכו עבדו וגוי כדברכם. הכל כמו שהמנהם, ולה כמו שהמנה הני, (וב) ויקרא למשה ולאהרן לילה. מגיד שסיס מחזר על פתחי סעיר ולועק, סיכן משס שרוי, סיכן הסרן שרוי: גם

יוּבְרָא רְגְלְאָר בָּר מִשַּבְּלְאִי

בּבְסַב יִמְאָנוֹן בַבְעַב יַלְבוּמָוֹן:

בּלְבוּשִׁיהוֹן עַּלְ כַּהָפִּיהוֹן:

אֹבֹהֹא אֹבוּג אַמִבוּנ כּוּבַוֹּא

देखदेनातृतां द्रा

מְבֶּרֶנִם:

جُائِنا:

خات پزر:

(25) גם צאנכם גם בקרכם קחו. מסו לאשר דלרמס, גַס שַׁמָס מִמּן בְּנָדִינִי וְבָּמִיס וְעַלִּימ (שמומ י, כס): וברכחם במל לא אשלח, במל מי ומי ההולכים, במל רק לאנכם ובקרכם ילג:

- גם אוחי. המפללו עלי שלא אמות, שאני בכור (מכילתא פי"ג):
- (pg): (33) כלנו מחים. אמרו, לא כגורת מעס סוא, עסרי אמר ומת כל בכור, וכאן אף ספעומים מתים, ס' או י' בבית אתר
- שבסמות הרבה הוליכו עמהם, מתבבים היו את המלות (שם): (45) שרם יחמץ. המלריים לה הניחום לשהות כדי חימון: משארחם. שירי מלה ומרור (שם): על שכמם. הע"פ
- הכסף ומן הוהב, והמאוחר בפסוק חשוב (מכילחא שם): (פצ) כדבר משה. שלמר לסס במלריס, וִישְׁמֵבׁוֹ מִישׁ מֵבְמַבוּ (שמום יל, צ): ושמלה. לף סן סיו חשובות לסס מן
- (35) וישאלום. אף מה שלא היו שואלים מהם היו נומנים להם, אתה אומר אחד עול שנים ולך: וינצלו. ורוקינו:

המעון והלא ועובו בהובא סנו

נאַל נוכבאון סַנּיאָון סַלַיַלוּ

ZŬ₽%:

יִבְקר מְקְנָת בְּבֶּר מְאָר: * נום_מֹבֶר בַר מִּלָר אִטִּׂם וֹגַּאָן

حيام المناهد ا יַבְּקוּ לְיִיחְעַמְּהְמֵהַ וְגַּם<u>־צֵּהֶה וְלְא יִכְילֹי לְאִהְעְּבְּבְּא וְאַר</u> חְמֵאְ בְּיִי גְרְשָׁהְ מִמְּצְּרִים וְלְאִ לְאְ חֲמֵעִ אָּרֵי אָחָרַכוּ מִמְּצְּרִים מַ מִמָּגַנִים הַּלְּטַ תַּגִּּוְטַ כַּנְ לַאָ מַמָּגַנִים יַּנְנַגַּן פַּמָּנַן אַנַ, ניאפו אָת־הַבְּצִל אֲשֶׁר הוֹצֶיאוּ

מאנע מַּלָּנִי: מאנת שנה: בְּמִצְּרָנִים שְּׁלְשֵׁים שְׁנְּרִ וְאַרְבָּע בְּמִצְּרָנִם אַרְבַּע מָאָה וּהְלָהִין נמוָאַּב בּוֹנוֹ וֹאָבֹאָב אַאָּבוֹ וֹאָבוּ נמוִטֹב בּנוֹ וֹאָבֹאָב בּוטִיבוּ

יי מאַיה שְׁנְּהְ וַיְהִי בְּעָׂצֶם הַיַּוֹם יִהְלָהִין שִׁנִין וַהַנְָה בִּבְּרָן יוֹמָא וּוְהַי מִפַּץ שְׁכְשֵׁים שְּׁנְּר וֹאַרְבָּע וַהְוָה מִסּוֹף אַרְבַּע מְאָה

۲+ كِالِيْرِيْكِ اللهِ الله מֹצֵבֹּן מִבְּבוֹם: ַהַּזְּר יָצְאָנּ כְּלִ־צִּבְאָנֹת יְהַזָּה הַבֵּין נִפַּקוּ כָּל חֵילַנָּא דִּינִ מַצֵּרְעָ הַבִּים:

ŢŸĽ

هَٰذُلُاتِ كُرُّحٌ لِثَالًا اللهِ الله

זַנְדִין לַאַ עַּבָּדוּ לְחַוֹּן: יָר לֵישָׁא צַאָּפּוּקוּ

לְיַהְנָה הוּא לִילְיָא הָדֵין בֶּדָם יִיָּ נְּטִיר מאָבוֹם לְאָפַּלוּיִטְרוּן מִאָּבֹּלִא בּמֹאָבִים לְיחֹנְח לִילִי נְמִיר הוּא קָּדָם יִיָּ

نَشِلَهُم كُحُم خُدْ، نَشِلَهُم كُلُدَ، سِبَا:

herds, even very much cattle. also with them; and flocks, and And a mixed multitude went up

themselves any victual. neither had they prepared for out of Egypt, and could not tarry, leavened; because they were thrust forth out of Egypt, for it was not of the dough which they brought And they baked unleavened cakes

hundred and thirty years. 40 Israel dwelt in Egypt was four Now the time that the children of

out from the land of Egypt. that all the host of the Lord went the selfsame day it came to pass, 41 four hundred and thirty years, even And it came to pass at the end of

throughout their generations. LORD for all the children of Israel es a night of watching unto the the land of Egypt; this same night LORD for bringing them out from It was a night of watching unto the

- מבן עשרים שנה ומעלה: (פון מרעמסס סבחה. ק"ך מיל היו, וצמו שם לפי שעה, שומתר וָמָשְׁ מָּמְבֶס עַל פַּנְפֵי נְשָׁרִים (שמות יע, ד): הגברים:
- (85) ערב רב. מערונות לומות של גריס:
- (95) עגוח מצוח. מרכס של מלס. בלק של לו סממיץ קרוי מלס: וגם צדה לא עשו להם. לדרך. מגיד שבמן של ישר לל,
- (04) אשר ישבו במצרים. אמר שלר הישינות שישנו גריס נארן לא לסס: שלשים שנה וארבע מאות שנה. בְּלְנּנְמַיֹּנוֹ לְכִּמַּנִ קַּמַבְיִ בַּמִּבַבְּבַ בְּמָבֵוֹ נְמַ וֹבוּהָם (ירמיס ב, ב), ומס שכר מפורש המריי לדש יִשְׁבָבַל לַם' וגו": שלא אמרו סאיך נלא למדבר בלא לדס, אלא סאמינו וסלכו (מכילמא פי"ד), סוא שמפורש בקבלס וָבַרְמִּי לָךְ מָמֶד נְעוּרַיִךְ שַׁמֲבַמ
- aust: ורע, וכשממנה ארבע מאות שנה משנולד ילחק, המלא מביאמן למלרים עד יליאמן ר"י שנה, ווה אחד מן הדברים ששינו להלמי (בראשים לה, כו), ואומר אם אֶבֶן מְגַרִיטֶם אַשֶׁר בְּרוּ בָּה (שמום ו, ד), לפיכך אחה לריך לומר כי גר יהיה זרעך, משהיה לו מלריס, וסווקקם לומר על כרמך שאף שאר סישיבום נקראו גרום, אפילו במברון, כענין שנאמר אָשֶׁר בֶּר שֶׁס אַבְּבָסֶס וְיִנְּמָק וסרבס משנום עמרס נבלעיס בשנום קסם, וסרבס משמוניס של משס נבלעים בשנום עמרס, סרי שלה ממלה הרבע מהום לביהם ומשוב כל שנומיווכל שנות עמרס בנו ושמנים של משה, לה המולהם כל כך, ועל כרתך הרבה שנים היו לקהת עד שלה ירד למולרים, משנגורס גוירת בין סבתרים עד שנולד ילחק. ואי אפשר לומר בארך מלרים לבדה, שהרי קהת מן הבאים עם יעקב היה, לא בין הכל, משנולד ילמק עד עכשיו היו ארבע מאוח שנה, משהיה לו זרע לאברהם נמקיים כי גר יהיה זרעך, ושלשים שנה היו
- בניםן באו מלאכי השרם אלל אברהם לבשרו, בע"ו בניםן נולד ילחק, ובע"ו בניםן נגורה גוירה בין הבחרים (מכילתא פי"ד): (וד) ויהי מקץ שלשים שנה וגר ויהי בעצם היום הזה. מגיד, שכיון שהגיע הקן, לא עכנן המקום כהרף עין, צמ"ו

לאַ_\אַכֿל בוּ: וּאָע עַפַּע עַפָּעָם בָּלְבַנֶּלְבִינְבֶּע בִּוֹנִנִי פּסְחָא כָּלְ בַּר יִשְּׂרָאֵלְ

ימַלְמָּה אֹהוֹ אָז יָאכַל בְּוֹ: ** וֹכֹלַ מֹּבֹּר אָנְהָה עֹלַנִּעַ לַסָּׁל וֹכֹלָ מַבָּר נִּבָּר וַבְּוֹ כַּסָּׂבָּא

s+ שוִמֶּב וֹמֻבְיוֹע באַ_וֹאָכֿן בֹּוִ:

וֹמֹּגֶם לְאָ שַׁמִּבָּרוּ בְּוֹי ⁶⁴ مَا اَعِرَتُ مَا اَعَدِهُ اللَّهُ اللَّ בַּבְוֹט אָטַר יַאָּבְלְ לְאִ-חוֹצֵיא בַּחַבּוּרָא חַדָּא יִהְאָבִילְ לָאִ

¿¿ בֿלַ הַּבַּע הֹהַבְּאַל וַהַּהָּהָ אָטִוּ:

הַגַּר בְּתוֹכְבֶם:

יקָרַב לעַשׂתֹּוֹ וְהָיָה בְּאָוְרָה ליה בל דְרוּרָא וּבְבוּן יִקְרַב ** לַיהוָה המַּוֹל לַוֹּ בְּל־זָבְׁר וְאֵּזֹ נוֹהְבָּנִג פַׁסְׁטַא צָּבָם נוֹ מִנִּזַנ וְבֶּי־יָגֹוּר אַמְּדְׁ גַּר וְעְשָׁה פֶּסָחׁ וַצְּבֵי יִהְנִיּר עִמְּכוֹן גִּיוֹרֶא

۵۴ שִּנְבַּׁרְ אַנְבַׁרְ אַנְבַּׁרְ אַנְבַּוֹבָּא שִׁבַּא שִׁבַּא שִׁבַּרְ אַנְבַּוֹלֵא שַבַּא שִׁבֵּרְ לְנִבְּּנְבַּנֹּא

בְאָבֹן וֹכִּלְ מָּבֹלְאִ לְאִ יִּיכִוּלְ בָּוּנִי וֹכִּלְ מָּבֹלְאִ לְאִ יִּיכִוּלְ בָּוּנִייּ לְמִׁמְבַּׁבְּיִנְעִ וְנְעֵוֹ בַּנִּאָנִדָּי אַבְמָא

> thereof; passover: there shall no alien eat 43 Asron: 'This is the ordinance of the And the Lord said unto Moses and

thereof. circumcised him, then shall he eat 44 bought for money, when thou hast but every man's servant that is

shall not eat thereof. A sojourner and a hired servant

thereof. neither shall ye break a bone flesh abroad out of the house; 46 shalt not carry forth aught of the nons; thouse shall it be eaten; thou

keep it. All the congregation of Israel shall

One law shall be to him that is shall eat thereof. land; but no uncircumcised person shall be as one that is born in the him come near and keep it; and he males be circumcised, and then let 48 passover to the LORD, let all his with thee, and will keep the And when a stranger shall sojourn

that sojourneth among you. 49 homeborn, and unto the stranger

במנגן שנטמר וְלֹט יִמֵּן בַּעַשְׁמִים וּנוֹי: סוא סלילה שאמר לאברסם בלילה הזה אני גואל את בניך: שמרים לכל בני ישראל לדרחם. מָשָׁמֶרוּבא מון המזיקין, (ב+) ליל שמרים. שסים הקצ"ס שומר ומלפה לו לקיים הצעחתו להולילם מארץ מלרים: הוא הלילה הזה לה.

دخُدُ،بِدَءُ لا نُكْرَ، فُدِدُ حُدِدُرِيا:

כֿל כַּנְאָשׁא בַּנִאָּבָאָל וֹמִבָּבוּנוּ

לְבָּבָא וֹנְרַמָא לָא טִטְבָּרוּוּ

עפֿלון מן בוטא מן בּמָבא

שַּוְעַבְּא נַאָּנִירָא לָא הַכוָלַ בָּיה:

לשלזר לשנע לכול הכול ביה:

דְיִשְׁתַּמַר לָא יִיכוֹל בִּיה:

לו.), ואחד נכרי ואחד ישראל מומר במשמע (מכילתא פע"ו): (34) זאח חקח הפסח. בי"ר בנימן ומתרס לסס פרשס זו: כל בן נכר. שנתנכרו מעשיו למביו שבשתיס (פקחיס

אליעור אומר, אין מילם עבדיו מעכבתו מלאכול בפקח, א"ר מה חלמוד לומר או יאכל בו, העבד: (44) ומלחה אותו אז יאכל בו. רבו, מגיד שמילם עבדיו מעכבתו מללכול בפסח (יבמוח ע:), דברי רבי יסושע. רבי

ערבי מסול וגבעוני מסול וסוא מושב או שכיר: (EP) חושב. יה גר מושב: ישכיר. יה הנכרי, ומה הלמוד לומר, והלה ערלים הם ונהמר וְבֶל שֶׁבֵל לֹהׁ יֹחַבַל בּוֹי, הלה בגון

חשברו בו. הכלוי ללכילה, כגון שיש עליו כוית בשר יש בו משום שבירת עלם, לין עליו כוית בשר לו מות, לין בו משום יאכלו אומו בסס, מכאן שהאוכל, אוכל בשני מקומות (מכילתא פע"ו): - לא חוציא בון חביח. מן התבורה: - ועצם לא . אלא בבים אחד כמשמעו, וללמד שאם החחילו והיו אוכלים בחלר וירדו גשמים שלא יכנסן לבים, חלמוד לומר על הבחים אשר (6+) בביח אחד יאכל. במבורס לממ, שלל יעשו סגמנין עליו שמי מבורות וימלקוסו, למס לומר במבורס למת לו לינו

יכול אף פשח דוכוח כן, חלמוד לומר כל עדם ישראל יעשו אוחו: (קי) בל עדה ישראל יעשר אוחן. למס נאמר, לפי שהוא אומר בפסח מלרים שה לבית אבות, שנמנו עליו למשפחות, שבירת עלם:

לא יאכל בו: בארבעה עשר: - וכל ערל לא יאכל בו. להביא את שמח אחיו מחמת מילה, שאינו מומר לערלות ואינו נלמד מבן נכר (8+) ועשה פסח. יכול כל הממגייר יעשה פסח מיד, מלמוד לומר והיה כאורם הארן, מה אורם בארבעה עשר אף גר

جْرا لِإِشَارَ: (٥) رَائَمُهُۥ خُرِـخَرْرُ نَهُلُكُمْ خَكَمُهُد رَقَدَد، خُرِ خَرْرٌ نَهُدُهُمْ خَمُهُ

אַנְה יְהְנָה אָת־מֹשֶׁה וְאֶת־צִּהַרְן יְיִפְּפֵּיר יָיִ יִה משֶׁה וִיָּה צַּהַרוֹ

and Aaron, so did they. as the Lord commanded Moses Thus did all the children of Israel;

מֹאַבֹוֹם מַּלְ_אִבְּׁשִׁם: (פּ) נְתְּלְּהַ אָתִּ בְּנֵינִ 'וִשְּׂרְאֵלִ מֵאֵהֶץ ;; נִת בְּנֵי וִשְׂרָאֵלְ מֵאַרְעָּא יְהְנְּהַ אָתִרְבְּנֵינִ 'וִשְּׂרְאֵלִ מֵאֵרֶץ ;; יְהִ בְּנֵי וִשְׁרָאֵלְ מֵאַרְעָּאִ יִּהְיִּלְּיִּ

וַיְהִי בְּעֶצֶם הַיַּוֹם הַזְּהָ הוֹצִיא וַהָּנָה בִּכְּרַן יוֹמָא הָדֵין צַּפִּיק

Egypt by their hosts. children of Israel out of the land of or that the Lord did bring the And it came to pass the selfsame day

פניני ניְדַבֶּר יְהְנָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמְר: יִּמִלִּיל יִיְ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר:

:gaiyse And the Lord spoke unto Moses,

יבּבְהַמָּה לֵי הָוּא: ثرثاص فختر نشدهم فغثاه خريزنه فخترنشدهم فهنهم كَيْمِ خِرْ خَرْ حَرْدِ قَمْد خَرْ * مَعْدَيْم كَلْدَ، خَرْ حَدْدُلْه فَيَنَا

יִבְבְּעִירָא דִּילִי הוּאָ:

house of bondage; for by strength Remember this day, in which ye And Moses said unto the people: and of beast, it is Mine.'

the children of Israel, both of man 2 whatsoever opens the womb among

Sanctify unto Me all the first-born,

מַזְּהַ וְלְאֵ וֹאָבֶל חָמֵּץ: בְּחַוֹּל יָד הוֹצָּיא יְהוֹנֶה אָהְכֶם ממגלנם מבנה עלדים בי ַּ אָת־הַיִּוֹם הַזָּהֹ אֲשֶׁר יְצְאָהֶם יָת יוֹמָא הָדֵיון דִּנְפַּקְחִּיוּן וַיּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָּם זָכֿוֹר

מכא נלא נטאכוב שמות: לטלול זד אפול זן זהכון ממֹבוֹם מבוע מֹבֹצוּשׁא אָבוּי נאַמר משה לעמָא הַוּוֹ דְּכִּירִין

leavened bread be eaten. from this place; there shall no of hand the Lord brought you out s came out from Egypt, out of the

☆☆☆、て: ¬ היוֹם אַמֶּם יֹצְאָים

下浴口「口が: בְּטִבְתְ וְמָא בון אַטון לַבַּלון בְּוֹבְטִא This day ye go forth in the month

⊈កុក្ធធ ក្នុក: וְעָּלִים אָר הַעָּברָר הַאָּמ בַּטַּע בָּוֹב אָבוֹא זִבַּע טַבָּב וּגַבַּהָ וֹנְיִנְרִיסְׁגְ אַמְּנִר נְמִּבָּמְ לְאָבְעָיִנְּ וְיִּבְיִסְאָּגִ ' צְּבִינִם י הְבְּנְעֵּיָנְ, וְהַהַשִּׁי, וְהַאֵּמְרָ, וְהַהַוּוֹי نَاتُنُكُ حُدِينَاكُ لَيْكِ هُمِ هُلُالًا النَّاكِ هُمْ هُلُالًا النَّاكِ هُمْ هُلُالًا ا

בְּיִרְאַ בְּיִרְהָאִ הְבִּירִן: יבה וניפלט זמ פולטנא למטן לַבְּ אָנַת הֹּבְּנִא טַלָּב בּׁנֹתְּלֹאֵי וְשִׁשְׁאֵי נָאֶמְוָרָאָי וְשִׁנָּאֵי ווני אבו ומולדב וו לאבמ

month. shalt keep this service in this with milk and honey, that thou fathers to give thee, a land flowing Jebusite, which He swore unto thy Amorite, and the Hivite, and the Canaanite, and the Hittite, and the shall bring thee into the land of the And it shall be when the LORD

- (פ+) חורה אחח וגרי. לסשוום גר למורם מף לשמר מלום שבמורס (מכילם מם):
- מ), יפממו שפמיס: לי הוא. לעלמי קנימיס, ע"י שהכימי בכורי מלריס: (ב) פטר כל רחם. שפחח את הרחם החלה, כמו פוער עים באשיים עידון (משלי יו, יד). וכן יַפְּעִירוּ בְּשָׁבָּה (חהלים כב,
- (3) זכור את היום הזה. למד, שמוכירין ילילם מלרים בכל יום:
- שהיח פָשַׁר לנחֿמ, לחֿ ממה, ולחֿ לנה, ולחֿ גשמיס, וכן היחֿ חומר מוֹלִּיחׁ חֲמִירִים בַּלּישָׁרִים (מהליס מח, ו), חֹדֶשׁ שהיחֿ כשר לנחֿם: (4) בחדש האביב. וכי לא סיינו יודעין באיוס מדש ילאו, אלא כך אמר לסס, ראו מפד שגמלכס, שסוליא אמכס במדש
- . שַׁשֶּׁר שַׁמָּס שׁבֵּב עְּלֶיסָ וגוי (שׁס כֹח, יג): זבה הלב ודבש. מלג זג מן סעויס, וסדגש זג מן סחמריס ומן סחמניס (רש"י שבים בְּבַם ב, פְם שַּבְּבָם וגו, (ברפשים מו, ים), וביצפק הום פומר גור בְּפָבֶן בַיּאָם וגוי (שם כו, ג), וביעקב הום פומר בְפַבֶן כנעני סס, ואחח ממשפחח כנען סיחס שלא נקרא לס שס, אלא כנעני: נשבע לאבחיך וגוי. באברסס סוא אומר, בַּיּוֹס (פ) אר ארץ הכנעני הוי. מע"פ שלא מנה אלא ממשה עממין, כל שפעה גוים במשמע (מנסומא בא יב), שכולן בכלל

- השְּבִיעִּי חֻגּ לַיהֹנֶה: ולווְמֹא מֻלוֹמֹאֹנו עַנֹּא בֿבֹם וֹנֹי: י מִּבְעָּת יָמִים הֹאַכַּל מַצָּּת וּבַּיוֹם שִׁבְעָּא יוֹמִין הַיכוֹל פַּמִירָא
- מַצּוֹת וֵאָבֶל אָת שֶבְעָת הַבְעָת הַנְמָת הַנְמָת פַּמִּירָא יִהְאַבִיל יָה שְבְעָּאָ
- خَكْ شِهُد خَحْرِ يُزَكُرُكِ: لَّذِي يَتَبُهُد ذِلَةٍ بَيْمًا لَكِي يَتَهُد البَّالِ لَكِي يَقَنَا، ذِكَ يُقِدَهَ لَكِيهِ
- ، نقفة، چُك تَامَاد خُدُم فَعالِمُكَ:
- לְּנְ בַּׁמֹאֲעֵוֹנְ מִמָּאַבְוֹנִם: לאמֶר בַעַּבְוּר זֶה עַשָּׂה יָהוָה לְמֵימַר בָּדִיל דָא עַבַד יָיָ לִי וְהִנּוְהְ לְבְּנְוֹּ בַּיִּוֹם תַהָנּא וּהְחַנִּי לִבְרָדְ בְּיוֹמָא תַהִנּא
- בְּמִבּׁלֵו מִמָּגַבוֹם:
- שׁמֹבְעָר בּוּבְּאֲבַ יְרוֹב מִמָּבְּבְיִים: מורָת יְתְּוֹה בְּפֵּיף בֵּי בְּיֵר הִיןְ בְּפִּיּשָּׁהְ צָּבִי בְּיֵד הַשְּׁיִּפְא ⁶ וּלְוּפְּׁרוֹן בֵּיוֹ מִינְּוֹבּ לְמָמּוֹ שִׁנְיֵנִי בֵּוּוֹ מִּוֹנִבְ בִּּיִנִי אִנְרִיְּטָא
- לְמִוְמֵּנִה מִיְמֶׁים יְמִימֶּה: (פּ) מִּיְמֶּן לְיִּמֶּוֹ: אָר הַחָהָאָר הַוּאָר וְהַפַּר נָה קְנְמָא הָדֵין בְּוִמְנִיה
- עלבוֹהֹיְנִ כּאָמֶגִׁר וֹמְשָׁבֹּה לְנִבְ בּנֹהֹלָאִ, בּמָאְ צַּלְבִּים לְנַבּ لْنَايُّكِ خُدِيْكِمُكُ نُكِبُّكِ هُمِ هُنَا لَا لَيْكَ لَمَادِ لَمَّالُمُ لَا لَا يَعْلَمُ
- هُمُد نَثِيْدَ خِكْ يَهُدُدُه جَنَيْكِ: خِكَ يَجْدَرَا فَعْيَرِم كَلُهُ تَنْ رَابَلِيَ إِجِاءٌ قِوْدًا يُورِدَ قِيَنِهِ إِجَاءٌ قِيمَ إِذِهِ قِيمَ إِذِهِ عِيدِيْ عَيْدَانَا خُرِ قُمْدِ ثَيْنُ مَا لَيْمُعُدُ خُرِ قُلَىا لَذِٰذِٰهِ كَلَٰهِ لَا لَهُ اللَّهُ عَلَى لَٰذً

- seventh day shall be a feast to the 6 unleavened bread, and in the Seven days thou shalt eat
- be leaven seen with thee, in all thy seen with thee, neither shall there there shall no leavened bread be throughout the seven days; and Unleavened bread shall be eaten
- came forth out of Egypt. which the Lord did for me when I 8 day, saying: It is because of that And thou shalt tell thy son in that
- brought thee out of Egypt. with a strong hand hath the Lord the Lord may be in thy mouth; for between thine eyes, that the law of upon thy hand, and for a memorial And it shall be for a sign unto thee
- ordinance in its season from year to Thou shalt therefore keep this
- and to thy fathers, and shall give it Canaanite, as He swore unto thee and dring thee into the land of the And it shall be when the LORD
- De the Lord's. thou hast coming of a beast, shall every firstling that is a male, which LORD all that openeth the womb; that thou shalt set apart unto the
- בדברי אגדה המושכין את הלב: בבן רשע סכמוב מדבר שסוניה אם עלמו מן סכלל, וכאן וסגדם לבנך בבן שאינו יודע לשאול, וסכמוב מלמדך שמפחח לו אחס ושנהה, בשביל דבר שנתחדש בה, בפרשה ראשונה נאמר וְהָיָה פִּי יֹאֹמְרוּ אֲבֹּינֶם שָּׁהַ קְעֲבֹדֶה סַאֹּאֹת לָבֶם (שמוח יב, כו), מגילס ו.): אח העבודה הזאח. על פסח (פסחיס לו.), וסלא כבר נאמר למעלס וסיס כי מבאו אל סארץ וגו', ולמס חיר

نَا لِمُحَدِّدُ فَاللَّهُ لَا يُعْلَىٰ خُلِّهُ:

هَٰ خُلِدُ لَا مُفَمِّدُنُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْهِ عَلِيهِ عَلَيْهِ عَلِي عَلَيْهِ عَلِيهِ عَلَيْهِ عَلَيْه

- ס' לי ולם לך, שמלו סיימ שם למ סיימ כדמי ליגמל (מכילמת פי"ו): (8) בעבור זה. צעצור שלקיים מלומיו, כגון פסח מלס ומרור סללו: עשה ה' לי. רמז משוצה לצן רשע לומר, עשה
- (מכילמא שם מנמות לו.): הללו ומקשרם בראש ובזרוע: על ידך. יד שמאל, לפיכך ידכה מלא בפרשה שנייה (פסוק מז), לדרוש בה יד שהיא כהה (9) והיה לך לאוח. יליאם מלרים מסים לך לאום: על ידך ולזכרון בין עיניך. רולה לומר, שמכמוג פרשיום
- (10) מימים ימימה. משנה לשנה (שם לו:):
- G("a): ַ בְּשֶׁבְ נְשֶׁשְׁפִי וגוי (שמום ו, ה): – ונחנה לך. – ההא בעיניך כאילו נהנה לך בו ביוס, ואל ההי בעיניך כירושה אבוח (מכילהא שקיימוסו במדבר, מזכו ליכנם לארן ומקיימוסו שם (מכילמא שם): - נשבע לך. וסיכן נשבע לך, וְהַבַּאֹמִי אֶהֶבֶס אֶל סְמֶבֶן (II) והיה כי יבאך. יש מרצומינו שלמדו מכאן, שלא קדשו בכורום הנולדים במדבר, והאומר קדשו מפרש ביאה זו, אם

ללור אָבֶם לְבָנֵיה שִׁפְּבָּיה: וֹאָם_לְאָ טֹפֹבֵע וֹמֹנַפֹּטֹוָ

בבנד הפריק: נטלפגע נכל בולָרָא בַאָּנָאָא בּאֹמֶבֹא נֹאִם לָא טִפֹּבוּל إْجَاعِهُد يَمَدِ مَوْدَه حَهَد رَهُد الْجَاءُ وَدُدُهُ وَمُثَلَّا مَوْدَاهَ

ממֹאַבוֹם מִכּנִינו הַבְּבוֹנִם: באַלְּוַר מִּעַ־יַּאָּט וֹאַמֹּוֹשׁ אֹבְּוֹו לִמִּימַר מֹא בֹא וֹשׁימַר בִיּעַ نِيْنِ جَرِيْمُهُذِكِ حَنْكَ مُثِلًا نِيْنَ هُتِرِ نَمُهُزَفِكَ خَنْكَ مُثِلًا

בּטַׁלְנָל זְרַ אַפּׁלֵלָא גְּוֹ מִמָּאָרַנִם

בַּבְוֹע בַּנֹג אָפַבְּעִי: خَرِ قَمْد ثِنُو بَاذُنِهِ لَحُرٍ . كَأَنُهُ ذَرْ فَنَهَ لَرَبَ يَخْدَنُهُ קְּהַמְּה עַּלְ־בֵּן אֲנִי זֹבְתַ לְיהֹנָה דְּבְעִירָא עַל בַּן אֲנָא דְּבָה מֹאַבְוֹם מֹלַכָּב אָבָם וֹהַגַּבַלַנָּב ע ניהַרֹג יְהזְה בֶּל־בְּכוֹר בְאֵבֵץ וּנְיִנִי בֶּי־הַקְּשְׁתְּ פַּרְעֹלְ לְשִּׁלְחֵנֵי

פפוקיס ולטוטפת

וֹכֹא עוֹכֹנֹא צַבְנָוֹ אָפַּׁבוּטִי מבוכבא בּאַנֹמא וֹמַר בּוּכַבא בּוֹכֹבְא בֹאַבֹּהֹא 文に合い GLUT

בון עולף אַרי בחקוף יד

וּיבי לְאַּט מַּלְ יִבָּבּ וֹלְטִפֹּלִּין

トはれてにロ לְתַּבְּעוּעוֹגֹא וּלַמָּבְ וּנַ כּבְ

> thee in time to come, saying: What And it shall be when thy son asketh shalt thou redeem. snos yat znoms nam to ntod-terñ shalt break its neck; and all the thou wilt not redeem it, then thou shalt redeem with a lamb; and if And every firstling of an ass thou

brought us out from Egypt, from

is this? that thou shalt say unto him:

By strength of hand the LORD

sons I redeem. males; but all the first-born of my that openeth the womb, being therefore I sacrifice to the Lord all of man, and the first-born of beast; land of Egypt, both the first-born LORD slew all the firstborn in the would hardly let us go that the and it came to pass, when Pharaoh

the house of bondage;

Egypt.' the Lore brought us forth out of your eyes; for by strength of hand 16 hand, and for frontlets between And it shall be for a sign upon thy

The Haftarah is Jeremiah 46:13 – 46:28 on page 210.

אּפֿעֿלא !! ממֹאָבֿום:

- ופירש במקום אחר בְּבְּמֶרֶךְ וּבְּנֹאֹנֶךְ. לשון אחר יש לפרש וסעברת כל פער רחם, בבכור אדם סכחוב מדבר: שְׁבַּר שְׁלְפֶּיף, חֹבל זה לחׁ בחׁ חֹלחׁ ללמד על הנפל, שהרי כבר כחב כל פער רחס, וחֹס חחׄמר חֹף בכור בהמה עמחֹה במשמע, בח̀ גַפֶּל, ששגרפו אֿמו ושלפסו בלאֿ עפו, ולמדך סכמוב שסואֿ קדוש בבכורס לפטור אָם סבאֿ אֿסריו, ואף שאֿינו נפל קרוי שגר, כמו (12) וחעברת. אין וסעזרת אלא לעון ספרעה, וכן הוא אותי וַהַעַצַרְ מָּס אֶת גַמַלְמִוּ לָבָמֹוּ (דמרד כוּוּ, מ): שגר בחמה.
- במקום למר: הפסיד ממונו של כהן לפיכך יפסיד ממונו (מכילמא פי"מ): וכל בכור אדם בבניך חפדה. המש סלעים פדיונו, קלוצ בשה. נומן שה לכהן, ופער ממור מומר בהנאה והשה מולין ביד כהן: וערפחו. עורפו בקופיץ מאמוריו והורגו, הוא אם ישראל ביליאמן ממלריס, (שאין לך אחד מישראל שלא נעל הרבה חמורים) מעונים מכספס ומוחבם של מלרים: -- הפדה (EI) פַּשִר חִמור. ולה פּמר שַהְרַבְּהמה ממהָה, גורה הַכחִוּב היה, לפּי שנמשלו בכורי מלרים להמוָרים, ועוד שקייעו
- מס, כשע, ושמינו יודע לשמול, והשומל דרך מכמה: . אֿמר היא אֿומר מָה הָעֵלֹת וְהַאָּקִיט וְהַמִּלְפְּעֵיט וּגוי (דצריס ו, כ), הרי ואֿת שאלת צן מכס. דצרה מורה כנגד אֿרצעה צניס, (יסושע כב, כו), דבני גדו בני כלובן: – מה זאח. - וס מינוק עפש שלינו יודע לסעמיק שללמו, ומומס ושולל מס ולמ, ובמקוס (FI) כי ישאלך בגד מחד. יש ממר שסים עכשיו ויש ממר שסום לחמר ומן, כגון זס, וכגון מָמָר יֹחַמֶּרוּ בְּגֵיכֶס לָבָּגִינוּ
- סאמורה בפרשה ראשונה, שהרואה אוחם קשורים בין העינים, יזכור הנם וידבר בו: (סנסדרין ד:). ומנחם חברו עם וְסַמֵּף שֶׁל דְּלוֹם (יחוקאל כאֹ, בֹ), שַׁל שַמִיפוּ (מיכה בֹ, ו), לשון דבור, כמו ולוכרון בין עיניך (16) ולשושפות בין עיניך. הפילין, ועל שם שהם ארנעה נחים קרוין ממפה, מע בְּבַהְפֵּי שחים, פה נאפריקי שחים

نخ المرابع בְּלֵם בְּרְאָלָם מִלְחַמֶּר וְמֶּבוּ ځ۲۲⊏ **遠く**流点に במקס וֹכְאַבְנָטִים אָבְטִים 'בּבוֹב אָבוֹ מֹפֹא וֹלָא בּבּונוּוֹ וֹל אִנִים וַיְהְי בְּשְׁכַּוֹח פַּרְעֹּה אָת־הָעָּם וַהָּוָה כַּד שָׁלַח פַּרְעֹה יָת

לַנָּגַוֹמְבַאָּבְ מִאָּבָּא מִגָּבוֹים: بَاهَا عُلِي مَا مُنْكُ الْلَاقُهُمُ لَا مُكْرِدُ ַנַיַּפְׁב אָּבְיַנִים ו אָנַר הַעָָּם בַּבֶּרְ

עַלָּי מַזָּר אָהְכֶּם: אָלהים אָהָכֶם וְהַעַּלִיהָם אָת־ בני ישְרָאֵל לֵאמֶר פַּלָּד יִפַּלָּד פּ עַמְּוֹ כִּי הַשְּׁבֶּעַ הַשְּׁבָּעַ הָשְׁבָּיעַ אָתַר ווקח משֶׁר אָת־עַצְּמָוֹת יוֹסֶךּ

בקצה המדבר: י וּיִסְעִּי מִסְּבְּׁע וּיִּשְׁנָּוֹ בְּאֵטְם וּנְעַלוּ מִסִּיבוֹת וּשְׁרוֹ בְאֵיחָם

לַבְבְישׁ יוִמֶּם וֹלְיִלְנִי: لْكِرْكُكِ خَمَّرَانِكِ كَيْمَ كِلِيَّادِ كِيْلُوا يربرزب بنجه جوديثه

> לְמָגֵּבוֹם: מַמָא בַמְטִוּגִירוֹן קַרְבָא וִיתוּבוּן אָבְעִים פּֿוֹבְינִּעִם עִיאָ אָבַרְ אָמָב זִּיְ בַּלְמָא נִיּנְמוּן ענא אָנה פֿלְהָשֹׁאָ, אָנָ, פֿנִילָא

סליקו בני ושובאל מארעא מֹבְבֹּנֹא לִנֹמֹא בְסִוּב וּמִזֹבוֹנוּ נאַסְתַר יָנְ נְתְּ עַּמָּאַ אָנָרַת

וֹו וֹשׁכֵוְן וִעַפַּלוּן וִשׁ זָּבְתָּו מִכָּא וֹאָבֹאָג לַמִּימִר מִּגַּבׁר גַּבִיר ממוע אַבו אומאַע אומו וֹע פֿוֹנ וַאַפַּיק מֹשֶה וַת גַּרָמֵי יוֹסָף

בַּסְמַר מַדְבָּרָא:

למוגל בוממא ובלולוא: **LATILX** לאוָבוֹא ולבנגוֹא למּמוּבֹא למשונא בהללא לַבַּלָּבוּינִינוּן וו מודבר בומורון ביממא

> return to Egypt. regret when they see war, and they near; for God said: 'Lest the people the Philistines, although that was them not by the way of the land of had let the people go, that God led And it came to pass, when Pharaoh

went up armed out of the land of Red Sea; and the children of Israel 18 the way of the wilderness by the But God led the people about, by

with you.' shall carry up my bones away hence will surely remember you; and ye the children of Israel, saying: 'God with him; for he had surely sworn And Moses took the bones of Joseph

in the edge of the wilderness. Succoth, and encamped in Etham, And they took their journey from

might go by day and by night: fire, to give them light; that they the way; and by night in a pillar of asy in a pillar of cloud, to lead them And the Lord went before them by

מסופכיס, ועיין ברמ"ס ובג"מ ובמ"י ישוב נכון ע"ו): פן ינחם. ימשבו ממשבס על שילמו, וימנו לב לשוב: ראש וְנְשׁוּבֶּס מִנְּרֶיְמָס, אֹס הִולִיכִס צפּשומה על אחם כמה וכמה (מכילחא פסחא פי"ח). (לפי סדר הכחוד נראה הרשימות ַבַיּבֶּד בְשְׁמְלֵּהִי וְבַּפְּנַשְׁנִי וגוי (במדבר יד, מב), אם הלכו דרך ישר היו חוזרים, ומה אם כשהקיפם דרך מעוקם אמרו נִמְנָה ו, כב): - כי קרוב הוא. ומוז לשוב בלומו סדרך למלריס. ומדרש לגדס יש סרבס: - בראוחם מלחמה. - כגון מלממת (פן) ויהר בשלח פרעה וגר ולא נחם. ולא נסגם, כמו לף נְמַס מָׁם סָעָס (שמוח לב, לד), בְּסִקַסַלֶּבֶךְ מַנְמָס מֹמָךְ (משלי

ממומשים, אמד מממשה ילאו, וארבעה חלקים ממו בשלשת ימי אפילה: שַעַבְּרוּ מַמֻשְׁיִס (יהושע חֹ, יד), וכן מרגס מונקלום מְזְרָזִין, כמו זַיְרַק מֶׁח מַנִּיבְיו (ברמשים יד, יד) ווריז. דבר מחר חמושים במלחמת עמלק ובמלחמת סיחון ועוג ומדין מסיכן סיו להם כלי זיין שהכו ישראל בחרב. ברש"י ישן) וכן הוא אומר, וַפַֿאָם לקנים שם מה שילערך, הבל כשהיה פורש למדבר לריך לומן כל הלורך. וכחוב זה לה נכחב כי הם לשבר הם האוון, שלה מהמר, גרס לסס שעלו ממושים, שאילו סיס דרך ישוב לא סיו ממומשים לסס כל מס שלריכין, אלא כאדס שעובר ממקוס למקוס ובדעמר כמון פַשָּׁס צַפּוּף (שמוח ב, ג), קַנֶּס ְמוּף קַמֵלוּ (ישעיס ימ, ו): וחמשים. אין חמושיס אלא מווייניס, (לפי שסקיבחן במדבר (18) ויסב. הפיצם מן הדרך הפצומה לדרך העקומה: ים סוף. כמו לים פוף. ופוף הוא לצון אגם שָׁגְּבֵלִים צו קנים,

העלו עמהם, שנאמר אמכם: משס, שישאוסו (מכילמא פי"מ): והעליחם אח עצמוחי מזה אחכם. לאמיו השביע כן, למדנו שאף עלמות כל השבעים אמר יומף, אני שלימ סיימי במלריס וסיק ספוק בידי לעשוח, אבל בְּנַי לא ינימוס מלריס לעשוח, לכך השביעס לכשיגאלו וילאו (19) - השבע השביע. - השביעם שישניעו לנויסס, למס לא השביע בניו שישאוסו לארץ כנטן מידו, כמו שהשביע יעקב,

(02) ויסעו מסכות. ביוס השני, שהרי ברחשון בחו מרעמסם לסכות:

다셨다: (절) לאַ יִמְיִה הַּמִּיּר בְּיִבְּיָם לָאַ הָבִי עַמִּיּבָא בַּהַּוֹלָא בִּימָמָא

ליי וְיְדַבֶּר יְהֹוֶה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמְר: יִּמַלֵּיל יִיְ עִם מֹשֶׁה לְמֵימַר:

נְבְּחָוֹ תַּחֲנוֹ עַלְ־תַיֶּם: مُنْكُم بِحْدًا لِنَبُلُ كِفُتْرِ خَمْمِ هُوا » زی<u>تر</u>ز خودر قد تندید چرا בּבֶׁרֶ אֶּלְבַלְּוֹּוֹ וֹמְּבַאֹלְ וֹנְמִבוּ מִכֵּנִלְ מִם בֹּוֹנִ וֹמְבַאֹלְ וִנְעִוּבוּוֹ

Idlit: נְבְּבָׁנִם נִים בַּאָנְיֹא סְנָר הַלְיִנִים הַתְּנִרְבָּלְיוֹ אָנִּנוֹ בַּאַרְעָּא אָטַר ألمُمُّد قَلَمِي كِخُدُّدُ نَشِلَمُّكِ أَنْهَدَ قَلَمِي مَرْ خُدُنَ نَشِلَمُكِ

בי אָנָי יְרוֹנְה נִינְעָה בּוֹנִי בּוֹיִנְים בּוֹי انحُكْم للراب أنْلُمْا ದಸ್∟і□ [↑] צַּחַרִיהָם וְצִּכְּבְדָר בְּפַרְעֹּר [.]

> בּבְּגַלְגֹא מִן בַּבְם הַמָּא: ַרָאָשׁ לְיֵלְּה לְפְּנֵי וְאָרִ לְא עַמּוּדָא דְאִישְׁהָא

ַטָּא: אַפוּוּ לְמַבְּלִיה הִשְּׁרוֹן עַל מינבול ומא שבם בעיל נוּהֶבוָן צֹבִם פּוָם טִוּבִׁשֹאַ בֿוּן

וֹהְבַּעוּ בוֹ: וְחִוּלְתַּיִּ אֶת־לֶב־פַּרְעֹדְ וְרָדֵף נִאָּטַפִּיף יָה לִבָּא דְפַּרְעֹד

מְּבִיבוּוֹ מַבְּבָּרָא:

from before the people. pillar of fire by night, departed not the pillar of cloud by day, and the

:garyas: And the Lord spoke unto Moses,

encamp by the sea. Baal-zephon, over against it shall ye Migdol and the sea, before before Pi-hahiroth, between that they turn back and encamp Speak unto the children of Israel,

And I will harden Pharaoh's heart, wilderness hath shut them in. entangled in the land, the 3 children of Israel: They are

And Pharaoh will say of the

LORD.' And they did so. Egyptians shall know that I am the and upon all his host; and the I will get Me honour upon Pharaoh, and he shall follow after them; and

- (22) אא ינויש. הקצ"ה את עמוד הענן יומס ועמוד האש לילה, מגיד שעמוד הענן משלים לעמוד האש ועמוד האש משלים שענן סכין לסנחוסס על ידו, שסרי על ידי עמוד סענן סס סולכיס. עמוד סענן אינו לאורס אלא לסורומס סדרך: לסראומכס, אף כאן לסנמומס ע"י שלימ, ומי סוא סשלימ, עמוד סענן, וסקצ"ס בכבודו מוליכו לפניסס, ומכל מקוס את עמוד (וב) לנחחם הדרך. נקוד פסם, שהוא למי להנחוסס, כמו לַלְמַׁמְבֶס צַּזֶּרֶךְ אֲשֶׁר מַלְכוּ צָּסְ (דבריס ה, לג), שהוא למו
- (2) וישבו. לאחריסס, לגד מלריס היו מקרצין כל יום השלישי, כדי להעעות את פרעה, שיאמר חועים הם צדרך, כמו לעמוד סענן, שעד שלא ישקע זה עולה זה (שבת כג:):
- סוא נשאר מכל אלסי מלרים, כדי לסמעומן, שיאמרו קשה יראמן (שם), ועליו פירש איוב עַשְׁנִיא לַנַּוּיָם וַיָּשַׁבָּבֶם (איוב יב, כג): שם בני חורין (מכילחה בשלח פ"ה), והם שני פלעים גבוהים וקופים, והגיה שביניהם קרוי פי הפלעים: לפני בעל צפון. שנאמר ואמר פרעה לבני ישראל וגו": - ויחנו לפני פי החירות. - הוא פימוס, ועכשיו נקרא פי המירות, על שם שנעשו
- (p) ואכבדה בפרעה. כשהקצ"ה מחנקם צרשמים שמו מחגדל ומחכצד, וכן הוא אומר וָנְשְׁפַּעְפִי אָפֹּו וגו', ואחר כך מְּבְּכִי נְּסְבֹּוֹת (חְיוִבְּ בֹח, יחֹ), נְבְּבֵי יְס (שׁס לֹח, מוֹ). נבכיס סס, כלוחיס סס במדבר, שחינן יודעין לצחת ממנו ולסיכן ילכו: שְׁמִי הִּוּחְ (בֹרחִשׁים כִ, יג), חְמרִי עלי: נבברם הם. כלוחיס ומשוקעיס, ובלע"ו שיר"יר כמו בְּעַמֶק הַבְּבָח (מהלים פד, 1), (ε) ואמר פרעה. כשישמע שסס שְבִּיס (מֹמוריסס: לבני ישראל. על נני ישר מֹל. וכן ס' יִלְמַס לְבֶס, עליכס. מְמְרִי לִי
- שמכו שין לנו שלם דברי בן עמרס (שם): (מכילמא פ"א): ויעשו בן. להגיד שבתן ששמעו לקול משה, ולא אמרו היאך נמקרב אל רודפינו, אנו לריכים לברות, אלא עו, דב), ואומר נודע ס' מִשְׁפְע עַשְׁה (שם ע, יו): בפרעה ובכל הילו. הוא התחיל בעבירה וממנו התחילה הפורענות ַ וֹשׁמַלּגֹלְמַּי וֹשׁמַלֹגַאָׁמַי וֹנִיגַתְּמַי יגיו, (ימוּקמל למ, כצכג), ומומר שָׁמֶּה שָׁבַּר רִשְׁפַי קשׁה, ומחר כך נֹידָע בִּיטוּדָה שֵׁלֹהִים (מסליס

אָנוַ וֹאָבֹאָל מִהֹּבַׁבְנוּ: מַת־נָאַת עַשְׁינוּ בְּי־שִׁלְּחָנוּ נַאֲמָרוּ מָא דָא עַבּרָנָא אֲרַי لَمُحُدُر \$ج_لَمْ۪ם لَيْعِطِدلِ ذِخْع لِحَدَمِن لِمَحْدِينَ خِمَفَع ישראל הְעָה וַנּהְפַּׁךּ קְבָּב פַּרְעָה אָבִי אַזַל עַמָּא וָאָהְהַפּיִרְ נוֹצָּעַ לְמָּלְבֵּׁ מִאַּנְוֹם כַּנּ בַּנֵע נֹאַטַעַנּאַ לְמַלְכָּאִ בַּמֹאַנוֹם

וּאָם־עַּמְוּ וְשַׁבְּים יָח רְחָבָּיה וְיָם עַּמִּיה XU_LĊĖL

ذ الح لْكُمْ لَكُت مَمَّلُنُكَ لَهُمْهُكَ مَمْ لِيَحْدِ لَيُحْدِ مَمَّلَهُ، لَاخْدِياً וַיְּמְּח שֵׁשִׁ־מֵאָוֹת דֶלֶבֶל בָּחוֹּר וּדְּבִר שֵׁית מְאָה דְתִּבִּין בְּחִירָן

בְּבֶּוֹנֵי: نَشِلَهُم بِخُرْدَ نَشِلُهُم بِمُعُنَا خُرْدَ خُرْدَ شِدُعُم بِخُرْدَ نَشِلُهُم رَفَعَالًا ⁸ מֶלֶבְ מִגְּרָוֹם וֹוֹבְבֶּּר אַטְבֵוֹ בֹּנִג מַלְכֹּא בַּמִגְנוֹם וּבַבַּר בָּטַר וַנְחַזַּלַ יְחַנְּה אָתַ־לֶב פַּרְעֹה וָתַקֵּיף יָן יָת לְבָּא דְפַּרְעֹה

فريتنابيه خفتا قمَح مُفا: בב פּבְמָּב וּפָּבָּמָּג וִבּוּלָוִ מַּלְ_י איקם הגים על־הַיָּם בָּל־סוּס ניְרְדְפׁוּ מִצְלִיִם צַחֲרֵיהָם נִישָּׁיגוּ יּרְדַפּוּ

הַבְּטַׁנֹא נִע וֹהָבֹאָץ מִפּוּלְטַנֹוֹא:

דַבר עַמֵיה:

ממנן על כולהון:

בונה גלו:

טובלא בלבם להול אפון: ופְּרָשׁוֹהִי וּמִשְּׁרְיָהֵיה עַּל פֹּם וּמֹא כֹּל סוּסִוֹנו בִנִיבּי פּבִּעִּי וֹאַבְבֹּיקוּ נְהָבוֹ עַּבְ はれしゃい

> from serving us? done, that we have let Israel go they said: 'What is this we have was turned towards the people, and heart of Pharaoh and of his servants that the people were fled; and the And it was told the king of Egypt

and took his people with him.

And he made ready his chariots,

Egypt, and captains over all of 7 chariots, and all the chariots of And he took six hundred chosen

with a high hand. for the children of Israel went out pursued after the children of Israel; 8 of Pharaoh king of Egypt, and he And the Lord hardened the heart

Baal-zephon. To mort ni , dronidad-i T encamping by the sea, beside his army, and overtook them Pharaoh, and his horsemen, and them, all the horses and chariots of And the Egyptians pursued after

- לרדוף אחריסס בשביל ממונס שסשאילוס: מעבדנו. מעבוד אוחנו: פְּחֹה מִפֹּוךְ עַפִּי (שמוח יב, לח), ונספך לבב עבדיו, שהרי לשעבר היו אומרים לו עַד מָתַי יִהְיֶה זֶה לָנוּ לְמֹוּקֵשׁ, ועכשיו נהפכר שירס, והוא יום שביעי של פסח, לכך אנו קורין השירה ביום השביעי: ויהפך. נהפך ממה שהיה, שהרי אמר להם קומו שליין מרוכין למזכייס, באו וסגידו לפרעה ביוס הכביעי, ובממישי ובששי רדפו אחריהס, וליל שביעי ירדו ליס, בשחרית אמרו (E) ויוגד למלך מצרים. הְיקְמירִיןשׁלה שמהס (מכילהה פ"ה), וכיון שהגיעו לשלשה ימים שקבעו לילך ולשוב, ורהו
- במלק, שנמתר מַּמַבְּק שָׁלָל: שנאמר וּפַרְשֹׁה הַקְּרִיבּ, הקריב עלמו מיהר לפני היילוחיו, דרך שאר מלכים לימול ביוה בראש כמו שיבחר, אני אשוה עמכם ושלמנוס, צואו עמי, ואני לא אמנהג עמכס כשאר מלכים, דרך שאר מלכים עצדיו קודמין לו צמלממה, ואני אקדים לפניכם, (4) ויאסר אח רכבו. סוא בעלמו (מכילמא פ"א): ואח עמו לקח עמו. מְשָׁבֶס בּדבּריס, לקינו ונעלו ממוננו
- סרוג, מוב שבנחשים רצון את מוחו (מכילחא פ"א): ושלשים על כלו. שרי לבאות כתרגומו: וסלא נאמר וְגַּס מִקְנֵנִי יֵלֶךְ שִׁמֶּנִי (שֹס י, כו), מָשֶׁל מי סיו, מסירא אם דבר ס', מכאן סיס רבי שמעון אומר, כשר שבמלריס ומסיכן סיו סבסמום סללו, אם מאמר מָשֶׁל מצרים, סרי נאמר וַיְּמֶח כֹל מִקְנֵס מִצְרָיִם (שמום ע, י), ואם מאמר מָשֶׁל ישראל, (ק) בחור. נפחרים, פחור לשון יחיד, כל רכב ורכב שפתנין זה היה פחור: וכל רכב מצרים. ועמהם כל שאר הרכב,
- ומפורקמת (מכילתא פ"א): (8) ויחוק ה' את לב פרעה. שסיס מולס אס לרדוף אס לאו, ומוק את לצו לרדוף: ביד רמה. צגצורס גצוסס

: בולנבי מאָר וַיִּצְּמְקְׁי בְּנֵירִישְׁרָאֶלְ אָלְ- וּדְחִילִי לְחָרָא וּוְמִיקִּי בְּנֵי מאָרָיִם נְמָעָ אַנְהְיִנְם נְיִּירְאִיִּ מִאָּרָאֵיִ or MALXY אָת־עֵינֵיהֶם יפַרְעָה הַקְּרֶיב וַיִּשְׁאַיַ בָּנֵי־ יפּרְעָה

לַנוּ לְעוָגֹּיאָנוּ מִמָּגַבוֹים: לְמִוּט כַּמִּבְׁבַּׁב מִטְבוּאָטָ מַּמָּוֹטִ בּבַּמַבַּבָּבָא מָא בַא מַבַּבַנַטַ כַנָּא الإذا كُذُك مِن خُطَمُ لِنَاتَ كُمَا لَكُنْ فَطَمُ كَانَ لَهُ خَلَيْتُهُ الْمُظْلِقِةِ فَيُعْلَمُ الْمُعْلِقِة رَبْهُوْرِ \$ْدِ مِهْدٍ كُوْخُدُر يَهُوْدِ ذِهُمُد يُوهُد يُوهُد يُولِدُن كَخُدًا

ממושנו במושב: מִּנִר לְנִנִּ מְּבָּרֵב אֵטַבְמִאֹבְנִים מִב לַנָּא בַּנִפְּלָם יָה מִאַבְאָ ממוני וֹלֹהַבְּבַיִּ אַטַ מִאַבְנִים בּּי, מִנּוֹא וֹנִפַּבָע זִט מִאָּבָאָ, אָבַיּ אַלְּגוֹב בֹמֹגֹבֹנִם בְאַמֶּב שַבַּבֹל הֹמֹּב בֹמֹגַנִם לְמִנְמַב הַאַבְנַל עַכְאַנִיע עַבַּבְּע אָמֻע בּבְּבוּנוּ עַלְאִ בּוּן פּעוֹמָא בַּמּלִילְנֹא

עוֹד עַד־עוֹלֶם: מגבנם ביום לא מספי לראָטָם בּוֹיִם בְּּג אַמְּב בֹאִנטָם אָטַ בַּטַוּנטוּן נִט מָצָּבָאָּ נַמָּאְ דֵּיִּן ישועת יְהוֹה אַשֶּׁר־יִעְשָׁה לְבֶם דַיִּעְבִּיר לְכוֹן יוֹמָא דֵין צָרִי מ שׁירָאַ בְּיִלְיֹגַּלְיִּ יּרְאַן אָעַר אָטַמַער וּנִוֹנָיוָ יָנִי פּּוּרְקָנָאַ בּייָ [*¾ជ្ជ ជម្ងៃក ងូ<_ក្នុជ្ជ ងួ<_ _

₫₫□

نَّمُلَّٰ \$ كُلُو لَٰذَ: ننتد نهٰدهٰد کاڼ ظ⊏،⊏

Israel cried out unto the LORD. were sore afraid; and the children of were marching after them; and they eyes, and, behold, the Egyptians children of Israel lifted up their And when Pharaoh drew nigh, the

out of Egypt? dealt thus with us, to bring us forth wilderness? wherefore hast thou thou taken us away to die in the there were no graves in Egypt, hast And they said unto Moses: 'Because

should die in the wilderness.' to serve the Egyptians, than that we Egyptians? For it were better for us alone, that we may serve the unto thee in Egypt, saying: Let us Is not this the word that we spoke

more for ever. to-day, ye shall see them again no whereas ye have seen the Egyptians will work for you to-day; for salvation of the LORD, which He Fear ye not, stand still, and see the And Moses said unto the people:

שָׁם (ברחשׁים יע, כו). בינחק, לְשׁוּת בַּשְׁבֶה (שם כד, פג). ביעקב, וַיִּפְנַע בַּמֶּקִוֹם (שם כח, יה): למלרים (מנמומא בשלח יג): - ויצעקו. - מפשו אומנות אבותם (מכילתא פ"ב). באברהם הוא אומר, שֶל הַשֶּׁקוֹם אֲשֶׁר שְעַּד בסע אחריהם. - בלב אחד כאיש אחד. דבר אחר וסנס מלריס נוסע אחריהם, ראו שר של מלריס נוסע מן סשמיס לעוור (10) ופרעה הקריב. סיס לו לכמוב ופרעס קרב, מסו סקריב, סקריב עלמו ונמאמץ לקדס לפניסס, כמו שסמנס עמסס:

לא היספון למחזיהון עוד עד

נאַמַר משה לעמַא לַא תַּדְתַלוּן

מֹצַנְמִינִ בַּמַּבַבְּי

كِمْقَطِينَتُمْ مَفَيْدُلُونِ:

עַלְטָא:

בינו"ן פושי"ם: (11) המבלי אין קברים. וכי מחמח חסרון קבריס, שאין קבריס במלריס ליקבר שם, לקחחנו משם. שיפו"ר פלינלם"א

- שמשוב: (שמוחל־ב ימ, יש) דחבשלוס, שחמוח. כמו לְיוֹס קוּמִי לְעַד (נפניה ג, ח), עַד שוּבִי בְּשֶׁלוֹס (דברי הימיס־ב יח, כוי) שחקוס פסוק פן יפרוץ) היה נבאר ממיסמנו, עכשיו שנקוד בשורק, נבאר מאשר נמוס. וכן מי יפן מיפנו, שנמוס. וכן מי יפן מיפי נמומ, ואס סיס נקוד מלאפו"ס, (ר"ל מול"ס, כנודע לבעלי דקדוק שקראו מול"ס מלאפו"ס, ועיין לקמן פרשמ ימרו ברש"י (12) אשר דברנו אליך במצרים. וסיכן דנרו, יגַל ס'עַנַיגַס וְיָשָׁפּוֹמ (שמות ס, כל מכינלמל פ"ג): - ממוחנו. מלשר
- (١٩١) ١٦٠ ١١٦ ححم. ععد ١٥٥ ردا ذر مر ١٥ فرغ وم ردا فو فقر فر ددا (فرد در ١٥) درا يفيد بود زد (دد فعد در ١), (13) כי אשר ראיחם את מצרים וגוי. מס שכלימס לומס לינו ללל סיוס, סיוס סול שכלימס לומס ולל מוסיפו עוד:
- וכן שַ שַּׁפֶׁם פַּבֹּינבוּן לַבַּעַל (שופּמים ו, לֹחַ):

וֹמְבֹאֹב ווֹפֿמני: א שֹּאַמֹּט אֹלְגְׁי צַּבָּׁר אָלְ-בַּדִּר. אַלְיִשֹּׁבַ מִּכְּיִלְ מִם בַּּנִי וֹמָּבָאִלְ אַנישִי וַיָּאַמֶּר יְהֹנְהֹ אֶלְ־מֹשֶׁה מַה וַאֲמַר יִיְ לְמֹשֶׁה קַבֵּילִית

لْنْجُهُ، حُرِّد نَصْلَهُمْ خُنْيِكَ لِنَالُ خُرِّد نَصْلَهُمْ خُرِيرٌ نَفِهُ خُلَقَمُنَهُ: ್ಷಸ್ತಿಗ ಗ್ರಗ್ಷರ ಜ್ಞಗ್ ಭಜ್ಞಗ

ڹڂڟٙڶۿڔڹ לפּבוֹקע יַלְכַלַ עוּגָוָ דָּבַלְבוֹי ダロア・ロロ וּאָנִי הִנְנִי מְחַזָּלְ אָת־לֶב מִצְרַיִם

نخڅلگند: וֹנֹבְאַנֹּוּ מִצְּבֹנִם כַּנַאָּנָוֹ וַעַוֹנִי

מפּנונים נוֹגַּמֹר מַצַּחַבוּהָם: מֹאַבוֹבׁונִים וּנַפַּה הֹפּוּג בּוֹהֹלֹן

ً طُلَح ثُلًا ﴿جُمِـثُكُ خُمِـلَجُّ ٰذَٰكِ : لْتَلِيمُكُ نَبُهُد هُلا بَكُنْكُ لا لِكِي ^{٥٥} מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל נוֹכֵאִ בּוֹן מִנוֹנִי מִגֹּנְוֹם וּבוֹן

נומבנו:

يخظمّين نِتُك مَمْ نَفِع بحَنَمُن، نَدَمُمِيا וֹאַשׁ מוִגְ זֹט טוּמִּבוֹ וֹאַבוּים זִמ

יִבְפַּרְשׁוְהִי: יבכל משרימיה ברתכוהי

ظِوْلَاتِ بِدِيا: בהולא מן בובמיהון ישרא נאַקא מבָתריהון ונטל עמורא וּנֹמּל מֹלְאָּכֹא בּוּנֹ בַּמֹבַבּּר

And the angel of God, who went

near the other all the night. night there; and the one came nor darkness here, yet gave it light by there was the cloud and the Egypt and the camp of Israel; and To qmso oht neewted emso ti bas

וילאו, לקרוע להם הים (מכילתא פ"ג): אל בגי ישראל ויסעו. . אין להם אלא ליסע, שאין הים עומד בפניהם, כדאי וכות אבומיהם, והם, והאמונה שהאמינו בי בלרה. דבר אחר מה חלעק אלי, עלי הדבר חלוי ולא עליך, כמ"ש להלן, על בְּנַי וְעַל פֹעַל יָדֵי מְצַׁנִּי (ישעיה מה, יא): דבר (15) מה הצעק אלי. למדנו, שסיס משס עומד וממפלל, אמר לו סקב"ס, לא עם עמס לסאריך במפלס, שישראל נמוניך

אַטַלַנְדוּ בון לַנָּטְ בוּן כָּב

بذنهٔلهٰم ثلال څح څنځنه نځه

נטוֹע הֹלֹלָא וֹפֿלַלָא לְמִּגֹּנִאָּ

וֹמֹאַלְ בָּוֹן מַמְּבוֹנִישָׁא בַּמִגִּבָאָנ

שסים רגיל לסקמלק ערבית לגמרי, אלא נסע וסלך לו מאמריסט, לסמשיך למצריס: אם להאבד עם מלרים: ויסע עמוד העון. כשחשיכה, והשלים עמוד העון את המתנה לעמוד האש, לא נשחלק העון כמו אומר מלאך סי, וכאן מלאך האלסים, אין אלסים בכל מקוס אלא דין, מלמד שסיו ישראל נסונין בדין באומה שעה, אם לסנצל (19) וילך מאחריהם. להבדיל בין ממנה מלרים ובין ממנה ישראל, ולקבל מלים ובְּלִימְעְבְאוֹמ של מלרים. בכל מקום הוא

יְלִיעֹמָיִי (סִישׁעִיפֿלְ, גַ): ויהי הענן והחשך. למלריס: ויאַר. עמיד סמש את סלילה לישראל, וסלך לפניסס כדרכו ואב מאחריו, נחנו לפניו, צאו למעים לפניו וואבים מאחריו, נחנו על זרועו ונלחס בהם. כך וְאָלִכִּי שָׁרָגַּלְמִי לָאֶפְרַיִם קַמָּס עַל (102) ויבא בין מחנה מצרים. משל למסלך בדרך ובנו מסלך לפניו, באו לסמיס לשבומו, נעלו מלפניו ונמנו לאחריו, בא

> that they go forward. speak unto the children of Israel, 15 Wherefore criest thou unto Me? And the LORD said unto Moses:

sea on dry ground. Israel shall go into the midst of the and divide it; and the children of 16 stretch out thy hand over the sea, And lift thou up thy rod, and

and upon his horsemen. upon all his host, upon his chariots, Me honour upon Pharaoh, and shall go in after them; and I will get hearts of the Egyptians, and they And I, behold, I will harden the

them, and stood behind them; pillar of cloud removed from before and went behind them; and the before the camp of Israel, removed

chariots, and upon his horsemen. Me honour upon Pharaoh, upon his 18 I am the Lord, when I have gotten

And the Egyptians shall know that

ŪĊ. كْلَالْكُنَا لَنْقُطُمُ لِأَنْقُمُنَاءُ لَمُنْقُلَمَا مَانُعُ: אֶתַ_תַּיֶּם ظَيْرَت سَيْطِ خِطَ بَرَذِّتِهِ زِجْت نِيْשُت مَعِرَا خِط كَرَجْنِه بَسَد بِمَ يَهِ هِ ב נַיַּנְלְךְ יְתְּנְת וּ אֶת דַבְּיִם בְּרִוּת וְדַבַּר יִיְ יָת יַמָּא בְרוּת קדוּמָא נַנְּט מֹשֶׁר אָת־יָדוֹ עַל־הַיָּם נַאַרֵים מֹשֶׁה יָת יְדִיה עַל יַמְּא

בּוֹמִנִּבׁם וּמִמִּמִאָבַם: جِيَجِשָׁת וְתַמָּיִם לָהֶם חוֹמָה جِيَجَשְׁמָא יַמַנָּא לְחוֹן שׁוּרִין וֹנְבְּאוּ בְּנֵוּ וֹמִּבְאֵבְ בְּעַוּנְ עַנְּם וֹמֹאַבְוּ בְנֵוּ וֹמִּאָבְ

هُم_كبك يَانُت: ַבָּל סָוּס פַּרְשָּׁה רַכְּבָוֹ וּפְּרָשָׁיוּ בְּהָבִיהוֹן כֹּל סוּסָנָת פַּרְשָׁה נירְדְפִּי מִצְרַיִם נִיְבָאִי אַחֲרֵיהָם יּרְדַפּי

מֹלֵבוֹם: אָשׁ וְעְּגָן וַנְּיִהְם אָת מִהַנָּה ** יְהֹנְהֹ אֶל־מַחֲנָה מִצְּרַיִם בְּעַמָּוּר 🚆 וַנְיָהְי בְּאַשְׁמְנְבֶת תַבֶּפֶר וַנִּשְׁכֵל וַהַנָה בְּמָפֶרה צַבְּרָא וָאִסְחַכִּי

زخُلُم خُلُم خُمُمُدُّنُهِ: (حَ) אַנוּסָה מפָּנֵי ישָּׁרָאָל בַּי יְהַנָּה ²⁵ וְיְנְהַגַּהְוּ בִּכְבֵּדָת וַיֵּאִמֶּר מִצְּרַיִם אָר אֹפַּן

مُنْفَرُكِنَا نَمْشُمُعُكِكِنَا:

בְתְבּוֹהִי וּפְּרְשׁוֹהִי לְגוֹ יַמְּא: はれしゃい نشلاح

וְמִּגְּהָ נְע מִמְּבוּנִים צְבְׁמִאָּבְ בּיִ בְּמִנְּהַ צְּבִּהְנִים צְבִׁהָּנִים בּיִּבְּהָנִים בּיִּבְּהָנִים בּיִּבּ וֹמֹלֵלֵא **さればなしょける**

בּהְבֹּב לַבוּוֹ לַבְבִין בַּמִּבָּיוֹם: אָב, בא פוא וּבוּבוֹשׁא בּייָ مُمُلَمُ لَمُ لَمُ لَا كُلُو نَهُلَمُ لَا يُعَلِّمُ لَمُ لَا يُعَلِّمُ لَا يُعَلِّمُ لَا يُعْلِمُ لَ ימֹבּלבוּגוֹ לִבוּגוֹ בּטַׁמִוּבּ וֹאֶּמָבוּ מּבְׁבְּקְינִּנְ וֹאַמֹּנֵי, וֹט עּלְעִּקְ, בְטִכּיהוּוִן

> divided. sea dry land, and the waters were wind all the night, and made the the sea to go back by a strong east over the sea; and the Lord caused And Moses stretched out his hand

and on their left. wall unto them on their right hand, dry ground; and the waters were a into the midst of the sea upon the And the children of Israel went

chariots, and his horsemen. of the sea, all Pharach's horses, his went in after them into the midst And the Egyptians pursued, and

the Egyptians. cloud, and discomfited the host of To bus orth to relliq out and of upon the host of the Egyptians watch, that the Lord looked forth And it came to pass in the morning

against the Egyptians.' for the Lord fighteth for them Let us flee from the face of Israel; heavily; so that the Egyptians said: wheels, and made them to drive And He took off their chariot

קַדְיס (ישעיס כו, מ): ויבקעו המים. כל מיס שנעולס (מכילמה פ"ד): ַ שַׁפִּינֻס (ירמי' ימ, יו), יְבֹּח מְדְיִס רוּתַ ס' (סושע יג, מו), רוּתַ סַמְדְיִס שְׁבֶּבְרְּ בְּלָב יַמִּיס (יתוקחל כו, כו), סָגָס בְּרוּמוֹ סַמֵּשָׁס בְּיוֹס (IS) ברוח קדים עזה. זכוח קדים שסיא עום שזכוחום, סוא הכוח שהקצ"ה נפרע זה מן הרשמים, שנאמר פְרוַחַ קַדִּים ללכת כל סלילס, וסמשך של ערפל ללד מלריס: ולא קרב זה אל זה. מתנס אל מתנס (מכילתא פ"ד):

(32) כל סוס פרעה. וכי מום אחד היה, אלא מגיד שאין כולם השובין לפני המקום אלא כמום אחד:

(\(\frac{1}{2}(1)\); בנו של ר' יוםי הגלילי, כל מקום שנהמה בו מהומה, הרששה קול הוה, ווה הב לכלן, ויַלְשָׁם ה' בְּקוֹל בָּדוֹל וגו' על בְּלִתְּ משממטום (מכילחה פ"ק): - ויהם. לשון מסומה, השטורר"ימון בלט"וערבבה, נטל שָבְּנִיוֹה שלהס. ושנינו בפרקי ר' הליעור (במדבר כג, יד), לְמַקַל מְבוּמָה: בעמוד אש ועון. עמוד ענן יורד ועושה אומו כמיט, ועמוד אם מרמיחו, ועלפי מומיסס . אונקלוס מַשְרַם: - וישקף. - ויצע, כלומר פנה אליהם להשחיחם. וחרגומו וָאָשְּׁבָי, אף הוא לצון הצמה, כמו אָבָה לַבִּים ו הלומר אני, לפי שהלילה חלוק למשמרות שיר של מלאכי השרם, כם אחר כם לשלשה חלקים, לכך קרוי אשמורם, וזהו שחרגם (24) באשמרה הבוקר. שלשת חלקי הלילה קרוין אשמורת, ואותה שלפני הצקר קורא אשמורת הצוקר (צרכות ג.).

שנשטרו במלרים: בכבדומ: נלחם להם במצרים. במלרייס. דבר אחר במלריס, בארן מלריס, שכשס שאלו לוקיס על סיס, כך לוקיס אומס וינהגהו בכבדות. בסנסגם שסיא כבדס וקשם לסס, במדס שמדדו וַיַּכְבֵּד לָבֹּו סוּא וַעַבְּדָיו (שמוח ע, לד), אף כאן וינסגסו (es) ויסר את אופן מרכבותיו. מכק האש ושרפו הגלגלים, והמרכצות נגררות, והיושנים בהם נעים ואבריהן מתפרקין:

יְדְרָ עַלְיהַ יְנְיָהְ הַעָּיִם עַלָּים עַלָּים עַלְּיך יְדֶרָ עַלְ יַמְּאַ וִיחִיבוּן עַיָּאַ ניְאַמֶּר יְהְוָׁהֹאֶל־מֹשֶׁׁה נְמֶה אָתְ־ נִאָּמִר יִיְ לְמֹשֶּׁה צָּבִים יָתּ

ימֹגַבוֹם לֹסִים לְשַׁבָּאַנִיוָ וֹנִתֹּבַ رء رؤهد رؤه خوزند جهر ځلائين <u>וַנְּמַ מֹשֶׁה אֵת־יָדוֹ עַל־הַנְּם</u>

יְהְנֶה אֶת־מִצְרָיִם בְּתָּוֹך הַנֶּם:

ַנְמְאָׁר בְּהָהַם עַּר־אָּחָר: עַבּאָים אַחָריהָם בַּיָּם לָאַר וֹנְמֵּבׁוּ עַמָּנִם וֹנְכַפֿוּ אָטַעַבַיבְבֶבֶ וֹטִבוּ מִנֹא וֹטִפּוּ זִט בִּטִבּנֹא וֹנִי

מומונם ומשמאלם: בְּתַּוֹךְ הַיְּםְ וְהַמַּיִם לְהָם הֹמָה בְּגוֹ יַמָּא יּעִיָּא לְהוֹן שׁירִין بختر نَّمَكُمْ يَكِّرُهُ حَيَّقُمُكُ بَحَدَّ نَمُكُمْ يَكِرِدَهُ خَيَّقُمُكُمْ يَكِرِدُهُ خَيَّقُمُكُمْ

שְׁבָּת תַיֶּים: וֹמֵּבְאָבְ אָּעַבַמִּגְּבְוֹם מֵעַ מִּבְ_ב וֹמָבָאָבְ זִעַ מִגִּבָאָ, מִוֹטֵּוּ מִּבְ וַנּוֹשְׁע יְהוֹה בַּנִּוֹם הַהָּוֹא אָתַר וּפְּרַק יָיָ בִּיוֹמָא הַהוּא יָת

בְּיהְנְה וּבְמִשֶׁה עַבְּדְּוֹ: (פ) וויראו העם אחירולה ויאַמינו אַשֶּׁר עַשָּׂה יְהוָה בְּמִצְּרַיִם ينْ إن بَالِي اللَّهُ مِن اللَّهُ اللّ

מְצְּבְׁנִם מִּלְ-ַנְבְּבָּנִ וְעַלְ-פְּרָשֶׁיוּ: פְּרָשֶׁירּוֹן:

מֹאַבְאֵי בַּוּנו נַמַּא: לַנוּלַפֿוּע וּמָגַּבאָנ ホレビル ומא וער ומא לגלו גפלא נאָבים מֹשֶׁה יָת יָדִיה עַל

אַמְּטְאַר בְּהוֹן עַר חַר: באלה בטבונו בומא לא

מֹּמֹנֹבוּנוֹ וּמִפַּמֹאַלְבוּוֹן:

ביף ימָא:

וְנְוֹנִא וְשְׁבְאַב וְתְ גְּבִוּנָת וְדָא

יִבְנְבִיאִית משֶּׁה עַבְּרֵיה:

chariots, and upon their horsemen. upon the Egyptians, upon their that the waters may come back Stretch out thy hand over the sea, And the LORD said unto Moses:

the Egyptians in the midst of the against it; and the Lord overthrew appeared; and the Egyptians fled its strength when the morning over the sea, and the sea returned to And Moses stretched forth his hand

29 upon dry land in the midst of the But the children of Israel walked much as one of them. into the sea; there remained not so Pharaoh that went in after them horsemen, even all the host of covered the chariots, and the And the waters returned, and

their left. them on their right hand, and on sea; and the waters were a wall unto

upon the sea-shore. and Israel saw the Egyptians dead 30 out of the hand of the Egyptians; Thus the Lord saved Israel that day

LORD, and in His servant Moses. the Lord; and they believed in the Egyptians, and the people feared which the Lord did upon the And Israel saw the great work

- (26) וישובו המים. שוקופיס ועומדיס כחומס, ישובו למקומס ויכקו על מלריס:
- 9170: ומשמברין ביס, ונמן סקב"ס בסס מיום לקבל סיפורין: וינעד. וְשַׁנִּיק, וֹסוֹפֿ לשון מרוף בלשון הרמי. וסרבס יש במדרש ורכין לקראת המים: וייגער הי. כאדם שמנער את הקדירה והופך העליון למעה והתתתון למעלה, כך היו עולין ויורדין (22) לפנוח בקר. לעמש ביוקר פונה לבא: לאיחנו. למקפו הראשון: נסים לקראחו. שהיו מהוממים ומעורפים
- (28) ויכסו אח הרכב וגרי לכל חיל פרעה. כך דרך המקראות לכתוב למ"ד ימירה, כמו לֶלֶל בֵּלֶיו פַּעַשֶׁס וָמשָׁת (שמית
- (98) וירא ישראל אח מצרים מח. שפלמן סיס על שפמו, כדי שלה יהמכו ישרהל, כשס שהנו עוליס מלד זה, כך סס בוי ד) י וכן לְכִיְ בֹּיְי, שַׁמְּשֵׁבּׁן י בִּבְיְ הֹבְּבַׁמִו (שִם ימ) י וֹימִבְשָׁם וּמִימִבׁי.שָׁם לְכֹּיְ בֹּיְי,שָׁם יוּטִינִם טְרָשָ שַלוּוֹ לְשִוּוֹ:
- ממש פן, והמפרשו ימקן הלשון ממר ענין הדבור: (IE) אח היד הגדולה. את סגבורס סגדולס שעשתס ידו של סקב"ס. וסרבס לשונות נופלין על לשון יד, וכולן לשון יד שולין מלד אמר רמוק ממנו, וירדפו אמרינו:

For brevity, all notes of breaks in the Song of the Sea are omitted. For the proper formatting for this

אַז יִשִּׁירַ־מּשָׁתֹ וּבְנֵּי יִשְׁרָאֵל אָתִּ יא תַשִּׁירֶת תַזּאִת לִיחִנְת נַיּאִמְרָנּ לֵאמֶר אָשֶׁירֶת לֵיחנְת בֶּי־נְצָּת

נְאָב סָוּס וְרֹכְבָוֹ רְמָב בַּיָּם:

וְנְבְּבְּנְהְ נְמָא בְּנְמָּא: וְנֵיאִנְיִא בִּילְיִה הָיִא סִּיּסְיָּא בְּנִי הְיִּאְנִיא בִּילְיִה הָאְ יִּנְוֹטְנִיּא וְאָמְרִוּ לְמִימָר וְמָּבְּּח וְנִינִר הַנְיִ שִּיְמְּבְּחִיתְּא הַנְאָ בְּנִים הָנְ בְּבֵּן מֻבְּח מְמֵּח וּבְנִי וְמְּבָאַל

Then sang Moses and the children of Israel this song unto the Lord, and spoke, saying: I will sing unto the Lord, for He is highly exalted; The horse and his rider hath He thrown into the sea.

ΛХ

נאפלם פון מיני: ליה מקדש אלקה דאבה ין אמר במיקביה והנה לי היקפי הין אלהי היקפי היה היה היקפי היה

The Lord is my strength and song, And He is become my salvation, This is my God, and I will glorify Him; My father's God, and I will exalt Him.

(S) עזר וזמרח יח. מרקלים מכגם פוֹקְפִי וָמָשְׁבַּמָפִי, עזי כמו עזי בער"ק, וזמרם כמו וזמרסי, ומני ממס על לעזן ממקרם, שמין לך כמוסו בנקודמו במקרם, מלה בעלעם מקומות שסיה ממון הלל וזמרם, וכל שה מקומות נקוד ער"ק, ס' שיי וְמָשִׁי (ירמיס עו, יע), שִיּי הֵּנִייְדְ מִשִׁיִּ (מסליס יע, י), וכן כל מיבּם במ עמי הומית הנקודה מלהפו"ס, כעסיה מהכרם במית שליעים והיים היים, יעו, שִיּי הֵּנִייְ הָשִׁיִּ (מסלים יע, י), וכן כל מיבּם במ עמי הומית סנקודה מלהפו"ס, כעסיה מהכרם במית שליעים והיים היים (בעו, מלי במסף, הרהעונים נקודם בעור"ק, כגון עו עוי, כוק רוקי, מק מקי, על עולו, ימור מין כלו, ועליעים על כלו. ומלו עלשס עוי וזמרח, על כהן ועל יעעים ועל מסלים, נקודה במעף קמי"ן, ועוד היין בהמר מים כמוד וומרח, מל הומרם, וכלם ממוך להס ויסי לי ליעועה. לכך הני הומר ליישב לעון המקרה, עהיין עוי במי עווי, ולה וזמרח כמי לי ליעועה. לכך הני המר ליישב לעון המקרה, עהין עוי במי עווי, ולה וזמרח במי וומרח, הלב וומרח, הלב מוי במי ליל מוי עם דבר הוה, כשי בי לי ליעועה, ומרח לבוק הומר מי, מל, על הְנְבָּיַם בְּעִיְ הָהֹ הִים לני לימים בי כל, ליעון וומרח, לעון לה הַוְמִיר (ויקרה כה, לו, שָּיִי שְּרָי בְּעָ הָי לִינִי שַּיָּ בְּעָרִי הִים לוו ומרח, על עון בּבְּי בְּשָׁרְים (קבלח ג, יח). ולעון וומרח, ולל הומרם על לעון ויהי, על הוער שיה לו לומר שיה לוו ליעוע היה לו למים היה, ולל המה היה, על הוער מיה לו לביי היה לוונה הוח היה ול הקיה בים לו לומר שבה לעון הלו היו וה דוגמחו, היק הַשְּי בְּשְׁיִי הַיִּי לִינִי בְּשִׁי בְּשִׁי בִּי בְּשִׁי בִּשְׁי בִּי לִישִׁי בִּשְׁי בּבִּי בְּשִׁי בִּשְׁי בִּשְׁי בִּשְׁי בִּי בִּי בְּשִׁי בִּשְׁי בִּי בְּשִׁי בִּשְׁי בִּשְׁי בִּשְּי בִּשְׁי בִּשְׁי בִּשְׁי בִּשְׁי בִּשְׁי בִּשְׁי בִּשְׁי בִּשְּי בִּשְׁי בִּשְׁי בִּשְׁי בִּשְׁי בִּשְׁי בּשְׁי בִּשְׁי בִּשְׁי בִּשְּי בִּשְׁי בִשְׁי בִּשְׁי בִּשְׁי בִּשְׁי בִּשְׁי בִּשְׁי בִּשְׁי בִּשְׁי בִּשְׁי בִשְׁי בִּשְׁי בִּשְׁי בִּשְׁי בִי בְּשְׁי בִּשְׁי בִּשְּי בִּשְּי בִּי בִּי בְּיִי בְּשְׁי בִּשְׁי בִי בְּשְׁי בִּי בִי

יִרוֹּןָר צִיִּשׁ מִלְחְמָֻר יְרוֹּןָר שְׁמִוֹּ:

שְׁמִּבְעוּ תַּוֹרְנְףְ יאָכְבֻמוּ כַּקִּשׁ:

ל יבְרַב גָּאִינְהָ הַהְרַס קָמֶיִרְ

בְּמִוַ אֶבֶּוֹ:

خته_فياء:

- מֹאֶבׁוּ נֹגִּעוֹן טַבְּנֹא וֹנֹ
- מובלט פולה וחילו יבה רחבי פולה ומשרימיה שדי
- בַיָּם וּמִבְּחַר שֶׁלִשְׁיוֹ מֻבְּעַּוּ בְיַמָּא וּמִבְחַר גִּבְּרוֹהְוֹ אִשְּבַׁעוּ בְיַם־סָּוּף:
- לְמוּמִׁלוֹא בֹאַבֹּוֹא: י הְּהֹלָת יְבַסְיְמֵוּ יְרְדְוּ בִמְצוֹלְת הְּהוֹמֵיָא חֲפוֹ עַלְיהוֹן נְחַתוּ
- יהוֶה הְרַעֵּץ אֹנֵב: יְהוֶה הְרַעֵּץ אֹנֵב: ְנֵי שְׁבְּנְע סְנְאָׁנֵי: נְמִּנְלְּצִּ נִמְּנִלְצִּ נְמִּנְלָּצִּ
- מִגּגנוּן בְּנוּבְא לְכַּמִּא: خِلَكُمَا لَا لَا يُعَالَىٰ اللَّهُ ال いばは

- LORD is His name. The LORD is a man of war, The
- chosen captains are sunk in the Red + hath He cast into the sea, And his Pharaoh's chariots and his host
- down into the depths like a stone. The deeps cover them— They went
- dasheth in pieces the enemy. 6 in power, Thy right hand, O LoRD, Thy right hand, O LorD, glorious
- consumeth them as stubble. sendest forth Thy wrath, it that rise up against Thee; Thou 2 excellency Thou overthrowest them And in the greatness of Thine

עלי מימי אבומי: סעניון: 🛮 אלהי אבי. סוא וה, ואכוממנהו. אלהי אבי, לא אני מחלם הקדושה, אלא מוחוקם ועומדם לי הקדושה, ואלהומו י). דבר אחר ואנוסו, לשון נוי, אספר נויו ושבחו לבאי עולס, כגון עַס דּוֹדֶךְ מִדּוֹד, דּוֹדִי צַח וְאָדוֹס (שיר השיריס ה, מי), וכל כאמס שפחס על סיס מס שלא כאו נציאיס: דאנוהו. אונקלום מכגס לשון ניס, עֶס שַּבְּּבְּן (ישעיס לג, כ), לְעֵיס לֹאן (שם מס, ַ וַמְׁשֶׁר לֹחׁ שְׁס לְּבֹּו מֻלְ דְּבַר ס'וַיַּעֲוֹב (שמום ט, כחׁ), סיס לו לומר טוב: זה אלי. בכבודו נגלס טליסס וסיו מרחיץ חומו בחלבט,

- אם כל באי עולס, ולא כמדת מלכי אדמה, כשהוא עומק במלחמה פונה עלמו מכל עםקיס, ואין בו כח לעשות זו וזו: לְבְּמֹּוֹם (שמואל־אַ יו, מס). דבר אחר ס' שמו, אף בשעס שסוא נלחס ונוקס מאויביו, אוחו סוא במדחו לרחס על ברואיו ולווך (מלכיס־ה ב, ב), לגבור: די שמו. מלהמותיו לה בכלי זיין, הלה בשמו הוה נלהם, כמו שהמר דוד וְהְנֹכִי בָּה הַלֶּיךְ בְּשֵׁם ה' (3) - ה' איש מלחמה. - בעל מלממה, כמו פֿישׁ נַעֲמִי (רוֹם פֿו, גו), וכל פֿיש ופֿישך ממורגמין בעל, וכן וְפָוּקַפְּ וְבְיִיםַ לְפִּישׁ
- לגמול לסס כמדמס ששעבדו אם ישראל במומר ובלבניס: מימ, כמו שָבַּשְּׁמִּי בִּיוֵן מְלִילֶּה (מהלים סמ, ג), וַיִּשְׁבַּש יִרְמְיָהוּ בַּשִּיִּש (ירמיה לח, ו. מכילחה פ"ד). מלמד שנעשה הים טיט, משממש באלו במקום המפעל: ומבחר. שם דבר, כמו מרכב, משכב, מקרא קדש: שבעו. אין עביעה אלא במקום (+) ירה בים. 🎍 שַׁדִּי בִּנְשָׁל, שֹדִי לִשוּן ירייס. וכן סוֹח מומר מוֹ יָלס יִנְּכֶס (שמוח ימ, יג), חו הַשְׁמָדַטָּס מִּישֶׁקְדֵי, וסחי"ו
- אבן. ובמקום אמר לללו כעופרה, ובמקום אחר יאכלמו כקש, הרשעים כקש, הולכים ומעורפין עולין ויורדין. בינונים כאבן, יכפיומו, אין דומה לו במקרא בנקודמו, ודרכו להיוח בנקודמו יכפיומו במלא"פוס (גם כאן מוכח להיוח חולם כמ"ש): 📁 כמו מָדֶּשֶׁן בֵּימֶך (מַסְלִיס לוּ, עו), וסיו"ד כחשונה שמשמעה לשון עמיד, כך פרשוהו, מצעו ביס מוף כדי שיחורו המיס ויכמו חוחן. (5) יבסימו. כמו יכסוס, וסיו"ד האמלעים ימירה בו, ודרך מקראום בכך, כמו ובְּבֶּרֶךְ וֹלֹפֹּרָ יִרֶבָּיֵן (דברים ה, יד), יִרְיִין
- סמויב, ודומס לו וַיִּרְשָׁלוּ וַיְרֹכְּלְנוּ מֹת בְּנֵי יִשְׁרֶמֵלֹת בֹשופּעים (י, ת). (דבר מֿחר, ימינך סימדרת בכת סימ משברת ומלקס מויב): כמו רַבְּמִי עָס, שְׁרָמִי בַּמְּדִינִוּת (חֿיכס ח, ח), גְּנְבְּמִי יוֹס (ברחֹשית לח, לע): חדעין אויב. ממיד סיח רועלת ומשברת שׁבְׁעִׁמְּבֶּׁה בְּנֶּרְ בַּנְּלְ, הַּלְּגִי (יִשְׁמִיה בוי, ו), וְנְמַן מַּרְצְׁם לְנִמַלְה נַמַלְה לַמְלְה לַמְלְה לַנֶּלְ בַנְּלָגִי שָׁנִי (תּהלים קלו, כחבי): באדרי. היו"ד יתירה, ד)' לְּבְלֵי מַ, וִדוּ, לְבְלֵי מַ, אֲמַׁלִּמַ לְנִי בֹּלוּיִם חֹלְיִנִי לְבָבָ (מִמְלִים לֹכִנִי שָׁבִי)' הוּבֹי הוּבֹי בַּבְּבֹי הוּבֹי בַּבְּבֹי אָיִב (אופהים מ'יב)' (שם לג, ג), לה לַני ה' ל ה לַני (שם קעו, ה), מַשְׁנֶה נְמֻׁם ה' מַשְׁנֶנְה מָח הַשְׁמִּנִים (הושע ב, כג), מַלִּנִי לַה' מַבֹּי הְשִׁנִיְה (שופעים ה, פִּי הִנְּה מֹיְבֶּיְךְּ יֹחְבֵּרְרִּ (מְהְלִים כִבּי, י), עַד מְמַי רְשְׁשִׁים ה' עַד מְמַי רְשְׁשִׁים בַיְעַלוּ (שׁס כִד, ג), נְשְׁחֹי נְּקְרֹוֹת קֹולָם . אחם. ופשומו של מקרא, ימינך סנאדרה בכה מה מלאכהה, ימינך, היא הרשך אויב, וכמה מקראות דוגמהו, פִי הַבֶּה מֿיְבֶיך ה' . אם ישראל, וימינך סשנים מרעץ אויב. ולי נראס, אומס ימין עלמס מרעץ אויב, מס שאי אפשר לאדס לעשום שמי מלאכום ביד (6) ימינך. ימינך. שני פעמיס, כשישראל עושין רלונו של מקוס השמאל נעשיח ימינן: ימינך ה' נאדרי בכח. להליל וסכשרים כעופרת, שנתו מיד:

בַבְיָם: בְּמִוְ־נֵּוֹר נִוְּלְיִם לֵפְּאָנּ הְחִוֹמָת קְמִנְּ בְּשִׁנִּ אָנְלִיָּא קְפִּוּ הְחִוֹמֵי

עובי הורישמו ידי: שְׁלֵּלְ טִּמְלְאָמוּ נַפְּשִׁיג אָחַבֵּלְ דַּחָנִה אָמָר סְּנְאָה אָרָדּוֹף אַנְיר אוֹיֶבְ אָרְדִּרְ אַשְּׁיג אָחַבֵּלְ דַּחָנָה אָמָר סְנָאָה אָרָדּוֹף

למופגע למום אַבּירִים:

בְּלְבָּא בְּיַמָּא: וּבְרְוּחַ אַפֶּּיִרְ נֶנֶעֶרְמוּ מַנִם נִצְּבָוּ וּבְּמִימַר פּוּמָרַ חַבִּימוּ מַיָּא

השיצינון יָדי: منتبا تغمر همريك عندن

₫₫.Ġ.l: ומא אַמִּטֹלַמוּ כֹּאַבֹּבֹא בֹמוֹנוֹ ס לְשָׁפְּׁעַ בְּרוּחַהְ כִּפְּמִוּ וְחַ צֵּלְלְוּ צִּמָרְהְ בְּמֵימְרָךְ חַפְּא צֵּלִיהוֹן

> of the sea. deeps were congealed in the heart floods stood upright as a heap; The 8 the waters were piled up—The And with the blast of Thy nostrils

destroy them. will draw my sword, my hand shall lust shall be satisfied upon them; I overtake, I will divide the spoil; My The enemy said: 'I will pursue, I will

lead in the mighty waters. 10 the sea covered them; They sank as thou didst blow with Thy wind,

ועל זה קורא אומס אויביו של מקום: הקמים על ישראל, וכן הוא אומר, פִי הַבֶּה אוֹיְבֶיף יֶהֶמְיוּן (מהלים פג, ג), ומה היא ההמיה, עַל עַמְּף יִעַרִימוּ מֹוּד (שם שם, ד), נסרסיס, ק"ו כששלח בס חרון אף יאכלמו: חהרס. ממיד אחס סורם קמיף סקמיס נגדך, ומי סס סקמיס כנגדו, אלו (7) וברב גאונך. מס סיד בלבד כועלת סלויב, כשסול מכימס בכוב גלונו לו יסכום קמיו, ולס בכוב גלונו לבד לויביו

במווק סיס, ודרך המקרמות לדבר כן, עד לַבּ הַשְּׁמֵיִס (דבריס ד, ימ), בְּלַבּ הָמֵּלָס (שמומל־בּ ית, יד), לשון עקרו ומקפו של שַּקְפִּישַׁנִי (איוב י,ו), שסוקשו ונעשו כאבניס, וסמיס זורקיס אם המלריס על האבן בכח ונלחמיס בס בכל מיני קושי: 👚 בלב אלא במלאפו"ס (מול"ס), כמו שִׁימָס דִמְעָמִי בְּנֹאֹרֶךְ (מסליס נו, ע), אָמ נֹאִד בֶּמָלֶב (שופעיס ד, כ): קפאו. כמו וְבַנְּבִינֶס שַׁמַד (יסושע ג, מו), וַיַעַמְדוּ גַד שַׁמַד (שס יג), וחֿין לשון קימס ועמידס בנחדות חלח בחומות ולבוריס, ולח מלינו וחד נקוד סיס כנד כמו כנאד, וכונם לשון סכנסה, סיס לו לכמוצ מכנים כצנאד מי סיס, אלא כונם לשון אוסף ולוצר סוא, וכן קמו גד בד. לשון לְבוּר וכנום, כמו גֵד קֶלְיר בְּיוֹס נַתַּלְה (ישעיה יו, יח), פֹנִם פַבָּד (חהלים לג, ו), לח כחב כונם כנחד חלח כנד, וחילו רוח שילה מאפך יבשו המיס, והם נששו כמין גלים וכריוח של ערימה שהם גבוהים: – כמו גד. – כתרגומו בְשׁוּר, כחומה: מרגס לשון ערמימות, ולשון לחות המקרה כמו עַרֶמַת הְשָׁיָם (שִׁיַר השיריס ז, ג), ונלצו כמו נד יוכיה: נערמו מוש. ממוקד ממימום, על כן סום אומר וַמַמְמֹו בְּעֵבְס בֹו (אֹסִמר אֹ, יג), ובנוח סממס אומר, נמקררס דעמו: נערמו מים. אונקלום ל, ל), לשון שרפס ומוקד, שסנחירים ממחממים ונחרים בעם סקלף וחרון, מגורם חרם, כמו רלון מגורם רלס, וכן חמס לשון במעס, בממכם שבה (נה:), כך נרפה בעיני. וכל אף והרון שבמקרה אני אומר כן, הרה אף, כמו וַעַּלְמִי מְרֶה מָנִי הֹרֶב (איוב אַמֶשֶׁס לֶךְּ (שֹס), ולמען מהלמי אֿשיס מעס באֿפי, לפחוס נחירי בפני האף והרוח שלא ילאו. לך, בשבילך. אחעס, כמו נאקה "ד, ש), וזסו שממר לְמַשַן שְׁמִי מַּבַּיְרַיְךְ מַּפִּי (ישעיס ממ, ש), כשועפו נמס נשיממו מֿרוכס, וכשסו מֿרושם נשיממו קלרס. וקַבּלָּמִי בפי ססוס, שיוכלו לסבין דבר. כשהדס כועם יולה רוח מנחיריו, וכן עֶלֶם עָשֶׁן בְּפַפּו (חסליס יח, מ), וכן ומֶרוּחַ פֿפּו יִכְלוּ (הֿירִבּ (8) וברוח אפיך. סיולא משני נמירים של אף, דְּבֶּר סכמוב כביכול בשכינס דוגמת מלך בשר ודס, כדי לסשמיע אוון סבריות

מולים ומַשַּבוֹיר (שמוחל-ה בּ, ו): הלשון מוסג על היין, יכן וְהַבִּיקוּ מַרְצֹּוֹמֶס עַל יְפִי מֶבְמֶמֶךְ (ימוקאל כמ, ו), דמירס: הורישמו. לשון רישוח ודלום, כמו ששירים א, ג), וְלֹא שוּבַק מִפְּלִי אָל בֶּלִי (ירמיס מת, יא). לא הורק הכלי אין כתיב כאן, אלא לא הורק היין מכלי אל כלי, מלינו ולפרש אריק חרבי כלשון וַיָּבֶק אָם שַנִיבְיו (בראשים יד, יד), אודיין בחרבי, מנינו הלשון מוסב אף על היולא, שָמֶן פּוּרַק (שיר יאל מאמר, אין לשון ריקום נופל על היוצא, אלא על המיק ועל השק ועל הכלי שיצא ממנה, אבל לא על החרב ועל היין, ולדחוק . אם המער בשליפסו ונשאר ריק, נופל צו לשון הרקה, כמו מֶרִיקִים שַׁמֵּישָׁם (בראשים מב, לה), וְבֵלִיו יֶרִיקוּ (ירמיה מה, יצ). ַ בְּשְׁבֵי שַׁבְּיבְנִי (פֿיוב לפֿ, לו), כמו פֿגיד לו. פֿף כפֿן ממלפֿמו, ממלפֿ נפּשי מסס: אריק הרבי. פֿשלוף, ועל שס שסופֿ מריק א, מו), כמו נסם לי. וְלֹא נְכְלוּ דַּבְּּרוֹ לְשֶׁלֹם (בראשׁים לו, ד), כמו דבר עמו. בְּנֵי יְלְאָלִי (ירמיה י, כ), כמו ילאו ממני. מִמְפַּר רוחי ורלוני, ואל מסמה על מיבה המדברת בשמים, ממלאמו ממלא מהם, יש הרבה כלשון הזה, פִי אֶבֶן פַנֶּבֶּ נְמַפֶּנִי (שופטים (פ) אמר אויב. לעמו, פְּשֶׁפְּסַ בדבריס ארדוף ואביגס ואחלק בלל עס ברי ועבדי: המלאמו. ממלא מסס נפשי.

(10) נשפח. לשון הפחה, וכן וְגַס נְשַׁף בְּסֶס (ישעיה מ, כד): צללו. שקעו, עמקו לשון מלולה: כעופרח. הבר,

יקרים שחביב על האדם:

מֶּגַבְמָכִּע בַּאֶּלָםְ גִעַנְּע

तृत्रंत थ्यंत द्वद्रश्नः

جَارِيًا: בַּטִבְּה נֵאָבֶּר בַקַּבַשׁ נוֹרֵא יִי כִית אֵלִה אַלְא אַהְּ אַדִּיר

تظيئك

בַּלוּדִשְׁא דָחִיל הוּשְׁבָּחָן עָבִּי קית בֶּר מִנְּךְ אַתְּ הוֹא אֶלְהָא

и smong the mighty? Who is like Who is like unto Thee, O LORD,

בלענוון

Fearful in praises, doing wonders? unto Thee, glorious in holiness,

Thou stretchedst out Thy right

hand— The earth swallowed them.

strength to Thy holy habitation. Thou hast guided them in Thy 13 people that Thou hast redeemed; Thou in Thy love hast led the

The peoples have heard, they

Then were the chiefs of Edom the inhabitants of Philistia. tremble; Pangs have taken hold on

Canaan are melted away. them; All the inhabitants of Moab, trembling taketh hold upon 10 nem yinghted; The mighty men of

pass over, O LORD, Till the people are as still as a stone; Till Thy people 16 By the greatness of Thine arm they

pass over that Thou hast gotten.

にアロスロン ĘĠĽ הביהוץ التولح

כַל צַבְוּוּ יָנִיבָּיוּ

שַּׁלִיפֵּי מואָב אַמַרְנּוּן רְתִיקָא

خلتالي

מְּטִׁמִּ מֹטִמֹיִא נוֹמוּ בַּטַבְא

rētāra rēļi, enīgēr

בּבּבוני בַּמַבְוֹטִבּ לַגַּמָּא בַּוֹן

מֹם_וֹנ בֿוֹלונוֹני:

יַשְׁלַר שַּקְּר יְהָנָה שַּרְיַנְעַ

מוֹאָב יְאִנְזַמִוּ נְיָמַר נְמֵנוּ כִּל

± שְׁמִׁמֹּנ מַפֵּנִם וֹבְּנִּוֹנוֹ בַוֹּכִ ×ָּבְוֹנִי

تَتَكِّنَ خُمُنُكُ هُمِـتُتِكِ كُلِيَّكِ خُلِيَةِ:

פּ לְחֵיהָ בְחַסְיְרָ עַ עַם זָּי נְּאֶלְהָּ

יי למִיתִ יְמִינְדְּ הִבְּלְעֵמוּ אֲבֶץ:

ישְבֵּי כְּנְעַוֹּ:

بهٰڐ، ڂڋۿٮ:

אַ זֹבְנַבְּיְ אַבְוָפָּר אֶבְוָם אָנְלָּי בַּבּוֹ אַנַבְּנִי נַבְּנַבָּי אֶבְוָם

מּמָא בַּנוֹ בַּפַבַלַטַא נִע נַבְבַנַא: מּמַּבׁ גֹוֹ נִע אַבְנוָלָא מַב בַּוֹמַבַּב imudil ėvėta al liatl لانظفك بمقح بإجابها يدبنمتا بقوب

ÄÜĒL

בפקשת:

ÄLLLICH

אַרְעָא:

ڮٚڐڔڟ۪ڟ

לבולא בעובהב:

פלו"ם בלע"ו:

יראוי מלהגיד מהלומיו פן ימעמו, כמ"ש לְּךְ דֻּמִיֶּה מְהַלֶּה (שם סה, צ): (II) באלים. זמוקיס, כמוי וֶּשְׁמ מֵּינֵי שְּׁמְבֶּין לְּמֵח (ימוקלל יו, יג), מֵּינִוּ יְּשְׁיַבְּמִי מוּשְׁם (מסליס כז, כ): נורא חהלה.

וס' יַשֶּׁס יָלִי וְכָשַׁל שׁוֹב וְנְשַׁלְ שָׁוֻר (יִשְׁשִׁיִּס לֹה, ג), משל לכלי וכרכית הנתונים בידי אדם, משה ידו משע והן נופלין ומשתברין: (21) נשיח ימינך. כשהקב"ה נומה ידו, הרשעים בְּלִים ונופלים, לפי שהכל נמון בידו ונופלים בהמייחה, וכן הוא אומר,

(EI) בהלת. לשון מנסל. ולונקלום מרגם לשון נושל ומובל, ולל דקדק לפרש למר לשון סעברים: חבלעמו ארץ. מכאן שוכו לקצורס, בשכר שאמרו ס' סלדיק:

קימיס, וקרגוס מנשי גמ: (14) ירגוון. מסרגוין: ישבי פלשת. מפני שהרגו אם בני אפרים, שמיהרו אם הקן וילאו בחוקה, כמפורש בדברי

פ"מ), שהיו מחארניים ומלטערים על כצודם של ישראל: נגווגו. נמסו, כמו בְּרְבִיבִּים מְּמֹנְגָנֶּהַ (חהלים סה, יא). אמרו, (15) אליפי אדום אילי מואב. והלאלא היה להם לירא כלום, שהרי לא עליהם הולכים, אלא מפני אנינת (מכילתא שירה

ב, י. מכילמה שירה פ"מ): עד יעבור. עד יעבור. כהרגומו: קניה. הנצה משהר הומוה, כהפן הקנוי גדמים (16) חפול עליהם אימחה. על הרמוקים: ופחד. על הקרוזים, כענין שנאתר פִי שָׁעַעְנִי אָם אֲשֶׁר הֹוּצִישׁ וּגוי (יהושע עלינו סס באיס, לכלומינו ולירש את ארלנו:

69

מפור אַרני כונני יָבור: הְבְאָמוֹ וְהִשְּעֵמוֹ בְּהַר נַחַלְהִדְּ

81 : יהוְהו וּמִלְדְּ לִמְלָם וֹמֶּג:

Ţ<u>"</u>□: (₫) نَّهُ لَيْكُ لَٰذُكُ لِمُنْظُمُ لَٰ فَنَالِكُ الْمُنْظُلِينَ الْمُنْظِينَ الْمُنْظِينَ الْمُنْظِينَ الْمُنْظَ מַלְנִוֹם אָנוַ־מֵּנִי הַיָּהָ بكتر 61 יִבְפְּרִאָּיִן בַּיָּם וֹנְיָאָב יְבוְיָנִי בֵּי בָאַ סוֹס פַּרְעָה בְּרַכְבָּוֹ אֲרֵי עָאַלוּ סוֹסָוָת פַּרַעֹּה

וּבְמֶּחִלְת: حُدِ بِهِ مِن اللهِ َّالِيِيِّ اللِيَّالِيِّ اللِيَّاِيِيِّ اللِيَّالِيِيِيِّ اللِيَّالِيِيِّ اللِيَّالِيِيِيِّ اللِيَِّ oz אַבְּרֶן אָת־הַקּף בְּיִּדְהָ יַמִּצֶאן. וּשׁפֿעַ מִבְּיָם עַנִּּבֹיאָב אֲעַוֹיִע וּנִסִיבַה מָרָיָם נָבִיאָהָא אֲחָהַיִּר

בַּיָּם: (ס) בְּיִרְנְאָה נְּאָה סָוּס וְרֹכְבָוֹ רְמָה וֹאֹרוֹ הֵבָרם יִיְ אָרֵי אִהְנָּאִי עַל

וֹלאַבמֹּגֹאִ מוֹם: וּיֹלְכֹּנּ אָּלְאָּטִי זֹמִנִם בֿמּגְבַּר וֹאָזַרְנִי טַּלְטַא וִמָּוֹ בַּמּגָבַרא

> ئ هَنْظَرُن، نَلْك: מכונטב אַטפונטא וו מפבמא ٣٤٦٥٢٦٦ שַּׁהַלְנוּן וִתַּאָבְינוּן

עַּקְמַיָּא: וֹנְ מַלְכַנִינִינִי לְהַּלְמָא נּלְהַּלְמָנ

בְּגוֹ יַמָּא: بختر نَّهُلُّكُم لَاكِرْدِرِ خُنَّقُهُلُّهُ וּאַטוּב וֹוֹ הַבְּיִבוּוֹן וֹט מִי וֹמָא בּבְרַתְּכוּהְיִ וּבְפַבְּתְוּהִי בְּיַמָּא

נבטבינגן: כֿל נְשַּׁנָא בַּתְרָהָא בָתופָּין באַבורן יָת תופָא בִּירַה ונפַקא

סַנְּסְנֹא נְבַבְבַבֵּיה דְּמָא בְּנַמָּא: עוֹשׁנֹא וֹנִיאַנִּשׁא בִּילִיִּב בִיאַ נתַען לָהֶם מְרְיָם שֶּירוּ לֵיהֹוֹה יִמְעַנְיָא לְהוֹן מְרָיָם שַּבְּחוּ

וֹלֵא אַמִּבַעוּ מִנֹּא: וּנְסָּת מָמֵּׁע אָעַ־נֹאָבֹאָכֻ מִנָּם_ נֹאַמָּגִל מָמָּע נִע נֹאָבֹאָל מִנִּמָּא

> established. Lord, which Thy hands have Thee to dwell in, The sanctuary, O LORD, which Thou hast made for O, eylet inheritance, The place, O Plantest them in the mountain of Thou bringest them in, and

The Lord shall reign for ever and

midst of the sea. of Israel walked on dry land in the the sea upon them; but the children LORD brought back the waters of horsemen into the sea, and the with his chariots and with his For the horses of Pharaoh went in

with dances. out after her with timbrels and her hand; and all the women went sister of Aaron, took a timbrel in And Miriam the prophetess, the

hath He thrown into the sea. exalted: The horse and his rider 21 ye to the Lord, for He is highly And Miriam sang unto them: Sing

and found no water. went three days in the wilderness, the wilderness of Shur; and they the Red Sea, and they went out into And Moses led Israel onward from

לעמיד לבא שכל המלוכה שלו: . אֿממ, שנאמר שַׁף יָדִי יָמְּדָס אֶבֶן (ישעיס מח, יג), ומקדש בשמי ידיס, ואיממי יבנס בשמי ידיס, בזמן שס' ימלוך לעולס ועד, סמעס עליו וקף גדול, לספרידו ממיבת סטס שלאחריו, סמקדש אשר כוננו ידיך ס'. חביב בים סמקדש, שסעולס נברא ביד ניבא ולא ידע מס ניבא. מסרש"ל): מברוך לשבחך. מקדש של מעס מכוון כנגד כפא של מעלה אשר פעלמ: מקדש. נומלין (בבא במרא דף קי"ע:) ובמכילמא (שס פ"י), הבנים יכנמו ולא האבומ, אף שלא נגורה גוירת מרגלים עדיין, מכל מקוס (TI) חביאמו. נמנגא משה שלא יכנס לארץ, לכך לא נאמר חביאנו, (נראה שלא יכנסו לארץ וכרי, והכי אימא בהדיא פרק יש

בו שמוש, קמולה היא: (18) לעולם ועד. לשון עולמים הול, והוי"ו בו יפוד, לפיכך הול פתוחה, לבל וְ בְּלִיכִי הַיּוֹבַעַ נְעַד (ירמיה כמ, כג), שהוי"ו

(91) כי בא סוס פרעה. למשר גמ:

(IS) וחשן להם מרים. משה אמר שירה לאנשים, הוא אומר והם שונין אחריו, ומרים אמרה שירה לנשים (מכילמא פ"י): ומר: בחופים ובמחולות. מוצממום היו לדקניום שבדור שהקב"ה עושה להם נסים, והולילו מופים ממלרים: כדאימא במומס (יב:). דבר אחר אחות אסרן, לפי שמסר ופשו עליס כשולערעס, נקראת על שמו: אח החף. כלי של מיני (02) וחקח מרים הגביאה. סיכן נמנבלס, כשסימס למות לסרן קודס שנולד משס, למרס עתידס למי שמלד בן וכרי,

בָּן קְרֶאַ־שְּׁמֶה מְרֶה: מַנִם מִפְּּנְה כֵּי מָרֵים הֵס עַּלִּ- לִמִשְׁהֵי עַנָּא ְ מִפְּנְה צֵּרֵי נּיָבָאִ מִּרְטִר וְלָא יֶבְלוּ לִשְׁתָּח נַצְּּחוֹי

מבובון אַנוּן מַלְ כַּן לַבָּא מָּמִע ÇÇLL i5% i6.5k

Therefore the name of it was called of Marah, for they were bitter. 23 they could not drink of the waters And when they came to Marah,

ರ್ಷ-ಛ್ಯೂಗ: ÷ב וַיִּקְנִי הְעָּם עַל־מֹשֶׁה לֵאמִר וְאִּהְרָעִיי עַמָּא עַל מֹשֶּׁה

לְמֵׁנְמַרְ מֵּא נָהִשְׁנֵי:

drink? Moses, saying: 'What shall we And the people murmured against

ŗŸ¤ tĢ⊓r: تَقَرَٰتُ هُمُ هُمَ كُذِ بَٰكِ يَطَيُهُوُم فَيَدَ كَنِهِ كُنُهُ لَئِدًا لِمَقَا تَوْرَنِهِ: ַ קָּא וַנּהַאְבֶוּ אָרְ הַפָּּוֹם וֹיִמְּהָקוּ וּרְקָא לְתַּיָּא וּבְסִימוּ תַּיָּא הַּמָּוֹ ניּצְעָּק אֶל־יְהְנְה נִיּוֹרָהוּ יְהֹנְה

וֹגּלְ. בוֹבׁם וֹנֹ וֹאַלְפָּגע וֹנֹ אֹמֹא

ordinance, and there He proved made for them a statute and an waters were made sweet. There He he cast it into the waters, and the the Lord showed him a tree, and And he cried unto the LORD; and

إَهُمَالُ فَ خِرِ لِيَوْدِ قُرِ لِيَمْلَاكُمُ لَا كُوْمِيْدِيْنِ لِمَهْدِ وَذِ كَيْمَيْنِ. ڂڟڴڹڷ۪؞ڔ وم المثرات المكافرة المراقبة المحتمد ا וַ בְּאִמֶּרְ אִם מִּטְוָהַ שַׁמִּסְהַ לְלַוָּלִוּ

לא אַהַנונון הֹלַב אָנו אָנֹא נֹז נאמר אם פבלא הפבני

the Lord that healeth thee.' put upon the Egyptians; for I am the diseases upon thee, which I have all His statutes, I will put none of to His commandments, and keep right in His eyes, and wilt give ear 26 thy God, and wilt do that which is hearken to the voice of the Lord

and He said: 'If thou wilt diligently

فَمُكُنَّ تَنْكُتِكُمُ مَمْ لِكَوَّنُونَ فَهُدِرِ فَقُا مَمْ مَنْهِ: מום נהבהום מכיהול במוול נהבהול בפלול ממישי וְיְבְאוּ אֵילְטָה וְשָׁם אָשַׁים נּאָמוּ לָאָלִים וָתַּמָּן מָּבִי עַּסָר

encamped there by the waters. score and ten palm-trees; and they 27 twelve springs of water, and three And they came to Elim, where were

- פסמא סוף פי"ג), לפיכך הולרך להסיען בעל כרמס: אומס ביס, וגדולה הימה ביות היס מביות מלריס, שנאמר פוֹרֵי וְהָב נַעֲשֶׁה לֶךְּ עָם נְקֵדְּוֹת הַפָּמָף (שיר השירים א, יא. מכילתא (22) ריסע משה. הסיען בעל כרחם, שעמרו מלרים את סוסיהם בתכשיטי זהב וכסף ואבנים עובות, והיו ישראל מולאין
- (מיוד לג, כ). בִּין סְרָמֶה (שופּמיס ד, ה), וּמָשְׁבָּמֹו סָרָמֶהַה (שמומל־ה ז, יו): מפני שנפמכת אל סוא"ו סנוספת. וכן עבד ואמס, סגָס שַׁמָמִי בִּלְּסָס (בראשית ל, ג). לָנֶפֶשׁ מַיָּס (שס ב, ז), וְזְסַמִפֹּו מַיָּמוֹ לָמָס ממספך למי"ו בסמיכמה. כמו מַמֶּה פֵּין לִי (ישעיה כו, ד), וַמַמֶּמוֹ צָעֲרֶה בֹּו (אֿסִמר אֹ, יב), הרי ה"א של שורש נהפכח לחי"ו מרס, ובסמיכמס כשסיא נדבקת לס"א שסיא מומיף במקוס סלמ"ד, מספך סס"א של שרש למי"ו, וכן כל ס"א שסיא שרש במיבס (33) ויבאו מרחה. כמו למרס. ס"א בסוף מיבה במקום למ"ד בתחלמה, והמי"ו היא במקום ה"א הנשרשת במיבת
- מסרועס, ולא אמר לונן, רועס, וכן יאמר הלועו דקומפ"ל ישנ"ק שי"י מוסב הדבור אליו באמרו שי"י: (24) וירבו. לשון נפעל הוא, וכן המרגום לשון נפעל הוא, וָאָמֶבְשָמוּ, וכן דרך לשון מלונה להפב הדבור אל האדם, מחלונן,
- כלפיס ופֿרילם חויר ופרס פֿדומס וריולפֿ בסס: לא אשים עליך. ופֿס פֿשיס, סרי סום כלפֿ סושמס, כי פֿני ס' רופפֿך חקיו. דברים שלינן אלא גזירת מלך בלא שום מעס, וילר הרע מקנמר עליהם, מה אימור באלו, למה נאמרו, כגון לבישת (62) אם שמוע חשמע. זו קבלס שיקבלו עליסס: חעשה. סיא עשייס: והאונה. חמס אוניס לדקדק בסס: כל ושם נסהו. לעס, וראס קשי ערפן, שלא נמלכו במשס בלשון יפס, בקש עלינו רחמים שיסיו לנו מיס לשחוח, אלא נחלוננו: (32) שם שם לו. במרה נמן להם מקלם פרשיום של מורה שימעסקו בהם, שבח, ופרה אדומה, ודיניון (סנהדרין נו:):

(מכילמא וישע פ"א), זהו מדרשו. ולפי פשומו כי אני ה' רופאך, ומלמדך חורה ומצוח למען חנגל מהם, כרופא הזה האומר

לפדס פל מפכל דברים שממזירים פומך לידי מולי, רוסו פיוון מלומ, וכן סופ פומר רְפָּפוֹת פָּסִי לָשָׁרֶךּ (משלי ג, מ):

לְהָאנֹם מִאֶּבֶא מִהְבָּוֹם: בְּחֲמִשְּׁה עְּשֶׂר יוֹם לַחָּדֶשׁ הַשִּׁנִי אַמָּר בּּגוֹ אִנְיִם בּוֹלִ מְנִינִ בְּמָרְבָּּנִא בּמִוֹ בְּבֵּנוֹ אִנְיִם سم خترانشلهم المحالية וּיֹסְמוּ מֵאֵילֶם וֹיֹבֶאוּ כַּלְ_מְּבֹע וּנִסְלוּ מָאָנַלִים וֹאָטוִ

هَتَدُا خَمَالُكُد: בַּנֵי־יִשְּׁרְאֵלִ עַלִּ־מִאָּה וִעָּלִ- יִשְּׂרָאֵלְ עַלְ מִשָּׁה וִעַּלְ אַהַרֹן (כ, וגלינו) [ק׳ נִילְוֹנוּ בְּלְ שָׁנֵנוּ בְּלִ בְּנִינִּוּ בְּלִ בְּנִינִּין בָּלִ דְּנִינִּ וְ אָהְרָנִי

עַּנְה בְּרָעְּב: (ס) ַבַּנְּע לְהַמֶּנִת אָת־בְּלִתַּמְהָל בְּי־הוֹצֵאהָם אֹקְנוֹ אֶלְ־הַמִּדְבָּר עַבּׁמֶּע בֹאַכְׁלָנוּ צְטִׁם לָמֶּבֹג מִצְּבַוֹם בַּמִּבַעַנִין מורימן מותנו ביד יהלה בְּצֵבְי דְּמִיחָנִי בְצֵבִי יִי בְּצִּרִינִי בְּצֵבִי יִי בְצִרִינִי ניאָמִרָנּ אַבְטְּׁם בֹּנָנִ יִּשְּׁבָאָר

בְּתוֹבְתֵי אִם_לְאִי בנומו למהן אופו בינלף בנומוה נוֹגָא בֹמִּם נֹלְפַׁמנִ בַּבַרַנִים מַמָּא נוֹלְפַמנוֹ פַּטִּיָם נִים رح مَمْمُد حُدُّه كُنُه مَا لِيَهُمُّنُه خُدِيا حَنْمُ مَا هُمَنَٰه انفَطِيا וַיָּאַמֶּר יְהֹנְתֹ אֶל־מֹשֶּׁה הַנְּנִי וַאֲמַר יִיְ לְמֹשֶּה הָאָנָא מַהַית

אַמֶּר־יִלְקְטָּי יָוֹם ו יְוֹם: אַּמֶּבְיִּבְּיָּמֵּנִּ וְבִיְנְיַבְ מִּמְּלְּבִי מֹלְ זָה בִּיִּנְהַוֹּ וְנִיבִּוֹ מַלְ טַבְ מַבִּין וֹבׁוֹבְ בּוֹנְם בַמִּמָּג וֹבַכֹּתוּ אָשׁ וּבִי בּוּנִמֹא מֻטִּיִטֹאָב וִיסַפֿוּנוֹ

> מאַבמא במאַבום: ببشع كتكشع فنثثه كمقكدبا

> בְּעַבְרָאַ:

יָת בָּלְ מַהְלָא הָדֵין בְּכַפְּנָא: זְטַנָא לְמָּבְבָּבָא בִיבוּן לְפַּמֹּלְא בְשַׁמֹא וֹסִבְּמִוּן אָבוּ אַפּּוּלִשוּוּן בובו במבא כב בונלא אכלון מַּלְ-סֵּיר דְּמִּגְּרִיִם כַּר חָוֹוּנָא יָהְבִּין עַּלְ נֹאַמָרוּ לְבִיוֹ בֹּנֵי וֹמִּבֹאֵלְ לְנִי

עוֹעַכוּן בָּאוָבוֹעִי אָם לָא:

על דילקטון יום יום:

departing out of the land of Egypt. of the second month after their Elim and Sinai, on the fifteenth day wilderness of Sin, which is between the children of Israel came unto the Elim, and all the congregation of And they took their journey from

the wilderness; ni norsA 12nisgs bns 2520M 12nisgs 2 children of Israel murmured And the whole congregation of the

this whole assembly with hunger. forth into this wilderness, to kill the full; for ye have brought us flesh-pots, when we did eat bread to of Egypt, when we sat by the 3 the hand of the Lord in the land them: 'Would that we had died by and the children of Israel said unto

in My law, or not. prove them, whether they will walk day's portion every day, that I may people shall go out and gather a from heaven for you; and the Behold, I will cause to rain bread Then said the Lord unto Moses:

gather daily. shall be twice as much as they that which they bring in, and it sixth day that they shall prepare And it shall come to pass on the

- (שחים עשרה עינה מים. כנגדי"ג שנעיס וודמנו לסס: ועי המרים. כנגד שנעיס וקניס:
- **बरत (दाः)**: שחכלו משירי הבנק (חו משירי המלה) ששים וחחת פטודות, וירד להם מן בפ"ו בחייר, ויוס ח' בשבת היה, כדחיתה במפכת (I) בחמשה עשר יום. נמפרש היום של מנייס זו, לפי שצו ביוס כלמס המררס שהוליא ממלרים והולרכו למן, למדנו,
- (ג) וילונו. לפי שכלה הלחם:
- אנסנו, למום אנסנו. וסרגומו לָוַי דְמִיִּמְנָא, לו מסנו, הלואי והיינו מחים: (5) מי יהן מוחנו. שנמום, ולינו שם דבר כמו מומנו (במולס), ללל כמו עשומנו, מנומנו, שובנו, לעשום לנמנו, למנום
- הילך בחורחי. אם ישמרו מלום המלויום בו, שלא יומירו ממנו, ולא ילאו בשבם ללקוע:
- יומים: לחס משנה, וזהר עַל בֵּן הוּחׁ לִמֵן לְבֶס צַּיּוֹס הַשְׁשִׁי לֶמֶס יוֹמֶיִס, נוחן לכס ברכה (פּויש"ן) בציח, למלחות העומר פעמיס ללחס וסיס משנס, לאחר שיביאו ימלאו משנס במדידה, על אשר ילקעו וימדו יוס יוס, ווסו לָקְעוּ לֶמֶס מִשְׁנֶס, בלקיעתו סיס נמלא (פ) והיה משנה. לייס ולממרמ: משנה. על שסיו רגיליס ללקוע יוס יוס של שמר ימומ סשבוע. ומומר מני משר יבימו

מַבְּבוֹם: יְהְנֶה הוצָיא אֶהָכֶם מַאֶּרֶץ בּׁנוֹ, וֹמִבְאָבׁ, מְּבֶב וֹוּבֹמֹטֶב בּוֹ, בֹּנוֹ וֹמִבֹאָב, בַּבַמָּמָא וֹטֹבַמוּן וַיָּאַמֶּר מֹשֶּׁה וָאַהַרֹן אֶל־כָּל וַאַמַר מֹשֶּה וֹאַהַרוֹ לְכַל

עקונו)[ל עַלְינוּ הָלְינוּ: עַל־יְהְוָה וְנַחֲנוּ מָה בֵּי (כ׳ בְּשְׁמְלֵּגִוּ אָט_טַּלְנִּינִיכֶּם ゖ゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゙゚゚゚゚゚゚゚゚゚゚ ニンジ・ロロ

עַלְנָּעַיכֶם בָּי עַּלְ־יְּהַנְּהַי הַבְּיִׁנוּ מָבו באָבהַבְּיִנוּ הַ שׁבְנִינִם אַהָּבַבאַשָּׁם תּבְּנוֹם حَقِكُالِ كِهُقِمَ فَهُٰكِمَ نُلِيَالٍ \$لا_ ° בֹּמְּנִב בֹּמִּנִב לְאִּכְלְ וֹלְטִם בּנַמָּמָא בּסִּנָא לְמִנכּלְ וֹלְטִמֹא וַיְאַמֶּר מֹשֶּׁה בָּתָה יִהוָּה לַבֶּם

نْكُةِتْ،ݣُ٩: לבר לפְּנֵי יְהְוָה בֵּי שְׁמַת אָת 6 ¾<-Ē<-ĀĪЦ וַיָּאַמֶּר מֹשֶּׁרֹ אֱל־אַהַרֹּן אֱמֹר

thäu בַּמְּלֵּוֹ: (פּ) הַמְּרְבָּר וְהְנָּהׁ כְבָּוֹד יְהְוֹה וֹאִחְפִּנִיאוּ לְעַרְבָּרָא וְהָא יָקְרָא هِ مُلَالِ فَدْرِ رَبَقُولُو كُرْ حُرْمُ فَرُمُ يَخَدُرُ رَبَقُولُهُ عَالِم رَبِيْدُ لِمُلْتُمْ عِنْدُ رَهُدُمُ וּנְיַנְיִּ בְּבַבַּּר אַנְיַבְןְ אָבְבַּבְ וַנִּיִנְיִ בַּר מִבָּיִבְ אַנִיבון מִם

> アロギア!ロ: אָבוּ ווֹ אַפֿוּל וֹטַכוּן מָאַבֹּהֹאַ

אָבוּ מִטַּבְהַמִּטוּן הַּבַּנֹאִ: אָת־כָּבָוֹד וּבְצַפָּרָא וְתָחָזוֹן יַת יַקַרָא

מומבא בונ: מַלַנֹא שוּוֹבמֹטִבוּן אֶלַבוּוֹ מַּלַ מער המין הביהי ונחנא מא לא בְּצְּבַבְּבָּא לְמִסְבַּת בַּרַמְּמָנִתּן וֹאַמֹּר מָמֵּר בּּבוֹשׁוֹ וֹן לְכוִוֹ

פובמוניו שיבהמובון: לבוכו לבם ול אבו המולו نَشِلُهُم خُرُم خُرْمُنَهُ لَـحُرْدُ نَشْلُهُمْ נאַמַר משָה לְאַהַרֹן אֵימַר

בון אַטִּילִי בַּמַּנָרָא:

land of Egypt; hath brought you out from the then ye shall know that the Lord or the children of Israel: 'At even, And Moses and Aaron said unto all

that ye murmur against us? against the Lorp; and what are we, He hath heard your murmurings see the glory of the Lord; for that and in the morning, then ye shall

And Moses said: 'This shall be,

against the Lorp.' murmurings are not against us, but against Him; and what are we? your murmurings which ye murmur the Lord heareth your morning bread to the full; for that s the evening flesh to eat, and in the when the Lord shall give you in

your murmurings. before the Lord; for He hath heard children of Israel: Come near o unto all the congregation of the And Moses said unto Aaron: 'Say

the cloud. the glory of the Lord appeared in toward the wilderness, and, behold, children of Israel, that they looked unto the whole congregation of the And it came to pass, as Aaron spoke

- לא אנמנו המוליאים, אלא ה' הוליא אמכם שיגיז לכם את השליו: (6) ערב. כמו לערב: וידעהם כי ה' הוציא אהכם מארץ מצרים. לפי שלמכתם לנו כי סולתם לומנו, מדעו כי
- (8) בשר לאכול. ולה לשובע, למדה הורה דרך הרן שהין הוכלין בשר לשובע. ומה רהה להיריד להם בנקר ובשר בערב, סיימי מפרשו לשון ממלוננו, עכשיו סוא משמע מלינו אם אחריס, כמו במרגליס <u>ויל</u>ינו עֶלִיו אֶׁם כֶּל סְעֵבְס (במדבר יד, ב): שלילו סיס רפס, סיימי מפרשו צלשון מפעילו, כמו וַיַּלֶן סְעָס עַל משֶׁס (שמות יו, ג), חו חס סיס דגוש וחין צו יו"ד ונקרח חלונו, שלינו אם הכל, אם בניכם ונשיכם ובנומיכם ושרב רב. ושל כרמי אני וקוק לפרש מלינו בלשון מפעילו, מפני דגשומו וקריימו, כמונס בקופסס: - הלנוחיכם על הי. כמו סשר על סי: - ונחנו מה. מס פנסנו סשובין: - כי הלינו עלינו. שמרעימו ללורך בירידמו, לבקר מראו את כבוד אור פניו, שיורידוהו לכס דרך מבה בבקר, שיש שעות להרינו, ועל מלמעלה ועל מלמעה בידו לימן מאומכס, ובשר ימן, אך לא בפניס מאירומ ימננה לכס, כי שלא כהוגן שאלמס אומו, ומכרם מלאה, והלמס ששאלמס (ד) ובקר וראיחם. לא על הכצוד שנאמר וְהַנֵּה בְּצוֹד ה׳ נְרָשְׁה בְּשְנֵן נאמר, אלא כך אמר להס, ערצ וידעתם כי היכולת
- ממלוננים: לסס בלא בשר, לפיכך נתן לסס בשעת עורת שלא כסוגן: אשר אחם בולינים עליו. את האמריס, השומעים אתכס לפי שסלחס שאלו כסוגן, שאי אפשר לו לאדס צלא לחס, אבל צשר שאלו שלא כסוגן, שסרצס בסמות סיו לסס, ועוד שסיס אפשר
- (9) קרבו. למקום שהענן ירד:

ממי ניְדַבֶּר יְהַנְה אֶלְ־מֹשֶׁה לֵאמִר: יִמַלֵּיל יִיְ עָם מִשֶּׁה לְמֵימַר:

:Saring: And the Lord spoke unto Moses,

יְהֹוָה אֱלֹהִיכֶם: שׁמְּבֹׁמִנ בְּנְשׁם וֹנְבַמְּשְׁם כֹּנ אָלִנְ וּבְבָּבַּבּבֹא בות שאַלגוּ במוּר ובּבּבר בו בַּבֶּר אֲבֹנֻם בֹאמָר مُمْمَمُن אُن فَرَادِي خُدْرَ نَمُلُكُمْ مُمَامَ كَالْمَار ثَن فَالْمُمُنْ خُدْر

וְנִיבַּמִנּן אָבוּ אָלָא וֹן אֶבְנַבַּנְן: בון שִׁמְשִׁנְא מִיכְלוּן בִּסְרָא ڭدا نَشِلْهُم مَقْرِم هَفْسِيا خُمْرَمَد

God? know that I am the Lord your be filled with bread; and ye shall flesh, and in the morning ye shall them, saying: At dusk ye shall eat the children of Israel. Speak unto To sgnirumrum oht breod eved I'

هَٰذِٰذِنَ نَهَٰذٍ فَٰذِرَ ذِهَٰنَاثُنَا: יבבקר היהדל אָת⁻<u>הַמַּהַנֶּ</u>ה

לְמַּמְבׁינִםְאֵי: הַנְת נְחַתַת מַלָּא סְחוֹר סְחוֹר נְשְׁפָּׁע זְּעְ מָמֶּבוּיִמְאִ יִּבְצָּפָּרָא וּגְהָי בְּמְּבֵר וַשַּׁמְּלְ נַשִּׁבְּן וַשְּׁכִים וַחַנִּי בְּבַתְּמָא יִסְלְּיִפִּי מִּלְיִ

csmp. was a layer of dew round about the camp; and in the morning there quails came up, and covered the And it came to pass at even, that the

حَخْطُد مَحِـكَٰكُمُدُا: פּׁנֹג עַמִּגְבָּרְ צַּל מְעַהְפָּסְ צַּל נשׁמֹל שְּבְבָּנִי הַשְּׁלְ וְהְנֵּיִנִ מִּלְ. וּסְלֵּנִשׁנִ לְּשִׁנִי שִּלְּאִ וְּהָאִ מִּלְ

ダレダス: בּהֹבּל בַּנִיר כִּנְלִידָא הַּל אַפּֿג מֹוֹבֹלֵא וַהֹּגַע מִעַנִּקָּ

was. And Moses said unto them: 'It is it? -- for they knew not what it it, they said one to another: a'What And when the children of Israel saw ground.

thing, fine as the hoar-frost on the

the wilderness a fine, scale-like

And when the layer of dew was

14 gone up, behold upon the face of

₹₩₽₽₽ הַוּא הַלֶּהֶם אֲשֶׁר נָתַן יְהְנָה לְבֶם מַר־הָוּא וַיָּאִמֶר מֹשֶׁהֹ אֲלַהָּם יי אָל־אָחִיוֹ מָוַן הֿוּא בָּי לָא יָדְעִּיּ נּוֹבְאַנּ בַּדְּיִבוֹמְבַאָּבְ נַּנְאָטָבְנּ אָנִמָּ

خحبا خقدقح: לְּעִוּלְ עוּאַ לַטְמָאִ צִּיּעַב יִּיֶּ יַדְעִין מָאַ הוּאַ נַאָּמַר מֹשֶּׁה ַ 'לְאַׁעוּנִי', מִנֹּאַ עוּאַ אָּנִי, לָאָ ושון בני ושְּבַאַן וֹאָמָרוּ וּבַּר

given you to eat. is the bread which the Lord hath

كَيْشِد جَعْلَاكِا بَوْظَلِينَ كبزكبيث بنوهد يؤشتنچه لابه זָה הַדְּבְר אֲשֶׁר צְנְה יְהֹוֹה לְקְטָנִי בֵּין פְּתְּטָא דְפְּקִיר יִיָּ לְקִּיטִיּ

44444444 מניה גָבֶר לְפּוֹם מֵיכָלֵיה

'nn his tent.' take it, every man for them that are number of your persons, shall ye an omer a head, according to the every man according to his eating; hath commanded: Gather ye of it This is the thing which the Lord

מס: מכילמא ויקע פ"ג): יּבְּבֶבֶת סַשַּל וגו' (במדבר יח, ע), סעל יורד על סחרן, וסמן יורד עליו, וחוזר ויורד על עליו, והרי סוח כמונח בקופסה (יומת (13) השליו. מין עוף, ושמן מלד (יומל על::): היהה שכבה השל. סעל שוכב על סמן, ובמקוס למר סיל לומר

שמרגם מונקלום, מוספת הוא על לשון העברית, ואין לו מיבה בפסוק: כקרם על הארץ, וכן פירושו דק ככפור, שמוח קלוש ומחובר כגליד. דק מינב"ש בלע"ו שהיה מגליד גלד דק מלמעלה, וכגיר גיר, וסוא מין לצע שחור, כדאמרינן גצי כסוי הדם, הגיר וְסַוּרֶנִיךְ. דַּשְּׁדַרְ פְּגִיר פְּגְלִידָא עַל שַׁלְשָׁל, דק היה בגיר ושוכצ מוגלד במוכו בין שמי שכבות הטל. ואונקלום מרגס מקלף, לשון מחשוף הלבן: - ככפור. כפור גליד"א בלע"ו דַּשְׁדַק כגיר, כאבני לו במקרא, ויש לפרש מחוספס, לשון חפיסה וּדְלוּמְקְמָאׁ שבלשון משנה, כשנחגלה משכבה הטל, ראו שהיה דבר דק מחוספס באייר, וכעלות שכבת סעל ותגלס סמן, וראו וסנס על פני סמדבר וגוי: דק. דבר דק: מחוספס. מגולס, ואין דומס . ממלא שפופרת של ביצה על, ומסמוס את פיה ומניחה בחמה, היא עולה מאליה באויר. ורבוחינו דרשו, שהעל עולה מן הארך (+1) וחעל שכבח המל וגוי. כשהממה וורחת, עולה העל שעל המן לקרחת החמה כדרך על עולה לקרחת החמה, אף אם

(פוד) מן הוא. סכנם מוון סום, כמו נימן לפס סמגן (דניאל ה, ס): כי לא ידעו מה הוא. שיקרלוסו צשמו:

- עַמַּרְבֶּה וְהַמַּמְעִּיִים: ے וֹנֹלְמָה ב'ן ב'ל. יִמְּבֹאַלְ וֹנֹלְלַסְה וֹהֹבֹרה בּן בֹּדָּ יִמְבֹאַלְ וּלְלַסִה
- אָהְהַ לְפִּׁוֹ_אָבְלְוִ לְלֵּחִנִּיּ עַמּוֹבְּע וְתַמַּמְאָנִים לָאַ עַהְקְּיִיר דְּצִּסְגִּי יִדְאַנְעָר לָאִ חַסָר גָּבָר נֹלֹנְצוּ בֹּמֵמֹר וֹלַאָ מֹהֹצוּל וֹלֹכִי בֹמוּמֹרָא וֹלָא אִוּעֹר
- יותר ממנו ער־בָּקר: ני נִיִּאמֶר מֹשֶׁר אֲבֹמֶהְם אֵּרֹשׁ אַלֹר נַאֲמַר מֹשֶׁר לְחֹוֹן אֵנְשׁ לְא
- は發下: הּוֹלְעָים וַיְּבְאָשׁ וַיִּקְצְּרְ עֲלֵהֶם רִחְשָׁא יִּסְרִי יּרְגֵיִי עֲלֵיהוֹן משה: oz אַנְשָׁים מִמֶּנִי עַּדְ־בַּקְבֶר וַיְּרֶב וּבְּרָיִא מִנִּיה עַד עַפְּרָא וּרְחִישׁ
- خَوْر لِمُحَرِّدٍ لِيَالِ لِيَهُمُهُ لِرُمُّونِ יי וֹגְלְטַמֹּנ אָעוָ בַּבָּעָר בַּבָּעָר אָנִמִּ
- בי מְשָׁנָע וּוְהָוּו בּוּוֹם הַשִּׁשָּׁי קְקְמָני כֶּחֶם וַהָּוָה בְּיוֹמָא שָׁהִיהָאָה לְקַמּי

देवंध्रुप:

- דַאַסְגִי יִדְאַזְעַר:
- לפום מוללוה לשמו:
- נְאָאַר מִנֵּיה עַר עַפָּרָא:
- بركا توبيد هِا مَنْهِد يَابُدَ بِأَم مِجَادُ مِا مَعِد إِلَا يَعْهِدُدُ
- עקלא פֿר חַמָא עַלוֹהָי שָׁמָשָׁא בַּמְמִשׁאַר מִנֵּיה עַל אַפּי לַבְר כְּפַוֹם מֵיכְלֵיה וּמָא ולַלַמוּ וֹנוֹנִי בֹּגֹפֹּר בַּגִּפַּר
- בְּנְאֶׁטַא וְחַוּיִאוּ לְמִאָּה: וּנְּבֶאנְ פּֿלְ וֹמִיאָּנ עוֹמֹלְעו וּנּצִּירוּ מּימִנון לְעַר וֹאִּעִוּ פֿלְ נַבְּנִבּי ַ הַמְּמֶב לְאָנוֹד לַחָמָא עַּל חַד חָבין חָבין

- and gathered some more, some less. And the children of Israel did so,
- every man according to his eating. little had no lack; they gathered nothing over, and he that gathered sa omer, he that gathered much had And when they did mete it with an
- ".gnintom odi tit til the morning." And Moses said unto them: Let no
- was wroth with them. bred worms, and rotted; and Moses left of it until the morning, and it or not unto Moses; but some of them Notwithstanding they hearkened
- hot, it melted. his eating; and as the sun waxed 21 morning, every man according to And they gathered it morning by
- congregation came and told Moses. one; and all the rulers of the much bread, two omers for each sixth day they gathered twice as And it came to pass that on the

- (16) עומר. שס מדס: מספר ופשוחיכם. כפי מנין נפשוח שיש לחיש בחסלו, מקחו עומר לכל גולגולה:
- שהמרבה ללקוע לא העדיף על עומר לגולגולם אשר באהלו, והממעיע ללקוע לא מלא חסר מעומר לגולגולם, וזהו נס גדול (TI) המרבה והממעיש. יש שלקעו הרפה ויש שלקעו מעע, וכשבאו לביתם, ומדדו בעומר איש איש מה שלקעו, ומלאו
- שבמחלה הבאיש ולבשוף החליע, כענין שנאמר וְלֹא הְבְּאָישׁ וְרְמֶּה לֹא הְיָמָה בּוֹּ, וכן דרך כל המחליעים: (20) ויוחירו אנשים. דמן ומביכס (שמו"ר כס, י): וירם חולעים. לשון כמס: ויבאש. סרי זס מקרם ספוך, שנמשט בו:
- ומפשיר: ונמס. דישמי"פריר (לוגיין לו שמעללען), ודוגממו במנסדרין במוף ד' מימות (מו:): ומועמים בהם טעם מן (מכילמא ויפע פ"ד), ויודעים מה שבתן של ישראל. וימס, פשר, לשון פושרים, ע"י השמש מתחמס (IS) וחם השמש ונמס. סנשלת בשדה נמוח ונעשה נחלים, ושוחין ממנו לילים ולבלים, ולומוח העולם לדין מהם
- שַטְמִר נִו עַד טְׁנָס מֵטַנְּמָס, ונֹח סוניחו מן סכננ: קומב כְשׁם וֹשִׁים בּּוּוּם שַׁמַּמַּי וֹשַׁבְּינוּ יוֹדִי, עד ששחלו חם וחם המה להם הוח חשה דבר הי שנלעוים ולמה לכס, ולכך ענשו הכחוב, במעס וריק): ויגידו למשה. שללוסו מס סיוס מיומיס, ומכלן יש ללמוד שעדיין לל סגיד לסס משס פרשה שבה, שנלמוס . אומו סיוס נשמנס לשבח ברימו ומעמו (מכילמח ויקע פ"ב), (שחס לסגיד ששניס סיו וסלח כמיב שני סעומר לחחד, חלה משונס (22) לקטו לחם משנח. כשמדדו את לקימתס באהליהס, מלאו כפלים שני העומר לאחד. ומדרש אגדה, לחם משונה,

تالخكار: בַנְיהר לְבֶם לְמִשְׁמֶבֶרת אַהָּבְעַ בַּהָּבְעִ בַּהָּבְעִ נֹאָעַ בַּבְ מְּנִוֹר אָנוּ אֲשֶׁר האָפֿוּ אָפֿוּ וְאָנו בּ יְהוְה שַּבְּתַּוֹן שַבַּת קָּדֶשׁ לַיהוָה וַנְאָמֶר אֲלַהֶה הַבָּר יַנִּא אֲמֶוֹר הַבָּר

לאַ־הָיָהָר בְּוֹי צְנְּהַר מֹשֶׁת וְלַא הִבְאִישׁ וְרִפֶּה דְּפְּפִיר מֹשֶׁהוְלָא סְרִי וְרִחְשְׁא ניניחי אתו ער הבקר כאַשָּר

עַמְצָאָרוּ בַּשְּׁבֶרוּ בַּשְּׁבֶרוּ שַבָּת הַיּוֹם לַיהוָה הַיּוֹם לָאֹ ניָאמֶר מֹשֶׁרֹ אָכְלְֻרוּ הַיּוֹם בֶּי־

עַּמְבּוּמֵּי מַבּּט לָאִ יְהְיִבּירִ בִּוּי 3, שַׁשָּׁת יָמֶים הִלְקְשָּׁתוּ וּבַיָּוֹם

עַלְמָת וֹלְאָ מִּהֵאנּי (סַ) ב זוֹנוֹן בּוֹנִם וַאָּבוֹגִּג וֹגֹאַנ מוֹן_

מֹאַנֹטָם לַמֵּמָׁר מֹגִּנִעָּׁי נִעוּנִעָּי: ר, ויָאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשָׁה עַ*ד־אָ*נָה

בּוֹנם עַמֶּבׁנְגֵּנִ: שַּׁבְינִבְּאַ אָנָהַ מִּמְּלְמִוּ تَهُمُ كُلُو يَرُدُو مُحَدِّ لِأَنْ لِمُ الْمُخْدِلِ الْمُخْدِلِ الْمُخْدِلِ الْمُخْدِلِ الْمُخْدِلِ oz מַלַבְבֶּן הַוּאֵ נְתָן לָבֶּם בַּיִּוֹם באו פרייהות נתן לכם השבמ היו צרי ין יהב לכון שפתא

> לְמַמְּבְא מַר צַפְּרָא: בל מוְטַבא אַבּוֹמוּ לְכוּן āŭill ģēģģ× ēģigi itu לְמִופֹּא אִופּוּ וֹנִת גל מוב זי באינו היניון atx atix dilax dlo וֹאַמֹּר לְחוֹן הוּא דַּמַלָּיל יִי

> לְא נַוֹנִי בָּיה: וֹאֹגוֹמוּ וֹטוֹע מֹג גַפֹּבֹא כֹמֹא

> **ĠŪĊĊ%**: נו ועמא בון לא פּאָבּטוּנּיה אָבּי שַּבְּקא יוֹמָא דִין קָּדָם וֹאַמֹּר מִמִּׁר אַכְּלִיהִי יוֹמָא דֵין

> מִּבֹימֹאִׁנו מִּבְּׁנֹא לָא נִנוּ בִּננוּ: שְׁמָא יומִין הַלְקְשׁוּנֵיה וּבְיוֹמָא

> מּמֵא לְמִלְלַם וֹלָא אַהְּכַּעוּ: וֹבׁוֹנִי בּׁיוֹמָא מֻבֹּימֹאִי וֹפֹּלוּ מִוֹ

וֹאַנבוֹנוֹיֵנ: אַשוּן מֹסֹבְבֹין לַמִּמַּר פֹּפוּנִי. נאַטר יִן לְמֹשֶׁה עַר אָמַהִּי

₽₽ נפול אוֹלָת מֹאַטַוֹנִישַ בּוּנמֹאַ מִּטִימִאָּר לְחֵים מָּבֵין יוֹמִין מַל בַּן הוא יָהִיב לְכוֹן בְּיוֹמָא

> kept until the morning. remaineth over lay up for you to be which ye will seethe; and all that which ye will bake, and seethe that sabbath unto the Lord. Bake that 23 To-morrow is a solemn rest, a holy that which the Lord hath spoken: And he said unto them: This is

neither was there any worm therein. 24 as Moses bade; and it did not rot, And they laid it up till the morning,

the field. LORD; to-day ye shall not find it in for to-day is a sabbath unto the And Moses said: 'Eat that to-day;

there shall be none.' the seventh day is the sabbath, in it Six days ye shall gather it; but on

found none. the people to gather, and they 27 day, that there went out some of And it came to pass on the seventh

commandments and My laws? How long refuse ye to keep My And the Lord said unto Moses:

on the seventh day. place, let no man go out of his place two days; abide ye every man in his you on the sixth day the bread of the sabbath; therefore He giveth See that the Lord hath given you

במיס, בשלו סיוס. לשון אפייס נופל בלחס ולשון בישול בתבשיל: למשמרת. לגניוס: (ES) אה אשר האפר אפר. מה שלתם רולים למפות בתנור, פֻפּר היום הכל לשני ימים, ומה שלתם לריכים לבשל ממנו

(12) וביום השביעי שבח. שצם הול, סמן לל יהיה זו. ולל גל הכמוג ללל לרצום יום הכפורים וימים עוצים (מכילמל אמר לשם היים לא ממלאיהו, מה מלמיד לומר היום, היים לא ממלאיהו אבל מחר ממלאיהי (מכילמא ויקע פ"ד): שבידכם אכלו. לערב חורו לפניו ושאלויסו מסו ללאח, אמר להם שבח סיום, ראה אוחם דואגים שמא פסק המן ולא ירד עוד, (2S) ויאטר משה אכלהו היום וגוי. שמרים שסיו רגילין לגאם וללקוט, באו לשאול אם נגא אם לאו, אמר להם את

10):

(128) עד אנה מאנחם. משל סדיום סוח, בַּבַרֵי סוּנְחַ לְּבֵוּ בַּרְבָּח (כּ"ק לב.), ע"י סרשעים מחגנין סכשרין:

(92) ראו. בעיניכס כי ס' בכבודו מוסיר אחכס על השבח, שהרי נס נעשה בכל ערב שבח, לחח לכם לחס יומים:

יַּמְבַעוּ הַמָּא בַּיִּנְמָא מֻבִּיִּהְאַנִי:

So the people rested on the seventh

מו וֹנְינִא בּוֹנַת עַּבְ לְבְּוֹ וֹמַמְמִנִי מִנָּא וַנִינִא בַּבַר וַנַת עָּבָּא נְיִנִּר וּנֹבּׁבֹבֹּאַ בּנִעַנַהְבָּאַבְ אָנַהְמָּנִוּ נּבּנוּ בּנִינּ וֹמְבָּאֵבְ וֹנִי הִמִּנִינּ

ומגמוע פֿאַספֿבומון בּבַבּמ:

honey. taste of it was like wafers made with like coriander seed, white; and the 15 name thereof Manna; and it was And the house of Israel called the

בְּצַפּׁנְעָת בַּרְבֶּשׁי

אַטַכֶּם בַּמִּגְבָּר בְּהוִצִיאָי אָהָכֶם نَّلُهُ، ݣُنْ لِنَجْنُونَ كَيْمُدِ يُكْكُرُنْ، لِيُشْرِا يُنْ كِنْمُمْ لِمُرْدَرُنِ ﴿ خُرَامُ الْأَلَالِ الْحَالِينَ كُلَّ الْمُوالِينِ الْحَالِمُ الْحَالَةُ لَا الْحَالِمُ الْحَالَةُ الْحَالِمُ בּ צְּנְוְה יְהְנְה מְלְאִ הְעַמֶּה מְמָנִה הְפְּפֵיר יִיְ מְלֶר עִימֶּרָא מִנֵּיה בְּפְּפֵיר יִיְ מְלֶרִ עִימֶרָא מִנִּיה וַנְאַמֶּר מֹשֶׁה זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר וַאֲמַר

הְשְׁמֶר מֶן וְהַנַּה אֹתוֹ לְפְּנֵי יִהוָֹה עוּמְרָא מַנָּא וְאַצְּנַע יָהֵיהׁ קֵּדְם ניאמר משָה אָל־אַהַרֹּן קַח מֹאֶבֶא מֹאַבֶּוֹם:

לַמְאָמְבִינ לַאַרְעַיכִּם: " צְּנְצְנֶת אַחַׁת וְמֶן־שְׁמֶּה מְלְאִ־ צְּלְוֹחִית חֲדֶא וְחַב חַמֶּן מְלֵי

ڋڟڟ۪ڟڎٮ؞ ييديرا الأجير أجير أبعير الإلابيد لايرا عِبَا وَيَا وَيَا الْهِ בַּצַּשָּׁר צַנְּח יְהַנְה אֶל־מֹשֶׁה בַּמָא

> !! לְמַמֵּבֹא לְבַבׁיכוּן: משָה לאַהַרֹן סַב

וְטְׁכִוּן מִאַּבְּאָא בְּמִאָּבִוֹם:

は役に

4444 ドロダイ くばばて

Testimony, to be kept. heron laid it up before the As the Lord commanded Moses, so

<u>הַרְבַּאֶּם אָלְ לַהֵּר אָבוֹ לְּהָוֹי</u> אָבֶץ נוֹשְׁבֶת אָת־הַמָּן אֶבְלוּ אַבְבְּעִים שְּׁנְּעִ מַבְ־בַּאָם אֶלְ- אַנְבְּעִין שְׁנִין עַנִּין עַנִּין בַּעָּאָם بختر نشِدَ بْجَرَ الْجَدَرَ الْجُدَرِ الْجَدَرِ الْجَدَرِ الْجَدِرِ الْحَدَادِ الْجَدَرِ الْحَدَادِ الْجَدَادِ الْجَدَادِ الْجَدِرِ الْحَدَادِ الْجَدَادِ الْمُتَادِ الْجَدَادِ الْجَدَادِ الْجَدَادِ الْجَدَادِ الْجَدَادِ الْجَدَادِ الْعَادِ الْجَدَادِ الْعَادِ الْجَدَادِ الْعَادِ الْجَدَادِ الْعَادِ الْ

באבה ושולשא וש תולא אכבני

Сапаап. unto the borders of the land of eat the manna, until they came came to a land inhabited; they did the manna forty years, until they And the children of Israel did eat

LORD, to be kept throughout your

And Moses said unto Aaron: 'Take a

drought you forth from the land of

fed you in the wilderness, when I they may see the bread wherewith I

throughout your generations; that

which the Lord hath commanded:

gnidt oht si sidT' :biss sosoM baA

32 Let an omerful of it be kept

therein, and lay it up before the 33 jar, and put an omerful of manna

generations.

Egypt.

גד אלא לעניץ העגול כורע גד היה, והוא לבן: 🗈 כצפיחת. – בלק שמעגניץ אומו בדבש, וקוריץ לו אַמְּקָרִימוּן בלשון משנה, (IE) והוא בזרע גד לבן. עשב ששמו קוליינד"רי (קאריאדער) וזרע שלו עגול ואינו לצן, וסמן סיס לבן, ואינו נמשל לזרע . אלו אלפים אמה של מחום שבת, ולא במפורש, שאין מחומין אלא מדברי סופרים, ועיקרו של מקרא על לוקעי המן נאמר: איש החחיו. מכקו קמכו קכמים ד' למות ליולל מון למסוס, ג' לגופו, ולי לפיטוע ידיס וכגליס: אל יצא איש ממקומו.

אומרים נגיח מלאכחנו ונעסוק בסורה מהיכן נחפרום, הוליא להם לנלנס המן, אמר להם אַפֶּס רֶאוּ דְצַר ה' (ירמיהו דּ, לא), (25) למשטרח. לגניזה: לדורוחיכם. בימי ירמיהו. כשהיה ירמיהו מוכיחה למה אין אחם עוסקים בחורה, והם וסוא מרגום של אונקלום:

(εε) צנצנח. ללומים של מרם כמרגומו: וחנח אוחו לפני ד>. לפני סמרון, ולמ נממר מקרמ זס עד שנצנס מסל מועד, שמעו לא נאמר, אלא ראו, בוה נמפרנסו אבומיכה, הרבה שלוחין יש לו למקום להכין מוון ליראיו:

מִּמֶּבֶרֶת (יסושע ס, יב), אֿלאֿ מגיד שסעוגות שסוליאו ישראל ממלריס טעמו בסס טעס מן: − אל ארץ וושבח. − לאחר (35) ארבעים שנה. והלא חבר ל' יום, שהרי בע"ו באייר ירד להם המן תחלה, ובע"ו בנימן פסק, שנאמר וַיִּשְׁבֹּוֹת הַמֶּן אלא שוכתב כאן בפרשת המן:

下が: (ほ)

קאַין הוא:

עָסְאָ פָּעו וֹמּנוֹע נוֹנ מוּל מַשְּׁלְאַ בַּעִוֹלְע us so the tenth part of an event איז ייי איי איי איי איי

दंखतित पृथ्वः יהוְגָה נַיַּהְיִה בְּרָפִידִים וְאֵּיוֹ טָוֹם ממֹבַבַבַמָּנוֹ לְמַסְמִּנִים מַּלְבַּּנִ ַוּוֹסׁמָּנּ פֿב<u>ַ הֹֹדָ</u>ע פֿדּגַ וֹחָבָאַב

מַעַ שַּׁנַסִּוּן אָתַ יְּתַנְּתִי: לְהָם משֶׁה מַה־קְּרִיבוּן עִמֶּלִי לְחִוֹן מֹשֶׁה מָא נִצֵן אַחּוּן עִמִּי ב שְׁנוּ לְנוּ מִנִּם וֹנְאַשֵּׁר נַנְאָמֶר הַבּוּ לַנָּא מַנָּא וֹנְאָשָׁנ נֹאָמָר וּנֶּבֶר הְעָם עם־מֹשֶׁה וַנָּאַמְרוּ וּנְצָא עַמָּא עָם מֹשֶׁה וַאֲמָרוּ

لْمُنا خَرْرُ لَمُنا مُكْارًا خَمْقُه: בּמֹלִינִינִי מִמֹּאֹבְוֹם לִבְּמִׁינִ אָנִיּ י הְעָם עַל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לְמָּה זָּה עַמְּא עַל מֹשֶׁה וַאַּמֶרוּ לְמָא וּיִּצְקְא אַ מְּשְׁם בַּמְּנִם נַיְּכֶּן יִּצְּהִי הַמָּן עַמָּא לְמִּיָּא וֹאִטִּרָעִם

نفځ کا کارد: מָה אָמֵמֶּה לְעָם הַזָּה עָיֹד מְעַם אַצְּבִּיד לְעַמָּא הָבִין עּיֹד וְעִיר ְ וַיִּצְעָּק מֹשֶׁהְ אֶל יְהְוָה לֵאמֹר וְצַּלִּי מֹשֶׁה קֵּדֶם יִיְ לְמֵימַר מָא

וּשְּׁבַאָּלְ וּמַשְּׁלְּ אָמֶּב עַכִּיתָ בּוֹ رِ خِطْرٌ. עُمْتِ لَكُنِ مِنْكُ مِنْكُرُرُ مَقْعُ لَمَدِ مَقَلِدُ مَفْدُ يُمْدُهُمُ رنْهُوْد بِمَزْمَ هُرً مَنْفِم قِحَدَ رَهُود بِرِ جَٰمَٰقِمَ قِحِد هِرَهُ

\$ע_עַנְאָר קָה בְּיָדְרָ וְהָלְכְּהָיִּ

לְמִמְשׁׁיִ מַּשָׁאִ: ישָׁרוֹ בָרְפִידִים וְלֵית מַיָּא לַמַּסְלַנִּירוֹן עַּל מִימָרָא בַּייַ ונהקו פֿל פֿנאָשֹא בַבּנוּ

מא מוסן אַשון בוב וו:

לַלַמּלָא וֹטִי וֹנִע בֹּנִי וֹנִע אַסוקתּאַ ははれてにロ

בְּעִּיהַ בְּעִּהְרִיהָא:

פון וְרַגִּמוּנִי:

וְחוּשְׁרֶךְ הִּמְחֵיקְאַ בֵּיהֹ יָת

the river, take in thy hand, and go. thy rod, wherewith thou smotest with thee of the elders of Israel; and Tass on before the people, and take And the Lord said unto Moses:

people? they are almost ready to

And Moses cried unto the LORD,

Egypt, to kill us and our children

And the people thirsted there for

wherefore do ye try the Lord?

Moses, and said: 'Give us water that

was no water for the people to

stages, according to the

XVII the wilderness of Sin, by their

encamped in Rephidim; and there

commandment of the Lord, and

children of Israel journeyed from

And all the congregation of the

Wherefore the people strove with

unto them: 'Why strive ye with me? we may drink.' And Moses said

against Moses, and said: 'Wherefore water; and the people murmured

To the quest the surface of the section of the sect

eidt otau ob I llede tedW' :3aiyee 🔸

and our cattle with thirst?

stone me.

המן מלירד, ונסמפקו ממן שלקטו בו ביוס, עד שהקריבו העומר בששה עשר בניסן, שנאמר וַיֹּאֹכְלוּ מַעֲבוּר בְּשָׁבֶן מִמֶּמֶרַם הגבול, קודס שעברו את הירדן והוא ערבות מואב, נמלאו מכחישין זה את זאל בערבות מואב כשמת משה בזי באדר פסק שַׁבֶּר בְּעַבֶּר סַיַּרְדְּן (דבריס ג, כס), ומרגוס של נושבת יְמְבָּמָח, ר"ל מיושבת. רש"י ישן): אל קצה ארץ כנען. בתחלת שעברו את סירדן (קידושין לת.). (מ"א, שאותה שבעבר סירדן מיושבת ומובה, שנאתר מֶשְבְּרֶה בָּהֹ וְמֶרֶשֶׁה מֶת סְמֶרֶן סִמֹּוּבָה

נֹבְרָא סַב בִּידָבְ וִמֵיזִילִ:

(98) עשיריה האיפה. סליפס שלש סלין, וסמלס ו'קנין, וסקנ ד'לוגין, וסלוג ששם ניליס, נמלא עשירים סליפס מ"ג קַפְּׁמַׁנ (יקושע ק, ימֿ):

- בילים ומומש בילה, וסוא שיעור למלה ולמנמות:
- (+) עוד מעט. מס מתמין, עוד מעט וסקלוני: (2) מה חנסון. לומר סיוכל למם מיס בארך ליס:
- אשר הכים בו אם היאור, אלא שהיו ישראל אומרים על המעה, שאינו מוכן אלא לפורענום, בו לקה פרעה, ומלרים כמה מכום, ידך סמיס יולאיס מן סלור, ולא יאמרו מעינות סיו אס מימי קדס: - ומשך אשר הכיח בו אח היאור. מס מלמוד לומר (כ) עבור לפני העם. ורמה מס ימקלוך, למה הולמת לעו על זני: וקח אחך מוקני ישראל. לעדות, שירמו שעל

במלרים ועל סים, לכך נאמר אשר סרים בו אם סיאור, יראו עמס שאף למוצס סוא מוכן:

- i 点 L 以 < : ניַעַשׁ בַּן מֹשֶּׁה לְעֵינֵי וְקְנֵר וַעֲבַר בֵּן מֹשֶּׁה לְעֵינֵי סְבֵּר נוֹאָאַנּ מִפּׁנִּנּ מִנִים נְאָנִייִם נִוּפַּטַנוּ מִנִּע מַנָּאַ נִיָּמָטַנִּ מַפָּאַ עַבּוּרְ בְּחֹרֵבְ וְחַבְּינֹי בַצִּיּר שִּנְּרְאַ בְּחֹוֹבְ וְחַמְּחֵי בְּשְׁנָרְאַ
- ä:[: (₫) $\otimes \Box_{-}$ וְעַּל נַסְתָם אָת־יָהוָה לֵאמֹר ע ימְרִיבְּרִ מַּלְ־רֵיבוּ בְּנֵנִי יִשְּׁרָאֵלְ יִמִּצִּיהָאַ מַלְ דִּנְצִּי בְּנִי יִשְׂרָאֵלְ
- ° נֹּבְא הֹמִבְעׁ נֹגְלַטִם הִם נֹחָבֹאָע נֹאָטֹא הֹמִבע נֹאָנִים עַבַבּא הִם
- הַנּבְעָּה וּמַמָּה הָצֶּלהָים בְּיָּדִי: אָנְכֹּג נֹהֵּבְ הַגַ_בַאָּחִ رِ دِرْدِ אֵלֹהָים וְצֵּא הַלְּחֵה בַּעָּמִלְאַ בַּ ניאמר משָת אָל־יָהוֹשָׁעַ בְּחַר־
- אַבַרון וְחִוּר עָלוּ רָאָשׁ הַנִּּבְעָה. משֶׁה לְהַלְּחֵם בַּעְּמְלֻק וּמִשֶׁר מִשֶׁה לְאָּנְחָא קְרְבָא בַעַּמְלֵל

- بَبْدُرُ مُمْكِ خُوْزُنِكِ هِمَا الْمُحْالِ بَهُنَاء كَيْدُه جَهْنَا كَيْتُمْكِ مَمْا فَحَا
- מַפְּׁע נַלְּבָא מֻמֶּנֵע בַּאַעַּבָּא נַפּוּטָא
- עאָנע הַּכֹּנוֹעֹא בַּנוֹ בּנוֹגֹא אַם ומק בופואו שבם וו למומר
- וּהְבֹאָל בֹבְפּירִים:
- نَدُ خَيلَے: באטהבירו ביה נסין מו קדם מֿכן בות במשא ושומבא בּהַמַבְל מִטַר אָנָא לַאָּים כַלֹא יוּבְרוֹן וּפוֹל אָנִיםׁ לַבְבָא נאַמר משָה ליהושִע בְּחַר
- خديم خفظه: ומְמֵּע אַנִוֹרֶן וְחוּר סְלִיקוּ ניהה נעומה כּאֹמֹר אָמִר-לוֹ נְהַבּר יְהִישְׁהַ כְּמָא בַּאָמָר לִיה

- so in the sight of the elders of Israel. people may drink.' And Moses did shall come water out of it, that the thou shalt smite the rock, and there there upon the rock in Horeb; and Behold, I will stand before thee
- LORD among us, or not?' tried the Lord, saying: 'Is the children of Israel, and because they because of the striving of the called Massah, and Meribah, And the name of the place was
- with Israel in Rephidim. Then came Amalek, and fought
- rod of God in my hand. ədə dəiw Ilid ədə do qoə ədə no basəs fight with Amalek; tomorrow I will 'Choose us out men, and go out, And Moses said unto Joshua:
- the top of the hill. Moses, Aaron, and Hur went up to 10 him, and fought with Amalek; and So Joshua did as Moses had said to

- (6) וחברה בצור. על הלור לא נאמר, אלא בלור, מכאן שהמטה היה של מין דבר חוק ושמו קנפירינון, והלור נבקע מפניו.
- כאים אם אבא, אמר לו אביו, אינך יודע סיכן אני, סשליכו מעליו ובא סכלב ונשכו: . אומו סבן כואס מפן ואומכ, אבא מול מפן זס ומן לי, וסוא נומן לו, וכן שנייס, וכן שלישים, פגעו באדס אמד, אמכ לו אומו סבן שם אין, חייכם שהכלב בא ונושך אחכם, ואחם לועקים לי וחדעו היכן אני. משל לאדם שהרכיב בנו על כחפו וילא לדרך, היה (8) ויבא עמלק הגר. ממך פרשה זו למקרא זה לומר, ממיד אני ביניכם ומזומן לכל לרכיכם, ואמם אומרים היש ה' בקרבנו
- ויראי ממא, שמהא זכומן מסייעמן. דבר אחר בחר לנו אנשים, שיודעין לבטל כשפים, לפי שבני עמלק מכשפים היו: הלחם. לא מן סעק והלחם בו (מכילחא עמלק פ"א): מחר. בעת המלחמה, אלכי גלב: בחר לנו אבשים. גבורים מנין, שנאמר אַדֹנִי משָׁה בְּלְאָם (שם יא, כח), כלם מן העולם, חייבין הם כלייה, המורדים בך כאילו מרדו בהקב"ה: דצא ציאֿקר אַבלן אָל משֶׁה בִּי אַדֹּלִי (במדבר יבּ, יאֿ), והלא אהרן גדול מאחיו היה, ועושה את חברו כרבו. ומורא רבך כמורא שמיה (9) בחר לנו. ליולד, סשוסולו, מכאן אמכו, יסי כבוד מלמידך מביב עליך כשלך, וכבוד מברך כמורא רבך מנין, שנאמר
- מרים היה, וכלב בעלה: (10) ומשה אהרן וחור. מכאן למענים שלריכים שלשה לעצור לפני החיבה, שבתענים היו שרוים: חור. בנה של

וֹלַבַר הַּמָבִים: וֹלַבָּׁר וֹמִּבֹאָץ וֹכֹאָמָּר זֹנִים זֹבִי וְהְיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדִיוֹ

אָמוּנָר עַדְ־בָּא הַשְּּמֶטִי אַחָר יִמְיָּוֹר אָהְר וַיְהָי יָדְיִיוּ נאַבען וְשִוּר מָמְכַּוּ בְּיָבְיוֹ מִאָּה בּ וֹּהֹמָנִתוּ עַעַשְׁלֵּנו וַנְּמֶּב הֹבְנִיעַ וובי משהו קבורם ויקחר אָבָן

עמִי לְפִי־חֲבֵי (פּ) פּ וַיַּחַלְשֵׁ יְהוֹשֶׁעַ אָת־עַבְקֹלְק וָאָת־ וְתַבּר יְהוֹשָׁעַ יָה עַּמְלֵל וְיָה

עַּמְלֵל מִתְּחָת הַשְּׁמֶנִם: יְהוֹשֶׁעַ בְּי־מְחָה אֶמְחָה אֶת־זַבֶּר מפמגר זָאָט זַכְּרוֹן בַּפְפָּר וָשָׁים בְּאָוֹנֵי

יְהֹנֶה ו נְּסְיּ:

☆└ └└: (酉) אחת) מִלְחַמֶּת לַיהֹנֶת בְּעַמֶּלֵל פפוקיס ארם צובה היה כתוב בַּסְיָה בתיבה קמו נַיּאַמֶּר בְּי־יָד עַלְ־בָּס יְּהְ (בכתר

> لِمُرْدُرِد: מַנַּע ידוֹהִי מִתְנַבָּרִין דְבֵית מטולבוו דבית ישואל וכד וְהְוֵי כַּד מְרֵים מֹשֶׁה יְדוֹהִי

ידוהי פריסן בצלו עד דעאל מכא עד ימכא עד נהואָה נֹאַבַוֹנו טַמִּגוּן בּיִגונִי, וְאָּוֹאַנְ טַבוְנַבְנָי וְיִנִיב מָּלַבִּ וובו קמִב וֹלַבֹא וּנֹסִוֹבוּ אַבְּנֹא

עמיה קפקנם דַּקָרֶב:

₩<u>₩</u> דוּכְרָנִיה דַּעַּמְלֵל מִהְחוֹת נובוהה אובו ממשא אמשו נע בוכבוא בספרא ושו קדם וַיּאמֶר יְהְנְה אֶל־מֹשֶׁה כְּחָב וַאֲמַר יִיָּ לְמֹשֶׁה כְּחִב דָּא

הֹקוְנִי, כוֹבׁם וֹלְ בַּהֹּבַּב כִּיִּשִּ וּבְנָא מֹשֶׁר מַדְבָּחָא וּפְּלַח

לְהַּגֹּתִישִׁבוּוֹ מִבַּבוּ מִּלְמָא: לבלא לבם גל לבני גמבע כּנּבׁסֹּ, וֹלַבֹא בַּהֹּטִי, בַּוֹטֹנִם קָרְם דְּחִילָא דִּשְׁכִינְתֵּיה עַל וֹאַמֹּב בֹּמִבוּמֹב אָמִינִא בֹא מֹן

> hand, Amalek prevailed. prevailed; and when he let down his п held up his hand, that Israel And it came to pass, when Moses

the sun. To awob gaiog shi litan ybssis sisw on the other side; and his hands one on the one side, and the other and Hur stayed up his hands, the him, and he sat thereon; and Aaron they took a stone, and put it under But Moses' hands were heavy; and

sword. and his people with the edge of the And Joshua discomfited Amalek

under heaven. the remembrance of Amalek from Joshua: for I will utterly blot out book, and rehearse it in the ears of Write this for a memorial in the And the Lord said unto Moses:

the name of it Adonai-nissi. And Moses built an altar, and called

generation to generation. have war with Amalek from 16 throne of the Lord: the Lord will And he said: 'The hand upon the

- (II) כאשר ירים משה ידו. וכי ידיו על מעס נולמות סיו סמלממס וכו', כד מימ ל נכים.):
- באיוו שעה הם נולחים, והעמיד להם משה חמה וערבב את השעות: באמונס, פכושות סשמים בתפלס נאמנס ונכונס: עד בא השמש. שסיו עמלקים מחשבין את סשעות באילערו"לוגיאס, וחחיר. ולא ישבלו על כר וכסמ, אמר, ישראל שרויין בלער, אף אני אסיס שמסס בלער: רודו ידיר אמונה. ויסי משס ידיו (בו) וידי משה כבדים. בשביל שומעלל במלוס ומנס אמר מחמיו, נמייקרו ידיו: ויקחו. אסרן ומור: אבן וישימו
- למדיס, שעשו על פי הדבור של שכינה: (13) ירחלש יהושע. ממך כאשי גבוכיו (מנמומא בשלח כ"מ) ולא השאיר אלא חלשים שבהם, ולא הרגם כולם, מכאן אנו
- אמחה. לכך אני מוסירך כן, כי מפן אני לממומו: - - בר מחדו (14) כחב זאח זכרון. שבא עמלק לסודיוג לישראל קידס לכל סאימות (מכילתא עמלק פ"ב): ושים באזני יהושע.
- זוכר את סנם שעשה המקום, ה' הוא נם שלנו: (EI) ויקרא שמו. של מובה: ה' נסי. סקב"ס עשס לנו כאן נס גדול, לא שסמובה קרוי ס', אלא סמוכיר שמו של מובה,
- ומסו כם ולה נהמר כפה, והף השם נהלק לחליו, נשבע הקב"ה, שהין שמו שלם והין כפהו שלם עד שימחה שמו של עמלק כולו, (16) ויאמר. משס: כי יד על כס יה. ידו של סקב"ס סורמס לישבע בכספו, לסיום לו מלחמס ואיבס בעמלק עולמים,

The Haftarah is Judges 4:4-5:31 on page 212. Sepharadim read Judges 5:1-5:31.

ترظٍבٌٰڐُ.ٰ◘: בְּירהוֹצְיֵא יְהְוְהָה אָת־יִשְׂרָאֵל אַפִּיק יָן נְיִה יִשְׂרָאֵל מִמְּצְרָוִם: אֱלהים למשֶׁה ילִישֶׂרָאֵל עַמָּוֹי יִיְ לְמִשֶּׁה יּלְיִשְׂרָאֵל עַמִּיה צָּבִיי رَيْضُوُّهِ رَجَدُ حِيرًا طِيرًا لِأَيَّا يَضِمُم يَجِدُ لِحَمِّهِ لِمَدْرًا

אַתְ בָּלְאֲשֶׁר עְשֶׂר חֲמוּהִי דְּמִשָּׁה יָת כָּלְ דַּעֲבָר

Lore had brought Israel out of for Israel His people, how that the that God had done for Moses, and Moses' father-in-law, heard of all Now Jethro, the priest of Midian,

بَمْدِنْتُانِتُ: ಜ್ಞರ್ ದೆಲ್ಲಗ אַהַר יָת צִפֹּרָה אָתַּה מֹשֶׁה בָּתַּר וַיִּקְּח יִתְרוֹ חֹמֵן מֹשֶׁר אָתַ־ יִדְבַר יִתְרוֹ חַמוּהִי דְּמֹשֶׁר

ערשם בי אַלוּר גַּיר קיוֹתִי בְּאָרֶץ בְּרִשׁים צָּרֵי צַּעָר דַּיִּיר הַנִּיתִי ְוֹאֵט שְׁנֵוֹ בֹנְוֹטִ אַשֶּׁר שֵׁם הַאָּחָר וְיָה מְּבִין בְּנָהָא דְשׁוֹם חַר

בּאָבת נוכבאַר:

وَلَيْكِ : פּרטַה: מַחַרְבָּא דְפּרְעֹה: אָבִי בְּעָּוְרִי נַיַּצְּלְנִי מַחֲבֶר דְּאַבָּא חַוֹּה בְּסַעֵּדִי וֹשֵׁיוְבִּנִי ל لَيْهُ لَهُ لَهُ ثَالًا يُخْرِدُنُالًا خَرِيكُمْ لَهِ إِنَالًا لَهُ إِنْ فَيُعْلَلُ فَاللَّهُ خَرِيدًا

the sword of Pharaoh.' was my help, and delivered me from 4 Eliezer: for the God of my father and the name of the other was

he said: 'I have been a stranger in a 3 name of the one was Gershom; for

and her two sons; of whom the

2 took Zipporah, Moses' wife, after

And Jethro, Moses' father-in-law,

he had sent her away,

strange land';

ПĽП ליי ואִשְׁתְּוֹ אֵל־מֹשֶׁה אֶל־הַמִּּדְבְּר נַיְבְאָ יִהְרֹּוֹ הֹתֵן מֹשֶׁה וּבְנֵיוּ נַאָּהָא יִהְרוֹ הַמִּוּהִי דְּמֹשֶׁה

۩ڰ۬ۮ۩ڹ۩؞

לַמוּבֹא בֹאִטוּלִי הַלְוָנִי וֹלַבֹא

mount of God; where he was encamped, at the unto Moses into the wilderness siw sind bas sons and his wife And Jethro, Moses' father-in-law,

פְּמְמֹוֹ, הרי הכמח שלם: גַּצַׁח (עמום הֿ, יה), נְשְּרִיס נְחַשְׁמַּ מְּצַד וְּכְרֶס בַּמֶּס (הסליס שס), מסו חומר חחריו, וַס' לְשׁוּלֶס יִשָׁבּ, סרי סשס שלס, פֿוגון לַמִּשְׁפָּע וכשימחה שמו, יהיה השם שלם והכמח שלם, שנחמר קחוֹיג פַּמּוּ מֵּבְבֹּוֹח לְנֶצַׁח (חהלים מ, ו), והו עמלק שכחוד צו וְשָבְּבָחוֹ שְׁמֶרֶה

- אח כל אשר עשה. לסס בירידת סמן, ובבאר, ובעמלק: כי הוציא הי וגרי. וו גדולס על כולס (מכילמא שס): משס מולס סגדולס בממיו, שנאמר וַיָּשָׁבּ אָל יָמֶר מֹמְנִי (מכילמא שס): למשה ולישראל. שֶׁקוּל משס כנגד כל ישראל: קורין לאבי אביסן אבא. בספרי (בסעלימך עה): חודון משה. כאן סיס ימרו ממכבד במשם, אני חומן סמלך, ולשעבר סיס (שופטים ד, יא). ויש אומרים רטואל אביו של ימרו היה, ומהו אומר וַמָּבֹאֹנָה אֶל רְטוּאֵל אֲבִיהֶן (שמוח ב, יח), שהחינוקוח לכשנסגייר וקייס סמצום, סוסיפו לו אום אחם על שמו. חובב, שחבב אם סמורס, וחובב סוא יחרו שנאמר מְבְּנֵי חֹבֶּב חֹמֵן משֶׁס רעואל, ימר, ימרו, מוצב, מבר, קיני, פוטיאל, (מכילמא ימרו פ"א). מר, ע"ש שֶׁיֶּמֶר פרשה אמת במורה, ואמה ממזה. ימרו, (I) וישמע יחרו. מס שמיעס שמע ובל, קריעה יס פוף ומלחמה עמלק (זבהיס קמו.): יחרו. שבע שמות נקרלו לו,
- בניס וסלכס לס: מוליכן, אמר לו למזרים, אמר לו על הראשונים אנו מופערים ואחה בא להוסיף עליהם, אמר לה לכי אל בים אביך, נעלה שני . אסרן לקראמו ויפגשסו בסר סאלסיס, אמר לו מי סס סללו, אמר לו זו סיא אשמי שנשאמי במדין ואלו בני, אמר לו וסיכן אש (ב) אחר שלוחיה. כשלמר לו הקצ"ה במדין, לף שַב מִלְּרִים, וַיִּפַּׁם מֹשָה מֶם מִשְׁמֹן וָמָם בְּנִיי וגוי (שמום ד, ימכ), וילם
- g'(l): (+) ויצלני מחרב פרעה. כשגילו דמן ואבירס על דבר סמלרי, ובקש לסרוג אם משס, נעשס לוארו כעמוד של שיש (שמו"ר
- (5) אל המדבר. אף אנו יודעים שבמדבר סיס, אלא בשבחו של יחרו דְּבֶּר סכחוב, שסיס יושב בכבודו של עולס, ונדבו לבו

בְנֶיהָ עִּמֶּה: نَالُذِ كُم جُكُرَكَ لَجُمُنَاكٍ بَمُثَرَ جُنَدَ كِرْنَكَ لَجُنَانَكَ بِنَدَرًا

לְבֹמֵעוּ לְמִּלְוָם נֹּלְאַ עַאָּעָבׁי: נַנְּשְׁעַׁעַנְ נַנְּשְּׁעַׁלְנְ נִּיִשְׁעַלְנְ אִנְשִׁ נְּסְׁנֵּנִג ' נְנְשִּׁנִל כְנִע נְשִׁאָּנִלְנִ

בּגְבֶב וּנִגַּבֶם וְעוֹנִי: אָר בְּלְ־הַהְּלְּאָה אֲשֶׁר מִצְאָנִים וּלְמֹגּרְוֹם מֹלְ אִיִּבְע וֹמִבְאֹלְ מֹלְ מִּנִסַׁל וֹמִּבֹאֹלְ זֹע בֹּלְ يرووا משֶׁל לְחָהָנוֹ אֵתַ בְּלַ

עַבּילוֹ מִיַּר מִצְּרָוֹם: אַמָּב הֹּמִּׁם יִבוֹיִם לְנִמִּבֹאַלְ אַמָּב <u>בּהַבֹּב וֹנִ לְנִמְּב</u>ֹאֵלְ בַּמִּנִּוּכִנּנּוּ נַיָּהְיִּ יִּהְיִּ הַּגְ בְּלְ הַמִּוּלְּה וַהְיִּי יִהְרִי עַּלְ פָּלְ מָבִהָא

משטע זע־מִצְּרֶוֹם: פַּרְעָׂה אֲשֶׁר הִצִּיל אֶת־הַעָּׂם עהגן אַשְׁכֵּם מֹנֹג מֹהְנִנִם וּמִיּנִג וֹמִינִג מִנְינִג בּמֹהָנְאֵּ וּמִיּנָא ניאטר יקרו קרוף יהוה אַשָּׁר נאַמר יקרו בָּרוף יִי דְשִׁיזִיב

رشيور چל משֶׁה אַנִי חֹמָנְהְ נִאָמֵר לְמִשֶּׁה אָנָא חַמוּף יִהְרוֹ

לְמַמֻּמֶבּׁלָּא: לבר לְעַלְבוּיה לְמִּלְם וֹמֹאֵלְוּ ्र दृद्धश्र त्येष्ठेत त्वृत्श्वत त्वृत्धत त्वृत्यात त्वाताः

הֹלִים בּאַהְכַּיִיטְתוּן בָּאִנְרָיִאַ וָאָשְׁתַּעִּי מֹשֶׁה לַחֲמוּהִי יָת כָּל

מְיִּבְא בְּמִבְּבָּאִי:

משטונו מבונו מגבא:: אַפֿבעה דַשְיוַיב יַה עַמַאַ

> two sons with her.' unto thee, and thy wife, and her 6 father-in-law Jethro am coming and he said unto Moses: 'I thy

they came into the tent. each other of their welfare; and and kissed him; and they asked rather-in-law, and bowed down And Moses went out to meet his

how the Lord delivered them. come upon them by the way, and Israel's sake, all the travail that had Pharaoh and to the Egyptians for all that the Lord had done unto And Moses told his father-in-law

the Egyptians. delivered them out of the hand of done to Israel, in that He had goodness which the Lord had And Jethro rejoiced for all the

under the hand of the Egyptians. hath delivered the people from out of the hand of Pharaoh; who of the hand of the Egyptians, and Lord, who hath delivered you out And Jethro said: 'Blessed be the

(6) ויאמר אל משה. ע"י שלים: אני החגך יחרו וגרי. אם אין אמס יולא בגיני לא בגין אשק, ואם אין אמס יולא ללאם אל המדבר מקום מהו, לשמוע דברי מורה:

- יולאין ולא ילא: וישהדה וישק לו. איני יודע מי סשממוס למי, כשסוא אומר איש לרעסו, מי סקרוי איש, זס משה, שנאמר (ד) ויצא משה. כבוד גדול נמכבד ימרו באומס שעס, כיון שילא משס, ילא אסרן נדב ואביסוא, ומי סוא שראס אם אלו בגין אשמך לא בגין שני בניס (מכילמא שס):
- (מכילמא שס): החבאה. למ"ד אל"ף מן סיפוד של מיבה, וסמי"ו סוא מיקון ויפוד הנופל ממנו לפרקים, וכן מרומה, (8) ויספר משה לחותנו. למערך את לצו לקרצו לתורס (מכילתא שס): את כל התלאה. שעל סיס ועל עמלק וַסְמִים משֶׁה (מכילמח שם):
- (פ) ויחד יחרו. וישמח יחרו, זכו פשומו. ומדרש מגדס, נעשס בשרו חדודין חדודין, מילר על מבוד מלריס, סיינו מנופה, מקומה, מנואה:
- ילמו ששים רבות (מכילתת שם): (מכילמא שס), ועל כולן אשר הלילו מיד מלרים, עד עכשיו לא היה עבד יכול לברוח ממלרים, שהימה הארך מסוגרת, ואלו דאמרי אינשי, גיורא עד עשרס דרי לא מבזי ארמאס באפיס (סנסדרין לד.): על כל חטובה. עובת המן והבאר והמורה
- לשון רדוי ומרומ, סיד שסיו מכבידים עליסס, סיא סעבודס: (10) אשר הציל אחכם מיד מצרים. אומס קשס: ומיד פרעה. מלך קשס: מהחת יד מצרים. כמרגומו

ַ עַתָּר יָדִישְׁהִי בִּי־גָּדִּוֹל יְהַוָּה מְבְּל־הְאֵלְהִים בֵּי בַדְּבָּר אֲשֶׁר יָדִי שְּבִיהֶם:

a., ויִהִי מְמְּחֵרֶה וַיֵּשֶׁב מִשֶּׁה לִשְׁפַּׁמ אָת־הַעָּם וַיַּעֲּמָד הַעָּם עַל־מֹשֶּׁה מִן־הַבְּקֶר עַד־הַעֶּרֶב:

װּ נּיִאָּמֶר מֹשֶׁה לְחִהְנָוֹ בִּי־יָבָאׁ אֵלְיִ הְעֶּם לְדְרָשׁ אֱלֹהִים:

> ְנְמְּבְׁבְּיִבְ בְּנְיִבְ בְּנְתְּבְּּ בְּחַמְּבִרְ מִאְּבְאָ לְמְבֵּן זְיִר אֶלְיִר בְּרְ מִנְּיִר אָבִי לְמְבַּן זְיִר בְּמַן וְדְעִּלְיִהְ

וְקְרֵיב יִתְרוֹ חֲמוּהִי דִּמֹשֶׁה קְמֵיכֵא צַּחֲרֹן וְכֹל סְבֵּי יִשְׁרָצֵל הַמְּקָן וְנְכְסָה קּיְדְשִׁין הַמְשֶׁה קֵרֶם יְיָ:

וְהַנְה בְּיוֹמָא דְבְּהָרוֹהִי וִימִיב מֹשֶׁה לִמְדְן יָה עַמָּא וְקָם עַמָּא עַלְּוֹהִי דְּמֹשֶׁה מָן צַפְּרָא עַר רַמְשָׁא:

And Jethro, Moses' father-in-law,

they dealt proudly against them.

п greater than all gods; yea, for that

Now I know that the Lord is

And Jethro, Moses Tather-in-law, took a burnt-offering and sacrifices for God; and Aaron came, and all the elders of Israel, to eat bread with Moses' father-in-law before God.

And it came to pass on the morrow, that Moses sat to judge the people; and the people stood about Moses from the morning unto the evening.

And when Moses' father-in-law saw all that he did to the people, he said:

'What is this thing that thou doest to the people? why sittest thou thyself alone, and all the people stand about thee from morning unto even?'

בְּלֵים : ;: לְנִירִ עַּמָּא לְמִהְבַּע אִּילְפָּן מִן הַנְּפָסּסּוֹפּ פּרּפּסף בּמָהר לֹמָה לְמִהָּבָע אַנּלְפָּן מִן הַנְּפָסּסּיּ

And Moses said unto his father-in-law: 'Because the people come unto me to inquire of God;

(12) עולה. כמשמעס, שסים כולס כליל: זבחים. שלמיס: ויבא אחרן הרי. ומשס סיכן סלך, וסלם סום שילם לקרלסו וגרס לו לם כל סכבוד, אלה שסיס עומד ומשמש לפניסס: לפני האלהים. מכהן שסיסים מפעודס שהלמידי מכמים מסובין בס, כהיל ומניס מויו סשכיים (ברכום סד.):

ואָט_טוַבְלוּגוּ: וְהוֹדִעְמְתֵּי אֶתְהַחָּמֵּי הְאֶלְהָים חַבְּרֵיה יִּמְהוֹדַעָּנָא לְהוֹן יָת ין וֹמִבּסִׁטְּיִ בָּנוֹ אָנְתִּ יְבֵּנוֹ בֹמִינִי לְנִינִ וֹבִאָּנִלֹאִ בּנוֹ עִּבְּבֹֹאִ יְבִּנוֹ בְּיִייִהְנָה לְמָה דְּבָּר בָּא אֶלָו בַּד הָנֵי לְהוֹן דִּינָא אָתַוֹ

י בַּבְּר אֲמֶר אַמָּר עּמָּר: ת ניָאמֶר חֹתַן מֹשֶׁר אֵלְיוֹ לֹא־מוֹבֹ נַאַמַר חֲמוּהִי דְּמֹשֶׁר לֵיה לָא

<u> הַבְּרְר לֹאַ תוּכָל עֲשָׂהוּ לְבַהֶּף</u>: עוּט אַמָּר עמָך בִּי־כְבָּר מִמָּדִּ נְבָל הִבֹּל נַם־אַמָּה נַם־הַעָּם

\$u_ū½¢ù.a \$<_û\$<_ů.a: ַמּוּל הַאֶּלֹהִים וְהַבָּאתָ אַמָּה ² אֶלֹהָים עִּמְּוְדְ הֵינָה צִּתְּּה לִעָּׁם עַמְּר שְׁמָע בְּלִלִי אִיעְצָּוּ וִיהָי

المناه ال עַבְּבֶּבְ יַלְכִּי בְּשׁ וֹאָעַ עַמַּהְּשָּׁע الهُمَ يَمَارُمُ إِمَانِكُمْ فِي كُمُنَا هُمَ" וְהִוְּהַרְמָּה אָמְהָם אָמ־הַהָּאָים

نَمُدُر لَمُمُدُنِ: אַלפּים שְּבֵי מִאָּוֹת שְבַּי חַמָּשִים מַּנֹאֵי בַצֹּגַת וֹמִּטִיטַ הַבְּיַם מִּבִיּ

לנמוא בנו ווט אובוטוב:

טַבון פַּטַנְמָא בַאַטַ הַבָּיר:

בלחודף: פּטׁלֹמֹא לָא טֹכוָל לַמִּמֹבֹּדִישִּ בבין דְּעְמָּךְ צָבֵי יַקִּיר מִנָּרְ מלאָר מַלאָי אַף אַמָּ אַף עַמָּאַ

<u>خځات ::</u>: וֹ: יְיִםְיֵבְ מִּינֵי. אַטְּ זְּטְ פְּטִּלְּמִּוֹּא לְמַפָּא טַבַּמ אִילְפָּן מָן צִּדְם מומנא בון בסקרה שנו אַנּי להן שבוק מנו אמלכני ווניו

וֹטוֹעַר יִמְהַוֹן יִת קִנְמִּיָּא וְיָת

אוְבֹוֹטֹא יטֹבוְבַה לַבוּוָן וֹט

אובטא בוטכון פה ונת מובדא

וֹבַלְנֵי הַמְּוּבְיִנִישָׁ: בבנו מאוטא בבנו שמהו יטֹמנּי מַלִיהוֹן רַבָּנִי אַלָפּי בלְּמִיִם בֹּסֹנוֹ לְעַבֹּלְאִ מִמִוּוֹ בולא בוללא בול מילבול لِمُوَّلَا يُكِيُّكُ مُوِّحًا لِيَمُّتُ مَائِيًا ۖ لِمُنْ يَعَالَا مُؤْمِ قَوْمُ سُجَدًا الْمُوَّلِ

> God, and His laws. make them know the statutes of man and his neighbour, and I unto me; and I judge between a when they have a matter, it cometh

> not good. si 1890b uodi 18d1 gaidi ədT' :mid And Moses? father-in-law said unto

thyself alone. thee; thou art not able to perform it thee; for the thing is too heavy for thou, and this people that is with Thou wilt surely wear away, both

unto God. God, and bring thou the causes thee: be thou for the people before 19 give thee counsel, and God be with Hearken now unto my voice, I will

op 1snm must walk, and the work that they show them the way wherein they scattles and the laws, and shalt And thou shalt teach them the

rulers of tens. hundreds, rulers of fifties, and be rulers of thousands, rulers of gain; and place such over them, to God, men of truth, hating unjust all the people able men, such as fear Moreover thou shalt provide out of

- (16) בי יהיה להם דבר בא. מישסים לו סדבר בא אלי: (EI) בי יבא. כי בם, לשון הווה: לדרש אלהים. כתרגומו לְמִמְצַע מוּלְפַּן, לשמול מלמוד מפי הגצורה:
- (עו) ויאמר חחן משה. דרך כצוד קורלו סכמוב מומנו של מלך:
- לד, ד), שסים כמוש ש"י ממס וש"י קרם, וכמו משונלסס: גם אחה. לרצום מסרן ומור ושיוקניס: כי כבד ממך. כוצדו (18) נבל חבול. כמרגומו. ולשינו לשון כמישה פלייש"מרה, כמו וָהֶשְׁלֶה נְבֵּל (ירמיה ה, יג), פְּנְבֹל שָּנֶה מִגָּפָן וגו' (ישעיה
- כב יומר מכמך:
- שלימ ומליך בינומס למקוס, ושואל משפמיס מאמו: הדברים. דברי ריבומס: (91) איעצך ויהי אלהים עמך. נעלס, ממר לו לה סמלך בגבורס (מכילמה פ"ב): היה אחה לעם מול האלהים.
- ששים אלף. (מה שפירש"י על כל השרים כמה היו. והוא לכאורה ללא לורך, והנה באמת מיקן בזה ומירן קושיא בפסוק, דקחשיב מאות שרים לשם מאות אלף (סנסדרין ית.): שרי מאות. ששת אלפים סיו: שרי חמשים. י"ב אלף: שרי עשרות. בססיא דאמרינן, כל דיינא דמפקין ממונא מינים בדינא, לאו דיינא הוא (בבא במרא נמ:): שרי אלפים. הס סיו שש אלו בעלי הבמחה, שהם כדאי לממוך על דבריהם, שע"י כן יהיו דבריהם ושמעין: שנאי בצע. ששוואין אח ממונם בדין, (וג) ואחה חחזה. זכום סקדש שעליך: אנשי חיל. עשיריס, שמין לריכין לסמניף ולסכיר פניס: אנשי אמח.

لْتُكَامِ مُّمَّمُ لِكَ لَرْهُمُ لِمُثَلِّدُ الْمُمُّلِ مُثَلِّدُ الْمُمُّلِي مُثَلِّدً וֹכַּלְ תַּבַּבָּר תַפַּמוּן וֹמִפַּמוּ תַיִם عد خُرِينَا خُرِ يَانُكُ لِي يَرْبِ الْكَرِيرِ الْكَرِيرِ الْكَرِيدِ الْمُرْبِ الْحَرِيدِ الْمُرْبِ الْمُرِبِ الْمُرْبِ الْمُع

בְּמֶּלְיִם: בְּלְ הְשָׁם הַנְּהְ עַלְ־מְּלְמָוֹ יָבָאׁ בְּלְ עְּמָּאִ הָדֵיו עַלְ אַהְרֵיה יִהְרָּ و لخيال الأجابات الرحاح المر الوالي المواج المراب ا אָם אָת־הַדְּבֶר הַזָּה הַעַּשֶּׁה

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 ١

 < _{שלישי} וַיִּשְּׁמָע מֹשֶׁה לְקַוֹּל חֹקְנָוֹ וַיַּעַשׁ וְקַבֵּיל מֹשֶׁה לְמֵימַר חֲמוּהִי

هٰڐ؞ ڶڟۿ؞ؗڡ ڶۿڐ؞ ڴۿڶٮ: בְּעָּלְם שָּׁבֵּי אָבְפִּים שָּׁבֵּי מֵאָוּת ¿¿ וֹמִּבְאָבְ וֹישׁוֹ אִשָּׁם בֹאאָהם מֹּבְ ניִבְחַׁר מֹשֶׁר צַּנְשֶׁי־חַנִּל מִכָּלְ־

لْخُمْ لِللَّهُ لِللَّهُ اللَّهُ اللَّ تَهِ جُد يَظِهُد بُدُنِي الْ هُمْ مِنْهُد فِهِوْ مِنْ يَدْمَا جُزْبَ مَنْهِد וְּמִּפַּׁמִּנְ אֵטַ עַבְּמֹב בַּבֹּבְ מַנֵּע אָטַ - וֹבִּגֹּנוּ זִטַ מַּמֵּא בַּבַבְ מַבַּוּ זִטַ

אָלְ־אַרְצִיּרָ: (פּ) ב ניְשַׁכַּח מֹשֶׁה אָת־הֹתְנְוֹ נַיֵּלֶךְ לִוֹ וְשַׁכַּח מֹשֶׁה יָת חֲמוּהִי נַאַנַל

עוּב באו מבלר סיני: נְיִּהְרָאֵּלְ מִאָּבְוֹאְ מִאָּבְוֹיִם בַּנִּיִם נְּהָּבְאָנִים בַּנִּים נִיּהְבָּאָבְ מִאָּבְנִּאָּ בְּמִבּּל בּנִים, הַשְּלְיִּשְׁה לְצֵּאִם בַּנִּים בִּנְּבִּם מַאָּבְנִּאָּ בְּמָבּלִ

מלב ויסוברון עמר: פטלם זמיר ידינון אנון וניקלון וְשְּׁפְּטָּהְ אָטַ הַעְּקְׁהַ בְּבְּלְ עֵּהְ וְהַיְּהְ וּיִדִייִ וּיִדִייִ הָּבְּוֹ הָבִיּ

אָם נֹט פַּטִוֹמָא טַבַּגן טַהַּבּגר

- מבלے نشر لاج بھور تہدیا تہما וּבְחַר מֹשֶׁה גּוּבְרִין דְּחֵילָא וֹמְבֹּג כִּלְ גַּאֶמָנִ:

המובונים: מאוטא בלנ. שמהו ובלנ. מֿל מַמָּא רַבָּנוֹ אַלְפָּוּ רַבָּנוֹי

ליה לצַרְעֵיה:

ٻَۈرڙ: בומא בבון אַנון למוברא

> burden with thee. make it easier for thee and bear the shall judge themselves; so shall they thee, but every small matter they great matter they shall bring unto seasons; and it shall be, that every And let them judge the people at all

peace.' people also shall go to their place in be able to endure, and all this command thee so, then thou shalt If thou shalt do this thing, and God

he had said. his father-in-law, and did all that So Moses hearkened to the voice of

and rulers of tens. rulers of hundreds, rulers of fifties, over the people, rulers of thousands, 25 all Israel, and made them heads And Moses chose able men out of

themselves. small matter they judged brought unto Moses, but every 26 seasons: the hard causes they And they judged the people at all

own land. depart; and he went his way into his And Moses let his father-in-law

of Sinai. day came they into the wilderness out of the land of Egypt, the same XIX children of Israel were gone forth In the third month after the

EGTCLG, Cf ("2 (Cff 171"q): ולפי פירושו שהזכיר ופרט מכיס מנין השרים, לא ומשוב, וכשמדקדק במנינה ולגבייהו אמי שפיר, מספר המועט ממלה ואח"כ מלמעלה למעה, כ"ל המספר מרובה קודם מספר המועט, ולה הל"ל הלה ממחלה שרי עשרות ברהשונה, והח"כ בהדרגה כולם,

âa aiàt (מלכים־ב ג, כד), לשון סווס: (22) ושפשו. וידונין, לשון לווי: והקל מעליך. דבר וה להקל מעליך. והקל, כמון הַכְּבָּד מָׁם לָבֹּו (שמום ה, ים), וְהַפּוֹח

(מכילמא פ"ב): וגם כל העם הזה. אסרן נדב ואביסוא, ושבעיס וקניס סנלויס עמס עמך (מכילמא שס): (23) וצוך אלהים ויכלה עמוד. המלך בגבורה, אם ילוה אותן למשות כך מוכל עמוד, ואם יעכב על ידך לא מוכל לעמוד

לשון משיים: במו לא מעברי. ומרגומו דְּיִינִין אָינוּן. מקראום סעליוניס היו לשון לווי, לכך ממורגמין וידונין, יימון, יְדוּנוּן, ומקראום הללו (62) ושפטו. וְדְיִינוּן יָמ עַמֶּס: יביאון. מְיִימִין: ישפוטו הם. כמו ישפטו (נמולס) וכן לֹח שַעַבּוּרִי (רוח ב, ח),

(S) וילך לו אל ארצו. לגייר בני משפחחו (מכילחה פ"ב):

فرزر أيْلَاد فقلكد الْللهُم كَمْلَخْدُمْ ניסְעַּוּ מֶרְפִּידִּים נַיְּבָאוּ מִדְבָּר וּנְְשָׁלוּ

וְתַּצְּיִג לְבָבָוֹ וֹמִּבְאָל: לאמר כָּה תאַמַר לְבָּית יַמְּלֶב מִימָר לָבִית יַמְלַב וּהָחַנֵּי לְבָּנִי וּיקְלְא אַלְיו יְהוֹה מוֹ הַהְהַ בִּיה יִי מוֹ שוֹרָא לְמֵישַׁר כָּדִיוֹ וּמֹשֶׁה עָּלֶה אֶלְ־הָאֶלְהִים וּמִשֶּׁה סְלֵיק לִקְּדָם יְיָ וּקְרָא

حَنْظَ لَمُلِاتِ لَهُدُهِ هُنْدُهِ هُنْدُهِ هُنْدُ مُنْدُا نَبْدُ لِمُعْلَمُ الْمُعْلَمُ الْمُعْلَمُ الْمُعْلَمُ לְמִגְּבְׁנִים נֹאֵמָּא אָטַבֶּם מַּלְ_ ַ אַטָּם באַניָם אָהֶב מֹהָנִינוּ

 أَن قَرْدُ لِل فَرْدِ لِي قَرْدِ فَرْدِ فَالْمِ ْ فَالْمُنْ فَالْمُنْ فَالْمُنْ فِي فَالْمُوالْمِ فَالْمُنْ فِي فَالْمُ فَالْمُنْ فَالْمُنْ فَالْمُنْ فَالْمُنْ فَالْمُنْ فِي فَالْمُ فَالْمُنْ فَالْمُنْ فَالْمُنْ فَالْمُنْ فِي فَالْمُ لِلْمُ فَالْمُ فَالْمُ فَالْمُ فَالْمُ فَالْمُ فَالْمُ فَالْمُ فِي فَالْمُ فَالْمُ فَالْمُ فَالْمُ فَالْمُ فَالْمُ فَالْمُ فَالْعِلْمُ فَالْمُ فَالْمُ فَالْمُ فَالْمُ فَالْمُنْ فَالْمُنْ فِي فَالْمُ فَالْمُ فَالْمُ فَالْمُ لِلْمُ لِلْمُ لِلْمُ لِلْمُ لِلْمُ ֶ וּמִּמְנְשֵׁם אָּעַבְּבֶּנְנִינִי נְעִינִים לְּי לְמִּנִמְנִי נִישִּׁבֵּנוֹ זָעַ לַזָּמִי וֹהֹשַׁע אִם_חֻּמֹוָהַ שֹׁחֲמֹתוּ בֹּלְלֵן. וּכֹהוֹ אִם בַבַּלֹא שַׁבַבּלוּוּ

> לַלַבוֹג מוּבֹאי למֹוֹלֵג וְמִוֹג שׁמֹן וֹמִּנִגִּי FOLL tal. (XL)

מג יושו ואבון ואבולים לְמִגְּבַׁאָּג וֹנַהָּגלִיִם זָּטַׁכְוָן כַּבַ كانانا لآزرلال ŢŸŢŢ

מַמְמָהָיָא אָבוּי דִּילִי כָּלְ אַבְעָּא: וטֿעון פֿבֹמו שַבּיבון מַכַּב

> encamped before the mount. in the wilderness; and there Israel wilderness of Sinai, they encamped 2 Rephidim, and were come to the And when they were departed from

tell the children of Israel: thou say to the house of Jacob, and the mountain, saying: 'Thus shalt 3 the Lord called unto him out of And Moses went up unto God, and

unto Myself. eagles' wings, and brought you 4 Egyptians, and how I bore you on Ye have seen what I did unto the

peoples; for all the earth is Mine; own treasure from among all covenant, then ye shall be Mine unto My voice indeed, and keep My Now therefore, if ye will hearken

- עליך כאילו היום נימנו: (I) ביום הזה. בראש מדש (שבת פו:). לא סיס לריך לכמוב אלא ביוס ססוא, מסו ביוס סוס, שיסיו דברי מורס מדשיס
- ההר. למורמו, וכל מקוס שלמס מולל נגד, פניס למורח (מכילמל שס): במדש פ"א): וידון שם ישראל. כאיש אמד בלב אמד, אבל שאר כל סמניות במרעומות ובממלוקת (מכילתא שס): נגד . אלא להקיש נסיעמן מרפידים לביאמן למדבר סיני, מה ביאמן למדבר סיני במשובה, אף נסיעמן מרפידים במשובה (מכילמא (ב) ויסעו מרפידים. למס סולרך לחוור ולפרש מסיכן נסעו, וסלה כבר כהב שברפידים סיו הונים, בידוע שמשם נסעו,
- לוכריס, דבריס סקשין כגידין (שבת פו. מכילתה בחדש פ"ב): סוס וכסדר סוס: לביח יעקב. אלו סנטיס, מאמר לסס צלטון רכס: וחגיד לבני ישראל. עונטין ודקדוקין פירט (E) ומשה עלה. בייס השני, וכל עליימי בהשכמה היו, שואמר <u>וי</u>שָׁבֶּס משֶׁה צַבּּבֶּהָר (שמומ לד, ד): בה האמר. צלשון
- זורקיס מליס ואבני בְּלִימְמְרֶאוֹת, וסענן מקבלס: ואבא אחבם אלי. כמרגומו: יכנם סמץ בי ולא בבני, אף אני עשימי כן, וַיִּפַע מַלְאַךְּ סְמִלְהִיס וגו' וַיָּבֹא בֵּין מַמַנֵּס תַלְרַיִס וגו' (שמוח יד, יעכ), וסיו מלריס אבל הנשר הוה אינו מחירא אלא מן האדם שמא יורוק בו חך, לפי שאין עוף פורח על גביו, לכך נוחנו על כנפיו אומר מועב כנשר הנושא גווליו על כנפיו, שכל שאר העופות נותנים את בניהם בין רגליהם, לפי שמתיראין מעוף אתר שפורת על גביהם, פ"ב). ואונקלום מרגס ואשא, ושַׁמְלִיח יָמְכוֹן, כמו ואשיע אחכס, מיקן את הדבור דרך כבוד למעלה: על כנפי נשרים. שבאו ישראל לרעמסם, שהיו ישראל מפוזרין בכל ארץ גושן, ולשעה קלה כשבאו ליסע וללאם, נקבלו כלם לרעמסם (מכילחא עשימילמלריס, על כמה עבירות היו מייבין לי קודס שנודווגו לכס, ולה נפרעתי מהם הלה על ידכם: ואשא אחבם. זה יום (+) אחם ראיחם. לא מקורת היא ביירכה, ולא בדברים אני משגר לכה, לא בעדים אני מעיד עליכה, אלא אחם ראימם אשר
- מבמכם וכרמ, כי לי כל הארן, והם בעיני ולפני לכלום: גונויס אומס, כך אמס מסיו לי פגולס משאר אומות, ולא מאמרו אמס לבדכס שלי ואין לי אמריס עמכס, ומס יש לי עוד שמסא שאכרות עמכס על שמירת התורה: הולה. אולר הביב, כמו ושְּבָּלַת מְלְבִים (קהלת ב, ת), כלי יקר ואבנים עובות שהמלכים (פ) ועחה. אם עמה מקבלו עליכה, יערב לכם מכאן ואילך, שכל הממלומ קשומ (מכילמא פ"ב): ושמרחם אח בריחי.

كَلَّدُ عُرَافِرْ نَهُلِّكُمْ: וֹנְיִּגְ לֵּצְיִּגְהָ אֲבֶּעְעִ עַדְּבְּרָיִם אָהָגִר בְּּ<u>הַנְיִּן</u>

קאַּכֶּה אֲשֶׁר צַּנְהוּ יְהַנְה: וּנֹמֶּם לִפְּנִיהָם אֲשׁ כֹּלְ עַבַּבְרָנִים הַמָּא וֹסַבַּר צַּבְּנִיהוּן יָה כָּלִ ממישי ניְבָאׁ מִּשֶּׁה נִיקְּרָא לְּוְקְנֵוֹ הַעָּה נַאָּהָא מּשָּׁה וּקְרָא לְסָבֵי

الزُّيُّمُ حَالِينًا لِمُنا لِحَدْثِ لِـ ثَمُّت لِمُكِالِ مِنْمُدِ بَلَ فَلَائِمَا مَقْعَ ذِكَالُتُ أَنْ: ^{*} בָּלְ אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהְוָה נְצְשֶׁה בֹלְ דְּמִלֵּילִ יְיְ נַשְּׁבֵּיד נַאֲמִיב נַנְּעָׁרָנְ כְּלְרַהְעָשֶׁם יַהְדְּרִ נַנְאָמְרוּ נַאֲהָרִנּ כְּלִ עַמְּאַ כַּהְדָּאַ נַאָּמָרוּ

<u>. בלוב:</u> עַמְּּךְ וְגַּם־בְּךָּ יַאֲמָינִרּ לְעוֹלְהַם עִמֶּרְ וְאַרְ בָּרְ יִהִימָנִיוּ לִעָּלִם וְיַגְּרְ מֹשֶׁה אֶת־דְּבְרֵי הָעֶם אֶלֹ- וְחַנִּי מֹשֶׁה יָה פְּהְנְמֵי עַמֶּא בּהֹבֵינ וְהִּמֹת עֹמֹם בֹּבַבֹני בּבוּלְ בִּוֹחָמָת תַּמָּא בִּמִלְּלְנִינִ י אַנְכִּי בַּאַ אַכֵּיוֹבְ בַּמֹּב שַמְּלוֹן מִטַּנְּכִי כִּלַב בַּמִּבֹא בַּמִּנָּא

أخفُون شِمْعِيثَات: בַלְּם נְקַבְּאָטַׁם בַּיִּנְם נְמָבְוֹר מַפָּא נְיִזְמָּלִתְּנִינִּ יִנְמָא בֵּון נִמְנִיב

בְּלְ_הָעֶם עַּלְ_הָר סִינְי: בּנּוֹם תַּשְּׁלְמָּנִ יִנֵדְ נְעַנְּיִנְ לְמִּנֵנִי אָבִוּ בּנִתָּא שָׁלִיִּטְאָּר וִנִיָּנְ לְמִּנֵנִי אָבִוּ בּנִתָּא שָׁלִיִּטְאָר וִנִּנְּלִ

i@L%4: פֿטֿלמֿגא בַטַמַבַּגַ מַם כַּנָג لْهَقْتَ فَكُنَا كِنُورَ مَكْرُكُنَ فِكَانُنَا لِهُمِينًا فَعَيْنًا كَثُمْنِ مَذْخُنًا

פּטִינְמִנֹא טַאִבְּגוֹ צַּפַּלַבִּיה יָנִי:

<u> خظله ال</u>:

ניאטר יְהוָה אָל־מֹשֶׁה בֵן־ אֶל - נְאַמַר יִיְ לְמִשֶּׁה אִיזִיל לְוָת

لْلَالْهُ فُحِدُنَا كِيْلُو لَاهْمُرْبِهُ، قَيَا لِيبِيا لَمِيدًا خِيثُمُهُ فَحِيثَهُنَا نىتأندىا خ⊏ىھىدبا:

וֹוֹ לַמִּנוֹנ כֹב מַפֹּא מַב סוּבֹא

speak unto the children of Israel. are the words which thou shalt 6 of priests, and a holy nation. These and ye shall be unto Me a kingdom

LORD commanded him. them all these words which the > elders of the people, and set before And Moses came and called for the

people unto the Lord. Moses reported the words of the LORD hath spoken we will do.' And s together, and said: 'All that the And all the people answered

the Lorp. told the words of the people unto believe thee for ever.' And Moses speak with thee, and may also that the people may hear when I I come unto thee in a thick cloud,

them wash their garments, to-day and to-morrow, and let 10 unto the people, and sanctify them And the Lord said unto Moses: 'Go

people upon mount Sinai. come down in the sight of all the п for the third day the Lord will and be ready against the third day;

- לא פמומ ולא יומר: (6) ואחם חדוי לי ממלכת כהנים. שכיס, פְּמָס דָמַפְּ מָמַל, וּצָנִי דָוָד פַּהַנִיס הַדִּיר לִי ממלכד כהנים. שכיס, פְּמָס דָמַפְּ מָמַל, וּצָנִי דָוָד פַּהַנִיס.
- (8) וישב משה את דברי העם וגר. ביוס סממרת שסול יוס שלישי, שסרי בסשכמס עלס. וכי לריך סיס משס לסשיב,
- שסוא רביעי לחדש: אה דברי העם וגר. משובה על דבר וה שמעתי מהם, שרלונם לשמוע ממך, אינו דומה השומע מפי (9) בעב הענן. למעלס סענן, ווסו ערפל: וגם בך. גס לנליס סבליס מתריך: ויגד משה וגוי. לייס סמתרת אלא בא הכמוב ללמדך דרך ארץ ממשה, שלא אמר הואיל ויודע מי ששלמני, איני לריך להשיב:
- (10) ויאמר הי אל משה. אם כן שמוקיקין לְרַבֵּר עמם, לך אל העם: וקרשחם. ווימנתם, שיכינו עלמם היום ומתר: שליח לשומע מפי המלך, רלוננו לראות את מלכנו:
- המובח מחת ההר ושמים עשרה מובה (מכילמת שם), כל הענין החמור בפרשת וחלה המשפעים, וחין מוקדם ומחוח במורה: (II) והיו נכונים. מובדליס מאשה (מכילתא פ"ג): ליום השלישי. שהוא ששה נחדש, ונחמישי ננה משה את

לעיני כל העם. מלמד, שלא סיס בסס קומא, שנתרפאו כולס (מכילמא שס):

دنيّالة: בּלֹבוֹעוּ כַּלְ עַנְיָהֹ בַּעוֹע בּנְעַן עַּמְּמִבוּ לַכָּם הַּלְוִע בַּעָב וּלִינָּה أنائقذَنَ عُنالِنَمُم فَدُرِد دِيهِ وَلِي

המה יעלו בהר: אָישׁ לַאַ יַחְיָה בִּמְשֹׁרָ הַיּבֶּל אוֹיְיָר יִּיֶּה אָם־בְּהַמָּה אָם־ לא הגיע בו יְד בִּי־סְקוֹלִילִי יִסְבֵלֵץ לֵא הִקְרַב בַּיה יָד צָבִי

شِمْحِيتُ : עַמְׁם נִיְּלְבִּיׁהְ אָּטִר עַבְּשְׁם נִיְּכְבְּּסִוּ עַּמָּא נִיִּמֵין נִי עַפָּא וְתַּוֹרִוּ

٤٩٣٠ לְהֵּלְמֵּׁם זֹמְוֹם אֹלְ-שׁנּהֵוּ אֹלְ- לְטַׁלְטָא וְהָוּוֹ לָא טַבּוֹבִרוּן تربيم المركز الأراء أجأنا تقود خمونه كرب أفرنرا

جَمَلَاثُاتِ: מֹאָׁב וֹנְּשְׁבֹּב בֹּלְ בַיֹּמֹם אַמֶּב פַּפָּנָ לְטִבָּא וֹזִה כַּלְ הַמָּא בּבר מַלְ הַיִּלְיִר וְלֵיִלְ מִפּר הִיְנִע הַפֹּר מִלָּל מִפּר מִלְ מִוּבָא וְקָל מִּנְפָּרָא יי עַבְעֵׁר וֹלִנִי, לַבְנֵי וּבֹבֹלְים וֹמֹלֹן גַּפֹּבֹא וֹנִיוִ לַבְוֹ וּבֹבֹלוֹ וֹמֹלֹג׳ يربر حذبت השְּלִישִׁי בְּהָנִת נִהְנִה בְּיוֹמֶא מְלִימָאָה בְּמָהְנֵי

בְּתַּחְהֵית דְּהֶר: בוֹאָבְעַנִים מּוְרַנְּמִּנְנְנִי נִיּנְיִנְאָבוּ מִנְמָרָא בּיִיָּ מָוֹ מַשְּׁרִיִּנִאָּ ניּוֹצֵא מֹשֶׁה אָת הַעָּם לְקָרָאת וָאַפּיק מֹשֶׁה יָה עַּמָא לְקַדָּמוּת

> אַטַבּאַ יַטַבָּאַ יַטַבָּאַ לסופות כל הוקרב בטורא מלמפֿל בימורא ולמלוב סחור למימר אַסִּתְּרוּ לְכוֹן يا עַמָּא סָחוֹר

אַנוּן מוּרְשׁוֹ לְמִסַׁל בַּמוּרָא: לא וטלוום למונג מופרא וֹמֹשֹׁבוּ אֹם בֹּמֹוֹבְא אֹם אֹנֹמֹא אֹטַבְוֹלְמָא וֹטַבְוֹים או אֹמִטַבַאַב

۲⊏ننه، ۲۲۱: ַ מֹשֶׁה מִן־הַהָּר אֶל־ וּנְחַת מֹשֶׁה מִן שוּרֶא לְנָת

לַגַּר אָטְׁנָא:

下口は受けては2:

נאטמערו בשפולי טורא:

the mount shall be surely put to border of it; whosoever toucheth up into the mount, or touch the 12 heed to yourselves, that ye go not people round about, saying: Take And thou shalt set bounds unto the

shall come up to the mount. ram's horn soundeth long, they man, it shall not live; when the through; whether it be beast or shall surely be stoned, or shot no hand shall touch him, but he

washed their garments. sanctified the people; and they 14 mount unto the people, and And Moses went down from the

not near a woman.' ready against the third day; come And he said unto the people: 'Be

the camp trembled. loud; and all the people that were in and the voice of a horn exceeding and a thick cloud upon the mount, there were thunders and lightnings day, when it was morning, that And it came to pass on the third

part of the mount. God; and they stood at the nether 17 people out of the camp to meet And Moses brought forth the

וסלאס, ואמס מוסירס על כך: ונגע בקצהו. אפילו בקלסו: (בו) והגבלה. קצע לסס ממומין לפימן, שלא יקרצו מן הגבול וסלאס: - לאמר. הגבול אומר לסס סשמרו מעלום מכאן

ינמק סיס: - סקול, וכיון שנסמלק סס רשאין לעלומ: - היובר. - סוא שופר של איל, שכן בערביא קורין לְדָּכְבָא יוֹבֶּלָה. ושופר של אילו של למעה להרץ, כמו יבה בנים (שמות מו, ד): במשך היובל. כשימשוך היובל קול הרוך, הוה תימן פלוק שכינה והפתקת (13) ירה יירה. מכאלנסקלין שסס נדמין לממס (מנסדרין מס.) מבימ ססקילס שסיס גבוס שמי קומום: יירה. יושלך

(EI) היו נכונים לשלשת ימים. לפוף שלשת ימיס, סול יוס רביעי, שהופיף משה יוס לתד מדעתו, כדברי רבי יוסי (+1) מן ההר אל העם. מלמד שלה סיס משס פונס לעסקיו, אלה מן ססר הל סעס:

כאוי להזריע, ומהור מלממא את הפולמת: מרך ג' ימיס, שמה מפלוט ההשה שכבת ורע לההר טבילהה ותחוור ותממה, הבל מששהתה שלשה ימים כבר הזרע מסרים והינו חגשו אל אשה. כל שלשם ימים סללו, כדי שיסיו סנשים מוצלות ליום השלישי ותהיינה מסורות לקצל תורה, שאם ישמש (שבת פו.), ולדברי האומר בששה בתדש ניתנו עשרת הדברות, לא הוסיף משה כלום, ולשלשת ימים, כמו ליום השלישי: אל

בְּשׁ מֶׁכְ כַּבּׁלֵמְּׁם וִדִּוְ, (יִמוּקְמֹלְ גַּי, כְּבַ), נְמְׁקִים נְמֵבֶׁם מֶׁלְ כַּבְּקְשָׁם וְכִּבֶּם שֶׁם בְּבֹּוִדְ סִי עֹמֶד (שם כִּגַ): (16) בהיות הבקר. מלמד שהקדים על ידם, מה שאין דרך נשר ודם לעשות כן שיהא הרב ממחין לחלמיד, וכן מלינו קום

- ロジー: جَهِٰ هُا يَحْجُمُا يَبْقُرَا خَرِ لِثِلًا خَمْ شِمْ نَوْرُنِ مَنِيْنَا خَمَنِهُ יי ירד עלני יהוָה בָּאָשׁ וַיַּעַל עַעָּה בַּיַרָה יַנְיַרָ יַנְיַרָּ בַּיַרָה יִיָּ لْلَالِ صُرْبَ مُمَّلًا ذَكِي يَافَرُن كَيُهُلِ لَصَالًىٰ لَهُ لَـُصُرْبَ لَعَالًا حَاجَبَكِ
- וּמֹננוּ בֹלוּג: מְאָב מָמֵּב יֹבַבְּר וֹבִאָּקבוֹנם לַטִּדְאַ מָמֵּב מִמַּבְילִ ימוּ בַּבָּר
- אָל־רָאַשׁ הַהָר וַיַּעַל מֹשֶׁה: רַאַּשׁ הְחָרְרַ נַיּקְרָׁא יְהֹנְיִה לְמֹשֶׁה לְרֵישׁ שּירָא יִקְרָא יִי לְמֹשֶׁה ממי ניבֶד יְהְנָה עַלְ־הַר סִינֵי אֶל־
- לְבִּאָנְעַ וֹנְפַּלְ מִמֶּנִנִ בְּבִי בְּעָבְ בְּעָבְ פַּוֹרְיָהָרְ אָלְרְיִהְוֹבְ בְּעָפָא הַלְמָא וְפַּנְּרוּוְ בֵּדָם יִיָּ ניָאַמֶּר יְהֹנְהֹ אֶל־מֹשֶׁה בֶּר נַאֲמַר יִי לְמֹשֶׁה חוֹת צַּסְהֵיר
- نظيمه فأنفرا جهم بتيه:

- באַשוּלא וֹוֹת כֹּלְ מוּוֹא לַוֹוֹבֹא:
- וֹג מֹשׁמֹּנוּ. בִישׁ שֹׁבֹלַבְ: رَبْتِر وَبَحْ بَهَفِّد بَنَجُكُ بِبَيْنِ يَبَيْدُ مِنْ هِنَاهُ هُنَدْ بَمِعَالُهُ
- לְבִישׁ מוּנְא וּסְלֵיק מִשָּׁבו: וֹאִטֹּוֹלְ, וֹוֹ מֹלְ חוּבֹא בֹסׁנֹנ
- למטוג ליפול מנהון סני:
- יקשול בהוץ ין: בום וֹנ יהקדשון דלְמָא lal člika láliti jadás

- smoke of a furnace, and the whole smoke thereof ascended as the descended upon it in fire; and the smoke, because the Lord Now mount Sinai was altogether on
- spoke, and God answered him by a 19 waxed louder and louder, Moses And when the voice of the horn

mount quaked greatly.

- to the top of the mount; and Moses mount; and the Lord called Moses $_{2\text{O}}$ mount Sinai, to the top of the And the Lorp came down upon
- gaze, and many of them perish. break through unto the Lord to 21 down, charge the people, lest they And the LORD said unto Moses: 'Go
- forth upon them. themselves, lest the Lord break 22 near to the Lord, sanctify And let the priests also, that come
- עליסס כגיגית (שבת פת.): ב. מכילמה פ"ג), ולה נהמר לקיני בה: בחחחיה ההר. לפי פצומו ברגלי ההר. ומדרשו, שנהלש ההר ממקומו ונכפה (פן) לקראח האלהים. מגיד שסשכינס ילאס לקראסס כממן סיולא לקראם כלס, ווס שנאמר ס' מָמָינַי בָּא (דבריס לג,
- וסלא סוא, ואמה מכנה אומו לדמומו לבריומיו כדי לַשַבֵּר אֹת האוון: אומו לבריומיו, כדי לְשַׁבֵּר אֹם האון מה שיכולה לשמוע. כיולא בו וְקולוֹ בְּקוֹל מַיִם רַבִּים (ימוקאל מג, ב), וכי מי נמן קול למים - סניכר לסס. כיוצא בו פָּעַׁרָיֵּס יִשְׁמָג (סושע יאֿ, י), וכי מי נמן כח בארי אלא סוא, וסכחוב מושלו כאריה, אלא אנו מכנין ומדמין מלמוד לומר בוער באש עד לב השמים, ומה מלמוד לומר כבשן, לְשַבֵּר אֹח האוון מה שהיא יכולה לשמוע, נותן לבריות סימן בְּבֵּיִים ולחׁ מרגס מְּנְנְחׁ, וכל עשן שבמקרחׁ נקודיס קמ"ן, מפני שהס שס דבר: - הכבשן. של מיד, יכול ככצשן זה ולחֿ יומר, (18) עשן כלו. אין עשן זה שם דבר, שהרי נקוד השי"ן פח"ח, אלא לשון פעל, כמו אמר, שמר, שמע, לכך תרגומו פָּנַן
- על דבר סקול, כמו מַשְׁבר יַשְׁנֶס בְּמֵבׁ (מלכיס־ח יח, כד), על דבר סחש לסורידו: מפי סגבורס אלא אנכי ולא יסיס לך, וסקדוש ברוך סוא מסייעו למח בו כח לסיוח קולו מגביר ונשמע: יעננו בקול. יעננו מממלה לֶשַׁבֶּר חוניהם מה שיכולין לשמוע: - משה ידבר. - כשהיה משה מדבר ומשמיע הדברות לישרחלל, שהרי לא שמעו (19) הולך וחוק מאד. מנסג סדיים כל ומן שסים מסריך למקיע קילו ממליש וכיסס, סבל כפן סילך ומוק מסד, ולמס כך,
- שמיס עליוניס ומחחוניס, והליען על גדי ההר כמלע על הממה, וירד כקא הכבוד עליהס (מכילחא פ"ד): (20) וירד ה׳ על הר סיני. יכול ירד עליו ממש, מלמוד לומר פִי מָן סַשְׁמַיִס דְּבַּרְמִּי שָמֶבֶס (שמום כ, יע), למד שֶׁהַרְפִיּן
- סריפה מפרדה הפיפה הבנין, אף הנפרדין ממלב הנשים הורפים הה המלב: ויקרבו ללד ססר: ונפל ממנו רב. כל מס שיפול מסס, ואפילו סוא ימידי משוב לפני רב (מכילמא שס): יהרסו. כל (21) העד בעם. המרה בהם שלא לעלות בהר: פן יהרסו וגוי. שלא יהרמו אם מלבה, על ידי שֶׁמַשַׁנְמָם אל ה'לראות,
- על משי בומס לעלות: ירוקדשו. יהיו מוומניס להחילב על עמדן: פן יפרץ. לשון פרלה, יהרוג בהס ויעשה בהם פרלה: (22) וגם הכהנים. אף סבכורות שסעבודה בהם (ובתים קמו:): הנגשים אל ה'. להקריב קרבנית, אף הם אל יממכו

אָנַרַ בְּבָרָ נְלַבַּאָּנִינִי אַבוּ אַנּ אַסְבּירְהָ בָּנִילְאָמֶרְ בַּוֹנְבֶּלְ בַלְּם לַתַּלְיַנ אָלְבַבַוֹר סִינָי בֶּיַר עַּמָּא לְמִסַּל לְחִירָא דְּסִינִי ניאמר משה אַל־יְהְנְה לֹא יִפּיִל נְאַמֵּר מִשָּׁה מֵּדְם יִיְ לָא יִפּיִל

ta וֹמֹלֵינִ אַטָּר וֹאַבַוֹן עִּמְּן אַטְּ וֹאַבַּוֹן עַמָּיִּן עַמָּן עַמָּן עַמָּרָן עַמָּרָן עַמָּרָן יַבְּ ربهشد هکرد ندند که ته

\$<\(\text{\pi}\) (0)

₽=: אַל־יְהְוָה פָּן־יִפְּרָץ־ דִּלְמָא יִקְטּוֹל בְּהוֹן: لْلْحِلْتَارُهِ لَلْمُوهِ هَمِــِالْثَلَـفُدِ خِيرُ نَعَدُدِهِ خُمُوهِ خِطْئَهِ نِنْ

שַּבְים נְתַ מִּנְדְאָ נִלַבְּיִמְבִי:

וּאַמִר לֵיה יוָ אָיזִיל חוֹת וִתְּפַּל

people, and told them. So Moses went down unto the

LORD, lest He break forth upon break through to come up unto the

let not the priests and the people

up, thou, and Aaron with thee; but get thee down, and thou shalt come

And the Logo said unto him: 'Go,

us, saying: Set bounds about the mount Sinai; for thou didst charge

The people cannot come up to

And Moses said unto the LORD:

mount, and sanctify it.'

And God spoke all these words,

Elyon, see page 205. The Ten Commandments are presented here in Ia'am Iahton. For the Ten Commandments in Ia'am

בֹּלְ_ וּמִבְּוֹלְ וֹּגֹ זֹנו כֹּלְ פַּטִוֹמִוֹּא

፳፰፫፫′□∶ עומאטנו מאָבוֹ מֹבְנִים מבּנִים מַאַּבֹּמֹאַ XÇİL FYQÇÇÇ

יּ וֹנֶבֶּׁר מִמֶּׁה אֶבְ הַבְּּמֶּׁה וּנְאַמֶּר וּנְחַת מִשָּה לְנָת עַּמָּא וֹאָמָר

הַדְּבְרִים הַאֵּלֶה לֵאמִר: (ס) הַאָּלֵין לְמֵימַר:

Egypt, out of the house of bondage. 2 brought thee out of the land of I am the Lord thy God, who

- לשום: (33) לא יובל העם. איני לריך לסעיד בהם, שהרי מוחרין ועומדין הם היום שלשח ימים, ולא יוכלו לעלוח, שאין להם
- כשסיא באס במקף, משמנס סנקוד לחמף קמ"ן: מלבס לעלום אל סי: פן יפרץ בם. אף על פי שסוא נקוד מעף קמ"ן, אינו זו מגורמו, כך דרך כל מיבס שנקודמה מלאפו"ס, ואסרן מחילה לעלמו, והכהנים מחילה לעלמה, משה נגש יוחר מאהרן, ואהרן יוחר מן הכהנים, והעם כל עיקר אל יהרסו אח ועליה אחה ואהרן עמך והכהנים. יכול אף סס עמך, מלמוד לומר ועלים אסה, אמור מעמה, אסה מחילה לעלמך, (42) לך רד. וסעד בסס שנים, שמורוין אם סאדס קודס מעשה, ומוורין ומורוין אומו בשעם מעשה (מכילםא שם):
- (25) ויאמר אליהם. סמרלס זו:
- מלמד שהיו עונין על הן הן ועל לאו לאו (מכילתא שה): ורכונו לומר, באומס סחורס, לא סחויר ללמד על סכלל יצא, אלא על ספרע אלו שמי דברוח ראשורו ביחוד ודו"ק): ראשר. דוקא אלו שנים בפרע מפי הגבורה ילאו, והלא לפי זה כולם כמוהם, הקב"ה בכבודו ובעלמו דיברה. ומירץ שחזר ופירש וכוי, מלמוד לומר אנכי וגוי, רלונו לומר מה בא להודיענו במה שפרע לשון ב' דברות אלו מהשאר, מדהוציאה בלשון זה שהמשמעות . אם כן כוי, פירוש, לפי זה שמוכח מאח כל הדברים האלה, שגם שאר עשרת הדברות כולם אמר הקב"ה בדבור אחד, אם כן מה . הפשר לאדם לומר כן, אם כן מה מלמוד לומר עוד אנכי ולא יהיה לך, שחזר ופירש על כל דצור ודצור בפני עלמו. (קושיים אלסיס, דיין לספרע: אח בל הדברים האלה. מלמד שלמר סקדוש ברוך סול עשרם סדברות בדבור למד, מס שלי במורה שאם עשאן אדם מקבל שכר ואם לאו אינו מקבל עליהם פורעניות, יכול אף עשרת הדברות כן, מלמוד לומר וידבר (ו) וידבר אלהים. מין מלסיס מלמ דיין, וכן סומ מומר מֻלְּסִיס לֹמ מְקַבֶּל (שמות כב, כו) ותרגומו דַּיְינְמֹ, לפּי שיש פרשיות
- (2) אשר הוצאחיך מארץ מצרים. כדלי סיל ססוללס, שמסיו משוענדיס לי. דבר למר, לפי שנגלס ביס כגבור מלממס

47-et: לא יהנה לף אלהים אַהרים לא יהני לף אלה אַהרן בּר

before Me. Thou shalt have no other gods

نَهُمُل حَمَّات مُنْكَان خُمُّدُا: ה לַּמְּהַל נַאָּבֶׁהְ מִשְׁבִּוֹי נִי נִיהָ נִיהָ יִי יי אָרָי מִי יי אָרָי יי אָרָי אַרָי יי אָרָי אַרָּיִי ÄÄL. ↓ וכֿב_שׁמוּנִּע בשַמוֹם דַמוּ

מִלְנַת לְאַנִּתֹא: פֿפֿעַ לָא עֹהֹּבֹיג לָבׁ הֵּילִם וֹכֹּע

under the earth; beneath, or that is in the water likeness, of any thing that is in graven image, nor any manner of Thou shalt not make unto thee a

נמג בבמום למלאו: 4%_4%4444444 ځ۵□

מהַלמון לּנֹגא למטמו לטר מַקַ-שִּׁבְּשָׁים וְתַּלְ דָּר רְבִימָאִי לְסָוֹאִי פַּדַ מֹבוֹגוֹ מֹכְ בַּב שַׁלְיִנַאָּי מֹסְׁמַּר עוָבִי אָבְּבַוֹן מַּלְ בָּנִין هُد، هُنْهُ لَدُ هُٰزَيْكُ هُمْ طَنْهُ خ× نفيب خيبا نخ× نفخيننا

hate Me; and fourth generation of them that upon the children unto the third visiting the iniquity of the fathers LORD thy God am a jealous God, them, nor serve them; for I the thou shalt not bow down unto

نَّامِمُلَّا، مَعُنِكُ،:(٥) ° וֹמְמִּע מַסֹב כְאֵּלְפָׁנִם לְאָנִדֹּלִ, וֹמִּדֵּנִג מִּנִדִּ לְאַּלְפָּּ, בִּנִוּן

לְבְשְׁמָּג וּלְלָמֶבׁוּ פַּעּוָבָׁוּ:

commandments. that love Me and keep My 6 thousandth generation of them and showing mercy unto the

אַמְּבּוּמָא אָנוַ מְּמִלְיִ לְמִּלֹא:(פּ) בּוֹנמִ בֹּאָמִנִי לְמִלֹרֵא: לַשְּׁנֵא כַּי לְא נְנַקְּדֹי וְהַנְּה אָה לְמִּנְּא אָבִי לָא נִיכַּי וְיָ נִיה ﴿ كِم نَاهُم هُنَا مُنَامَا زُنَالًا هُٰذِينَاكَ ذِم نَامًا فَهُمُم فَالْ هُٰذِنَكَ

Thou shalt not take the name of

that taketh His name in vain. LORD Will not hold him guiltless 7 the Lore thy God in vain; for the

מלך מלריס, אמור מעמס, עבדיס למלך סיו, ולא עבדיס לעבדיס: פרעס שסיימס עבדיס לו, או אינו אומר אלא מבים עבדיס שסיו עבדיס לעבדיס, מלמוד לומר ויפדך מבים עבדיס מיד פרעס לַמֶּס ס'יָמֶבֶס פַּׁפְּּ בְּעַמֶּךְ (שמוח לב, יאֿ), לא לסס לויח לא יסיס לכס אלסיס אחריס, אלא לי לבדי: – מביח עבדים. – מביח . מאמרו רשויות הרבה הן. ולמה אמר לשון יחיד אלהיך, לימן פתחון פה למשה ללמד בניגוריא במעשה העגל, וזה הוא שאמר ועל סיס. דבר אחר, לפי שהיו שומעין קולום הרבה, שנאמר את הקולות, קולות באין מדי רוחות ומן השמים ומן הארן, אל שממים משנגאלו, סואיל ואני משמנה במראומ, אל מאמרו שמי רשויות הן (מכילמא פ"ה), אנכי הוא אשר הוצאמיך ממזרים ווגלס כאן כוקן מלא רחמיס, שנאמר וְמַמַּמ רַגְלָיו פְּמַעֲשֵׁה לְבְּנַת הַמַּפִּיר (שמום כד, י), זו היתה לפניו צשעת השעצוד, וכעלס

לא נצמוו על עבודת אלילים אלא אומו הדור (מכילתא שם): לועקים אליקס ואינן עונים אומס, ודומס כאילו הוא אחר שאינו מכירו מעולם: 👚 על פבו. – כל ומן שאני קייס, שלא מאמר לפרש אלהים אחרים וולחי, שגואי הוא כלפי מעלה לקרוחם אלהוח אללו. דבר אחר אלהים אחרים, שהם אחרים לעובדיהם, לא יסיס לך (מכילמא פ"ר): אלחים אחרים. שאינן אלסימ, אלה אחרים עשאים אלסיס עליסס (מכילמא שם). ולא ימכך (E) אי יהיה לך. למס נאמר, לפי שנאמר לא מעשס לך, אין לי אלא שלא יעשס, סעשוי כבר מנין שלא יקייס, מלמוד לומר

- (4) פסל. על שם שנפקל: וכל חמונה. ממונה כל דבר השר בשמים:
- נומן לב ליפרע: לשנאי. כמרגומו, כשלומוין מעשה אבומיהם בידיהם (פנהדרין כו:): (a) אר קנא. מקים להפרע, והינו עובר על מדמו למחול על עון עבודה הלילים. כל לצון קנה היפרי"מוע בלע"ו (הייפערנד)
- מאום, שוו לארבעה דורום, ווו לאלפים (מוספחא שועה ד, א): (6) נוצר חסד. שאדם עושה, לשלם שכר עד לאלפים דור, נתלאת מדה עובה ימירה על מדת פורעניות אחת על חמש
- של והב, (הראשון לשון מגן, כתרגומו) וה הישבע לתנה ולהבל על של ען ען, ועל אבן אבן (שבועות כמ.): (השנא. (השני לשון שקר, כמרגומו) פְּמֶס דְּמֵימֵר הי זמו שבועם שוה, נשבע לשנום הם הידוע, על עמוד של הבן שסוה

זְבָוֹר אֶת־וֹוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשְׁוֹ:

לקדשותיה:

ە شَمْن ئمرص طَمَّتِ ئَمْمُن مُنْهُ بَمْدا طَعْرَب لَمُمَّتِ عَالَيْ مُنْهُ وَمِ

GET WILL - ETWR IRL - OFF WI - XX subox

all thy work; Six days shalt thou labour, and do

thou, nor thy son, nor thy to shalt not do any manner of work, unto the Lord thy God, in it thou but the seventh day is a sabbath

nor thy stranger that is within thy thy maid-servant, nor thy cattle, daughter, nor thy man-servant, nor

blessed the sabbath day, and seventh day; wherefore the Lord that in them is, and rested on the heaven and earth, the sea, and all for in six days the Lore made

hallowed it.

זפר נת צבור ונת אמר קדיל

מְּמִּלִּא וֹנִע אַבְּמָא נִע נַמָּא

אָרֵי שָׁהַא יוֹמִין עַבַּר יִי יַת

مَحْدُك نَهَمُنُكُ نِحُمْرِكُ لَا يُرْدِكُ

וֹ אֶלְבַוֹּ לָא עַהַּדְּנִג כֹּלְ

וֹאָטַ_כַּגְאַמָּגַ_בָּם וֹנִטַ כַּגַ גַּבַּטוּן וֹנִטַ בּנִמֹּאַ

رائط תَשְּׁבִיעִּי שַׁבֶּת לַיהְוָה וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה שַּבְּהָא בֵּדָם

ביירכון יומף על אַרְשָא דַייָ

21 700

الْطَلَيْمَادِ: (۵)

" אָרַ־הַשְּׁנַיִּם

±₩4;

בַּוֹמֶאַ_טְאָן

בּבַּרְ יְהְנָה אָת־יִּים הַשַּּבָּת

וּנֹוֹנִם בַּנַּוֹם בַמָּבִימֹּג מַּלַבְבֶּוֹ

בּׁנְ שֵּׁשֶׁתַ'נְמִים עַּשְּׁה יְהַנְה

تَكُمُّ لَٰذِكُ يَخْتُمُونَكُ لَوْلُكُ كُمُّ لَالُّهُ لَا لَكُمْ لَا لَكُمْ لَا لَا لَا لَا لَكُمْ لَا

הַאַּרְלְּה אַּשֶּׁר יְהְוָה אֵלֹהֵיף אֱלִהְן יְהֵיב לְּךְּ: האַרְלְה אַשְׁר יְהְוֹה אֵלְהוֹיף אֵלְהוֹיף אָלְהוֹיף יְהִיב לְּךְּיִּ

رتزا ځك:(٥)

∰ZL: (a) סְבַּרוּהָא דְשִקְרָא: לְאַ טִּלְּוְבֵ לְאָ_טַהְּנְוֹע בְּנִהְנֵעׁ הָּנִהְ הָּעִ עִּלְיִּבְ לְאִ טַסְׁנֵיִג בְּטַבְּנָעַ לְאַ נוֹבְאָנוֹ (סִ) לְאַ נוֹלְאָנוֹ (סִ) לְאִ נוֹלִמוֹר וֹפֹּח לְאִ נוֹנוּבּ לְאִ

שבימת סקטניס, רוס ששנינו (שבת קכה.)קטן שבה לכבות, הין שומעים לו, מפני ששבימתו עליך:

Thou shalt not murder. Thou shalt giveth thee. land which the Lord thy God that thy days may be long upon the Honour thy father and thy mother,

witness against thy neighbour.

not steal. Thou shalt not bear false 13 not commit adultery. Thou shalt

נום בשבם: ברך. ויקדשהו. ברכו במן לכופלו בששי לחס משנה, וקדשו במן שלה סים יורד בו: (II) וינה ביום השביעי. כניכול הכחינ בעלמו מנוחה, ללמד הימנו קל וחומר לאדם שמלאכח בעמל וניגיעה שיהא

ומכלל לאו הן (מכילמא פ"מ): (12) לציען יאריכון ימיך. אם מכדו יאריכון ימיך, ואם לאו יקלרון, שדברי מורה נומריקון הם נדרשים, מכלל הן לאו

(10) אחם וביך ובחך. אלו הקעניה, או אינו אלא גדולים, אמרח, הרי כבר מוזהרין הם, אלא לא בא אלא להזהיר גדולים על (9) ועשיה כל מלאבהך. כשמבא שבת, יהא בעיניך כאילו כל מלאכמך עשויה, שלא מהרהר אחר מלאכה (מכילמא פ"ו): וּבְּכֹּס (שמואל־בּ ג, מו), וכן פמכונו מנו לב לוכור ממיד אם יוס השבת, שאם נודמן לך מפך יפה, מהא מומינו לשבת (בילה מו): סוא שנאמר שַׁמַּם דְּבֶּר מֻלְּהִים שְׁמַּיִם זוּ שְׁמֶעְמִּי (מהלים סב, יב). זכור לשון פעול הוא, כמו אָכוֹל וְשָׁמוֹ (ישעיה כב, יג), קְלוֹן ٠ﺩﺭ ﺩﻝ ﻣﺈﭼﺘﺮ ﮔﻴﻮﭘﺮﻳﺎ ﻟﯧﺮﺫﺩﻩ ﻣﻴﻴﻬﺔ ﭘﺔ (דבריס כב, ימיצ), וכן ﭘﭙְרָנַ מַ אֲשֶׁמ מְמִיךְּ (ויקרמ ימ, מו) יְבָּעֶמִ יָבֹחׁ שָנֶיק (דבריס כה, ה), (8) זכור. זכור ושמור בדבור אחד נאמרו, וכן מְחַלְלֵיה מוֹח יוּמָח (שמוח לא, יד) וּבְיוֹח הַשַּבְּח שֶׁנִי כְבָשִׁים (במדבר כח, ע),

אַישָׁסְ מָּקַם מֶׁס זְרִיס (ימזקאל עז, לב): − לא הגנוב. − בגונב נפשות סכתוב מדבר, לא מגנובו בגונב ממון, או אינו הלא זס (13) – לא חגאף. - אֿין גיאֿרף אֿלאַ צאַשׁם אֿיש, שנאֿמר מוּח יוּמַם בַּנֹאָף וְבַּנִּאָפָׁת (וּיקראַ ב, וֹ), ואֿומר בָאָשָׁה בַּמְנָאָפָת חַתַּח

נְעַמְרְוּ וְכִּלְ אָּמֶּׁב לְבַמֶּבִּי(פּ) לא תַּהְמָד בֵּית בַשֶּׁךְ לָאַ־תַּהְמֹד

rantri: לא עוומיד בית חברה לא

nor his ox, nor his ass, nor any man-servant, nor his maid-servant, covet thy neighbour's wife, nor his neighbour's house; thou shalt not Thou shalt not covet thy

נאָט בַבְּבָּר מְּמֵּל וֹכְּרָא בַמִּם נִּנְּמְה מִנְרָא בַּבַּרוֹ וַנְיִנִא מַפָּא נָזָמִנ שניעי ואָח הַלְּפִּידִם וְאֵח קוֹל הַשְּׁבֶּר בְּעּוֹרִיְא וְיָה קְל שׁוּפְּרָא וְיָה וְכְּלְ־הָעָּם אָתְ־הַפּוּלְית וְכָל עַמָּא חָזוּ יָה קַלַיָּא וְיָה

ניגמבו מבשב:

مَقَالَد لَنَهُمُمْكِ لَمَحٍ ـ نَكَثَل مَقَلَد يَنَطَقَر لَجُمُ نَنَمَوْمِ مَقَلَم مَا ניְאָמְרוּ אֶלְ־מִאָּה דַּבֶּר אַמָּר נִאָמָרוּ לְמִאָּר מִלֵּיל אַהְ עִּמָּנָא

אֶלַהַים פַּן־נְמִית:

بَيْتِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ بالكلالا رَّبُّهُ فِيرَ مِنْ فِيلًا هُكِّ لِيَوْلًا هَكَ لِيُولَا فَنَهُا خُوفِهِ خُهُ فَيَالِيَا فَيْ

ﯩ ﻧﯩﻨﭙﻼﭘ ﺟﯩﺪ ﯕﯧﯖﻼﺗﺪﯨﺮ ﺗﯘﺑﯩﻦ ﮔﯜﭼﻪ ﮔﺪﯨﺪ ﺧﺪﯨﺪﻯ ﯕﺒﯘﮔﻪﺕ ﺋﯜﺩﺑﺎ

בא האלהים ובעבור ההנה אהגלי לכון יקרא דיי ובדיל

יִלְדוּן (מְסְלִיס מְת, יג. מִכִּילִמֹחָ שִׁס):

ن ۵۵۵ نات

لَمُّالِيلًا وَ (0)

מפטיר

אף לא מגנוב דבר שמייב עליו מימם בים דין (סנסדרין פו.):

אָלְ-הְעָּבְלְ אֲשֶׁרִ-שֶׁם לְצִּר אֵמִּטִּהָא דְּתַמָּן יִקְּרָא בְּינֵ: ַנַיַעַּלָּד הַעָּם מֵרְהָלָק וּמֹשֶׁה וָקָם עַּמָּא מַרַחִיק וּמֹשֶׁה קָרַיב בּוֹנְלְ בְּלֵא טַבוּבוּוֹ: מּלְ-פְּנֵיכֶם לְבַלְטֵׁי יִיהְיִהְ יִּהְיִּלְמִיה מִּלְ אָפִּיכִוּן

لَّهُرَبُّه كَر مَالِ لَهُمِّرَت لَيَكُلُيْرِ مَا هُمَنَّهُ مَدِّرَبِ مَقْدِياً:

עאָמָר אָּכְ-בֹּוֹג וֹמֶּבֹאָכְ אַנֹּם לְבֹּוֹג וֹמֶבֹאָלְ אַנוּו עוֹזִגעוּ אָבּוּ

ניְאָמֶר יְחְנָתׁ אֶל־מֹשֶׁהְ כָּה נַאֲמַר יִיְ לְמִשֶׁה כִּדְּנָן מֵימַר

בורם ין דלמא נמות:

ולמו מבטול:

stood afar off. people saw it, they trembled, and mountain smoking; and when the thunderings, and the lightnings,

you from heaven.

have seen that I have talked with

children of Israel: Ye yourselves

And the LORD said unto Moses:

And the people stood afar off; but

19 Thus thou shalt say unto the

darkness where God was. Moses drew near unto the thick

before you, that ye sin not.'

you, and that His fear may be

17 Fear not; for God is come to prove And Moses said unto the people:

let not God speak with us, lest we 16 thou with us, and we will hear; but

And they said unto Moses: 'Speak

and the voice of the horn, and the And all the people perceived the thing that is thy neighbour's.

אַשָּׁת בִּעָּף וִעַּבְּדִּוֹ נַאֲמָתוֹ וְשׁוֹרֵוֹ

נאַמִטַגע נענֶבגע נטמָבגע נכַב עהמיר אַתַת חַבָרָך ועבַבַּיה

26

(91) כה האמר. צלשון סום: אחם ראיחם. יש הפרש נין מה שארם רואה למה שאחרים משימין לו, שמה שאחרים

(13) נגש אל הערפל. לפניס משלש מחילוח, חושך, ענן, וערפל, שנחמר וְסְּבֶּר בַּעֵר בָּהֵשׁ עַד לֵבּ סַשְׁעַיִס חֹשֶׁךְ עְּנֶן וְעַרְפֶּל

שרמה וגדולה, כמו קרימו גם (ישעיה סב, י), פֿריס נפי (שם ממ, כצ), וְבַנֵּם שַל הַנְּבְּשָה (שם ל, יו), שהוא וקוף: ובעבור (TI) לבעבור נסוח אחכם. לגדל אמכס בעולס, שילא לכס שס באומה שהוא בכבידו נגלה עליכס: נסוח. לשון

גרמעין לאמוריקס שניס עשר מיל, כאורך ממניקס, ומלאכי קשרת באין ומסייעין אומן לקמוירס, שנאמר עַלְבֵי לְּבָּאוֹת יִדֹּדּוּן במקום אחר (שם): אח הקורלות. היולאין מפי הגבורה: ויגעו. אין נוע אלא זיע (שם): ויגעדו מרחוק. היו סיס בסס מרש, מלמוד לומר נעשס ונשמע (מכילמא פ"ע): רואים אח הקולוח. רואין את סנשמע, שאי אפשר לראות (EI) וכל העם רואים. מלמד שלה סיה בהם החד קומה, ומנין שלה היה בהם הלם, מלמוד לומר ויענו כל העם, ומנין שלה

(דברים ד, יא). ערפל הוא עב הענן, שאמר לו הנה אַנֹבִי בָּא בֻּלֶיךְ בִּעַב הָעָנֶן (שמום יע, ע):

חהיה יראחו. על ידי שכלימס פומו גַכְפֿוּי וּמְפֻֿיָּס, מדעו כי פֿין װלמו, ומיכפֿו מפניו:

נאַקַבַוֹּג זַבְיַב לַאָ עַהַּהָּוּ לַכִּם:

אַבָּוּא אַבֶּיף יבַרַבְּהָיף: עמַלוִם אַמֶּר אַוֹבָּיר אָת־שָׁמִי אַנַ גאָנוֹ וֹאָנַ בַּלַנִינִ בַּלַנִינַ בַּלַכַ ב מְלֵנו אֵנו מִלְנִלְ וֹאֵנו חִלְמְּנוֹבּ מוּבָּח אַבְקה מַצַּשָּׁה לַי וִיַּבַחָק

تتظف مَكْرَبُ تَفْتَاخُكُتُ: לאַ טַבְּנָה אָטָהָן מָיָה בָּי חַרְבְּּרָ נאם מולט אלונם שהמט גנ

עָּלֶיו: (פּ) ومرطره طاختا يخشد كالاستوراب بالباد المكال المراه المراهدة المراهدة מס וְלָאִ־תַּעָּבֶוֹ

עַעְּבָּדוּן קְכוּן: ייכסף ודחקן דדתב לא os לא תְּעְשׁׁרְ אָעִר אֶלְתִר כֶּסֶׁלְ לְא תַּעְּבְּרֵוּ בֶּדְעָרִי הַחְלָן

אָבּוּלְטִוּ לְעַהֵּוֹ אָאָבָע בּוֹבְטִי, ימו שובו בכל אַנור דַּאַשָּׁביי ונת ולסט לולשה מו עולה יטָהי דְּבַח צַלוֹהי יָת צַלְוָתָר מובש אומטא שהכור פונמי

التلاخية الم לא ערים חַרְבָּרְ שבתו לא טלנו זטעון פּסולן נאם מובט אלנון שהביע

וֹלְא טַפֿע בְּדַרְנְּיִן מַּלְ מָּרְבָּטִי

peace-offerings, thy sheep, and thy burnt-offerings, and thy unto Me, and shalt sacrifice thereon An altar of earth thou shalt make

of silver, or gods of gold, ye shall

Ye shall not make with Me—gods

not make unto you.

tool upon it, thou hast profaned it. hewn stones; for if thou lift up thy 22 stone, thou shalt not build it of And if thou make Me an altar of

will come unto thee and bless thee.

cause My name to be mentioned I

thine oxen; in every place where I

be not uncovered thereon. 23 unto Mine altar, that thy nakedness Neither shalt thou go up by steps

ו. מכילמא פ"מ): ואשו וגבורפו על הארץ. דבר אחר, הְרָפִין השמים ושמי השמים, והליען על ההר, וכן הוא אומר וגַע שָׁמַיִם וַיֵּרֶד (מהלים יח, סשלישי וסכריע ביניסס, מן סשְּמֵיס הִשְׁמִישָ הַשְׁמִילָ לְיַמְּבֶרְ וְעַלְ הַמְּבֶלְ הֶקְבֶּךְ הָמִלְ הָלָה לָשׁרִ הַבְּרִילָס (דבריס ד, לו), כבודו בשמיס, משימין לו פעמים שלבו חלוק מלהאמין: - כר מן השמים דברחי. וכחוב אחר אומר, וַבֶּרָה ה' עַל הַר מִינַי, בא הכחוב

בבמי כנקיום ובבמי מדרשות כדרך שמני עושה בבים עולמים, לכך נממר למ מעשו לכם: בה לסוסיר שלה יוסיף על בי, שהם עשיה די, הרי הן לפני כהלסי והב: − לא העשר ל⊂ם. לה ההמר, הריני עושה כרובים הכרובים, שאמה עושה לעמוד אמי, שלא יהיו של כמף, שאם שנימה לעשומה של כמף, הרי הן לפני כאלהום: ואלחר זחב. (02) לא חעשון אחי. לה מעשון דמות שמשי המשמשים לפני במרוס (מכילהה פ"י): אלחי בסף. בה להוסיר על

שסשכיים באס שס, וזמו בית סבתירה, שס ייתן רשות לכסנים לסוכיר שם סמפורש בנשיאת כפיס לברך את סעס: - סמפורש שלי, שם אבוא אליך וברכמיך, אשרס שבינמי עליך, מכאן אמס למד, שלא נימן רשומ לסוכיר שם סמפורש אלא במקום לאנף ואם בקרך. ירוש לאת עולמיך ואת שלמיך: 🗈 בכל המקום אשר אוכיר את שמי. השר את לא לך רשות להוכיר שם יב, כו), ואין שחיעים בראש המובח (מכילמא פי"א ובחים נח.): אח עולחיך ואח שלמיך. אשר מלאיך ומבקרך. אח עליו. אללו, כמון עַלָּיו מַשֶּׁס מְנַשֶּׁס (במדבר ב, כ), ו אינו אלא עליו ממש, חלמוד לומר אַבְּשָׁר וְאַבָּס עַל מִוְבַּמ ה' אָלָהֶיף (דבריס שקיק ממלף אם מלל מוצה קינחשם אדמק בשעה הנייהן (מכילהף שם): - העשה לי. שהקה המלה ששייהו לשמי: - ודבחת (IS) מזבח אדמה. מחיבר באדמה, שלא יבננו על גבי עמודים או על גבי כיפין (נ"א בקיק) (מכילחא פי"א). דבר אחר,

בין איש לאשמו, בין משפחה למשפחה, בין אדם למבירו, על אחת כמה וכמה שלא מבואהו פורענות: ומס אבנים שאינם כואות ולא שומעות ולא מדברות, על ידי שממילות שלום אמרס תורס לא תניף עליסם ברול, סממיל שלום פ"ג מ"ד). ועוד, שהמוזה ממיל שלום בין ישרחל לחביהם שבשמים, לפיכך לח יבה עליו כורם ומחבל, והרי דברים קל וחומר, מללם שסמובה נברא להאכיך ימיו של אדם, והברול נברא לקלר ימיו של אדם, אין וה בדין שיונף המקלר על המאריך (מדות עליה. סרי כי זס משמש צלשון פן, שסים דילמם, פן מניף מרצך עליס: ותחללה. סם למדם, שם סנפם עליס צרול אס סללו מלוין, אלא ודאין, וצלשון כאשר סס משמשים: - גזיה. לשון גויוס, שפופלן ומכממן בצרול: - כי הרבך הנפת משמש בלשון כאשר. וכן וָאָס פַּקְרִיבּ מָנְמַת בְּפּוּרִיס (ויקרא בּ, יד), זו מנחת סעומר שסיא חובס (מכילתא פי"א), ועל כרתך אין שְׁלֶמֹוֹת מִּבְּנֶסְ (דבריס כו, ו). וכן מְס בֶּמֶף מַלְנֶס (שמות כב, כד), תובס סות, שומתר וָסַעֲבֵע מַעַבִּיעֶנּי (דבריס מו, ת), ומף וס משמש בלשון כאשר, וכאשר מעשה לי מובה אבנים לא הבנה אההן גויה, שהרי הובה עליך לבנוה מובה אבנים, שנאמר שַׁבְּנִיס (22) ואם מזבח אבנים. רבי ישמעלל לומר, כל לס ולס שבתורה רשות, תוך מג', ולס מזבת לבנים תעשה לי, הרי לס זה

The Hastarah is Isaiah 6:1 - 7:6 & 9:5 - 9:6 on page 217. Sepharadim read Isaiah 6:1 - 6:13.

ه، ۲۹۴۲ م: معومره لْجَرْبِ بَافِهُ فَضِي جَهُد فَهُنِ لَهُرْبًا الْعَرْبِي الْعَالِمِينَ الْعَرْبِ الْعَالِمِينَ الْعَالِمِينَ الْعَالِمِينَ الْعَالِمِينَ الْعَالِمِينَ الْعَالِمِينَ الْعَالِمِينَ الْعَالِمِينَ الْعَالِمِينَ الْعَالِمِينَ الْعَالِمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلِيمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلِيمِينَ الْعَلِيمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلِيمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلِيمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلِيمِينَ الْعَلِيمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلِيمِينَ الْعَلِيمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلِيمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلِيمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلِيمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلِيمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلِيمِينَ الْعَلَيْمِينَ مِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلَيْمِينَامِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلَيْمِينَامِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلَيْمِينَامِ الْعَلِيمِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلَيْمِينَامِينَ الْعَلَيْمِينَ الْعَلِيمِينَ الْعَلَيْمِينَامِ الْعَلَيْمِينَامِ الْعَلَيْمِينَ الْعِلْمِينَ الْعَلَيْمِينَامِ الْعَلَيْمِينَ الْعَلَيْمِينَامِينَامِ الْعَلَيْمِينَامِ الْعَلَيْمِينَامِ الْعَلَيْمِينَ الْعَلِيمِ عَلَيْمِي الْعَلِيمِ عَلَيْمِينَامِ الْعَلَيْمِينَامِ عَلَيْمِينِ

アバッス ĿŪĠĿĿ

which thou shalt set before them. Now these are the ordinances

山口: בו שלנע מֹבֹר מבֹרְ, מִמְ מִּלִם אַנ. שֹנַכוּ מֹבֹר מֹבְבֹא בּר וֹמְּבַאַק

יפוק לבר חוריו מגו: نَمُّرُك بِرَهُٰخَمِٰن يَجْهُ كَالْفَهُ، هَين هُذِيا يَغَدِي بَخِهُخِيمَيْنُهُ

nothing. seventh he shall go out free for 2 years he shall serve; and in the If thou buy a Hebrew servant, six

AUL: בְּעַלְ אִשְׁהְ הֹוּא וְיָצְאָה אִשְׁהִוֹ בִּלְחוֹדוֹהִי יִפּוֹק אָם בְּעֵילִ אָם_פֿוֹפֿוּ וֹבֹאָ פֿוֹפֿוּ וֹגֹאַ אָם_ אָם

نتايا: אַטַּטָא בוא וָקפּוֹק אָהָהָיה さくロドアドウィ 4444

then his wife shall go out with him. 3 go out by himself; if he be married, If he come in by himself, he shall

فنأثب كِمِيرُبُ لَانِهِ يَمِّمُ خُرُفِنِ: לְוּ בְּנִים אֵּוּ בְּנִוֹיה הַאִּשְּׁה וְיִלְיֵדִיה וּהְלִיד לִיה בְּנִין אִי בְּנָן אִהְּהָא * אָם־אַדְּנְיִי ְיְמֵּן־לֵּיֹרְ אָשֶּׁה וְיְלְּדְהַ - אָם ְרִבּוֹנָיִה יִמֵּין לֵיה אָתְּתָא

יפול בלחודוהי: ילַנָהָא הְהַיַּנְהּ לְרְבּוֹנָה וְהִיּא

himself. master's, and he shall go out by wife and her children shall be her 4 she bear him sons or daughters; the If his master give him a wife, and

- בסס מנסג בזיון, מבירך שסוא בדמות יולרך, ומקפיד על בזיונו, על אחת כמה וכמה: בזיון, וסרי דברים קל ומומר, ומס מבנים סללו שמין בהם דעת להקפיד על בזיוון, ממרה מורה סומיל ויש בהם נורך לא מנהג גלוי ערוס ממש, שסרי כמיב ועשס לסס מכנסי בד, מכל מקוס סרמבת ספסיעות קרוב לגלוי ערוס סול, ואמס נוסג בסס מנסג אלה מלוק יסה ומשופע: אשר לא הגלה ערוחך. שעל ידי המעלום המה לכיך להרחיב פסיעומיך, והף על פי שהינו (23) ולא חעלה במעלות. כשלמס בונס כבש למובה, לא מעשסו מעלות מעלות, אשקנו"ם בלע"ו (שמופען שמאפלען)
- להחשיבם), שנאמר כי לא כצורנו צורם ואויבינו פלילים (דברים לב, לא), כשאויבינו פלילים זהו עדות לעלוי יראחם: ישראל, אל מביאהו בערכאות שלהם, שהמביא דיני ישראל לפני ארמים, מחלל את השם ומיקר שם האלילים להשביחם (מ"א ומוכן לאכול לפני האדם: - לפניהם. - ולא לפני עובדי אליליס (גימין פה:), ואפילו ידעם בדין אחד שהס דנין אומו כדיני שדורה בפיהם כמשנתה, ואיני מטריח עלמי להבינם טטמי הדבר ופירושו, לכך נאמר אשר חשים לפניהם, כשלחן הערוך אשר חשים לפניהם. אמר לו סקנ"ס למשס, לא מעלס על דעמך לומר, אשנס לסס ספרק וססלכס נ'אוג'פעמיס, עד שמסא הראשונים מסיני אף אלו מסיני. ולמה נסמכה פרשח דינין לפרשח מוצח, לומר לך שחשים סנהדרין אלל המקדש (מ"א המוצח): (I) ואלה המשפטים. כל מקוס שנחמר חלס, פסל חם הרחשונים, וחלס, מוסיף על הרחשונים (שמו"ר ל, צ), מה
- בבים דין: לחפשר. למירום: שומר וְכִי יְמִיךְ שְׁמִיךְ שְׁמֶךְ וְנְמֶבּר לֶךְ (ויקרא כה, למ), הרי מוכר עלמו מפני דוחקו אמור, ומה אני מקיים כי חקנה, בנמכר שנאמר אָם פֿין לו וְנְמְּבַר בְּגְנַבְּמוֹ (שמוח כב, אֹ), או אינו אלא במוכר עלמו מפני דחקו, אבל מכרוהו בים דין לא ילא בשש, כשהוא לומר כי ימכר לך אחיך שעברי (דברים מו, יב), לא אמרמי אלא באחיך: כי חקנה. מיד בים דין שמכרוסו בגובחו, כמו שש שניס יעצוד, ומס אני מקייס וְסִמְנַמַלְמֶּס אֿמָס (ויקרא כס, מו), צלקוח מן הכנעניס, אצל צלקוח מישראל ילא צשש, מלמוד (2) כי חקוח עבד עברי. עבר שהוא עברי, או אינו אלא עברו של עברי, עבר כנעני שלקחמו מישראל, ועליו הוא אומר
- סכמוב, שסקונס עבד עברי מייב במזונות משתו ובניו (קידושין כב.): (קידושין ב.): אם בעל אשה הוא. ישראלים (מכילתא פ"ב): ויצאה אשחו עמו. וכי מי סכנים שתלא, אלא מגיד לבושר, בכנף בגדו: 🗆 בגפו יצא. מגיד, שאס לא סיס ושרי מחחלה, אין רבו מוסר לו שפחה כנענים להוליד ממנה עבדים (€) אם בגפו יבא. עלה סיס נעוי העם, כמרגומו הס צלחידיםי. ולעון בגפו, צכנפו, עלה בה הלה כמות עסיה, יחידי צמוך
- בישראלימ, מלמוד לומר האשה וילדיה מסיה לאדוניה, הא אינו מדבר אלא בכנענית, שהרי העבריה אף סיא יולאה בשש, (4) אם אדניו יחן לו אשה. מכאן, שהרצות ביד רבו למסור לו שפחה כנענית להוליד ממנה עבדים. או אינו אלא

〈※ ※紫※ 寸卓添い: אַנן. אָנן אָמָטֹּג וֹאָנוַבְּלֹּגְי בִנוֹנִאָּנִי אָנוֹבְאָנִינִי נִעְּאָנִינִי בּנִינִּגְיִנִי אָנִינִי. וֹאִם_אֹמִר יאִמֹרְ עַמְּבֵר אִבְּבִּעִי, וֹאָם מִוּמָר

ַבֿמּבׁגְּה וֹהֹּבֹבוּ (a) הְּמְיּנְיְהְ וְּרְצָּׁעִ אֲבְנְיִר אֶח־אָוִנוֹ אֵוֹ דְּלְנְיִה מְיִּנִּיְהְאַ וְיִרְצָּע וְהַגִּישׁוֹ אֵלְ-הַבְּלֵחְ אֵנֹ אֵלְ- דַּיִּינַיָּא וִיקְרְבַנֵּיה לְנִת דַּשְׂא لْلَادْنَهُا كِيْلَزُدْلِ كُمْ لِلْكُمْ لِأَبْاتَ الْأَلْاحَةُنِكَ لَحَادُنِكَ كُرَّاتُهَ لَا

לְאַ עֹגֹא כַּגָאַט עַהְלָּבֶרִים: رْر، إَدِرَ ـ زَمْخِرَ يُرْتُ هُلَا عُلَا خَهُمُ لِا

בְּבְגְּרֵרְבְּהָ: לְמָּם לֹבְינִי לְאַרִינְיִמְהָּלְ לְמְבְּנִיִּי אָנִינְוֹי לְנִים לְנִיבְ נְהָהִּ לְזִּבְּנִנִי 8 (٥٠ ﴿١٤) إِمْ كِنَا الْعِيدَ البَاهِدِية التاعِيدَةِ خَالِقَةً إِنْ الْوَاعِوْةِ كَاٰذِهِ الْمُوامِعِينَا الْمُومِعِينَا الْمُومِعِينَا الْمُومِعِينَا الْمُومِعِينَا الْمُومِعِينَا الْمُوامِعِينَا الْمُومِعِينَا الْمُومِعِينَا الْمُومِعِينَا الْمُومِعِينَا الْمُومِعِينَا الْمُومِعِينَا الْمُؤْمِعِينَا اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْهِ الْمُؤْمِعِينَا الْمُؤْمِعِينَا الْمُؤْمِعِينَا الْمُؤْمِعِينَا الْمُؤْمِعِينَا الْمُؤْمِعِينَا الْمُؤْمِعِينَا اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهُ عَلَيْهِ الْمُؤْمِعِينَا اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهُ عَلَيْهِ الْمُؤْمِعِينَا اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْهِ اللَّهِ عَلَيْهِ عَلِي عَلَيْهِ عِلْمِي عَلِي عَلِي عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ عَلِي عَلِ אַם_בֹמֶּע בֹמֹנוֹג אַבְוֹנִע אַמָּב אָם בּנְמָּע בֹמֹנוּ

> וני בני לא אפוק בר חורין: ויטר עבדא

ויהי ליה עבר פָּלַח לעָלַם: בנוגע זע אובוע למבאמא

עַבְרַיָּא: לְאַמְרֵוּ לָאִ טִפּוָל כַּמָפַּׁלֵוּוַת וֹאָבׁוֹ וֹפֿוֹל עַּבַר וֹטַ בַּבַעַינַעַ

בְּמִמְלַמֶּנִה בַּה:

children; I will not go out free; love my master, my wife, and my But if the servant shall plainly say: I

serve him for ever. through with an awl; and he shall and his master shall bore his ear the door, or unto the door-post; or min gnird Ilans and shall bring him to then his master shall bring him

as the men-servants do. a maid-servant, she shall not go out And if a man sell his daughter to be

deceitfully with her. have no power, seeing he hath dealt Lisher of oreign people he shall shall he let her be redeemed; to sell hath espoused her to himself, then If she please not her master, who

ואפילו לפני שש אם הביאה סימנין יולאה, שנאמר אָמִיךְ הָשְּבְּרִי אוֹ הָשְּבְּרִיָה (דברים טו, יב) מלמד שאף העבריה יולאה בשש:

(5) את אשתי. קשפתק:

מגיד שחמשים שנה קרוים עולם, ולה שיהה עובדו כל חמשים שנה, הלה עובדו עד היובל, בין קמוך בין מופלג: בפניסס: ועבדו לעולם. עד סיובל, או אינו אלא לעולס כמשמעו, מלמוד לומר וְאִישׁ אֶל מִשְׁפַּמְפֹּוּ מָשֻׁבּוּ (ויקרא כס, י), - סמשקוף ועל שמי סמוווומ, ואמרמי כי לי בני ישראל עבדי 0, עבדי 50, ולא עבדים לעבדים, וסלך זס וקנס אדון לעלמו, ירלע שמולין בנוחר למכשיע) מס נשמנו דלמ ומוווס מכל כליס שבבימ, חמר סקב"ס, דלמ ומוווס שסיו עדיס במולריס כשפקחמי על כי לי בני ישראל עבדים, והלך וקנה אדון לעלמו, מרלע. רבי שמעון היה דורש מקרא זה כמין חומר, (ר"ל קשר לרור מבושם בן וכאי, און ואת ששמעה על הר סיני לא חגנוב, והלך וגנב, חרלע (מכילחא פ"ב), ואס מוכר עלמו, און ששמעה על הר סיני שמשבר שימנים (ויקרא יד, יד), מה להלן הימנים אף כאן הימנים. ומה ראה און להרלע מכל שאר אבניף, אמר ר' יומנן בימנים, או אינו אלא של שמאל, מלמוד לומר און און לגוירה שוה, נאמר כאן ורלע אדוניו אם אונו, ונאמר במצורע קנוך און או אל המוווה, הקיש דלת למוווה, מה מוווה מעומד אף דלת מעומד (קידושין כב:): -- ורצע אדוניו את אזנו במרצע. שמסא סמוווס כשרס לרלוע עליס, מלמוד לומר וְנְמַמָּס צְּמָּוְנִי וּצַדֶּלֶמ (דבריס מו, יו), בדלם ולא במוווס, סא מס מלמוד לומר (6) אל האלהים. לבית דין, לריך שימלך במוכריו שמכרוסו לו (מכילתת פ"ב): אל הדלה או אל המווזה. יכול

יולסס ברסשי מיבריס, מף סומ מינו יולמ ברמשי מיבריס: כעבדים כנענים, יכול סעברי יולה ברהשי היברים, מלמוד לומר סעברי הו סעבריה, מקיש עברי לעבריה, מה העבריה הינה לכל יליאומיו, מס עברי יולא בשש וביובל, אף עבריס יולאס בשש וביובל, ומסו לא מלא כלאם סעבדים, לא מלא בראשי איבריס שינה, או אינו אלא לא מלא כלאת העבדים בשש וביובל, תלמוד לומר כי ימכר לך אחיך העברי או העבריה, מקיש עבריה לעברי מלא בשן ועין, אלא עובדם שש, או עד סייבל, או עד שחביא סימנין, וכל סקודס קודס לחירוחס, ונומן לס דמי עינס או דמי אינו דין שלא ממכר (ערכין כמ:): - לא חצא כצאח העבדים. כיליאת עבדים כנענים שיולאים בשן ועין, אבל זו לא ומס מכורס קודס לכן יולאס בסימנין, כמו שכחוב וילאס חנס אין כסף, שאנו דורשים אוחו לסימני נערוח, שאינס מכורס (ד) וכי ימבר איש אח בחו לאמח. בקענה הכחוב מדבר (מכילמה פ"ג), יכול הפילו הביהה בייתה המרח קל וחומר,

מחרים: והפדה. ימן לה מקום להפדוח ולגאם, שאף הוא מסייע בפדיונה, ומה הוא מקום שנוחן לה, שמגרע מפדיונה ולסכניםה לו לאשה, וכשף קניימה הוא כשף קדושיה. וכאן רמו לך הכמוב שמלוה ביעוד, ורמו לך שאינה לריכה קדושין (8) אם רעה בעיני אדניה. שלה נשהה הן צעיניו לכנסה (תכילהה פ"ג): אשר לא יעדה. שהיה לו ליעדה

- הַבְּנְוֹת יַעֲשֶׂת־לְּה: י וֹאִם_לְבֹוֹנְוּ 'וֹגֹּגֹוֹנִי בֹּמֹמֻפָּׁמּ וֹאִם לִבְּבוֹנִי וֹפֿוּנִמִּנִּי בִּנִילְכִּעִי
- בְּסִוּלֵינִ וְמִּנְעֵינִ לְאָ וֹנְרֵה: יי אָם אַנוֹנְהָ יֵפְּּה לְּיִ הְאֵבֶּרְ אִם אִּיּחְרָנְהָא יַפַּר לִיה זִּיּינַה
- וְנְצְאָר חְנָּם אֵין בְּסֶר: (ס) ײַ װְאָם_שְׁלְּשִׁ-אֶּכֶּׂר לְאִ וֹעֲשֵׂר לְנִי וְאָם הָלִר אָבֶּין לָא יַעֲבִיד לַהּ
- נְאֵמֶרׁ לְאֵ הֹּדְׁנִי וֹנִיֹאֵלְנִים אֹנָּנִי וּבְלְאַ כֹּמּוֹ לְיִהּ וּמִוֹ בֹּבֹם וֹנֹ

ישראו עובה איש ומח עות יימח:

itio 資卓口: (0)

- בְּנְתְּ יִשְּׂרָאֵלְ יַעֲבֵּיִר לַהְּיִּ
- בְּסִוּתַה וְעְּנְתַה לָא יִמְנַע:
- נְיִפּוּק מַגָּן דְּלָא בְּסָר:
- אַטַבּׁמֹלָא וַטַבּׁמִּנִי באלה וולהלנוצ
- بابعدنم جريفا: خُنْدُب لْمَمْنَاد خُكِ مُخِبِه يَجَمَّد يُخْمُون خِيديد نَجْمَت خِكَ يُحَد

- manner of daughters. 9 he shall deal with her after the And if he espouse her unto his son,
- rights, shall he not diminish. 10 rood, her raiment, and her conjugal If he take him another wife, her
- nothing, without money. ¹¹ her, then shall she go out for And if he do not these three unto
- dieth, shall surely be put to death. He that smiteth a man, so that he
- he may flee. I will appoint thee a place whither 13 God cause it to come to hand; then And if a man lie not in wait, but

ימ:): בבגדו בה. אם בא לבגוד בה, שלא לקיים בה מלום יעוד, וכן אביה, מאחר שבגד בה ומכרה לוה: שנישלישיום המנה וחלה מחללך: לעם נברי לא ימשל למברה. שחינו רשחילותכרה לחחר, לח החדון ולח החד (קידושין שעמידס לנאת למוף שש שנה, נמנא שקנית ענודת כל שנה ושנה בששית המנה, ועשתה אללך ב' שנים, הרי שלישית המנה, מול במספר השנים שעשמה אללו כאילו היא שכורה אללו, כילד, הרי שקואה במנה ועשמה אללו נ' שנים, אומרים לו, יודע היית

- לס, סרי את מיועדת לי בכסף שקיבל אביך בדמיך: כמשפט הבנות. שאר כמות ועונה: (9) ואם לבנו ייעדנה. סלדון, מלמד שלף בנו קס מחחיו ליעדה לס ירלה לביו, ולינו לריך לקדושין אחרים, ללא אומר
- (כמוצומ מו:): כסוחה. כמשמעו: ענחה. משמיש: (10) אם אחרת יקח לו. עליס: שארה בסוחה ועונחה לא יגרע. מן סלמס שייעד לו כנר: שארה. מוונות
- סגין למלוק: לרבות יציאת בגרות, ואס לא נאמרו שניסס, סיימי אומר ויצאס מנס זו בגרות, לכך נאמרו שניסס שלא לימן פתחון פה לבעל שאם קדמו סימנים לשש שנים מלא בקן (מכילמא פ"ג), או אינו אומר שמלא אלא בבגרום (קידושין ד.), מלמוד לומר אין כסף, קודס מימנין, כבר למדנו שחלה, שנהמר סְשָבְרִי מוֹ סְשַבְּרִיָּה וַשַּבְּרָיְ שֵׁשׁ שְׁנִיס (דבריס מו, יב), ומסו ההמור כהן וילהה הנס, ממס שריבה לעבדים, ומס היה היליאה, ללמדך שחלה בסימוץ, וחשהה עמו עוד עד שחביה סימוץ, ואם הגיעו שש שנים מפדיונס ומלל, ווס לל יעדס לל לו, ולל לבנו, וסיל לל סיס בידס לפדות לת עלמס: ויצאה חבם. ריבס לס ילילס לוו יותר (II) ואם שלש אלה לא יעשה לה. אם המת משלש הלה לה יעשה לה, ומה הן השלש, ייעדנה לו, הו לצנו, הו יגרע
- . אדם אפילו נפלים במשמע, מלמוד לומר מכה איש, שאינו חייב עד שיכה בן קיימא, הראוי להיום איש (מכילחא פ"ד): מכס איש, שומע אני אפילו קמן שסכס וסרג יסא חייב, מלמוד לומר ואיש כי יכס (שס), ולא קמן שסכס. ועוד, כי יכס כל נפש עד שיכה היש, הכה את האשה ואת הקמן מנין, חלמוד לומר כי יכה כל נפש אדם, אפילו קמן ואפילו אשה. ועוד, אילו נאמר . איש וממ, אינו חייב אלא בסכאה של מימה (סנהדריץ פד:). ואם נאמר מכה איש ולא נאמר ואיש כי יכה, היימי אומר אינו חייב למה נאמר, לפי שנאמר וָאִישׁ פִּי יַבֶּּה פָּל נֶבֶשׁ אַדָּס מוֹח יוּמָח (ויקראֿ כד, יו), שומע אֿני הכאה צלא מיחה, חלמוד לומר מכה (12) מכה איש ומח. כמס כחובים ולמכו בפרשת רולחין, ומס שבידי לפרש למס בלו כולם, לפרש: מכה איש ומח.
- סיף לי (מלכיס־ב ס, ו), מודמן למנוף לי עלס: והאלהים אנה לידו. ולמס מנף ואם מלפניו, סוף שאמר דוד, פַּוַשָּׁר והאלהים אנה לידו. ומן לידו, לשון לה הְאַנֶה בַּנֶיךְ בְשָה (מהלים כֹח, י), לה יָשָׁנֶה לַצַּדִּיק בָּל שָׁנֵן (משלי יב, כה), מִהְשַׁנֵה יְמַלֶּל (דניאל ז, כס), אף כאן אשר לא לדס, לא לדד למלוא לו שום לד מימס, ואף זס יש לסרסר עליו, מכל מקום לשון אורב סוא: יש לחברו באחח ממחלוקם של לד, נחברנו בחלק על לַד מָנְשֵׁאוּ (ישעיה סו, יב), לְדָּה אוֹבֶה (שמואל־א כ, כ), וּמִלָּין לְלַד עָנְאָה שלו לודס, וזסו פועל שלו לד. ואומר אני פסרונו כסרגומו ודלא כמן ליס. ומנחס חברו בחלק לד ליד, ואין אני מודס לו, ואס יא). ולא ימכן לומר לדס לשון סלד ליד, שלידמ מיום אין נופל ס"א בפועל שלס, ושס דבר בה ליד, וזה שם דבר בו לדייה ופועל (13) ואשר לא צדה. לא ארב לו ולא נמכוין. לדס לצון ארב, וכן סוא אומר וַשַּׁמָס לָבֶס אָמ גַפְּשָׁי לְקַמְמָּש (צמואל-א כד,

לבומלן: למינו וֹלפֿג לִמִּמְבֹּר: fist, and he die not, but keep his 18 the other with a stone, or with his أخد ندنظا אַלְּמְּנִם וֹעַבַּעַ אַנִּמְ נִאָּנֵר נִלָּבֵּנִן צִּיבָּנִרוּ וֹנִמְעַוֹּ And if men contend, and one smite rtはr: (a) אַנַלַמְּלָא יַנַלַמָּילִי: his mother, shall surely be put to ל ומֹלַלָּלְ אָבָוֹוּ מוְע וֹבִילִים לַאָּבוּנִיי LXCL ごびほごに And he that curseth his father or אִנִילִּמֹלְאִ וִנִילִמֹּוּלָיִ מְוֹת יוֹמֶת: (ס) hand, he shall surely be put to אַ וֹנְלָּב אָנֹה נְלֵבְבַנְ וֹנִמְאֵא בְּנִבְוֹ נַבְּנֵהְ נַבְּהָא מִבְּנֵּנ נְהַבְאַבְ or if he be found in his And he that stealeth a man, and אַטַבְּקְאַ יִּהְקָּמִיּאַ ''ជ្ជក: (a) or mother, shall be surely put to מָוֹת ידְיִמְתֵי לַאֲבוּהִי יּלְאָמֵיה LXCIL And he that smiteth his father, or לְמִוּנו: (ס) שבלבוניה למקשל: from Mine altar, that he may die. בְּשְׁרְשְׁיִהְ מִיּעְם מִיּנְבְּיִרִי הִשְּׁמְחָנֵי לְמִקְּשֶׁלֵיה בָּנְכִילִי מִעָּם מִיְבְּחָר with guile; thou shalt take him mid yals or, tooldgien sid noqu 41 ⁺¹ וְבְּיִרְיָּגִוֹּהְ אֵּיִשׁ עַּלְרֵבְעֵּהְרִּ לְּחְּרְנֵּוֹ וַאֲּבֵּי יַרְשָׁעִּ אָּבָּר עַלְ חַבְּבֵיהִה And if a man come presumptuously

((((((,5:): בשוגג גולס, ווס שסרג במויד נסרג: - ושמחי לך מקום. - אף במדבר שינוס שמס. ואי וס מקוס קולטו, וס מחנס לויס רום שסרג שוגג עולם בקולס ונופל על וה שסרג במזיד והורגו, ועדים מעידים עליו ומחייבים אוחו לגלום, נמלא זה שהרג מזיד, ולא סיו עדים בדבר שיעידו, זה לא נהרג וזה לא גלה, והקצ"ה מזמנן לפונדק אחד, זה שהרג במזיד יושב מחם הסולם, עולס, וסיכן אמרס מורס מורט נול רשע, וסאלסיס אנס לידו, במס סכמוב מדבר, בשני בני אדס, אחד סרג שוגג ואחד סרג יאַמַר מְשַׁל סַּקּדְמֹנִי מֵרְשֶׁעַיִס יֵגֵּחׁ רָשַׁע (שמוחֹל-חֹ כד, יג), ומשל סקדמוני סיא סמורס, שסיא משל סקצ"ס שסוח קדמונו של

:pəq

- עבודם, מקמנו למומ (פנסדרין לס:, יומא פס.): בים דין וסרופא וסרודס בנו ומלמידו, שאף על פי שסס מזידין, אין מערימין: מעם מזבחי. אס סיס כסן ורולס לעבוד ארבעים, והאב המכה את בנו, והרב הרודה את חלמידו, והשוגג, חלמוד לומר זרי יזיד ולא שוגג, להרגו בערמה ולא שליח (+1) וכי יזיד. למה נאמר, לפי שנאמר מכה איש וגו', שומע אני אפילו רופא שהמים, ושלים בים דין שהמים במלקום
- במימס. ואינו מייב אלא בסכאס שיש בס מבוכס (פנסדריץ פד:): אביו ואמו. אווס אווס: מווח יומוח. במנק: (15) ומכה אביו ואמו. לפי שלמדנו על החובל בחבירו שהוא בחשלומין ולא במיחה, הולרך לומר על החובל באביו שהוא
- מבר מקשינן הכאה לקללה, ומר מבר לא מקשינן (שם): במורה סמם, מנק היא. והפסיק הענין וכמב וגונב איש בין מכה אביו ואמו למקלל אביו ואמו, ונראה לי היינו פלוגמא, דמר בידו. שכלוסו עדים שגנצו ומכרו, וימלל בידו כבר קודס מכירס (סוסדרין פס:): - מות יומת. בחוק. כל מימס סלמורס גווב היש, גווב השה מניץ, מלמוד לומר וגווב ופש (שס), לכך הולרכו שניהס, מה שחסר וה גלה זה (מכילחה פ"ה): ונמצא נפש, אשה או טומטוס או אנדרוגינוס שגנפו מנין, מלמוד לומר וגונפ איש ומכרו. ולפי שנאמר כאן וגונפ איש, אין לי אלא (16) וגגב איש ומכרו. למה נאמר, לפי שנאמר כי ימְגַא אִישׁ ומברו. למה נאמר, לפי שנאמר כִי יִמְגַא אִישׁ ומברו. למה נאמר, לפי שנאמר כִי יִמְגַא אִישׁ ומברו.
- בַּס (שס כ, כו), ובמקלל מביו וממו נממר דָמִיו בּו (מ"כ פי קדושים קידושין ל:): לסוליה אם הקען: - מוח יומח. - בסקילה. וכל מקום שנאמר דמיו בו, בסקילה, ובנין אב לכולם, בָּאָבֶן יִרְנְּמוּ הֹאָם דְּמֵיהֶם . אביר, אשה שקללה אם אביה מנין, מלמוד לומר ומקלל אביו ואמו, סחס, בין איש ובין אשה, אס כן למה נאמר איש אשר יקלל (עב) ומקלל אביו ואמו. למס נאמר, לפי שסוא אומר אָישׁ אָישׁ אֲשֶׁר יִקְבֶּל אֶם אָבִיו (ויקרא כ, מ), אין לי אלא איש שקלל את
- לכך נאמרה פרשה זו (מכילמא פ"ו): ונפל למשכב. כמרגומו ויפל לבועלן, למולי שמבעלו ממלאכמו: (18) וכי יריבון אנשים. למס נאמר, לפי שנאמר עין מחם עין, לא למדנו אלא דמי איזריו, אצל שבח ורפוי לא למדנו,

ימן וְרַפָּא יְרַפֵּא: (ס) משְׁעַנְחָּוֹ וְנְקֵּחֹ חַפַּּבֶּחַ רַבְּק שְׁבְּחָוֹ בְּרְיִיהְ וִיהֵי זְכָא מְחָנְא לְחוֹד

(€20: אַמְתוּ בַּשְּׁבָט וּמָת חַּוַת יְדִוּ נְקֹם אוֹ יָת אַנְמִיוּ בְּשִׁילְטָן וִימוּת

יַשַׁם כֵּי כַסְפַּוֹ הְוּא: (ס) יי אַרְ אִם־נִיִם אָנִ יוֹמָנִם יַעַּגְלְאַ בְּרֵם אָם ֹוֹמָא אָנִ מְּבֵין יוֹמִין

₫ĠĠĠ,□: יְמָּנִע הַּלְּנִן בַּמַּלְ עַאַמְּע וֹלְעוֹן בַּמָּא בּיִמָּנִי בַּעְּלְיִי نَلْيُكُ يُحَمِّلًا مُثَلِّمَ يَمْتِمَ خَكَمْ لَا يَرَعُ يُنَادُ صَابِعُ عَنْ يُخْجُبُ نَنْ فَتَ בב עוֹבְעִ וֹלְאָאֵי וֹלְבְיִנִי וֹלְאָ אִטִּׁיֹא מִתְּבִּיֹא וֹנִפְּׁלֵנּוֹ וֹלְנִינֹא أخررنفي هَرْشِره الْبُرْجَة هَشِّل يَهُدُر بَيْعِيا مَنْجَدًا إِنْضِياً

תַּחַת נָפָש: אַם־אָסִוֹן יַהְיָה וְנְתַמְּה נֶפְשׁ וְאָם מוֹתָא יָהִי וְתִּפִין נַפְּשְׁא

نهجرت: בוּהַלְנִיה וְהֵוֹן וַאַּנִר אַסְנָא אַם ְלְּנִים וְהִהְתַבֵּלְךְ בַּהְנִיץ עַלְּךְ אָם יְקִּנִים וִיתַבֵּירְךְ בְּבָרָא עַלֹ

ישונים ג'בוש אשבלא ישבן: איי וְקִי־יַבֶּהְ אִישׁ אֶת־עַבְדְּוֹי אָוֹ אֶתְרַ יַאֲבִי יִמְהֵי וְּבָר יְתְ עַבְּדִּיה

口が: نظمت לא نشأ لا لاكت حفقت

באַטַּבְא וְיִמֵין מִמֵּימָר דַּיִּינִיָּא:

سَاحُك رَضَمُه:

shall cause him to be thoroughly pay for the loss of his time, and smote him be quit; only he shall upon his staff, then shall he that if he rise again, and walk abroad

surely be punished. he die under his hand, he shall 20 or his bondwoman, with a rod, and And if a man smite his bondman,

punished; for he is his money. 21 day or two, he shall not be Notwithstanding if he continue a

as the judges determine. shall lay upon him; and he shall pay according as the woman's husband follow, he shall be surely fined, 22 her fruit depart, and yet no harm hurt a woman with child, so that And if men strive together, and

, shalt give life for life, But if any harm follow, then thou

מחמיד רגל מחמ רגל: ורפא ירפא. כמרגומו, ישלס שכר סרופה (נצה קמה פה:): שים שומר קשופין, שהרי אף לאחר החולי אינו ראוי למלאכם יד ורגל, והוא כצר נמן לו מחמח נוקו דמי ידו ורגלו, שנאמר יד לא נקס סמכס: - רק שבתו. צעול מלאכמו מחמם סחולי, אם קעע ידו או רגלו, רואין צעול מלאכמו מחמם סחולי, כאילו כאן, שמובשים אומו עד שנראם אם ימרפא זה, וכן משמעו, כשקם זה והלך על משענמו, אז ונקה המכה, אבל עד שלא יקום זה, (19) על משענחו. על צוריו וכחו (מכילחם שם): ונקה המכה. וכי חעלה על דעתך שיהרג זה שלה הרג, הלה ללמדך

אַנמר מֶבֶבּ נִמֶמֶמ נְקַס בְּרִימ (ויקראַ כו, כה): ועל אבר שסוא כדי למוח בהכאה זו, עבד הקל לא כל שכן: נקם ינקם. מיחח סייף (סנהדרין נב: מכילחא פ"ו), וכן הוא בו. גירפם כא"ס) סכסו, וסלא דבריס קל וחומר, מס ישראל חמור אין חייב עליו אלא אס כן סכסו בדבר שיש בו כדי לסמים, . או אינו אפילו אין בו כדי להמית, מלמוד לומר בישראל, וְאָם בְּאֶבֶן יֶד אֲשֶׁר יָמוּת בָּה (במדבר לה, יו) (או בכלי עך יד אשר ימות לסיום גדון בדין יוס או יומיס, שאס לא מת תחת ידו ושהס מעת לעת פעור: בשבט. כשיש בו כדי להמית הכתוב מדבר, סיא, מס כספו קנוי לו עולמים, אף עבד סקנוי לו עולמים, וסרי סיס בכלל מכס איש ומם, אלא בא סכמוב וסוליאו מן סכלל, (0.5) וכר יכה איש אה עבדו או אה אמקו. . בעבד כנעני הכחוב מדבר, או אינו אלא בעברי, חלמוד לומר כי כספו

וליוה, וה מעת לעת (תכילתה פ"ו): - לא יוקם כי כספו הוא. הה הת התר שהכהו, הף על פי ששהה מעת לעת קודם שמת, (IS) אך אם יום או יומים יעמוד לא יוקם. אס על יוס אחד הוא פעור על יומיס לא כל שכן, אלא יוס שהוא כיומיס,

ויש אומרים ממון אבל לא נפש ממש, שהמחכוין להרוג את והיהבג את וה פטור ממיתה, ומשלה ליורשיו דמיו במיו שהיה נמכר (23) ואם אסון יהיה. במשס: ווחח ופש חחח ופש. רבומינו מולקין ברבר (פנסדרין עמ.), יש מומריס ופש ממש, עליו וגרי. כשימבענו סבעל בבים דין לסשים עליו עווש על כך: ונחן. סמכס דמי ולדום: בפללים. על פי סדיינים: לסעלות בדמים בשביל סריונה: ענש יענש. יגבו ממון ממנו, כמו וְעַנְשׁוּ מֹלוֹ מֵפְסְ כָּבֶּף (דברים כב, יע): באשר ישית מ, יד): ולא יהיה אסון באשה: עווש יעוש. לשלס דמי ולדוח לבעל, שמין אותס כמס סימס ראוים לסמכר בשוק, שלה לצון דמיפה והכהה, כמו פון הגף בְּשָׁבֶן רַגְלֶךְ (מהלים לה, ידָ עָדָ יִדְּשָׁבָ יִהְגָלֶכָם יִהְנַגָּפִי (ירמיה יג, מו), וּלְשָׁבֶן נָגָף (יצעיה (22) וכי ינצו אנשים. זה עם זה, וומכוון להכוח את חבירו, והכה את האשה (מכילחא פ"ח): ונגפו. אין נגיפה

ַ עַּעַר יָּג בוֹגל עַעַר בְּגל: ** בְּיִן מַּוֹע מְּוֹן מֵּוֹ מֵנוֹע מְוֹן בְּוֹן מֵנוֹע מִוֹן בְּוֹן מֵנוֹע מִוֹלְן מִנְא מֵלְן מִּנִּא יִיבְּ

וֹבא שׁלָנּ וֹבא בוֹלָא שׁלָנּ

for hand, foot for foot, eye for eye, tooth for tooth, hand

חַבּוּרֶה: (ס) ئالت ĒĀĀ

يَالَ فِلْمُمْ مَمْطِيفٍ، لَاكُلُّ مَمْطِيفٍ، פַצַע כְּנַאָּה חֵלְף כְּנַאָּה פַּדְעָּא חַלְף

wound, stripe for stripe. burning for burning, wound for

And if a man smite the eye of his

וְשַּׁלְטֵנוּ תַּעַר עַיַר עַיַרוּ וֹבְי־יַבַּה אָישׁ אָת־עֵין עַּבְּרָי אָיֹד

יפטרניה חלף עיניה: いっぱんぱん בְּעַבְרֵה אוֹ נָת עֵינָא הַאַמְתֵּיה וֹאָבׁו וֹמִבוֹו נִבֹר וֹנו הֹוֹא And if he smite out his bondman's s'sys let him go free for his eye's bondwoman, and destroy it, he 26 bondman, or the eye of his

Wit: (a) نَظِيرُ كِلْلَافِشِ، بْهَذِٰلُونِ فَلَالَ لِيَحَرُفِينَ نَظِيرٌ خُجْدَ لَائِيرًا וֹאָם הֵל הַבְּיוֹ אָנַ הָּגֹּוֹ

יפְּטְרְנֵיה חֲלֶךְ שִׁנֵיה: אַבְקָרוּה אַר שׁנָא דְּעַבְּרֵיה אוֹ שׁנָא

tooth's sake. he shall let him go free for his tooth, or his bondwoman's tooth,

تشد زكر: וֹלַאִּ וֹאַכֹּלְ אָנוַ בֹּתִּבְוּ וּלֹתֹּלְ 85 بېښت ږير وخنځ بوځځ بښت

د بوځځ بېښت

د بوځځ

د بوځ

د بوځځ

د بوځځ

د بوځ

د וְבֶּיִריִנְּבְּוּ שְׁוֹרְ אֶבְרַאֵּיִשׁ אָוֹ אֵבְרַ נַצְּבֵיִי וַנִּח תּוֹרָא יָת מּוּבְרָא

זָבְא: נת בּסְבוּה וּמְבוּה דְּתוֹרָא יָהַי יקרגים הורא ולא יהצכיל או נו אַטוֹא וומוּט אַטוֹרְגָּמֹא

ox shall be quit. not de eaten; dut the owner of the be surely stoned, and its flesh shall woman, that they die, the ox shall And if an ox gore a man or a

כמו שדרשו רבומינו בפרק החובל (בבא קמא פד.): (ps) עין חחת עין. סימל עין מביכו, נוסן לו דמי עינו כמס שפחמו דמיו למכור בשוק, וכן כולס, ולל נמילם לבר ממש, בשול:

(שלאג) וכן שְׁבֻפּוֹת קְדִיס, שקיפוּ קידוס, תבומות בכות. וכן וְשַל הַמַשְׁקוּף (שמות יב, ו), על שם שהדלת נוקש עליו: ולשון מצורה עק"א צלע"ו (פפלעקקן) כמו וְנֶמֵר מַבְּרַבֻּרֹמָיו (ירמיה יג, כג), ומרגומו משקופי, לשון מצמה, צמדור"א צלע"ו שלינו מלמער כל כך, וזס ממכס בברזל ולערו: חבורה. סיל מכס שסדס נלרר בס ולינו יולל, ללל שמלדים סבשר כנגדו, דמי ידו, אין פוטרין אוחו מן הלער, לומר, סואיל וקנה ידו, יש עליו לחחכה בכל מה שירלה, אלא אומרים יש לו לחחכה בסס שבם ורפוי ובשם ולער. ומקרא זס ימר סוא, ובסמובל דרשוסו רבומינו למייב על סלער אפילו במקוס נוק, שאף על פי שנומן לו שפלע אם בשרו, נפר"דור בלע"ז (אפענע וואונדע) הכל לפי מה שהוא, אם יש בו פחח דמים נומן נוק, ואם נפל למשכב נומן כגון כוואו בשפוד על לפרניו, אומדים כמה אדם כיולא בזה רולה לימול להיוח מלמער כך: פצע. היא מכה המוליאה דם, (ES) כוידה החה כויה. מכות אם. ועד עכשיו דבר בתבלה שיש בה פתח דמים, ועכשיו בשאין בה פתח דמים אלא לער,

עין, סייםי אומר, אפילו שן מינוק שיש לה חליפין, לכך נאמר עין (מכילחא פ"ע): באמר עין ולא נאמר שן, סיימי אומר, מס עין שנברא עמו אף כל שנברא עמו, והכי שן לא נברא עמו. ואם נאמר שן ולא נאמר בכ"ד כאשי אברים, אלבעות סידים והרגלים, ושתי אונים, והתועם, וכאש הגויה שהוא גיד האתה. ולתה נאתר שן ועין, שאם (62) אח עין עבדו. כנעני, אבל עברי אינו יולא בשן ועין, כמו שאמרנו אלל לא מלא כלאת העבדים: חחח עינו. וכן

וגס בעליו יוממ, סולרך לומר במס ובעל סשור נקי: פלוני נקי מנכסיו ואין לו בהם הנאה של כלום, זהו מדרשו (פסחים כב:, בבא קמא מא). ופשומו כמשמעו, לפי שנאמר במועד, בשרו, שאפילו שמטו לאחר שנגמר דינו אסור באכילה, בהנאה מנין, חלמוד לומר ובעל השור נקי, כאדם האומר לחברו ילא בשרו. ממשמע שנאמר פקול יפקל השור, איני יודע שהוא נבלה, ונבלה אפורה באכילה, אלא מה הלמוד לומר ולא יאכל אח (82) וכי יגה שור. ממד שור וממד כל בסמס ומיס ועוף, מלמ שדבר סכמוב בסווס (בבל קמל נד:): ולא יאכל אה

עַשִּוּרְ יִסְבְּלְ וַנִּם_בַּבְּלְּיִוּ יִינְּטִי: וְאָמֹלְנִי וֹבְעֹוֹע אָרִשׁ אַן אָאָמֹר

נפּמְוּ כַּלָלְ אֵׁמָּב יוּאָם מֹלְיוּ: יי אִם כִּפָּר וּוּמָת מָלְוֹו וֹנִתוֹ פַּרְוֹן

<u> एक्षेप देश</u> בּ אוֹ־בֶן יְגָּח אוֹ־בַת יְגָּח כַמִּשְׁפָּט

לַאַרְלָּיוּ וְהַשָּׁוֹר יִפְּקָל: (סֹ) جَهُلاء שְׁלְמֵּנִם שְׁלֹלְנִים וֹשׁן לְאַמְשֹׁא כּסִפֹּא שׁלְעִין סִלְמִּין אָם־עֶּבֶּר יַגָּּח תַשְּׁוֹר צֵּוֹ אֲמָה אָם לְעַבְּדָּא יַנַּח תּוֹרֶא אוֹ

שְׁמְּה שִּׁוֹר אָוֹ חֲמְוֹר: <u>וְבְּרֵרְ אָנְשִׁ בְּרַ וְלְאִ וְכַפְּנִהְ וְלָפֹּלְ _ וְבְרֵרְ יִנְּבַ וְלְאִ וְכַפִּינֵיה</u> " ְּרֶרְיִיִּפְּתָּח אָישׁ בַּוֹר אֵוֹ בֶּיִר נַאֲרֵי יִפְתַּח גְּבַר גּוּב אוֹ אֲרֵי

خِجُمُجُنِد لْيَاقِلِ تَكْتُلِ خِلِهِ (مَ) ★ בְּעַלְ חַבוּרְ יִשְּׁלֵם בַּטְר יִשְׁיִר

زنظمٰ،د: אַטֹּא שַנְבֿא נֹעַבוֹנִים נִאָּב מָבונִי וֹלָא וֹמִבוּיִי וֹנִלְמִוּלְ לָּבַר אִוָּ ימְיְקְמַנְיִי וְאָטַסְתַר בְּמָרֵיה וַאָּם שוֹר ַ נַגָּה הוֹגאַ מִמְמָלִ וָאָם מוֹר נַגָּּה הוֹא מַאֶּהְמָלִי

بتحيين פורקן נפשיה בכל הישוון אָם מַמוּן וֹאָהוּן הַּלְוִינִי וֹנִימֵין

نظة ביד ליה: לְבַּע וֹמְּבֹאֵלְ וֹנַּע בַּבִּוֹלָא עִבַּוֹן או לְבַר וִשְּׁרָאֵל וִגַּח תּוֹרָא אוֹ

ימון לְנִבּוְנָיה וְמוְנָא יִמְנִיה:

ונפוב שמו שובא או שמבא:

نا ، كريا: וְמִיב לְמִבוְנִי וּמִיקָא וְבִי מְרֵיה דְּגוּבָא יְשַׁלֵּים כַּסְפָּא

> and its owner also shall be put to or a woman; the ox shall be stoned, kept it in, but it hath killed a man given to its owner, and he hath nor time past, and warning hath been But if the ox was wont to gore in

.mid noqu bisl redemption of his life whatsoever is 30 then he shall give for the If there be laid on him a ransom,

this judgment shall it be done unto 31 have gored a daughter, according to Whether it have gored a son, or

and the ox shall be stoned. their master thirty shekels of silver, 32 bondwoman, he shall give unto If the ox gore a bondman or a

and an ox or an ass fall therein, man shall dig a pit and not cover it, And if a man shall open a pit, or if a

shall be his. owner of them, and the dead beast 34 good; he shall give money unto the the owner of the pit shall make it

(30) אם כופר יושה עליו. אם וה אינו מלוי, והרי הוא כמו אם כמף מלוה, לשון אשר, וה משפטו, שישימו עליו בים דיין סוא (במדבר לס, מו), על רליממו אמס סורגו, ואי אמס סורגו על רלימה שורו (פנסדרין מו:): ובעיטה, מניין, חלמוד לומר והמים: - וגם בעליו יונזה. בידי שמיה, יכול בידי הדה, תלמוד לומר מות יומת המתקה לצַמ קַמְּישׁ (ברמֿשים מג, ג): והמיח איש וגרי. לפי שומתר כי יגח, מין לי מלמ שסמימו בנגימס, סמימו בושיכס, דמיפס, (92) מחמל שלשום. סרי שלש נגימות (תכילתה פ"י): והועד בבעליו. לשון סתרהה צעדים, כתו הְעַד הַעָּד בָּנִיּ

(וצ) או בן יגח. בןשסוא קטן: או בח. שסיא קטנה, לפי שנאמר והמית איש או או השה, יכול אינו חייב אלא על הגדולים, כופר: ונחן פדיון נפשו. דמיניוק, דברי רבי ישמעאל. רבי עקיבא אומר, דמי מויק (בבא קמא כו.):

מלמוד לומר או בן יגח וגוי, לחייב על הקטנים כגדולים (מכילחא נזיקין פי"א):

בין שלינו שוס אלא דינר. וסשקל משקלו ד' וסוביס, שסס חלי אונקיא למשקל סישר של קלוני"ל: (28) אם עבד או אנזה. כנענייס (מכילמה שם): שלשים שקלים יחן. גוירה הכתוב הוה, בין שהוה הלף זוו,

בסמס ומיס כשור, ולא נאמר שור וממור אלא שור ולא אדם ממור ולא כלים (שם נג:): שור משבח, שנאמר למען יניה שורך והמורך, מה להלן כל בהמה וחיה כשור, שהרי נאמר במקום אחר וכל בהמהך, אף כאן כל דבר סכמוב (שס נ.): שור או חמור. סוא סדין לכל בסמס ומיס, שבכל מקוס שנאמר שור וחמור, אנו למדין אומו שור שכן, אלא להביא כורה אחר כורה שהוא חייב (בבא קמא נא.): ולא יכסגו. הא אם כסהו פעור, ובחופר ברשוח הרבים (33) וכי יפחח איש בור. שסיס מכוסס וגלסו: או כי יכרה. למס נסמר, סס על ספמימס מייצ על סכרייס לא כל

מן סעידים, מירך בגמ' בפרק קמא דבבא קמא רב סוגא בריס דרב יסושע, דוסו אם בא לגבות קרקע, אבל מעלעלי כל מילי בנוקיו: בסף ישיב לבעליו. ישיב, לרבום שום כסף ואפילו סובין (שם ז.), (וסא דכמיב מיעב שדסו וכמב רש"י שהניוקין (48) בעל הבור. בעל המקלה, אף על פי שאיץ הבור שלו, שעשאו ברשות הרבים, עשאו הכתוב בעליו להתחייב עליו

بَقِمَ يُتِاعِدًا: תַחַל וָחָצִי אָת־כַּסָפֿוֹ וָגָם אָת־ יי בעה נמת ולקברו אחרהשור דינקברה וימות ויוקנון יָת. וֹבֶּי יְנְּלֵּף שְׁיִר צָּיִשׁ אָת־שָׁיִר וַאָּבִי יִגּוּף חּוֹר דִּגְּבָר יָח חּוֹרָא

<u>השור וְהַמֶּת יְהְיֶה־לְּוֹ: (ס)</u> בְּעְּכְוֹו שַׁכֵּם יִשַּׁכֵּם שוֹר תַּחַת ^{96} αφαίζ $\dot{\phi}$ ς ಥ್ರಗ ಗಳ್ಳಗ: ושׁכֶּם שַּׁעַר וַשִּּוֹר וָאַרְבַּע־צָּאַן ל וּטְבְּחָוֹ צִּוֹ מְכְרָוֹ חֲמִשְּׁתַ בְּקְר יגנב־איש שור

ئنۋى ئۆن لارا كې ئىلات: XD_ĒŪĖÜËLU

> ואַב זָת בַּמִּי מִיתָא וִפְּלַיִּוּן: שוָבֹא עַנֹא וֹנפֹּלַיוּוֹ זָע כַּסָפּוּה

نابكبك שוְבֹא שַׁלְבַ שוְבֹא וּמִיהָא וְבִי נְטְבִיה עָבִיה שַׁלָּמָא יִשַּׁלִּים ענא מאטמלי ומדקמוהי ולא אַּוּ נוֹדָע בְּי שַׁוֹר נַגָּח הוּאַ אֹוֹ אִתְיָדַע אָרֵי תּוֹר נַנְּח

וֹאַבְׁתַּ מֹּנֹא שַׁלְבַ אִמֶּבִא: תורין ישַקים הַלָּף תוֹרָא ווְכְּסְבֵּיה או וְזַבְּנְבָּיה חַמְשָׁא אַןַהְאָּע אָבוּ נִעָּוָד עָּבַר שַוָּר אַן אָמָּר

וֹנִיםְמְבוֹי וַנְמִנִים בֻּנִים בַּוֹבי ענוכר אם במטערעא ישקער ווילא

> it; and the dead also they shall the live ox, and divide the price of 35 so that it dieth; then they shall sell And if one man's ox hurt another's,

beast shall be his own. surely pay ox for ox, and the dead owner hath not kept it in; he shall 36 wont to gore in time past, and its Or if it be known that the ox was

·dəəys oxen for an ox, and four sheep for a 37 kill it, or sell it, he shall pay five If a man steal an ox, or a sheep, and

shall be no bloodguiltiness for him. XXII be smitten so that he dieth, there If a thief be found breaking in, and

עלים משלומי נוקו (מכילמא פי"א בצא קמא י:): מיעב סוא, דאי לא מודבן סכא מודבן סכא): והמה יהיה לו. לניוק, שמין את סנבלס ונועלס בדמיס, ומשלס לו סמויק

dαd α1:): שור שוד מנה שנגם שור שוה המש מלות זוו, לינו נוטל אלה את השור, שלה נתחייב התם לחייב את בעליו לשלם מן העליה (בבא ללמד שאין החס משלם אלא מגופו, ואס נגח ומת אח"כ, אין הניוק נועל אלא הנצלה, ואס אינה מגעת לחלי נוקו יפסיד. או שמין לו אם סנבלס, ומס שפחחו דמיו בשביל המיחה נוטל חלי הפחח והולך. ולמה אמר הכחוב בלשון הוה ולא אמר ישלם חליו, ממועד. על כרחך לא דבר סכמוב אלא בשוין, ולמדך שסמס משלס חלי נוק, ומן סשוין חלמוד לשאינן שוין, שסמשחלס חלי נוקו, שסניוק נועל סרבס יומר מדמי נוק שלס, שחלי דמי שור סמויק שוס יומר מכל דמי שור סניוק, ואס אמרח כן סרי חס חמור כשסובלם שום לימכר לעובד כוכבים סרבס יומר מדמי שור סמויק, ואי אפשר שיאמר סכמוב שיסא סמויק ושכר, או פעמים יומר. או יכול אף בשאינן שוין בדמיסן כשהן חיים אמר הכמוב וחלו אם שניהם, אם אמרת כן, פעמים שהמויק משחכר הרבה, נוק שסזיקס סמימס, למדנו, שסמס משלס מלי נוק, שמן סשוין אמס למד לשאינן שוין, כי דין סמס לשלס מלי נוק לא פחים ולא בין שהנבלה שוה הרבה בין שהיה שוה מעמ, כשנומל זה חלי החי וחלי המח זוה חלי החי וחלי המח, נמלה כל החד מפסיד חלי מכס: שור איש. שור על מיש: ומכרו את השור וגוי. בשוים הכתוב מדבר, שור שור מלתים שהמים שור אושור וגוי. (185) וכי יגוף. ידמוף, בין בקרניו, בין בגופו, בין ברגליו, בין שנשכו בשיניו, כולן בכלל נגיפה הם, שהין נגיפה הלה לשון

כוק שלס: והמה יהיה לו. לניוק, ועליו ישלים המויק עד שישמלס ניוק כל נוקו: (18) או גודע. אולא היה מה, אלא נודע כי שור נגח הוא, היום ומתמול שלשום, הרי שלש ניחות: שלם ישלם שור.

לומר, שאין מדת משלומי ד' וס' נוסגת אלא בשור ושה בלבד (שם סו:): במס של מלחכס, שור שבעלו ממלחכמו, המשס, שס שלה בעלו ממלחכמו, הרבעה: - תחות השור תחות השור. שנהן הכמוב לנושחו על כמפו, משלס ממשס, שה שנושחו על כמפו, משלס חרצעה, הוחיל ונמצוה בו. חמר רבי מחיר, בה ורחה כמה גדולה (פ) חמשה בקר וגרי. אמר ר' יומין בן זכאי, מס סמקוס על כבודן של בריום, שור שסילך ברגליו, ולא נמבוס בו סגנב

לפיכך, על מנח כן בא, שאס יעמוד בעל הממון כנגדו, יהרגנו (מנהדרין עב.): אם בא להרגך השכם להרגו, וזה להרגך בא, שהרי יודע הוא שאין אדם מעמיד עלמו ורואה שנוטלין ממונו בפניו ושוחק, (I) אם במחחרת. כשסיס מומר למ סבים: אין לו דמים. לין זו רלימס, סרי סול כמם מעיקרו. כלן למדמך מורס,

אָם זְּרְחָה הַשֶּׁמֵּשׁ עְּלֶיוֹ דְּמָים

אָלוֹם וֹאַלֶם: (ס) ַ מִשְּׁוֹר עַּד־חֲמָוֹר עַד־שָּׂה חַיִּיִם אָם־הִמְּצֵאׁ הִמְּצֵא בִּיָּדוֹ הַגְּוֶבֶה

[a] אַבוֹר מִיטָב שְּׁבֵּרוּ יִמִיטָב כַּרְאָוּ בִּחַבֵּל אָבֶרוּ שִׁפַּר חַקְּלִיהּ _{מלימי} וְשִׁלַּעְ אֵּעַ־בַּמִּירְבְע וּבַמְּר בַּשְּׁבֵּע וּישִּלַע זָת בָּמִּיבִיה וְיִיכוּלְ

אָתַרַהַבְּעַרֶּה: (ס) השָבֶה שַּבֶּם יִשַּבֶּם הַמַּבִּעָר , וְנֵאֶכֶלְ עָּרִישׁ אָוְ הַפַּמָה אָוְ וְיִיכִּוֹלְ עָּרִישִׁין אַוְ קְמָא אָוֹ בְּרְחֵצֵא אֵשׁ וּמְצְאָה קצִים אֲרֵי יִחַפָּק נוּר וַיַשְׁבַּח כּוּפִין

אָם ַנֹּמָּגָא עַנּּנָּר וְהַבָּע הָּנִּיִם: כלים לשְׁמֶר וְנִנָּב מִבֵּית הַאָּישׁ בְּי־יִמַן אִישׁ אֶל־בַעָּהוּ בֶּסֶף אִוֹ־

> בֹלְנוּבְשַׁיִּה: וּמִבְּים אָם בִית בִיה וְוֹוֹבַבֹּוֹ מַלוֹהי הַמַאַ לֵיה שַׁלַמַאַ אָם הגוֹא בַסְהַבּיִא נפּלָט

> ز۵۲۵: אַפּֿר אַנּגּן חַנִּין עַל חַד תָּבִין אָנוּבְקָא מִהֹוֹר עַדֹ חֲמָר עַד אָם אָהֶשְׁלְבוֹא ניהָשְׁכַנו בִּירֵיה

ישְׁפַּר כַּרְמֵיה יִשְׁלִים: בְּי יַבְשֶּׁר־אִישׁ שְׂבֶר אוֹ־בֶבֶה אֲבִי יוֹכִיל גְּבַר חֲקַל אוֹ כְרַם

װ װבּגלטא: שׁבֿל מַּלְמָא וֹמָלִים בַּאַבְיִל

וֹהָבָּים מַל חַד הָּבֵין: אַבְרָא אָם וְאָטַכַּט עַּנָּבָא או מנין למפר וות נובון מבית אָב, ימון וּבר לְחַבְּבויה בְּסָר

> he have nothing, then he shall be him—he shall make restitution; if 2 shall be bloodguiltiness for If the sun be risen upon him, there

sheep, he shall pay double. 3 alive, whether it be ox, or ass, or If the theft be found in his hand

sold for his theft.

shall he make restitution. and of the best of his own vineyard, field; of the best of his own field, loose, and it feed in another man's be eaten, and shall let his beast If a man cause a field or vineyard to

fire shall surely make restitution. are consumed; he that kindled the or the standing corn, or the field thorns, so that the shocks of corn, If fire break out, and catch in

thief be found, he shall pay double. stolen out of the man's house; if the 6 money or stuff to keep, and it be If a man deliver unto his neighbour

- שמאחר שיש רואיס לו, אין סגנב הוה בא על עסקי נפשוח, ולא יהרוג אח בעל הממון: לומר שאם מלאוסו עדים קודם שבא בעל הבימ, וכשבא בעל הבים נגדו המרו בו שלא יהרגהו, דמים לו, חייב עליו אם הרגו, שלם ישלם. - סגנב ממון שגוב, ואינו מייב מימה. ואונקלום שמרגס אם עינא דפהדיא נפלה עלוהי, לקה לו שעה אחרת, ואינו בא על עסקי נפשוח (מכילחא פי"ג, סנסדרין עב.): דמים לו. כחי סוא חשוב, ורליחס סיא אס יסרגנו בעל סבים: כך פשוע לך שאינו בא להרוג אפילו יעמוד בעל הממון כנגדו, כגון אב החוחר לגנוב ממון הבן, בידוע שרחמי האב על הבן (2) אם זרחה השמש עליר. אין זה אלא כמין משל, אם ברור לך הדבר שיש לו שלום עמך, כשמש הזה שהוא שלום בעולם,
- ישלם. ולא ישלם לו ממיס, אלא מייס או דמי מייס: כום מיים בין שאין בו כום מיים, שהכי נאמר במקום אחר על שֶׁה עַל שַׁלְמֶה עַל כֶּלְ אֲבַּדָה וגו' יָשַׁבֶּּם שְׁנַיִם לְבַעֶּהוּ: הויים שנים (E) אם המצא חמצא בידו. ברשומו, שלא מבתולא מכר: משור עד חמור. כל דבר בכלל משלומי כפל, בין שיש בו
- למדך סכמוב, שהנוקין שמין להם בעידים (שם ו:): שמין את הנוק, ואם בא לשלם לו קרקע דמי נוקו, ישלם לו ממימב שדומיו, אם היה נוקו פלע, ימן לו שוה פלע מעידית שיש לו. נוקי מדרך כף כגל, וצער סום נוקי סען סמוכלם ומצערם: בשדה אחר. צעדס על פיע מסר: מישב שדהו ישלם. בשדם וכרס של מבירו, ויזיק אומו באמת משתי אלו, או בשלות בעירה, או בביעור, ופירשו רבותינו (בבא קמא ב:), ושלת סוא (4) כי יבער. אח בעירה. ובער. כולס למון נסמס, כמו שַׁנַמְנוּ וּבְער כ, ד): כי יבער. יוליך נסמומיו
- (a) וגוב מביח האיש. לפי דלריו (שס קג:): אם ימצא הגוב. ישלס הגול שנים לבעלים: אף על פי שהדליק במוך שלו, והיא ילאה מעלמה על ידי קולים שמלאה, חייב לשלם, לפי שלא שמר את גחלמו שלא מלא וחויק: לגדיש או לקמס סממוברם בקרקע: או השדה. שלימכס את נירו, ולריך לניר אומס פעס שניס: שלם ישלם המבעיר. (5) כי חצא אש. אפילו מעלמס: ומצאה קוצים. קרדו"ום בלע"ו: ונאכל גדיש. שלימכס בקוליס, עד שסגיעס

לא שְׁלָח יָדוֹ בִּמְלָאכָת בַּמְּהוּ:

יַרְשִׁיעָן אֱלֹהָים יָשַׁלֵּם שְׁנַיָם בִּרְהַוּא זָה עַּר הַאֱלֵהִים הוּא דֵין לִקַּדָם דַּיְּינַיָּא יִיעוֹל מַל־כָּל־אֲבֵדְה אֲשֶׁר - עַּל־חֲמֹוֹר עַל־שָּׂה עַל־שַׂלַמַּה \$\dagger\$\dag

בּמְסַר לֵיה חַבְּרִיה: אָם לָא אָנְהָנֹת נִדְיה בַּמֹא מְבֵיה דְּבִיהָא לְקְדָם דַּיָּינָיָא ע אָם לְאַ וּמְּגֵאִ עִנּּּדְּׁב וֹנִלֵעַר אָם לְאַ וְהְעַּבָּט נִּדְּּבָּא וְוֹטְּעַרַ

ישׁבֵּים עַל חַד הָבֵין לְחַבָּבִיה: בין תַּרְיֵהְלוֹ דִיתִּיְבָוֹ דַיְּיִנְיָּאֵ מֹלְ כֹּלְ אֲבֵּיגְעַׁיִא בִּיִּמָּר אֲבִיּ מַלְ חֲמֶר מַלְ אָמֶּר מַלְ כָּסוּ על כָל פַתְנָם דַּחוֹב עַל תּוֹר

> neighbour's goods. sid ornu basad sid ruq ton unto God, to see whether he have 7 master of the house shall come near If the thief be not found, then the

> double unto his neighbour. whom God shall condemn shall pay parties shall come before God; he saith: 'This is it,' the cause of both manner of lost thing, whereof one 8 sheep, for raiment, or for any whether it be for ox, for ass, for For every matter of trespass,

לְשְׁמָר וּמֶת אוֹ־נִשְׁבָּר אוֹ־נִשְׁבָּר לְמִשָּׁר וִמִית אוֹ אִחְבַר אוֹ אַ אִי־שָּׁוֹר אַוֹ־שָּׂה וְכְלְ־בְּהֵמָה אִי חוֹר אִי אַמַר וְכָלְ בִּעִּירָא בּייוִמוֹ אָישׁ אֵלְ־בַמְּהוּ חַמְוֹר אַבִּי יִמִּין גָּבָר לְחַבָּרִיהּ חַמֶּר

ځ۵۲۲ (۵)

באַעוּ וֹלַלַע בּהֹלָת וֹלָאָ וֹהַבֶּם: אָם_לָאָ הֻּלָּטִ גֹֹרָוּ בַּמִּלְאַכִּע שְׁבַעָּת יִהוְיָה מִהְיָה בֵּין שְׁנֵיהָם

אַמִּטֹבׁי לֵית דְּחָזֵי:

מָבִיה מְנֵיה מוֹמָקא וְלָא במסר ביה חבריה ויקביל אָם לָא אוֹשֶׁים וְדֵיה בְּטָא מוְמִׁטֹא בּוֹג שַׁבִוּ בּגוֹ שַּׁבַוֹינִעוּן

the oath of the Lord shall be or driven away, no man seeing it; beast, to keep, and it die, or be hurt, 9 an ass, or an ox, or a sheep, or any

It a man deliver unto his neighbour

not make restitution. thereof shall accept it, and he shall neighbour's goods; and the owner he have not put his hand unto his between them both, to see whether

- (ק) אם לא ימצא הגוב. ובא סטומר סוס טסוא בעל סבימ: ונקרב. אל סדיינין, לדון עס וס, וליטבע לו עלא שלמ ידו
- (ad qr:): דרשו, כי סוא זה, ללמד שאין מחייבין אוחו שבועה אלא אם כן הודה במקלם, לומר כך וכך אני חייב לך, והמוחר נגנב ממני בשרים הם וירשיעוםו לשומר זה, ישלם שנים, ואם ירשיעו את העדים שנמנאו ווממין, ישלמו הם שנים לשומר. ורבותינו ז"ל לפי פשומו, אשר יאמר העד כי הוא זה שנשבעת עליו הרי הוא אללך, עד הדיינין יבא דבר שניהם וימקרו את העדות, ואם לממס שלימות יד שְׁבְּעַת ס' מְּסְיֶס בֵּין שְׁנֵיסֶס תְס לֹח שְׁלַת יְדוֹ, מס לסלן שבועס אף כחן שבועס: אשר יאמר כי הוא זה. . אינו אלא לדין, שכיון שבא לדין וכפר לומר נגנבה, מיד ימחייב בכפל אם באו עדים שהוא בידו, נאמר כאן שליחוח יד, ונאמר שנשבע ואחר כך באו עדים. שכך דרשו רבוחינו, ונקרב בעל הביח אל האלהים, קריבה זו שבועה היא, אחה אומר לשבועה או שנים לרעהו. למדך סכמוב, שסמוען בפקדון לומר נגוב סימני, ונמלא שסוא עלמו גובו, משלס משלומי כפל, ואיממי, בומן (8) על כל דבר פשע. שימלאשקרן נשנועמו, שיעידו עדיס שהוא עלמוגננו, וירשיעוהו אלהיס עלפי העדים: ישלם בשנו:
- אן נשבר, או נשבה בחוקה על ידי לסמים, ואין כואה יעיד בדבר: זו אמורה בשומר שכר, לפיכך אינו פטור אם נגנבה, כמו שכחוב אם גנוב יגנב מעמו ישלם, אבל על האונם, כמו מם מעלמו, הגנפה, כמו שכחוב וגונב מבים האיש אם לא ימלא הגנב ונקרב בעל הבית, לשבועה, למדם שפוער עלמו בשבועה זו, ופרשה (פ) כי יחן איש אל רעהו המור או שור. פרשה ראשונה נאמרה בשומר מנם (בבא מליעא לד:) לפיכך פער בו את
- מייב באונקיס: ולקח בעליו. השבועה: ולא ישלם. לו השומר כלוס: (10) שבעת ה' חהיה. ישנע שכן סים כדבריו, וסים לם שלם בס יד לסשממש בס לעלמו, שם שלם בס יד ופתר כך ופוסס,

- 4 יי נאָם_עַּּלָר נענה מממון הַמַּלָם נאָם אַטעּוֹלָרא נטענר מממוע
- ַ הַמְּבַפַּר לְאָ וְשָׁבֶּם: (פּ) אַם שְׁרָף יִשְּׁרֵף יְבְאֵחוּ עֵד אִם אִמְּבָרָא יִמְּבָר יִימִי סְחַדִּין
- הַבֶּם וְהַבָּם: וֹנְהֵּבַּׁב אִיַבְמִישׁ בֹּהֹלְנִו אָנִוֹ הֹמִנִי הִנִים הַנִינִי בְּנִים װּ וֹבֶּרִי וֹאָבִי יִאָּבִי אָנְאַ מִּעָּם בּמֵּחִי נּאָבִי יִאָּאַלְ נִּבָּר מוֹ חַבְּבִרִיה
- שְׁבֵּיר הֹוּא בָּא בִשְּׁכְרְוֹ: (ס) אֲנִירָא הוּא עָאל בְשַּנְּרֵיה: י אִם_בֹּהֹלָוּ הֹפֹּוָ לַאִ וֹהִבֹּ<u>ם אִם אַם מִבוּיה עִּמִיה לָא וֹהַבִּים אִם</u>
- بېرېږد را رېښت: לא־אַרֶשָּׁה וְשְׁכַּב עַמְּהְ מְהָה בְּלֵא מְאָרָסָא וְיָשְׁכִּיְב עַמְּהִ אַ וְבֶּירִיפְּמָּה אִישׁ בְּתִּילְה אַשֶּׁר נַאֲבִיי יִשְׁבִּיל וְבַר בְּתִילְהָא
- אַם_מָאָל וֹמָאָן אַבּוֹנִי לְעַשָּׁי אַם מִאָּבֹא לָא וֹהָבּוּ אַבוּנִיאַ
- עַבְּתוּלְת: (ס)

יומֶת: (ס)

81 44-744

- בְּמוּהְרֵי בְּתוּלְתָא:

אַטַבּאַ יַטַבָּאַ יַטַבָּאַ

יוֹרְאָא לֹא עַנוּג:

מִם בְּבַבְּבָּבְ מִנְעַ בְּלְ דְּנִאֶּבּנִב מִם בְּמִּגְבָּא

בְּמִיהַר לְמִהְנַה לֵיה בַּסְפָּא יִהְקּוֹל

לַּנִּימָא נְלַנִּימָנָּה לַנְיִה לְאָשׁנִי

עמוה שַלְמָא יִשַּלִים:

בּעַבור לָא וְהַּלָּים:

نهذره خمرابند:

- according to the dowry of virgins. oher unto him, he shall pay money If her father utterly refuse to give
- Thou shalt not suffer a sorceress to

shall surely pay a dowry for her to 15 not betrothed, and lie with her, he

ei ishi nigiiv s soiins nem s ii bnA

If the owner thereof be with it, he

he shall surely make restitution.

13 neighbour, and it be hurt, or die, sid to 1dgus worrod asm s ti baA

good that which was torn.

owner thereof.

12 it for witness; he shall not make

shall make restitution unto the

But if it be stolen from him, he

the owner thereof not being with it,

If it be torn in pieces, let him bring

hireling, he loseth his hire. shall not make it good; if it be a

be his wife.

- surely be put to death. Whosoever lieth with a beast shall
- שבר ושבים שלין יכול לסליל: מרפח ואב ארי ודוב ונחש אינו משלם, ומי לחשך לדון כן, שהרי כחיב ומח או נשבר או נשבה, מה מיחה שאין יכול להליל, אף אינו אומר טרפה לא ישלם, אלא הטרפה, יש טרפה שהוא משלס ויש טרפה שאינו משלם, טרפת חתול ושועל ונמיה משלה, (12) אם מרף ימרף. על ידי מיס רעס: יבאהו עד. יביא עדיס אנערפס באונע ופעור: המרפה לא ישלם.
- (בבט מליעה שם): (13) וכי ישאל. בא ללמדך על השואל שחייב באונסין: 🗆 בעליו אין עמו. אם בעליו של שור אינו עם השואל בתלאכתו
- (15) וכר יפחח. מדבר על לבה עד ששומעם לו, וכן מרגומו וארי ישדל. שדול בלשון ארמי כפחוי בלשון עברי: מחר כשומר שכר, לפיכך נחלקו בו חכמי ישראל, שוכר כילד משלס, רבי מאיר אומר כשומר חנס, רבי יהודה אומר כשומר שכר: ואין כל הנאה שלו, שהרי על ידי שכרו נשממש, ואין לו משפט שואל להמחייב באונסין. ולא פירש מה דינו אם כשומר חנס או בשעת שבורק ומתה (שם לק:): אם שביר הוא. הם סשור הניו שלול הלה שבור, בה בשברו ליד השוכר הוה ולה בשהלה, (+1) אם בעליו עמו. זין שהוא באומה מלאכה זין שהוא במלאכה אחרת, היה עמו זשעת שאלה, אינו לריך להיות עמו
- (16) כמהר הבתולות. שהוא קלוצ ממשים כפף אלל המופם את הצמולה ושוכצ עמה צאונם, שנאמר וְנָמַן הָאִים הַשֹׂבֶּב ימהרנה. יפקוק לס מוסר כמשפע איש לאשמו, שכומג לס כמוגס וישאנס:
- (פב) מכשפה לא חחיה. אלא מומת בבים דיון, ואמד וכריס ואמד נקבות, אלא שדבר סכמוב בסווס, שסנשים מנויות מַמָּט לְטַבְּי סַלְהְבֶּע שַׁמִבְּיִס כְּשָׁל (צבריס כב, כע):
- (18) (ס"א כל שוכב עם בהמה מוח יומח. בסקילה, רוצע כנרצעת, שכתוצ בקן דמיסס בס:) מכשפות (מנהדרין מז:):

<u> ۲۰۲۱٫۲ ۲۲۲</u>۲۲ ⁶¹ יְבְּחַ לְאֵּלְנִים יְּנְחָרָם בָּלְתָּי רִּינִבָּה,

ינום בווטם לאָנוֹן מֹגַנוֹם: ··· נְגָר לֹאַ חְנְנָה לְאַ חִלְּחְצְּהֵנִּ בְּרִ יִּלְנִּיּנִדְאַ לָאִ חִּנִּנְן וְלָאִ חָשִּׁיִם ·

ב בַּלְצַלְמִלְנִי וֹנְטִּיִם לַאִּ שְׁמַּנִּוֹ:

בּאַמֹלְ אָבָר מִּלְתֹּ אָמִתֹּלֹת אַמִּלֹינִי אָם_מַּנָּע טַמַּנָּע אָטַוָ כַּיּ אָם_גַּמָּע

וּבְנֵיכֶם יְתֹמִים: (פּ) څَكْدُ لَكُنُ لَهُردُم هَكِمُرَبِن خَمَلَخُهِ لَنَكِنَا لَهُرَدِيا هَلَمُكِا וְחַבְּר אַפָּּי וְהַבַּוֹּהָי אַטַבּם ווטַפּג בולוו נאַפֿמוַכ זטכון

לאַ השׁימִין עַּלִיו נָשֶׁרִ: پرٍ עָנִי עַמְּּךְ לֹאַ תִּוְיֶנֶת לֵוֹ جِנֹשֶׁת דְּעִמָּךְ לָא תָּנֵי לֵיה בְּרָשְׁיָא אַם בַּסָפְאַ חּוֹזִיף בְּעַמִּי לְעַנְיָאַ אָם בַּסָפָּאַ חּוֹזִיף בְּעַמִּי לְעַנְיָאַ אָם בַּסָפָּאַ חּוֹזִיף בְּעַמִּי לְעַנְיָאַ

וטלמוג אלטון לממא בוו

F44;0: אָבוּ בּיּיִרוּן בַּוֹיִתוּן בָּאַרְעָא

אַלבּיל קבילהיה: אָם מִלַבָּׁלְ וְלַבַּלְ צִוֹבָתוּ לַבָּלָא אָם הַּנֹּאַנו טַהַנּי וָטַוַנוּ אָבוּי לא שׁבֹמֹלָא וֹנִינִם לָא שׁמֹנּוּוֹ:

ילניכון יהמין:

לא השיון עליור היביליא:

utterly destroyed. 19 save unto the Lord only, shall be He that sacrificeth unto the gods,

land of Egypt. him; for ye were strangers in the wrong, neither shalt thou oppress And a stranger shalt thou not

fatherless child. Ye shall not afflict any widow, or

I will surely hear their cry wise—for if they cry at all unto Me, If thou afflict them in any

children fatherless. wives shall be widows, and your 23 kill you with the sword; and your My wrath shall wax hot, and I will

him interest. creditor; neither shall ye lay upon thou shalt not be to him as a 24 people, even to the poor with thee, If thou lend money to any of My

- כגון המכבד והמרבץ והמגפף והמנשק, אינו במיחה אלא באוהרה: עבודות בפניס, ותייבין עליסס לכל עבודת אליליס, בין שדרכס לעבדס בכך בין שאין דרכס לעבדס בכך, אבל שאר עבודות, ופירש לך כאן זובה לאלסיס יהרס, לומר לך, מה וביהה עבודה הנעשיה בפנים לשמים, אף אני מרבה המקעיר והמנמך שהם קסוּחׁ חוֹן קָחַ קָחָשְׁה קַסִיחׁ וגוי (דבריס יו, ס), חֹלהֿ לפי שלחֿ פירש על חֿיוו עבודס חייב מימס, שלחֿ חחתר כל עבודום במימס, בחֿ פירש, סוצרך לינקד פמ"מ: יחרם. יוממ. ולמס נאמר ימרס, וסלא כבר נאמרס בו מימס במקוס אמר וְסוֹצֵאֹם אָמ סָאִישׁ באיזה עיר מדבר, וכן לאלהים לאומן שהוזהרחם עליהם במקום אחר. כיולא בו אין בְּמִרְ בְּאֲלָהִים (מהלים פו, ח), לפי שלא וקמ"ן ענין אחד בענין זה, וגם יש לומר בדרך אחר כמ"ש בדקדוקי רש"י יעויין בו) נודע באיזה מלך מדבר, וכן לעיר נודע כל מלכים במשמע, וכן לאלהים כל אלהים במשמע, אפילו קודש, אבל כשהיא נקודה פחח, כמו למלך, למדבר, לעיר, (פח"ח לעיר, לריך לפרש לאיזה מלך, לאיזה מדבר, לאיזה עיר, וכן למלכים, ולרגלים, בחיר"ק, לריך לפרש לאיזה, ואם אינו מפרש, שאמר לאלסיס, אין זריך לפרש אחריס, שכל למ"ד ובי"ח וס"א המשמשות בראש החיבה, אם נקודה בחמף, כגון למלך, למדבר, (91) לאלחים. לענודת גילולים. אילו סיס נקוד לאלסיס (סלמ"ד בליר"י), סיס לריך לפרש ולכתוב אתריס, עכשיו
- שבך אל מאמר למברך. כל לשון גר, אדס שלא נולד באומס מדינס, אלא בא ממדינס אמרם לגור שם: ולא חלחצנו. בגזילם ממון: כי גרים הייחם. אם סונימו, אף סוא יכול לסונוסך, ולומר לך אף אמס מגרים באם, מוס (02) וגר לא חונה. מונאת דבריס, קונערליאר"ר בלע"ו (סעסנען) כמו וָסַבְּלָמִי אָם מֹנִייָךְ אָה בְּשָׁרִס (ישעיס מע, כו):
- (IS) כל אלמנה ויחום לא חענון. סול סדין לכל מדם, מלמ שדבר סכמוב בסווס, לפי שסס משושי כמ ודבר מלוי לענומס:
- גווס, כלומר סופך ליטול אם שלך, למס, כי אם לשק ילשק אלי וגוי: באס לא ילעק לא פירש, וק"ל) כמו לְבֵן כְּל הֹבֵג קַיִן (בראשית ד, מו), גוס ולא פירש ענשר, אף כאן אס ענה מענה אומר, לשון (22) אם ענה חענה אחו. סרי וס מקרא קלר, גוס ולא פירש ענשו, (וסא דכמיב וסיו נשיכס וגוי, וסו אס לעוק ילעק, אבל
- שלא ינימוס בית דין לירד לנכמי אביהס, לפי שאין יודעים אס ממו אס נשבו: . אמרמ, שיסיו הנשים לרורות כאלמנות חיות, שלא יסיו עדים למיחת בעליהן וחסיינה אמורות להנשא, והבנים יסיו יחומים, (33) והיו נשיכם אלמנות. ממשמע שנאמר וסרגמי אמכס, איני יודע שנשיכס אלמנות ובניכס ימומיס, אלא סרי זו קללס

י אִם עֹלִלְ שַּׁעִבְּלְ שִּּלְמֵּע בִּמִּבִּ

תַּתְיבְנֵיה לֵיה: בּעַבְרָרְ עַר מֵיעַל שָׁמִשָּׁאַ אם ממכולא טפר פפולא

goeth down; restore it unto him by that the sun 25 garment to pledge, thou shalt If thou at all take thy neighbour's

۲۲: (a) לי־וֹאַמַלַ אָלַוּ וֹמִתְּתִּהָי לּיִי שַׁנִּין שַּמְלְהַוֹּ לְעֹרֵוֹ בַּמָּה יִשְׁבְּבְ וְהַיְהִ הִיא הּיִהְבִּיה לְעַשְׁבֵּיְהְ בְּמָא

נאַלבּיל לַבִּילָטִיה אָבִי חַנָּיָא וֹמֻבּוָב וֹובֵוּ אָבוּ וֹלַבַּק בַּבֹבֹתוּ בֵּי הָוא כְסוּתֹּה לְבַבְּה הָוּא צְּרֵי הִיא כְסוּתִיה בּלְחוֹרַה

hear; for I am gracious. when he crieth unto Me, that I will he sleep? and it shall come to pass, 26 garment for his skin; wherein shall for that is his only covering, it is his

ζ¾ ΰ¾L: ددره، אُرْبِيْرِ بَارَطَةِ بِالْمُرِيِّ لِرَشِيهِ كَمَقَلَ لَـ يَدَرُهُ كُمْ يَطَارِ لِلَّهُ خَمَقَك

לְאַ שַׂלְנִּמִּ:

Thou shalt not delay to offer of the curse a ruler of thy people. Thou shalt not revile God, nor

<u> ללור לווף המורלי:</u> ⁸² מִבְאָּטִׁנִּ נְגַמְהַנֵּ בְּאִ טִאָּטַר בּכּנָרָנְ נְגַמְהַנָּ בְּאִ טִאָּטַר

דוכות צובלו שפונה צובלו:

eighth day thou shalt give it Me. days it shall be with its dam; on the 29 oxen, and with thy sheep; seven Likewise shalt thou do with thine give unto Me.

first-born of thy sons shalt thou

outflow of thy presses. The

fulness of thy harvest, and of the

בּוּנִם עַמֵּמֹנוֹנ טַטַּנוָ_לֵנ: שׁבְעַת נְמִים יְהָיֶה עִם־אָמּוֹ

كَلُون: מְבֹמֹא וְמִוֹן וֹבִוּ מֹם אֹמִוּעַ להאנ"ב כו שהכיר לתורה להור

רבימ, סינו מרגיש וסינו ניכר עד שסרבים עולס ומחקרו ממון סרבס: בשך. כבים, שסוא כנשיכה נחש, שנחש נושך חבורה קמנה ברגלו ואינו מרגיש, ופחאום הוא מבלבץ ונופה עד קדקדו, כך לא מסצענו בחוקה, אם אמה יודע שאין לו, אל מהי דומה עליו כאילו הלוימו, אלא כאילו לא הלוימו, כלומר, לא מכלימהו: מנסוג בו מוסג בויון בסלואס שסוא עמי. אח העני ענוך, סוי מסחכל בעלמך כאילו אחס עני): לא חהיה לו כנשה. . אם כפף מלוה, אם עמי מלוהו קודם לעובד גילולים, ולאיזה מעמי, את העני, ולאיזה עני, לאומו שעמך. (ד"א את העני, שלא שמיונכרי, שמי קודס. שניוששיר, שני קודס. שניי שירך ושניי שיר אחרם, שניי שירך קודמין (בבא מנישא של.). וזס משמשו, (24) אם כסף חלוה אח עמי. רבי ישמעאל אומר, כל אס ואס שבמורס רשומ, מוץ מג', ווס אחד מסן: אח עמי.

G("a): לו עד בא השמש, וכבוא השמש מחוור ומטלנו עד שיבא בקר של מחר, ובכסום יום הכחוב מדבר שאין לריך לה בלילה (מכילחא ומשבון ומממייבת לפני, ואני ממזירס לך, אף אמס עול וסשב עול וסשב): עד בא השמש חשיבנו לו. כל סיוס משיבנו (חבול מחבול כפל לך בחבלה עד כמה פעמים, אמר הקב"ה, כמה אחה חייב לי, והרי נפשך עולה אללי כל אמש ואמש ונוחנם דיון (32) אם חבול חחבל. כל לשון מגלה לינו משכון בשעת הלולה, אל שממשכנין את הלוה כשמגיע הזמן ולינו פורע.

- (26) כי הוא כסוחה. זו עלימ: שמלחו. זו מלוק: במה ישכב. לרנות את סמלע:
- (ענסדרין מו.): אלהים לא חקלל. סרי וו אוסרס לברכת סשס, ואוסרס לקללת דיין (מנסדרין מו.):
- ממפל בו לי יוס, ואמר כך נומנו לכסן: לו כן מעשה לשורך, מה בכור אדם לאחר לי יום פודהו, שנאמר יפְדייַיִי מָבֶּן מֹדֶשׁ מָפְבֶּה (במדבר יח, מו), אף בכור בהמה דקה ומעשר למרומה: - בבור בגיך ההן לי. לפדומו בממש פלעים מן הכהן, והלה כבר לוה עליו במקום המר, הלה כדי לפמוך לשון דמע: לא האחר. לה משנה פדר הפרשמן, להחר הה המוקדה ולהקדים הה המהוחר, שלה יקדים הרומה לבנורים, (82) מלאחך. חובה המועלם עליך כשחחמלה חבוהתך להחבשל, והם בכורים: ודמעך. החבומה, והיני יודע מהו
- כב, כו), מס שמיני סאמור לסלן לסכשיר משמיני ולסלן, אף שמיני סאמור כאן לסכשיר משמיני ולסלן (מכילמא פי"ע), וכן ומן: 🗈 ביום השמיני חחנו לי. יכול יסא חובס לבו ביוס, ואמר כאן שמיני ונאמר להלן ומיוס השמיני וַהַלָּשָׁ יַבְלָשָׁ יַבְלָשָׁ (וּיקראַ (92) שבעה ימים יהיה עם אמו. וו אוסרס לכסן, שאס בא למסר את קרבנו, לא ימסר קודס שמונס, לפי שסוא מתוער

לַכֶּלֶד שַּהְלְלֵנוֹ אָטִוּ: (ס) בַּשְּׁבֶּר מְבַפְּּר לְאַ תֹאַבֶּלוּ יִּבְשָׁר מָלִישׁ מִן חֵינָא חַנָּא לָא لْهَلْمُد كِلْيُم فَلَالًا كُرْد لِحُهُد يَهُلُمُنَا عَلَيْمَنَا فَلِينًا كَلْمُن

שולבון לכלהא שלמון ושוני:

shall cast it to the dogs. that is torn of beasts in the field; ye 30 therefore ye shall not eat any flesh And ye shall be holy men unto Me;

א יוֹמָא מָּלִת מָּוֹא אַלְ-טַּמָּט אַ אַרְ-טַּמָּט אַרָ אַ יוֹמָא אָלָבוּיי

לא טַלבֿיל שִׁימִת דִּשְּׁלַר לָא

to be an unrighteous witness. XXIII put not thy hand with the wicked Thou shalt not utter a false report;

בקים להִמְת: ולא העננה על הב לנטה אחרי לאֶ יִחְהָנֶה אַהְבֶּיִם לְרָעָה לְאֶ יְהָה בָּתָר סַנִּיאָי לְאַבְאָשָׁא

שַׁלִים דִינָא: בלמגלב מכן בעלא לעב סניאי וֹלָא טַטַּטְׁנָת מִלָּאַלָפֿא מָא

a multitude to pervert justice; witness in a cause to turn aside after 2 to do evil; neither shalt thou bear Thou shalt not follow a multitude

ذ أيّام ﴿ لَا لَا لَا إِنَّا اللَّهِ اللَّ

וֹמֹל מִסְבֵּינָא לָא עַבַווִים

man in his cause. neither shalt thou favour a poor

עַמְּע הְשָׁב הְשִׁיבֶנּי לְוִ: (o) בְּי תִפְּנֵּמ שֵׁוֹר אִיבְרְּ אִי חֲמֹרִוֹ

בַּמְבוּיה דְּטְעֵי אָהָבָא הָהִיבִּנִיה אָרַ, טַפֿוֹת טורַא בַּתְּוֹאַב או surely bring it back to him again. his ass going astray, thou shalt If thou meet thine enemy's ox or

משמעו, וביום השמיני אתה רשאי ליתנו לי:

- (שמום ים, ו), המר הקב"ה הנו לו שכרו (מכילהה פ"כ): בכל סנאום א"כ מס מלוד לומר לכלב למדך סכמוב שאין סקב"ס מקפח שכר כל בריס, שנאמר וּלָכֹל בְּגִי יִשְׁרָבֵוֹל לֹא יָמֶבַן בֶּלֶב לְשֹֹנִוּ במייס: לכלב חשליכון אחו. אף סוא כו' או אינו אלא כלב כמשמעו בנבלה או מכור לנכרי קל ומומר לערפה שמומרת (ואונקלום מרגם) ובשר דמליש מן מיוא מימא, בשר שנמלש על ידי ערפת ואב או ארי (או) מן מיה כשרה או מבהמה כשרה מְּלְּשָׁשׁ (דבריס כב, כו), וכן שַׁשֶׁר לֹחׁ יִסְיֶס מְסֹור מִקְּרֵס לְיָלְס (שס כג, יאֿ), סוא סדין למקרס יוס, אלא שדבר סכמוצ בסווס. ובשר בשרה טרפה. אף צגים כן, אלא שדצר הכמוצ צהווה (מכילמא פ"כ), מקום שדרך צהמות לימרף, וכן פִי צַּשְׁדֶה (30) ואנשי קודש חהיון לי. מס ממס קדומיס ופרומיס משקולי נגלות ומרפות, הרי ממס שלי, ומס למו מינכס שלי:
- שיבה בעל דין מביכו: אל חשה ידך עם רשע. סמוען הה מביכו הביעה שקר, שהבעיההו להיוה לו עד המם: (ו) לא חשא שמע שוא. כתרגומו לא מקבל שמע דשקר, אוסרס למקבל לשון סרע, ולדיין שלא ישמע דברי בעל דין עד
- שמ שמשפע מאמימו, אלא אמור אם המשפע כאשר הוא, וקולר יהא חלוי בלואר הרבים: חענה על ריב לנטוח וגוי. ואס ישאלך הנדון על אומו המשפע, אל מעננו על הריב דבר הנועה אמרי אומן רבים להעות לא חהיה אחרי רבים לרעות. אם כאים כשנים ממין משפמ, לא מאמר הואיל וכבים סם סנני נועה אחרי רבים מענה לנעום לגד אחד ולסלק עלמך מן הריב, אלא הוי דן אוחו לאמיחו. ואני אומר לישבו על אופניו כפשועו וכך פחרונו. מס דבעינך על דינה, ולשון סעברי לפי סמרגוס כך סוה נדרש: לא חענה על דיב לנטוח, הס ישהלך דבר למשפע, לה היה עמהם לעובה, מכאן אמרו דיני נפשוח ממין על פי אחד לוכוח ועל פי שנים לחובה. ואונקלום חרגם לא חחמנע מלאלפא יאימסי, בומן שהן שנים המכריעין במחייבין יוחר מן המוכין. וממשמע שנאמר לא חהיה אחרי רבים לרעוח, שומע אני אבל חענה על רב. לנמות מדבריו, ולפי שסול מקר יו"ד דרשו בו כן. אחרי רבים להמח. ויש רביס שלמס נומס למריסס, רבומינו כך פמרון סמקרם: לא חדיה אחדי דבים לדעת. למייב מימס בעביל דיין למד עירבו ממייבין על סמוכין. ולא מולקין על מופלה שבביה דין, לפיכך מהחילין בדיני נפשום מן הלד, לקענים שבהן שוהלין החלה שיהמרו הה דעהם. ולפי דברי של המוכין, הטה הדין על פיהם לחובה, ובדיני נפשוח הכחוב מדבר. ואמלע המקרא דרשו, ולא סענה על ריב, על רב, שאין דרשו שלין מטין לחובה בהכרעם דיין לחד (סנה דרין ב.), וסוף המקרל דרשו, לחרי רבים להטוח, שלם יש שנים מחייבין יוחר (2) לא חהיה אחרי רבים לרעות. יש במקרא וס מדרשי מכמי ישראל, אבל אין לשון סמקרא מיושב בקו על אופניו. מכאן
- (ε) לא חהדר. למ ממלוק לו כבוד לוכומו בדין ולומר, דל סומ מוכנו ומכבדנו:

עַּלְב תַעַּלָב עִמְּוֹ: (ס) قَلَت مَهْ هُذِ يُلِيدُ ذُنُ مُمْ يُولِدُ كُلِ مُحْمَثُمُ كُرِيدُ مُهْدُمُ فَهُدَامَ בְּיִתְרְאֶה חֲמָוֹר שֹׁנַאֲדִּ רֹבֵּץ

מא בלללב מקוני וטפבוט בלגה שבונד הוהדים ושטלה שׁמֹבֹא בַּסָּנֹאַבַ

thou shalt surely release it with him. thou shalt forbear to pass by him; , nabrud sii raban gaiyi aadi disibate. If thou see the ass of him that

مررعر كِم يَاهُك مَنْهُ فِي مَحْرِبُكُ خُدِيجُهِ:

לא עזלני בין מספונב

7 and the innocent and righteous slay Keep thee far from a false matter; of thy poor in his cause.

Thou shalt not wrest the judgment

thou not; for I will not justify the

אַלַ הַנְּהָר בָּי לאַ אַצָּיָהָר רָ רָשֶׁע: ל מובר מפר מרוומ ונקי וצרים

שׁלַמּוּלְ אֶבוּוּ לָא אָזַכּוּ עַוּוֹבָא: וֹבוֹכֹּג וֹבוֹפֹּל בַבֹּג מוֹ בּגוֹא לָא מפּטׁנֹמֹא בַמִּצֹבֹא בוו, בטוע

and perverteth the words of the 8 gift blindeth them that have sight, And thou shalt take no gift; for a

righteous.

فكْلِنت لْنَوْدُكَ لَـ كُثِّرْ مَكِيرًات: י וְאָטַר לָאִ תְּקָח בָּי הַשָּׁחַר יָעַוֹּר

אַבו בּוּנבון בַּוּנבון בַּאַבַהאַ וֹבֹהֹשוּן וֹנו נֹפֹהֹא בַּנִיונֹא י וֹנֵר לֵאְ טִלְּטֵׁא וֹאַטְּם וֹבַהְּטֵּם וֹבַהְּטֵּם וֹבַהְּטֵּם וֹבַהְּטֵּם וֹבַהְּטֵּם بذكخ كرح فكلاهدا فديغدا:

מַנְעַבַּאַ מָלְנַר מֶנֵנִ עַכִּימָון

וְהַוּטִבֹא לָא טַלַבֿוּכְ אָבוּ

the land of Egypt. stranger, seeing ye were strangers in 9 oppress; for ye know the heart of a And a stranger shalt thou not

בְּאָבוֹא מִגְּבוֹנם: אָנוַנְפָּשׁ הַגּּר בְּיֹרְגַרִים הָוֹיָהָם

וְאַסַבּּטֹּ אָטַ_טִּרוּאָטִיבּי:

וְמִבְנוֹמְ יָת מְּלַלְמַנִי: וֹמֹת מִּנֹנִם שֹוֹבֹת אָעַ־אַבֹּאַב וֹמָנִם מִּנִּנוֹ שִׁנַבּת נִים אָבַמֹּבַ דַמְצְרָים:

thereof; land, and gather in the increase And six years thou shalt sow thy

רַבִּיס בַּגּוֹיַס בְּפַבֶּלֶם מִמֶּנִי וגו' (דבריס ז, יו), שמח חחמר כן, בחמיס, לח חירֶח מֶסֶם. ומדרשו כך דרשו רבוחינו, כי חרחס יד, י), וכן וַיַּעַוְבוּ יְרִישְׁלַיִס עַד סַמֹוּמֶס (נחמיס ג, ח), מלחוס עפר לעווב ולסייע את חווק החומס. כיולא בו, פִי מֹחֹמֵר בִּלְבֶּבְּךְּ ממוכו כובן מממ משלו: וחדלה מעזוב לו. בממיס: עזב העזב עמו. עויבס זו לשון עוכס, וכן עַניר וְעָוּדּ (מלכיס־ל (פ) כי הראה חמור שונאך וגוי. סכי כי משמש גלשון דלמל, שסול מד' לשומת של שמושי כי, וכס פתרונו, שמל תרלס

ישראל (בבא מליעה לב:), וחדלת: עוב חעוב עמו. לפרק המשה, מלמשקל ליה, מלימול משאוי ממנו: ומדלמ, פעמיס שאמה מודל ופעמים שאמה עוזר, הא כילד, זקן ואינו לפי כבודו, ומדלמ, או בהממ עובד כוכבים ומשאו של

(a) אבינך. לשון מובס, שסום מדולדל ומחב לכל מובס (שס קים:):

- סרבס לסמימו במימס שנמחייב בס: שנפעדק בבים דין: בי לא אצדיק דשע. אין עליך לסחירו, כי אני לא אפריקנו בדינו אס יפא מידך וכאי, יש לי שלומיס מבים דין וכאי, ואמר אחד יש לי ללמד עליו מובה שאין מחוירין אוחו לבים דין, מלמוד לומר ולדיק אל חסרג, ווס לדיק סוא, ונקי אל מסכרג, ואף על פי שאינו לדיק, שלא נלעדק בבים דין, מכל מקוס נקי סוא מדין מימס, שסכי יש לך לוכומו. ומנין ליולא (ד) ונקי וצדיק אל חהרג. מנין ליולא מבים דין מייב, ואמר אחד יש לי ללמד עליו זכום, שמחזירין אוחר, מלמוד לומר
- מרינין, ישרים: (מכילמא פ"כ): ויסלף. כמרגומו ומקלקל: דברי צדיקים. דברים המלודקים, משפטי אמת, וכן מרגומו פתגמין משפע: יעור פקחים. ואפילו מכס במורס ונועל שומד, סוף שמערף דעמו עליו, וישמכה מלמודו, ויכסס מאור עיניו (8) ושחד לא חקח. מפילו לשפוט אמת, וכל שכן כדי להטוח אם הדין, שהרי כדי להטוח את הדין נאמר כבר לא חטה
- קשה לו כשלומלים אומו: (פ) וגר לא חלחץ. בסרבס מקומום סוסירס מורס על סגר, מפני שמורו רע (בנה מניעה נעו): אח נפש הגר. כמס
- (10) ואספח אח חבואחה. לשון הכנמה לצימ, כמו וַמַּׁמַפְמֹּו מֶל מֹוּךְ צִּימֶךְ (דִּברִיס כִּבְ, צֹ):

ױָשְׁבִיִּמָּה הִשְּׁמְּמָּה וּנְטַשְׁמָּה האָכֵל חַיַּת חַשְּׁבֻה בֵּן־תַּעֲשָׁה קְבַרְמָף לְזֵימֶף:

שֵׁשֶׁת יָמִיםׁ תַּצְּשֶׁׂר מַצַּשֶּׁירִ ינּינִם תַשְּׁבִיעֵי תִּשְׁבָּת לְּמָעַן יַנִּיּת שְׁיְרְדְּ וַחֲמִבֶּׁרְ וְיִנְּבָּשׁ בֶּּן־ אֲמָהְךַּ וְתַּגְּר:

לָאִ עַזִּבְּיִרוּ לָאִ וְמִּׁמִת תַּלְ-פָּׁוּבּּ עַּמִּׁמִירִּוּ וְמֶּם אֵּלְעַוֹּם אִׁעִרִּים יִּבְׁלָּלְ אַמִּרִּאַמִּוֹנִיִּה אַלִּיִבָּם

אָת־תַג תַמַּצּוֹת ֹ הִשְׁמֹר שָׁבְעַּת מּ יָמִים האַכָּל מַצּּוֹת כְּאֲשֶׁר צִוּיהָךְ לְמוֹעֵד חָדֶשׁ הֵאָבִּיב

÷፣ שֶׁלְשֵּ בִּלְּיִם שַּׁלִוּ לֵּי בַּשְּׁנְבִי:

כֹּוַ בְּוֹ וֹאָאַם מִמּאָבְיִנִם וֹבְאָ_

ı בולאני פולו בולים:

לְזִּיקְׁב: בְּנֵא פוּ שַּׁמְּבֵינִר לְכַּרְמָּךְּ נְתְּרְשְׁשְׁנֵּה וְיִיכְלְוּן מִיכִּוּלְ חַנִּת וְתְּרְשְׁמְּנְּה וְיִיכְלְוּן מִסְבֵּינִי נְמְּבְיִנִיםְׁב:

בּר אַמְּמָּךְ וְנִיּינְא: דְּינְינִ מְנְרֶךְ וּחְמָּרֶךְ וְיִמְּלְיִם וּבְיוִמָא מְּבִימָאָר הְנִתָּ בְּרִילְ מִּמָא יִמִין מַמְּבִיר מִּיִּבְרָר

נְאֶשׁׁמָתְ תַּלְ פּוּמֶׁכְוּו: מַמְתַּנְּא לְא עִדְּבְרוּוּ לְא שַׁסְׁעַמְרוּוּ וְאָנִם מָתְּנִׁ וּבְׁכִלְ צַּאֵמָרִית לְכִוּ

מבמא יומנו מיהגון קרמי בשקא: הקי הנא הפטיריא הפר הלה ומנו מיכול פטירא

בולנון: ממגבנים ולא נסטיון פובמי בּאַבּובָא אָבּו בּיִש וֹפּטִּטִּא בּמֹא בּפּפֿובטוב לְוֹמו וֹבטִא מִבְמֹא יומון מִיכוּל פּמִירָא נְיוֹ חַזְּאָ בְּפַּמִירָאִ הָמִר

but the seventh year thou shalt let it rest and lie fallow, that the poor of thy people may eat, and what they leave the beast of the field shall eat. In like manner thou shalt deal with thy vineyard, and with thy oliveyard.

Six days thou shalt do thy work, but on the seventh day thou shalt rest; that thine ox and this son of thy have rest, and the stranger, may be refreshed.

And in all things that I have said unto you take ye heed; and make no mention of the name of other gods, neither let it be heard out of thy mouth.

Three times thou shalt keep a feast unto Me in the year.

The feast of unleavened bread shalt thou keep; seven days thou shalt eat unleavened bread, as I commanded thee, at the time appointed in the month Abib—for in it thou camest out from Egypt; and none shall appear before Me empty;

- (II) השמטנה. מעבידה: ונמשחה. מלכילה לחר ומן הביעור. דבר לחר משמעה, מעבידה גמורה, כגון חרישה ווריעה. ונעשמה, מלובל ומלקשקש: ויחדם האבל היה השדה. להקיש מלכל לביון למלכל מיה, מה מיה לוכלמ בלל מעשר, לף לביונים לוכלים בלל מעשר, מכלן למכו לין מעשר בשביעים (מכילמל פ"כ): בן העשה לברנוך. ומחלמ המקרל מדבר בשדה הלבן, כמו שלמר למעלה הימנו מורע לם לרלך:
- (בו) וביום השביעי השבה. אף בשנה השביעים לא מעקר שבת בראשים ממקומה (שם), שלא מאמר, היאיל וכל השנה קרויה שבת, לא מנהג בה שבת בראשית: למען יגוח שורך וחמורך. מן לו ניית, להמיר שיהא מולש ואוכל עשבים מן הקרקע, או אינו אלא ימבשנו במוך הבית, אמרת, אין זה ניית אלא לער: בן אמחך. בעבד הערל הכמוב מדבר (שם): והגר. זה גר מושב:
- (13) ובכל אשר אמרחי אליכם חשמרו. לעשות כל מלות עשה באוהרה, שכל שמירה שבתורה אוהרה היה במקום לאו (יל"ש שנה, בשם המכילתה): לא חזכירו. שלה יהמר לו, שמור לי בלד עבודת הלילים פלונית (מנהדרין פג:), הו מעמוד עמי ביום עבודת הלילים פלונית. דבר התר ובכל השר המרתי הליכם משמרו ושם הלהים התרים לה מוכירו, ללמדך, ששקולה עם עובדי כוכבים, וישבע לך בעבודת הלילים שלו, נמולת שהתה גורם שיוכיר על ידך:
- (דב) בוכים. פעמיס, וכן פי הפיקני נה שלם קנלים (במדבר כב, כח):
- (EI) חדש האביב. שסמגואס מממלאם גו גאביס. אגיג לשון אג, גכור וראשון לגשל פירום: ולא יראו פני ריקם. כשמגאו לראות פני גרגליס, הגיאו לי עולות (תגיגה ז.):

- מַגַּמֶּוֹב מִן־הַשְּבֶר: בְּצָאַת הַשְּׁנְה בְּאָסְפְּּרָ אֶתַ אַ אָמֶר הִוּרֶע בַּשְּׁבֶּר וְתַוֹּ הַאָּסְרְ דְּתִּוֹרִע בְּתַּקְא וְתַּגָּא בַּנְיִּשְׁא בַּנְיִּשְׁא
- إَذِيْكِكِ هُمْ حَقِيْ، تِهِٰثِا ١ بِتَلِّتِ: ہ مُذِم فَمُثَارِت فَمَٰذُكِ تَلَعُبِ فَدِ_ فَكِنَا نَفِينًا فَمَنَٰع نَفَلَالًا فَحِ
- וֹלְאָבוֹלָוּוְ שֹׁלֶבַבַעוּנִּי מָּבַבְּבָבוּי ⁸¹ לאָ טוֹבָּח עַל חָמֵץ דַם וּבְּחָיִ
- לָּבְי בַּנְבְלֵב אָמֶנְ: (פּ) בּּית יְהְנָה אֶלְהָיִר לְאִיהְבָּאָה מַקְּיִּהְאָ בַּיִּיִ אֶלְחָרְ לָאִיהַיִּלְיִוּ ⁶¹ באָהָּיִת בְּבִּיבִי ְ אַרְטְּהְיִּהְ מְבְּיִא בישׁ בְּבִּיבִי אַרְטְּךְּ חַּיִּהִי לְבִּית
- עַמְּקְים אָמֶה הַכִּלְנִיי: الله خيمُمُلُكُ خَلَاكُ لَمُ لَا خَرِيْكُ فَي خَرِيْمُوكِ خَمِيكُ مِن اللَّهِ الْحَرِيدُ اللَّهِ الْحَرِيدُ ال שמי הַנָּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ מַלְאָרֹ לְפַּנְּירִ הָא אָנָא שָׁלַח מַלְאַכָא מַדְמָרַ
- בָּ מְטֵׁי בְּקַרְיִּי שַּׁמֶּר בַּוֹ בֶּי לָאִ וֹמָּאָ לָפַּמִּמֹּכְים

- מוּבְדְרְ מִן חַקְּלְא: בְּמִפְּלַע בְּשִׁלֵא בְּמִכְּנָשֶּׁר יָת ְּנְתַּגְּ תַּלֵּבְּיִרְ בָּכִּנְרֵי מַהֵּמְּיִף וְחַנְּאִ דִּחְצְּרָא בִּכּנְרֵי עִּיּבְרָךְ
- בכיבב שביו הלמא :::
- שַּׁבְּהְ וָכְסָע עַוּאָ מָּע הַפְּּנְאִ: וְלֵא יִבְינִעוּן בָּר מִמָּוֹבְּטִא לא עכוס על המיע דם פּסָחי
- בְשָׁר בַּחֲלֵב:
- לאּטֹבא באַטַבוּנוּני:
- לְעוִכֿיכוּן אָבׁי בַּאָמִי מִימָבִיה: ڋؗٙ؉ יי בְּשְׁמֶב מִפְּּנְרֵוּ וְּמְּמָתְ בְּקֹלְוְ אַלְ- אִסְּקְּתָּר מוּ בֵּרְמִוְנִיִּוּ וְקַבֵּּיִלְ

- thy labours out of the field. the year, when thou gatherest in Teast of ingathering, at the end of thou sowest in the field; and the first-fruits of thy labours, which and the feast of harvest, the
- shall appear before the Lord GoD. Three times in the year all thy males
- remain all night until the morning. neither shall the fat of My feast My sacrifice with leavened bread; Thou shalt not offer the blood of
- seethe a kid in its mother's milk. the Lord thy God. Thou shalt not To senod and toring anited thank world en The choicest first-fruits of thy land
- have prepared. bring thee into the place which I so to keep thee by the way, and to Behold, I send an angel before thee,
- .mid ni your transgression; for My name is against him; for he will not pardon 21 unto his voice; be not rebellious Take heed of him, and hearken
- (פי שלש פעמים הורי. לפי שסענין מדבר בשביעים, סולרך לומר שלא ימעקרו שלש רגליס ממקומן (מכילחא פ"כ): באספך אח מעשיך. שכל ימום החמה החבוחה מחייבשה בשדוח, ובחג חוספים חוחה חל הביח מפני הגשמים: שמדש למנחות ולהבית בכורים למקדש, שנתמר וּבְיוֹם שַבְּפּוּרָים וגו' (במדבר כת, כו): וחג האסיף. סות תג התוכות: (16) וחג הקציר. סוא מג שבועות: בכורי מעשיך. שהוא ומן הבאת בכורים, ששתי הלחם הבאין בעלרת, היו מתירין
- מקומום במוכס שכמוב גדי וסולרך לפרש אמריו עויס, כגון שְׁנֹכִי שֲׁשַׁלַּמ בְּדִי שִׁנִּים (בראשים לה, יו), שֶׁמ בְּדִי סְשִׁוֹים (שם כ), שָׁנֵי ושעקס וגוי (דבריס מ, מ): לא חבשל גדי. אף עגל וכבש בכלל גדי, שאין גדי אלא לשון ולד רך, ממס שאמס מולא בכמס שדסו, רואס חאנה שבכרה, כורך עליה גמי למימן ומקדישה. ואין בכורים אלא משבעת המינין האמורין במקרא אֶבֶן הִשָּה (19) ראשיח בכורי אדמחך. אף סשביעים חייבה בבכורים, לכך נאמר אף כאן בכורי אדמחך. כילד, אדם נכנם למוך (ויקרא ו, ב): ולא ילין. אין לינס אלא בעמוד סשחר, שנאמר עד בקר, אבל כל סלילס יכול לסעלומו מן סרלפס למובח: חלב חגי וגוי. מון למובה: עד בקר. יכול אף על המערכה יפשל בלייה, מלמוד לומר על מוקדה על הַמִּוְבַּה בָּל הַבּּיִלָה (18) לא חובח על חמין וגוי. לה משמע הה הפסה בי"ר בניסן ער שהבער ההמך (מכילהה שם פסחים סג): ולא ילין כל זכורך. הזכרים שבך:
- סמקרפות שפומרים שבית המקדש של מעלה, מכוון כנגד בית המקדש של מעה: אשר הכגוחי. אשר ומנסי לסס לסס, והו פשומו. ומדרשו, אל המקום אשר הכינוסי כבר, מקומי ניכר כנגדו, ווה אחד מן (O2) הגה אגבי שילה מלאך. כאן נמצערו שעמידין למעוא ושכינה אומרת להס פִי לֹה אָעֶלֶה בְּקְרְבָּךְ (שמות לג, ג): אַכילם, ואַמד לאישור סנאס, ואַמד לאישור בעול (מולין קעו:):

בְּדְיֵי שִּיִּס (שׁס כו, מ). ללמדך שכל מקוס שנאמר גדי פחס, אף עגל וכצש במשמע. ובג' מקומום נכחב בחורה, אחד לאיסור

لمُهِدِنَ حَمْ لِمُهْدِ لِالتَّدِ لَمُرْخَفِر كَمْرَمُرُدُنِ בַּר אָם־שְׁמָוֹעַ הִשְׁמַעַעַ בְּקֹלְוֹ צֶּבֶּרֵ

נאהום לְבַמָּהִיפִׁוּן לְבַּיּ ĠţġĿ לבלא טלבגק

אָט אָּגְיּגְיּ וֹאַבְּטֹּגְ אִטְ אָבְבְּנְרֵי: בַּאִּמִּגְּגִן וֹאָסִוֹּגְ יִנִי

ופָּבוֹאָ, וכְנְעַנְאָ, בוְנָאָ, וִיבוּסָאָ, ئىك ھۈلاد،

للختاكنار: LÜĊĒĀĊ ŪЦĖ́с هُكِ لِيُهُمِدَرِ لَيَانِهَدِ لَيَظَلَهُمْ لَيَمْرَفُكُ كُلِّتِ هُمَائِهُمْ لَيَانِهُمْ خدرتك مَذَهُ في خَطْرُبُ لِهُ ثَاثِ الْمُعْلِدِ هُدَا

וֹעֹבֹּבֹא عاتاتات ĠŧĹX くはなければ

מַבֶּבעיבם: בּׁ, עַבׁעְ שַׁעַבְּעָם וְאַבָּר שַּׁאָבָר מְּבְּרְיִם וְלְאִ תַּהְּמֶּׁרְ בְּמְהְשָּׁהְיִם וְלָאִ תַּבְּלְחָנָּוּן וֹלְאִ תַּבְּרִיך לאַ השָׁמַבַוֹנִר לַאַלְבִינִם נְלָאַ לָאַ

تِبَوْدِيْر مِنْكُرِك مِعْلَظُك: (و)

رَهُدَا يُونَ ثَمَنَ يُدَرِّنَ الْأَرْنِ الْأَرْنِ الْأَرْنِ الْأَرْنَانِ الْأَرْنِينَانِ الْأَرْنِينَانِ الْأَرْنَانِ الْأَنْزَانِ الْأَرْنَانِ الْأَنْزَانِ الْأَنْزَانِ الْأَنْزَانِ الْمُعْرَانِ الْأَنْزَانِ الْأَنْزَانِ الْمُعْرَانِ الْمُعْلَانِ الْمُعْرَانِ الْمُعْرِقِيلِ الْمُعْرِقِيلِ الْمُعْرَانِ الْمُعْرِقِيلِ الْمُعْرَانِ الْمُعْرِقِيلِ الْمُعْرِقِيلِي الْمُ

נברף אַת־לַחְמָּהְ וָאָת־מֵימֶיף וִצְּעָּדִי מַרְעָּי בִּישִׁין מִפְּרְבָּף: הברף אַת־לַחְמָהְ וָאָת־מֵימֶיף וִיבְּרֵיף יָת מִיכְלָף וְיָה מִשְּׁמְּף

None shall miscarry, nor be barren, sickness away from the midst of and thy water; and I will take 25 God, and He will bless thy bread,

And ye shall serve the Lord your

overthrow them, and break in

their doings; but thou shalt utterly 24 gods, nor serve them, nor do after

Thou shalt not bow down to their

Hivite, and the Jebusite; and I will

Perizzite, and the Canaanite, the

Amorite, and the Hittite, and the and bring thee in unto the

thine enemies, and an adversary

unto his voice, and do all that I

But if thou shalt indeed hearken

speak; then I will be an enemy unto

unto thine adversaries.

For Mine angel shall go before thee,

pieces their pillars.

cut them off.

in thy land; the number of thy days

ង៉ូជូ៥ង: בּצּימי לְאֵ תְּהְנֵה מְעִּבְמְסְפָּר נָעָקְרָה לָא תְּהֵי הַבְּלָא וְעַקְּרָא נְעָקְרָה בְּצִּרְעָּה יָת הָנְיַן יוֹטֶּהְ

۸۵۲۵: <u>וְמֶּוְהְ הְאַרְעְּ</u>

make all thine enemies turn their whom thou shalt come, and I will and will discomfit all the people to I will send My terror before thee,

backs unto thee.

I will fulfil.

»نڅنه څڅنه ځثاء: هُلَـ يَدَمُنَر كَيْمَوْلَ لَمْ فَإِدْكَ بَنَ هَنَمُنَدَ كَيْمَوْلَ كَيْتُمْكِ

זנו פֿל פֿמַלִּי בַּלִּבַב בַּוֹבַמַב שׁבֹאִ בַּבְים וֹנִטַשָּׁג אָטַבַבּּלְ לאַנָּטָא בַּעוּן לַנְב וֹאָמֶסָר لْلَقِيرَ، אُنَا جَرَ لِيَٰمُنَ كَيْمَا لِيُهُمَّانِهِ ثَنْ جَرِ مَقْعَ لِعَنْ غَنَا،

ששמר מפניו כי שמי משומף בו. ורבומינו למרו, זה מטטרו"ן, ששמו כשם רבו, מטטרו"ן בגימטריל שדי: בכך, שסים מן סכם שפין מועפין, ועוד, שסים שלים, ופינו עושה פלם שלימומו: - כי שמי בקרבו. ממובר לרפש סמקרם, (וב) אל חמר בו. לשון סמראס, כמו משל ימושל של פין (יסושע א, ימ): כי לא ישא לפשעכם. אינו מלומד

- (שב) וצרחי. כמרגומוולעיק:
- (44) הדס תהדסם. למומס מלסומ: מצבותיהם. מבנים שסס מליבין לסשממוות לסס:
- (62) לא חהיה משכלה. אם מעשה רלוני: משכלה. מפלח נפלים או קוברת את בניה, קרויה משכלה:
- בלא מי"ו, והאחרם משמשם כמו אמרסי, משאמי, עשימי. וכן ונחחי, החי"ו מודגשם, שהיא באה במקום שחים, לפי שהיה (פֿלירי) כגון וְהַעַּמָּה הֶּם בְּעֶה (בּמדבר יד, מו), והחי"ו מודגשה לפי שהבה במקוס ב' הוי"ן, ההחה נשרשה לפי שהין מיהר . ואקעל, טועה הוא, שאלו מגזרת מימה הימה, אין ה"א שלה בפת"ת, ולא מ"ס שלה מודגשת, ולא נקודה מלאפו"ס. אלא וְהַמַּמִּ מו), מגורה הְקְּקֵי לֵב (שופעים ה, עו). הֶה מִי רַפֿוֹהִי (שמוחל-ה יב, ג), מגורה רָפַּן עָוַב דַּלָּים (חֿיוב כ, יע). והמחרגם והמוחי, כס). וְמַבּוֹמִי, מגורִמ וְמְבַּבּ בֵּיִמ מֵל (שמומֹל־חֹ ז, מו). דַלוֹמִי, מגורִמ דְּלְלֹּרְ וְמְרָבּר (ישעיה ימ, ו). עַל בַפַּיָס מַּלְמִיךְ (שם מע, יש מקומום שנוטל אום הכפולה ומדגיש את האוח ונוקדו במלאפו"ה, כגון והמוחי, מגורה וְהָמַט בְּלְבַּל עָבְלָמֹו (ישטיה כה, (TS) והמוחי. כמווסמממי, ומרגומוולשגש. וכן כל מיצה שפועל שלה בכפל אות אמרונה, כשתהפוך לדבר בלשון פעלמי,

וּאָת־הַחָהָי מִלְפָּנֶיף: וֹנֹבְאָב אָנַבַבַבַבַנוֹ, אָנַבַבַבַבַּנֹּהַנָּוֹ, וְאָלְטִׁמֵּי אֶטַרַבּצִּרְעָה לְפָּנִיִּרְ

لإجراب חيره منهاد: قِا مَبَيْد بَهٰدٍهٰ שُמִמָּٰנִי וָרַבָּּר وم كِلَّا هِذِاتِكِونَ فَهِيْرِاتُ قِنْفِيْرِاتُ هِٰبَيْرِاتُ هِٰبَيْرِاتُ هِٰبَيْرِاتُ هِٰبَيْرِاتُ

المُمْلِدِ يَوْجُلِدُ لَرُبَاذِكُ مُن لِيَجُدُاءً: र्वे वेर्यं वेर्यं केर्यं केर्यं केर्यं के वेर्यं वेर्यं वेर्यं वेर्यं वेर्यं वेर्यं वेर्यं वेर्यं वेर्यं वेर्य

בְאָבֶא וְגִרַהִּטְּמִו מִפּּוֹנִב: עַנְּעָר בָּיו אָתַּן בְּיֶרְכֶם אָת יִשְׁבֵּי ^{12} in equipolatic ar-إسْور هِمَا بِحَجَابَ مِنْ ـ - مَا السِور السِور السِور السَور السَور السَور السَور السَور السَور السَور السَور

בּ לְאִ־תִּבְרָת לָהֶם וְלֵאלְהֵיהֶם לָא תִּנְיַר לְחִיֹן יִלְשְׁעֵּנְתְּחֹוֹן בּרִית:

ਵੇਧਾਂਵਾਂਘ: (ਵ) אָת־אֶּלְיהֵיהֶם בְּי־יִהְיֶה לְךְּ יָה שְׁצִּוְהָהוֹן אָבִי יְהוֹן לְךְּ לְמִוֹסְשָׁ: (פּ) ្ជ װְםְׁמִּגְאִנּ אָטִׁנְּבְּ לְיִׁ, כֵּּוּ עַהְּבְּבְּ יִּנְהִּנִּבְּנִוּ יִּטִּבְּּבְּעִּ הָּבְּבָּנִי יִּבְּבְּלְּנִי

ישְׁבַאָּבְ וְבַשְּׁטַבַוֹוּנִימָם מִבְּבַבָּ ľάĊάι¤ VIXX إَمَرُم هِمِمَ إِهِيَارًا إهْمُ طَهْد هِفِد هِجُل هُمُ يَجْطَهُد هِفِد مِم خَظِيَه يُ

> إزت بابع: ما كِتِهْدِ: וטטבוב זט טוֹאָ, זט כֿוּהַנֹאָ, וֹאָהְלַנו וֹנו תֹּנֹתִּינֹא בֿוֹנַתֹּ

בובא: אַבְעָא גַּבְיָא וָהָסְגִּי עַלְּבְּ חַיַּת בְּמִשֹּׁא עַבְיִא הַלְמָא עִבּיִ לא אַטוריכנון מו קוַמָּר

אַרְטָּא: אַרְטָּא: זמור זמור אַלַבוּכֹּנוּן

بنفئت خبنا ما گلمك: אמסר בידכון יח יהבי ארשא יִּמְמָּגַׁבַּׁרָא מָּגַ פַּּבָוּנוּ אָבוּ, בסינ נמד נמא הפלשמאי ڗۼٚۺٙڐ؞

בְּאַרְצְּלְהַ פַּוֹן לָא וַהְבוּוֹן בְּאַרְעָּדִּ הַלְטָא

מוּצׁלוֹ וֹמִבֹּאֹן מִפַּבוּ וֹמִּבֹאֹן וֹטִפֹּיִנוּן לְבֶר אַטְּ וְאַנְיִנוּץ לָנִר וַאָּבְּיִנוּאָ

tho refe the elders of Israel; and worship ye Vadab, and Abihu, and seventy of unto the Lord, thou, and Aaron,

 ΛIXX

And unto Moses He said: 'Come up

gods—for they will be a snare unto

against Me, for thou wilt serve their 33 land—lest they make thee sin

They shall not dwell in thy

them, nor with their gods. Thou shalt make no covenant with

your hand; and thou shalt drive

the inhabitants of the land into

unto athe River; for I will deliver

Philistines, and from the wilderness

Red Sea even unto the sea of the

increased, and inherit the land. out from before thee, until thou be

the field multiply against thee.

29 before thee in one year, lest the land

I will not drive them out from

Hittite, from before thee. Hivite, the Canaanite, and the

28 thee, which shall drive out the

And I will send the hornet before

And I will set thy border from the

By little and little I will drive them

become desolate, and the beasts of

them out before thee.

שינוםו מלפניך ויהפכו לך ערפס: לריך שלשה חוי"ן, שחים ליחוד כמו בְּיוֹם הַח ה' (יהושע י, יב), מהַח הֱלֹהִים הִיחֹ (קהלח ג, יג), והשלישיח לשמוש: 👚 עורף.

הירדן והלאה, שנו רבומינו במסכת סומה (שם), על שפת הירדן עמדה וזרקה בהם מרה: (סומה לו.): והחחי והכנעני. הם ארן סימון ועוג, לפיכך מכל ז' אומום לא מנה כאן אלא אלו. וחוי, אף על פי שהוא מעצר (82) הצרעה. מין שרך העוף, והימה מכה אותם בעיניהם, וממילה בהם ארם והם ממים. והלרעה לא עברה את הירדך

(92) שממח. ריקנים מבני אדם, לפי שאחם מעט ואין בכס כדי למלאום אוחם: ורבה עליך. ומרבה עליך:

(05) עד אשר חפרה. מרנה, לשון פרי, כמו פרו ורנו:

פרמ: וגרשחמו. ומגרשס: (וו:) ושתי. לשון סשמה, וסמי"ו מודגשמ מפני שנאס ממת שמים, שאין שימס נלא מי"ו, וסאמת לשמוש: שד הנהר.

משמש, וגס מלינו בהרבה מקומות אם משמש בלשון אשר, כמו וָאָס שַּקְרִיבּ מִנְשַׁמ בַּפּוּרָיס (ויקראַ בּ, יד), שהיא חובה: (33) כי חעבד וגוי. סרי אלו כי משמשין במקוס אשר, וכן בכמס מקומות, ווסו לשון אי, שהוא אחד מדי לשונות שהכי

(I) ואל משה אמר. פרשס זו נמתרס קודס עשרת סדברות, ובד' בקיין נמתרס לו עלס:

לָאִ נֹלְּמִנּ וֹבֹקַם לָאִ נֹהַלְנִ הֹפִּוֹנִי ַ וְנְגַּשׁ מֹשֶׁר לְבַ*דּוֹ אֶ*ל־יָחוֶֹר וְהָם

אָטִר וּיָאִמְרִי כָּל־תַדְּבָרֶים رَبْدِهُ مَنْ فِدَ رَمْطَ كُمْ لَهُ لَهُ لَهُ لَهُ لَهُ مَنْ لِمُفْلَمَدُ ذُمْ فَاهُ بُدِ

*₩*4: מַבְּּבֶּר ְלְמְּנֵנִם מְּמְּנֵנְם מְּבְּמֵנִי מְבְּבָּנִי מְּמָּב מִּבְּמָנִּאּ מַחַת הְהָהָר וּשְׁהֵים עַשְׁרֵל בִּשִׁפּוּלֵי טוּרָא וְתַרְתַא עָשְׂרֵי י וֹבְנֵע וֹגְמֻׁכֵּם פַּבֶּער וֹנָבֵּן מִוֹבֵּט וּיִּבְתַּב מֹשֶׁה אֲת בְּל־דִּבְרֵי

غَمْد_كَثِد نُعِنَٰد بَمُمُن :

שְׁלְמֶים לַיהֹוָה פְּרִים: נוֹהֹלִי הַלְע וֹיּוֹבֹּעֵיוּ וֹבְעוֹנִם וֹאָסִּיִלוּ הַלְּנִוֹ וַנְכִּיסִי נִכְסַע נּוֹמְבַוּ אֶשׁנַיּהֹבוּ, בֹּדֹנּ וֹמְבֹאָבְ וּמִּלְעוֹ זִע בֹּכוִנוּ בֹדָנ וֹמִּבֹאָבְ

TÜİ<u>Ü</u>I: בּאַנֹּנְע נִעְּהָ עַבְּּם זָבַע מַבְ בּמִוֹנְעוֹא ופּבְנִינִע גַּמֹא זָבע ונקח משֶׁה חֲצֵי הַדְּּם נַיֶּשֶׂם וּנְסִיב משֶׁה פַּלְנִית דְּמָא וְשִּוּי

נהלת נגשה ונשמי: בְּעָם נְגְּאָמְרְנִ כָּלְ אַמֶּרְ דְּבֶּרְ בֵּרָם עַּמָּא נָאָמָרְנִ כַּלְ דְּמִבְּיִלְ

<u>הַדְּרֶים</u> הָאֵּלֶה: אַשֶּׁר פָרַת יְהְוָה עִּמְּבֶם עַל כְּלִ- וַאֵּמִר הָא דַם קִּיָמָא דְּגִּוֹר יִי י הְעָּבְה וֹהַאָּמֶר הְבָּה דְם־הַבְּרִית עַל עַרְבְּהָא לְכַפְּרָא עַל עַנְיּאַ ניקח משֶׁה אָת־תַּדְּם ניִיּוְרָק עַל־ יּנְסִיב מֹשֶׁה יָת דְּמָא יּוְרַק

> וְעַמְא לָא וִסְקוּן עַמֵּיה: לפֿבר וֹ וֹאַנּוּן לָאִ וֹטַפֿברנוּן משה בלחודוהי

زلْبَاتِ\٢: נאמרו כל פטלמוא במביל וו עמּמְשְּׁפְּמִים נַיְּמֵּן כְּלְ_הָמְּם לַוּלְ נַאָּטִיב כָּלְ מַמָּא לַלְא עַר בּ כַּבְעַבַבְּבַבְיבוּ וְעַוְבַע וֹאָנַע כַּבְעַ כַּבְ פַּטִוּמִוּאִ בּוּוֹ וֹנִע כַּבְ בִּוּוֹּאִ

נאלבים בעפרא יבנא מדבהא וּכְתַב מֹשֶׁה וָת כָּל פִּתְּנְמִיָּא דַּייִ

לידשין קדם יי חירין:

מַל מַדְבְּחָא:

ין נעביר ונקביל: 

ר ווּפֿען סׂפֿר עַבּּרְוּע וּוּפֿרָא בֹּאֹזְוֹלוּ וּנֹסֵּיב סִפְּרָא צַבְּיֹנְמֵאׁ נַפְּרָּאֹ

مَفُرِيا مَح حُح فَكَرُمَاءُ لا يُعَجِّيا :

".mid driw qu og come near; neither shall the people 2 unto the Lord; but they shall not and Moses alone shall come near

Lord hath spoken will we do.' and said: 'All the words which the people answered with one voice, and all the ordinances; and all the people all the words of the Lord, And Moses came and told the

tribes of Israel. pillars, according to the twelve under the mount, and twelve morning, and builded an altar the Lore, and rose up early in the And Moses wrote all the words of

peace-offerings of oxen unto the burnt-offerings, and sacrificed children of Israel, who offered And he sent the young men of the

blood he dashed against the altar. and put it in basins; and half of the And Moses took half of the blood,

do, and obey. that the Lord hath spoken will we of the people; and they said: 'All covenant, and read in the hearing And he took the book of the

words. you in agreement with all these which the Lord hath made with Behold the blood of the covenant, sprinkled it on the people, and said: And Moses took the blood, and

- (ג) ונגש משה לבדו. אל סערפל:
- מלוח שנלטוו בני נח, ושבח, וכבוד אב ואס, ופרס אדומה, ודינין, שנימנו להם במרם (מכילמא בחדש פ"ג): (3) ויבא משה ויספר לעם. נו ניוס: את כל דברי ה'. מנות, פרישה, וסגנלה: ואת כל המשפטים. זי
- (+) ויכחוב משה. מגרמשים ועד ממן מורס, וכמב מלוח שנלמוו במרס (שס): וישכם בבקר. בממשם במיון:
- (a) את נערי. סנכורום:
- שלמיס, להיות אותם על העם. ומכאן למדו רבותינו, שנכנתו אבותינו לברית במילה ועבילה והואת דמים, שאין הואה בלא (6) ויקח משה חצי הדם. מי מלקו, מלאך בא ומלקו: באנות. שמי אגנות, אמד למלי דס עולה, ואמד למלי דס
- (٦) ספר הבריח. מגרמשימועד ממן מורס, ומלומ שנלמוו זמרס: מבילה:

וְמִבֹּמֹנִם מִוּלֵנָנוּ וֹמִּבְאָבִי: ניַעַל מֹשֶׁה וְאַהַרְן נַדְבֹ נַאֲבִיהֹוּא יַּסְלֵיק מֹשֶׁה וְאַהַרֹּן נַדְבֹ

(WEXC): iatal ĊŌËι

the elders of Israel; Vadab, and Abihu, and seventy of Then went up Moses, and Aaron,

וּכְעָּצֶם הַשְּׁמָיִם לְמְהַר: בּיִּלְיוּ בְּמִגְּשִׁה לְבְּנָת הַסַּפְּיִר וּוֹבְאֵי אָט אָבְעַרוּ וֹמִבֹאָב וֹעַעַע

ניאַבְלוּ נִיּשְׁהָּוּ: (ס) שְׁלַח יָדִוּ וַנְּחֲוּוּ אָת־הָאָלֹהֹים لْعُمْ عَمْدَمْ فَدَّدُ نَصْلَعُمْ فِي يَزْلَحُلُكَ فَدْ نَصْلِعُمْ فِي لَائِنَا

خ⊔ب∟ٿ□: נַסְּנְבְעַ נְטַמָּגֹּנָע אָהָב כַּטַבְּטַּג שָׁם וְאֶהְנָה לְךְּ אָת־לֻחָּת הָאָבֶן <u>הַנו</u>בר ※八‐は沿口

يرتوك طَهِمَ هِذَ بَرَدَ بَهُكُ بَرَدُ : נינקם משֶׁר ויהוֹשֶׁעַ מְשֶׂרְתְּוֹ

וְהַנָּה צַּהַרְן וְחוּר עִּמָּבֶם מִי־ נאָגְ עַנִּילֵנִם אָמָרְ מְּבִי לְנִי יִלְסִבּיִּא אָמָר אִיִּרִיכִי לַנָּא

להג גלנום ווֹהָ אַנְעִם:

ڂڴڶ؞؞ڹ אָבֶן מְּבָא יִכְמִהְזֵי シロ・メ וחות כורסי יקריה בעובד וֹטַזוּ וָת יָקר אֶלְהָא דִּיִשְּׁרָאָל

خُمُادِ مُحُدِّدًا لَهُمَا: טבן במירבניהון דאָקקבלי לוֹלֹא וֹשְׁוּוְ זֹט וֹלִבֹא בּוֹגֹ וֹשְׁוּ

Ç&Çİ@′Tİİ: لتفظيلفى נת לוחי אַבְּנָא וָאוֹרָיִהָא לַמּוּבֹא וֹבַוֹּוּ עַמָּוֹ וֹאָטֵּגוֹ לַבַּ וֹאַמֹּר וֹן לְמָמֵּר סַל לַלַבְמָּר

הֹקוְנִי וֹלֵבֶא בַּינִ: יסְלֵיק מֹשֶׁה לְשִּירָא דְּאָּהָנְלִי וְקְם מֹשֶׁה וִיהוֹשָׁעַ מְשׁוּמִשְׁנֵיה

ליה דינא יקקרב לקדמיהון: אַברן וְחוּר עִּמְּכוֹן עַּן דְאָית

> clearness. the like of the very heaven for a paved work of sapphire stone, and 10 there was under His feet the like of and they saw the God of Israel; and

did eat and drink. hand; and they beheld God, and II children of Israel He laid not His And upon the nobles of the

them. written, that thou mayest teach the commandment, which I have the tables of stone, and the law and and be there; and I will give thee Come up to Me into the mount And the LORD said unto Moses:

the mount of God. minister; and Moses went up into And Moses rose up, and Joshua his

them.' cause, let him come near unto Hur are with you; whosoever hath a unto you; and, behold, Aaron and ye here for us, until we come back And unto the elders he said: Tarry

- (8) ויזירוק. ענין סואס, ומרגומו וורק על מדבחא לכפרא על עמא:
- בכוכ וככוכ: לבניס: וכעצם השמים לשהר. משנגאלו סיס אור ומדוס לפניו: וכעצם. כמרגומו לשון מראס: לשהר. לשון שבמתנס: - כמעשה לבנת הספיר. - סיח סיחס לפניו בשעת סשעבוד, לוכור לרתן של ישרחל שסיו משועבדים במעשס לנדב ואביסוא עד יום חנוכח המשכן, ולוקנים עד וַיְהִי בְשָׁם כְּמִּמְחֹנְנֵיס וגו' וַמִּבְּעַר בָּס אֵשׁ ה' וַמֹּחֹכַל בְּקְצֶׁה הַעַּמֲנֶה, בּקליניס (10) ויראו אח אלהי ישראל. נסמכלו וסלילו ונממייבו מימס, אלא שלא כלס סקב"ס לערבב שמחם סמורס, וסממין
- (בו) ויאמר ה׳ אל משה. לממר ממן מורס: עלה אלי ההרה והיה שם. מ'יוס: את לחת האבן והתורה לשון גדוליס, כמו ומַפַּגִילֶיק קְרֶמֹמִיךְ (ישעיס מחֹ, עו), וַיִּמְלֶל מִן סְרוּתַ (במדבר יחֹ, כה), שֵׁשׁ חַּמִּים מַפִּילָה (יחוקחֹל מחֹ, חֹ): האלהים. היו מסמכלין בו בלב גם, מסוך אכילה ושמייה, כך מדרש מנסומא (בהטלוסך ש"ו). ואונקלוס לא סרגס כן, אלילי, (II) ואל אצילי. סס נדב ומביסומ וסוקניס: לא שלח ידו. מכלל שסיו כמוייס לסשמלת בסס יד: ויחזו אח
- שיפד, לכל דבור ודבור מלום המלויות בו: והמצוה אשר כחבהי להורותם. כל שש מלות ושלש עשרה מלות בכלל עשרת הדברות הן, ורבינו קעדיה פירש בלוהרות
- כל מ' יוס, שכן מנינו כשירד משס, וישמע יסושע את קול העס ברעה, למדנו שלא היה יהושע עמהם: הגבלת תחומי ההר, שהינו רשהי לילך משם והלהה, ומשם ויעל משה לבדו הל הר האלהים, ויהושע נמה שם אהלו ונתעכב שם (13) ויקם משה ויהושע משרחו. לא ידעתי מה עיבו של יהושע כאן, ואומר אני שהיה ההלמיד מלוה לרב עד מקום

څك_ئيار: אמפעיר וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל הַהְרַר וַיְכָס הַעַּנֵן וּסְלֵיק נוֹשֶה לְשׁוּרָא וַהְפָא יnum orde went up into the mount.

אַלוֹא גור שוּרָא:

and the cloud covered the mount.

المُثَالِظ: אָל־מֹשֶׁה בַּיִּוֹם הַשְּׁבִיעֵי מִתְּוֹךְ יִקְרָא לְמֹשֶׁה בִּיוֹמָא שְׁבִיעָאָה הַעָּנֵן: מִגּוֹ עֲנָנְא:

midst of the cloud. day He called unto Moses out of the covered it six days; and the seventh opon mount Sinai, and the cloud And the glory of the Lord abode

בּבּאָה בַבְּיִב לְהִּנְוֹ בַּדְּנֵ וֹהְבָּאָלֵ: אָבֹלְאַ בּבוּהָה תּוּבִאּ לְהִּנְוֹ בַּדְּנִ ת וּטַרְאֵהׁ פְּבָוֹד יְהְוְּה פְּאֵישׁ אֹכֶלֶת וְחֵיוּוּ יְקְרָא דַּייִ , פְּאִישְׁא

نظِرِيْ

of the children of Israel. on the top of the mount in the eyes 17 the Lord was like devouring fire And the appearance of the glory of

בּבְיר אַנְבָּמֹנִם נִיִם נֹאַנְבָּמֹנִם אַנַבּׁמֹנֵן פסוקים וַיַּעַל

משָׁה לְמוּרָא וַהָּנָה מִשָּׁה בְּמוּרָא וְעָאָל מֹשֶׁה בְּגוֹ עֲנְנָא וּסְלֵיק

The Haftarah is Jeremiah 34.8 - 34.22 & 31.25 - 31.26 on page 219. On Shabbat Shekalim, Maftir is

mount forty days and forty nights. mount; and Moses was in the 18 of the cloud, and went up into the And Moses entered into the midst

Haftara on page 236 Maftir and Haftara are on page 233. On Erev Rosh Hodesh that is not Shabbat Shekalim, read the the 7th aliya for Shabbat Rosh Hodesh on page 233. On Rosh Hodesh that is not Shabbat Shekalim, the Shekalim is Rosh Hodesh, read as before but combine the 6th and 7th aliyot from the parsha, and read Exodus 30:11 - 16 on page 151, and the Haftara is the special Haftara on page 238. When Shabbat

מרומס נירבר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמִר:

ומַלֵּיל וְיָ עִם מִשָּׁה לְמֵימַר:

And the Lord spoke unto Moses,

לְּי חְּרִימְוֹרְ מֵאֵלְוּ כְּלִי־אִישׁ אֲשֶׁרִ בְּרְיִים אָפְּרָשׁוּהָא מִוּ כְּלְ בְּרִר لَـُقَـر هُمْ ـِفَدَّر نَهُلُهُمْ لَنَكُلِكِ مُحْرَدِ مُعَافِدُ نَهُلُهُمْ لَنَظُلِهِا

יְּבְבֵנוּ לְבֵּוֹ תְּקְחָוּ אָת תְּרוּטְתְיִּ: אַפְּרְשׁוּתִי:

willing ye shall take My offering. every man whose heart maketh him 2 that they take for Me an offering; of Speak unto the children of Israel,

- הימים-אב, יע), אפרת זו מרים, כדאיתא בקומה (יא:): מי בעל דברים. מי שיש לו דין: לשפוע לכל איש ריבו: הור. בנה של מריס היה, ואביו כלב בן יפנה, שנאמר וַיִּקָּח לוּ כֶּלֶב אֶׁח אֶפְבֶּח וַמֵּלֶד לוֹ אֶח חוּר (דברי (FI) ואל הזקנים אמר. צלאמו מן הממנה: שבו לנו בזה. והמעכצו כאן עם שאר העם צממנה, להיוח נכונים
- (13) בחוך הערן. ענן וה כמין עשן הוא, ועשה לו הקב"ה למשה שביל (נ"א מופה) במוכו: יוס שעלה משה לקבל הלוחות, ולמדך שכל הנכנם למחנה שכינה מעון פרישה ששה ימים (שם): שומדים, אלא שחלק הכחוב כבוד למשה. ויש אומרים, ויכסהו הענץ למשה ו' ימים, לאחר עשרם הדברוח, והם היו בחחלת מ' מורס. רש"י ישן): דיבסהו העגן. לסר: דיקרא אל משה ביום השביעי. לומר עשרם סדברות, ומשס וכל בני ישראל (16) ויכסהו העון. רבופינו פולקים בדבר (יומא ד.:), יש מסס אומריס אלו ששה ימים שמראש הדש (עד עלרם יוס ממן
- לבור, ואחח חרומח המשכן, נדבח כל אחד ואחד שהחנדבו. י"ג דברים האמורים בענין, כולם הולרכו למלאכח המשכן או לגלגלם שנעשו מסס סאדניס, כמו שמפורש באלס פקודי, ואחם מרומת סמובת בקע לגלגלם, לקופות, לקנות מסן קרבנות רלין מוב, פיישי"ט צלע"ז (געשעיק) - חקחו אח חרומחי. - ממרו רבומינו, ג' מרומום ממורום כאן, אחם מרומם בקע (2) ויקחו לי חרומה. לי,לשמי: חרומה. ספרשה,יפרישולימממונס נדבס: ידבנו לבו. לשון נדבה, וסוא לשון

- מאַשַּׁם זְהָב נְבֶּסֶר וּנְחְשֶׁת: ث لَيْهُم لَا يُعْدَرُهُم كُمُّتُم يَظُلُهُ لَيْهُ خَذُمُ لِينَاءُ خَذَا مَوْدِياً
  - דַרְבָּא וְכַסְבָּא וּנְחַמָּא:
- and brass; shall take of them: gold, and silver, And this is the offering which ye
- נממ נמגום: י יִשְׁכֹלֵט וֹאַבְוֹלֹמוֹ וֹשִנְלַמִּט מֻמֹּנ. וִשַּׁבְלֵא וֹאַבְּוֹלֹא יִגְּבַמ זְבִינִר.
- יבוץ ומַעְּזֵי:
- sealskins, and acacia-wood; and rams' skins dyed red, and

and fine linen, and goats' hair;

and blue, and purple, and scarlet,

- שַׁבַּבְּים נַלְּגָּי הַמָּנִם: י וֹמְנֵע אֵגְלֶם מֹאֹבׁמֹנם וֹמָנִע נמֹחֵכּּג בַּבַבנו מַסוּפָּבו נמֹחַכּּג
  - סְסִגוֹנָא נִאָמָי שִׁמָּין:
- incense; anointing oil, and for the sweet oil for the light, spices for the

- त्वंथृंत्त द्वंत्वेत्त त्व्वंत्वः رر، שِهِا كَفِيهُ جِهُم حَ كِهِمِا
- בוסְמַיָּא: לְמְׁמָּט בְרִיּטָא נְלְלַמְנִיני ದ್ದಿಗೆ ಕೆಸ್ಟರ್ಗಗಳ ಕಾರ್ಥಿಸ
- the ephod, and for the breastplate. CIÇĂ, TO Pe set, for AÇÇ CIFŢX PEÇ A PEC, POR stones, and stones to be set, for
- देश्रदेग (देत्रेश: [∠] אַבְנוֹ_מֻנַם נאַבֹנֹוֹ
- מְּכִּוֹטִּוּ בּּנְגִּינְוּ: וְמִּבְּנְטִׁוּ נְגִּמְּבְּרֵוּ צִּבְׁתִּ מִלִּבַהְ וֹאָמֶבֵּוּ

לְהַּלַּהֹא בֹּאִיפּוֹרָא יִבְּרוּיִהְנָא:

that I may dwell among them. And let them make Me a sanctuary,

- thereof, even so shall ye make it. the pattern of all the furniture 9 the pattern of the tabernacle, and According to all that I show thee,

- בּלְיוּ וְבֵּן תַּעַּשְׁי: (ס) וכן הַגְּבָּרוּן: قَدُرُنَا لَا فَاهُمُوا لَا يُعَالِ فَدُرُنَا قُرِ _ مَهُدُرُهُ لَيْنَا لِمَانِ خَرِ مُرْبِنَا، בְּכָלְ אַמֶּר אַנִיְ מַרְאַר אַנִיְרְ אַנִי בְּכִלְ צַאַנְאַ מַהְזֵי יְהָרְ מַרְאַ בְּמִרְ מַרְאַ
- ולא מלינו בכל מלאכם המשכן שהולרך שם כפף יומר, שנאמר וֶבֶּמֶף פְּקוּבֵי קְעֵבֶה וגו' בֶּקַע לַגָּלְגֹלָמ וגו' (שמום לח, כוכו), ושאר (3) זהב וכסף ונחשת וגוי. כלס באו בנדבה איש איש מה שנדבו לבו, מוץ מן הכסף שבא בשוה, מחלית השקל לכל אחד. לבגדי כסונס כשמדקדק בסס:
- (+) וחבלה. למר לבוע בדס מלוון (מנמות מד.), ולבעו ירוק: וארגמן. למר לבוע ממין לבע ששמו מרגמן: ושש. סכסף סבא שם בנדבה, עשאוה לכלי שרת:
- סוח פשחן (יבמוח ד:): ועזים. נולה של עויס, לכך חרגם אונקלום ומֵעַצֵי, הבה מן העוים, ולה עוים עלמן, שחרגום של
- לימלס עתסס כשילאו תתלרים: (מרומה ש), יעקב אבינו לפה ברוח הקדש שעמידין ישראל לבנוח משכן במדבר, והביא ארזים למלרים ונעעם, ולוה לבניו סיו לס, לכך ממרגס שַמְגוֹנְה, שֻׁשׁ וממפּחֹר בגוונין שלו (שס): ועצי שמים. ומחין סיו לסס במדבר, פירש רבי מנמומח (3) מאדמים. לבועות סיו אדוס לאחר עבודן: חחשים. מין חיס, ולא סיחס אלא לשעס (שבת כת:), וסרבס גווניס
- מלוס. ולשון קטרם, סעלאם קיטור וממרום עשן: וסולרכו לו בשמים, כמו שמפורש בכי משה: - ולקשורה הסטים. - שסיו מקטירין בכל ערב ובקר, כמו שמפורש בואמה (6) שמן למאור. שמן זימ זך לסעלות נר ממיד: בשמים לשמן המשחה. שנעשה למשות כלי המשכן והמשכן לקדשו,
- סשסס לאפוד ואבני המלואים לחשן. וחשן ואפוד מפורשים בואחה חלוה, והם מיני חבשימ: גומא, ונוסגין האבן שם למלאים הגומא, קרויים אבני מלואים, ומקום המושב קרוי משבלוס: לאפוד ולחושן. אבני (ק) אבני שחם. שמים סולרכו שם, ללורך האפוד האמור בואהה חלוה: - גולאים. על שם שעושין להם בוהב מושב כמין
- (8) ועשו לי מקדש. ועשו לשמי בית קדושה:
- כשמעשו לי כלי בית עולמיס, כגון שולמנות ומנוכות וכיוכות ומכונות שעשה שלמה, כתבנית אלו מעשו אותם. ואם לא היה ועשו לי מקדש ככל אשר אני מראה אומך: ויכן חעשו. לדורות (סנהדרין מו:, שבועות יד:), אם יאבד אחד מן הכלים או (9) ככל אשר אני גוראה אותך. כאן, את הבנית המשכן (מנתות כע.). המקרא הוה מתובר למקרא שלמעלה הימנו,

بَعَقْد بْقَدْ ظِوْلَانِ: נְהַצִּי אָרְכֹּוֹ וְאַמֶּה נְהַצִּי' רְהְבֹּוֹ

ימטיא שַבּפּוּי וֹמְמָּיִם מַלָּיִו זָר וְצְפִּיהָ אֹתוֹ זְהָב טְהֹוֹר מִבָּיִת ופַלְגָא רומִיה:

לוֹגַּלְשְׁשׁ אָנְ אַבְּבָּתְ מִּבְּנְהָע זִּנְיִר וְיַשְׁיִּבְּ בְּנִע אַבְבָּת מִּוֹלֵּו זְהָב סָבֶיב:

מּבֹמֵט מֹלַבְגֹּלְמִוְ עַמִּלֹנִי: שַּבְּעָת עַלְ־צַּלְעוֹ הְאָהָת וּשְׁתֵּי זְוּיִמִיה וְתַּרְמֵין עִּזְקָן עִישְׁתֵּי וְשְׁתָּי וְתַּרְמֵין עִיק וְנְתַּשְׁע מִּלְ אַבְבָּמ פּמִמְטְנִינ יִמְשָׁנִי <u>יִּדְתַב וְנִישִּׁין</u> מַלְ אַבְבָּמ

אקם זָהֶב: " וֹמֹמָּיִטִׁ בֹבֵּיִ מְּגֵּוֹ מִסְמִים וֹגִּפּּיִטָּ וֹטַהְּבִּיִּר אָבִּיִנִיוּ בַּאָמִּי מִסִּיוּ

خيات: צַלְעָּׁת הָאָרֶן לְשָׁאַת אָת־הָאָרֶן עַל סִטְּרֵי אֲרִינָא לְמִשַּל יָה בַּהְם: ti װְבְּאָנֵ אֶטְ הַבַּבְּיִים בַּשַּׁבְּשְׁר עַלְ וְחַשֵּׁיִלְ יִחְ אָרִיחַיִּא בְּעִיְקְהָא

י בְּשַּׁבְּעִי הַאָּרֶן יִהְיִי הַבַּּגִּים לְאַ בְּשִּׁנְּמִי אָרִינָא יְהוֹן צָּרִיחַנָּא

್ದೆರ್ಗ ದರ್ಷ:

غَيْد عُقال عَجْدك:

נאמטא נפֿלנא פּנטגע נאמטא שַּׁבְשָּׁלִּא אָנִבְבָּינִאַ لْمُهُمْ يَكُبِلُ مَجْدَ هَضَاتِ يَقَبُنُكُ لَيَمُ خُدِينًا يَتَخَلَفُ لَيْمُمْ هَالًا لَيْمُ لَيْمُمْ فَالْ

QTIT: וּמִבּוֹא שֹטִפּונוּע וֹעַהַּבּיג וְנְיַנְיַם בְּנַרְ בְּבָר מְנָּיִוּ

סְמְבֵיה מִנְיָנְאַ: סמביה תד ותרמין עוקן על

וְטִיהָפֵּי יְהְהַלְּאִי

לא ועדון מניה:

testimony which I shall give thee.

height thereof. thereof, and a cubit and a half the cubit and a half the breadth shall be the length thereof, and a acacia-wood: two cubits and a half And they shall make an ark of

crown of gold round about. overlay it, and shalt make upon it a и gold, within and without shalt thou And thou shalt overlay it with pure

two rings on the other side of it. shall be on the one side of it, and four feet thereof; and two rings sold for it, and put them in the And thou shalt cast four rings of

with gold. acacia-wood, and overlay them And thou shalt make staves of

And thou shalt put the staves into

the ark; they shall not be taken The stairs of the starts of T

wherewith to bear the ark. the rings on the sides of the ark,

And thou shalt put into the ark the Right grant

(II) מביח ומחוץ חצפנו. עלשה ארונים עשה בללאל, צ' על והב וא' על ען (יומא עב:), וד' כחלים ועולים לכל אחד, (10) ועשו ארון. כמין ארונים שעושים בלא הגלים, עשוים כמין ארגו שקורין אישקרי"ן (שריין שראנק) יושב על שוליו: המקרא מחיבר למקרא שלמעלה הימנו, לא היה לו לכחוב וכן מעשו, אלא כן מעשו, והיה מדבר על עשיים אהל מועד וכליו:

نظر خك:

מונם: ולמעלה הימנו משהו, וכשהכפורת שוכב על עובי הכחליה, עולה הזר למעלה מכל עובי הכפורה כל שהוא, והוא סימן לכחר זר זהב. כמין כמר מוקף לו פגיב, למעלה משפחר, שעשה האכון החילון גבוה מן הפנימי, עד שעלה למול עוצי הכפורח ופחוחים מלמעלה, נחן של עך בחוך של והב, ושל והב בחוך של עך, נְחָפֶּה שפחו העליונה בוהב, נמלא מלופה מביח ומחוך:

כן, ושמי מן העבעות האלו על גלעו האחת: צלעו. לדו: האחת. קקק ד' עצעום שנממלם המקרם, ופירש לך היכן היו, והוי"ו זו ימירה הים, ופמרונו כמו שמי עצעום, ויש לך לישנה שני בני אדם הנושאין את האכון מהלכין ביניהם, וכן מפורש במנחות (לח:) בפרק שתי הלחם: 👚 ושחי שבעות על צלעו מכאן ושמים מכאן לכחבו של אכון, והבדים נמונים בהם, ואככו של אכון מפשיק בין הבדים אממים ומלי בין בד לבד, שיהיו (SI) ויצקח. לשון המכה כמרגומו: פעמוחיו. כמרגומו ווְיָמֵיהּ. ובוויום העליונות קמוך לכפורת היו נמונים, שמים

(13) בדי. מומומ:

(פו) לא יסורו ממנו לעולס (יומא עז.):

(16) ונחח אל הארן. כמו באכון: העדח. המורה, שהיא לעדות ביני וביניכם שלויתי אתכם מלות הכמובות בה:

וָם בּׁג בַּט~~וּ בָּ~~שׁי: אַמְּתָיִם נְחַצִּי אֲרְבְּה וְאַמֶּה תּרְמִין אַמִּין וּפּלְנָּא אוּרְכּה

TÇÇÇLY: משמיים משני שלים משני שלינו וֹמֹמֻׁ, שַׁ מְּלוֹם כַּבַבוֹם זָנַיִר וֹטֹמְבוּג טַבוּו כַבוּכון צַבְעַר

מַּלְ מְּנֵי לַצִּוְנֵינִי: עַכּפָּרֶת שַּׁגְּשִׁי אָת־תַּבְּרֶרָ יי וּכְרוּב־אָחָד מִקְצָה מִזָּה מִוָּד מִוּ וַעֲשֶׁה כְּרוּב אֶחֶד מִקְצָה מִנְּה וַעֲבֵיר כְּרוּבָא חַד מִסְטְרָא

אָּלְ_עַכּּפְּנִיעִ וְעִיוֹ פְּדָּוֹ עַבְּנִינִ בְּלֵבִילִ בְּפּוּבְעָא יְּבִיוֹ אַפּּוּ עַכַּפָּבָע יפְּנִיהָם אָנשׁ אָל־אָּחָיִי ^{os} לְעַּעְלְּה סֹכְבֶּים בְּכַנְפֵּיהֶםׁ עַּלְ־ نْكَالَّهُ لَاخْتُكُمُ عِلْشِهُ خُرُفِنَا

בְּעִבְיִר אַמֶּר אָמָן אַלֶּירָ: " וְנְתַּמָּ אֶת־תַכְּפָּׂנֶת ְ עַל־הָאָרָן וְתִּהֵין יָת כְּפּוּרְתָּא עַל אֲרוֹנָא

> נאַמְטָא ופַּלְגָּא פּוּחָיַה: מְבְוֹנְ וְתַּגְּבֵינִ כְּפוּנְהָא בְּדְתַב דְּכֵי

סמבי כפירקא: לגיד הַשְּבֵיד יָהְהֹוֹל מִהְרֵין

בְּרוּבַיָּאַ עַל הְבֵין סִמְרוֹהִי: מכא מו כפובשא שהבעו נט מֹכֹּא וֹכַרוּבָא עַר מִסִּמָרַא

בְרוּבַיָּא: וּאַפַּיהוֹן חַד לָקַבָּיל חַד ĸŢĠſĸſſ כֹבוּבֿוֹא ĠĿιĊι

סְהַרוּהָא דְּאָהֵין לְרָּ: מלמולא ובאבולא ששול לע

> cubit and a half the breadth thereof. shall be the length thereof, and a Is of pure gold: two cubits and a half And thou shalt make an ark-cover

ark-cover. make them, at the two ends of the 18 of gold; of Deaten work shalt thou And thou shalt make two cherubim

two ends thereof. shall ye make the cherubim of the end; of one piece with the ark-cover end, and one cherub at the other And make one cherub at the one

cherubim be. the atk-covet shall the faces of the their faces one to another; toward ark-cover with their wings, with their wings on high, screening the And the cherubim shall spread out

shall give thee. thou shalt put the testimony that I 21 above upon the ark; and in the ark And thou shalt put the ark-cover

- **aea (arca a.):** ורחבה כרחבו של ארון, ומונחת על עובי הכחלים ארבעתם, ואף על פי שלא נתן שיעור לעוביה, פירשו רבותינו שהיה עוביה (TI) כפורח. כסוי על הארון, שהיה פחוח מלמעלה, ומניחו עליו כמין דף: אמחים וחצי ארכה. כארכו של ארון,
- הכפורת. למשי הכפולת: ורסשין בולטין למעלה, ולייר הכרובים בבלימת קלותיו: - מקשה. בטדי"ן בלע"ו כמו דָּחֹ לְדָחֹ לָקָשָׁן (דניסל ה, ו): - קצות ששייחס, כמעשה לורפים שקורין שולדירי"ן, אלא העיל זהב הרבה בחחלם עשיים הכפורח, והכה בפעיש ובקורום באמלע, (19) כרבים. דמות פרלוף תינוק לסס: מקשה חששה. עלה תעשם בפני עלמס ותהברס ברהעי הכפורת להתר
- (19) ועשה ברוב אחד מקצה. עלה ההמר ענים כרונים לכל קלה וקלה, לכך הולרך לפרע כרוג החד מקצה מוה:
- הכנפים לכפורת, כדליתה בקוכה (ה:): (0.5) פורשי כנפים. עלה מעשה כנפיהם שוכבים, הלה פרועים וגבוסים למעלה הלל רהעיהם, עיהה י' עפחים בחלל עבין הכפורה. עלמה מעשה את הכרוציה, והו פירושו של מקשה מעשה אומה, שלא מעשה צפני עלמה ותחצרה לכפרת:
- د שמר בי פון שמ שְשָׁבְ שְׁלְבֶל (שמום מי, כ), ו אחר כך בי פון שׁם שַּבַּפֹּבֶת עַל שְּלֵר ִ מִלְמִעְלָם: ללמד שבעודו אכון לבדו בלא כפורם, ימן מחלה העדום למוכו, ואחר כך ימן אח הכפורם עליו, וכן מלינו כשהקים אם המשכן, (וב) ואל הארון חתן את העדת. לא ידעמי למס נכפל, עסרי כבר נאמר ונסם אל סארון אם סעדום, ויש לומר, שבא

בְּנֵוֹ וֹמְּבְאֵבְ: (פּ) אָר בְּלְאָשֶׁר אֲצַנֶּוֹר אוֹהָדָּ אֶלְ־ הַבְּרָיִם אֲשֶׁר עַל־אֲרָוֹן הָעֶּדָת יי אַהְּךְּ מִעָּלְ הַכַּפַּרָה מִבֵּין שָׁנֵי וְנִוּמַבְתַּיִּ לְבַּ מִּםְ וְבַבַּבְעִיּ נַאָּזָמָוֹן

طينان: אָרְכּוֹ וְאַמָָּר רְחָבֹּוֹ וְאַמָּר נִחָצִי لَمْشِينَ شُكِينًا لَا يَدْ فِي فِي مِنْ فِي اللَّهِ فِي اللَّهِ فِي اللَّهِ فِي اللَّهِ فِي اللَّهِ

לָּוְ זָרְ זְּדָרַ סְבָּיב: ⁺² וֹגֹּפּּיהָ אֹהָי זְהָב טְהָוֹר וִעְּשָׁ

קַבֶּיב: ⊒ئئڈ_اۃ ڶڟؙۿؙٮڷ ڂڟڞڐڶڟڔ יי ְן יְשְׁיִהְ לְּוְ מִסְנְּרֵה שְׁפַּח סְבָרֵב וְתַעְּבֵּרִ בְּיִה בְּּדְנְפָּא רוּמִיה

עפּאָנו אַאָּר לְאַרְבָּע בַּלְלָוו: וֹנִטַעַ אָטַ עַמַּבּמָע מַּכְ אַנְבַּמ

וֹמֹמָּוֹטַ בְוָ אַבְבֹּמ מּבֹּמָּט זֹנִיב

正海子山村:

פּנטַביה וְאַמְּהָא וּפַּלְנָא רוּמִיה: שַּׁבְשֵׁין אַמִּין אִיּרְבֵּיה וְאַמְּטְא וֹטֹמֹכֿיִג פֿטוּבֹא צַאָּמֹו מִסֹּוּן

<u>ناڭ</u>،

אַרוֹנָא דְּסְהֵדוּהָא יָת כָּל

מבון שבון ברוביא במכן

וֹאָמִבִּיגְ הֹמֹּבׁ מִהֹלָוֹ, כֹּפּוּבַעֹא

מימני לַנַ

14/2X

كرين

זיר דְדְתַב לְגְּדְנְפֵיה סְחוֹר פּוּשְׁכָּא סְחוֹר סְחוֹר וִתַעַבֵּיר

מֹלְ אַנְבָּת זְנִינִא בַּלְאַנְבַּת וֹטֹהְבֹּיִג בִיִּנִי אַּבֹבֹּת הֹוֹכֿוֹ

لَالْإِلِللَّادِ: בבבר וטטון זט הולטא

לְבְּשַׁיִם לְבַּיְּיִם לְמִּאָט אָנַר אַטִּרָא לְאָרִיתִּיָּא לְמִּמָּלְ יָנִי לְאָמִׁעְ עַמִּסְיְּנְבֵע שַּׁנְבֶינְ עַמְבָּאָע לְצְבֵּרֵלְ יִּנְדָנְפָא יִהְוֹנִן מִּוֹלֵטִא

> of Israel. commandment unto the children ni əədə əviş İliw I dəidw egnidə the ark of the testimony, of all the two cherubim which are upon 22 above the atk-cover, from detween and I will speak with thee from And there I will meet with thee,

half the height thereof. breadth thereof, and a cubit and a length thereof, and a cubit the acacia-wood: two cubits shall be the And thou shalt make a table of

gold round about. gold, and make thereto a crown of And thou shalt overlay it with pure

round about. golden crown to the border thereof about, and thou shalt make a 25 border of a handbreadth round And thou shalt make unto it a

four feet thereof. the four corners that are on the 26 rings of gold, and put the rings in And thou shalt make for it four

the table. be, for places for the staves to bear Close by the border shall the rings

- במקרא, וכס מפמר, ואם אשר אדבר עמך שם אם כל אשר אנים אומך, אל בני ישראל סוא: ונשמע למשס באסל מועד: ואח כל אשר אצוה אוחך אל בני ישראל. סריוי"ו וו ימירס ומפלס, וכמוסו סרבס שַּפַפַּבֶּמ וגוי (במדבר ז, פע), משה היה נכנס למשכן, וכיון שבה בחוך הפחח, קול יורד מן השמים לבין הכרובים, ומשם יולה כמוצים מכחישים וה את וה, בא הכתוצ השלישי והכריע ביניהם, וּבְּבֹא מֹשֶה שֶׁל מֹבֶל מִוּעֵד וַיִּשְׁעַע שֶׁת הַקּוֹל מִדַּבֵּר שֵׁלְיִי מֵעַל הכפורה. - ובמקום אמר הוא אומר, ויְיַבַבַּר ה' שַׁלָּיו מַאַבֶּל מועַד לַאמר (ויקרא א, א), וה המשכן ממוץ לפרכת, נמלאו שני (22) ונועדתי. כשאקבע מועד לך לדבר עמך, אחד מעל
- (33) קומחו. גובה רגליו עם עובי השלחן (פסחים קמ: ובחום' שם ד"ה אמחא):
- (24) זר זהב. סימן לכמר מלכומ, שהשולמן שם עושר וגדולה, כמו שמומרים שלמן מלכים:

چَائِلِي:

- ועשית זר זהב למסגרתו. סול זר סלמור למעלס, ופירש לך כלן שעל סמקגרת סימס: שולמן שריס, ויש אומריס למטס סימס מקועס, מרגל לרגל בארבע רומום סשולמן, ודף סשולמן שוכב על אומס מסגרם: (25) מסגרה. כמרגומו גְּדַנְפְּמֹ, ונמלקו מכמי ישראל בדבר, יש אומריס למעלה הימה סביב לשולחן, כמו לבובוין שבשפת
- במים לסכנים בהן הבדים: לבחים. לצורך במים: לבדים. כמרגומו לַפַֿקּבָה לַםֲבִימַנָה: (22) לעמח המסגרת תהיין הטבעות. בלגליס מקועות לנגד כאשי סמסגלת: - לבחים לבדים. אותן מצעות יסיו

- 正學学品: אַ נְצָּפָּׁנְעָ אָטָׁם זְּעַׂרְ נִוֹמְאַ_בָּם אָטַר מָמָנוּ נִטִּעָּבּ בּּטִּבּאָ הַמָּגוּ נִטִּעָּבּ בּטַבּאָ וֹמֹמֻּוֹע אָעַרַעַבַּבִּוֹם מַּאֵי שִּׁמְּיִם וַעַּאַבִּיר יִנּי אָבוּיהַיָּא דְּאָמִי
- סָּבור הַעַּעַשָּׁה אַקָּם: יְלְנַלְּיִלְיִוּ אָּמֶה יַפְּרְ בְּבֵוֹן זְבָר وه إلا المعالية المعا
- **ਪ੍ਰੋਫੇ**ਰਿ ਪੈਂਕਾ (ਫ) ್ וֹלִישׁ מֹלְ עַהַּבְּשׁלְעוֹן לֻטִּם פֹּלִים וֹעִשִּׁיוֹ מֹלְ פַּעוּנִא לְעִים אַפּּיָּא
- यद्भंद्रम र्मृतः حَظْمَارُبُ لِظُلُوالِينَ إِسَاسَةِتِهِ مُؤْتِ إِبَالَا: بنطرية لأ مَرْ فِي اللَّهُ مِنْ اللَّهُ مِنْ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّ שלישי הַעְּשָׂה (בספרי ספרד ואשכנו נְגִידׁ הַהְעַבֶּרִדׁ מָנָרְהָא שָׁדַּה וֹמְמָּגִים מִנְבַע זְבַיִּב מִבַיִּנְב מִלַמֵּב וֹנִינַמֹּבּיד מִנָּרָתָא דִּדְהַב דָּבֵּי

- ויהון נַשְּלֵין בְּהוֹן יָת פְּתוּרָא:
- ئكىدل: לבון דדהב דבי העבריד لظفنتي بخدختي لاينتهف מגסוהי ובופוהי
- בובת שבובא:

- borne with them. with gold, that the table may be 28 acacia-wood, and overlay them And thou shalt make the staves of
- pure gold shalt thou make them. thereof, wherewith to pour out; of the jars thereof, and the bowls 29 thereof, and the pans thereof, and And thou shalt make the dishes
- showbread before Me always. And thou shalt set upon the table
- one piece with it. knops, and its flowers, shall be of base, and its shaft; its cups, its the candlestick be made, even its of pure gold: of beaten work shall And thou shalt make a candlestick

- (82) ונשא בם. לשון נפעל, יסיס נשה בס הת השלתן:
- מכל וכמוי מם: אשר יוסך, שהיו עליו כמין סכך וכסוי, וכן צמקום אחר הוא אומר ואָם קשוֹת הַנָּשָף (במדבר ד, ז), וזה וזה, יוסך והנסך, לעוך שמרגם מְכִילְמֵישּ, סיס שונס כדברי סלומר מנקיום הן סניפין: אשר יסך בהן. אשר יכוס בסן, ועל קשומיו הוא אומר קשומיו אלו סניפין, שמקשין אומו ומסויקים אומו שלא ישבר. ומנקיומיו. לו הקנים שמנקין אומו שלא יסעפש, אבל אונקלוס במו גלַפֿיפִי קְבִיל (ירמיה ו, יא). אבל לשון מנקיות איני יודע איך נופל על קניפין, ויש מחבמי ישראל אומריס (מנחות צו.), לחס ללחס סמוכין על אומן פלולין, כדי שלא יכבד משא הלחס העליוניס על החחחונים וישברו, ולשון מֶכִילְמֵישִ, חובלוחיו, מן סשלחן סרבה כנגד גובה מערכת הלחס, ומפוללים ששה (הרח"ס גורס חמשה) פלולים זה למעלה מזה, וראשי הקנים שבין כל דבר מלול קרוי קמו"ם: - ומנקיותיו. - מרגומו וְמֶכִילְמֵים, קן מניפיס, כמין ימדוח וסב עומדין במרך, וגבוסיס עד למעלס כל למס, שישב למס האמד על גבי אומן הקנים, ומבדילין בין למס ללמס, כדי שמכנם הכוח ביניהס ולא ימעפשו, ובלשון ערבי לַבֹּנֶס וַבֶּס (ויקכס כד, ו): - וקשוחיו. - סן כמין מלסי קניס מלוליס סנסדקין למרכן, דוגממן עשס של וסב, ומסדר ג' על רמש וכפוחיו. – הן בויכין שנומנין בסס לבונה, ושמיס היו לשני קומלי לבונה שנומנין על שמי המערכום, שנהמר וְנָמַמָּ עַל הַמַּעַבֶּבֶה ברול, בשל ברול סוא נאפס, ורשמוליאו מן המנור נומנו בשל והב עד לממר בשבם שמפדרו על השולמן, ואומו דפום קרוי קערה: ולכאן, לצדי סבים מוס ומוס, נומן ארכו לרחבו של שולחן, וכחליו וקופיס כנגד שפח סשולחן. וסיס עשוי לו דפום וסב ודפום משמי רוחומיה, שולים לו לממה, וקופל מכאן ומכאן כלפי מעלה כמין כומלים, ולכך קרוי למס הפנים, שיש לו פנים רואין לכאן (92) ועשיח קערוחיו וכפוחיו. קערומיו זה הדפום, שהיה עשוי כדפום הלחם, והלחם היה עשוי כתין חיבה פרולה
- (30) לחם פנים. שיש לו פניס, כמו שפירשמי, ומנין הלמס וקדר מערכומיו, מפורשיס באמור אל הכהניס:
- הכמוב, ולא היו בה אלא לנוי: כפחריה. כמין הפוחים היו, עגולין שביב, בולטין שביבום הקנה האמלעי, כדרך שעושין שעושין מוכוכים, אכוכים וקלכים, וקוכין להם מדיכנ"ם, ואלו עשויין מוהב, ובולטין ויולאין מכל קנה וקנה כמנין שנתן בהם הירך, וקוף כלפי מעלה, ועליו גר האמלעי עצוי כמין בוך, לנוק הצמן למוכו ולחם הפחילה: - גביעיה. - הן כמין כוסום סוא סרגל של מעם סעשוי כמין חיבה, ושלשם רגלים יולאין סימנס ולמעם: וקנה. סקנס סאמלעי שלם סעולס באמלע בס (מנחום כע.), אמר לו סקב"ס, סשלך אם סככר לאור וסיא נעשים מאליס, לכך לא נכחב מעשס (חנחומא שס): ררכה. בעדי"ן בלע"ו כמו דַּסְ לְדַסׁ נַקַשָׁן (דניסל ס, ו): חיעשה המנורה. מסליס (מנמומס בסעלומך ג), לפי שסיס ממקשס מקשה. מרגומו גגיד, לשון המשכה, שממשיך אם האיברים מן העשם לכאן ולכאן בהקשם הקורנם, ולשון מקשה מכם קורנם, סלורפיס שקורין שולדיר"ן, אלא כולס באס מחמיכס אחח, ומקיש בקורנם וחוחך בכלי סאומנום, ומפריד סקניס אילך ואילך: (IE) מקשה חיששה המנורה. צלא ישצנה מוליום, ולא ישצה קנים ונרומים איברים איברים, ואחר כך ידביקם כדרך

מַצְּרָה הַשָּּרִי: מְנַרֶּה חַ*ר* 口袋口厂 בּ שֶׁלְשֵּׁהוּ קְנֵי מְנֹרָה מִצְּיָהְ הְּלְמָא קְנָי מְנָרְתָא מִסְּטְרַה וְּמְּמֵּׁטִ בַּלְנִם יְגֹּאִנִם מִגַּבְּוֹי וְמָמַא פֿנוּן נִפַּטוּן מִסָּהַבַּעִא

עַּיִּגְאָים מִּוֹרַהְמִּנֶרָה: حَظْنَا لَظُلَا كَلَا كُمْشَمْ لَاظَانِاتًا لَيَهِدَ لَمِيمًا حَالَ خُمْضَةً كَانَا גְּבְעָים מְשֶׁקְּבֶים בַּקְּנָה הָאָחֶר שְׁלְמֵּׁה גְּבְעָּׁיִם מִשְׁקְּבָּיִים פַּקְּנָה הְלְהָא כִלִּיִדִין מְצְּיָהִיוֹ בְּקַנָּיִא

משקדים פפְתּבֵיה יפְּרָהֵיהָ: יבְמְנֶרֶת ダレロボ ĶĊάľ□

לששת הקנים היצאים מן-

וְכַפְּמֵר תַּחַת־שְׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנְה

<u> הַלְּנְרֶ</u>ה:

מֹבּגוֹבוֹן עַאַנַעָּא וֹמִנְמַנִּעָּא: يخفثك هَلَخُمُه حَذِيدِرا

כֿבּידיו מְצָיִרִין בַּקְנָיָא חַד

בּוֹפַלוּל מִן מִנְרָתָא:

מְלָבְרֶעָא: במנה לשמא קניו דנפקיו מו בְּמִנְּעִ נְחַאִּגִ שַּׁחַנָּת שַּׁבִּגוֹ לַנָּגוֹ « וְכַפְּּמִר מַחַת שְׁנֵי הַפְּנִים מִמְּנָה <u>הַעִּנִה וְחַאַר הַחוֹת הְרֵוֹ קִּנִוֹ</u> ੍ਰਿਫ਼ਕੈਂਟ ਨੁੱਸ਼ਕੇ ਘੁੰਟ ਸੁਰ੍ਹਟੇਰ ਖ਼ੁਫ਼੍ਰੇਸ਼ ਰਿਸ਼ਟ ضيين فتال ظنا

> the other side thereof; branches of the candle-stick out of the one side thereof, and three branches of the candlestick out of soring out of the sides thereof: three And there shall be six branches

the candlestick. so for the six branches going out of other branch, a knop and a flower; made like almond-blossoms in the knop and a flower; and three cups almond-blossoms in one branch, a three cups made like

thereof. knops thereof, and the flowers made like almond-blossoms, the And in the candlestick four cups

candlestick. branches going out of the one piece with it, for the six and a knop under two branches of two branches of one piece with it, one piece with it, and a knop under And a knop under two branches of

וידביקם: לכפסור: ופרחיה. ליורין עשוין בס כמין פרסין: ממנה יהיו. סכל מקשס יולה ממוך חמיכם סעשם, ולה יעשס לבדס למנורות שלפני השרים, וקורין להם פימל"ש, ומנין שלהם כתוב בפרשה כמה כפתורים בולטין ממנה וכמה תלק שבין כפתור

של קנה האמלעי השביעי שממנו יולאים הששה קנים: קנס סאמלעי זס למעלס מוס, סמממון ארוך, ושל מעלס קלר סימנו, וסעליון קלר סימנו, לפי שסיס גופס ראשיסן שוס לגופסו (25) יוצאים מצדיה. לכאן ולכאן, באלכפון נמשכים ועולין עד כנגד גובהה של מנורה, שהוא קנה האמלעי, ויולאין ממוך

קנסוקנס: כפתור ופרח. סיס לכל קנסוקנס: (EE) משקדים. כתרגומו, מזיייריס סיו, כדרך שעושין לכלי כמף ווסב שקורין ניחל"ר: ושלשה גבעים. בולמין מכל

ידוע אס גביעיס משוקדיס, או משוקדיס כפחוריה ופרחיה: יליאם הקנים היולאין מלדיה: - משקדים בפחוריה ופרחיה. זה אחד מחמשה מקראים שאין להם הכרע (יומא נב:), אין (24) ובמגרה ארבעה גבעים. בגופס של מנורס היו ארבעה גדיעים, אחד צולע בה למעה מן הקנים, והג' למעלה מן

בקנס סאסד כפסור ופרס, וג' למנזרס, שנאמר משוקדיס כפסוריס ופרסיס, ומיעוע פרסיס שניס, ואחד סאמור בפרשת שנים, סאחד למעה אלל הירך, וסאחד בג' מפחים העליונים עם ג' הגביעים, ומשעה פרחים היו לה, ו'לששח הקנים, שנאמר הקנים, וג' בגופה של מנורה שהקנים יולחים מהם, ושנים עוד נחמרו במנורה, שנחמר משוקדים כפחוריה, ומיעוע כפחורים נמלאו גביעיס כ"ב, י"ח לששה קניס ג' לכל אחד ואחד, וארבעה בגופה של מנורה הרי כ"ב, ואחד עשר כפחורים, ו' בששת יולאים ממנו ונמשכים ועולין כנגד גובסס של מנורס, ועפחיים חלק, נשחיירו שם ג' עפחים, שבסם ג' גביעים וכפחור ופרח, . נמשכיס ועוליס כנגד גובהה של מנורה, מפח חלק, ומפח כפחור ושני קניס יולאיס ממנו, ומפח חלק, ומפח כפחור ושני קניס שסקנים נמשכין מסוכן, שנאמר וכפסור סחס שני סקנים וגו', ושפחיים חלק, ושפח כפסור ושני קנים יולאים ממנו אילך ואילך במנורה עלמה, שואמר משוקדים כפחוריה ופרחיה, למדנו שהיו בקוה שני כפחורים ושני פרחים לבד מן הג' כפחרים (במדבר ח, ד), וטפחיים חלק, וטפח שבו גביע מהחרבעה גביעים, וכפחרר ופרח משני כפחורים ושני פרחים החמורים (מנמום כמ:), גובסס של מנורס י"ח טפחים, סרגלים וספרח ג' טפחים, סוח ספרח החמור בירך, שנחמר עד רֶרֶכֶם עד פְּרֶםֶה (35) וכפחור חחח שני חקנים. ממוך הכפמור היו הקנים נמשכים משני לדיה אילך ואילך. כך שנינו במלאכת המשכן

 $_{\delta\epsilon}$ جَوْمُدَرين دېزېه بېۋېد بېږد بهبېدندا دېډدنا بوه به

: المالات thou make them. בַּבַבַ אַבַבַ בַּבַּבַ אַנַבּיבּ work of the skilful workman shalt בובולו מולג אומו שמבוג נאַבוּלמוֹן וֹנִילַמֹני הַּוֹיִ בֹבַבֹּים and scarlet, with cherubim the וֹאַבְעוֹלְאַ יִּבְבַע וְבִינִי צִּינַת ים יְרִיעָּת שֵׁשׁ מְשִׁיָּר וּהְבֵּלֶת יָרִיעָּן דְּבוּץ שִׁיִּרְ וְתַבְּלָא twined linen, and blue, and purple, tabernacle with ten curtains: of fine וֹאָּעַ עַמָּהְבֶּוֹ עַהָּהָער מְּמֶּׁב וֹנִט מַמֶּכֹּלֹא טַמְּבִיג הַמָּב Moreover thou shalt make the אַמָּר מְרְאָר בְּהֶר: (ס) thee in the mount. משבון במירָא: their pattern, which is being shown op וּרְאָה נַעֲשֶׂה בְּהַבְּנִיהָם אֲשֶׁר נַחְזִי נַעֲבִיר בִּרְמוּהְהֹוֹן דְּאַהְּ And see that thou make them after פֿל_עַכֿלְיִם עַאָּלָע: וְתַבּי וְתַ בָּלְ מָנָיָא הַאִּבְּין: made, with all these vessels. פּבְּרְ זְהָבַ טְּהָוֹר יַעֲשֶׂה אֹמָה צָתְ פַפְּרָא דְּדַהְבָּא דְּבִיָּא יַעֲבֵיר Of a talent of pure gold shall it be شِرَال: וְבֶּר: וְבֶּר: snuffdishes thereof, shall be of pure 85 ばなるはにす بقالطهري And the tongs thereof, and the مَحِـمَٰدُك فَدُنك: מֹלנִינון לְפֿבּוּלְ אַפּּנִאִּ: against it. the lamps thereof, to give light over וֹבֹאֹגַ וֹטֹבֹלִיל זֹט בּוָגֹּוֹנֹא וּיהוֹן 37 thereof, seven; and they shall light מֹבֹלְגַעׁ נְעַהְבָּיִג נִע בּוָגִּנִנָּעָא מִבְּלָּא And thou shalt make the lamps בְּלֶה מִקְשְׁׁה אַחָה זְהֶב שְהְוֹר: בּוּלֵה נִגִיְא חֲדָא דְּדְתַב דְּבֵי: whole of it one beaten work of pure

הקנים היולאים מלדיה, מוסבים כלפי האמלעי, כדי שיהיו הנרוח כשחדליקם מאירים על עבר פניה, מוסב אורם אל לד פני (פ) אח גרוחיה. כמין בויכין שנומנין במוכן השמן והפמילומ: והאיר על עבר פניה. עשה פי ששת הנרוח שבראשי בסעלומך, עד ירכס עד פרחם. ואס מדקדק במשנה זו סכמובה למעלה, ממלאם כמנינס איש איש במקומו:

בלום פטענתי שפוט גוף פתנוכם:

לַמִּמִוּמ מֻבְּמִיּמִוּג (ישעיה ל, יד): . אם סאפר שבנר בבקר בבקר, כשסוא מעיב את סנרות מאפר ספתילות שדלקו סלילס וכבו, ולשון מחחס פויישד"א בלע"ו כמו קרוייס מלקחיס. וְלְבְּיְמְבָּחׁ שׁמרגס חונקלום, לשון לבח, מוליי"ש בלע"ו - ומחחוחיה. - סס כמין בזיכין קמניס, שחוחה בסן (88) ומלקחיה. סס סלבמים העשויין ליקח נהם הפחילה מחוך השמן, לישנן ולמושכן נפי הנרוח, ועל שם שלוקחים נהם

וטובים: קדש היה כפול, ק"ך מנה, והמנה הוא לימרא ששוקלין בה כמף למשקל קולוני"א, והם ק' והוצים, כ"ה פלעים, והפלע ארבעה (95) ככר זהב שהור. שלא יהיה משקלה עם כל כליה אלא ככר, לא פחום ולא יומר, והככר של חול ששים מנה, ושל

לאחרים, עכשיו שנקוד חטף קמן, פחרונו דאח מחחוי, שאחרים מראים לך (שהנקוד מפריד בין עושה לנעשה): מנורס של אשר אחה גוראה. כמרגומו דְּמַּקְ מָמְבַוּיִי בְּמִרְנָמֹ, חֹילו סיס נקוד מראס בפת"מ, סיס פסרונו אסס מראס (0+) וראה ועשה. כמס כמן בסר מבניים שמני מכמס מומך. מגיד שנמקשם משס במעשס סמנורס, עד שסכמס לו סקב"ס

. ארי מלד זס ונשר מלד זס, כמו שאורגין הגורוה של משי שקורין בלש"ו פיישיש"א מלויירין בסס באריגמן, ולא ברקימס שסוא מעשס ממט, אלא באריגס בשני כומלים, פרלוף אחד מכאן ופרלוף אחד מכאן, כפול ו', סרי ד' מינין כשסן שוורין ימד כ"ד כפליס למומ (בריימה דמלהכה סמשכן): ברובים מעשה חשב. כרובים סיו שש משזר וחכלה וארגמן והולעה שני. הכי ארבע מינין יחד בכל חומ וחומ, אחד של פשמים, וג' של למכ, וכל חומ וחומ (ו) ואח המשכן העשה עשר יריעות. לסיום לו לגג, ולממילום מפוץ לקרשים, שסיריעום מלויום מפחריקן לכפומן:

36 shall be of one piece with it; the Their knops and their branches

- אַנוֹע לְבָּלְ_נַוֹּוֹנִיהִּעִיּ בְּצַפְּה הַיְּרִינֶה הָאָחָת מְבֶּה ַ וֹמֹמְבוֹם בֹּאֹפֶּׁם וֹבָטַק אַבַּבֹּמ الإثراء الأراديوات بإلافات بإطربا
- קְבְרֵת אִשֶּׁה אֶל־אֲחֹמֶה: אַשָּׁה אָל־אַַחֹתָה וְחָמֵשׁ יְרִיעֹתֹ بَاهِم بَرْنِدِمِن ضَائِرَا بَاخِرِن بَاهَرِه زُندهٔا نَبُازًا مُرْفَقًا
- הקיצונה בַּמַּחָבֶּרֶת הַשָּׁנִית: וכן מּצְשָׁר בִּשְׁבַּת הַיָּרִילָּה ַ הַנְרִישְׁה הַאַּהְה מִקְצָה בַּחַבְּהָה וֹמֹמְ, שׁ בְׁלְאָּט שַׁכְּבְט מֹכְ מִּפֹּט
- تهزر مرجدر ترززغه ههد בּלַבָּע עַנְינִגְּע אָהָב בַּמַּעַבָּנִיע ្ទ ប៉ង់ប៉ប ប៉ែងគ្នាបា ដុំជុំងូប ផងិត្តាប لَامُشِرَاتُ كُلِّ كُلِّ مِنْ مُشَالًا فَرْلَانِيْنَاتُ الْمُثَالِينَ فَيُلَانِينًا لَا الْمُثَالِقِينَا الْمُ

- װַדְאַ לְכָּלְ יָרִישְּׁהָאַ: אַמוּל בּיריעַיַּבְאַ מָשְׁבָּוֹ אַ מָשְׁבָּוֹיַבָּאַ וְעַמָנוֹ אַמָּוֹן וּפּוּעָנִא אַבַבּת אובלא בובותלא בבא המבון
- מִלְפַפּׁן שַׁבְא מִם שַבָּא: הַדְא עַם הַדְּא נַהָמֵישׁ יָרִיעָן
- שׁבְּיֵלְאֵ: בונות לפהבא בונו כופו בית לופי וכן העבר בספקא ספּטָא דיריענקקא חַדָא מסְטָּרָא וְעַהְבָּיִג הַנִיבָּון בַעַבַלָּא הַּבְ
- הונכוא טובא לטכול טובא: עֹהְבֹּיג בֹּסמֹבֹא צִינִיהַעֹּטֹא בּוֹנוּמֹטֹא שֹבֹא וּשֹמִמֹתוֹ הֹתּבֹוֹן 口はなべ מנובול 心流声に

- all the curtains shall have one breadth of each curtain four cubits; 2 eight and twenty cubits, and the The length of each curtain shall be
- one to another. other five curtains shall be coupled 3 together one to another; and the Five curtains shall be coupled
- in the second set. edge of the curtain that is outmost likewise shalt thou make in the that is outmost in the first set; and upon the edge of the one curtain And thou shalt make loops of blue
- another. oops shall be opposite one to curtain that is in the second set; the thou make in the edge of the one curtain, and fifty loops shalt Fifty loops shalt thou make in the

- שסיא לשון נקבס, ובדבר שסיא לשון וכר אומר איש אל אחיו כמו שנאמר בכרוביס, ופְּגִיפֶס אִיש אֶל אָחִיו (שמוח כס, כ): (3) חהיין חוברוח. מופרן בממע זו בלד זו, ממש לבד וממש לבד: אשה אל אחוחה. כך דרך סמקרם לדבר בדבר
- קילונס, לשון קלס, כלומר לפוף המוברמ: קבולם ממשם סיריעום קרויס מוברם: וכן העשה בשפת היריעה הקיצונה במחברת השנית. במומס יריעס שסים (+) לולאות. לנו"לש בלע"ו וכן מרגס מונקלום עַנוּבִין, לשון עניבס: מקצה בחוברת. במומס יריעס שבמוף סמבור.
- ונסס אם ספרוכס סחס סקרסיס, ואס כדברי סברייסא סואס, נמלאס פרוכס מעוכס מן סקרסיס ולמערב אמס: שבת (פרק הזורק לת:), אין היריעות מכעות את שמודי המזרח, וע' אמות תלויות אחורי המשכן, והכתוב בפרשה זו מסייעת, מ' אמום המלויין על אמורי המשכן שבמערב, ושמי אמום המחמונום מגולום. זו מלאמי בבריימא דמסכם מדום, אבל במסכם שבמורח, שלא סיו קרשים במורח אלא ד' (ברש"י ישן חמשה) עמודים, שהמשך פרוש וחלוי בווין שבהן כמין וילון, ושחיירו אמס למוברת, שלשים מסן לגג מלל המשכן לארכו, ואמס כנגד עובי ראשי הקרשים שבמערב, ואמס לכסות עובי העמודים קומם הקרשים שגבהן עשר, נמנאו שמי אמום המחמונות מגולות. רחבן של יריעות ארבעים אמה כשהן מחוברות, עשרים . מלל רוחב המשכן, והומה מכהן והומה מכהן לעובי רהשי הקרשים שעוביים הומה, נשמיירו ש"ו הומה, ה' ללפון וה' לדרום מכשות קרשים למקלעום סרי עשר, ובמקומס אפרשם למקראום סללו. נומן סיריעום ארכן לרחבו של משכן, עשר אמום אמלעיום לגג ומלי סממס, סכי שלשים מן סמוכה למעכב. כוחב סמשכן מן סלפון לדכוס עשר אמום, שנאמכ וליככהי סמשכן ימס וגוי, ושני - המוברת השנית. והמשכן ארכו שלשים מן המורח למערב, שנאמר עשרים קרשים לפאם נגבה מימנה, וכן לצפון, וכל קרש אמה מקבילום, זו כנגד זו, מרגומו של כנגד, לקבל. סיריעום ארכן כ"ח ורחבן ארבע, וכשחבר חמש יריעום יחד נמלא רחבן כי, וכן ביריעה זו כן יהא בחברתה, כשחפרוש חוברת אלל חוברת יהיו הלולאות של יריעה זו מכוונות כנגד לולאות של זו, וזהו לשון (a) מקבילות הלילאות אשה אל אחותה. שמור שמעשם סלולפום נמדס פסם, מכוועם סנדלפן זו מזו, וכמדפן

- אַחֹקה בּקְּרָסִים וְהָיֶה הַמִּשְׁבֶּן ַ וְחִבְּרְהָּ אֶת־הַוֹּרִיעֹת אִמֶּה אֶלְ וּהָלְבָּוּף יָה יָרִיעָּה הַהַ אַ מִּרְאַ עָּבַי וֹמֹמֵּנִים שׁבְּבַּכֹּנִ זְעַבְׁ וַעַּמְּבִּיגַ עַמְּמָּנִם בּוַבְּנוֹ גַּבַעַב
- ַ הַבְּבֶּה אַטֶּם: עַמְּהֶבֹּוֹ הַהְּשִׁי. הֹהְעַר וֹנִילְע הַלְ מַהְּבֹּוֹא עַבָּא הַהְבִי וֹנִילָּן المُهْرِينُ بُلِيمُن مَابِي خُهُلُاحٍ مَحٍ النَّمُدِيد بُلِيمًا لِمَمْتِد خُطْلُهُ
- לַתַּמְשׁׁי מַמְבַר יְרִילְּנִי: תַּנְרִישָּׁה הָאָהָת מִבְּה צַּהַת בּאַמָּע וֹנְטַבְ אַנְבַּג בּאַמָּע אָבֶהְוּ הַיְּרִיעְהַ הָאַהַה שָׁלִשִּׁים
- فَرْر لِكُيْلُارٍ: אָת־הַיְרִיעְהַ הַשִּׁשִׁיה אָל־מִיל ⁸ וֹאָּעַ-ۺָּהָ עַּיִּגִּבִּעַ לְבְּגַבְ וֹכִפַּלְטַּׁ וֹזִי הָּגִּע זִבִּגִּלּוֹ לְעִוָּב וֹעִימִוָּבּ إبرجرة هِمَارِيقِهُ مَرْدِيمُ لَا خُخِلًا
- שְּׁבַּנִי עַיִּרִינְיִם עַעָּבָּרֶת עַמָּנִית: בּעִלְנִינִי נְעַמְאָּנִם לְלִאָנִי הַּכְ יי שְׂפָת הַיְרִיעָה הָאָהְת הַפִּיצֹנֶה, لْمُهُنِكُ لِتَامَهُنِ كُرِّ جُلِا مُرْبِ
- نَاحَلُنَّ هُلِ لِهُكُرُ لِلْأَلِّ هُلَّالٍ: וְנִיבָאנֹ אָטַנַנְלָאָנַ בַּעָּבָׁאָנַ בַּעָּבָ tant den tuau itant
- על אַחֹרֵי הַמִּשְׁבֶּן: וְמֶבַעְ הַמְּבָרְ בִּירִיעָּת הַאָּהֶל

- הַרָא בְּפִּוְרְפִּיָּא וְיִהֵי מַשְּׁבְּיָּא הַרְּיִּ
- שַּׁהַבּיר יָהְהַרוֹן:
- צַלָּנוֹ אַטְׁנוֹמָא מָלְנוֹ אַלְנוֹ אַנוֹלָא אַמּוּן וּפּוּטוֹא אַנבּה אַמּוּן אובלא בובומטא שבא טלטון
- אַפּֿג תַמַבַּנֹא: נְישׁ וְבְינִּתְּשׁׁ אֲשִׁנִינִישָּׁאַ בְּשָׁבִּיבִ יהקפיף ית המיש יריעו קחוד
- שׁבְּיֵלְאֵ: ספּטא ביריעטא דבית לופי בית לופי וְחַמְשִׁין עַנְיבִין עַלְ ספֿטא גיריעַנא חַדא בָּסִטְּרָא ונומבור המשיו שנוביו על
- יטַלְפָּיף יָת מַשְּׁכְּנָא וִיהַי תַר: iūāčiu eilėil litūm ūdmil
- נטמגל נת פורפוא בעונפוא
- מַמִּכֹּנֹא:

- tabernacle may be one whole. another with the clasps, that the 6 gold, and couple the curtains one to And thou shalt make fifty clasps of
- thou make them. tabernacle; eleven curtains shalt 7 goats' hair for a tent over the And thou shalt make curtains of
- curtains shall have one measure. each curtain four cubits; the eleven 8 thirty cubits, and the breadth of The length of each curtain shall be
- the sixth curtain in the forefront of themselves, and shalt double over by themselves, and six curtains by And thou shalt couple five curtains
- which is outmost in the second set. loops upon the edge of the curtain outmost in the first set, and fifty or che edge of the one curtain that is And thou shalt make fifty loops on
- that it may be one. loops, and couple the tent together, п prass, and put the clasps into the And thou shalt make fifty clasps of
- back of the tabernacle. remaineth over shall hang over the the tent, the half curtain that 12 that remaineth of the curtains of And as for the overhanging part
- sol: (6) קרסי זהב. פירמיל"ש צלע"ו ומכנימין ראשן אחד צלולאים שצמוצרם זו, וראשן אחד צלולאים שצמוצרם זו, וממצרן
- (ע) יריעות עוים. מנולס של עויס: לאהל על המשכן. לפרוש מומן על סיריעות סמממונות:
- סממובם בנקב סאדן, שסאדנים גבסן אמס: לכסוח אחח מהשחי אמוח שנשארו מגולוח מן הקרשיה, והאמה החחחונה של קרש שאין היריעה מכסה אוחו, היא האמה (8) שלשים באמה. שכשנותן ארכן לרוחז המשכן כמו שנתן את הראשונות, נמלאו אלו עודפות אמה מכאן ואמה מכאן.
- (פ) וכפלה אה היריעה הששיה. סעודפת גלול סעליותת יותר מן סתתתונות: אל מול פני האהל. תלי רתבה
- (12) וסרח העודף ביריעות האהל. על יריעות המשכן. יריעות האהל הן העליונות של עזים, שקרוים אהל, כמו סיס מלוי, וכפול על הממך שבמזרח כנגד הפחח, דומה לכלה לנועה המכומה בלעיף על פניה:

ומזֶה לְכַפִּתְוּ: סְרְיִחַ מַּלְ־צִּבֵּי חַמִּשְׁבֶּן מִזֶּח ה לאָבוּ יִרִיעָּה הַאָּבִרְ יִהְיָּה בּּרִיִּתִּיר בְּאָבוּ יִרִיעָּה מַשְּׁבְּנָא إته المعقد مؤد إلي المعقد موتد المقتد مولا المقتد مولا المعقد المقتد المعقد المقتد المقتد المقتدد الم

מֹכֹּא וּמֹכֹּא לְכַפֿוּנִינוּיה: יְהֵי סְרִיתַ עַלְ סְטְּרֵי מַשְּׁבְּנָא

side, to cover it. tabernacle on this side and on that hang over the sides of the of the curtains of the tent, shall 13 which remaineth over in the length the cubit on the other side, of that And the cubit on the one side, and

הְּחִשְׁים מִלְמֶעְלְּה: (פּ) אַילָם מְאָדְמִים וּמִכְּמָר עֹרָת דְּמִשְּבֵּי וֹמֹמֻּיִם מִכְּסָׁעִ לְאָצִוֹץ מָרָע וַתַּהַּבִּיִג

מַלְמֶּילָא: Ŀāāčı **QQKIÇX** ĿĊĽĸ מפומבו ロバダダド ムは点では

a covering of sealskins above. 14 the tent of rams' skins dyed red and And thou shalt make a covering for

And thou shalt make the boards for

בַּבְּי שְׁמָלְים: מְלֵילִים: עניתי וֹמְמָוֹעַ אָעַרַעַלַּבְשָׁוֹם כַמָּמָהָבָּוֹן וֹעַזְּבִיגַ זָּעַ בַּפּּיָּא לַמַּמָבָּיָּא

באמו שטון קומון:

breadth of each board. board, and a cubit and a half the Ten cubits shall be the length of a

the tabernacle of acacia-wood,

.qu gaibaste

□袋□□: נְחַצֵּי הְאַמְּׁה רְחַב הַקֶּרֶטׁ וְאַמְּּהָא וּפַּלְגוּה אַמְּהָא פּוּהָנָא מַשֶּׁר אַמְוֹת צְּבֶרְ הַקְּבֶּרְשׁ וְאַמֶּה עַּמִּין אַנְרְכָּא דְּדַפָּא

مَعْشِد حُرُح كَلَيْد بَعْضَوْل:

of the tabernacle. shalt thou make for all the boards 17 board, joined one to another; thus Two tenons shall there be in each

סיא לד מערבי, לפי שהפתח במורח שהן פניו, ולפון ודרוס קרויין לדדין, לימין ולשמאל: מליס, עודף על כומב סמממונומ: - הסרוח על אחורי המשכן. לכמומ ב'מומ שסיו מגולומ בקכשיס: - אחורי המשכן. סמממונות חלי סיריעה למערב, שהחלי של יריעה אחת עשרה סימירה, סיה נכפל אל מול פני האהל, נשארו שמי אמות רוחב שנאמר בסן לאסל על סמשכן, וכל אסל סאמור בסן אינו אלא לשון גג, שמאסילות ומסככות על סמחתונות, וסן סיו עודפות על

שׁהְבֹּגִע לְכָלְ גַּפּׁגְ מַּהְּכֹּלָא:

מְשֶּׁלְבְּת אִמֶּת אֶלְ־אֲחְתָה בֵּן מִשִּילְבִיוֹ חַדִּ לְבֶּבִילְ חַדִּ בִּוֹ

שְׁמַּנִי יַבְוִּנִי כְפַּנְבָתְ עַאָּטְב טִבוּוּ צִּיִבוּוּ לְבַפֹּא עַב

ארס מק על היפה: המשכן שמי אמום: יהיה סרוח על צדי המשכן. ללפון ולדרוס, כמו שפירשמי למעלה. למדה מורה דרך ארך, שיהא (13) והאמה מזה והאמה מזה. ללפון ולדרוס: בעדף באורך יריעות האהל. שק עודפות על מורך יריעות

מכקס אחד היה חליו של עורות אילים מאדמים וחליו של עורות תחשים: מכסה עורום מחשים, ואומן מכסאים לא היו מכסין אלא אם הגג, ארכן ל' ורחצן י', אלו דצרי רצי נחמיה. ולדצרי רצי יהודה, (14) מבסה לאחל. לאומו גג של יריעות עויס, עשה עוד מכסה אחד של עורוֶת אילים מאדמים, ועוד למעלה ממנו

מל קרש: . אורך הקרשים וקוף למעלה בקירום המשכן, ולא מעשה הכחלים בקרשים שוכבים, להיום רוחב הקרשים לגובה הכחלים קרש מְוֹרְקִיס קורום בסינו אָרויס, שנודרוו לסיום מוכניס בידס מקודס לכן: עצי ששים עומדים. אישמנבי"ש בלע"ו שיסא הקב"ה ללוות אותן לעשות משכן במדבר מעלי שמים, ראו שיהיו מוומנים בידכם, הוא שיפד הבבלי בפיוע שלו, עַם מַשַּע ומיוחדין לכך. יעקב אבינו נעע ארזיס במלריס, וכשמח, לוה לבניו להעלוחם עמהם כשילאו ממלריס, ואמר להם שעתיד (EI) ועשיה אה הקרשים. סיס לו לומר ועשים קרשים, כמו שנאמר בכל דבר ודבר, מסו סקרשים, מאומן סעומדין

משכן לכי קרשים שיהיו בלפון ובדרום מן המורח למערב, לי אמה: (10) עשר אמות אורך הקרש. למדנו, נבסו של משכן עשר ממות: ואמה והצי האמה רוחב. למדנו, מלכו של

באמלע כחב חלי אמה, והיה חורך כביעים אמה מכל לד, וכל יד היה כוחב כביעים אמה, וכן כל שפח אדן היה כוחב רביעים ו האו נשלר כוחב אמה, נמלא חלי כוחב הקרש שבאמלע הוא חלי אמה. וכן פירש רש"י בהדיא בפי הזורק (שבח דף ל"מ:) שהחריך כסבו מכאן, וסן סן סידום, וסחכיץ חלי כוחב סקרש באמלע, (כלונו לומר, קרש נקרא מס שנשאר לאחר שחרץ מכאן ומכאן, (פן) שחי ידוח לקרש האחד. סיס מורן את סקרש מלמעס באמלעו בגובס אמס, ומנים רביע רמבו מכאן ורביע

יינ'ק'לור: מַשְׁבַוּם לְבַּשְׁ לִפְּאָט דְּנְבָּר מִשְּׁבִוּן בַּפּּין לְרוּחַ מִיבָר الْمُشْرِبُ كُلِ لِنَافِرُ مِنْ مَكْلًا لَالْمُرَابِ لَنَا يَوْجُهُ خُرْنِمُخْتُهُ The the boards for كُلْنِمُخِلًا الْعَلَمُ وَالْمُعَالِمُ الْعَلَمُ وَالْمُعَالِمُ الْعَلَمُ وَالْمُعَالِمُ الْعَلَمُ وَالْمُعَالِمُ الْعَلَمُ وَالْمُعَالِمُ الْعَلَمُ وَالْمُعَالِمُ الْعَلَمُ وَالْمُعَالِمُ الْعَلَمُ وَالْمُعَالِمُ الْعَلَمُ وَالْمُعَالِمُ الْعَلَمُ وَالْمُعَالِمُ الْعَلَمُ وَالْمُعَالِمُ الْعَلَمُ وَالْمُعَالِمُ الْعَلَمُ الْعَلَمُ وَالْمُعَالِمُ اللَّهُ وَاللَّهُ وَاللَّهُ وَالْمُعَالِمُ اللَّهُ اللَّهُ وَاللَّهُ ُ وَاللَّهُ وَاللَّهُ وَالْمُعَالِمُ وَاللَّهُ وَاللَّهُ وَاللّ

בַאָּבוֹר לִאָּבוֹי יִבְיִּבוֹייִ יְרְלָיו וּשְׁנָיִ אָבׁנִים עַּחַת־הַמֶּרֶשׁ קַחַת־הַקֶּרֶשׁ הָאָחָדֹ مَ لَأَلَا مُمْلِدُهِ لَا يَظُرُمُ مُبْدُ كُلُّادُتِهِ مُبْدُ خُلَٰذِتِهِ لمَلخُمْنِ مَلَدْرِ جُمُلُ لِمَمْشِكِ

גַּפְּוֹן מַּמְבוֹים לַבְּמִי: יי ולַבּּלֹת עַמִּהְכֹּוֹ עַהָּנֹוֹע לַפַּאָּע וֹלַסְׁמָּע מַהְּכִּוֹא שׁוֹנֹגֹא לַבוּעַ

אַדְנִים מַּחַת הַמֶּרֶשׁ הָאָחֶד: אָבֹוּנִים עַּעַה הַעָּבָּה הַאָּבָר וּשְׁבָּוֹ נאַבְבָּמִים אַבְנִינִים כַּסָב מִּנַי

ולַנַרְפְּתֵּי תַּמִּשְׁבֶּן נְמָּה תַּעֲשָׁה וְלְסְנְפִּי מַשְּׁבְּנְאַ

עמהלן בּיַרְכְתָּים:

خَشِرْتُه خَشِرْ، بَهَكِمْ فِي نَكِرُهِ: השבע האָהָת בּוֹ ליב יהיף הממים על ראשו אל יהון מקונין על <u>הישיהון</u>

בירוה: ַ סְמְּכִין הְחוֹת דַּפְּאַ חַד לִהְרֵין תר להבין צירוהי ותבין שהביד השורו עשורו הפין ואַבבּהוּו שַמִּכִין

אַפּוּנָא מַּמָּבוּוֹ דַפּוּוֹ:

יהבין סְמְכִין הְחֹוֹת דַּפְּא חַר: שבון סְמְכִין מְחוֹת דַּפָּא חַד נאַבבּמון סְמִכּיהוֹוֹ דִּכְסַף

תַעָּבֵיר שָׁהָא דַפִּין:

מְמִבֹנֹא בַסופַבוּון: יי ישְׁנֵי קְרָשִׁים תַּעְּשֶׁר לְמְקַצְּעָׁה יחָבין בַּפּין תַּעָּבִיד לְזָוֹיָה

بكثك خماطته üļ× čl ַנְיְהְיָהְ הְאָמִם מִלְמָּמִבְ וְיַהְדְּרְ וִיהוֹן מַכְּוָנִין מִלְּבַע וְכַהְדָּא

> the south side southward: the tabernacle, twenty boards for

another board for its two tenons; two tenons, and two sockets under two sockets under one board for its of silver under the twenty boards: And thou shalt make forty sockets

twenty boards. tabernacle, on the north side, and for the second side of the

two sockets under another board. two sockets under one board, and And their forty sockets of silver:

make six boards. tadetnacle westward thou shalt And for the hinder part of the

the hinder part. 23 for the corners of the tabernacle in And two boards shalt thou make

two corners. them both; they shall be for the the first ring; thus shall it be for complete unto the top thereof unto and in like manner they shall be And they shall be double beneath,

סקרש שסיא אמס, ומרגוס של ידות גִירָין, לפי שדומות לגירי סדלת סנכנקיס בתורי סמפתן: מכוונוס זו כנגד זו, שיסיו סריליסס שויס זו כמדס זו, כדי שלא יסיו שחי ידוס זו משוכס ללד פניס וזו משוכס ללד חוץ בעובי מולס, מובדלות זו מזו, ומשופין ראשיסס ליכות בתוך חלל סאדן, כשליבס סוכותת בוקב עמודי סמולס: אשה אל אחחה. שנילמר וְיִסִיוּ מֹבְׁמִיֶּס מִלְּמַשֶּׁס, שימרון למ לדי סידום כדי שיממזרו סקרשיס זס ללל זס: משולבות. עשויים כמין שלינום סאדן, שיכשה הקרש את כל ראש האדן, שאם לא כן נמלא רייות בין קרש לקרש כעובי שפת שני האדנים שיפשיקו ביניהם, וזסו . אמס, ויושביס כלופיס מ' וס אלל וס, וידום סקרש סנכנקות בחלל סאדניס חרולות משלשה לדיסן, רוחב סחריך כעובי שפת אמה. ודוק היעב ואו סרה חלונח הרמב"ן וחמיהחו מסולקם) ואוחן הידוח מכניס באדנים שהיו חלולים, והאדנים גבהן

(18) לפאח נגבה חימנה. אין פאס זו לשון מקלוע, אלא כל סרום קרויס פאס, כמרגומו לרום עיצר קרוֹמָא:

סומ סכמש: העשה ששה קרשים. סכי מ'ממות כותנ: (22) ולירכתי. לשון מוף, למרגומו וְלְמָיָפֵי. ולפי שהפתח במולם קלוי מולח פנים והמעלב אחולים, וזהו מוף, שהפנים

וסמתם מום, בלוח כנגד למוח עובי קרשי המשכן הלפון והדכום, כדי שיסל המקלוע מבחוץ שום: . אמד הן, אלא שאלו השמים אינן במלל המשכן, אלא מזי אמה מזו וחזי אמה מזו נכאום במלל להשלים כחבו לעשכ, והאמה מזה (23) ושני קרשים חעשה למקצעה. ממד למקנוע נפונים מערבים וממד למערבים דרומים, כל שמנק קרשים בקדר

خَيْرُتُ وَيَامَ مِنْوُلُمُ مِنْمُلُمُ خُيْلًا * خُيْلًا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّ אָבוּלִים מַּחַת הַפָּקֶר שׁ הָאָרָר יִשְׁנָּי مَ چُوا שَقِير قِهِا لِالْمِينَ كِيْلِيْنِ الْمِيْنِ וְהִיוּ שְׁמִּנְה קְרָשְׁים וְצַּרְנִיהָם וִיהוֹן הָמָנָיִא דַפִּין וְסָמְכֵיהוֹן

סַמְכִין הַחוֹת דַּפָּא חַד: סְמְּכִין הְּחות דַּפָּא חַד יִּתְרֵין בכסב מַטַע הַמַּב סַמָּכִּגוֹ טַבַגוֹ

another board. board, and two sockets under sockets: two sockets under one 25 and their sockets of silver, sixteen Thus there shall be eight boards,

لَاثِيقُكِ خُرِّكُمْ يُتَرَمِ لِيَقِيقُولُ لِيَثِمُهُ خُلِقً، فَمَد فَمُخْتُهُ וֹמֹמֻ, בַבונטִם מַבָּג מָסָנם

וֹטַמְבָּיג מַבֹבוּ בַּאָמָו מָסֹוּן

the one side of the tabernacle, acacia-wood: five for the boards of And thou shalt make bars of

<u>"</u>₫Ľ: خَطَّلُهُمْ يَقَمُّهُ لِمِيْلُكُمُ لَا يَلُكُمُ مِنْ الْمُعَلِّمُ فَمِنْ الْمُعَلِّمُ فَمِنْ الْمُعَلِّمُ الْمُعَلِمُ الْمُعَلِّمُ الْمُعَلِّمُ الْمُعَلِّمُ الْمُعَلِّمُ الْمُعَلِمُ الْمُعَلِّمُ الْمُعَلِّمُ الْمُعَلِّمُ الْمُعَلِّمُ الْمُعَلِمُ الْمُعَلِّمُ الْمُعَلِّمُ الْمُعَلِّمُ الْمُعَلِّمُ الْمُعَلِمُ الْمُعَلِّمُ الْمُعْلِمُ لِللْمُعِلِمُ الْمُعَلِّمُ الْمُعَلِمُ الْمُعِلِّمُ الْمُعِلِمُ الْمِعْلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمِلْمُ لِمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمِعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمِعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِمِ الْمُعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمِعِلْمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلْمُ الْمُعِلَمُ الْمُعِلِمُ الْمُعِلِمُ الْمُع בَמְּמְבֵּן בַמְּגִית נַחֲמִמְּבֵּר בְּרִיחָם מַמְּבִּנְא מִּנְגָא וַחַמְשָׁא מָבָריוֹ נְשְׁמְאָשׁׁ בְּנִיּנְיִם לְפַּנְאָהְ בֵּלְתַ נְשִׁמְאָא הַּבְּנִוּן לְנַפּּי סְפָּר

part westward; of the tabernacle, for the hinder five bars for the boards of the side other side of the tabernacle, and and five bars for the boards of the

תֹבְיְ עִ מִּלְ עַפּֿאָׁ אָלְ עַפֿאָּני: תַּהְבָּר מִן סִנָּבּ, לְסָנָבּּי: ₈₂ וְתַבְּרֵיתַ תַּמִּילֵן בְּתַּוֹדְ תַקְּרֶשִׁים וְעְּבְרָא מְצִיעָאָה בְּגוֹ דַפּיָא

through from end to end. 28 the boards, which shall pass and the middle bar in the midst of

סכמליס ממובריס: בן יהיה לשניהם. לשני סקרשים שבמקלוע, לקרש שבפוף לפון ולקרש המערבי, וכן לשני המקלועות: קרש, רולס לומר בעובי קרש המערבי. ודו"ק) הדרומי והלפוני, וראש קרש המקלוע שבסדר מערב נכנס למוכו, נמלאו שני מלום סדרומי וסלפוני אלמעס קאי, ורולס לומר שסדרומי וסלפוני וראש קרש כו' נכנם למוכו, ומס שכמב סיס מצעם בעובי לקרש שאללו. אבל אותן מבעות לא ידעתי אם קבועות הן אם ממולמלות. ובקרש שבמקלוע היה מבעת בעובי הקרש (נראה כי האחח. כל קרש וקרש סיס מרוץ מלמעלס ברמבו שני מרילין בשני לדיו כמו עובי עבעת, ומכניםו בעבעת המת, נמלה מתהיס וסדרומי, כדי של היפרידו הפדנים ביניסם: ויחדו יחיו חמים. כמו מפומים: על ראשו. של קרש: אל חטבעה וכן סקרש שאללי, ונמלאו מואמיס זה לוה, וקרש המקלוע שבפדר המערב, חרוך לרחבו בעביו כנגד חריך של לד קרש הלפוני זו מוו, זסי שפרשמי, שיסיו לירי סידום מרוליס מלדיסן, שיסא רומב סקרש בולע ללדיו מוץ לידי סקרש, לכמות את שפת סאדן,

מלמעה וגוי, כך היא המשנה, והפירוש שלה הלעתי למעלה בקדר המקראות: מלמעלה אלבע מכאן ואלבע מכאן, ונוסנן למוך עבעת אחת של והב, כדי שלא יהיו נפרדיון זה מוה, שנאמר ויהיו תואמים לשון משולבום, עשויים כמין שליבה, ומכניםן למוך שני אדנים, שנאמר שָנִי שֲבָנִים שָׁבָיִים (שמום לו, ל), וחורך אם סקרש מווקין) כמין שני שליבוח סולם המובדלוח זו מזו, ומשופוח להכנס בחלל האדן כשליבה הנכנסת בנקב עמודי הסולה, והוא מלמעה רביע מכאן ורביע מכאן, והחריץ חליו באמלע, ועשה לו שחי ידוח כמין שני חמוקין (ולי נראה שהגרסא כמין שני בסדר מערבי. כך שנוים במשנם מעשם סדר סקרשים במלאכת המשכן. סיה עושה את האדנים חלולים, וחורך את הקרש (as) והיו שמנה קרשים. קן הממוכות למעלה מעשה ששה קרשים ושני קרשים מעשה למקולעות, נמולה שמנה קרשים

י"ב, כנגד רומב מ' קרשים, כך סיל מפורשם במללכם המשכן (שבם לם:): רוסו מן סקלס אל סקלס, מן סמורם ועד סמערב, וס' ברימיס שבמערב אורך סעליונים וסמסמונים ו' אמוס, וסמיכון ארכו שנאמר במוך הקרשים. הברימים העליונים והמחחונים שבלפון ושבדרום, אורך כל אחח מ"ו אמה, והחיכון ארכו ל' אמה, זו, אבל לברים המיכון אין מבעום, אלא הקרשים נקובין בעובים, והוא נכנס בהם דרך הנקבים שהם מכוונין זה מול זה, וזהו מן המחמרנה ולמטה, וכל חלק הוא רביע אורך הקרש, ושני חלקים בין מבעח למבעח, כדי שיהיו כל המבעות מכוונות זו כנגד למוכן, שמי טבעות לכל קרש, משולשים בתוך עשר אמות של גובס הקרש, חלק אחד מן הטבעת העליונה ולמעלה, וחלק אחד ועד קלסו, שנאמר וסברים המיכון וגו' מברים מן הקלה אל הקלה, שהעליונים והתחתונים היו להן מבעות בקרשים להכנם מלד זס, עד שמגיעין זס לזס, נמלא שעליין ומחמון שניס שסן ארבע, אבל סאמלעי ארכו כנגד כל סכומל, ומברים מקלס סכומל וסמחמון עשוי משמי חמיכום, וס מברים עד חלי סכוחל ווס מברים עד חלי סכוחל, וס נכנם בעבעת מלד וס ווס נכנם בעבעת (62) בריחם. כמכגומו עַבְּרִין, וצלע"ו מֹשפרי"ם חמשה לקרשי צלע המשכן. מלו ס', ג' סן, מלמ שסברים סעליון

לבונטם וֹמפּית אָת־הַבָּרוּהָם ²⁵ שַּבְּעָהֵיהֶם הַעֲּשָׂה זָהְב בְּהָים וֹאָטַ עַלַּבְּׁהָּיִם עַצְּפָּׁע זְּלָבְוֹאָטַ וֹנִטְ בַּפּּּיָּא עַטָּפָּנִ בַּעַבָּא וֹנָטַ

thou shalt overlay the bars with gold for holders for the bars; and 29 with gold, and make their rings of And thou shalt overlay the boards

هُمَّا لِأَلَّهُ لِنَا خُلَّادٍ: (٥) · ַ וַהַקַּמְטָ*ׁ אָ*מַרַהַמִּשְׁבְּוֹ בְּמָשְׁפְּטוֹ וּהְקִים יָת מַשְׁבָּנָא בָהַלְבָּהֵיה

דְאָתַקוֹיקָא בָטוּרֶא:

thee in the mount. thereof which hath been shown 30 tabernacle according to the fashion And thou shalt rear up the

עמֶב וֹמְמַב אָטַב בּנִברים: < וֹעוּלַמַּט אָנֹי וֹאָשָׁ מּאָזוֹ בּוֹאָשָׁי מα،α، וֹמֹהָוֹעׁ פֿעַכੰע שַׁכֹּבַעׁ וֹאַבׁוֹלָוֹן

מובע לבולו! מונר מובר אומן ועבר יתה וֹאַבְעַּוֹלָא יַבְּבַע זְבַיָּבוּ יַבוּאַ וַטַמְבָּיִר פַּרוּכְהָא דָתַכָּלָא

it be made. work of the skilful workman shall twined linen; with cherubim the 31 and purple, and scarlet, and fine And thou shalt make a veil of blue,

על־אַרְבָּעָה אַרְנִי־בְּסָף: מְּמִּים מְצְּפָּים זְהָב נְוִיהֶם זְהָב וְנְתַהָּה אַלְה עַל־אַרְבָּעָה עַמּוּדֵיי בּטַבּא מַן אַנבמא סַמָּכָוּן מְּמִוּל מְחוּפַן בַּהְבָּא נְנִיהוֹן נטשון נשע מכן אַבְבָּמֹא ממוּבוּי

thither within the veil the ark of under the clasps, and shalt bring in And thou shalt hang up the veil four sockets of silver.

their hooks being of gold, upon

ruof noqu ti gnsd tlsds uodt bnA

32 pillars of acacia overlaid with gold,

توثم بكرا كثم تؤلمُنه: וְנִיבְרִילְנִי נִפְּנֵכֵינִ לַכָּם בּוֹן כַפּּׁנַכִּט אָט אָבוו עַמּצַוּט « הַפְּרְסִים וְהֵבָאתָ שְׁמָּה מִבֵּית אָת־הַפַּהֻכֶּתְ

לוּדְשֶּׁיָא: לכנו בון קודשא יבין לדש בְּסְבַוּנִישְׁא נְעַפְּבִּנְהָ פּּבוּכִּתַא מינו לפַרוכִים זה אַרוֹנָא للقدر וְמִמֵּין יָת פְּרוּכִמָּא מִחוֹת

place and the most holy. divide unto you between the holy the testimony; and the veil shall

הְעָהֶת בְּקְּדֶשׁ הַפֶּּדְשִׁים: יי וֹלִטַשַּׁ אָעַרַעַכַּפַּבָּרָת עַּלָ אָבַוֹן

בְּסְבַּרוּתָא בְּלִבָשׁ קוּרְשִּׁיָא: נטטגן גע פֿפּגרטאַ גּכְ אָרַוּגָא

the most holy place. he ark of the testimony in And thou shalt put the ark-cover

- סטבעום וספיפיום לא סיו נראום בחוך סמשכן, אלא כל סכוחל חלק מבפנים: למבעת, ומן העבעת לפה השני, נמלאו הבריחים מלופים והב כשהן תחובין בקרשים, והבריחים הללו מבחוץ היו בולטות. וקובען אלל העבעות לכאן ולכאן, ארכן ממלא את רוחב הקרש מן העבעת לכאן וממנה לכאן, והבריח נכנם לחובו, וממנו שסיס סוסב מדובק על סברימיס, שאין עליסס שוס לפוי, אלא בקרש סיס קובע כמין ב' פיפיוח של וסב כמין ב' פדקי קנס חלול, (פב) בחים לבריחם. סמנעות שתעשה נהן יהיו נתיה להכנית נהן הנריחים: וצפית את הבריחים זהב. לה
- םלממו: (30) והקמה את המשכן. למתר שיגמור, סקימסו: הראיה בהר. קודס לכן, שמני עמיד ללמדך ולסרמותך סדר
- לינן דומין זס לוס: ברבים. ליורין של בריום יעשס בס. סיס כפול, בכל מוע ומוע ו' מועין: – מעשה חושב. – כבר פרשמי שוו סיל לריגס של שמי קירות, וסליורין שמשני עבריס (IE) פרוכח. לשון מחילה הול, וצלשון חכמים פרגוד, דצר המצדיל צין המלך וצין העם: חבלה וארגמן. כל מין ומין
- של משכן, והמומר מלוי לאמוריו לכסות את הקרשים: ורומז המוברת כ' אמה, וכשפרשם על גג המשכן מן הפתח למערב, כלמה בשני שלישי המשכן, והתוברת השנית כתמה שלישו בית קדשי הקדשים עשר על עשר, שנהתר וְנָתּפָּה שֶׁת הַפְּרֹבֶת פַתַת הַקְּרָמִים, התתברים הת שתי תוברות של יריעות התשכן, ורחבה יי אמוח כגבהן של קרשים, פרוסה בשליש של משכן, שיהא הימנה ולפנים עשר אמוח, והימנה ולחוץ כי אמה, נמלא כלוגם שכחש הפרוכם כרוך בה, והחונקליות הן הווין, שהרי כמין ווין הן עשוים, והפרוכם הרכה יי המות לרחבו של משכן, (22) ארבעה עמודי שמים. ד' עמודיס מקועיס במוך ד' אדניס, ומונקליות קבועין בהן, עקומין למעלה להושיב עליהן

מּימְנְה וְהַשְּׁלְחְוֹ מִמֵּן עַל־צֶּלְעַ דְּרוֹמָא יפְּחִירָא מִמֵּין עַל עַל צֵלַע הַמִּשְׁכֵּן פְּּתּירָא עַל SE JĒĻČU

יִלבּע לַפֿענִכְשֹׁא נֹוֹע מִלִּנִעֹא לָצִבּגרָ אָת־תַשְּׁלְחָן מִהַוּץ וּהָשָּׁנִי נָת פָּתוּרָא מִבָּרָא

table on the north side. the south; and thou shalt put the on the side of the tabernacle toward candlestick over against the table without the veil, and the And thou shalt set the table

וְשָׁשׁ בַּלְם: שׁכֹּלִט וֹאַבֹּוֹלֵוֹ וֹטוִלְמֹּט מִּלִי. שַּׁבְּלְאֵ וֹאַבְּוֹלֹא וּגָּבַה וַעִוָּבִי الْمُشَرِبُ مُولِ كُوْنَا لِيُهْتِكُ اللَّهُدِيدُ فِرُفِهُ كُمُرَادُهُ مَنْهُ فَيْهُ

ובוּץ שְׁוֹיר עוֹבָד צַנְיר:

colours. linen, the work of the weaver in purple, and scarlet, and fine twined the door of the Tent, of blue, and And thou shalt make a screen for

And thou shalt make for the screen

t្ដាប៉ុយ្ហាក: (a) זְהָב וְיִצְקְהָם בַּמִּשֶּׁה אַרְגַי שְּׁמִים וֹגִפּׁוֹנִ אָטַׁם זָּלָּב וֹנִיהָם إلإنوام حوافة بإماضة لإماريا

μάφα φάσι Γίμφα: לוגעון בע~~לא~~ וסטוב לעון ממון וְמִחְפֵּי יְמְהַוֹּן צַּהְבָּא נעמביד לפְּרָסָא חַמִּשְׁא עַמִּידִי

 $II\Lambda XX$ acacia-wood, five cubits long, and And thou shalt make the altar of sockets of brass for them. be of gold; and thou shalt cast five them with gold; their hooks shall

37 five pillars of acacia, and overlay

אַמִּוָע לַמָּעִׁי: پت لکنم نئٹ تھائت اہٰڈے ^{- - -} ក្នុយ៍ <u>អ្</u>ត់កែ អ៊ុក្ក ក្រុយ្ណ៍ អ្នស្រែ וֹמֹמֹּנִי אָטַ_עַמּוֹפֹּעַ מַּגָּר מִּמִּנִם

Lta.: וֹטֹהְבֹיג וֹט מֹבַבֹּטֹא בַאֹהו

And thou shalt make the horns of shall be three cubits. four-square; and the height thereof five cubits broad; the altar shall be

ុំកុយ្តក: مُؤُّدُ فَكُنْدًا كَلَـٰذِنُدُ، لَمُحَاثِلٌ كِلَا يُتَلَّلُونَ مُدْبِكِ نَكَٰذًا كَلِينِهِ וֹמֹמָּוֹעַ עַבְּנְעָנוּ מַּבְ אַבְבָּה פּנְטָנוּ וֹעַמְּבִיג עַבְּנִינִי מַבְ אַבַבָּה

נְתְּקְׁבֵּי יָתֵיה נְקִשְׁא:

it with brass. piece with it; and thou shalt overlay the horns thereof shall be of one it upon the four corners thereof;

خُجُر حَجُر لَا لِهُمُ لِا ثُلِمُكِ ימוְרְלְהָוּ וּמִוְלְגְנָהוּ וּמִּוֹשִׁלְּוּוּ لْمُشَيْنَ فَيَبِغَيْرِ خُلِهُتِهِ لَيْمُيْرِ نَعَمَّدَي خَوَدُقِيْلُنْتِيهِ خُمْوَهِ،

לַנְוְעַׁוְ עַּלְּבֶּיִג נְעַהָּא: וצנוריתיה ומחתיתיה לכל ظفرت بوذرية توب بمبارك بن

thereof thou shalt make of brass. and its fire-pans; all the vessels and its basins, and its flesh-hooks, 3 take away its ashes, and its shovels, And thou shalt make its pots to

- משל אמות: - המשכן ולפנים. כילד, אורך המשכן מן הפחח לפרוכח עשרים אמה, המובח והשלחן והמנורה משוכים מן הפחח ללד מערב הדרומי שמי אמום ומחלה, ומובח הוהב נחון כנגד אויר שבין שלחן למנורה, משוך קמעא כלפי המורח, וכולם נחונים מן חלי (פצ) ושמח אח השלחן. שלמן גלפון, משוך מן סכומל סלפוני שמי אמום וממלס, ומנורס בדרוס, משוכם מן סכומל
- לְּיֶר, ולח עובד ליור. מדם המסך כמדם הפרוכם י' אמום על י' אמום: ששריום בו מעשה מחט, כפרלוף של עבר זה כך פרלוף של עבר זה: דוקם. שם האומן ולא שם האומנום, וחרגומו עוֹצַד (35) ועשיה מסך. וילון, סוא ממך כנגד הפחח, כמו שַׁכְּמָּ בַּעֲלוּ (אינג א, י), לשון מגין: מעשה רוקם. הלורוח
- קובב ולמעלה (זבחים נמ:): ו ונאמר בפנימי רבוע, מס לסלן גבסו פי שנים כארכו, אף כאן גבסו פי שנים כארכו, ומס אני מקיים ושלש אמות קוממו, משפת (I) ועשיה אה המזבה וגר. ושלש אמות קומהו. דבריס ככתנן, דברי רבי יסידס, רבי יוםי מומר, ומתר כמן רבוע
- נְמוּשְׁה (ישעיה מת, ד): (2) ממנו חחיין קרנוחיו. שלא יעשס לנדס וימברס בו: וצפיח אוחו נחושח. לכפר על עוות מלת, שנאמת ומָלָמַך
- (3) סירוחיו. כמין יוכום: לדשנו. לסמיר דשנולמוכס, והוא שמרגס אונקלום לָמִמְפַּי קַמְמֵיּשּ, לפפות הדשך למוכס, כי

- אַרְבַּעַ שַּבְּעָה נְחִשֶּׁה עַלְ אַרְבָּע מִצְּרְהָא אַרְבַּע עִוְקָוֹ דְּנְחָשָׁא
- ער הַצָּי הַמִּוְבָּח: ַ הַמִּוְבֶּחַ מִלְּמְטְּה וְהַוְּתָּה הַנְּשֶׁת דְּעַּרְבְּחָא , וְנְתַּחֲה אַּתְּה תַּחַת פַרְפָּב וְתִּמֵּין יָתַה תְּחִוֹת סֹיבִיבְא
- אָטָם נֹאָמָּנִי אָטָם נֹאָמָּנִי: ⁹ וֹמֹמֻּוֹטַ כֹּצִּים לַמִּוֹבְּטַ כַּצִּי מַצֵּי
- けるがに とびに הַבּּהְים עַּלְ־שְׁתֵּי צַּלְעָה הַמִּוְבֶּח וִיהוֹן צֵרִיהִיּא עַל הְרֵין סְטְרֵי

- מל אַרְבְּעָא סִמְרוֹהִי: וֹמֹמִּגִים מֹלְ_עַבְּׁמָּע מִבּּגַעִמָּא צַּנָּטְמָא וַעַמְּבִּגַע מַלְ וְעְשְׁיִהְ כִּוְ מִכְבְּּרְ מַמְּשֵׁת וְנָשֶׁר וְתַשְׁר וְתַעָּב וְתַבְּר בִיה סְרָדְא מּוּבְר
- מְצְּלְנִית מָלְבִּיה מָלְבִּיה מָלְבִּיה מִלְבִּיה מִי ならしょ
- נְתְּהֵוֹ נְתְשָׁא: אַריהי דְאָעִי שִׁמִין וָהָהָפּי נטהביר אַריהיא למדקהא
- מֹוַבֹּנוֹא בֹּמֹמֹלְ זָנוֹנִיבּי ע פּוּלְאֵ אָטַ פַּגַּיִינִ פַּמְּבָּעָהְיוֹ וְהָיִנִי בְּעִּבְּעָהְיוֹ וְהָיִנִי בְּעִּוְקְהָאִי וְהָיִנִי בְּעִּוְקְהָאִי

- brazen rings in the four corners upon the net shalt thou make four 4 grating of network of brass; and And thou shalt make for it a
- the net may reach halfway up the s ledge round the altar beneath, that And thou shalt put it under the
- overlay them with brass. altar, staves of acacia-wood, and And thou shalt make staves for the
- in bearing it. be upon the two sides of the altar, 7 into the rings, and the staves shall And the staves thereof shall be put

אם ממקומה, וכן סַיִּמַמֶּה אִישׁ אָשׁ בְּמִיקוֹ (משלי ו, כו): לכל כליו. כמו כל כליו: המובח לשאחם על מובח הפנימי לקערם, ועל שם חחייםן קרויים מחחוח, כמו לקפוח שש מיקוד (ישעיה ל, יד), לשון שאיבח שיסא ממסר שריפאן, וצלע"ו קרולינ"ש וצלשון אכמיס לנוריות: - ומחחוחיו. - בית קצול יש להס, ליעול בהן גחליס מן בסס דס הובחים: - ומזרגוחיו. - כמין אונקליום כפופיס, ומכה בהם בבשר ונחחבים בו, ומחהפכין בהן על גחלי המערכה כמרגומו, מגרפות שנועל בסס סדשן, וסן כמין כמוי קדרס של ממכת דק, ולו בית יד, ובלע"ו וידי"ל 👚 וצוד־קוחיו. - לקבל מַמְבֶּן (ישעי'פב, י), הפירו אַבניה, וכן וַיְשִוְקָהוּ וַיִפְקְלָהוּ (שם ה, ב). אף כאן לדשנו להפיר דשנו, ובלע"ו אדשלדר"יר ויעיו. שעיפיה. וכמוסו וְזֶה סְפַׁמֵּכֹון עַבְּמֹו (ירמיה נ, יו), שבר עלמיו. וכמוסו וַיִּמְקַלְסוּ צְּמַבְנָיס (מלכיס־ה כה, יג), וחלופו שַקּלוּ ג), ומלופו, וּבְּבֶל מְּבוּסְׁמִי מָשְׁבֵּשׁ (שֹס לֹחֹ, יג). וכמוסו בִּמְשָׁבֶּי (פֹרִיֶּס (ישעיס יו, ו), ומלופו מָמָשָף פַּחֹרֶס (שֹס י, לג), מפשמ יש מלוח בלשון עברים מלה המה מהחלפה בפחרון, לשמש בנין וסחירה כמו וַ מַּשְׁרֶשׁ שֶׁרֶשׁ (ההלים פּ, י), בַּוֹיל מַשְׁרִישׁ (חֿירִבּ הָ

- וכס פמרונו, ועשימ לו מכצר נמושמ מעשס רשמ: (+) מכבר. לשון כברס שקורין קריבל"ש (זיעב) כמין לבוש עשוילו למובת, עשוי חורין חורין כמין רשת, ומקרל זס מסורם,
- ווס שסיס מובדל מן סמובח מלא סחומ, במסכם ובחיס (סב:) למדנוס מן סמקרא: ממום קוממו. ולדברי האומר דברים ככמבן, ג' אמום קוממו, לא היה אורך הכבש אלא י' אמום, כך מלאמי במשנה מ"ע מדום, בדרום המובח, מובדל מן המובח מלא חוע השערה, ורגליו מגיעין עד אמה סמוך לקלעי החלר שבדרום, כדברי האומר יי כך שנינו במכילחם (בחדש פי"ם). ומובח הדמה הום מובח הנחשח, שהיו ממלחין חללו הדמה במקום חנייחן, והכבש היה שמענו בפרשת מובת אדמה מעשה לי, ולא מעלה במעלות, לא מעשה לו מעלות בכבש שלו אלא כבש חלק, למדנו שהיה לו כבש. ורנגדו עשו למובה ביה עולמים, דוגמה הומ השקרה בהמלעו. ורבש שהיו עולין בו, אף על פי שלה פירשו בענין זה, כבר רחבו עד חלי המובח, נמלא שהמכבר רחב אמה, והוא היה סימן לחלי גבהו, להבדיל בין דמים העליונים לדמים המחחונים, מממיו, ומירך סממרך, מרי סוי, מד לנוי, ומד לכסנים דלא ישמרגו, זס שבדופן לנוי סיס, וממממיו סלבישו סמכבר, וסגיע שמי אמות הללו קרויים כרכוב. ודקדקנו שם, והכתיב תחת כרכוב המובח מלמעה, למדנו שהכרכוב בדפנו הוא ולבוש המכבר מקרנומיו, וכן שנינו בובחים (סב.), איזסו כרכוב, בין קרן לקרן, וסיס רוחב אמס ולפנים מסן אמס של סלוך רגלי סכסנים, אני מקיים ושלש אמות קומתו, משפח סובב ולמעלה, אבל סובב להלוך הכהנים, לא היה למזבת הנחשת, אלא על ראשו לפנים שביבו, וסים רחבו אמס בדפנו לנוי, וסוא לסוף שלש (ס"א שש) אמות של גבסו, כדברי סאומר גבסו פי שנים כארכו, סא מס כלי ען, כל שעמיד לשוף ולכרכב, וסוא כמו שעושין חרילין עגולין בקרשי דפני סמיבוח וספסלי סען, אף למובח עשה חריך (a) כרכב המובח. מובג, כל דבר המקיף פגיב בעגול קרוי כרכב, כמו ששנינו בהכל שוחמין (חולין כה.), אלו הן גולמי
- (√) בשבעות. בארבע מבעות שנעשו למכבר:

جْل بَيْرَهُه: (٥)

בְּהָר בְּמָא דְּאַהָּוִי יְהָדִּ בְּטִירָאַ כֵּן יְעְבְּרֵּוֹ: אָעַוֹ הַלְּיל לוּהִין הַעָּבֶּיד יָהַיה

in the mount, so shall they make it. 8 make it; as it hath been shown thee Hollow with planks shalt thou

: בַּוֹבֵׁאָבַׁו वृष्ट्रीत व्रश्नेत द्वर्षत श्रेट्री देवश्वेत שביעי בגרב הוקונה קלעים להצר שיש קרוה עיבר דרוקא סרדי

אַמָּגוֹ אַנְרַכָּא לָרַנִּיהָא הַבָּא: לְבְרְקְא דְבוּץ שְׁזִיר מָאָה لْمُشِينَ אُنِ لَامِّدِ لَاظِمُخُلَّا لِأَفَكُنِ لِنُمُحَيِّدِ ثِن يُدِن مَمْخَتُهُ

hundred cubits long for one side. for the court of fine twined linen a southward there shall be hangings o the tabernacle: for the south side And thou shalt make the court of

تَلَمُكَانُهُ وَيُعَالِمُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّ מְּמְרִים נְתְשָׁת נְוֹיִ הַעַּמְרֵים עַּקְרִים עַּקְרִים נְתְּשָׁת נְוֹיִ עַמְּנִרִיִּא וֹתְנִילִיתְי

וכבושיהון בסף: لْغَلَدَيْتِ لَمَعَيْدِينِ مُفْدِيا لَفِقْدَيْدِيا

their fillets shall be of silver. brass; the hooks of the pillars and 10 twenty, and their sockets twenty, of And the pillars thereof shall be

تُمَوَّدُ وَ يَتُمُكِّرُ وَ يُولِدُ لَا يُمْكِّرُ لِيَا اللَّهِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ إهريته والمر بالهر بين أبابها يدفقه الهابية المحافة المراها מַאָּע אַבוּ וֹהמִבוֹ הֹמָבוּ ם וֹכֹן לִפְאַׁט אָפוּוֹן בַּאֲבֵוֹב לַלְמָנִם וֹכֹן לְבוּנִם אַפּוּנָא בַאוּבַכָּא

: ياهَ يُ משרין וְסְמְבִיהוֹן סְבְּבֵי מְאָב אִינְבְּא וְעַמִּידְוָבִי

pillars and their fillets of silver. twenty, of brass; the hooks of the thereof twenty, and their sockets hundred cubits long, and the pillars length there shall be hangings a And likewise for the north side in

נאַבנים הַּמָּבני: קַמִּשְׁיִם אַמְּדִ עַמָּדִיהָם עַשְּׁרָּה ألبت كتاقب خفةت أو ظخمُنه الوائدُيّ

מַמוליס מַבוּשִׁיס (שופּמיס ימ, י), מרגומו משוקיס:

מַשְׁרָא: ממודועון ממלא וסמכועון תהולא סבוו שמהו אמון

their sockets ten. fifty cubits: their pillars ten, and 12 the west side shall be hangings of And for the breadth of the court on

מְּנְרֶהְתְּ הַמְּמֶּה צַּמֶּה: מֹבְנְהָא הַמָּמִתוֹ אַמִּנוֹ: east side eastward shall be fifty And the breadth of the court on the same and a frequencial transfer of the court on the same and a frequencial transfer of the court on the same and a frequencial transfer of the same and transfer of the same and a frequencial transfer of the same and

- (8) ובוב לוחות. כמרגומו הַלִּיל לוּהִין, לוחות עלי שמיס מכל לד וסחלל בחמלע, ולח יסח כולו עץ חחד, שיסח עביי ס'
- (9) קלעים. עשויין כמין קלעי ספינה נקבים נקבים, מעשה קליעה ולה מעשה הורג, ומרגומו שְרָדִין כמרגומו של מכבר אמום על ס' אמום, כמין **פדן:**
- יודע אס על פני כולן, אס בראשס, ואס באמלעס, אך יודע אני שחשוק לשון חגורס, שכך מלינו בפילגש בגבעס, ועמו לֶמֶד קומם מחילום סחלר: ווי העמודים. סס סחונקליום: והשוקיהם. מוקפום סיו סעמודיס בחומי כמף סביב, וחייים כאשו וקוף למעלה וכאשו אחד מקוע בעמוד, כאומן שעושין להליב דלמומ שקורין גונוי"ש, ורחב הקלע מלוי מלמטה, והיא וכוכך שפח הקלע סביביו במימרים כנגד כל עמוד ועמוד, ומולה הקונדם דרך מבעתו באונקליות שבעמוד העשוי כמין וי"ו, וסעמודים מקועין למוכן, סיס עושה כמין קונדסין שקורין פלה"ב, מרכן ו' מפחים ורחבן ג', ומבעם נחשם קבוע בו באמלעו, (10) ועמודיו עשרים. חמש אמוח בין עמוד לעמוד: ואדניהם. של העמודים נחשח, האדנים על הארן, סממורגס קַבְדָח לפּי שסן מנוקבין ככברס: לפאה האחח. כל סרומ קרוי פחס:
- הפתח בנתים כ' המה, וזהו שנהמה ולְשַׁעַר הֶּמְבֶר שֶׁמְבֶר שֶׁמְבָר שָׁמְבָר שָׁמְבַר יִילון לממך כנגד הפתח, כ' המה הרך כרוחב הפתח: לא היו סמומים כולם בקלעים, לפי ששם הפתח, אלא ע"ו אמה קלעים לכתף הפתח מכאן, וכן לכתף השנית, נשאר רחב תלל פניס, ומערב קרוי אחרר, כמו דחרגס אונקלום סַיַּס סָאַמַלון (דבריס יא, כד), ימא מערבא: חמשים אמה. אומן נ' אמק (EI) לפאח קדמה מזרחה. פני סמורם קרוי קדס, לשון פניס, ממור, לשון ממריס, לפיכך סמורם קרוי קדס שסום

لَمُلَدُنيُٰتِ شِكِيُّتِكِ: حاثاك تَلُتُمْ مُشِدَد هَفْد كَارَمُنا تَلْقَيْم مُشِدً، هَفِيا

שָׁלְשָּׁר לְמִבְּרָא מַמִּנִדִירוֹן

their pillars three, and their sockets 14 the gate] shall be fifteen cubits: To shis ano and rot sanignan adT

إلاَّلَالَاتِ شِكِيُّكُ اللَّهُ الْعَلَالَةِ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ا וֹסְמֶכֵּיהוֹן הַּלְתָא: שָׁלשָּׁה סְרָדִין עַמּוּדִיהוֹן はくはぬ أرختا بيهزي يتقم مُمُيِّا برُمَدُنه فأثنه يَقيم مُمُتِي

pillars three, and their sockets three. ri hangings of fifteen cubits: their And for the other side shall be

<u> ۲۵ څڼ</u>ړ: ₫ĠŢ'ŢĠ שְׁנֵי וְשִׁשְׁ מִשְׁיִוֹר מִנְּשִׁר רְקֵם יְחִוֹרִי וּבוּץ שְׁיִיר עֹנְבָּר צִּיִּיר סּ אַפֶּּע שַׁכְּבֶּע וֹאַבְּלָּמָן וֹעוָכַזֹּמִע אַפּוּן בַעַבַּלָא וֹאַבַּוּוֹלָא וּאַבַת بَرْمِمَد تَانَجَد مُقُكِّا مُمْثِدُت بَرْنَدَم يُدُنِهِ فَدُوٰء مُمْدِياً

ÜÜÄL

אַרְבְּעָה וְאַרְנֵיהָם עַּמּיּבִיהוֹן אַרְבָּעָא וְסְמָבֵיהוֹן

and their sockets four. weaver in colours: their pillars four, twined linen, the work of the and purple, and scarlet, and fine be a screen of twenty cubits, of blue, And for the gate of the court shall

نَعَلَدُنثُات دُناهُن: מפמיר

444.□

بْمُثِرِينِا بَيْنَهُمْ: מְחִשְּקֵים בְּסֶף נְנֵיהָם בְּסֶף מְכוּבְשִׁין בְּסֵף נְנֵיהוֹן בְּסֵף סְבִּיבַ בָּלְ עַּמִּיּבִי דְּרְתָא סְחוֹר סְחוֹר

sockets of brass. their hooks of silver, and their 17 about shall be filleted with silver; All the pillars of the court round

thwn: אַפֿוני הֹה כֹּהֹוֹב וֹאַבְנִינִם ್ ಗ್ರಭ್ಯಗಿ ಕಗ್ಗಳ್ಳುಗಿ ಗ್ರಭ್ಯಗಿ ಗ್ರಭ್ಯಗಿ אַבוּב ביוֹבוֹב באַב באַפֿע וֹנְיַטִרו אַנְבֹפָא בַּבְנַנִישׁאַ מֹאַנַ אַמָּנוֹ

מּוּיר וְסְמְבֵיהוֹן דְּנְחָשָׁא: וְרוּמָא חֲמֵוֹשׁ אַמִּוּן דְּבוּץ 口はない

their sockets of brass. five cubits, of fine twined linen, and fifty every where, and the height 18 hundred cubits, and the breadth

The length of the court shall be a

(០) ដ្ឋាយ៉ូក្នុះ ٥٠ לכַלְ בַּלָג עַמָּאָבְּוֹ דַּכִּץ הַבָּע הַבָּע בַּיִּ

בְרְהָא בִּנְהָשָא: وطرطره لَكُمْ -نَتَابِكُنا لَكُمْ -نَكُلُبِكَ لَالْقَلَابِ قَدَمُ ثَالِدَكُمْ فَقِينَا، لَكُمْ فَقَد

pins of the court, shall be of brass. and all the pins thereof, and all the 19 tabernacle in all the service thereof, All the instruments of the

- למסך, סרי יי עמודיס למורח כנגד יי למערב: שמוד שסוא מן סג' שבמוכח ס'אמוח, וממנו לשני חמש אמוח, ומן השני לשלישי חמש אמוח, וכן לכחף השניח, וארבעה עמודי ס (14) ענודיהם שלשה. ממש אמות בין עמוד לעמוד, בין עמוד שבראש הדרוס סעומד במקלוע דרומית מורחית, עד
- נאמר ווין ומשוקים ואדני נמשם, לכך בא ולמד כאן: (TI) כל עמודי החצר סביב וגרי. לפי שלא פירש וויין ומשוקים ואדני נמשת אלא ללפון ולדרום, אבל למורת ולמערב לא
- ממר סיו. כך נרמס בעיני שלכך מזר ושנמן: ואדניהם גחושה. לסביא אדני סמפך, שלא האמר לא נאמרו אדני נחושה אלא לעמודי סקלעיס, אבל אדני סמפך של מין למערב, וחמשים על חמשים חלר לפניו (עירובין כג:): וקומה המש אמוח. גובה מחילות החלר, והוא רוחב הקלעים: ורחב המשכן עשר אמוח באמלע רוחב החלר, נמלאו לו עשרים אמה ריוח ללפון ולדרום מן קלעי החלר ליריעוח המשכן, וכן בְּלוּ בּממשׁים ספּנימיס, וכלס אַככו למוף ל', נמלאו כ' אמס ריוח לאחוריו בין סקלעיס שבמערב ליריעוח של אחורי סמשכן, מכובעת חמשים על חמשים, שהמשכן הרכו שלשים ורחבו עשר, העמיד מורח פתחו בשפת נ' החינונים של הורך החנר, נמנהו (18) ארך החצר. סלפון וסדרוס שמן סמורם למערב מאס באמס: ורחב חמשים בחמשים. מלר שבמורם סימס
- נמושם עשויין ליריעום האהל ולקלעי החלר, קשורים במיחרים פביב פביב בשפוליהן, כדי שלא חהא הרוח מגביהחן, ואיני (19) לכל כלי המשכן. שסיו לריכין לסקמסו ולסורדסו, כגון מקצוס לסקוע יסדוס ועמודיס: יחדוח. כמין גגרי

Hodesh that is not Shabbat Shekalim, the Maftir and Haftara are on page 233. Rosh Hodesh on page 233. For Shabbat Zachor the mastir and Hastara are on page 240. On Rosh read as before but combine the 6th and 7th aliyot from the parsha, and read the 7th aliya for Shabbat page 1515, and the Haftara is the special Haftara on page 238. When Shabbat Shekalim is Rosh Hodesh, The Haftarah is I Kings 5:26 – 6:13 on page 221. On Shabbat Shekalim, Maftir is Exodus 30:11 – 16 on

حَقَٰאُبِد خُدَةًخُينَ تُد فَقُرْبِ: כא וֹנְלַּטְוּ אֵבֶּנִיף שָׁמֵּן זָנִים זָּדְ כִּטִינִים منح إياضًا مِعِيرًا هِمَا جِيرٍ إِنْ لِهُمَا مِوجَالًا بِمَ جِيدً إِنْ لِهِمَا مِوجَالًا بِمَا جِيدًا بَقْتِهِ

בוציניא הדירא: בּטׁנִאָּא לְאַנְטִבָּא לְאַבְלַאַא

continually. the light, to cause a lamp to burn unto thee pure olive oil beaten for children of Israel, that they bring And thou shalt command the

In the tent of meeting, without the

מֹאֵׁט בֹּנֹג וֹמִּבְאֵב: (ס) לפְּנֵי יְהְנְיִה חַפְּת עּוֹלָם לְדַרִיֹּם אַבְבַּן יִבְּנָיו מִמְּבַר מַגַבַּפַב אַטֶּר עַל־הָעַהָה יַעֲרֹךְ אֹהוֹ בְּאָהֶל מוֹעֵּדְ מִחוֹיץ לַפַּוֹרֶכֶת

إَهِمُ مِن مَكِيدً هُمُ هُم هُيَالًا

לום גלם לגביעון מן לני מנממא מג מפוא פוב מ יַמַיה צַּהַרֹן וּבְנוֹהִי ムダードイグス **QULICA** ドなく ははにゃ ブバグ

בני אַבַרן: נאַטַ לַבוּר לָנָמָף יָת אַהַרֹן

ַּנְרֶב נַאֲבִירוּא אֶלְמָּזָר וְאִיחָטֶר نَشِلَةُ لِمُشْهُ كُلُمُ لَا يُعْلَىٰ لِمُثَالِياً אַרוּך וְיָת בְּנוֹהִי עִּמִיה מִגּוֹ בְנֵי

אַנוֹג לְכָבוֹג וּלְנִפְאָנִני:

بإلايشخلة: %⊓rF ختيش

ZZŁMIULE ZÁĠÁX خِجْم لَـٰمَمْخِينِي مَقٰدِيا دِينَ וֹאַטַ טַמַבְּיַלְ מַם כַּלְ חַכִּימִי

> Abihu, Eleazar and Ithamar, office, even Aaron, Nadab and s'issire unto Me in the priest's children of Israel, that they may with him, from among the Aaron thy brother, and his sons And bring thou near unto thee the children of Israel. To Ilshed edt no snoitsreneg tiedt be a statute for ever throughout morning before the Lord; it shall order, to burn from evening to 21 Aaron and his sons shall set it in veil which is before the testimony,

ΙΙΙΛΧΧ

נאֹבוניא אֹלְהֹזֹר וֹאִיטִמֹר בֹּדֹנ نهٰدۃٰح ڂڂڷڗؠڂ؞؆ڎۑٳ ڋڎؚڐ אַנְיִרְ וְאָתִיבְּנְיִנִי אָתַּוֹ מִתְּיִּרְ בְּנֵינִ

الماتلة

ݣݼݨݻݙݐݣݷݔ لمهد هدحنت هتنا خطيهب ַ גֶּב אַּמָּׁר מִלָּאָטָיִוּ רַוּיַח חַבְּמָּוֹר וֹאַטְּׁע שַּׁבַבּׁעְ אָּכְ כַּבְעַנַכֹּמִּג

that they make Aaron's garments filled with the spirit of wisdom, are wise-hearted, whom I have And thou shalt speak unto all that

office. minister unto Me in the priest's to sanctify him, that he may

for splendour and for beauty.

And thou shalt make holy

Aaron's sons.

garments for Aaron thy brother,

שסס מקועין בארץ, לכך נקראו ימדומ, ומקרא זס מסייעני, אֹבֶל צַל יִפְעַן צַל יִפַע יָמֵדְמָיו לְגָצַת (ישעיס לג, כ): יודע אס ממובין בארך, או קשורין ומלויין וכובדן מכביד שפולי סיריעות שלא ינועו ברוח, ואומר אני, ששמן מוכיח עליסס

לשבת סומ: במנחח חביחין נאמר חמיד (ויקרא ו, יג), ואינה אלא עַםַלִּיסָה בַּבֹּקֶר וּעַםַלִּיסָה בָּעָבָב, אבל חמיד האמור בלחם הפנים, משבח (שבת כא.): - חבויד. - כל לילה ולילה קרוי תמיד, כמו שאתה אומר עלת שָמִיד (במדבר כת, ו), ואינה אלא מיום ליום. ורן וכשר למנחום, שנאמר כחים למאור, ולא כחים למנחום: " להעלוח גור חמיד. מדליק עד שחסא שלהצם עולה מאליה מומנן ברימים, כדי שלא יהא בו שמרים, ואחר שהוליא מפה ראשונה, מכנימן לרימים ומומנן, והשמן השני פסול למנורה (02) זך. בלי שמריס, כמו ששנינו במנחות (פו.), מגרגרו בראש הזית ורו: בחיח. הזיתים היה כותש במכתשת ואינו

שלילומ, ואם יומר אין בכך כלום: (IS) מערב עד בוקר. מן לס מדמס שמסא דולקם מערב ועד בוקר, ושיערו מכמיס חלי לוג ללילי עבמ סארוכין, וכן לכל

(I) ואחה הקרב אליך. לאחר שחגמור מלאכח סמשכן:

كَمْلَالًا مُلْلًا يَكْكُرُهُ فَيُولِي خُرِينًا מֹלְנְפָׁנִי וֹאַבְנָיֹם וֹתְּמָוּ בִּנִבוּ ַלֵבְיָם + ואֵפוּד וּמִמְיל וּכְתָּנָת תַּשְׁבֵּץ إنْجُوْا الْجِزِبُ الْ يُؤْلِدُ الْعُوْالِ الْجُوْالِ الْجُوْالِ

שִּלְגַּע עַמְּלָּג וֹאָע_עַמֶּמָ: (פּ) עַשְׁכֹּלְע וֹאָעַרַעַּאָּנִינִיּן וֹאָעַר עַבְּלָא וֹנִע אַנְלָּוֹלָא וֹנִע אָבַת וְהַם יִקְחָוּ אָת־הַזְּהָב וְאָת־ וְאָנוּן יִפְּבוּן יָת צַהְבָּא וְיָת

त्रृष्ट्रा प्राप्ति । נאבלקו שולמה אלי ושש משור הכלא וארגונא צבע והירי לְּיִי וְעְשִׂיִּ אֶתְרְהְאֵפְּׁרְ זְּהְבְר הְבֶּלֶת וְיַעְבְּרִיוּן יָת אִיפּוֹדָא דַּהְבָּא

> لَحْدُرَبُدُ، كُمْقُمُهُ كُلُمُّنَا: ムデジン **%**⊓₽ بتجزيرا iidenil څ⊏نۿڔ لخكناخدا מַבמָּגֹּו מאנפו 口に分ける 「沒「ほ「ブダ にはなられ ٢٠٤٩ ムロニュニュ

זְהורִי וְיָה בּוּצָא:

ובוא שויר עובֶר אוּמָן:

the priest's office. that he may minister unto Me in for Aaron thy brother, and his sons, and they shall make holy garments chequer work, a mitre, and a girdle; 4 an ephod, and a robe, and a tunic of they shall make: a breastplate, and And these are the garments which

scarlet, and the fine linen. the blue, and the purple, and the And they shall take the gold, and

the skilful workman. and fine twined linen, the work of 6 gold, of blue, and purple, scarlet, And they shall make the ephod of

- εζα"1 (3) לקדשו לכחנו לי. לקדשו להכנימו בכהונה על ידי הבגדים, שיהה כהן לי, ולשון כהונה שירות הוה, שומריה"ה
- המקודשם לשמי יעשו אומס: לבישמן, ויִפַן עָלְיי טָׁמ סַבְּּמֹנֶת וַיַּמְגֹר מֹמוּ בְּסַבְּגֵע וַיַּלְבֵּשׁ מֹמוּ טָּת סַמְעִיל וַיִּפֵן עָלְיי טָת סָבַּמֹנֶת וַיַּמְגִר מֹמוּ בְּסַבְּגֵע וַיַּלְבֵּשׁ מֹמוּ טָת סַמְעִיל וַיִּפֵן עָלְיי טָת סָבַּמֹנֶת וַיַּמְגִר מֹמוּ בְּסַבְּגֵע וַיִּלְבֵּשׁ מֹמוּ מָת סַמְעָיל וַיִּפֵּן עָלִיי טָת סָבָּמֹנֶת וַיַּמְגִּר מֹמוּ בְּסַבְּגֵע וַיִּלְבִּשׁ ומחרגמינן פּוֹבְּטָין (עיין יומח כה.): ואבנט. היה חגורה על הכחונת, והחפוד חגורה על המעיל, כמו שמלינו בקדר שְׁבְּבְ, ובּלֹש"ו קורפֿין אומו קשמונ"ש – מצופה. - כמין כיפּח כובע שקורין קופי"א, שהרי במקום אחר קורא להם מגבעות, סס כמין גומום סעשויים במכשימי זסב למושב קביעה אבניס מובוה ומרגלייה, כמו שנאמר באבני סאפוד מָשַּבֹּה מִשְׁבְּצֹוֹה כמין חלוק, וכן סכחונת, אלא שסכחונת סמוך לבשכו, ומעיל קרוי חלוק סעליון: - חשבץ. - עשויין משבלום לנוי, והמשבלות מעילין, פַּרְדּוּמִין, במעשס ממר ממר מורם מבשלוס, פִי בַן מִּלְבַּשְׁנְבְּנֹוּת סַמֶּלֶךְ סַבְּּמוּלֹם מְעִילִים (שמומל־בּיג, יה): ומעיל. הומ קבועום בו. ועוד אומר לי לבי, שיש ראים שהוא מין לבוש, שחרגם יונתן ודוד חגור אפוד בד, פַרְדוּע דְּבּוּץ, וחרגם כמו כן של מעה קרוי אפוד, על שם שאופדו ומקשמו בו, כמו שנאמר ויאפד לו בו (שם), והחשב הוא חגור שלמעלה הימנו, והכחפות שהרי נאמר שמי כתפות האפוד, למדנו שהאפוד שם לבד, והכתפות שם לבד, והחשב שם לבד. לכך אני אומר שעל שם המינר פֻפוּדָפֿ, למדנו שהחשב הוא החגור, והאפוד שה תכשיט לבדו. ואי אפשר לומר שעל שה שהי הכחפות שבו הוא קרוי אפוד, מגורה לבדה, שהרי נאמר וַיִּמֵּן עְּלֶיו שָׁמ קאפֹד (ויקרא מ, ז) ואחר כך וַיַּמְגֹר אֹמוּ בְּמֵשֶׁב קַמֵּפֹד (שם), וחרגם אונקלום בְּמֶתִין מעשהו מלמטה, שנאמר וְדָוִד מְגוּר אָפּוֹד בְּד (שמואל־ב ו, יד), למדנו שהאפוד חגורה היא. ואי אפשר לומר שאין בו אלא לי שסוא חגור לו מאחוריו, רחבו כרוחב גב איש, כמין סינר שקורין פורלי"נט שחוגרות שַשְׁרוֹח כשרוכנות על הסוסים, כך (+) חושן. מכשיע כנגד סלב: ואפוד. לא שמעתי (שסוא לבוש)ולא מלאתי בבריימא פירוש מבנימו, ולבי אומר
- (a) והם יקחו. מומס מכמי לצ שיעשו סבגדיס, יקבלו מן סממנדביס את סוסב ואת סמכלם, לעשות מקן את סבגדיס:
- מבעות בשני קלות החשן בתחתיתו, וכנגדס שתי מבעות בשתי כתפות האפוד תלמעה, בראשו התחתון המחובר בחשב, מבעות שני כאשי השרשכום השמאלים מקועין במשבלום שבכמף שמאל, נמלא החשן חלוי במשבלום האפוד על לבו מלפניו, ועוד שמי בשמי עבעות שבתשן בשני קצום רחבו סעליון, אחם לימין ואחם לשמאל, ושני ראשי השרשרום מקועים במשבצות לימין, וכן קבועום בהם, אחם על כחף ימין ואחם על כחף שמאל, והמשבלום נחונום בראשיהם לפני כחפיו, ושחי עבוחות הוהב חחובות ששריום ממין האפוד, ארוכוח כדי שיעור לוקפן אלל לוארו מכאן ומכאן, ונקפלוח לפניו למטה מכחפיו מעט, ואבני השהם . אמם לימין ואמם לשמאל, מאמורי הכהן לשני קצום רמצו של סינר, וכשווקפן עומדום לו על שני כמפיו, והן כמין שמי רצועום שקביר, וסמשב ממובר ברמשו על פני רמבו מעשס מורג, וממריך לכמן ולכמן כדי לסקיף ולמגור בו, וסכמפום ממוברום במשב, מינר של נשיס רוכצום מומיס, ומוגר אומו מאמוריו כנגד לצו למעס מאליליו, רמצו כמדק רומצ גצו של אדס ויומר, ומגיע עד בלרופן, לכך אני כוחב מעשיסס כמוח שסוא, למען ירוך סקורא בו, ואחר כך אפרש על סדר סמקראוח. סאפוד עשוי כמין (6) ועשר אח האפוד. אם באמי לפרש מעשה האפוד והחשן על סדר המקראות, הרי פירושן פרקים וישגה הקורא

אָבַ הָּוֹנָ לַגִּוְטָׁנִוּ וְטִבַּׁבִּי ק שְׁתַּיִי בְתַפָּׁת חְבְרֹת יְחְנֶת־לֶּוֹ מְּבֵין כִּחָפִין מְלְפָפָן יְהוֹן לֵיה

لْشِم فَمُثَاد: שׁכֹּבֹע וֹאַבׁוֹלֹוֹ וֹטוִלָמַע הָּנִוּ וְחַמֶּב אֲפַּבוּתוֹ אֲמֶוֹר

מַּלְ הַאָּבוֹ הַאָּנִית כָּתוּלָדְהָם: توقير والإلال والمرابط والمرابع المرابع מהפלות זְבַוֹר שַנְּשָׁר אַנָּם: מַּגְ מִּמְעַ בּוֹנֹ וֹמִּבְאַגְ מִסַבָּע " חֹהָם הְפַּתַּחֹ צֶּת־שֶׁתֵּי הְצֵּבְנִים חָרַשַּׁ אֶבֶן

מכ שביו סטריהי ויהלפר:

שַכֹּלָא וֹאַבֹּנוֹלָא וּאַבֿת וַבוְבִּי בְּעִבְרֵיה מִנֵּיה יָהָי דַּהְקְבָּא تنظربك

עַביהָם שָׁמְוֹת בָּנֵי וְהִגְלוֹף עַבֵּיהוֹן שְׁמָהָת בָּנֵי אַבֹנִי מַעַם וֹעַפַּר זִע עַּבִּעוֹן אַבֹנִי בוּבַלָּא

خىبىخىنىدىد: בּאַמִּשׁאַרוּ עַל אַבְּנָא הָנְיִוּיִהָא ונת שְּׁמְבַּע שׁמָא משְמְדָהָרוֹן עַל אַבָּנָא

עַעָּבֶיר יָהָהוֹן: نَّمُلُعُمْ فَمَقَامًا فَلَقَٰمُ لَا لَيْكِ שַּׁבְשָּׁלְנִיֹּא מַכְ מָּמְעִינִי בּוֹנִי מפובה פילבו במופא שינבוו וע מולע אומו אלו מלא כשכ

> it may be joined together. joined to the two ends thereof, that It shall have two shoulder-pieces

fine twined linen. blue, and purple, and scarlet, and do ,blog lo :509ig 9mss 911 lo bns it on, shall be like the work thereof which is upon it, wherewith to gird And the skilfully woven band,

names of the children of Israel: stones, and grave on them the And thou shalt take two onyx

according to their birth. remain on the other stone, 10 and the names of the six that six of their names on the one stone,

settings of gold. make them to be inclosed in the children of Israel; thou shalt To semen shi or gribroces, according to the names owr shalt thou engrave the two stone, like the engravings of a With the work of an engraver in

חושב. כבר פרשמי שסום מריגם שמי קירום שמין נורם שני עבריסס דומום זו לוו: וקלץ פמילים לעשום (אם פמילי הוהב) במוך המכלם ובמוך הארגמן וגוי, למדנו שמוט של והב שזור עם כל מין ומין: 👚 מעשה ו המר כך שוור אם כולם כאמד, נמלא מומן כפול כ"מ, וכן מפורש במם' יומא (עב.), ולמד מן המקרא הזה ויכקעו אם פמי הזהב ומומ של והב עם שש מומין של הרגמן, וכן במולעת שני, וכן בשש, שכל המינין מומן כפול ששה ומומ של והב עם כל המד והמד, בכל מוע ומוע. היו מרדדין את הוהב כמין עמים דקין, וקוללין פתילים מהם, ועווין אומן מוע של והב עם שש חועין של מכלת, למשב סאפוד, ולא יסא נדונבדל, סולך ומוור: זהב הכלה וארגמן והולעה שני ושש משזר. ממשס מיניס סללו שוורין המשך אל מול מבעות האפוד שוכבים זה על זה, ומרכמן בפתיל מכלת תחוב במבעות האפוד והחשך, שיהא תחתית החשך דבוק

- ספפרד יחבר אוחם במחע למעה בחשב, ולא יארגם עמו, אלא אורגם לבד ואחר כך מחברם: במקום זיעה, לא למעלה מאליליהם ולא לממה ממחניהם, אלא כנגד אליליהם: וחבר. הלפוד עם לומן שמי כמפומ רמבו אלא כנגד גבו של כהן, וגבהו עד כנגד האלילים שקורין קודי"ש, שנאמר לא יַהְגְּרִי בַּיָּיַע (ימוקאל מד, ימ), אין חוגרין וקופות וסולכות כנגד כתפיו, ושתי הבני שהם קבועות בהן, החת בכל החת: אל שני קצוחיו. הל כתבו של הפוד, שלה היה שנקפלום לפניו כנגד החוה, ועל ידי חבורן לעבעות החשן נאחוין מלפניו כנגד לבו שאין נופלם, כמו שמפורש בענין, והיו של כהן היו מחוברות בחשב שתי חתיכות כמין שתי רלועות רחבות, אחת כנגד כל כתף וכתף, וזוקפן על שתי כתפותיו עד (כ) שחי בחפוח וגוי. ספינר מלממס, ומשג סמפוד סים סמגורס, ולמודק לו מלמעלס דוגמם קינר סנשים, ומגגו
- יהיה. עמו יסיס ארוג, ולא יארגנו לבד וימברנו: סמגורס: במעשהו. כלריגם סמינר מעשס מושב ומחמשת מינין, כך לריגם סחשב מעשס חושב ומחמשת סמיניס: ממנד (8) וחשב אפרחו. ומגור שעל ידו, סוא מאפדו וממקנסו לכקן ומקשמו: אשר עליו. למעלה בשפם הפינר היא
- ובנימין מלא, שכן סוא כמוב במקוס מולדומו, כ"ס אומיות בכל אחת ואחת: (10) בחולדוחם. כסדר שנולדו, ראוצן שמעון לוי יסודה דן ונפחלי, על האחח, ועל השניה, גד אשר יששכר וצולן יוסף,
- (II) מעשה הרש אבן. מעשה אומן של הבנים. מרש זה, דבוק הוה למיבה שלהחריי, ולפיכך היה נקוד פתח במופו,

۲۱۹ (a) לְפְּנֵרְ יְהְנְהְ עַלְ־שְׁתֵּי כְחֵפֵּיו שְּטְּהְהְהְוֹן בֵּדָם יִיִ עַלְ הְּבִין וּשְׁבַאָּב וֹלַמָּאָ אַבַּבון אָּעַ_מִּמוּנִיִם בּי כֹּטִפָּׁע עֵאֶפֶּג אַבֹּוֹג וֹבֹּגְן לְבֹוֹג כַּטָפּ, אָפּוָגָא אַבֹּוֹ, בְּיִכֹּנִוֹא וֹמְּמִטֵּׁ אָנע_מִטֵּוּ בַאָּבֹנִים מֹּכ

ַבְּעָה עַלְר עַלְר עַלְיה (o) הַלָּע וֹלִעַנִיּע \$u_āLāLu 🔭 מְנְבֶּלְת פַּעֲשֶׁר אָטָם מַעֲשָׂר ישְׁמֵּי שַׁרְשְׁרֹת זְהָב מְהֹוֹר

المُم فَمُنَاكِ عَلَمُمُكِ عَلَيْهُ اللَّهِ عَلَيْهُ اللَّهُ عَلَيْهُ اللَّهُ عَلَيْهُ اللَّهُ عَلَيْهُ اللَّ שַׁכְּבִי וֹאַבוּלִּמָוֹ וֹטִיִבֹּמִּט חָּוֹי. ^{lpha} ਜੰਘੇਟ ਵ੍ਧੰਪੂਘ੍ਰਾਂ lphaਫ਼ੇr ਜੁਪੂਘ੍ਰਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਟ ្រុំជុំប្រ ប្រុំជ្ញា ប្រុំជុំជ្ញា ប្រុំជុំជ្ញា

י בְבְוּעַ יְהְיָהַ בְּבָּוּלְ זֶבֶה אָרְבָּי הְרִוּבָּעִ יְהָרִי בְּיִרְ הָּרִיבְּעִ יְהָיִי אַרְבָּיה בָּיִר

יבְרֶקת הַמִּיר הַצָּהָר: שורַים אָבֶן שור אָדָם פִּטְדָהֹ ומלאת בו מלאַם אָבו אַבְבָּמַנ

> כטפוני לעולבלא: ללני ישְׁרָאֵל וְיִשִּוּלְ אַנְּרָוֹ יָנִי וּנוֹמְהוֹי זְנוֹ מַנְמֵין אַבְנוֹא מָל

וַנַגַּבָּיִר מְרַמְּצָן דַּדְרַב:

מַל מְרַמְּצְּתְׁאַ: לבוקו וֹטשׁוּן זֹט שׁכּזֹא לּבוּקְמֹא מְטַבְּיִלְ מַהְבָּיִג וְטָבִין מִנְּבָּג נער הליו הדער דבי

: كارك: זְהורִי וּבוּץ שָּוִיר הַעָּבֵיר בֿעַלא טַכֹלא וֹאַבְעָּוֹנֹא וּגֹּבֿת להולב אופולא שהלבונוש וְנַיֹּהְבָּיִר חַמֵּן דִּינָא מִוְבָּר אִימָּן

וַזְרְתָא פּוּתְיֵיה:

نجُلُحًا فِلَدُم تِيد: סבבא פבמאיר סמקן ירקו אַבְבָּעָא סְדְרֵין דָאָבֶן שָבָא וֹטַהְּבֻׁיִם כֹּיה אַהְּלַמִּיִּט אַבֹּוֹא

> memorial. Lore upon his two shoulders for a shall bear their names before the the children of Israel; and Aaron ephod, to be stones of memorial for upon the shoulder-pieces of the And thou shalt put the two stones

And thou shalt make settings of

the settings. shalt put the wreathen chains on them, of wreathen work; and thou 14 plaited thread shalt thou make and two chains of pure gold; of

thou make it. scarlet, and fine twined linen, shalt gold, of blue, and purple, and the ephod thou shalt make it: of skilful workman; like the work of of judgment, the work of the And thou shalt make a breastplate

and a span the breadth thereof. toered in the the length thereof, Four-square it shall be and double:

be the first row; carnelian, topaz, and smaragd shall To work stones; four rows of stones: 2 tow of To egnittes ii ni tes ilsale nodi baA

במין גומא למדת סאבן, ומשקעה במשבלות, נמלאת המשבלת מובבת את האבן סביב, ומחבר המשבלות בכחפות האפוד: ניכר ומפורש: על שמוח. כמו נשמום: מסבוח משבצוח. מוקפות הלננים במשבלות והב, שעושה מושב הלגן בוהב הוחם. במרגומו פְּמַצּ מְפְּרֶשׁ פְּגְלֹף דְּשְׁוְמֵם, מרונים המומיים צמוכן, כמו שמורנין מוממי עצעום שהם לממום מגרום, כמצ וכן מְרַשׁ עַלִּיס נְשֶׁס קְן (ישעיס מד, יג), מרש של עליס. וכן מְרַשׁ בַּרְטֶל מַעַּלָד (שס יב), כל מלס דבוקיס ופתוחיס:

(SI) לזכרון. שיסא רואס סקב"ס את סשבעים כתובים לפניו, ויוכור לדקתם:

- פירושן: (EI) ועשיה משבצות. מיעוע משבלום שמיס, ולא פירש לך עמה בפרשה זו אלא מקלה לרכן, ובפרשה החשן גומר לך
- לך ואָם, לומר לך סמשבלום סללו יווקקו לך, לכשמעשם שרשרום מגבלום על סמשן, ממנס על סמשבלום סללו: - סמשן מוזר ומלוסו על עשיימן ועל קדיעומן, ולא נכמד כאן אלא לסודיעך מקלמ לורך סמשבלום שלוס לעשום עס סאפוד, וכמד שרשרום ולם לווחם קביעוםן, וחיץ מעשה האמור כמן לשון לווי, וחיץ ונסחה האמור כאן לשון לווי, חלה לשון עחיד, כי בפרשח כב:): ונחחה אח שרשרות. על ענומות סעשויות מעשס ענות על משגלות סללו. ולה זס סוה מקוס לווהת עשייתן על ולא מעשה נקבים וכפלים כאומן שעושין לבורות, אלא כאומן שעושין לְעַרְדַּמְּקָאוֹת שקורין אינשינשייר"ש (רוכפאם) (בילה (+1) שרשרות זהב. עלעלפות: מגבלות. למוף גצול המען העעה פותם: מעשה עבות. מעעה קליעת הומין,
- לשון ביכור דבריס, שמפרש ומברר דבריו: במעשה אפוד. מעשק מושב ומחמשת מינין: משמש ג'לשונות, דצרי טענות בעלי הדון, וגמר הדון, ועונש הדון, אם עונש מיתה אם עונש מכות אם עונש ממון, וזה משמש (EI) הושן משפט. שמכפר על קלקול סדין. דבר אחר משפע, שמברר דבריו וסבעחתו אמת, דרישנמ"ע בלע"ו שהמשפע
- מסמרכיו על כמפיו, ונקפלוס ויורדוח לפניו מעמ, וסחשן חלוי בסן בשרשרום ועבעוח, כמו שמפורש בענין: (16) זרח ארכו וזרח רחבו. כפול, ומוטל לו לפניו כנגד לבו, שנאמר וְקִיּיִּ עַל לֶבּ חֲבֵלוְ, מלוי בכחפוח האפוד הבאוח

بَوْجُلَامِ: 81 ן השיר השגי נפף ספיר ויהלם: וסררא הנגגא אומרגדיו שבויו

sapphire, and an emerald; and the second row a carbuncle, a

لْمَلْكُمْكِ: ⁶¹ וְעַמְּוָר תַּשְּׁלִישָׁוֹ לֻשֶּׁם שָּׁבֻוֹ וְסִרְּרָא הָלִיתְאָרוּ

מובלוא ומון מולא: كانظرار

agate, and an amethyst; and the third row a jacinth, an

בָּמָלוּאָמָם: إَنْهُظَا لِمُهَدِّمُونَ يُلْاتِ زِلْانَا الدَالِّاءِ الْعَدْمَانِ الْمُرْهَا الْمُرْهَا נְהַמּוּר הְרְבִישִׁי תַּרְשָׁישׁ נְשְׁהַם נִפְּרָבְא רְבִישְּאָה בְּרוּם יַשְּׂא

בֹּבְתַב וְבוּן בְּאַמֶּלְמִוּטִבוּוּ:

inclosed in gold in their settings. onyx, and a jasper; they shall be and the fourth row a beryl, and an

هُرِبِ فَالْأِيْرِا خِهْرٌ، مُهُدِ هُرُدِهِ: שְׁמְנְתָם פְּתּוּחֵי חוֹקם אֵישׁ עַל־ שְּטְהְהְהוֹן בְּתָב מְפְּרַשׁ בִּגְלָף ܕ ܢܘܪܫܪܝ ܩܩܪܩ ܩܩܪܩܢ ܩܪܩܢ ܩܪܩܢ ܩܪܩܢ ܩܪܩܢ ܩܪܩ٠

خنت، هَمِد مِخمَرا: בְּמִוֹלֵא יָבַר מַלְ מִּמִנִי וֹנִינִוֹן ְּוֹבְאֵבְנְיִם שַּׁבְּיָּיִנְ מַּלְ-שִּׁמְּׁע בַּׁנִיִּר וְאַבְּנִיִּא ִיהְוֹוֹן מַלְ שִׁמְּבִּע בַּנִי

they shall be for the twelve tribes. every one according to his name, like the engravings of a signet, twelve, according to their names; the names of the children of Israel,

And the stones shall be according to

מְצְּשֶׁר צְּבְתְ זְהָב מְהְוּר: בב וְשְׁמְיִם עַּלְ-הַהְשָׁמְן שַּׁרְשָׁת נַּבְלְת וְתַעַּבִּיִר עַל הוּשְׁנָא הִפִּין

ئەتر: מְתַּעַתְּלֶּבְ בְּּבְיבִי בְּבְרַבַּ 23 breastplate two rings of gold, and And thou shalt make upon the wreathen work of pure gold.

22 breastplate plaited chains of And thou shalt make upon the

مَح ِ مُثَرُ كُمُرِي يَانِمُ!: זְּנְיָב וְנְיַהַהְּ אָנַר־שְׁהֵי הַשַּבְעוֹת וּ لْمُهْرِثِ مَحِ تَنِيهُا هُنَا، مَخْمُرِنَ

דושָנָא: הולטא הכ טבון סהבי מולו בביר ויטוו זע סבטון וְנַהְבָּיִג הַלְ טִוּהְלָא טַבְמָּוֹ

ends of the breastplate. owt out the two rings on the two

הגַ הִשׁנִּ עַמְּבְּמִי אָבְ לַאַנִע הַבְ עַבְשׁנִוּ הּוֹלִעֹאַ בַּסִמְנֵי ג װְנְתַּמְּׁה אָת־שְׁמֵּי עֲבֹתָּה ְהַנְּהֶר וְהִמֵּין יָה מַרְמֵין גְּדִילֵן דִּדְהַב

rings at the ends of the breastplate. wreathen chains of gold on the two And thou shalt put the two

 (∇I) racks in i. at to tode and another independent of the first o

(02) משבצים זהב. יסיו העורים בתלואותם, תוקפים משבלות והב בעומק שיעור שיחמלא בעובי האבן, זהו לשון

במלואומס, כשיעור מלוי עביין של אבניס יסיס עומק סמשבלום, לא פחום ולא יומר:

(IS) איש על שמו. כסדר מולדומס סדר האבניס, אודס לראובן, פעדה לאמעון, וכן כלס:

שיסיו בגבול סחשן, וכל גבול לשון קלס, אשומי"ל בלע"ו מששה שבוח. מעשס קליעס: כואס את דבריו, אלא שרשכת בלעון עברית כעלעלת בלעון משנה: - גבלח. - סוא מגבלות סאמור למעלה, שתתקעם במבעות המשבלות, ואף שרשרות פתר מנחס בן סרוק לשון שרשים, ואמר שהרי"ש ימירה, כמו מ"ס שבשלשום, ומ"ס שבריקם, ואיני לאילן לסאח ולסמקע בארך, אף אלו יהיו מאחיוין למשן, שבהם יהיה חלוי באפוד, והן שחי שרשרום האמורוח למעלה בענין (22) על החושן. בשביל המשן, לקבעם במבעומיו, כמו שמפורש למטה בענין: שרשה. לשון שרשי לילן, המחמיוין

aggit: בשרשרות לריך אתה לפתור כן: על שני קצוח החושן. לשתי פאות שכנגד הלואר ליתנית ולשתאלית הבאים תול כתפות ונחח אח שחי הטבעוח, והלא כבר נחונים בו, היה לו לכחוב בחחלה המקרא, ועשים על קלוח החשן שחי טבעוח זהב, ואף (ES) על החושן. לצורך המושן, כדי לקבעם בו. ולא ימכן לומר שמהא ממלם עשיימן עליו, שאם כן מה הוא שמזור ואומר

לך שיסא מוחב אומן בעבעות, וחדע לך שהן הן הראשונית, שהרי בפרשת אלה פקודי לא הורפלו: (24) ונחחה אח שחי שבוחוח הזהב. סן סן שרשומ גבלום סכמובום למעלס, ולה פיכש מקוס קבוען במשן, עכשיו מפרש

الأم الأدام فألد: نزتنتيا انانا なん しゅじょ נֹאָט אָשֹׁ. לַּגִּוָעְ אָשַׁ. עַהַּבְעָט וֹנִט שַנְשִׁוּ נִּגַּילָן גַּהַּכְ שַּׁבוּוֹ

בולו: (בספרי ספרד ואשכנו הָאָפִּוֹד) הְאֵיפּוֹרָא לְגָיו: שְׁפְּׁעֵוּ אֲמֶּׁר אֶלְ־עַבֶּר הָאֵפְּד הוּשְׁנָא עַל סִפְּמֵיה דְּלְעָבְרָא אִנְים הַּלְ הַהֹּנוֹ לַהֹּנִי נַנְאָהֵוֹ הַּלְ יִנִיֹהְהִּוֹ יִנְיִהְנִּוֹ הַלְ יַנְיוֹ סְמֹנֵי, וֹמֹמָּיִטִ מִּשׁׁיְ מִּבְּׁמֹּנְטִ זְּטְׁרֵ וֹמִּמְטֵׁיֵּ וֹעַמְּבִיג עַּנִעוּו מִּוֹפִוּ גַּבְּעַר

点袋母にて: לְאָמֵּע מִוְבָּרְתִּי מִמַּמַל לְחֵשֶׁב קאָפָּוֹד מִלְּמַשָּׁה מִמָּוּל פַּנְיוּ ב וְנְתַתְּה אֹהְם עַל־שְׁמֵי כִּתְפֹּוֹת וְתִּמֵין יָהְהוֹן עַל הְּדֵין בּהְפִּי

إَرْهِ : يَالَ لَا لِيهُا مُعْرَا لِهُ فَرَادٍ : שַׁכְּבְע בְשְׁיִנִע מַּבְשַׁמָּב שַׁאָפֿוָע 82 אַל־שַבְעָּה הָאֵפּוּד ווֹבְכָּסוּ אָעַבְעַמָּוּ מִּמּבֹּהָטָוּ

> אַיפּוֹדָא לְקָבֵיל אַפּוֹהִי: הגן בּטַבְּוּט בַאֵפְב מָנַמָּגִּטָא וָטִמֵּוּ הַגְ בַּטָבּוּ הַמִּשְׁבַּצְּוֹת סִמְרוֹהִי הִמֵּין עַל תַּרְמֵין

מהלוו לִנִימִוֹ אִפּוּדָא: אַפּוָנִי לָכַבִּיל בָית לוֹפָי מּבְענות זְהָב וְהַעְּבֵיר הַרְהֵין עִּוְקָן דִּדְהַב

מִמְלַנוּ אֵיפּוּדָא: אַיפּוֹרָא וֹלָא וִהְפָּרַק הוּשְׁנָא בּטֹכֹּגלַטֹּא לַמִּטִוֹג מַּלְ טַמָּגוֹן は上に分と וְיַבְוּן יָה חוּשְׁנָא מִעִּיִקהוּ

> the forepart thereof. the shoulder-pieces of the ephod, in the two settings, and put them on 25 wreathen chains thou shalt put on And the other two ends of the two

inward. toward the side of the ephod upon the edge thereof, which is the two ends of the breastplate, gold, and thou shalt put them upon And thou shalt make two rings of

the skilfully woven band of the close by the coupling thereof, above nnderneath, in the forepart thereof, shoulder-pieces of the ephod gold, and shalt put them on the two And thou shalt make two rings of

the ephod. the breastplate be not loosed from woven band of the ephod, and that that it may be upon the skilfully of the ephod with a thread of blue, by the rings thereof unto the rings And they shall bind the breastplate

שעליון שכלפי המוץ, והוא קרוי מול פניו של אפוד, כי אומו עבר שאינו נראה אינו קרוי פנים: למחחיחו, כמו שמפרש וסולך: אל מול פניו. של אפוד, שלא ימן המשבלוח בעבר הכחפוח שכלפי המעיל, אלא בעבר ובסן סום מלוי, ועדיין שפת סמשן סמממונס סולכת ובאס, ונוקשת על כרימו ואינס דבוקס לו יפס, לכך סולכך עוד צ' עצעות השמאלים: -- וגחחה. - המשבלום על כמפום האפוד, אחם בוו ואחם בוו, נמלאו כמפום האפוד מחויקין את החשן שלא יפול במבעות החשן לימין ולשמאל אלל הלואר, שני ראשי שרשרות הימנים מוקע במשבלות של ימין, וכן בשל שמאל שני ראשי שרשרות למעלה בין פרשה החשן ופרשה האפוד, ולא פירש אה לרכן ואם מקומן, עכשיו מפרש שימקע בהן ראשי העבוחות החחובות (פב) ואח שחי קצוח. על שמי סענומות, נ' כלשיסס על כל לממולממ: חחן על שחי המשבצוח. סן סן סכמונומ

כנגד קלום החשן, וקלומיו שוכבין עליו: ואומו העבר הוא ללד האפוד, שמשב האפוד מוגרו לכהן, ונקפל המינר לפני הכהן על ממניו, וקלס כרימו מכאן ומכאן עד סיא, וסאפוד נחון על מחניו, ועוד נחן סימן, שלא יקבעס בעבר סחושן שכלפי סחוץ, אלא בעבר שכלפי פניס, שנאמר ביחס, סרי לך שני סימנין, סאחד שיחנס בשני קצוח של חחמיחו, שסיא כנגד סאפוד, שעליונו אינו כנגד סאפוד, שסרי סמוך לצואר (32) על שני קצוח החושן. קו שמי פלומיו המממונים לימין ולשמלל: על שפחו אשר אל עבר האפוד ביחה.

פניו. בעבר החינון: לימין ולשמאל, שלא יסא מחמים החשן הולך לפנים וחוזר לאחור ונוקש על כריסו, ונמלא מיושב על המעיל יפה: שנאמר ממעל למשב האפוד, והן כנגד פוף החשן, ונומן פחיל חכלה באוחן העבעום ובעבעות החשן, ורוכשן באוחו פחיל למקום חבורן באפוד למעלה מן החגורה מעמ, שהמחברת לעומת החגורה, ואלו נחונים מעט בגובה וקיפת הכחפות, הוא גרונו ונקפלוס ויורדוס לפניו, והטצטוס לוה ליסן בראשן השני שהוא מסוצר לאפוד, והוא שנאמר לטומס מסצרסו, סמוך (22) על שחר בחפוח האפוד מלמטה. שקמשנלות נתונות ברחשי כתפות החפוד העליונים, הבחים על כתפיו כנגד

(82) ויררכסו. לשון מבור, וכן מֵרָכְמֵי מִישׁ (מסליס לח, כח), מבורי מברי רשעים. וכן וְסְרָבָמִיס לָבְּקַעָה (ישעיה מ, ד),

יְהוָה מְּמִיד: בּבְאָּוּ אָלְ-הַפְּלְהָה לְּוֹפְּרָוֹ לְפִּנִייִ בְּמִינְּלְהִיִּה לְמִיּרְשָׁא לְרִיּבְרָנֹא رَضُرِ هُرُ جِبَاسٌا رَوَضَوُم مِرًا رَجَرَ رَضِرَهُم جِبَاسٌا بَارِهِ مِر رَجَابَ

نَشِلَهُمْ مُمْ حِنْدُ بَطْدُ نُلِيُلِا וְנְשְׁא אֲבַרְין אָת־מִשְׁפַּט בְּנִיֹּ וִיִּטּוֹל אָבָרוֹן יָת דִּין كِلَّا هَيْتُهِا خُولِا نَائِلَا لَاهْتَارًا فِقَالِهُمْ خُولُو أَنْ ° באונים וְאָת־הַהָּמִּמִים וְהָיוֹ עַלִּי וְיָה הוּשִּיִּא וִיהוֹן עַלְ לִבָּא וְנְתַמְּ אֶלְ חָשֶׁן תַמִּשְׁבְּּט אֶתַ וְתִּמֵּן בְּחִשֶּן דִּינָא נָת אִירַיָּא

نظڅن ^{אַליַטּי} וְעְשְׁיָּהְ אָת־מְעָעִיל הָאָפּוֹד בְּלָיל וְחַעֲבֵיד יָה מִעִיל אֵיפּוֹדָא

בְּפָּי תַּחְרָא יְהְיָה לֹּי לֹא יִמְרֵעַ: בֵּיה דְּלָא יִהְבְּוַעַ: בְּפִי תַחְרָא יְהְיָה לֹּי רְאׁ יִמְבְּוַעַ: יְהְיָהְ לְפִּיוּ סְבִּיב מַעַּשָּׁה אַבְּוּ יְהִי עַקּךּ לְפִּוּמִיה סְחוֹּר סְחוֹּר בפי חחרא יהיה לוֹ לֹא יפּרטי. עוֹבְר מָהִי בְּפּוֹם שָׁרְיָן יְהֵי

ۇڭ₁⊏: סביב ופּעני זְהָב בְּתוֹכֶם עַלְ שִפּוּלְוָהִי סְחוֹר סְחוֹר וְזַנִּין الغدلاقار العبظمت بفزء مرحيصركان يقخفه الغدلائله بغضم العبدر וֹמֹמֹּוּעֹ מֹלְ-מִוּלָּוּו וֹבּמִנֹּי, שֹבֹלֶע וֹעֹמֹּבֵי. מֹלְ מִפּוּלְוָעֹי וֹפּוִנִּי

וַנְשָׂא אַתַרֹן אָת־שָׁמֹוֹת בְּנֵי־ וָיִפּוֹל אַתַרֹן יָת שָׁמָהָת בְּנֵי

וֹמִבֹאָץ הֹּלְ לִבּוֹע בֹּוֹבׁם וֹנֹ

וְחָנֶה ְ פְּיַרְאַשָּׁוֹ בְּתוֹכֵוֹ שְׂפְּׁה וִיהֵי פּוּמִיהִ בְּפִיל קְּנֵוִיה תּוּרָא

גָּמָיר תַּכְּלְא:

דִדְתַב בֵּינֵיהוֹן סְחוֹר סְחוֹר:

the Lord continually. . holy place, for a memorial before heart, when he goeth in unto the breastplate of judgment upon his the children of Israel in the And Aaron shall bear the names of

before the Lord continually. the children of Israel upon his heart Aston shall beat the judgment of goeth in before the LoRD; and be upon Aaron's heart, when he 30 and the Thummim; and they shall breastplate of judgment the Urim And thou shalt put in the

the ephod all of blue. And thou shalt make the robe of

it be not rent. were the hole of a coat of mail that round about the hole of it, as it have a binding of woven work head in the midst thereof; it shall And it shall have a hole for the

between them round about: the skirts thereof; and bells of gold purple, and of scarlet, round about make pomegranates of blue, and of And upon the skirts of it thou shalt

סוא כדברי דונש בן לברט: מישור ונוחס לילך: להיות על השב האפוד. לסיוח סחשן דבוק אל חשב סאפוד: ולא יזה. לשון נימוק, ולשון ערבי - הרים הפמורים זה לוה, שאי אפשר לירד לגיא שביניהם אלא בקושי גדול, שממוך פמיכמן הגיא זקופה ועמוקה, יהיו לבקעת

שם פלימת המשפט: יכשפטיס ונוכחים על ידו אם לעשות דבר או לא לעשות. ולפי המדרש אגדה, שהחשן מכפר על מעוותי הדין נקרא משפט, על שס אומו סכמג סוא קרוי משפע, שואמר וְשֶׁעַל לוּ בְּמִשְׁפַע סָאוּרָיס (במדבר כו, כא): אח משפש בני ישראל. דבר שסס דבריו (יומא עג:). ובמקדש שני סיס סמשן, שאי אפשר לכסן גדול לסיות מחוסר בגדים, אבל אותו סשס לא סיס בחורו, ועל (30) האורים ואח החמים. סוא כתב שם סמפורש שסיה נותנו בתוך כפלי התשן, שעל ידו הוא מאיר דבריו ומתמס את

(21) אח מעיל האפוד. שלפודניקועליו למגורה: כליל הכלה. כולו מכלמ, שלין מין למר מעורב בו:

בברי המכון: כדי שלא יקרע, וסקורעו עובר בלאו, שוס ממנין לאוין שבמורס, וכן לא יאַמ סִמשֶׁן, וכן לא יָמָרוּ מִמֶּנוּ (שמוח כס, עו), סנאמר לו לשפס כפילמו, וסיס מעשס אורג ולא במחמ: - כפי חחרא. למדנו שסשריונים שלסס פיסס כפול למוכן: - לא יקרע. (25) והיה פי ראשו. פי המעיל בגבהו, הוא פתיחת בית הלואר: בחוכו. כתרגומו בְּפִיל לְנֵוִיה, כפול לתוכו, להיות

בחוכם סביב. ביניסס פביב, בין שני רמוניס פעמון אחד, דבוק וחלוי בשולי סמעיל: (33) רמוני. עגוליס וחלוליס סיו, כמין רמוניס סעשוייס כצלם חרנגולם: ופעמוני זהב. וגין עם עַנְּבֶּלָין שבחורס:

أنفيا مَحـمِيج، يَفَمُرح فَدُرد: • פַּהְמָן זִהְבֹ וְרַמְּוֹן פְּעֲמָן זַהָב

יְהְנֶה וּבְצֵאָהוֹ וְלָאִ יָמִוּה: (סֹ) לולו בבאו אַל־הַפְּבִישׁ לִפַּנֵי " נְּיִבְיָּה עַל־אַבַרִן לִשְׁבֵּת וִנְשְׁעַעַ

عِجُיוْ פִתּוּחַי חֹהָם קֹדֶשׁ לַיִּהוָה: יי וְעְשִׁיהַ צִּיץ זְהָב שָהָוֹר וּפִּתַּחְהָּ

פַּנִי־הַמִּצְנָפָת יִהְנֶה: لْلَاثُك مَرَ لَاهْمُزُلُقُك هُمُ لِمُلَامِ يَـٰكُحُدُرُكُمُ لِيَدَدِ مَرْ مَمْرَفَفُهِ د וְשְׁמְלֵים אָטִוְ מַּלְ־פְּתָוּילִ חְבֶּלֶט וּהְשִׁנִּי

خُلُمْنِا خُتُو خَفَرْ، نُدِيْدِ: طُلُهُ، ثِنَاتُ لِمُذِلِ هَمِ مُغْدِيرٍ فَفِرِي تظنرهر فتت نهُدُيْح خُدُح حَنْفَرَى וְהְיָהְ עַּלְ־מֵצַה אַהַרֹן וְנְשָּׁא וִיהֵי עַלְ בִּיִה עִינוֹהִי דְּאַהַרֹן

> מְמִּילְאַ סְחוֹר סְחוֹר: בַבְיַבָּא וֹבְמִוֹלָא מֹכְ מִפּוּכִיּ זַנְא דְרַהְבָּא וְרַמִּוֹנָא זַנָּא

וְלָא יְמוּת: حُرْدُلُهُم حُرَّالُه !! بَلْمُوْكَانِكُ נישְׁטַׁמָה לַלְיִנִי בַּמִיהַלְיִנִי על אַהַרוֹ לִשַּׁמָשָׁאַ

طيه حَدد: נְתְּלְנְוּבְ מְּבְוְתִי בְּתָב מְפְּבָתָ נעהביר ציצא דרהב דכי

לַלְבוֹב, אָפּוּ מָאָנפּטֹא וֹבוּי: יָהיה עַל

מינוהי קדירא לבענא להון מְשְׁנִים מִיּדְשִׁיהוֹן וִיהֵי עַל בַּית בולבחון לנו וחבאק לכק וומול אַהַרו יָה עַּוְיָה מִיךְשׁיַא

> upon the skirts of the robe round 34 golden bell and a pomegranate, a golden bell and a pomegranate, a

that he die not. LORD, and when he cometh out, unto the holy place before the shall be heard when he goeth in minister; and the sound thereof or norsh noqu od Ilsals ti baA

THE LORD. engravings of a signet: HOLY TO 36 gold, and engrave upon it, like the And thou shalt make a plate of pure

shall be. upon the forefront of the mitre it 37 blue, and it shall be upon the mitre; And thou shalt put it on a thread of

before the LORD. forehead, that they may be accepted gifts; and it shall be always upon his shall hallow, even in all their holy things, which the children of Israel 38 iniquity committed in the holy forehead, and Aaron shall bear the s'norsA noqu od Ilsale ii baA

- (45) פעמון זהב ורמון וגוי. פעמון זהב ורמון אללו:
- מימה בידי שמים: (פצ) ולא ימוח. מכלל לאו אתם שומע הן, אם יהיו לו לא יתחייב מיתה, הא אם יכים מתוער אתד מן הצגדים הללו, חייב
- (35) ציץ. כמין מם של וסב סיס, רוחב ב' אלבעוח, מקיף על סמלח מאוון לאוון (מוכס ס:):
- ונמקיימו כל המקראומ, פמיל על הליד, וליך על הפמיל, ופמיל על המלנפת מלמעלה: המלופח, והיה נוחן הליץ על ראשו כמין כובע על המלופח, והפחיל האמלעי מחויקו שאינו נופל, והעס חלוי כנגד מלחו, קשור עם ראשי השנים, והולך על פני רוחד הראש מלמעלה, נמלא עשוי כמין כובע, ועל פחיל האמלעי הוא אומר והיה על כאשי הפסילים מאחרי העורף שלשחן, ונמלאו בין אורך העס ופחילי ראשיו מקיפין את הקדקד, ופחיל האמלעי שבראשו סיו בנקביס, ומלויין בו בשני כאשיס ובאמלעו, ששס בג' מקומות סללו, פתיל מלמעלס אתד מבתוך ואתד מבפניס כנגדו, וקושר מניה הפלין, למדנו שהמלופה למעלה בגובה הראש, ואינה עמוקה להכנם בה כל הראש עד המלה, והליץ מלמעה, והפחילים המלופת, ולמעה הוא אומר והיה על מלח אהרן, ובשחימת קדשים שנינו (ובחים יע.:), שערו היה נראה בין ליץ למלופת ששם (על פחיל חבלח. וצמקוס אחר הוא אומר, ויִפְּמִי שְלֵיִי פְּמִיל מְבֵלֶה (שמוח למ, לא), ועוד, כחיב כאן והיה על
- בו בעודו על מלמו, שלה יקיה דעתו ממנו: עובד באומק שעס, ולדברי האומר עודהו על מלמו מכפר ומרלה, ואם לאו אינו מרלה, נדרש על מלמו ממיד, מלמד שממשמש שיסא על מזמו ממיד, שהרי אינו עליו אלא בשעת העבודה, אלא ממיד לרצות להם, אפילו אינו על מזמו, שלא היה כהן גדול שון סקדשים ואמר, ולא עון המקריבים, סא אינו מרלה אלא להכשיר הקרבן: והיה על מצחו המיד. אי אפשר לומר שלם עון פגול סרי כבר נאמר לא ירלס, ואם עון נומר סרי נאמר לא ימשב, ואין לומר שיכפר על עון סכהן שהקריב ממא, שהרי הקדשים. לרלום על הדס ועל החלב שקרבו במומאה, כמו ששנינו (מנחום כה.), איזה עון הוא נושל, (85) ונשא אחרן. לשון פלימה, ואף על פי כן אינו זו ממשמער, אהרן נושא אחרן. לשון פלימה, ואף על פי כן אינו זו ממשמער, אהרן נושא אחרן.

호흡하다 드립ㅁ:

the work of the weaver in colours. linen, and thou shalt make a girdle, thou shalt make a mitte of fine 39 chequer work of fine linen, and And thou shalt weave the tunic in

ڹڂ۪ٮٚڂٙڴڎٮ: انتازجعنط ميوين خأبه جرجاب اجانجعا ڶڟٙۺٛڶ نزختر אַנַירן הַעַּשֶּׁה בְּהָנֵה וִלְבָנֵי אַנַרן הַעַּבִיר בִּהוּין

خرگد نخطيشځن%:

splendour and for beauty. shalt thou make for them, for for them girdles, and head-tires make tunics, and thou shalt make And for Aaron's sons thou shalt

لَحُلَالًا كُرِهِ ומלאם אָנוֹם וֹלַבַּאָנֹ אָנוֹם إهِمَ جِزِرَ هِمِنَ ارْتَانِيَامُ هُمُلُ إِنِمَ جِنْتِ ثِونَةَ امِنَاجًا أَمِمَانًا لْنَاذِجُهُنَّ هِنْصِ هُنَا هَنَالًا هُنِيلًا الْنَاذِقَيْمَ نُفْتِيلًا ثَنَا هَنَالًا غُنِيلًا

يَبَدُرُا رَبُّوَهُ فِي إِي رَبِي رَبُرُرُ اللَّهُ فِي فِي اللَّهُ فِي اللَّهُ مِن اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الل יטַלביב יָת לוּוְבָּנְתוּ וּהָלַבַּיִּת And thou shalt make them linen s'issire unto Me in the priest's sanctify them, that they may them, and consecrate them, and sons with him; and shalt anoint Aaron thy brother, and upon his

And thou shalt put them upon

ئلگنا نكائد: בּׁמַּׁנִ מְּנִינִי מִמְּטִׁנִים וֹמַּנַ לְכַפֹּאִנִי בַּמָּנִ מִּנֵנִא מִנַנַגוּוּ ַנְעֲשֶׂה לֶהֶם מְכָנְסֵי־בְּד לְכַסָּוֹת נַעֲּבִיד לְהוֹן מִכְנָסִין דְּבוּץ

ומג ובלו יהון:

unto his seed after him. be a statute for ever unto him and bear not iniquity, and die; it shall minister in the holy place; that they they come near unto the altar to 43 unto the tent of meeting, or when upon his sons, when they go in And they shall be upon Aaron, and

unto the thighs they shall reach.

nakedness; from the loins even 42 breeches to cover the flesh of their

אַהַרֶּיו: (ס) تاكٰل בַּמְרֵשׁ וְלֵאֵרִשְׁאַנִּ מְּנִוֹ וְנָמְתִנִּ בְּמִנְרִשְׁאִ וֹלָאִ וִמְבָּלְנִוֹ חוֹבָא خنشُفُت אָלַבנּמִוֹבֶעַ לְאָבֵנִי خَمْدُرخينِا خَمَادُخيه خِهَوْهُه בּ בְּבַאָּבו אֶל־אַהֶל מוֹעַר אַוֹ בְּמִיעַלְהוֹן לְמַשְׁכַּן וִמְנָא אוֹ なくしダバディ

לְנִ נִלְּזַבְׁמֹּנִ נִלְאֵ נְמִנִינֵן בֹּנִם מִּלְם בְּנִנִי المَمْ خَزُر نسبا مَمْ هَتَابًا لَمَمْ خُرَبَنَا

two rams without blemish, ottice: take one young bullock and to minister unto Me in the priest? shalt do unto them to hallow them, And that is the thing that thou

بَتِرَيْتِ: قَد عُلَاد قُلِ خُكُد لَعْرَاهِ مُثَانًا حد خمَيْتِ يخْتِو خُرِيَا جُرْ خُمِّه جَمِينِهِ يَهُمْ عَلَمْهُ كَلَمْهُ حدرس، إنِّت بَهَدُّت هِيْهِ بَالْقِيْقِ رَأِيَّتِ إِيَّا فِمِرْضِهُ جَمَعِدِيهَ جُمَالًا

(98) ושבצח. משה הותם משלות משלות, וכולם של שש:

סכמובים לממס בפרשס: (04) ולבני אהרן חששה כחנה. מרצעה בגדים הללו ולה יותר, כתונת, והצנע, ומגצעות היה מלופת, ומכוקים

סב שור חד בר מובי ודקרין

- מסירה וויר"סטיר, והוא מלוי ידים: כשממנין אדם על פקודם דבר, נומן סשליע בידו בים יד של עור שקורין גוואנ"עו, ועל ידו הוא מחזיקו בדבר, וקורין לאומו סמשמס: ומלאח אח ידם. כל מלוי ידים לשון מנוך, כשסוח נכנם לדבר לסיום מוחוק בו מחומו יום וסלחס, ובלשון לע"ו, ומכנקיס, סכמוניס לממס בכולס: ואח בניו אחו. אומס סכמוניס נסס: ומשחח אוחם. אם אסרן ואת בניו בשמן (I+) והלבשה אוחם את אהרן. מומס סממורין נמסרן, משן, ומפוד, ומעיל, וכמונם משנץ, מלנפח, ומננט, ולין,
- (ב+) ועשה לחם. למסרן ולבניו: מכנסי בד. סרי מי בגדיס לכסן גדול ומרבעס לכסן סדיום:

שבון שַּלְמָון:

מוט גוירה מיד ולדורות לעכב בו: לסיכל וכן למשכן: ומחו. סא למדם, שסמשמש מחופר בגדיס, במימס: חקח עולם לו. כל מקוס שנאמר חקח עולס, (ציי) והיו על אהרן. כל סבגדים סמלס, על מסרן סרמייין לו: ועל בניו. סממורין בסס: בבואם אל אהל מועד.

- פּגַעָּה אַמָם: מְשְׁעַוֹים בַּשְּׁמֵּן סָלֵים שִׁמִּים פּּמִירִין דִּמְשִׁיחִין בִּמְשָׁח סֹלֶת ַ בֿלְנַלָּע בֿמָּמוֹ וּוֹלִילֵו מֹגּוִע בֹּכֹּלִוּ
- וֹאֵט מֻלָּוֹ בַאָּגַלֶם: لْنَاكُلُدُنُّ هِٰكُمُ فَقُرْ لَهُٰلِا لَاقِدَ النَّكُدُرِ نُنْدِياً خُوَدِّهِ لَيْنَا كالباط
- אַטַב בַּמָּוֹב: אָבְ פּּטַע אָבִיבְ מוָמֹּב וֹבְעַהֵּעֵ כְעַבָּה מָהָפּּן וּמִּלָּא וַעַּסְבֵּי. וֹאִטַ אַנְוֹנְן וֹאִטַ בּּלֵנִיןְ טַלֵּנְיִר וֹנִיט אַנִּבוּן וֹנִט בּּנִיִטִּי, טַלַנְיִר
- 口袋母上: iầu củặ liác lữ sự từ ác لئرية رح Ţ<u>%</u>፭ア וְאָטַ_הַאָּפַׂר י אָר־צַּהַרֹן אָר־הַכְּהֹנָה וָאָר יִה צַּהַרֹן יִה כִּהּנָצִי וְיָה نْجُكَانَكُ هُلِ لَاخُرْبُرُوا لِنَاجُوَمُنُ لَانُوْتِ ثُلِ خُرِدِهَنَّهُ لَنَاجُوْرِهِ
- ڠڽۦڗؿڔڽڟؚڎۿ؋ڂۦڽڟۼؚڎۣۄ؞ ° וֹמִּמִׁשַׂ וַמִּגֹּוֹפִׁע מֹל_באָאָוּ וֹנִעַשַׂ
- 口貸貸付口
- الْمَكَاثُ مَح ـ ـ بَهُمُهُ، يَتَمَمَّنُكُ عَنْهُ: ﴿ يُعْلَمُ اللَّهُ عَنْهُ اللَّهُ عَنْهُ اللَّهُ
- ⁸ וֹאָטַבַּלְּנִוּ טַּלֵּנִיִר וְנִילְבַּאֶּטֹּם

- בוסון הַצְּבִיד יָהְהוּוּ: וְחַלְּעַ מָּגְעַ וּלְעִוּם פּֿמִּוֹר וּנְרִיצָּן פַּמִּירֶן
- שוְבֹא וֹנִינו שַבוּנוֹ צַּבְּנוֹנוּ מַלַ סַלְ אֶּחָה וִמִּמֵּל יָמָהוֹן עַל סַלָּא חַד
- נְהָהוֹ בְּמִיָּא:

מַבְנַפַּטַא:

- X'EITX: שוּהָּלֹא וֹעַשְׁבוּוֹ לִיִשׁ בִּישׁמוֹן מְמִיל אֵיפוֹדָא וְיָה אֵיפּוֹדָא וְיָה
- וְנִישִׁין יָּה בְּלִילָא בַּלוּדִּשָּׁא מַּל 6 his head, and put the holy crown וּשְׁמִּוֹי מָצְּוֹפִּטֹא מַּלְ בִּימָוִי And thou shalt set the mitre upon band of the ephod.
- anoint him. יניביל על בישיה יהדבי oil, and pour it upon his head, and נְיַסַב יִּיַ מְמֵּבֹא צַבְּנִיבָא Then shalt thou take the anointing
- put tunics upon them. ונט לנוטי שלביב וטלבישנון And thou shalt bring his sons, and

gird him with the skilfully woven

and put upon Aaron the tunic, and

And thou shalt take the garments,

meeting, and shalt wash them with To men shi to roob shi omn gaird +

And Aston and his sons thou shalt

basket, with the bullock and the 3 basket, and bring them in the

And thou shalt put them into one

of fine wheaten flour shalt thou wafers unleavened spread with oil;

anleavened mingled with oil, and

and unleavened bread, and cakes

ephod, and the breastplate, and

the robe of the ephod, and the

upon the mitre.

water.

two rams.

make them.

- שמות פר: (1) לקח. כמו קח, ושחי גורום סן, אחת של קיחס ואחת של לקיחס, ולסן פחרון אחד. פר אחד. לכפר על מעשס סעגל
- למעה בענין חלם לחם שמן, על שם שנותן שמן ברבוכה כנגד החלות והרקיקין, וכל המינין באים עשר עשר חלות (מנחות עו.): (2) ולחם מצות וחלת מצת ורקיקי מצות. סרי אלו ג' מינין, רבוכה, ומלום, ורקיקין. למס מנום סיא סקרויס
- כנו"ן שלנו (שם): בשמן. כשקן קמת, יולק בקן שמן ובוללן (שם עה.): משחים בשמן. אחר אפיימן מושחן כמין כ"ף יונים שהיא עשויה
- (3) והקרבת אותם. אל מלר סמשכן ביים הקממו:
- (+) ורחצה. וו ענילמ כל סגוף:
- (a) ואפדת. קשמומקן המגורה והפינר פגיצומיו:
- (6) גור הקדש. זה סליץ: על המצנפה. כמו שפירשמילמעלה, על ידי הפמיל האמלעי ושני פמילין שבראשו הקשורין
- (ק) ומשחת אוחו. אף משיחה זו כמין כ"ף יוניה, נומן שמן על כאשו, ובין כיםי עיניו, ומחזכרן באלנצעו: שלשמן מסמורי סעורף, סוס נומנו על סמלנפת כמין כובע:

ימכאַני זֹע_אַבֿיבָן וֹזע_בּדֹּנוי: حَٰثِتُ حَٰثِثِك ַלְעַבַ*ׁ*עַ מִּנְלֵם ַ װְבְשְׁעָּ לְטִׁםְ מִּלְּבָּׁמָּע וְהַיְּתָּרָּ نفتكف هِجُت هَجُرُم هَنَالًا بحُزُرً

ئڌ،ثاם מَح لَيْمَ بَاقَٰد: מוְמֹּג וֹסְמַּב אַנְיַנְן וּבָּלָנוּ אָנַרַ أنظرت في الأفت الأفير الأوراد الأوراد المرابع

פַּתַח אָהֶל מוֹעֵּר: ַ וְשְׁחַטְתָּ אֶתְרַהַפֶּר לְפְּנֵי יְהְוָה וְהָכּוֹס יִת תּוֹרֶא קֵּדָם יִיִ בִּתְּרַע מִשְׁכַּן יִמְנָא:

ŪĊĠĠĠŪ: إهْ مَ حَمْ يَتِيْتُ مَا يُهُولُ هُمْ أُولًا الْهُمْ يَقْلُمُ الْمُعْلِمُ الْمُعْلِمُ الْمُعْلِمُ الْمُعْلِمُ ²¹ עַל־קַרְנָת הַמּוְבָּחַ בְּאָצְיִּבְעָרִּ וְלֶלְטַטְׁשָׁ מִבַּם עַפָּּר וְנְתַמָּה וְתִסָב מִדְשָׁא דְתוֹרֶא וְתִמֵּין

للإربير المجون المراجات וֹאֶּע_בַבַבַ הַנְּעָבְעַ הַּלְ הַפְּבְּר וֹאֵעַ אָהַ. וֹנִי הַבְּהַוֹּ בִּנְלְנִוֹ וֹנִי הַבְּבָּא ₹ TÇÇÇE אָנו_וַפֿוּד نظطنان

לַמַּעַנְיַר עַמָּאָר הָוּאִ: וְאֶת־פְּרְשֹׁי תִשְׁרֵךְ בְּאֵשׁ מִהְיֹּץ וְיִתְ אִיּכְלֵיה תּוֹקִיד בְּנִירָא

רָאָהָ בַּאָנִיל: אַהַרְן יּבְנְיוֹ אָת־יְדִיהָהַם עַּלִּ־ אַהֵּרֹן יּבְנִיהִי יָת יְדִיהוֹן עַל ביש דְּבָרָא:

> أطنك فأدبك المحابك المناكة הֹכִם יטֹלבור ליובלה בֹאבוֹבן נטבי לבון לבוניא ללום بختين أنتفظا كبيا طبخما וּהְזְבֵיז נְהְהֹוֹן הִמְּנְנִין צַּהַרֹן

> TILX: ילנוָני. זֹנו גֹבוּנוּן מַּלְ בוּיִמִּ מהפו זמנא ווסמוב אַבורו וטלביב יה הורא לקדם

בְּמָרְבְּחָא: וְנְחַ בְּלְ הְּמָא מִשְׁפּוֹךְ לִיסוֹדָא הכ כבלנו מבלטא לאגלהב

אַשָּׁר דַּעַלְיהוֹן וְתַּסֵּיק לְמַדְבָּחָא: נאָט װֹא וֹט טַגָּבֹא בַּהַלְ כַּבְּבָּא אֶּטַ כְּלְ עַ עֵבְלְתְ וֹטִפַּר זִט כִּלְ עַּוֹבְא צִּטְפָּג זִט

TF8: מְבַּבָא לְמַמְּבִינִא שַּמֹאִנֹא הפְּרִ וְאָחַ־עֹרַוּ וְיָהְ בְּשִׁר חּוֹרָא וְיָה עַשְׁבֵּיה

וֹאָטַ בּבְּאָנַ בַאָּבַב שַׂפְׁב וֹלְמִבְיּ וֹנִט צַבְּבָא עַב שַּפַּב וֹנִסְמָבוּוֹ

consecrate Aaron and his sons. perpetual statute; and thou shalt shall have the priesthood by a bind head-tires on them; and they girdles, Aaron and his sons, and And thou shalt gird them with

hands upon the head of the bullock. Aaron and his sons shall lay their before the tent of meeting; and And thou shalt bring the bullock

tent of meeting. before the Lord, at the door of the And thou shalt kill the bullock

remaining blood at the base of the and thou shalt pour out all the horns of the altar with thy finger; the bullock, and put it upon the And thou shalt take of the blood of

the altar. them, and make them smoke upon kidneys, and the fat that is upon above the liver, and the two covereth the inwards, and the lobe And thou shalt take all the fat that

sin-offering. with fire without the camp; it is a 14 skin, and its dung, shalt thou burn But the flesh of the bullock, and its

ram. their hands upon the head of the 15 and Aaron and his sons shall lay Thou shalt also take the one ram;

- ופלודת סכסונס: (פ) והיחה להם. מלוי ידיס זה לכסונת עולם: ונולאח. על ידי הדבנים האלה: יד אהרן ויד בניו. במילוי
- (II) פחח אהל מועד. נמלר סמשנן שלפני ספממ:
- בית קבול עשוי לו שביב שביב לאחר שעלה אמה מן הארך (מדות פ"ג מ"א): (12) על קרנות. למעלה, בקרנות ממש (זבחים נג.): ואח כל הדם. שירי סדס: אל יסוד המובח. כמין בלימת
- איבר"ם (ראמספליים): על חכבד. אף מן סכבד ימול עמס (מ"כג, ד): (13) החלב המכסה את הקרב. סול סקרוס שעל סכרם שקורין עיל"ל: ואת היתרת. סול עַרְפָּשָׁל דְנַגְּדֶל שקורין
- (14) השרף באש. לאמלינו ממאת מילונה נשרפת אלא זו:

בַּמְוּ וֹנְבַלֵּשָׁ מַּלְ בַּמִּוֹשְּׁנִם סִבְּיִבּי ° וֹמִּטֹמִׁם ׁמִּעַ בִּאֹנִ לְלַכֹּטִׁם ׁמִּעַ בִּי

וֹבְטַאֹּשׁׁ עַבְׁבַן וּכְּבֹבְאָנוּ וֹנִטַשׁׁ וּטִּטַבָּנִקְ זָּוּנִי וּכִּבַהוָיַנִּ וֹטִטֵּוּן ترتنت

ניהות אַשֶּׁה לַיהוָה הָוּא: הַמִּוְבֶּחָה עֹלֶה הַנּא לֵיהוֹוָה בֵיחַ עַלְקא הנא קַרִם יִי ְלִאִהְקַבְּלֵא ביהוֹה אשה ליהוה הנא: בְּרַעֵּנְא קּוּרְבָּנָא הֵדֶם יִיְ הוּא:

מַלְנַנְקָהָוּ וְעַלְרַאָּשִׁוּ:

لَكِم لَكُٰذَح: هَلَالًا فَقُرُدُ هُلَا أَلَانُكُ مَكِ عِنْدًا فَقُرِنَ ثَلَا تُدْدِياً مَرِ **ממישי** لْݣُولَانُ \$ كُلْ لَاكْتُرْمُ لَاهْتُرْدُ لَوْهَكُ لَانْهَ لِي يُحْدِثِهِ فَلْنُتْهُ لَيْضُولِكُ

אָע_עַבְּיִם הַּגְ_עַמִּוֹפָּעַ סָבְּיִב: וֹמַע_בָּבוֹן בַלְּבֹם בַוֹמִלִינוּ וֹזָבַלִּטֹּ בוֹמֹּנִית וֹמַּלְבַלְּמֵוֹ יֹבִם בּוֹמֹנִית هَلَالًا لَمْمِ فَرَبِكَ فَمُنَا خُدُرًا os מִדְּמוֹ וְנְתַמְּה עַל־חְּנוּךְ אָזֶן אָנַר וְלְכַּוֹיִמָּ

ילגדיו יקניו יקגדי קניו אחוי וֹמּלַ בֹּנִינוֹ בֹּנוֹו אִשַּׁוְ וֹלַבַּהָ עוּאָ مَّحْ ـ هَنَا ـ لِمُ لَمَحْ ـ خُدُبُ لِم لَمَحْ ـ خُدُلُ لِم កេថាជីក មេឡុយ្យ កេថាម៉ាក្រក ក្រុះក្មេ וְלְכַּטְהְהָּ מִּוֹרְהַבְּׁם אָּהָב עַלְרַ

> רְמֵיה וְתִּוְרוֹק עַּל עַרְבְּחָא סְחוֹר סְחוֹר: נטכנס נע דלרא נתפב נת

על אָבְרוֹהִי וְעַלֹּ 'בִּישִׁיהּ: ַ עַלְעַבּוֹעוּ וֹנִע צַבְּבָא שַּׁפַּבָּגִּג עַאָּבַבוְעִי

אֶּעַ בָּלְ יַנְאָנְלְ וֹעַפִּגע זִע בָּלְ צַּבְּרָא לְתַּגַבַּנוֹא

Ľ'W FÇŢX:

QTIT: בְּמָא מַל מַרְבָּחָא סְחוֹר בּלְבִיוּן בְּיַמִּינָא וְיִזִּבוִים יִם הבעון בומולא למכ אלוון يحزبن لايفائه لقح هزبا באַבוו ומַל רום אודנא מֹבַמִיה וְהָמֵין עַל רום אוּדָנָא זע בכבא נטפב

יבְנוֹהִי וּלְבוּשֶׁי בְנוֹהִי עַּמֵּיה: עמיה ויחקדש הוא ולבושוהי לנוני למכ לבומו לנוניו هَتَابِا لَمَح كِتِيمِينِ، نَمَحِ וממֹמְמֹשׁא בּבִרטֹא וֹטַבּוּ. הֹכִ נטפב מן במא במל מדקהא

> it round about against the altar. thou shalt take its blood, and dash And thou shalt slay the ram, and

and with its head. legs, and put them with its pieces, 17 pieces, and wash its inwards, and its And thou shalt cut the ram into its

fire unto the Lord. a sweet savour, an offering made by burnt-offering unto the Lorp; it is 18 ram smoke upon the altar; it is a And thou shalt make the whole

their hands upon the head of the 79 and Aaron and his sons shall lay And thou shalt take the other ram;

round about. dash the blood against the altar great toe of their right foot, and their right hand, and upon the To dmunt sht noqu bas, and sid To res ingir shi to qii shi noqu bas the tip of the right ear of Aaron, take of its blood, and put it upon Then shalt thou kill the ram, and

garments with him. 'snos sind bas sons and his sons' he and his garments shall be garments of his sons with him; and upon his sons, and upon the Aaron, and upon his garments, and anointing oil, and sprinkle it upon that is upon the altar, and of the And thou shalt take of the blood

- שכנגדה באלכמון, וכל מחנה נכאיח בשני לדי הקרן אילך ואילך, נמלא הדם נחון בד' רוחוח סביב, לכך קרוי סביב: סביב. כך מפורש בשמימת קדשים (ובמים נג:), שמין סביב אלה ב' מתנות שהן ארבע, האתת בקרן זוית זו, והאתת בקרן בלבד, אבל שאר ובחים אינן מעונין קרן ולא אלבע, שממן דמס מחלי המובח ולמטה, ואינו עולה בכבש, אלא עומד בארץ ווורק: (16) וזרקח. בכלי, אומו במורק וזורק כנגד סקרן, כדי שיראס לכאן ולכאן, ואין קרבן טעון ממנס באנבע אלא מעאמ
- (עו) על נחחיו. עס נממיו, ומף על שמר סנממיס:
- (18) דיח ניחוח. נחם רום לפני, שלמרםי ונעשה רלוני: אשה. לשון אש, והיא הקערם אינרים שעל האש:
- agasa: (20) חגוך. סוא סַמְּחוּש (מ"כ מילואיס כ"א), גדר סאמלעי שבמוך סאוון, שקורין עודרי בהן ידם. סגודל, ובפרק

אָרל מִלָּאָים הָוּא: אַשֶּׁר צַּלִיהָן וְאָת שִּׁיִל תַּיִּמֶּין בָּי נאַטן שְׁמֵּיִי הַבְּלְיָט וֹאָט הַחַלְרָ <u>הַּרְהֵין</u> אָטַ עַפְּינִע יְמָנִית עַכְּבָּרִי יִטְ מַּנִא וְיִטְ עַבְּבָּרִאָ וְיִנִי יי וֹבֵאֹלְיָׁב וֹאָבַבְנַבוּ בַּמְכַפַּב וּאַלְוֹבָא וֹנִם פּּבַבָּא בַּטִבּּג نځځننځ بتثرك بمود

בּהֹבִירון וִיָּה שַּקא בִּימָינָא ŁĊĹ% ŒĹĖ% Ċί

consecration; The right thigh; for it is a ram of and the fat that is upon them, and of the liver, and the two kidneys, covereth the inwards, and the lobe fat, and the fat tail, and the fat that Also thou shalt take of the ram the

שֶׁמֶן אַטִּע וְרָבֵּוּע אָטָד מִסָּלְ דִּלְטִים מִשִּׁח חַדָא וְאָסְפּוּג חַד וְכְבָּר כְּטִם אַטַע וְטַבֶּע כְטִם וּפִּמָא צַלְטִים חַדָּא וּוְרִיצְּמָא

הַמַּצִּוֹת צְּשֶׁר לִפְּנֵי יְהֹוֶה:

خظتر نديت: כּפַּי בְּנְיֵי וְהַנְפְּהָ אַטָּם הְנִיפָּה יְהֵי בְּנִיהִי יִהְרִים יְהְהֹין צֵּרְשָׂא لَمَمْنَ لَا مَحِدٍ مُحِ حَظْرٍ هَلَالِا لَمُحِ النَّمَةِ، حَبَدُهِ مَحِ نُدُ، هَلَالِا لَمَحِ

ליהוֶה: ניחוֹת לפְּנַי יְהְוֹה אַשֶּׁה הָוּא לְאִהְקַבְּלָא בְּרַעָּוֹא ביביב ייִ קּוּרְבָּנָא הוּא קֵּדָם יִיִּ: بتقابها وأحرفزن جردن جواجوالا וֹלַלַטַטַּטַּ אָטִׁם מִוֹּנְם וֹנַלַמּוֹנַטַ וֹטַפַּר וֹטַבּעוֹ מִוּגַבעוֹ וֹטַפֶּגַע

عد تظظمُنا مُثِيِّد خُمَتَبًا لَيَوْظُنُ طِيلَةُ يَخْمَتُنَا ظهر لنود

מַסַלְא דְפַּטִירִיָּא דַקְּדָם יָיָ:

:£ 🗖 الله

علك

that is before the LORD. of the basket of unleavened bread of oiled bread, and one wafer, our and one lost of bread, and one cake

them for a wave-offering before the hands of his sons; and shalt wave the hands of Aaron, and upon the And thou shalt put the whole upon

And thou shalt take them from

made by fire unto the LORD. before the Lord; it is an offering burnt-offering, for a sweet savour on the altar upon the their hands, and make them smoke

portion. the Lord; and it shall be thy wave it for a wave-offering before Aaron's ram of consecration, and And thou shalt take the breast of

ובניו, שהם בעלים, כמפורש בענין: שעבודה, ולבעלים לכך אני מזכיכו החוה, להיות לו לעובד העבודה למנה, ווה משה ששימש במלואים, והשאר אכלו אהרן ו היל, הבל שור ועו הין מעונים הלים: ואח שוק הימין. לה מלינו הקערה בשוק הימין עם ההמורים, הלה זו בלבד: כר שנאמר לְעַמַּח הֶעְבֶּבְ יְמִירֶנְּהָה מקוס שהכליות יועלות, וצאמורי הפר לא נאמר אליה, שאין אליה קריבה אלא צכצש וכצשה (SS) החלב. זה מלג הדקים או הקיבה (מולין ממ:): והאליה. מן הכליות ולמטה, כמו שמפורש בויקרא (ג, ע)

לא סיס למשס למנס, אלא חוס בלבד: ולא מלינו מרומם לחם סבא עם ובח נקערם, אלא זו בלבד, שחרומם לחמי חודס ואיל נזיר נחונם לכסנים עם חוס ושוק, ומוס (23) וכבר לחם. מן סמלומ: וחלח לחם שמן. ממין סרצוכס: ורקיק. מן סרקיקין אמד, מעשר שבכל מין ומין

(32) על העולה. על ספיל סרפשון שסעלים עולס: לריח ניחוח. לנחח רוח למח למי שפתר ונעשס רלונו: אשה. לפש ומבעלם פורעניום ורוחום רעום. מרומה, מעלה ומוריד למי שהשמים והארך שלו, ומעכבם עללים רעים (מנחום שב.): ומניף, ובזס סיו אסרן ובניו בעלים ומשס כסן: - חגופה. - מוליך ומביא למי שארבע רוחות סעולם שלו, ומנופס מעכבת (24) על כפי אהרן וגרי והגפח. עניסס עמוקין במנופס, סצעליס וסכקו, סא כילד, כסן מניח ידו מחם יד סצעליס

נמן: לה" לשמו של מקוס:

خَعَلَالًا نِمْكُمُّد خَحُرُّنَا: עונט מאַגל עמלאָנם מאָמָגר رء ﴿ مُبِرِعُ لِيَفِدِ ثِمْ لِي هُمُلِدُ لِي الْأَمْ لِي اللَّهُ اللّلَا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّلْمُ اللَّهُ اللَّالِي اللَّا اللَّهُ اللَّا اللَّا اللَّهُ اللَّلَّاللَّا اللَّا لَا اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ الل ្ត្រប្រជុំ អ្នក ក្បុក កក្កាទុំក អ្នក

קרומָמָם לַיהוָה: خُتْر_نَمُكُمْحِ مَنْخُكَرَ مَهْجُمْرِيُهُم קרומה הוא ותרומה יהנה מאָת sz מולַם מֹאָע בֹּנוֹ וֹמִּבֹאָץ בֿוּ نْتَنْدِ كُمَّتَدِلُ بَكُحُرُّنِ كُتَاكِ_

יִלְמַלָאַבָּם אָּטַבַּוֹבֶם: خْطُرُن، هَلَاثُن، خُرَّةُهُلُات حُبُّه خَطُرن، حُنْدين، خُرَحُهُد جُديا بخلائد تؤثم تخشد خمتيا نئن

אָבִל מוֹעֶר לְשֶׁבֶת בַּּקְּבָשׁ: שַּׁעַׁעַיּעָּיִ מִּבְּיִנִי אָּמָּב וֹבָּאָ אָבְ שׁבְעָּת יָמִים יִלְבָשָׁם תַכִּדֵוֹן

אָת־בְשְׁרֵוֹ בְּמְלָם קַרְשׁ: । व्याप्त व्याप्त विश्वास्त विश्वास व

ਭੁਰੂਜ స਼੍ਰੇਜ਼ਟ ਖ਼ਾਂਖ਼੍ਹਨ: בַאָּגַל וְאָת־הַלֶּחֶה אַּמֶּר בַּסָּלְא וָנָה לַהְמָא דִּבָּסַלָּא ַ נְאֶבֶׁלְ אַהֲרָן יִּבְנְיוֹ אָת־בְּשָׂר ְ וְיִיכוֹל אַהֵרֹן וּבְנוֹהִי יָת בְּשִׂר

27170:

מבלאַבורן ימדלבניהי: ilkūdīa dict dilētik ווֹט מַלַא בַאַפֹּבַמוּטַא בַאִטַבַם וטלבוה וט טבוא באבמוטא

לובמונון אַפּבמונינון בבים נבי מן בני ושָׁרַאָּל מָנָכַסָּת אַפֿרְשוּיַא הוא וָאַפָּרָשׁוּיַא הֹלִם מֹן בֹנוּ וֹהְבֹאָלְ אָנוּ ויהי לאַהון ולְבָנוָהי לְמָוֹם

برٰڴڶڂ؉ ڂٮڹٳ ئٮ طبڶڂئٮڹٳ: بخحبة، طينهٰ يخفقبا نيبا

びはな 40.00cl **小点点点×** كالمراج מבנגהי שבעא יומין ולבשנון פהנא

كانده: יעלקהגן גע להבוע לאַער לוּוֹבְנַוֹּא שַׁפַּב

בהדע משכן זמנא:

which is his sons'. that which is Aaron's, and of that the ram of consecration, even of waved, and which is heaved up, of of the heave-offering, which is of the wave-offering, and the thigh And thou shalt sanctify the breast

heave-offering unto the LORD. peace-offerings, even their of Israel of their sacrifices of heave-offering from the children heave-offering; and it shall be a 28 children of Israel; for it is a sons as a due for ever from the And it shall be for Aaron and his

consecrated in them. anointed in them, and to be 29 shall be for his sons after him, to be And the holy garments of Aaron

meeting to minister in the holy he who cometh into the tent of priest in his stead put them on, even Seven days shall the son that is

a holy place. consecration, and seethe its flesh in And thou shalt take the ram of

the tent of meeting. that is in the basket, at the door of 32 the flesh of the ram, and the bread And Aaron and his sons shall eat

מתלה ומוליד: שלמיס, אבל לא לסקטרס, אלא וסיס לאסרן ולבניי לאכול: חבופה. לשון סולכס וסבאס, וינטלי"ר בלע"ו: הורם. לשון (SZ) וקדשה אה הזה החנופה ואה שוק החרומה וגוי. קדשס לדוכום, לסיום נוסגם מכוממס וסנפמס במוס ושוק של

(82) לחק עולם מאח בני ישראל. שהשלמים לנעלים, ואת החום ואת השוקימנו לכק: כי חרומה הוא. החום

לְמֶשְׁמֶם (צמדבר יח, ח), פֿל מִגְעוּ בִּמְשִׁימִי (מסליס קס, מו): ולמלא בם אח ידם. על ידי סבגדיס סוח ממלבש בכסונס (92) לבניו אחריו. למי שנה נגדולה החריו: למשחה. להחגדל נהם, שיש משיחה שהיה לשון שררה, כמו לף נְחַמִּים ושוק סוס:

ו, מו): - הבהן החחיו מבניו. מכאן ראיס, כל לשון כסן, לשון פועל עובד ממש, לפיכך ניגון הְבָּיִר נמשך לפניו: בערס אלא בו (יומא עג.): – חחחיו מבניו. מלמד, שאס יש לו לכסן גדול בן ממלא אם מקומו, ימנוסו כסן גדול מסמיו (מ"כ אשר יבא אל אהל מועד. אומו כקן המוכן להכנם לפני ולפנים ביום הכפורים, ווהו כקן גדול, שאין עבודה יום הכפורים (30) שבעת ימים. רלופין: ילבשם הכהן. אשר יקוס מנייו מחחיו לכסוים גדולה, כשימניסו לסיוח כסן גדול:

(IE) במקום קדש. בחלר אהל מועד, שהשלמים הללו קדשי קדשים היו:

(28) פתח אהל מועד. כל סמלר קרוי כן:

לא־יאַכַל פִּי־קָדֶשׁ הָם: خُمَرِّم مُن أَنُه خِطَيْم مِنْه أَنْه الله וְאָכְלְוּ אִטְם אֲמֶוֹר כָפָּר בָּהֶם

בּוֹלֵבְשׁ הַוֹּא: אָבוַבוּנִינַר בָּאָה לָאִ יֹאַכֵּל بمالتجَالُت عِدلتجَوْد إِشِرَفِيَ

וֹמִנם שַׁמַּבָא וֹבֶם: בְּבָלְ אֶּהֶשְׁרַצְּוֹנִינִי אָעַוֹבְתִי הְבְעָּתִ בְּבַלְ דְּפַּפִּירִית יָחָדְ שִׁבְעָּא لْمُهُمْ ثُمُ كُمُكَذِا يَخْطُدُنِ خُصُبُ لَيَهُمُنِهُ خُمِكُنِالْخُطُسِيَةِ فَحَيَا

<u> څ</u>کاني: خُرَةُكُ مَٰذُرُد نِظِمَنُكُ هِٰنَا עַבַּבּּרִים וְחַמֵּאַלַ מַּלְ-חַמִּוֹבְּחַ לְיוֹמָאַ מַּלְ כַּפּּוּרַיִּּא יּחְרָבֵּי ופֿר חַשָּאַת הַעַּשְׁהַ לַיּוֹם עַלַ וְתוֹרָא דְּחַשָּאַתָא

(ס) (קַבְּיִמָּ:

ムデザジメ みごべ: ئڭىبا ئىدچېت څې تەخىخ تخت לְפָׁבְׁאָ זְטְ טִּיְרְבָּּנְעִוּן לְפַבְּאָא להלקון זמעון באמפפר בעון

וְנְאָבְיִלְ אָבִי לִוּדִשְׁאַ בִּוּאִ: נו באַמִּשׁאַר בְּנוּרָא לָא ימן לַטְמָא עַר צַפְּרָא וְתּוֹקֵיר עמֹלְאָנֶם וֹאָם וֹהֲשֹׁאַר מִבּּהָר עּוּוֹבֹּהָגִּא

יומין הְקוֹר הר קור בְּנְרוֹן:

יהרבי ימיה לקדשומיה: מַל מַבְבְּטִא בְּכַפָּבוּיִטַב מַּלְיָנִי

בולבר למבלטא וטלבה: كِيْمِ كَالْمِينَ فَذِي لِيَرْمُ فَمَاكُلَ مَلْخُنِهُ كِيْمِ كَيْمِ كَالْمِيلَ ענּ וֹלַנַּאָטֹּ אָטַנִּ וֹבְיֹנִי בַמּוֹבֶּעַ מָּנִבּטֹאַ נִילַנַּגָּאָ נִיִּלַנַּאָּ נִיִּלַנַּאָ שׁבְעָּת יְמִים הְכַפֶּר עַל־הַמִּוְבָּה שָבָעָא יוֹמִין הָכַפַּר

> because they are holy. but a stranger shall not eat thereof, consecrate and to sanctify them; 33 wherewith atonement was made, to And they shall eat those things

> is holy. fire; it shall not be eaten, because it thou shalt burn the remainder with remain unto the morning, then consecration, or of the bread, And it sught of the flesh of the

> days shalt thou consecrate them. that I have commanded thee; seven 35 and to his sons, according to all And thus shalt thou do unto Aaron,

anoint it, to sanctify it. atonement for it; and thou shalt the altar when thou makest thou shalt do the purification upon other offerings of atonement; and bullock of sin-offering, beside the And every day shalt thou offer the

altar shall be holy. most holy; whatsoever toucheth the sanctify it; thus shall the altar be atonement for the altar, and Seven days thou shalt make

ומכאן למדנו אוסכם לור סאוכל קדשי קדשים, שנתן סמקרא עעם לדבר משום דקדש סם: ולמס סללו: לקדש אחם. שעל ידי סמלואיס סללו נממלאו ידיסס ונמקדשו לכסונס: כי קדש חם. קדשי קדשיס, (33) ואכלו אחם. אסרן ונניו, לפי שסס בעליסס: אשר כפר בחם. לסס כל ורומומיעוב: למלא אח ידם. באיל

داددو: וחשאח. וקדַפַּי, לשון ממנת דמיס הנתוניס בתונים בלבע קרוי תעוי: ומשחח אוחו. בשמן המשתה, וכל המשיתות כמין כ"ף וס. ומדרש מורח כסנים (מילואים מ"ו) אומר, כפרח המובח הולרך, שמא החנדב איש דבר גוול במלאכח המשכן והמובח: דבר הבא בשבילם, כגון האילים והלחם, אבל הבא בשביל המובח, כגון פר שהוא למפויי המובח, לא שמענו, לכך הוצרך מקרא (35) על הכפורים. בעביל הכפורים, לכפר על המובח מכל זרוח וחיעוב, ולפי ענאמר עבעח ימים חמלא ידם, אין לי אלא לסיום כסניס, ועבודהם פקולס: אחבה. כמו אומך: שבעה ימים המלא וגוי. בענין הזה ובקרבנות הללו בכל יוס: (פצ) ועשיה לאהרן ולבניו ככה. שנה הכמוב וכפל לעכב, שאם מקר דבר אחד מכל האמור בענין, לא נחמלאי ידיהם

למקומו, וכיולם בסן: (מ"כ ו, ב. ובמים פג:), שנראה לו כבר ונפסל משבא לעורה, כגון הלן, והיולא, והעמא, ושנשמע במחשבת חוך לומנו וחוך וסנרבע, ומוקלס, ונעבד, וסעריפס, וכיולא בסן, מלמוד לומר ווס אשר מעשם, סממוך אחריו, מס עולס ראוים אף כל ראוים שלא ירד, ממוך שנאמר כל הנוגע וגו' יקדש, שומע אני בין ראוי בין שאינו ראוי, כגון דבר שלא היה פסולו בקדש, כגון הרובע (מ∍) והיה המזבח קדש. ומס סיא קדושמו,כל סנוגע במובת יקדש, אפילו קכבן פעול שעלס עליו, קדשו סמובת לסכשירו

: ١٠١٠ בְּבְשָּׁיִם בְּנֵי שְׁנָיִם שְׁנָיִם אַמָּרִין בְּנִי שְׁנָא תְּבִין לְיוֹמָא _{ממי} וְזֶה אַשֶּׁר פּעֲשֶׂה על־המּוְבֵּח וְדֵין דְּהַעֲבֵיר על מַדְבְּהָא

the first year day by day continually. 38 offer upon the altar: two lambs of Now this is that which thou shalt

בון הערבום: בּבְּבֶר וֹאֵעְ עַכֵּבְיהָ עַהָּגִּי עַהָּמָע 口袋口厂

מְּמֶׁתְּהָּיִּא: וֹנִי אִמְּנִׁא טִּוֹנִיֹא טַּמְּבָּיִנִי בָּנִּוֹ שׁהַהְשׁׁב וֹט אֹפֹּוֹבא טַב שַהַבּוֹב בַּבּבּבֹבא

thou shalt offer at dusk. omsi redto edt bing; and the other lamb The one lamb thou shalt offer in

לון לַכּּבָשׁ הַאָּבַוּר: בֶבַע הַהְיֹן וְנֵּסֶךְ רְבִיעָת הַהָּין مه إرْسَفِدًا وُكِمْ جِكْدًا جِهُمْ إِ جِمِينَ الْرِيْضِ وَذَامِهِ وَجَامِهِ الْجَدَامُ جَمِيْهِ الْ

ŪL: בלמונו נולא נולובא לאפובא בְּתִית הִינָא וְנְסְבָּא

at dusk, and shalt do thereto And the other lamb thou shalt offer hin of wine for a drink-offering. beaten oil; and the fourth part of a To nid a to track drived ship of

belgnim ruoft enft to dadqe as to And with the one lamb a tenth part

ניחֹת אַשֶּׁה לַיהְּה: بجبوجة ميوس أجد וְאָעְ עַכִּבְּשָׁ עַהָּגִּיּ 可能認可

:£: ܩܠﺔ לאַטַׁלַבּלָא בַּנְהַלָּגָא לּנְבְלָּגָא מְּמִׁהָּמִּיֹא בְּמִנְיִנִיע הַפְּבְּא וְנִינִי אַמְּבָא טִּנְיָנִא טַמְּבָּנִג בָּגִּן

It shall be a continual unto the Lord. savour, an offering made by fire drink-offering thereof, for a sweet the morning, and according to the to garinello-lasm ed to garing of

₩□: אַנְעָר לְכָּם שְּׁמָּר לְדַבֶּר אָלֶיִר מָנֶיִר מָנִינִי א אַהַל־מוּעַר לְפְּנֵי יְהוֹּהְ אֲשֶׁר מַשְּׁכּוּ וִּהְנָּא בֵּרָם יִיְ דְּאַנְָּהִיוֹ קלְע שֹׁמִּגְ לְגְנִינִיפְם פַּעוֹע הֹלִע שֹׁצִינִא לְגִנִיכִוּן בּעֹנֵת

לכון שמו למללא

children of Israel; and [the Tent] And there I will meet with the unto thee. I will meet with you, to speak there

of meeting before the LORD, where

generations at the door of the tent burnt-offering throughout your

shall be sanctified by My glory.

וֹנֹלַנַגַּמְ בֹּלִבְגַוּ: ⁶⁴ וְנְמֹּבְׁעֵּׁי מְּמִּׁבִי לְבְּנֵי, וֹמִּבְאֵלְ וֹאֵזְמֵּוֹ מִימָבוּ, טַמָּוֹ לְבָּנִי,

וֹאָבֹאָג וֹאָטֹלַגַּהְ בֹּילַבוּי:

וסוא מקלה ויולא דרך החוטס, ונופל על גג המובה, ומשם יורד לשיהין במובה ביה עולמיס, ובמובה הנהשה יורד מן המובה כמו ששנינו במסכח סוכה (מח.), שני ספלים של כסף היו בראש המובח, ומנוקבים כמין שני חוממין דקים, נוחן היין לחוכו, למעט מנסום שלין לריך כחים, שלף סטחון ברחיים כשר בהן (מנחום פו.): דבע ההין. שלשה לוגין: ונסך. לספלים, שנאמר כמימ למארר, ומשמע למארר ולא למנמות, יכול לפפלו למנמות, מלמוד לומר כאן כמים, ולא נאמר כמימ למאור אלא (0+) ועשרון סולח. עשירים האיפה, מ"ג בילים וחומש בילה: בשמן בחיח. לא לחובה נאמר כחים, אלא להכשיר, לפי

(I+) לדיח ניחוח. על סמנמס נאמר, שמנמח נסכים כולס כליל, וסדר סקרצמס, סאיצרים צחחלם ואחר כך סמנחס, sycl:

סנוכר במקרם: שנאמר וְדִּצַּרְמִּי אָמָּךְ מִעַּל אַפַפּּבֶה (שמות כה, כב). ואשר אועד לכם האמור כאן אינו אמור על המוצח, אלא על אהל מועד ויש מרבומינו למדיס מכאן, שמעל מובח הנחשת היה הקב"ה מדבר עם משה משחוקם המשכן, ויש אומרים מעל הכפורת כמו (בד) חנציד. מיוס אל יוס, ולא יפסיק יוס בנחייס: אשר אועד לכם. כשאקבע מועד לדבר אליך, שם אקבענו לבא. שנטמר עַלָּס וּמִנְמַס (ויקראַ כג, לו):

ווסו שטמר משס סום שַׁשֶּׁר דְּבֶּר ס' גַממר בְּקַרבׁי שָׁקָבַשׁ (ויקרס י, ג), וסיכן דְּבֶּר, ויקדש בכבודי: שמשרה שכינתי בו. ומדרש אגדה, אל מקרי בכבודי אלא במכובדי, במכובדים שלי, כאן רמז לו מימת בני אהרן ביום הקמתו, (19) וגועדתי שמה. אמועדעמס בדבור, כמלך סקובע מקוס מועדל דבר עס עבדיר שמה. ונקדש. סמשכן: בכבודי.

هُكَتُم خُمَتًا خُر: עמּוֹבַּע וֹמִע־אַעַרְן וֹמִע־בְּנְיִנִי מִוֹבְּהָא נִיִּט אַעַרְן וֹנִעְ בִּנְיְנִי וֹלבּהִמֹשׁׁנִ אַּעַ־אַּבַעׁרְ מוָמֹּב וֹאָעַרַ נִאָּלַבּנָהַ זִּט מַהָּבֹּוּ וַמִּלָּא וֹזָע

אַלבּישׁ לְשַּׁמְשׁאַ בַּרְשָׁי

minister to Me in the priest's office. and his sons will I sanctify, to 44 meeting, and the altar; Aaron also And I will sanctify the tent of

١٠٠ ﻟְּמְּבֹּוֹשִׁוּ בֹּעַוֹּנִבּ בֹּדָוֹ וַמְּבַׁצִּבְ וֹצִּמָבוּ מִּבִּוֹנִי בֹּנִוּ בֹּנִוּ וֹמָבַצִּבְ

نهند خدبا څهخد:

children of Israel, and will be their and I amoms llawb lliw I bad

יְהוְה אֱלֹהִיהֶם: (פּ) מגלנם לְמִּלוֹי בְּעוּכִם אָנִי גַּמִגְּנִם ⁶⁴ אֲשֶׁר הוֹצֵאָתִי אֹתָם מֵאֶבֶץ דְּצִּפֶּיקִיתּ וְנְדְעֹּׁהְ בֵּרְ אֲנֶרְ יְהֹנְהֹל אֱלְהֵיהָם וְיִדְעוּוּן אֲבִר אָנָא יִיְ אֶלְהַהֹּוֹן

בּינִיהוֹן אָנָא יָן אֶלְהַהוֹן: לאַמִּבאַר מִכֹּוֹנִינִ

the Log their God. that I may dwell among them. I am them forth out of the land of Egypt, Lord their God, that brought And they shall know that I am the

כי שַׁמֶּים תַעֲשֶׂה אֹתְוֹ: בגת. וֹמְשָׁנִי מִוֹבְּטִא לְאַלַמָּר עַמְבְיר מְּבַבְּטָא לְאַלַמָּרִא

משיו הַצְבֶּיד יָהִיה: הֿגוַנו לַמָּנִנו בּוּסְמָוּן בַּאָּהָוּ

and a cubit the breadth thereof; A cubit shall be the length thereof, shalt thou make it. burn incense upon; of acacia-wood

And thou shalt make an altar to

خالة الأدا: ां पंतर विष्ये विषये विषये । אַמָּׁר אָרְכֹּוֹ וְאַמֶּׁר רְחְבוֹ רְבָוֹעַ אַמְּחָא אַיִּרְכֵּיה וְאַמְּחָא פּיּחָיִיה

רומיה מניה קרנוהי: מֹנוּבֹת וֹנוֹ וֹנוֹנִנוֹן

it a crown of gold round about. thereof; and thou shalt make unto thereof round about, and the horns gold, the top thereof, and the sides And thou shalt overlay it with pure

the horns thereof shall be of one

cubits shall be the height thereof;

foursquare shall it be; and two

piece with it.

קַבֶּיב: كَلَـٰتِكُنِد لَمُشِينَ كِي يَلَـ ¿ זַּנְּיֹ וְאָטַ לֵּירְתָּיִוּ סְבָּיִב וְאָחַ אִּנְּרֵיה וְיָהְ כּוּהְלֹיֹהִי סְחֹוֹר וַצְפַּילָ אַלְוֹ זְהֶבַ טְּדְוֹר צָתַ וְהִהְפֵּי יָהִיה דְּהַבְ דְּבֵּי יָת

ליה זיר דְּדְתַב סְחוֹר סְחוֹר: סְּחור וְיָת קַרְנוֹהִי וְתַּצְּבֵּיִר

places for staves wherewith to bear make them; and they shall be for uodi ilade ti de esbie owi shalt thou thereof, upon the two ribs thereof, make for it under the crown And two golden rings shalt thou

हेएंद्रेप: לְבָּהָים לְבַּיִּים לְמָּאָנוּ אָנִיוּ שַּׁהְשָׁב מַל־שָׁנֵו צְּהְיִו וְהָיָהֹ + מעַחַר לְזֵרְוֹ עָלְ שְׁתַּיִּ צַּלְמְּלָּיִוּ בִּיה ושְׁמֵי שַבְּעָת זְהָב מַעֲשֶׂה־לָּוּו וָהַרְמֵין שִּוְקוֹ דִּיְהַב מַעֲבֵּירִ

לְאָבִיתַיָּא לְמִׁמַּלְ יָתֵיה בְּּדוֹן: ן סטרוהי ויהי לצַתָּרָא

מַּמּגוּ וֹטִבְּבָּג נִינִבְעוֹ בַּבַבָּא:

with gold. acacia-wood, and overlay them And thou shalt make the staves of

נְאָפָׁנְהָ אָנִים זְבִּיבּי י וֹמֹמֵּנִי אָנִינִיבּצִּיר עַצְּיִּרְ יִנִי אָנִינִיבָּא אַצִּיִּנִים עַמָּיִי וְעַמְּיִּנִים עַמְּיִּנִים עַ

- (אף) לשכני בחוכם. על מנת לשכון אני בתוכם:
- לכמר כסונס: (€) אה גגו. זה סיס לו גג, אבל מובח סעולה לא סיס לו גג, אלא ממלאים חללו אדמה בכל חנייחם: זר זהב. קימן סים (ו) מקשר קשורת. להעלות עליו קימור עשן ממיס:
- סעצעות סאלס: לבחים לבדים. לכל צית תסים סעצעת לצד: (+) צלעוחיו. כאן הוא לשון זויות כתרגותו, לפי שנאתר על שני לדיו, על שתי זויותיו שבשני לדיו: והיה. מעשה

ثِلْقِلا: هُمُر مَح ـ ثَامَةُ لا هُمُد هُدُمْد خُكَ ָ הַּגְ_אָּבָוֹ עַהְנְצִׁי גִפְּׁנֵגִּ עַכַּפָּבֶנִע . الْزَيْنَانِ كَالِ الْخَوْلَدُ لَاقْلِيكُ لَا يُشَالُ إِنْشِيلًا إِنْدَادِ كِيْلًا ﴿ وَلَا يُظَالُ لَ الْعَالِ

בּאַנְמֵין מֵימִרִי לַבְּ תַּמָּן: בהל אַרוֹנָא דְּסְהַרוּהָא בָּרָם

testimony, where I will meet with before the ark-cover that is over the 6 that is by the ark of the testimony,

אָּטַ עַנְּנְעַ נַלָּמָּיִנְנְּנִי: סמום פּבַּער פַבּער בְּהַיִּמִּר ֝֝^² װְבְּקְשָׁיִר שְּבְּרֶוּ אַבַּרָוּ קְּטָּהֶת

تَظَمُلَةِكِ: באַטַבוניבייה ىان ELÄLÜX וולסר צלוהי אַברן קטנת

lamps, he shall burn it. morning, when he dresseth the 7 incense of sweet spices; every And Aaron shall burn thereon

שמיד לפְּנִי יְהַנְיה לְדִרהַיִּכֶם: בּון הַעַּרְבָּיִם יַקְטְּטִינְיָּנָה קְטְּבֶרָת אָתַ_תַנֶּרָת

ځئتردبا: בוסמון שבורא בדם בון שמשנא וקטרנה קטרת ולאֹבלמוט אַנוֹבן וֹט כּוָגֹוּנֹגֹא Ye shall offer no strange incense

perpetual incense before the LORD

throughout your generations.

8 lamps at dusk, he shall burn it, a

And when Aaron lighteth the

\$\$,4: וְמְלְוֹר וּמִנְחָוֹר וְנְּמָף לְאָ תִּפְּׁכִוּ

المالية المالية ומוֹשׁלא וֹוֹסַכֹּא לָא שׁוֹסַכוּוּ לאַ תַּפְּלֵיוּ עְּלְיֵיוּ קְשְׁבֶּוֹהְיִ נְבֶּאְ תַפְּּקוּוּ עְּלִיִּ עְשְׁבִּיוּ

drink-offering thereon. meal-offering; and ye shall pour no o thereon, nor burnt-offering, nor

ליהוֶה: (פ) לְּדְנְתֵּיבֶם לְּגָשׁ קְּנְשִׁים הָוֹּא לְנְדֵיכִוּן לִגָשׁ קּוֹדְשִׁין הוּאּ היהים, (פוֹ פמיקיס בַשְּׁנְהִ מִדְּׁם חַמַּאַת הַכְּפָּרִים בִּשְׁהָא מָדַם חַמַּאֹת כִּפּּוֹרִיָּא أَخَوَّد هَٰتَدِا مَمْ عَلَابِئِي، هَٰلَنَ نَدَقَد هَٰتَدِا مَمْ عَلَاثِينَ لَيْتُهُ

יְכַפָּר עַלְיוֹ הָדָא בְּשָׁהָא יָכַפָּר עַלְיוֹיִי

it is most holy unto the LORD. for it throughout your generations; the year shall he make atonement ni əəno inəmənots io gairəfto-nis year; with the blood of the upon the horns of it once in the And Aaron shall make atonement

.042 980d The Haftarah is Ezekiel 43:10 - 43:27 on page 223. On Shabbat Zachor, Maftir and Haftara are on

درمعة (إيجر إتزاء אֶל מֹשֶׁה לֵאמִר: اמַלֵּיל יִן עָם מֹשֶׁה לְמֵימַר:

And the Lord spoke unto Moses,

- (6) לפני הפרכה. שמא האמר מעוך מכנגד הארון ללפון או לדרום, הלמוד לומר לפני הכפרה, מכוון כנגד הארון מבחון:
- לולי"ש בלע"ו, וכן כל נכום סאמוכום במנורס, מוץ ממקום שנאמר שם סעלאס, שהוא לשון הדלקם: (ד) בהישיבו. לשון נקני ספויכין של סמנורס מדשן ספמילות שנשרפו בלילס, וסיס מטיבן בכל בקר ובקר: הגדות.
- (8) ובהעלות. כשידליקס לסעלות לסבתן: יקטירנה. בכל ייס, פרס מקמיר שחרית, ופרס מקמיר בין סערביס:
- עולה ומנחה. עולה של בהמה ועוף, ומנחה היא של לחם: (9) לא חעלו עליו. על מוזמוס: קטרת זרה. שום קעורם של נדבה, כולן ורום לו מון מוו: ועולה ומנחה. ולה
- קדש קדשים. המובח מקודם לדברים הללו בלבד, ולה לעבודה החרת: ס' וְכַפֶּר עָלָיו (ויקראַ מו, ימ): - השאח הכפרים. - סס פר ושעיר של יוס סלפוריס, סמלפריס על מומאת מקדש וקדשיו: (10) וכפר אהרן. ממן דמים: אחת בשנה. ביים הכפורים, הוא שנאמר באחרי מות וְיָלָם שָׁלַ הַמִּוְבַּם מַשָׁדִר לְפָּיֵי

לנים וונו לפלע אנים: ליהוָה בִּפְּקֹר אֹמָם וְלֹאֹ־יִהְנֶה ي خِطْكَتِيثُ لِرَبُّةٍ لِآلِم فَقَد تَطْمُا لَمُدَيَّحٌ خَطَرُتُرَ لِبِأَ لَيْنُولَا لِأَكْتِي خْد ناھُم אُنالْہِم خُنْدائمُلُمُنِي لَمُنَا نَاعَظَرِ بُن اللَّهُ فَاللَّهُ خَنْدَ

מותא פַר הִמָנֵי יָתָהוֹן: שׁמֶּנֵג יַנְישׁבוּן וְלֵא יְבֵיג בְּבוּוָן erial tewn Sto

ַמַחַצָּית הַשָּׁקֵל הָרוּמָה לֵיהוָה: הַאָּבָים מַשְּׂרָים בּּרָהוֹ הַשְּׁבֵל עַפְּקְרָיִם עַּהְעָּיִים הַשְּׁקְרִים הַשְּׁקְרִים הַשְּׁקְרִים הַלְּמָא בְּסִלְּמִי זַבוו יִהְנֹי בְּלְ־הַשְׁבֵרִ שַּלִּ־ בֵּין יִהְנִין כְּלְ דְּעְּבַר עַלְ

بهدرون بدرات: בְּלְ עַמְּכֶּעְ מַּלְעַשְׁפְׁלְּיִם מִבֵּוֹ כִּלְ גַּמְבָע מַלְ מִנְנִנִיּא מִבַּע

אُلاَ فَدِيثِ بُدِيْدٍ خُرَقَد مَجٍ مُؤْدُ مِنْ * كَذِه نَا خُرَفُدُ * مَحِ וּמֹמָּנִת מִּמַּעַׁבֹּגִיע עַמָּׁעַבְ לַעַעְ וּנִּמַב מִפּּלַנִינִע סַלְמָּא לַמִּעַוֹ נִעַ מַשְׁשְׁנִיר לְאַ יַרְבָּׁר וְתַדַּלְ לָאִ דְּשָּׁתִיר לָאִ יַּסְנֵּיוּ וְדְמִסְבֵּיוֹ לָאִ

> פֿלַנוּט סַלַתֹּא אַפֹּרַחָוּטֹא צֹרַם הא ההבון המון סלפא

למהלבי ישו השבון שנון ילמילא ישון

numberest them. plague among them, when thou numberest them; that there be no unto the Lord, when thou every man a ransom for his soul 12 their number, then shall they give children of Israel, according to When thou takest the sum of the

an offering to the LORD. is twenty gerahs—half a shekel for spekel of the sanctuary—the shekel numbered, half a shekel after the passeth among them that are This they shall give, every one that

offering of the Lord. years old and upward, shall give the 14 that are numbered, from twenty Every one that passeth among them

atonement for your souls. offering of the Lord, to make the half shekel, when they give the 15 the poor shall not give less, than The rich shall not give more, and

- שמלינו בימי דוד: מחלית השקל, וחמנה את השקלים וחדע מנינס: - ולא יהיה בהם נגף. שהמנין שולע צו עין הרע, וְסַבֶּבֶּר בֹּה עליהם, כמו (בו) בי חשא. לשון קבלה כתרגומו, כשמתפוץ לקבל שכום מנינם לדעת כמה הם, אל תמנם לגלגולת, אלא יתנו כל אתד
- וסומיפו עליו שמומ, וסעלוסו לשש מעס כמף, ומחלים השקל סוס שאמרתי לך, יחנו חרומס לס": לְּסִאְׁמַּמַׂוֹמ לוֹ לַמֻּגוֹרַת בֶּמָף וְכִבַּר לְמָס: עשרים גרה השקל. שהשקל השלס ד' ווויס, והזוז מתמלמו ממש מעות, אלא צאו ערכין ושדס אמוזס: עשרים גרה השקל. עכשיו פירש לך כמס סוא: גרה. לשון מעס, וכן בשמואל (א ב, לו) יַבוא לג, יג): מחצית השקל בשקל הקדש. במשקל סשקל שקלנמי לך לשקול נו שקלי סקדש, כגון שקלים סממורין נפרשת במונין מעבירין אם הנמנין זה אחר זה, וכן פֿל בֻשֶׁר יַעֲבֹר מַמַת הַשֶּׁבֶע (ויקרא בז, לב), וכן מַעֲבֹרְנֶה הַצֹּאן עַל יְדֵי מונֶה (ירמיה (EI) זה יחנו. סראס לו כמין מעצע של אש ומשקלה מחלית השקל, ואמר לו כוה יחנו: העובר על הפקודים. דרך
- (+1) מבן עשרים שנה ומעלה. למדך כאן, שאין פחוח מבן עשרים יולא ללבא, ונמנה בכלל אנשים:
- כמו שנהמר כְּל מֵרִיס מְּרוּמַם כָּשָׁף וּנְמֹשֶׁת (שמות לה, כד), ולה הימה יד כלם שוה בה, הלה היש היש מנדבו לבו: ענייס ועשירים, ועל אוחס מרומס ואמר לכפר על ופשומיכס, שסקרצנות לכפרס סס באים. וסשלישית סיא מרומת סמשכן, לַמֹבֶשׁ סַבֵּינִי בַּשָׁנְס סַבֵּינִים (במדבר הֹ, הֹ), וימנוי כל המד מחלים השקל, והן לקנום מהן קרבנוח לבור של כל שנה ושנה, והשוו בהם וגוי (שם שם, כו). והשנים אף היא על ידי מנין, שמנאן משהוקם המשכן, הוא המנין האמור במחלם חומש הפקודים, בְּשֶׁמֶד ועלה למחח הככר, שנחמר וָבֶשֶׁף פְּקוּדֵי הָעַבְה מְחַׁה פְּבָר (שמוח לח, כה), ומהם נעשו החדנים שנחמר וַיָּהִי מְחַה פְּבָר הַבֶּשֶּף שוכמב כאן מרומם ס' ג' פעמיס, אחם מרומם אדניס, שמואן כשהמחילו בנדבם המשכן, ונחנו כל אחד ואחד מחלים השקל, (15) לכפר על נפשותיכם. עלא מנגפו על ידי מנין. דצר אחר לכפר על נפשומיכס, לפי שרמו להם כאן ג' מרומות,

﴿ <َقَالِ مَر _ (ظَمِ لِنَا رَقِ مِن اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ اللَّهِ ا نشدةم ظنجدبا ظهر ندأب מַבְּבַע אָּטַק מוִמֹּע וֹטַנִּעַ לְבַנָּנִ סי פֿנג ישְּׂבְאָלְ וֹנִישִׁ אָנְוּ מֹלְ. ישִּׁבָאֵלְ וֹנִישִׁ מֹלְ פּוּלְעוֹן וְלְקַחְהְּ אֶת־בֶּסֶף הַכִּפְּרִים מֵאֵת ׁ וְתִפַּב יָת בְּסַף כִפּוּרַיָּא מִן בְּנֵי

ישראל נַיְדַבֶּר יְהַנְה אֶל־מֹשֶׁה קֹאמִר: "מַלֵּיל יִיְ עָם מֹשֶה לְמֵימַר:

ά′□: מוְצֶּר וּבֶּין הַמִּוְבֶּה וְנְתַהָּ שֶׁמֶּר ⁸¹ לְרָחְצָּׁה וְנְתַהָּ אֹהֹוֹ בֵּין־אָהֶל וְעְשְׁיהְ בְּיִוֹר נְהָשֶׁת וְכַנִּוֹ נִהְשֶׁת

<u>וֹבוּבׁם וֹאֵט_בֿלִבְינִם:</u> o וְרְחֲבֶּי אַהֲלְן יּבְּנֶי מִמֶּנִי אָתַ יִיקַדְּשׁיוּ אַהֵלוִ יְבְנִיהִי מִנֵּיה יָת

ذَالِلْلا: تقبيقت לשند جتجود ههد oz מוֹם וֹלָא וֹמִעוּ אַנִּ בֹּנִהְעַּׁם אָלְ- נֵשִׁבְּהֵנוּ מִנֹא וֹלָא יִמִּנִעוּן בְּבְאֶם אָלְ־אָבָר מוֹעָנֶר וְרְחַבַּיר

> كِلَازُكُ كَالُم اللَّهُ خُرِفُكُ * مَح מַּמְבּׁן וֹמִלֹא וִיבִי לַבְּדָּי וֹמְּבַאָּב

יבון מַוְבְּטְא וְטִמֵּין מַמָּוֹ מַנָּא: ŕĘĠ′Ġ′Ћ 下に口づめ くべいに ίŪἄËιΣ 下に口切め

¿בַּיהוֹץ וְיָה בַּגְּבִיהוֹץ:

ムダロロス

> atonement for your souls. Israel before the Lorp, to make de a memorial for the children of of the tent of meeting, that it may and shalt appoint it for the service money from the children of Israel, And thou shalt take the atonement

:gaiyse And the Lord spoke unto Moses,

therein. the altar, and thou shalt put water it between the tent of meeting and whereat to wash; and thou shalt put brass, and the base thereof of brass, Thou shalt also make a laver of

their hands and their feet thereat; Asaw Ilsaes sons sid bas aorsA baA

by fire to smoke unto the Lord; minister, to cause an offering made they come near to the altar to water, that they die not; or when meeting, they shall wash with when they go into the tent of

- לפלוח להם ונלמוו על המשכן, והשני באחד באייר: על עבודה אהל מועד. הן אדנים שנעשו בו: - המסחילין מסשרי, נמלאו שני המנינים בשנה אסס, המנין הראשון היה בחשרי לאחר יום הכפורים, שנחרלה המקום לישראל סשנס (ב:), ונבנס סמשכן בראשונס וסוקס בשנייס, שנמחדשם שנס באחד בנימן, אבל שנום סאנשיס מנויין למנין שנוח עולס האנשים בשנה אחח נמנו, אבל למניץ יציאח מלרים היו שחי שנים, לפי שליציאח מלרים מוניץ מנישן, כמו ששנינו במשכח ראש בשמי שנים סיו, ואי אפשר שלא סיו בשעת מנין הראשון בני י"מ שנה שלא נמנו, ובשניים נעשו בני כ'. משובה לדבר, אלל שנות ו במומש הפקודים אף בו נאמר כן, וַיִּהִיוּ כָּל הַפְּקְדִיס שֵׁשׁ מֵמֹוֹת שֶׁלֶף וּשְׁלֹשֶׁת מַלְבִּיס וַמַמֵּשׁ מַמֹוֹת וַמַמִּשׁ יַבּמוּמִשׁ הפקודים אף בו נאמר כן, וַיִּהיוּ כָּל הַפְּקְדִיס שֵׁשׁ מֵמֹוֹת שֶׁלָף וּשְׁלֹשֶׁה מַלְּבְּיס וַמַמֵּשׁ מַמֹּוֹת בַּמָה (במדבר הֹ, מו), והלה ואס מאמר, וכי אפשר שבשניסס היו ישראל שויס, ו' מאות אלף וג' אלפיס וה' מאות ונ', שהרי בכסף פקודי העדה נאמר כן, כו), סא למדמ, ששמים סיו, אחם בחחלת נדבתן אחר יום סכפורים בשנה ראשונה, ואחת בשנה שנייה באייר משהוקם המשכן. בְּמֶּׁמֶּד לַמֹּדֶשׁ מָּקִיס וגו' (שמוח מ, צ), ומסמנין סוס נעשו סחדניס משקליס שלו, שנחמת וַיָּסִי מָעַׁם כִּפַר סַבֶּמֶף לָגָמֶח וגו' (שס לח, ספקידים, שהרי נאמר בו בְּאָמֶד לַמֹדֶשׁ סַשֵׁנִי (במדבר א, א), והמשכן הוקם באחד לחדש הראשון, שנאמר בְּיוֹס הַמֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בבקשס ממך, מנס אם גאני ודע כמס נומרו בסס, לסודיע שסיא אביבס עליו. ואי אפשר לומר שסמנין סוס סוא סאמר במומש בסס מגפס, כמו שנאמר וַיִּגְּף ס' אָמ סְשָט (שמוח לב, לס), משל ללאן סחביבס על בעליס שנפל בס דבר, ומשפסק, אמר לו לרועס (10) ונחת אותו על עבודת אהל מועד. למדת, שנלמוו למנותם בתחלת נדבת המשכן אחר מעשה העגל, מפני שנכנק
- בובתים (נמ.): מועד (שמוח מ, כט), כלומר מובח לפני אהל מועד, ואין כיור לפני אהל מועד, הא כינד, מעוך קמעא כלפי הדרום, כך שנויה קמעם, ועומד כנגד מויר שבין המובח והמשכן ומינו מפסיק כלל בנחיים, משום שנממר ומח מובח שעלה שם פַּמַח משבן מֹהֶל לרחצה. מופג על סכיור: ובין המובח. מוגם סעולם, שכמוג צו שסוח לפני פחח משכן אסל מועד, וסיס סכיור מָשׁוּן (18) כיור. כמין דור גדולה, ולה דדים המריקים בפיהם מים: וכנו. כמרגומו בְּםִיםֵיה, מושב ממוקן לכיור:
- מנים ידו סימנים על גבי כגלו סימנים, וידו סשמאלים על גבי כגלו סשמאלים, ומקדשן: (19) אח ידיהם ואח רגליהם. בבת אחת סיס מקדש ידיו וכגליו, וכך שנינו בובתים (ימ:), כילד קדוש ידים וכגלים,

מ"כ במול

וּלְזַרְעָם: (פּ) יַמָּתוּ וְהַיְּלְה לְהָה חַק־עּוֹלֶם לָוֹ יִמוּתוּן וּהָהֵי לְהוֹן קִיָם עָלִם

בב נַיְדַבֶּר יְהַזָּה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמְר: וּמַלֵּיל יִיְ עִם מֹשֶה לְמֵימַר:

نظتك حُمَّت لَاظِمْنِ نَظِيرُنَا: בּמֹם מֹנַבֹּגוּטוֹ נַנְמֹמֹנִם וּמֹאַנֹנִם מַבַבַּבוב הַמַמָּה מּאָנִע וַקנָּמָן־

الشفا آند تارا:
 אַב
 וְקַבְּׁה חַמֵּשׁ מֵאִוֹת בְּשֶׁקֵל הַמְּדֵשׁ וּקִּצִיְשֵׁה עַהְקַל חַמֵּשׁ מִאָּה

משְתַת קַבָּשׁ יִהְיֶה: בַלַּם מִבְּלַם מִגְּמָהַ בַעָם מָמֶל וְעְשֶׁיהָ אַהוֹ שֶׁמֶן הִשְׁחַת־קֹּדֶשׁ

אָרון הַמָּבְרוּ: °° ומְאַנוֹע בוּוְ אָנוַ אָנוֹע מוְמֹג וֹאָנו וּנִירַבּּ, בּיִה יָת מַשְּׁבּן זִּמְנָא וְיָרַ

מוְבָּח הַקִּטְרֶת: لْمُن لَفِيْنَ لَمُن حَرِّيْنَ لِمُن مُثِينَهِ يُنْ مُثِينَهِ إِنْ مِنْ فَيْهِا نڠٮــتۿڂٮڶٳ

ري اخ~~لار~~ان، خلاريارا: וֹבְשֹׁבֵּה יִבִישִׁם וֹבַלְּכָישֵׁם וֹלָאֵ וּיכּוֹבְּמִהוּ יִבִּיִיוּוּ וֹבַלִּאִ

מִטְׁפֿג מָאִטַן וְטַמְּהָּגוֹ: מאַעוֹ וְעַמְּמֵן יִלְנִי בִיּסְמָא أظثما خمت هذريتي منكر מִירָא דְּבְיָנְא מִּהְקַלְ חֲמֵישׁ מָאָה וְאַהָּה קַח־לְּךְּ בְּשְׁמֵים רֹאַשׁ וְאַהְ סַב לָּדְּ בּוּסְמִין בֵישְא

מָלֵג בַינָא: בּסֹלְמֹּג לוּגַׁאָּא וּמִאָּם זוֹטָאָ

בוסמו מהש בבוש לודשא לובהא בוסם מבוסם מובע נטמֿכור ימיה משו רבות

אָרונָא דְּסְהַדוּוָא:

דְקְמִנְת בוּסְמִּיָּא: וֹאָט_כַּלְ_כַּלָּגִוּ וֹנִט פֿטוּבֹא וֹנִט כֹּלְ מִׁנְוִטִּי וֹנִט

> throughout their generations. even to him and to his seed shall be a statute for ever to them, their feet, that they die not; and it so they shall wash their hands and

Moses, saying: Moreover the Lord spoke unto

calamus two hundred and fifty, hundred and fifty, and of sweet cinnamon half so much, even two hundred shekels, and of sweet spices, of flowing myrrh five Take thou also unto thee the chief

oil a hin. shekel of the sanctuary, and of olive and of cassia five hundred, after the

And thou shalt anoint therewith anointing oil. perfumer; it shall be a holy compounded after the art of the anointing oil, a perfume And thou shalt make it a holy

the testimony, the tent of meeting, and the ark of

the vessels thereof, and the altar of 27 thereof, and the candlestick and and the table and all the vessels

ביאם אהל מועד אלא בחלר: ולא ימוחו. סא אס לא ירמלו ימומו, שבמורס ואמרו כללומ, ומכלל לאו אמס שומע סן: אל המובח. סמילון, שאין כאן (02) בבואם אל אהל מועד. להקעיר שמרימובין הערבים קערמ, לו להוומ מדס פר כהן המשימושעירי עבודם אלילים:

ζΔ,**ζ**ζ: (IS) ולא ימוחו. למייב מיחה על המשמש במובח ואינו רחוץ ידים ורגלים, שממיחה הראשונה לא שמענו אלא על הנכנק

סולרך לומר בשס: חמשים ומאחים. פך משקל כולו: בו ב' סכרעות, שמין שוקלין עין בעין, וכך שנויס בכרימות (ס.): וקנה בושם. קנס של בשס, לפי שיש קניס שמינן של בשס, ומאסיס, נמלא כלו סמש מאום, כמו שיעור מר דרור, אם כן למס נאמר בו חלאין, גורם הכסוב היא להביאו לחלאין, להרבות ויש שלינו אלא כען, לכך סולרך לומר קנמן בשס, מן סעוב: מחציחו חמשים ומצחים. מחלים סבאחו חסא חמשים (ES) בשמים ראש. משוביס: וקנמן בשם. לפי שהקנמון קליפה עך הוה, יש שהוה מוב ויש בו ריה מוב ומעה,

סשמן, עד שקלע סרים וקפהו לשמן שעל סעקרין: - העקרין, אמר לו ר' יהודה, והלא למוך את העקרין אינו מיפק, אלא שראום במים שלא יבלעו את השמן, ואחר כך הליף עליהם (24) וקדה. שם שורש עשב, וצלשון מכמים קליעם: הין. י"ב לוגין, ונמלקו בו מכמי ישראל, ר' מאיר אומר, בו שלקו אמ

קרוי מרקחם: רקח בורקחת. רקח סעשוי על ידי מומנום ומערובום: בועשה רוקח. שם סמומן בדבר: (ישעיס גא, עו), וכמו לוקע פְּפְּבֶן (שם מב, ה), שהעעם למעה, וכל דבר המעורב בחבירו, עד שוה קופח מוה או ריח או מעם, (25) - רוקח גורקחת. - כוקח עם דבר סוח, וסעעם מוכיח עסיח (מעלה, וסרי סוח כמו רקע, רגע, וחינו כמו לגע סַיָּס

(26) ומשחח בו. כל המשימום כמין כ"ף יונים, מוץ משל מלכים שהן כמין נור:

כּבְיוּ וֹאָעַ_עַכּיְּרַ וֹאָעַ_כּּוּיָ: וֹמִעַ מִּוֹבַּע עַמְלְע עַמְלַע נֹמִע בַּלְ וֹנִע מַבַבּעֹא בַּמַלְטַא נוֹע כַּלְ

מַנובׁו וֹנִע כּוּוֹבְא וֹנִע בַּסִיסִיה:

laver and the base thereof. with all the vessels thereof, and the and the altar of burnt-offering

בַּלְ עַנְעָהַ בַּעִים וֹלֵבַהָּ:

ליוֹשְׁתוֹ כֹּלְ בִּוֹלֵנִד בַּעוּוֹ וטלביש יהרון ויהון לדש

toucheth them shall be holy. 29 they may be most holy; whatsoever And thou shalt sanctify them, that

has norsA mions rishs uont baA

וֹלַבַּאָטַׁם לַכַּבוֹן לָּגִּי °° וְאֶת־צַּהַרָן וְאֶת־בְּנֶיִוּ הִמְטְּשָׁת וִיָּת צַּהֵרֹן וְיָת בְּנִיהִי הְּרַבֵּי

كَلُور: נְתְּהַלָּ לִשְּׁמַּאַ النطتابه

And thou shalt speak unto the priest's office. they may minister unto Me in the 30 his sons, and sanctify them, that

¿۲۲۵٬۵۵: שֻׁמֶּן מִשְּׁחַת־לֹּבֶשׁ יִהְיֶה זֶהְ לֵי לְמֵימַר מִשָּׁח רְבִּית מִיּדְשָׁאִ لْمُح خُرْدُ نَصْلَمُح فَلَكُ حَمَّرُكُ لَمْنَ خُرْدُ نَصْلَمُح فَمُوْدِح

נבי ביו בדעי לדביכון:

throughout your generations. be a holy anointing oil unto Me 31 children of Israel, saying: This shall

غِرَتُ اللَّهُ عَلَيْكُ بَهِ رَبِّ اللَّهُ عَلَيْكُ بَهِ رَبِّ اللَّهُ عَلَيْكُ بَهِ رَبِّ اللَّهُ عَلَيْكُ ال بِخُمَّانُ خُبُورِ كُمُ لَامُّمُ الْأَمْرِيدِ بَحْلُمِينَ بِهِ لَمُخْلِيدًا خُنْتِ بِهِ מּכְ בֹּמִּנְ אָבִׁםְ לָאִ וּיִסְבּׁ מּכְ בֹּמִּבָּא בַּאִּנְמִא לָא יִשַּׁפַּׁבּ

לירשא הוא קירשא יהי לכין:

it shall be holy unto you. composition thereof; it is holy, and any like it, according to the 32 be poured, neither shall ye make Upon the flesh of man shall it not

ದಭ್ಯಗ: (0) אָישׁ אָשֶׁר יָרְקַח כְּמֹחוּ וַאַשֶּׁר וּבָר דִּיבַפָּים דַּבְּנְמֵיה וּדִימִין

ದೆಳವೇಗ: מּלְ_זְּגַ וֹנֹכְבַנִע מִנְּנִי מִּלְ טִילְנִנִּי וֹנִאָּשִׁיִּגִּי

from his people.' upon a stranger, he shall be cut off 33 it, or whosoever putteth any of it Whosoever compoundeth any like

: ۲۲ ال סַמֶּים וּלְבֹנָה זַכָּה בַּר בְּבָר وفرات بربواء ا الاسترام برباراجائد . ניאמר יְהוָה אֶל־מֹשָׁה קַח־לְךָּ

בַּבְיַהָא מַנַלַן בַּמָנַלַן יִבִּי: נמלבולמא בוסמון ולבולמא נְמוּפָא למשה סב לַדְּ

each shall there be a like weight. spices with pure frankincense; of and onycha, and galbanum; sweet Take unto thee sweet spices, stacte, And the LORD said unto Moses:

(שמום ו, ו), לשון הרמים בהן כלשון עברים: שלין לורך משימתן הלה לגדולה, כי כן ישד המלך שוה תנוך גדולתן, ושהר משימות, כמו רקיקין משותין וֶבַהְשָׁיִת שָׁמֶנִים יִמֶּשָׁתוּ שלינו ראוי, מלמוד לומר כבשים, מה כבשים ראויים אף כל ראויים. כל משיחם משכן וכהנים ומלכים מחורגם לשון רצוי, לפי מקדשין. ושנוים סיא משנם שלימם אלל מובה, מהוך שנאמר פל סַנּבֵע בַּמִּוְבַּח יִקְדָּשׁ (שמוה כע, לו), שומע אני בין ראוי בין משנכנם למוכו קדוש קדושם סגוף, להפסל ביולא, ולינה, ומצול יום, ואינו נפדה ללאח לחולין, אצל דבר שאינו ראוי להם אין (92) וקדשה אותם. משימה זו מקדשה להיות קדש קדשיה, ומה היה קדושהם, כל הנוגע וגוי, כל הראוי לכלי שרה,

(כרימום ה.): ובמחכנחו. לשון משנון, כמו ממכנם הלבנים, וכן בממכונמה, של קעורם: שמן, אבל אם פחם או רבה סממנין לפי מדח הין שמן, מוחר, ואף העשוי במחכונחו של זה, אין הסך ממנו חייב, אלא הרוקחו שום עלמו: ובמחבנחו לא חעשו במוחו. בקכוס קממניו, לא מעשו אחר כמוסו במשקל קממנין הללו, לפי מדם הין (25) לא ייסך. בשני יודייין, לשון לא יפעל, כמו למען ייעב לף (דברים ז, יח): על בשר אדם לא ייסך. מן השמן (IE) לדרחיכם. מכאן למדו רצומינו לומר שכולו קיים לעמיד לצא (סוריום יא:): זה. בגימעריא מריקר לוגין סוו:

(33) ואשר יהן ממנו. ממומו של משס: על זר. שמינו נורך כסונס ומלכומ:

(מסעריאק): ושחלה. שורש בשם, חלק ומלסיר כלפורן, וצלשון המשנה קרוי לפורן, ווסו שחרגם אונקלום וְמוּפְּבָם: (48) בשף. הוא לרי, ועל שאינו אלא שרף הנומף מעלי הקמף קרוי נמף, ובלע"ו גומ"א (גוממיא), והלרי קורין לו מרי"אקה

בוסם מובד בוסמנו מעבר

וַטַעְּבָיר וַתַה קטֹרָת בוּסָמִין

רنקַחַ מְּמָלָח שָּׁהָוֹר קֹדֶשׁ: * tagra sqr qaca raga

בְּבְבְשׁים תִּהְנֶה לְבֶם: عِنُ عِنْدُ كِلَا مُؤْمِدُ كُلُهُ عِنْدُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَلَيْهُ اللَّهُ عَلَيْهُ اللَّهُ عَلَيْهُ اللَّهُ ا وفرن جون بالاباط بالإنام المنافعة إَنُّهُمَا كُنُّ فَي فَرَوْدُ لِي ثُلِّكِ إِنْ فَهُلِ لِمَنْهُلِهِ لِمَقْدِ لِمُعَدِّلًا لِمُقَالًا

خِيْتُ مَبَرِيْتَ جُلِهُ كَرْسَيْتِ: בְּמְּשׁבֹּנִישְׁע לָאִ עַמְּמִהְּנִ לְכִּם בּּבְמִנִּטִע לָאִ עַמְּבְּּבִנוּ לְכִוּן

בְּׁע וֹנְכְּנֵע מִמְּמֵּנֵנ: (a) בַּע וֹנְאָטַנְצֵּג מִמְּמֵנְע: ** אָנְאַ אַאָּמִר יַנְאָנְהָאַ

כד ניַבַבַּר יְהַוֶֹּה אֶלְ מֹמֶה לַאִמְר: יִמַלֵּיל יִיָּ עָם מֹשֶׁה לְמֵימַר:

אירִי בֶּן־חִיר לְמַמָּה יְהיבֶה: " لَكُن كَلُّهُنْ خُشُو فَمَرْهُمْ قُلْ لَنْ لَانَفِينَ خُمِيهِ فَمَرْهُمْ

ŀĊĊ_&\$#

בוסמון דַתַעַבוּד

לירשא פוני לף בדם יו:

حثم طيه، لفت، حُديا:

ئىڭ، ئەكانىلىھە:

ומוא בּאוֹמון מומבו לַבַ שַּמּוֹ

מנה בורם סהרוקא במשפו

בו אונו בו שור לשִׁבַטָּא

אָלְהָים וְאַשְׁלִימִית עִּמֵּיה רוּחַ מִן קֵדְם

יִבְכָל עַ עַּבִירָא:

וְבְבַבְעַ וֹּגְ בְּטִבְמָע וּבְסוּכְלְטָנוּ וּבְמַבַּמ

testimony in the tent of meeting, 36 small, and put of it before the And thou shalt beat some of it very and holy.

perfumer, seasoned with salt, pure

And thou shalt make of it incense,

35 a perfume after the art of the

be unto you most holy... where I will meet with thee; it shall

thee holy for the LORD. make for yourselves; it shall be unto composition thereof ye shall not 37 make, according to the And the incense which thou shalt

cut off from his people. that, to smell thereof, he shall be Whosoever shall make like unto

IXXX

2 the son of Uri, the son of Hur, of 'See, I have called by name Bezalel :gaiyse

And the Lord spoke unto Moses,

ni bas, mobsiw ni ,boD do & and I have filled him with the spirit the tribe of Judah;

and in all manner of workmanship,

understanding, and in knowledge,

למד בלמד יסים, זס כמו זס: משקלו של זה, וכן שנינו, הלכי והלפורן והחלצים והלצויה משקל שצעים שצעים מנה. ולשון בד, נראה צעיני שהוא לשון יחיד, אם הלפורן ללבנה שמהם נאה: – בר בבר יהיה. אלו הארבעה הנוכרים כאן יהיו משקל במשקל, כמשקלו של וה רך שסשבולם ונכד אחד שהנכד דומה לשבולה, הקושמ, והקילופה, והקנמון, הרי י"א. בורים כרשינה אינו נקמר, אלא בו שפין כמו אלו, הרי עשר, ולצונה, הרי י"א. ואלו הן, הצרי, והצפורן, החלציה, והלצונה, מור, וקציעה, שצולח נרד, וכרכוה, הרי ח', רבומינו (כרימומו:) י"ח מממנין נאמרו לו למשה במיני, מעוע ממיס שניס, נמף ושחלת וחלבנה ג', הרי ה', ממיס, לרבות עוד עמנו באגודם מעניומינו ומפלמנו את פושעי ישראל שיסיו נמנין עמנו: סמים. אמריס: ולבונה זכה. מלאן למדו וחלבנה. בשם שרימו רע, וקורין לו גלב"נא (גאלבאן) ומנאס סכמוב בין סממני סקטורמ, ללמדנו שלא יקל בעינינו ללרף

יסים, ומסור יסים, וקדש יסים: מרופות לערבן עם סמים, וכל דבר שלדם רולה לערב יפה יפה, מהפכו בללבע לו בבוך: ממולח שהור קדש. ממולת ַ מַבְּׁמַיִךְ וְמֹבְּלִיְדְּ (ימוקאל כו, כו), על שם שמספכין את המים במשומות כשמנהיגים את הספינה, כאדם המהפך בכף בינים (פצ) בומלח. כמכגומו מעורב, שיערב שמיקמן יפס יפס זס עם זה, ואומר אני שדומס לו ציקאי שַמַּלְמִים (יונס א, ה),

מועדי דבור שאקבע לך, אני קובעם לאומו מקוס: (9٤) ונחחה ממנה וגר. סיא קערת שבכל יוס ויוס שעל מובת ספניתי שסיא באסל מועד: אשר אועד לך שמה. כל

(פ) במחכנחה. זמנין מממניס: קדש חהיה לך להי. שלם מעשנה ללם לשמי:

(88) להריח בה. מלל עושה מתה במתכנתה משלך כדי למכרה ללבור:

(ב) קראתי בשם. לעשות מלחכתי, חת בללחל:

יבַכֶּסֶר יבַנָּחִשֶּׁת: לַטַּמְּב מַטַּמְּבִי לַמְּמָנִי בַּנִּטֵּב לַאַלָפֹּא אַנּמּנִינוֹ

בְּבַעְבָּא יִבְכַּסְפָּא יִבְנָחָשָּׁא:

gold, and in silver, and in brass, to devise skilful works, to work in

יבֹשַׁבַׁשְּׁע מֹא כַמֹּמְוּע בֹּכֹבְ יבֹינּבוּע אָמֹא לְמִמֹּבִּב בֹּכֹבְ

: خاتاناک קְּבְּלְּאֲשֶׁר אָת בְּלְ-אֲשֶׁר חַכִּימֵי לִבְּא יָתַבִית חַבְּמְתָא אַניהד. בְּוֹ יִבְבֶׁר בֹּלְ-שְׁכֹם-בֶּר לִטַשׁי לְחֵבֶּמֶא ' בַּבוֹ יִבְּבֶּר בָּלְ هُتَاخِرِهُ حَدْ هُنِامُمُكِ خِمَقَالِ ثَنْ هُتَاخِرِهُ حَدِ هُنِامُمُكُ וַאֲנִי הַנַּהְ נְתַּמִי אָמֹוֹ אֱת נַאָּנָא הָא יָהַבִּית מְלְאַבֶּה:

נאט לַקַבלָּגָי בַּאָבָיבָ: אַמו אַהַל מוֹעַּד וְאָת־הָאָרִן יָה מִשְּׁכּן וִמְנָא וִיָה בְּפּוּרִהָּא קְעֵּלְה וְאָת-הַכַּפְּהָת אֲשֶׁר עְּלְיִר לְסְהַרְוּהָא וְיָה בְּפּוּרְהָא

בּבְגִיבַ נֹאָנַ מִוְבָּע עַפַּמְנָים: הַמְּנְרֵׁם הַמְּּחְרֶבׁם וֹאָם־כְּלִ- מְנָרְהָא דָּכִיהָא וְיָה כְּלְ מָנָהָא וֹמִט עַהַּאַבְעוֹן וֹאֵט כֹּבֶּיִנו וֹאֵט וֹנִט פֹּטוּבֹא נֹנט מִתִּטִּנ וֹנִט

כּלִגו וֹאָטַ עַכּוּנִי וֹאָטַ כּּוֹנִי: וֹאָטַ מִּוֹלֵּטַ עַמְלֵטַ וֹאָטַ כֹּלַ וֹנִטְ מַּבְּבַּטֹּא בַּמַלְטֹּא וֹנִטְ כֹּלְ

زيجُن جَزْتَر يَهُٰذِنَا زَعُن خَزْتَر نَنْ خُرَتِهُمْ مُقَامُهُ لَنْ خُرَاهُمْ

جزر رحيا:

は口づい! לְתַּלְאָנו וּבֹאוּמִוּנוּנוּ אָבוֹ מִּבֹא לְאַהְּלָמָא

ווּגְּבְּבוּנוּ וָת כָּלְ בְּפַבּוּבְעַבּוּ:

בּהֹּבְוְעִי וֹנִע כַּבְ מִנִּו מַחָּבּׁנֹא:

ונת מדבחא דקטרת בוסמיא:

מְנְיִנִי, וֹנִע בֹּנְיִבְא וֹנְע בֹּסִיםִישִּי:

לְבוּמֶׁר בְּנוֹהָר לְשִׁמֶּשְׁא: הַּלְּבֶשׁ לְצַּהַרָן הַכֹּהַן וְאָח בִּנְבֵי, קִּיּדְשָׁא לְצַּהַרְן כְּהַנְא וְיָה

all manner of workmanship. o and in carving of wood, to work in and in cutting of stones for setting,

commanded thee: that they may make all that I have wise-hearted I have put wisdom, and in the hearts of all that are hisamach, of the tribe of Dan; with him Oholiab, the son of And I, behold, I have appointed

furniture of the Tent; that is thereupon, and all the 7 the testimony, and the ark-cover the tent of meeting, and the ark of

and the altar of incense; pure candlestick with all its vessels, and the table and its vessels, and the

with all its vessels, and the laver and and the altar of burnt-offering

minister in the priest's office; and the garments of his sons, to o holy garments for Aaron the priest, and the plaited garments, and the

כום סקדש: (3) בחכמה. מק שאדם שומע דברים מאחרים ולמד: ובחבונה. מבין דבר מלבו מחוך דברים שלמד: ובדעה.

(+) לחשוב מחשבות. לריגם מעשה משנ:

- ומרש ען קרוי נגר: למלאח. להושיבה במשבלות שלה במלוחה, לעשות המשבלת למדת מושב החבן ועוביה: (3) ובחרשה. לשון לומנום, כמו הָלַשׁ הַכְּשׁ הַכְּשׁ הַכְּשׁ (ישעיס מ, כ). ולונקלום פירש, ושנס בפירושן, שלומן לבניס קרוי לומן,
- (6) ובלב כל חכם לב וגוי. ועוד שלר מכמי לג שגכס, וכל לשר נממי צו מכמס, ועשו למ כל לשר לוימיך:
- (٦) ואח הארון לעדות. לנוכך לומומ סעדומ:
- (8) הטהורה. על שם זהצ מהור:
- ושירום, כמרגומו לְּבּוּשֵׁי שַׁמּוּשְׁם, ומֹין לו דמיון במקרח, ומני מומר שהוח לשון מרמי, כמרגום של קלעים ומרגום של מכבר, ואס בבגדי כסונס מדבר, לא מלינו באחד מסס ארגמן או מולעת שני בלא שש: 🏻 בגדי השרד. יש מפרשים לשון עבודס ונכסין דברי, שנסמר ומן סַמְבֶּלֶם וְסַמַרְנָּמֶן וְמֹוֹלַעַם סַשְׁנִי עַשׁוּ בְּגְרֵי שְׁרֶד לְשָׁבֶת בַּקֹּדֶשׁ (שמוח למ, ה), ולה הווכר שש עמסס, בפרשת מסעות, וְנְמְנוּ עָלֵיוּ בָּגֶּד מְבַלֶּת (במדבר ד, יב), וְנְמְנוּ עַלִיוּ בָּגָד מַרְבָת מסעות, וְנְמְנוּ עַלִּיוּ בָּגָד מֹרִעַת הסעות, וְנְמְנוּ עַלִּיוּ בָּגָד מֹרַעַת (במדבר ד, יב), וְנְמְנוּ עַלִיוּ בָּגָד מַרִעָּת הסעות, וְנְמְנוּ עַלִּיוּ בָּגָד מְרַעַּת הסעות, וְנְמְנוּ עַבְּיוּ הְבָּי הַ ואח בגדי הקדש לאהרן הכהן ואח בגדי בניו לכהן, אלא אלו בגדי השרד הה, בגדי החכלת והאלגמן וחולעת שני האמוריה (10) ואח בגדי השרד. אומר אני לפי פטומו של מקרא, שאי אפשר לומר שבבגדי כסונס מדבר, לפי שנאמר אללס

בויהף יַעַשְׁי: (פּ) עַפּֿמִּים לַפְּׁבָה בַּבְלְ אַמֶּבַ קְּמָבָה בּיִּסְתָּיָּא לְתִּיִּבְתָּא בָּבִל וֹאָט מָּמֹו עַפֹּאָטֹב וֹאָט צַמֹמָבָט וֹנִט מַאָּטֹא צַּבַרוּטַא וֹנִט

בּ וַיְּאִמֶּר יְהְוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמְר: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה לְמֵימַר:

Ċ₫Ŀ₩Ç□: לְבְנְיִםְיּכְּם לְנְהַמִּע כֵּּי אֲנֵי יְהְוָה בֵּין מִימִּרִי יִבִּינִיכוֹן לְבָרֵיכוֹן בּׁ, אָנִע נְיָנִא בּׁנִנְי וּבֵּנִנְיַכֶּםְ צִּיִלְי מִּשְּׁרִנּוֹ אָבִּי אָנִע בִינִּא ב לאמר אַן אָר שַׁבְּתֹנִי הַשְּׁמִרוּ לְמֵימַר בְּרַם יָת יוֹמֵי שַׁבַּיָּא لْهَيُّك لَـوِّد هُم خُرِّدُ نَشِلَهُم لَهُنَ مَرْدِم مَه خُرْدَ نَشِلَهُم

למבה אבו אלא ג' מפצהכון:

نَانِينَ : וולבעי בוּפַש בעוא מפוב בּּי בְּלְ הַעַּמְהַי בְּהִ מְלְאַבְּה וַהְקְמִילִ אָרֵי כִּלְ דִּיִּעְבִּיר בּּה דַרָא לֶבֶט מְחַלְלֶיה מָנִים יוּמְים היא לְכוֹן דְיַחַלְנַּה אָהְקְּשְׁלֵא بِمُمَّلُ ثُونِ مُن بَهَٰ خُن خُدُم انْفُداا نُن مَحْنَهُ لَادًا طَنْلُمُهُ

עגר עמיה: מגר עמיה:

دليّالي: מְלְאַבֶּה בְּיִוֹם הַשַּׁבָּה מָוֹה אָהְקְטְּלְאִ יִהְקְטִילִּ: چر بنوښت جرب كإلي יי ובַנוֹם הַמְּבִימִּי שַּבְּקָא שָּבְּרָא שִּבְיִנִּא שָּבִינִּא שָּבִינִּא שִּבְּיִא נְמִים וֵעְּשֵּׁר

מָא עובם ווֹ כַּלְ בוֹמַבִּיב עָלָאַלָּעְ הָשֹׁא וּוְמִוּן שִּׁעַהְבִּיּג הַבִּוּגַעַאַ

ברית עוקם: 410 440: לְהֹמֹּנִע אָעַרַעַּמְּבָּע לְבְרָעִם לְמִמְּבָר יִּע מִבְּטִא לְנִבִּינִוּן لْمُمْرَد حُدْد نَمْدُهُم هُن يَنِهَجُن النَّفِدِيا خَدْد نَمْدُهُم بْنِ مَحْنَه

> commanded thee shall they do.' Place; according to all that I have и incense of sweet spices for the holy and the anointing oil, and the

:gaiyse And the Lord spoke unto Moses,

I am the Lord who sanctify you. generations, that ye may know that Me and you throughout your My sabbaths, for it is a sign between of Israel, saying: Verily ye shall keep Speak thou also unto the children

off from among his people. work therein, that soul shall be cut to death; for whosoever doeth any that profaneth it shall surely be pur for it is holy unto you; every one Ye shall keep the sabbath therefore,

to death. sappath day, he shall surely be put whosoever doeth any work in the solemn rest, holy to the LORD; the seventh day is a sabbath of Six days shall work be done; but on

covenant. generations, for a perpetual the sabbath throughout their shall keep the sabbath, to observe Wherefore the children of Israel

(11) ואח קטורח הסמים לקדש. ללוכך סקמרם ססיכל שסוא קרש: שהיו ארוגים במחט, עשויים נקבים נקבים, ללי"דין בלע"ו (שלינגווערק):

- שבחרמי בכס, בסוחילי לכס את יוס מנוחמי למנוחס: לדעת. סאומות בס, כי אני ס' מקדשכס: מדמס מפניס. כל אכין ורקין מעומין, למעט שבת ממלאכת סמשכן: - כי אות היא ביני וביניכם. אות גדולס סיא בינינו . אם סשבת מפני אותם מלאכה: - אך את שבתותי תשמורו. - אף על פי שמסיו כדופין ווכיוין בוכיוות סמלאכה, שבת אל (13) ואחה דבר אל בני ישראל. ואמס, אף על פי שספקדמיך לנוומס על מלאכם המשכן, אל יקל צעיניך לדמום
- לה׳. שמירם קדושמס לשמי ובמלומי: אס בַּיּוֹס סְרָחְשׁוּן שַׁבְּמִוּן וּבַּיּוֹס סַשְׁמִינִי שַׁבְּמִוּן (שֹס, למ), חמריס בכל מלחכם עבודס, ומומריס במלחכם חוכל נפש:) קדש אוכל נפש, וכן יום הכפורים שנאמר צו שַבַּמ שַבְּמֹון הוּא לְכֶם (ויקרא כג, לב), אפור בכל מלאכה, אבל יום עוב לא נאמר בו כי (15) שבח שבחון. מנוחח מרגוע ולא מנוחח עראי: (שבח שבחון. לכך כפלו הכחוב, לומר שאפור בכל מלאכה, אפילו

(+1) מות יומה. אם יש עדים והמראה: ונכרחה. צלא המראה: מחלליה. הנוהג צה מול צקדושמה:

[[[Ga: (0) בַּאָבֶא וּבַיּוֹם הַשָּׁבִיעִּי שָּבָּר ַ מַּמְרַ יְהַנְּרַ אָמַרַהַשָּׁמַנִים וְאָמַר ע עוא לְמָלִם כֹּישָׁשָׁת בּוֹנִי יבּוֹן בַּנֵי וֹמִבְאָב, אָוִנוּ

וליומא שְׁבִיעָּאָר שְׁבָּע וֹנָהָ: הֹבֹר וֹוֹ וֹנו הִמֹנֹא וֹנוֹ אַנֹהֹאָ אַּט היא לְעָּלִם אַרֵי שִׁהָא יוֹמִין בון מומבו ובון בנו ואָבאַג

ceased from work and rested.' earth, and on the seventh day He days the Lord made heaven and τη children of Israel for ever; for in six It is a sign between Me and the

ڰٚڔڬ؞٦٠ בְּנַנִי אָבוֹ בַּנִיבות בַּאָבּבֹּת אמוֹ בְּתַר סִינִּי שְׁנֵי לֻחָׁת הַעַּהֻת נימן אָל־מֹשֶׁה כְּבַלְתוֹ לְדַבֶּר

ליהי סְהַרוּהָא ליהי אַבְּנָא המוש בסורא דסיני הבין וְיהַב לְמִשֶּׁה כַּד שִׁיצֵי לְמַלַּלְאַ

stone, written with the finger of tables of the testimony, tables of him upon mount Sinai, the two had made an end of speaking with And He gave unto Moses, when He

پت پزت کا: בומלון מאַבא מאַרִים לאַ יָּדַמִּנוּ לְפְּנֵינֵנְ כִּי־זָהו מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר בְּוְדַמִּנְאׁ אֲבִי דִין מֹשֶׁהׁ וּוּבְרָאֹ עַשְּׁהְ־קְנֵנּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ מִּים עָבִיד לֹנָא דַּחָלָן דִּיִּהְכָּן מַלְ אַבְוֹעָן וֹיִאָמְרַוּ אַלְּיוֹ לַנִּםוּ הַמָּא הַלְ אַבַוּוֹן וֹאָמָרוּ בִיִּיִּ IIXXX בְבַבְבַיה מִן־הַהָּה נִיּקְהַב הַעָּם לְמִיחַת מִן שוּרָא וָאִהְבָּנִישִׁ נַיָּרְא הַעָּׂם בְּיֹבֹשֵׁשׁ מֹשֶׁה נַהָּזָא עַמָּא צָרֵי אֹיחַר מֹשֶׁה

למת כתיב, שהיו שתיהן שוות:

יְדַעְנְאַ מָאַ הַוָּה לֵיה: באַפֿעלא מאַבהא בּמֹגַבום לָא

'mid to Egypt, we know not what is become To brish ship out of the land of for this Moses, the man that god who shall go before us; for as and said unto him: 'Up, make us a themselves together unto Aaron, the mount, the people gathered Moses delayed to come down from And when the people saw that

IIXXX

- לה יישף וְלֹה ִייְנְש (ישעיה מ, כה), וכל פעלו במהמר הכהיב מנוחה לעלמו, לָשַׁבֶּר ההוון מה שהיה יכולה לשמוע: (TI) וינפש. כמרגומוןנַמ,וכל לשון נופש סוח לשון נפש, שמשיב נפשו ונשימתו בסרגיעו מעורח סמלחכס, ומי שכתוב בו
- שבואלס סמשפעיס: לדבר אחו. מלמדשסיס משס שומע מפי סגבורס, ומוורין ושונין את ססלכס שניסס ימד: לחח. ק סאמורים בספר ישעים (ג, מכד), אף מלמיד מכס לריך לסיום בקי בכ"ד ספריס: - לדבר אחו. - סחקים וסמשפעים שנמסרה לו מורה במחנה ככלה לחמן, שלה היה יכול ללמוד כולה בומן מועט כוה. דבר החר, מה כלה מחקשמח בכ"ד קשוטין, בליווי אמר לישראל, קסו מאסכם דייקא, ולא מערב רב, לפי שהם גרמו בנוקין וק"ל): 💎 בבלחו. – ככלסו, כסיב ססר, ויקסל, אשר על כן בלווי סקב"ס כמיב מאת כל איש, דסיינו גם ערב רב, כמו שדרשו רבותינו ז"ל, איש איש, מלמד וכוי, ומשס שעגל, ומשה לא הגיד לישראל לווי המשכן עד למחרה יום הכפורים, שהיו ישראל מרולים להקב"ה, וכן הוא בהדיא בווהר מובא, דילמא הכל כסדר, ולווי הקב"ה למשה היה בארבעים ימים הראשונים, מרם עשומם העגל, וקודם רדמו מההר עשו בסמרו נשחברו הלוחוח, וביום הכפורים נחרלה הקב"ה לישראל, ולמחרח החחילו בנדבח המשכן והוקם באחד בניסן. (ל"ע (18) ויהן אל משה הגר. אין מוקדס ומאוחר בחורס, מעשה העגל קודס ללווי מלאכח המשכן ימיס רביס היה, שהרי בי"ו
- מארץ מצרים. וסיס מורס לנו דרך אשר נעלס בס, עמס לריכין אנו לאלסום אשר ילכו לפנינו: ליוו לסס: – בי זה משה האיש. כמין דמום משה הכלה להם השמן, שנושלים לוחו בלויר רקיע השמים: – אשר העלנו לאחר חלוח, שהרי לא ירד משה עד יום המחרם, שנאמר וַיִּשְׁפִּימוּ מִמְּהֶבְּה וַלִּוֹם: אשר ילבו לפונוו. אלהוח הרצה שכבר באו שש שעות ולא בא וכוי, כדאיתא במסכת שבת (פע.), ואי אפשר לומר שלא מעו אלא ביום המעונן, בין קודס חלות בין וערבב את העולס, והראה דמות חשך ואפלה וערבוביא, לומר ודאי מת משה לכך בא ערבוביא לעולס, אמר להם מת משה . ארבעים יום ולילו עמו, ויום עליימו אין לילו עמו, שהרי בז' בקיון עלה, נמלא יום ארבעים בשבעה עשר בחמוז, בי"ו בא השמן אמר להם, לפוף ארבעים יום אני בא בפוך ו' שעות, כסבורים הם שאותו יום שעלה מן המנין הוא, והוא אמר להם שלימים, (I) כי בשש משה. כמרגומו לשון מימור, וכן ז שֵׁשׁ רְכְבֹּוּ (שופמיס ה, כמ), וַיְמִילוּ עַד בּוֹשׁ (שסג, כה), כי כשעלה משה להר

בּנוכם ובֹנִטוּכִם וֹבִבּוּאוּ אָלֶוּ: לְנִינִי: נוְמֵוּ הַנְּהָב אַמֶּבְ בָּאָנְוּוֹ נְמֵוּכָם

עַנְּעָר אַמֶּר בְּאַנְיִנְיִעָם נַיְּבָרְאָנִ דְּרָהְיָלָ נְאָנְיָנְאָנִ בְּיִבְּאָנְדְיִנְעָן נְאָנְיָנִאָנִ رَبْنَظُلُ عَرْبِ خُرْبِ بَثَمْ صَاعَتُ ثَاثِينَ الْفُلِيعَالِ خُرْبِ مَقْعَا ثَلَا غَلْبَهُا

ب المراب المراب المرب ا هَٰذُبُ هُٰذِيْنِ نَشِلَهُمْ هُشُد يَعْمَدِ هُجْرًا يَنْخُرُنَكِ نَشِلَهُمْ י ַניַעַשָּׂהוּ עַנֶּל מַפַּבְּה וַיַּאִמְרוּ בְּוִיפָּא וְעַבְּרֵיה עַינֶל מַחְּבָּא וּיַקַּח מִיְּיַבְׁם וַיְּצַּר אֹתוֹ בַּחָהֶט וּנְסִיב מִיּדְהוֹן וְצָר יָתִיה

بَالَاتِ: ניקרא אַהַרֹן ניאַמָּר הַג לַיהוָה ^{*} נכּבא אַבְּבֶן נַכְּבוֹ מִוֹפֵּט לְפָּּלְנִׁנ נַנִּזִּא אַבַּבְן נְבָּלָא מִוְבָּטַא

וְאֶּטְוּ וּיִּקְמוּ לְגַּעִוּ לִּגַּעִיני: (פּ) ניני הלמים נישב הקם לאכל ואסיקי עלון וקריבו ובסן וַיַּשְׁכִּימוּ מְמֶּחֲבְית וַיַּעֲלַוּ עַלְית

<u>להוכון בּנוכון ובְּנְהַכוּן וֹאָיתוֹ</u> וּיַאמֶר צַּלְהָם צַּהַרֶן פֶּרְקוּ וֹאֵמֶר לְהוֹן צַּהַרוֹ פָּרִיקוּ

לְנֶתְ אַבְּבוֹנִי

בּאַפַּטוּ מָאַבְעָא דָמִצָּרָים:

עַנְאַ אָרֶם וְיָ מְעַר: שבון ואַמר אַבון ואַמר

וֹלַמִּנּ לְעַזְּנִבְּאִ: נאַסְחַר עַמָּא לְמֵיכַל וּלְמִשְׁהַי נאלגומו לוומא גלטבוני

> them unto me.' and of your daughters, and bring the ears of your wives, of your sons, 2 off the golden rings, which are in And Aaron said unto them: 'Break

ears, and brought them unto Aaron. 3 golden rings which were in their And all the people broke off the

land of Egypt. which brought thee up out of the they said: 'This is thy god, O Israel, tool, and made it a molten calf; and and fashioned it with a graving And he received it at their hand,

proclamation, and said: san altar before it; and Aaron made And when Asron saw this, he built

To-morrow shall be a feast to the

peace-offerings; and the people sat burnt-offerings, and brought morrow, and offered And they rose up early on the LORD.

up to make merry. down to eat and to drink, and rose

- הממינו ופרקו מעל עלמן: פרקו. לשון לווי, מגורם פרק לימיד, כמו ברכו מגורם ברך: (2) באזני נשיכם. אמר אסרן בלבו, סימיס וסילדים חמים במכשימיהן, שמא יחעכב סדבר, ובחוך כך יבא משה, והם לא
- (3) ויחפרקו. לשון פריקה משה, כשנעלוס מהוניסס נמלהו הם מפורקיס מנומיהם, דישקריי"ר בלע"ו (ענעלהועעע):
- (+) ויצר אוחו בחרש. יש למרגמו בשני פנים, האחד וילר לשון קשירה, בחרש לשון שודר, כמו וְהַמִּעְפָּּמֹוּש וְהָשֵׁרִישִׁים אח נומי. כמו מנומי, כמו פְּנֵחֹמִי מֶׁח בְּשִׁיר (שמוח ט, כט), מן העיר:
- ממלרים סם שנקסלו על אסרן וסס שעשאוסו, ואמר כך סטעו את ישראל אמריו: דבר אמר, קכ"ס קנטרין וסב סיו בו, כגימטריא של מסכס: אלה אלהיך. ולא נאמר אלס אלסינו, מכאן שערב רב שעלו בו משה עלה שור עלה שור להעלות ארונו של יוסף מחוך נילום, והשליכו לחוך הפור, וילא העגל: מהבה. לשון מחכת. בכשפים, ויש אומרים מיכה היה שם, שילא ממוך דמומי בנין שוממעך בו במלרים (פנהדרין קא:), והיה בידו שם ומם, שכמב ומוייפין על ידו מוחמום: עגל מסכה. כיון שהשליכו לָחור בַּפוּר, באו מכשפי ערב רב שעלו עמהם ממלרים ועשאוחו אונקלוס וַצַר יָמַיִּשּ בְּוִיפָּחֹ, לשון ויוף סוֹחֿ, כלי אומנוס שחורלין בו בוסב אומיוס ושקדיס שקורין בלש"ו ניי"ל (גרחֿבשמיכל), ומורטין בו לורות בוהב, כעט סופר החורט אוחיות בלוחות ופנקסין, כמו וקמב עֶלְיוּ בְּמָבֶט פֻּנִישׁ (ישעיה ה, ה), וזהו שחרגם (ישטיה ג, כצ), וַיַּנַל כְּבְּרָיִם בֶּשָׁף בְּשָׁנִי מַרִיּטֵים (מלכיס־ב ה, כג). והצ' וינֿר לשון נורה, בחרט כלי הומנות הלורפין שחורלין
- כך משס בה: חג לה׳. בלבו סיס לשמיס, במוח סיס שיבה משס ויעבדו הח סמקוס: המובח, וה מביא לרור ווה מביא אבן וימלאת מלאכתן עשויה בבת אחם, מחוך שאני בונה אוחו ומחעלל במלאכתי, בין כך ובין בינה)מובח לפניו, ויבן מובוח לפניו, ועוד ראה ואתר מועב שיחלה בי הסרחון ולא בהם, ועוד ראה ואמר, אם הם בונים את יסו פשומו. ומדרשו בויקרס רבס (י, ג), דברים סרבס רסס אסרן, רסס מור בן אמומו שסים מורימס וסרגוסו, ווסו ויבן (לשון לו פס לדמומס לגמרי: ויבן מזבח. לדמומס: ויאמר חג לה' מחר. ולה סיוס, שמה יצה משס קודס שיעצדוסו, (פ) וירא אהרן. שסיס צו כוח חייס, שנחמר בְּמַבְּנִיֹח שׁוֹר חֹבֵל מַשְׂצַ (חַסליס קו, כ), וכחֹס שסגליח מעשס שמן, ולחֹ סיס
- (6) וישכימו. סטמן זכוס כדי שיממאו: לצחק. יש במשמע הזה גלוי עריות, כמו שנאמר לַלַּמֶּק בִּי (בראשיה למ, יו),

מֹאֵבֶא מֹאַבֶּוֹם: בּׁר שָׁבַוֹּט עַּמְּוֹּדְ אֲשָׁר הַעֶּלֵיהָ אֲבֵי הַבֵּיל עַמָּוּ דְּאַפִּיקִּמָּא , ניְדַבֶּר יְהְוָה אֶלְ־מֹשֶׁה לֶּךְּ דֵּד וּמַלֵּיל יִיְ עִם מֹשֶׁה אִינִיל הוֹת

تُمَّكُنكُ مُكِّدًا مُخْدًات: هَٰذُي هُٰذِيْنِ نَصْلَهُمْ هُمُّد يَعَمْدِ هُجْنِا يَنْخُرُنَا نَصْلَهُمْ رَاهُ الْأَلَادِ كِلِ رَاءً أَفَلِهُ لِذِي رَاءً كِمَالٍ لِا شَائِحُمُ وَصُرْبِ فِرِيدِ لِيَحْدِدِ كِرِيدِ
 גוולם עשני להם שגל מסכה הפקיד הפקיד שברו להון שינל

אָת־הָעֶם הַנְּה וְהַנֵּה עַם־קְּשֵׁה בְּבֵין וְהָא עַם קַשֵּי קָדֵל הוא: , ויאטר יְהוָהְ אֶל־מֹשֶׁה רְאִיהִי

4717: جِ מָם נַאָּכַגַּם נָאָמֶּמֶה אוֹהָךַ לְגָוֹי י וְעַמְּהֹ הַנְּיְחָה לִּי וְיְחַר**ַצַּפִּי**

מְצְּבְוֹם בְּלָנַוֹ נִּגְוֹגְ וּבְּוֶגָר וּבְוֶּגָר וְנַזְּמֶבוּי בְּעַּהְ אֲשֶׁר הוֹצֵאָהָ מָאָנֶרִי אַ " ניֹאמֶר לְמֶה יְהוָה יֶהֶהָה צַּפְּרִּ ניהל משֶׁה אָת־פְּנֵי יָהֹנָה אֶלֹהָיוּ

لنئت مَح بألمُك خُمَيَّك: בְּאַבְעָה שָּׁיִב מָחַרַוּן פֿבּבְיִם יַלְכַּלְיִם מִמֹּלְ ™ בְּרְעָה הְוֹצִיאָם לַהַרָּג אֹתָם לַמַּתְ יאָמִרָנּ מִצְרָיִם לֵאִמָּר

מאַבמא במהבום:

באַפֿענב מאַבֹּא במאַבום: סֶרוּ עַּהַר מִן הַבֶּרֶךְ צַּעָּר סְטוּ בִּפְּרִיעַ מִן אוּרְחָא

ַנְאַמַר וֹן לְמָמָּר וּלֶן. בַּוֹבַמָּי עַּמָּאַ

וֹאַהְבוֹג וֹטַב לַתַּם סַנּו: נוטפל בינו בבין נאָמָיצִינון וכהו אוש בהושב מו שבתו

교실(**급**%: במגבום בבול דב יביד ٣٧٩٢٢ נאַמר לְמָא וֹנִ יִנְיַבוּ רוּגִּיוָר וֹבּגִּי מַמֵּט פֿבֹם וֹנ אָּלִנִינִי

₹₹₩: בֹּהִשֹּׁא בַמַבְּגַלְשַׂא לְמָהְּבַּב שוב משפוף רוגוף ואַמיב מו ילְמִּיצִּיוּהְרוֹ מִמָּלְ אַפִּי אַרְעָּאַ לקטלא וָהְדוֹן בֵּינֵי טוּרַיָּא عقركورا **さばいばし** ロローラン Ċά× ترخالانا はれれる

> land of Egypt, have dealt corruptly; that thou broughtest up out of the , Go, get thee down; for thy people, And the Lord spoke unto Moses:

land of Egypt. which brought thee up out of the said: This is thy god, O Israel, it, and have sacrificed unto it, and molten calf, and have worshipped 8 them; they have made them a of the way which I commanded they have turned aside quickly out

it is a stiffnecked people. I's sesoM of on biss and Lore Moses.

Great nation. them; and I will make of thee a them, and that I may consume My wrath may wax hot against Now therefore let Me alone, that

great power and with a mighty forth out of the land of Egypt with people, that Thou hast brought Thy wrath wax hot against Thy God, and said: 'Lorp, why doth And Moses besought the LORD his

of this evil against Thy people. from Thy fierce wrath, and repent from the face of the earth? Turn mountains, and to consume them them forth, to slay them in the speak, saying: For evil did He bring Wherefore should the Egyptians

בשבילם (ברכות לב.), באותה שעה נתנדה משה מפי בית דין של מעלה: שחוד עמך. שחת סעם לא נאמר, אלא עמך, ערב (٦) וידבר. לשון קושי סול, כמו וַיְדַבֵּר מְּמַס קַשׁוּמ (ברמשים מב, ז): לך דד. כד מגדולמך, למ נממי לך גדולס מלמ ושפיכום דמיס, כמו שנהמר יַקוּמוּ נָהׁ בַּנְּשָרִיס וִישַׁבַּקוּ לְפָּנִינוּ (שמוחל־ב ב, יד), חף כחן נהרג חור:

(9) קשה עורף. מחזירין קשי ערפס לנגד מוכיחיסס וממחנים לשמוע:

(10) הגיחה לי. עדיין לא שמענו שהמפלל משה עליהה והיא אומר הניתה לי, אלא כאן פתח לו פתח והודיעו שהדבר חלוי

(II) למה הי יחרה אפך. כלוס ממקנה הלה מכס במכס, גבור בגבור: בו, שאם יתפלל עליהם לא יכלם (שמו"ר מב, י):

(21) והנחם. סמעשמ ממשנס למרת לסימינ לסס: על הרעה. לשר משנת לסס:

רב שקבלם מעלמך וגיירמס, ולא נמלכת בי, ואמרת עוב שידבקו גריס בשכינה, סס שתתו והשתיתו:

هُمُنَّا خُيْلَةُجُهُ لَائِلَكُ، خُمْخُهُ: וְכָלְ הַאָּבֶא הַיָּאָת אֲשֶׁר אָמָרִהִי אָטַ זָּבְמְּכִם כַּבוּבָבוּ, וַיַּמְּמְנִים كِيْنِ فِلْ رَفَيَةِ لَا يُحْرَثُهُ مَالِقُلِ ق نځنښد څخ څخينك څښد نښځخن くぶさしじロ ڂڹڿڽؙڟ

ַבְּבֶּר לַעֲשְׁוֹח לְעַמְוֹי: (G) נִינָּחָם יְהְנָּהְ עַּלְבְּהָרְעָּׁה אֲשֶׁר וְחָב יִי מֵּן בִּשְׁמָא דְּמַלֵּיל

خلا**ڭ**د□: משְׁנֵי עָבְרֵיהָם מִזָּה יִמִּזָּה הַם כה לַהָּת הְעָּהֶת בְּיָדִי לְהָת בְּתָבִים יִהְבִין לִיּחִי סְהַדִּיִּהְא בִּיִּדִיה וּוֹפֶן וּיַבֶּר מֹשֶׁרֹ מִן הַהְרָר וּשְׁבֵּי וְאָהְפָּוִי וּנְחַת מֹשֶׁר מִן טּוּרָא

שביים מַלַבַבַּלְוָנַ: إبرون فرخود پركابات أده اجوء جوجة تدر داه فورت إثرَأَتُم فِيُونُ هُاأَنَاتُ لَيَهِٰلَ إِلَّٰمَٰتِهُ فَبَهِٰ جَنْ هِوَا

यद्वेत्या स्वत्यारा בְּרֵעָה וַיּאַמֶּר אֶל־מֹשֶׁה קוֹל כַּד מְיַבְּבִין וַאֲמַר לְמֹשֶׁה קַל נישְׁמֵע יְהוֹשְׁעֵע אָח־קוֹל הַעָּם יִשְׁמַע יָהוֹשָעַ יָח קַל עַמָּא יוֹס sion she heard the noise of יישׁמַע יָהוֹשָעַ יָח קַל עַמָּא

ענות אַנקר שמעני: נאין קול ענל עניי הקישה קול בקרבא ואף לא קל חלשין

> أتباغتنا خيرت: בובא בּאַמבוני אַטוּן לְבָּנִיכוּוֹ לכולבי המוא ולג אנהא אַפָּוּרון אַסְוּי ילושְבֹאַל מַבַרָּדְ דְּקַיִּינִישָּׁאַ ₹₩₽₽₽ ٢٠٤٩

לממבר לעמיה:

מפא ומפא אוון פֿטובון: כים. בֿיניבון מטבון מּבַבוינון

מַל לוּחַיָּא:

לבלא למהבינא:

במשלבון אלג במטוכון אלא ניאמר אַין קול עַנּלְ עַנְיּהְיָה נִאַמִר לְאַ מָלְ נִּבְּרִין דְּנְצְּחִין

> shall inherit it for ever.' will I give unto your seed, and they all this land that I have spoken of your seed as the stars of heaven, and saidst unto them: I will multiply 13 didst swear by Thine own self, and Israel, Thy servants, to whom Thou Remember Abraham, Isaac, and

His people. which He said He would do unto And the Lord repented of the evil

the other were they written. their sides; on the one side and on tables that were written on both tables of the testimony in his hand; from the mount, with the two And Moses turned, and went down

writing of God, graven upon the 16 God, and the writing was the And the tables were the work of

in the camp. unto Moses: 'There is a noise of war 17 the people as they shouted, he said

noise of them that sing do I hear. cry for being overcome, but the neither is it the voice of them that them that shout for mastery, And he said: 'It is not the voice of

(15) משני עבריהם. היו הלומיות נקרלות, ומעשה נפים היה (שבת קד.): ֶ מֶׁם סַבְּבָּעָם מֲשָׁר נִשְׁבַּעָמִי לְמַבְּרָסָס מְבִיּךְ (שס כו, ג), ולישקב נאמר מֲנִי מֵל שַבַּי פְּרֵס וּרָבֵס (שס לס, יא), נשבע לו באל שדי: בגבעום, אלא בך, שאחה קיים ושבועתך קיימת לעולם, שואתר בִּי נִשׁבַּעְמִי נָאָם הִי (בראשית כב, מו), ולינתק ואתר, וַבַּקִימֹוּמִי רגל אחד (ברכוח לב.): אשר נשבעה להם בך. לא נשבעת לסס בדבר שסוא כלס, לא בשמיס ולא בארץ, לא בסריס ולא בוכומן, מה אמה אומר לי ואעשה אומך לגוי גדול, ואם כפא של שלש רגלים אינו עומד לפניך בשעם כעפך, קל וממר לכפא של כשדים, אם לסריגם, זכור ליצמק שפשע צומרו לעקידה, אם לגלומ, זכור ליעקצ שגלה למרן (שמו"ר מד, ה), ואם אינן נצולין לו וילאו עשר בעשר: לאברהם ליצחק ולישראל. אם לשרפה הם, וכור לאברהם שמפר עלמו להשרף עליך באור (EI) זבור לאברהם. מס עזכו על עשרת הדזכות, מזכהם מזיסם נתנסה צעשר נסיונים ועדיין לא קזל שכרו, תנסו

(פיינשניידען): פלונימ, כך כל שעשועיו של הקצ"ה במורה: חרות. לשון מרת ומרע אתר הוא, שניהה לשון מיקוק, אנעליי"ר צלע"ו (16) מעשה אלהים המה. כמשמעו, סוף בכבודו עשקן. דבר החר, כהדם האומר לחברו כל עסקיו של פלוני במלהכה

(TI) ברעה. בהריעו, שהיו מריעים ושמחים ולוחקים:

(18) אין קול ענות גבורה. אין קול הזה נכאה קול ענייה גבורים הלועקים נלמון, ולא קול הלשים שלועקים וי, או ניםה:

בּלַטְעַ וֹּמֶבֶּר אָטֶם עַּטָעַ בַּבָּיר: אַר משָה ניַשְׁלַך מִּיָּדָר אָתַ־ o וַיַּרְאַ אָת־הָעָגָל וּמְּהֹלָת וַיֶּחַר־ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קְרַבֹ אֶל־הַמַּהְנָה וַהַנִּה כַּד קָרִיב לְמַשֶּׁרִיהָא

ڠٮڂڗ؞ڹۿ۪ڶۼٚڂ؞ لَّذَ لَيْزُلِ مَّذٍ فَأَلَّدُ لَاقِنَا لَيْضُكُ يِلِيْهِ مَرْهُقَ مَنْهِ لَهُمُكِّ نُلِ os וַיִּשְׁרֵף בְּאֵשׁ וַיִּשְׁחַן עַרְ אֲשֶׁרִ בְּנִירָא ִיְשֶׁףׁ עַּר דַּהַנְהֹ דַּקִיק וּיַפְּׁט אָט טַמְּנָג אָאָר מָשִׁי וּנָסִיב יָה עָּנָלָא בַעַּבַרוּ וָאִנִּיִר

עַּלְיוֹ חֲשְׁאָה גְּדִלְה: הְּמְּע לְנֵּ עִהְיָם עַנִּיְע בִּירְהַבָּאַתְ לְנַּ עַּמָּא תָּבֵין צָּבֵי צִיִּתִיקָא וּיַאְמֶר מֹשֶׁהֹ אֱל־צַּהַרֹן מֶה וַאֲמַר מֹשֶׁה לְצַּהַרֹן מָא צַּבַר

Ľ(X: אַטַּעְ זְבְּעָּהְ אָטַ בְּעָהְיָם כָּה בְּבָהָתְ אַטַּ זְבַהְּתָּ אָטַ זְבַהְּטָּ זְּטָ הַמָּא אָבָה ²² נְּאָמֶרְ אַּדַרְן אַּכְ־יָנִיר אַּף אָדְיָּרִ נִאָּמָרִ אַּדִּרָן לָא יִנִּקּר רַנּיִּנִיאַ

מצַרָים לֹא יָדַמְנוּ מֶּה־הָיָה לְוּ: לֵיהִּיּ בּוֹאָנְהָ אַׁהָּב בּוֹהֹלֵנִי בּיאָבוֹא ق هِپُور يَجُحُد جُهِيرِيد جِدَيْرِي طَهُير וּנֹאִמֹרוּ לִּי מְּמִּעַבְלְנִוּ אֵלְבְיִּים נֹאַמָרוּ לִּי עַּבָּיִג לַנָּא בַּטַּלְן

للقرد ليبا: וּשְׁתּבְיבֻׁי נֹאַמֻּלְכֵּבוּי בֹאָמִ וּיֹאָא פּּבוּעוּ וּעַבוּ בֹּי וּבַמִּינִינִי יַּג נְאִמֶּר לְְהָם לְמֶּי זָהְב הַהְפְּרָקוּ נַאֲמָרִית לְהוֹן לְעֵּוֹ דַהְבָּא

±20.20: הוא בִּי־פְּרָעַה אַהַרֹּן לְשִׁמְצָה זַּרָא מֹשֶׁהֹ אֶת־הַעְּׂם כֵּי פְּהַעַ

> מורְא: קינון נעבר יהרון בשפולי רוגנא דמשה ורמא מידוהי נח ושוא זע מולא ושוויו ושפוש

בני ישֶׁרָאָל:

עַלוֹהִי חוֹבָא רַבָּא:

בְבְישׁ הוּא:

במאבום לא ובמלא מא בוני 下がの位は **ごぶしふと** בּיהְכָן בֶּוֹעַמָּא אָבִי בֵין מַמָּהַ

בנולא וופל מולא הדון:

אַהַרֹן לְאַסְבוּהָהוֹן שׁוֹם בִּישׁ בּמוֹלַ הוא אָבוּ בַּמוּלַנוּוּ נְחָזָא משָׁה יָה עַמָּא אַרֵי

> broke them beneath the mount. the tables out of his hands, and Moses' anger waxed hot, and he cast saw the calf and the dancing; and came nigh unto the camp, that he And it came to pass, as soon as he

the children of Israel drink of it. strewed it upon the water, and made and ground it to powder, and 20 had made, and burnt it with fire, And he took the calf which they

hast brought a great sin upon did this people unto thee, that thou And Moses said unto Aaron: 'What

the people, that they are set on evil. of my lord wax hot; thou knowest And Aaron said: 'Let not the anger

Egypt, we know not what is become drought us up out of the land of for this Moses, the man that god, which shall go before us; for as So they said unto me: Make us a

the fire, and there came out this so they gave it me; and I cast it into hath any gold, let them break it off; And I said unto them: Whosoever

derision among their enemies-Aaron had let them loose for a 25 people were broken loose—for And when Moses saw that the

ישראל מומריס ואמננס לסס: חחת ההר. לרגלי ססר: (19) וישלך מידו וגוי. אמר, מס פסח שסוא אחד מן המלוח, אמרה חורה כל צן נכר לא יאכל צו, החורה כולה כאן, וכל קול ענות. קול מרופין וגדופין, המענין את נפש שומען כשנאמרין לו:

44-44

- קו:), שבדקום המים ולבו במניהם: אנשי עיר הנדמם שהן מרובין, עדים בלא המראה, במגפה, שנאמר זיגף ה' אָם בְשָׁם, לא עדים ולא המראה, בהדרוקן (יומא וישק אח בני ישראל. ומכוין לגדקס כקומות, שלש מימות ודונו שם, אם יש עדים והתראה, גקייף, כמשפע (20) ויוד. לשון נפוץ, וכן יוודה על נוהו גפרית (איוב יח, עו), וכן פִי הַנָּס מָוֹרֶה הַבְּעָשׁ (משלי הֹ, יו), שוררין בה דגן
- (IS) מה עשה לך העם. כמס יקוריס קבלה שיקרוך עד שלה הביה עליסס העה זס:
- (24) ואמר לחם. דבר אחד, למי וסב לבד, והם מהרו והחפרקו ויחנו לי: ואשלבחו באש. ולא ידעתי שילא העגל (שב) בי ברע הוא. נדרך רע סס סולכין ממיד, וצומיונות לפני סמקוס:
- 010,1160:

אַלְוּו בּֿלְ_בֹּדָוֹ בְוֹוּ: וֹיֵּאָמֶׁר מָׁי לַיִּהְוָּה אֶלְיִׁ וַיֵּאְּסָׁפֹּוּ ربيوز منهد جنوبو برويزد

בוֹאָ הַאָּבוֹו וֹאָנהַ אָנוַ בוֹאָנהַ אָנוַ. מַּלְ_יָבְיַ מִּבְרָי וֹמָיִבִי מִמָּמַב ^ע אָּבְעַנוּ וֹמִּבְאָבְ מִּוּמוּ אִיִּמִּעַנוֹרָנִי ניַאַמֶּר לְהָם בְּּה־אָמָר יְהְנָּה נַאֲמַר לְהֹוֹן

כֹמִלְמֵשׁ אֹלָפֿוּ אִימִיּ וַיִּפְּל מִן־הָעָם בַּיַּוֹם הַהְוּא דַּמֹשָׁה וּנִפַל מִן עַמָּא בְּיוֹמָא

וֹלִעַּׂע הַּבְּיכֶּם תַּיּוָם בַּבַבְּר: לַיהוָה בֵּי אֵישׁ בִּבְּוָוֹ וּבְאָהֵיוּ וַנְאִמֶּר מֹשָׁה מִלְאָנ יֶדְבֶּם הַנּוֹם

אנלג אַכּפַּבור בַּעָּר חַשַּאַנְבָּם: ַּגְּדְלְּהַ וְשַּׁמְּהֹ אֱצֶלֶה אֶל־יְהְנְה הְעָּם צַּהָּם הַמְּצִהָם הַמְּצָּה מֹשֶּׁה לְעַּמָּצִא צַּתּוּן הַבְּתּוּן וּנְהִי מְמְּשְׁבְּיִי וּנְאָמֶר מַמֶּּעְ אָבְ וַשִּׁנִי בִּנְמָא גַּבְּטָרוֹהִי וַאָּמָר

ַּגְּרַלֶּה וַיְּעֲשָׁי לָהֶם אֱלֹהֵי זָהְב: אָנָא חָמָא הַעָּם הַזָּה הַמָּאָר رَبُّهُ لِمُ يُمْ يُحِالِنُكِ لِمُحَرِّكِ لَهُ مِنْ لِمُعْلِدِ لَهُمْ لِمُعْلِدُ لِمُعْلِدِ لَهُمْ ل

> څڼږ: לְנִׁינִי נֹאִטַּבֹּנִימִוּ לַנִּינִי בֹּלְ בֹּנִי וֹאַמֹּר מֹן בַּחַלְיָּא בַּיִּיָ יִיתִּוֹ וֹשְׁם מְמִּע בֹעוֹנֵת מַמִּנִינִא

> אַנוני, וּלַב נֹט טַבָּבוני נָאָנָהָ במהביקא וקטולו גבר ית מודבו נטובו מטבת לטבת ٩Ċ אָלְבַא בּוֹמִבאָּל ※はし

עווא פּטַלְטָא אַלְפּּגן װּבָרָא: נוֹהְמֹשִׁ בֹנִי בַנִי בֹבַבַר מָמֵּע וֹהַבַּרוּ בָנִי בַנִי בַּפַּטַנְמָא

ילָאִיתָאָר עַּלִיכוּן יוֹמָא דֵין וְמֹא בוֹן לוּוֹבְלֹא בוֹם וֹזֹ נאַמַר משָה קָרִיבוּ יָדִיכוֹן

ין מָאָם אַכַפַּר עַל חוֹבֵיכוֹן: עולא בלא ילהן אַפַע לַלְּדָם

וַבָּא וֹמְבַרוּ לְחוֹן דַּחָלָן בְּבְעוּ חָב עַמְאַ הָדֵין חוֹבָא

> gathered themselves together unto me.' And all the sons of Levi LORD'S side, let him come unto camp, and said: 'Whoso is on the then Moses stood in the gate of the

his neighbour. man his companion, and every man every man his brother, and every throughout the camp, and slay and go to and fro from gate to gate 27 every man his sword upon his thigh, the LORD, the God of Israel: Put ye And he said unto them: 'Thus saith

thousand men. of the people that day about three 18 to the word of Moses; and there fell And the sons of Levi did according

blessing this day. He may also destow upon you a son and against his brother; that every man hath been against his yourselves to-day to the Lord, for And Moses said: 'Consecrate

atonement for your sin.' peradventure I shall make will go up unto the Lord, have sinned a great sin; and now I that Moses said unto the people: Ye And it came to pass on the morrow,

made them a god of gold. have sinned a great sin, and have 31 LORD, and said: 'Oh, this people And Moses returned unto the

- סדבר סוס לגנות בפי כל סקמים עליסם: (32) פרוע. מגולה, נחגלה שמלו וקלונו, כמו ופָּרַע אָח רֹאָשׁ כָאָשָׁה (במדבר ה, יח): לשמצה בקמיהם. להיוח להם
- (32) מי לה׳ אלי. יבא אלי: בני לוי. מכאן שכל השבע כשר (יומא שם):
- (עב) בה אמר וגרי. וסיכן למכ, וֹבֵּמ לְמֵלֹכִיס יְמֵבְס (שמות כב, יע), כך שנויס במכילתל (פעתל פי"ב): אחיר. מלמנ,
- ובטטנו: (92) בולאו ידכם. אמס ססורגיס אומס, צדבר זס מממנכו לסיום כסניס למקוס: כי איש. מכס ימלא ידו צבנו וכול ישרלל:
- (30) אכפרה בעד חמאחכם. משים כופר וקנות וקתיתה לנגד המחתכם, להצדיל ביניכם ובין החמה:
- (בנכנט בס): משל למלך, שסיס מחֿכיל ומשקס חֿם בנו ומקשטו, וחולס לו כים בלוחרו ומעמידו בפחח בים וונוח, מס יעשס סבן שלה יחטה (Iε) אלחר זחב. ממס סוא שגרמת לסס, שסשפעת לסס זסב וכל תפלס, מס יעשו שלא יתעאו (יומא פו: ברכות לב.).

אַנן מִעַנִי נְאַ מִסְפְּרְרָּ אֲמֶר וְאִם לְאִ מִעִנִי כְעֵּן מִסְפְּרֶרְ רַמּטָר אָם־הָשָּׁאַ הַשָּאָרָם וָאָם־

הְמָאַבְי אָמְחָנוּ מִסִפְּרֵי: נִּצְמָר יְהְוְֹה אֶלְ מִמְּה מֵּי אֵמֶר יִנְאַמָר יִנְלְמִמָּר מִן דְּחָב בֵּוֹדְמִּנְ

יפֿלִבְתָּי עַבְּבָרָם הַשָּׁאַנָם: ÷ אַמֶּבְיּבְיִם לְּנְּיִ נִינִּיִי מִלְאָבִי לְאָנִיבְא בַּמִּלְּיִנִי לְנִּי נִינִּי מִלְאָבִי לְגִּינִיא בַּמִּלְיִנִי לְנִּי נִיּאָ

אַבְרְן: (a) מַשְׁהַ אָּטַרַ עַּמְּנֶלְ אָשָׁר מַשְּׁר בְּאָנֶלְא בַּעָּבָרוּ לְמִּנֶלְא בַּעָּבַר ַ וּיִּלְּשׁ יְבִוֹּעִ אָּטַ בַּהְמָּׁם מַּבְ אָּמָּבַ וּהָּבַא יִיִּ

غَنْدُدُ: خنفثاط نختقطح جهود ختدهك בְאָבֶוּ אֵמֶּבְ נְמִּבְּמִׁנִי לְאַבְרַנְיִם בַּמִּנִמִים לְאַבְרָנִים לְיִגִּיִם עמולגים מאובל מאונים אַר מאַרְעָּא דְּמִאָּרִים לְאַרְעָּאַ אַעָּר מַנָּר מַנָּר צַּהָּר וַהַעָּר צַּעָּר וַהַעָּר צַּעָּר בּיַבּיים אַעָּר בּיַבּיים אַעָּר בּיַבּיים אַ <u>ויִדְבֶּר יְהוָה אָל־מֹשָׁה כֵּף</u>

וְתַפְּׁבֹיְּ, תַּטִוּ, וְתַּוֹּבוּסֶׁ,: אַט עַ בּוֹבְּוֹגִי, עַ עֵּאֶטְבְי, נְעַטְטִי, נְאָטְבָוּב יִטְ בִּוֹהַלָּאָ, אָמִנְגָאָ, لهُمَانِينَ لِأَخْبُنِكُ مَرَاعُكُ لَلْأَلَهُمِنِ لَعُهُمَا

ĒLL: עַם־קְשָׁה־עַּבֶּף אַמָּה פָּן־אַבֶּלְף אַנִי עַם קִשִׁי קָדָל אַהְ דִּלְמָא בּדַרְה: ַ בּי לֹא אַעַלֶּח בַּקְרְבָּוּ בָּי לָא צַּסַבִּיק שָׁכִינָתִי מִבּינָרִ אָבְאָבוֹ זַלִּט טַבְּב וּבַלְהָ בְאִבֹה הֹבֹבֹא טַבְבוּנבֹה אָנוּ

> نېڭ ئاڭلانى וּכְעַן אָם שְׁבַקְהָּ לְחוֹבֵיהוֹן

> אָמְהַינִיה מִסְפְּרִי:

TIETI izat خَطَرُنَك بَرَرُه فَكَالِ، مَخْهُمُ، يَنَكَ كَلَمُكَ بَرُيْهِ וְעַמְּה גֵּוְדּוּ נְתַוֹר אָת־הַעְּם אָל יּבְעוּ אִינִיל דַּבָּר יָת עַמָּא

بختمّط خشرمد خختك هفنتك: מכֹא אַשַּׁ וֹמֹמָא בַאַפֿגלשׂא וְמַבְּיל יִיַ עָם מִשָּׁה אָיזֵיל סַק

וְטִעַּאָנ וַפְּבוֹאָנ טִוֹאָנ וַנְדַנַּסְאָנ:

ひればひゃ

hast written. Thee, out of Thy book which Thou 32 sin—; and if not, blot me, I pray Yet now, if Thou wilt forgive their

him will I blot out of My book. , Whosoever hath sinned against Me, And the Log said unto Moses:

nbou tpem', day when I visit, I will visit their sin go before thee; nevertheless in the unto thee; behold, Mine angel shall the place of which I have spoken And now go, lead the people unto

Aaron made. because they made the calf, which And the Lord smote the people,

aying: Unto thy seed will I give it— Abraham, to Isaac, and to Jacob, land of which I swore unto out of the land of Egypt, unto the XXXIII people that thou hast brought up Depart, go up hence, thou and the And the Lord spoke unto Moses:

—ənsində[the Perizzite, the Hivite, and the the Amorite, and the Hittite, and 2 and I will drive out the Canaanite, and I will send an angel before thee;

thee in the way.' stiffnecked people; lest I consume midst of thee; for thou art a honey; for I will not go up in the unto a land flowing with milk and

מכל המורק כולה, שלא יאמרו עלי שלא היימי כדאי לבקש עליהם רחמים: (28) ועחה אם חשא חשאהם. סרי מוב, ליני לומר לך מחני: ואם אין מחני. וזס מקרל קלר, וכן סרבס: מספרך.

ופקדמי עליסס מעע מן סעון סוס עס שאר סעונות, ואין פורענות באס על ישראל שאין בס קלת מפרעון עון סעגל: מלאבי. ולא אני: וביום פקדי וגרי. עמה שמעמי אליך מלכלומם ימד, וממיד ממיד כשאפקוד עליהם עונומיהם, (+ε) אל אשר דברתי לך. ים כאן לך אלל דבור במקום אליך, וכן לדבר לו על אדוניסו (מלכים־א ב, ים):

(פצ) ויגוף ה׳ אח העם. מימס נידי שמיס, לעדיס גלה סמרהס:

בשעם רלון לך עלס: אחה והעם. כפן לפ פתר ועמך: (ו) לך עלה מזה. מרץ ישר אל גבוס מכל סמר צום, לכך נמתר עלס. דבר מחר, כלפי שמתר לו בשעם סכעם לך רד, מתר לו

(2) וגרשתי את הכנעני וגר. ששה אומות הן, והגרגשי עמד ופנה מפניהם מאליו:

391

- شلاب هٔ چُرد: עַנְּיִר וְיִּהְאַבְּּלְיִּי וְלְאָבְחִינִי אִיהְ טִבוּן וֹאֵטַאָּבּלְיִּ וֹלְאָ הָּוּיִ יִּבְּרַ
- מְּבְיִהְ מְּמְבְּיִרְ וְאַבְעָה מָה מִפּוּן זִינָּךְ מִנְּךְ בְּּבְיִ מְדְעִי מָא جمراج إجزابه الإثم تائه مقربه نفلا الإلا الجلا الإلا الم ظهَد مِثلًا كُنْمَ كُلَّاد كُمُرَّكِ مُمْد لَتَذَٰهُ خُودٍ مُحَدَثَنَا ٤ אָל_בֿנוֹ..וֹאָבֿאַל رنخور بمثل بجك منشد يجيد يهود بر جلاهد يدود كجور
- מַנַר חובב: ° נּגְּטִׁנּੜַּׁלְּנִּ בְּנָוֹגְיִמְּבָּׁבִּאָבְ אָּטַ מָּבְוֹם נִאַּמְבַנִּ בְּנָגִּ וֹמְבַאֵּבְ זָטַ טַפַּנּו
- श्रुंद्रदे वर्ष्ये*ट श्रुं*धुट वर्तार्श देखा<u>ं</u>द्वातः וְנְיִנְיִ בְּּלְ מְבְעַּׁהְ וְעִנְּעִ יִגֵּאְ אֶלְ בּנִע אִילְפָּּנָא וְנִינִ, כִּלְ גַּעִבָּת עַמַּטַבְּיָר וְבָּקְרָא כֻוְ אַנִיכִ מוְתַּגַר מַשְּׁרִיסָא וְקָבִי כִיה מַשְּׁכַּן > לַנו מִחַנּץ לְשִׁחֲנֶה תַרְחֵל מִן לְמַשְׁרִיקְא الانتجار بول المحالة المراجعة
- ער־בּאָוֹ הָאָהֶלָה: قَنَت غَتَكْرِ لَتَخِرَمَرِ عَنَاتًا. مِشِد י ְּ וֹלְנְתִּנְ כֹּלְ עַהְּמִׁם עְהָּבְּנִי אָנְהָה צְּוֹמָתוּ כָּלְ הַמֵּא נִמִעַהַעַּעַיַּוּ

- הקרן ציניה עלוהי: וּוֹמְׁמֹּמְ בַּעְּמָׁם אָנַרַ בַּבְּרָ בַבְּרָ מִבְּיָתְ וּמְמָתְ תַּפָּא נִי פּּבְיָנְמָא בִימָא
- אַשֶּׁם מַם וֹמִּבְאָלְ אַשוּוֹ מַם לַמָּוֹ לַבָּלְ
- זינְהוֹן מִשּוּרֶא דְּחוֹרֵב:
- לְמָּמֻבׁוּעֹאֵ: לַמַּמְּכֹּן בִּית אַילְפַּוֹא בַּמִבַּרָא אולפו מו פום !! לפום は付ける וממט לסוב זה ממפלא
- מֹב בַּמֹמְבַּנֹא: に登し וְהְיָה בְּצֵאַת מֹשֶׁר אֶלְ-הָאֲהֶל וְהָנֵי כַּר נְפֵיק מֹשֶׁה לְמַשְׁבָּנָא

- man did put on him his ornaments. 4 evil tidings, they mourned; and no And when the people heard these
- know what to do unto thee.' ornaments from thee, that I may therefore now put off thy moment, I shall consume thee; into the midst of thee for one are a stiffnecked people; if I go up 'Say unto the children of Israel: Ye And the LORD said unto Moses:
- from mount Horeb onward. themselves of their ornaments bəqqirre ləsreI do nərblidə ədr bnA
- the camp. tent of meeting, which was without sought the Lord went out unto the it came to pass, that every one that called it The tent of meeting. And 7 afar off from the camp; and he and to pitch it without the camp, Now Moses used to take the tent
- the Tent. after Moses, until he was gone into man at his tent door, and looked people rose up, and stood, every went out unto the Tent, that all the And it came to pass, when Moses
- (+) הדבר הרע. שלין השכינה שורה ומהלכת עמה: איש עדיו. כתרים שניתנו להם בתורב כשלתרו נעשה ונשמע מלאך: כי עם קשה עורך אחה. וכששכינמי בקרבכס ואמס ממריס בי, מרבה אני עליכס ועס: אכלך. לשון כליון: (ε) אל ארץ זבח חלב ודבש. לני לומר לך לסעלומס: כי לא אעלה בקרבך. לכן לני לומר לך ועלמםי לפניך
- (כ) רגע אחד אעלה בקרבך וכליחיך. אם אעלה נקרבך ואמס ממריס בי בקשיות ערפכס, אועוס עליכס רגע (שנת פת.):
- שבלבי לששות לך: ועחה. פורענום זו מלקו מיד, שמורידו עדיכס מעליכס: ואדעה מה אעשה לך. בפקודם שלר סעון, לגי יודע מס . אמד, שסוא שיעור ועמי, שואמר קַבִּי כְמָעַע רֶבַעַע עַד יַעַבְר וָעַס (ישעיס כו, כ), ואכלס אמכס, לפיכך עוב לכס שאשלח מלאך:
- (6) את עדים מהר חורב. ממקעַיִי שסיס ניידס מסר מורנ:
- שכינס: יצא אל אהל מועד. כמו יולה. דבר החר וסיס כל מבקש סי, הפילו מלהכי השרח כשסיו שוהלים מקום שכינה, וקרא לו. וסיס קורם לו אסל מועד, סום בים ועד למבקשי מורס: בל מבקש הי. מכפן למבקש פני וקן, כמקבל פני לרב מנודה למלמיד: הרחק. אלפים אמה, כענין שנאמר אַן בְמוּק יִהְיָה בִּינֵינֶם וּבִּינֶן בְּמַּלְפַּיִם אַמֶּה בַּמִּדְה (יהושע ג, ד): (ע) ומשה. מלומו עון וסללס: יקה אה האהל. לשון סווס סול, לוקם לסלו ונועסו ממון לממנס, למר, מנודס

יוובר מם משו: مَوْنِدِ لِيَمْزُلُ لِمُمَادِ ظُونِ لِيُغِيْدِ

וְהְשְׁמַהַוֹיִנְ אֶישׁ פָּתַח אָהֶלְוֹ: ַ עַּמָר פֶּתַח הַאָּהֶל וָקָם כָּל[ַ]הַעָּם إنهر جَحُ بَرَعِطُ هُمَ عَوْنِهِ يُرَعِوْنِهِ يَرَعُوْا

מְמִינְרְ הַאָּהֶל: (פּ) וֹשוְאָהֹ בֹּלְרוּלְ זָּהַר לַאִּ וֹטִיִּהִ ڍڍڻد ٻهڌ چڏ تيقيؤد نوهُڄڻا ·· פּֿוָנִם כֹּאֹמֶּב נֹבַכֹּב אָנִח אָבַ_ יִדְבֶּר יְהְנָה אֶל־מֹשֶׁה פָנַים אֶל־

בְּמֶנְלֵנ: וֹבֹאַטַּׁוֹבַ בַּמָּם וֹנִם_מָּאָאַטַ בוֹן אַשָּׁר הִשְּׁלַח עַמָּי וְאַמָּר אָמַרְהָּ ַבַּנְּע נְאַשַּׁע לָאַ עִוָּדַמְּעָּוֹי אָת _{שליש}, אַהַּה אֹנֵוֶר אֵלֵי הַעַּל אָת־הָעָּם ניאמר משָה אָל־יָהנָה דְאַה

> ದರ್ಭ: בּטַבַ מַמְבַּנֹא נִמִטַמַבַ מִם לְבְוּנִי מְמִוּבָא בַּמְּלָנִא וַלַאָּים ְּוְהְיָה בְּבְאַ מִשֶּׁה הְאַהֲלָה יֵבְר וְהָנֵי בַּר עְּלֵיל מֹשֶׁה לְמַשְּׁבָּנָא

בקרע משקניה: וֹבוֹמון כַּלְ תַּמָּא וֹסִנְּרוֹן נִּבַר בּהֹלֹלִא לאָנִם בֹּטַבַּה תַּמִּכָּנָא וְחַוֹן כָּל עַמַּא יַת עַמוּדא

מולולא לא מבו טון ממפלא: וממוממניה והושע בר נון עם הַבְרֵיה וְתַּצִּיב לְמַשָּׁרִיתַא ממלך פמא דימפיל גורָא וְמְמַבְּיִלְ יְיָ מְם מְמֵּעַ מַמְּלָץ מִם

ial ahchda còdd 21dd: ממו נאַט אַמוֹשׁ וַ בּנִיטִשׁ בַּמוֹם וְאַהְ לָא אִיַדְעְּמִוֹי יָת דְּהָשְׁלָח אָמָר לִי אַפַּיק וָת עַּמָּא הָדֵין נאַמר משה קרם יי הזי דאַה

> spoke with Moses. door of the Tent; and [the LORD] cloud descended, and stood at the o entered into the Tent, the pillar of And it came to pass, when Moses

door. worshipped, every man at his tent the Tent, all the people rose up and To roob and at and stand or the door of And when all the people saw the

man, departed not out of the Tent. Joshua, the son of Mun, a young into the camp; but his minister his friend. And he would return face to face, as a man speaketh unto And the Lord spoke unto Moses

also found grace in My sight. know thee by name, and thou hast with me. Yet Thou hast said: I me know whom Thou wilt send this people; and Thou hast not let 'See, Thou sayest unto me: Bring up And Moses said unto the LORD:

- עד שנמכמס מסס: והבישו אחרי משה. לשנת, אשרי ילוד אשה שכך מונעת שסשכינס מכנם אחרי ולפתח אסלו: (8) והיה. לשון סווס: כצאה משה מן המהנה. ללכם אל סאסל: יקומו כל העם. עומדיס מפניו, ואין יושבין
- וכשסוא קורא מְדבר, משמע שסמלך מדבר עם ססדיומ: בְּלֶּיִי (במדבר ז, פע), וסֿיני קורסֿ מְדבר סֿליי, כשסיסֿ קורסֿ מָדבר פּמרוני סקול מדבר ביני לביץ עלמו, וססדייע שומע מסֿליי, (9) ודבר עם משה. כמוומַזַּבֶּר עס משה. מרגומו ומָמַמַלֶּל עס משה, שהוח כבוד השכינה, כמו וַיִּשְׁמַע מֶם הַקֹּול מַזַּבֵּר
- (10) והשתחוו. לשכינה:
- שישוב אל המתנה, אמר לו אני בכעם ואתה בכעם, אם כן מי יקרבס: לשון סווס, וכן כל סענין, וכפֿס כל סעס ומון, ונלצו וקיימין. וסצימו, ומסמכלין. וסשממוו, וְמָּגְדִּין. ומדכשו, ודצר ס' פֿל משס עד אמד בניפן, ומשטיקס לא נדבר עמו עוד, אלא מאסל מועד: ושב אל המחנה. מרגומו וָמָב לְמַשְׁרִימָא, לפּי שסוא בשמסה ובלב שלם, ואמר לו למשה שַלַּקְּפִּי בְּדְּבֶּרֶיך, ומשר לו לוחות אחלונות, וירד והחחיל ללוותן על מלאכת המשרן, וששאוהו . וגו' (שם י, ו), מה הראשונים ברצון אף האחרונים ברצון, אמור מעחה, אמצעיים היו בכעם. בי' בחשרי נחרצה הקב"ה לישראל כאמר לו ועלית בבקר אל הר סיני, לקבל לוחות האחרונות, ועשה שם מ' יום, שנאמר בהם וְמָּכֹּי שָמַדְמִּי בַּבְּרָ פַּיָמִיס הָרָאַשׁוֹנִיס קַטְס וגוי (שמוח לב, ל), ועשה שם ארבעים יוס ובקש רחמיס, שואמר וָמֶּקִנַפַּל לָפְנֵי ה' וגוי (דבריס מ, יח), ובראש חדש אלול בממו נשמברו סלומות (מענים כמ:), ובי"ח שרף אם סעגל ודן את סמועאים, ובי"ש עלס, שנאמר וַיָּהִי מְשְָׁבֶּקוֹלֹמֶר משֶׁה אָל אל המחנה, ומלמד לוקנים מה שלמד, והדבר הוה נהג משה מנים הכפורים עד שהוקם המשכן ולא ניחר, שהרי בשבעה עשר (II) ודבר ה׳ אל משה פנים אל פנים. ומְמְמַנֵּל עס משה: ושב אל המחנה. לאחר שנרבר עמו, סיס שנ משה
- מֿדס צשס משיצומ, שהרי ממרת לי הַנֵּה מְּנֹכִי בְּחׁ מִלֵּיךְ בְּעַב הָעְנָן וגו' וגס בְּךְ יַמְׁמִינוּ לְעֹוֹלָם (שם ימ, מ): ְבְּבֶּס מְּלְכָי שֹׁלֵמַ מַלְּקְוּ (שמות כג, כ), מֿין זוי סידעס, שמֿין מני מפון בס: - ואחה אמרח ידעחיך בשם. סכרמין משמר בני (21) ראה אחה אימר אלי. כאס, מן עיניך ולגך על דבריך, אמס אימר אלי יגו' ואמס לא סודעמני וגו', ואשר אמרם לי

בָּי עַמְּךְ הַגְּּוֹי הַצָּה: كِثِمَا هُمُعُهِ عَالَ خُمْرَثُكَ بِلَهُد ⁸¹ הוֹדְעֵנִי נְאׁ אָת־דְּרֶכֶּהְ וְאָדֶעֵּ إَنْ فِل هُم لِهُ فِي هُمُهُ مِن يَا لِهُ ذِيْنِكُ

÷ı נּאָמָׂר פֿנֹּג יבׂכנּ נֹבְּנֹנִינִיג לֵב:

ַ װִלְכְּיִם אַלְ*ַ*הַמַּגַלָנוּ מִזְּיִבי ٥٠ ڗۥٛۼڎٮ ۼڬؙ۪ڒڔ ۼڡۦۼڒٳ ڟڗ۫ڔڂؚڔۼٙڎڽ

إلاقة باذِح ترفِط كِهُر لاجَاتِهِ إِن الْأَمْةِ الْأَمْةِ الْأَمْةِ الْأَمْةِ الْأَمْةِ الْأَمْةِ الْأَمْةِ ال ש בון בְּעִינִיף אַנִי וְעַּמָּה הַלִּיֹא וּבְמָּחו וְנְּדָע אֵפֿוֹא בֶּי־מְצָּאָתִי

نيات: לַּיַ מָּלְאָטַ בוּן בַּמָּנִי נְאָבְהַבּ تَلَحُد تَبُد لِمُشَد لِحَدُلُنَ كُمُشَد וַנְאַמֶּר יָהוָהֹ אֶל־מֹשֶּׁה גַּם אֶת־

יי וּיאמָר הַרְאָנִי נָא אָת־כְּבַבֶּדָּ:

וֹבְעַבְּטִׁי אָנַבַאָּמֶב אָבַעִם: לפּנגיף וְחַנּהִי אָת־אָשֶׁר אָהוֹ مَمْ عَبْنِكَ لَكُلُّهُ كَانَ خُمْنُ لَا يُنَالِ

> שבו משב משב שבון: בּאַמִּכּט בטמון פֿבמב װּכִי מולב נֹאַבַּה בַטַמָּב בַּבַּיכ שובהלו להל לנו אובע וכמן אם פען אַשְּבָּחִית רַחַמִּין

נאַמַר שָׁכִינִתִּי מִהָּדְּ נאָנִיהַ לָּדְּ:

עַסְׁלַנַּנָא מִכָּא: מְּכִינְיִיםְ מִיבַלְכָא בּינָנָא לָא كللمبن ※ロ くいば

必ら、 ダレベン: ילְמַּמַּׁבַ מִּמָּאַ בַּמַב אמּנֹא וֹיטַאַבְּבוֹן כַנָּא פַּנוּאָן כִי نمقك تتظع خفيك بفخينكك אַהַבּטִית בַטַמִין בַבְּבָּי וּבֹמֹא וֹטֹוֹבַת בַּבֹא אָבוּוּ

וֹבֹלִינִי בַּמִים: אָבּר אַמְּכִּטִימָא בּטִמָּגן בַּגַמָּ ביון הְעַבְילִשְׁאַ נּאַמָר גִיָּ לְמָמֵּר אַב נִת פּטִינְמָא

נּאַמֹר אַטִוּנוּ כְּעוֹ יָת יְקְבַּיִּ

מו דּאָרַהים: נאַטוּן לַמּוֹ בּאַטוּו נאַנטִים הַּכ xál ixál, tháx i, tálál וּנְאָמֶּו אֶּנְׁ, אַמְּבֹׁוּ פַֿלְ חַנּבֹוְ וֹאָמָּר אָנֹא אַמַבֿר פֿלְ חַנָּבֹוּ מַּלְ

> that this nation is Thy people.' grace in Thy sight; and consider Thee, to the end that I may find me now Thy ways, that I may know work tound grace in Thy sight, show Now therefore, I pray Thee, if I

with thee, and I will give thee rest. And He said: 'My presence shall go

not up hence. presence go not with me, carry us And he said unto Him: 'If Thy

the face of the earth? from all the people that are upon are distinguished, I and Thy people, that Thou goest with us, so that we sight, I and Thy people? is it not in that I have found grace in Thy For wherein now shall it be known

by name.' grace in My sight, and I know thee hast spoken, for thou hast found will do this thing also that thou I' :eseoM otnu bise asad the Moses:

Thy glory.' And he said: 'Show me, I pray Thee,

mercy.' show mercy on whom I will show to whom I will be gracious, and will before thee; and I will be gracious proclaim the name of the LORD goodness pass before thee, and will And He said: 'I will make all My

- דרשוסו במסכם ברכום (1.), ואני ליישב המקראות על אופניהם ועל סדרם באמי: שם מקדם, ואם בהם ממאם, איני סומך על היולאים מחללי שיחקיימו, ואח חשלום השכר שלי בעם הזה חודיעני. ורבוחינו כמס שכר מליאם סמן: - וראה כי עמך הגוי הזה. - שלא מאמר ואעשס אומך לגוי גדול, ואם אלס מעווב, ראס כי עמך למען אמצא הן בעיניך. ואדע בוו מדם מגמוליך, מה היא מליאם הן שמלאהי בעיניך, ופתרון למען אמלא הן, למען אריר (13) ועהה. אס אמת שמלתה הן בעיניך, סודיערי גא את דרכיך, מס שכר אתה נותן למולאי הן בעיניך: ואדעך
- (+1) ויאמר פני ילבו. כמרגומו, למ משלמ עוד מלמך, מני בעלמי מלך, כמו ופְנֶיךְ שֹלְכִיס פַּקְרֶב (שמומל־ב יו, ימ):
- (פו) ויאמר אליו. בוו לני מפן, כי על ידי מלאך אל מעלנו מוס:
- (dara a, 7): על אומות עובדי אלילים: - ונפרינו אני ועמך. - ונהיה מובדלים בדבר הזה מכל העם, כמו וְהָפָּלֶה ה'בִּין מִקְנֵה יִשְׁרָפֵל וגוי (16) ובמה יודע אפוא. יודע מליאם החן, הלא בלכחך עמנו, ועוד דבר אהר אני שואל ממך, שלא משרה שכינתך עוד
- (פו) גם את הדבר הזה. עלה משרה שכינהי עוד על עובדי הלילים העשה, והין דבריו על בלעם הרשע על ידי שריים
- (18) ויאמר הראני גא אח כבודך. כפס משם שסים עם כלון ודבריו מקובלים, וסופיף לשפול לסרפותו מרפים כבודו: שכינה, אלא נופל וגלוי עיניס, כגון וָאַלי דְּבָּר יְגָנְבָּ (אֹיוִב דְ, בֹ), שומעין על ידי שלים:

حْد كِهِ_زلَهْز لِعُلُه ثَانِ: °° נְּאֵמֶר לָאִ עוּכֹלְ לְוֹבְאָׁע אָּעַ־פָּוֹגְ נְאָמָר לָאִ עִּכִּוּלְ לְמִטְׁזִּג נִׁע אָפָּג

أنكأيت: הַכׁנִּלְעִׁי אָבִי לָא וֹשְׁוֹנִלִּי אָּלָהָא

My face, for man shall not see Me And He said: 'Thou canst not see

is a place by Me, and thou shalt

النقائظ مَر ليغيد: וַיַּאִמֶר יְהוָֹה הַנָּה מְקִּים אַתְּי

וְטִטְמַפַּר עַל מִנָּרָא: נֹאַמֹּר וֹנֹ בֹא אֲׁנֹר מִׁנִיפֿן בֻּבְּמֹר

thee with My hand until I have in a cleft of the rock, and will cover 22 glory passeth by, that I will put thee And it shall come to pass, while My stand upon the rock.

And the Lord said: 'Behold, there

מַּגַ_מֶּבְינֵי: בְּנְקְרֵטְ תַּאַנְּרְ וְמְּכְטָּ, כַבָּּי מְלֵיף בִּמְעָרָת מִנָּרָא וְאַנִּין בְּמִימְרָי. ְּוְהְנְהֹלְ בַּעֲּבְרֵ בְּבִּבְיְ, וְשִּׁמְתָּוּיִהְ וְיִהֵי בְמִעְּבַּר יְקָרִי נַאָּשִׁוּיִנְךְּ

מַלְבְּ מַר הַאָּמִבָּר:

shall not be seen. And I will take away My hand, and

passed by.

(ספק פרשה סתומה בכתר ארם !מַחָזוֹן: אַּעִוֹנִ, וּפְּּגֹּ, לְאֵ יִנְאִנּ: (פּ) זִּט בְּבְטִּבָּי, וֹבַלְבַמָּי נְנַיִּסְׁנְעִי, אָטַ כַּפָּּג וְנָבְאָנִים אָטַ וֹאָמְדֵּג יִט צַּבְנָנִי וֹפִׁנָי וֹטִנִיוֹ

23 thou shalt see My back; but My face

בובאַהָּנִום אַהָּב הַּבַּבנים: הַבְּבְרִים אֵּשֶׁר הְיָנִיּ עַל־הַלְּהָת עַל ליּחַיָּא קּדְעָאֵי דְּתַבְּרִתְּאִ: iĊŪĊĊ, $\subset \sqcup_*$ לְנַ מִּלֵּי. לְנִינִ אַבְּנִים בְּנִאמְנִים לְנִיםׁ. אַבְּנִגִּא בְּלֵּוֹבְמָאֵי נְאָבְעוִר ניָאמֶר יְהוָהֹ אֶל־מֹשֶׁה פְּסָל־

עַל־הַלְּחֹת אָת עַל לוּהַיָּא יָה פִּהְנָמִיָּא דַּהָוּוֹ تَهُمَد يُدْ خُطِمُك هُمُح جُكَ فَتِـرًا

break. the first tables, which thou didst the tables the words that were on unto the first; and I will write upon Hew thee two tables of stone like And the Lord said unto Moses:

סבטימו שלינן מוזכום כיקס (שס): עם שאחפרן לרחס. עד כאן לא הצמיחר אלא עמיס אעיה ועמיס לא אעיה, אצל צשעת מעשה אמר לו הגה אֶנֹכִי בֹּרֵם בְּרִים, שיוכירו לפני רמוס ומנון, יסיו נענין, כי רממי לא בֶלָיס: וחנוחי אח אשר אחון. אומן פעמיס שארלס למון: ורחמחי. וכום אבום. וכפדר זה שאמה כואה אומי מעומף וקורא י"ג מדוח (ראש השנה יו:), סוי מלמד את ישראל לעשום כן, ועל ידי כל מדם עובי לפניך על סלור, ואמס לפון במערס: וקראחי בשם ה' לפניך. ללמדך קדר בקשם החמיס, אף אס מכלס . מפלס, שכשנצרכת לבקש רחמיס על ישראל, הוכרם לי וכום אבות, כסבור אחה שאם חמה וכום אבות אין עוד חקוה, אני אעביר (19) ויאמר אני אעביר וגרי. סגיעם שעם שחראם בכבודי מם שארשם אוחך לראות, לפי שאני רולם ולריך ללמדך עדר

(02) ויאמר לא חוכל וגוי. אף כשאעפיר כל מופי על פניך, איני נומן לך רשומ לראות את פני:

- מולס ואין עולמו מקומו: שמראס, זו פשומו. ומדרשו, על מקוס שהשכינה שם מדבר, ואומר המקום אתי ואינו אומר אני במקום, שהקב"ה מקומו של (12) הגה מקום אתי. בהר אשר אני מדבר עמך המיד, יש מקום מוכן לי ללכרך שאממינך שם שלא הזוק, ומשם הראה מה
- מליו בכף ממש: מכאן שנמנה רשום לממבלים למבל (מ"כ פ'ויקרא), ומרגומו וְאָבֵּיוְ בְּמֵימֶרִי, כנוי הוא לדרך כבוד של מעלה, שאינו לריך למורך עֹרְבֵּי נַמַל (משלי ל, יו), מַׁנִי קַרְמִּי וְשְׁמִימִי מִיִס (ישעיס לו, כס), גורס אחת לסס: נקרת הצור. כריית סלור: ושכותי כפי. (22) בעבור כבודי. כשאעזיר לפניף: בנקרח הצור. כמו פַעִינִי סְפֵּנְשִׁיס פְּנַפַר (זמדזר מו, יד), יַּקְרוּסָ
- אחורי. סרמסו קשר של מפילין: (33) והסרוחי אח כפי. וַפַּעְדֵייַמ דְּבְנַמ יְמֶרִי, כשמממלק סנסגם כצודי מכנגד פּניך, ללכם משס ולסלן: וראיח אח
- שלא סיס סקלקול אלא מן סשפחוח, וחרלה לה, אמר לו שושבינה, כחוב לה כחובה אחרה שנקרעה הראשונה, אמר לו המלך, ילא עליה שם רע, עמד שושבינה וקרע כמובמה, אמר, אם יאמר המלך להורגה, אומר לו עדיין אינה אשתך, בדק המלך ומלא . אמס צברם סראצונות, אמס פסל לך אמרות, מצל למלך צסלך למדינת סיס וסנית ארושמו עס סצפחות, ממוך קלקול סצפחות (1) פסל ל Γ . סראסו מחלב סנפירינון מחוך אסלו, ואמר לו ספסולח יסיס שלך, ומשס נחעשר משה סרבה: פסל ל Γ .

 $\Lambda IXXX$

- دُهِم بَاتِّاد: אָלְ-עַר סִינְּי וְנִצְּבְתָּ לִי שָׁם מַּלִי- בִּצִּפְּרָא
- 正上にお: וְחַבְּלֵרְ אַּלְ-יִרְמְּוּ אֶלְ-מִוּלְ חַבְּר וְחַיְבִי לְאִ יִרְמִוּן לְעֵבִילְ מִוּרָא ַ אַּלְ_ַנְרָא בַּבְּלְ עַנְיִרְ נִּם עַבְּאָן לָא יִשַּׁטִוּ, בַּבְלְ מִּנְּאָ אַבּ מִּנָּא لْغَيْمِ كِهِ يَمْكِلُكُ مَفِكَ لَرْتِ غِيْمَ لَغَرْمَ كُمْ يَوْطَ مَفَكَ لَعَكَ عُرْمَ
- יְהְוָה אֹתְוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לְחָת נימל, אָלְעַנִיר סִינְי פֹּאָמֶוֹר גּוֹנִי בַּגַּפֹּרָא וּסְלָיִם לְחֵוּרָא בַּסִוּרָ בָרְאַשְּנִים וַיַּשְׁבֶּם מִשְּׁרִ בַבַּקֶר בְּקַרְמָאֵי آنظوے
- מְּטִׁם וּנִלְבְּׁאַ בְּמִּטְׁם נְּעִנְּׁנֵי: מִמֵּנְעִ שַּׁמּּוֹ נַלְּבָאַ בְּמִּמָאַ בַּנֵּנִ: זי נְבְּבְּעַ נְעִינְעַ בְּמִּלְּוֹ וּנִילִוֹאָּרַ מִּמִּנְ וֹאִינִּלְנִי נִוֹ בּמִּלָּוֹאִ וֹאִינִׁמִּעַרַ
- äll veid ittlüöt iäätt: יְהְנָה ו יְהְנָה אָל בַחָּיִם וְחַנָּיוֹ וּנְעָבׁר יְהְנָה וּ עַל־פָּנִיוֹ נִיּקְרָאׁ
- ناتظرت: בינו ביום מכשממים ומכ פּבּערו מְּנָוֹ אֶּבְוִט מַּלְ-בַּנִים נְמַלְ- מַּנְבִוּ לְאֶ מִזַבֵּי מַסְּעַר שִוְבִי נפּשׁע וְחַטְּאָה וְנַקּה לְא יַנַהָּה לְרְחָיִבִּיןְ לְאוֹרָיִמִיה וְלְרְלָא ر רגילה) הֶטֶּר לְאֲלַפְּים נַשָּׁאַ עְּנָן לִשְּׁנִין וְלִשְּׁרִוֹר וּלְחוֹבִין סְלַח

- ثَنَّتُ ثَكِيًا كَمِّقُكِد لَمُّكِّنَ كَوَكَّدِ رَنَاد غَمْدًا كَمِّقَدُهِ انْفَطَ
- בְּיִבְיה הְבֵין לְיִהֵי צְּבְּנָא: בְּמָאֵ דְּפַּקִיד יְיִ יְנְהֵיב יִּנְטֵיב لكظيره אַבֹּנָנִם וּפַּסַּלְ טַּבֵּוּל לְנִיםִ אַבְּנָנֹא

- לממבר שבון יקשום: וְחַנְּגָא מַרְחֵיל רְנִּוּ וּמַסְּגֵּי ולבא וֹנ וֹנ אָלַבַא בּשַׁמָּלָא נאַלבר ג' אָכּגנִטִיש גּלְ אָפּוָעִי
- ַבְרַנְעָאֵי: מֹבוֹגוֹ מֹלְ בַּנְ שַׁלְיִנַאֵּי וֹמֹלְ אַבְּטוֹ מַּכְ בַּנוֹ וֹמַכְ בַּנוֹ בַּנוֹן נגר (בספרי הימן נצר בנו"ן נְטִיר שִׁיבוּ לְאַלְפִּי דָרִין שְׁבֵּיק

- there to Me on the top of the mount Sinai, and present thyself ornu gninrom shr ni qu smos s And be ready by the morning, and
- that mount. let the flocks nor herds feed before throughout all the mount; neither thee, neither let any man be seen And no man shall come up with
- his hand two tables of stone. had commanded him, and took in up unto mount Sinai, as the Lord up early in the morning, and went like unto the first; and Moses rose And he hewed two tables of stone
- and proclaimed the name of the s cloud, and stood with him there, And the Lord descended in the
- abundant in goodness and truth; gracious, long-suffering, and the Lord, God, merciful and him, and proclaimed: 'The LORD, And the Lord passed by before
- and unto the fourth generation. children's children, unto the third upon the children, and upon the visiting the iniquity of the fathers by no means clear the guilty; 7 transgression and sin; and that will

generation, forgiving iniquity and

keeping mercy unto the thousandth

- משם, ארוסמו של הקצ"ה אלו ישראל, לכך נאמר פסל לך: . אמס קרעת אומס, אמס קנס לס נייר אמר ואני אכמוב לס בכתב ידי, כן סמלך וס סקב"ס, סשפתות אלו ערב רב, וסשושבין וס
- (2) נכון. מוומן:
- (ε) ואיש לא יעלה עמך. סרמשונים על ידי שסיו במשומום וקולום וקסלום, שלמס בסן עין רעס, מין לך יפס מן סלניעום:
- (a) ויקרא בשם ה׳. ממרגמין וקָרֶם בִּשְׁמָם דִם׳:
- ואמת. לשלס שכר מוב לעושי רלונו: ארך אפים. מלריך לפו, ולינו ממקר ליפרע, שמל יעשק משובק: ורב חסד. ללריכים מקד, שלין להס זכיום כל כך: וכן הוא אומר, אָלִי אָלִי לְמֶה עַוַבְּאָנִי (מהלים כב, ב), ואין לומר למדת הדין למה עובתני, כך מלאתי במכילתא (שירה פ"ג): (6) ייי ייי. מדם כממים סים, מהם קודם שימעל, ומהם למהר שימעל וישוב (כלש סשנס יו:): אל. לף זו מדה כהמים,

ದರ್ಭ ಚಿತ್ರಗ

אַרְצָּה וְאוֹחִי מֹשֶׁה וּכְּרַע עַל אַרְעָא

worshipped. his head toward the earth, and And Moses made haste, and bowed

نثلاظئان בוא וְסְבַבְהָהָ בַעֲּנְנָנִי יִלְהַשָּׁאַנֵנִי ₹□_ظۿ٢_ۄڎڶۼ ه خمريا لابار تكك لا لابار אָם_נֹאַ מָּגָאָטַי

לְעוִכֹּלֹא וֹלְעִׁמֹאַלֹּא וֹעַעַּׁלִּלִּא: מֿם לַמָּג לַבַּע בוּא וֹטַמָּבוָל בְּיִבְּמִנוֹ בַּבְמָב :וֹ שַׁבַוֹב בַּגַּוֹ וֹאַמֹּב אֹם כֹהֹן אַהֻּכַּטִוּע

and take us for Thine inheritance.' and pardon our iniquity and our sin, of us; for it is a stiffnecked people; Lord, I pray Thee, go in the midst grace in Thy sight, O Lord, let the And he said: 'If now I have found

ಇಜ್ಞ⊓ ಇಲ್ಲ: יָהוְהְ בְּירנוֹרֶא הוֹא צִּעֶּר צֵּנֶי אַמָּב אַטְּט לַלַנְדָּנְ אָטַ מָהַהַּטָּ יּבְכָלְ־תַּנִּיָּם וְרָאָָת כָלְ־תַּמְּם المُمْلِد كِلمِ رَخَلَهُ: خُرَحِ لِنَمُلُمُ _{ממי} גגר בְּלִ־עַמְּףִ אָעֵטֶהַ נִפְּלְאָת ניאמר הנה אַנכִי פֹבֶת בָּרִיתֹ

בְּחִיל הוּא בַּאָנָא עָבֶיד עִּמֶּך: בּתנעון וָם מוּבָּבְא בּתֹּ אָבת הֹמֹמֹגֹא וֹנֹעֹזִי כַּלְ הַמַּא צַאַעַ אַטַבּוּגאַ בַּבְל אַבְמָא יַבְבָּל כל עמה אַנְבוּד פָּרושׁן דְּלָא וֹאַמֹּר הַא אָנֹא נִוֹר לַנִּם בַּבַּם

tremendous. to do with thee, that it is work of the Lord that I am about among which thou art shall see the in any nation; and all the people been wrought in all the earth, nor will do marvels, such as have not covenant; before all thy people I And He said: 'Behold, I make a

וְבַּבִּיםׁ*ו*ְ: בְּאֶמְרַרְ וְתַּכְּנְתְּיָּרְ וְתַחַמִּיְ וְתַבְּּרְלְּיִ בְּיִבְּאָתְ וְתַבְּּרְלְּיִּ בְּתְּבְּאָתְ וְתַבְּקְאָתְּ " הַיִּוֹם הְנְנֵי גֹרֵשׁ מִפְּנִיף אָתַר בֵין הְאָנָא מְחָבִיף מִן קֵּדְ مُجْدِ خُلِهِ عُن غُمْد غُرَدُ، طُعَنْكَ صَد خُكَ نُن لَـٰ عُرْمُ مُوْكَلُكُ بَرَفُهُ

the Hivite, and the Jebusite. the Hittite, and the Perizzite, and Amorite, and the Canaanite, and I am driving out before thee the commanding thee this day; behold, Observe thou that which I am

לא הֹבְגִיִם פּּוֹן וֹבִינִים לַמִּנְשָׁה בּלְמָא וֹבִי לְטַפֿלָא פּוּנָב: تَهُمُد ذُكِ هَا يَحْدُلُهُ جَدِيهِ مُفْتَمَد ذُكَ يَجْمُمُ يَدُيْدَ كَيْتُ

אַטַּׁר לְיָנוּיב אַרְעָּא דְאָהָ עָּלִיל עָּלָה

in the midst of thee. thou goest, lest they be for a snare inhabitants of the land whither 12 make a covenant with the Take heed to thyself, lest thou

: لانالانانان מּגּבְעָם שַּׁמִּבְּנֵוּן וֹאָטַ-אַמְּבָנוּ וֹנִים לַמִּטִּבוּוּן שִׁיַבָּבוּן וֹנִים But ye shall break down their altars, יוו אֵיגוֹרֵירוֹן הָתְּרֶעוֹן אָתִרְ בּוֹלְמַלֵּין וְאָתַר אֲרֵי יְתְ אֵיגוֹרֵירוֹן הְתְּרֶעוֹן הַנְּיִלְם הָתֹּלֹּצְוֹ לְאָתַר אֲרֵי יְתְ אֵיגוֹרֶרוֹן הְתְּרֶעוֹן

ye shall cut down their Asherim. and dash in pieces their pillars, and

- לחמש מאוח, שבמדה טובה הוא אומר נולר חקד לאלפים: בידיסס, שכבר פירש במקרא אחר לשוואי: - ועל רבעים. דור רביטי, ומנאח מדס טובה מרובה על מדח פורעווח אחת דרשו (יומא פו.), מנקס סוא לשבים ולא ינקס לשאינן שבים: 💎 פוקד עון אבוח על בנום. 🌣 כשאוחזים מעשה אבותיסם עושה להכעים: - ונקה לא ינקה. לפי פשומו משמע, שהינו מוותר על העון לגמרי, הלה נפרע ממנו מעט מעט. ורצותינו (ד) נוצר חסד. שהמדם עושה לפניו: לאלפים. לשני מלפים דורות. עונות, מלו הזדונות. פשעים, מלו המרדים שמדם
- (8) וימהר משה. כשכלס משס שכינס עוברם ושמע קול סקרילס, מיד וישמחו:
- סיא בקשם ונפלינו אני ועמך, שלא משרה שכינתך על האומום עובדי אלילים: פן אכלך בדרך, אמה מקלה לעונינו וגוי. יש כי במקום אם: - ונחלחנו. וממננו לך לנהלה (מ"א שמתן לנו נהלה) מיוחדת, זו (9) ילך גא ה' בקרבנו. כמו שהצטחחנו, מחת שחת נושה עון, ואם עם קשה עורף הוא וימרו גך, ואמרח על ואח
- משרה שכיומי עליהם: (10) כורח בריח. על ואת: אעשה נפלאות. לשון ונפלינו, שמקיו מודרלים בוו מכל האומות עודרי אלילים, שלא
- (II) את האמורי וגוי. ו'מומומים כמן, כי הגרגשי עמד ופנה מפניהם:

زْبَانِ كَأَثُّمُ شَهْرِ هُمْ كَأَنُّهُ بُنِهُ: יי בֵּי לְאַ מִשְׁשַׁנְוֹנִי לְאָלֹ אַנִוֹר בַּי אַנִי לָאַ מִסְּנִּיִר לְמְעֵּנִי עִּמְעִּנִּיִּ

ÇİÇÜL: כאלַנוּיטָם וֹפֿנֹא לִוּ וֹאַכֹּלִטַּ וְזְנְנוּ צַּחְרֵי צֵּלְיהִיהָם וִזְּבְחוּ פּוֹשׁבׁבֹנִי בּבוּית לְיוֹשֶׁב הַאָּבֶוּ

خَبْرك هَلَادٌ، هُرِيرتُل: جُرْضً، هَلَت، هُكِت، ثِا لَنائِر، هُلا_ نظمان مخبئد خخثنك نئتر

בּאַבוֹב נֹגֹאנֹ מִמָּגַבנֹם: למוּצֶר חַבָּשׁ הַאָּבָיב בַּי בְּחַבָּשׁ ⁸¹ נְמִים תּאַכָל מַצּוֹת אֲשֶׁר צִּוּיִּהָדִּ אָת־חָג הַמַּצּוֹת הִשְׁמֹר שָׁבָעָּת

תּוְּלֶר פַּמֶר שִּׁוֹר נִשְּׂר: ق خُرِ قَصْد ثَيْتِ كِنْ لَكُمْ مِكْلُكُ

تركٰت: בְּנֶיִרְ הִפְּבְית וְלְאִ־יִרְאִּי פְּנִי os לְאָ הִפְּהֶה וַעְּרַפְּתְּוֹ כָּלְ בְּכְוֹר יפֶּטֶר חֲמוֹרֹ הִפְּהֶר בְשֶׁה וְאָם־

אַרִי יִי קנָא שְׁמֵיה אֵל קנָא הוא:

خهلائك بالمناظ والمناط والمناط والمناطقة المناطقة ממון במר מענקהון וידבחון בּלְמָא טִינִוֹר לַנִם לְנִמִיר אַרִּמָּא

נת בְּנָהְ בְּתַר שְּׁצְּנְהָרוֹ: ללטבע לער מענטבען וימען ننوح مخئضيبا خخئك ننهمبا

בּטַבְן בַּמַשַּׁבֹא לָא עַהַּבּיִר

בּאַבוּבֹא נֹפֹלַטֹּא מִמָּגַבוֹים: Ċ.ĽĽX 4141 שׁבְעָא יוֹמִין הַיכוֹל פַּטִּירָא ŪξX アほט・ア・ジ

שור וֹאַמַר: במירה הקרו הקרו כֿל פֿעון וֹלְבַא בּילִי הוּא וֹכֿל

ترگافرا: וֹלָא וֹטַטַאָון בֿבַבּוּ נטלפוט כַל בוכָרָא דִּבְנָרָ נאם לא טפונט لأقدير

> name is Jealous, is a jealous God; other god; for the Lord, whose For thou shalt bow down to no

sacrifice; call thee, and thou eat of their sacrifice unto their gods, and they go astray after their gods, and do inhabitants of the land, and they lest thou make a covenant with the

thy sons go astray after their gods. go astray after their gods, and make 16 unto thy sons, and their daughters and thou take of their daughters

Thou shalt make thee no molten

Abib thou camest out from Egypt. month Abib, for in the month thee, at the time appointed in the unleavened bread, as I commanded thou keep. Seven days thou shalt eat The feast of unleavened bread shalt

ox and sheep. sanctify the males, the firstlings of 19 and of all thy cattle thou shalt All that openeth the womb is Mine;

before Me empty. redeem. And none shall appear first-born of thy sons thou shalt shalt break its neck. All the thou wilt not redeem it, then thou shalt redeem with a lamb; and if And the firstling of an ass thou

- (13) אשריו. הוא אילן שעובדים אומו:
- (14) קנא שמו. מקום להפרע ופינו מוומר. וזהו כל לשון קופה, פוחו בולמונו ופורע מעוזביו:
- מבנומיו לבניך (עבודה זרה מ.): (EI) ואבלח מזבחו. כספור אחם שאין עונש באכילחו, ואני מעלה עליך כמודה צעצודחו, שמחוך כך אחה בא ולוקח
- (18) חדש האביב. מדש קּבְּנוּר, שהמבוחה ממנכרת ננישולה:
- רממה. פשר. לשון פמימה, וכן פּוּמֵר מַיִּס בַחְשָׁיִם מֶּדֹון (משלי יו, יד). מי"ו של מוכר לשון נקבה היח, מושב על היולדם: (19) כל פטר רחם לי. נאדס: וכל מקנך חזכר וגוי. וכל מקנך אשר חזכר נפטר שור ושה, אשר יפטור זכר את
- לא יראו פני ריקס, מצוה עליכס להביא עולם ראיית פנים. ולפי מדרש בריימא, מקרא ימר הוא, ומופנה לגורה שוה, ללמד דבר בפני עלמו הוא, ואינו מוקב על הבכור, שאין במלוח בכור ראייה פניה, אלא אוהרה אחרם היא, וכשחעלו לרגל לראוח, ממשס קלעיס פדיונו קלוצ, שנאמר וּפְדוּיַנִי מַבּן מֹדֶשׁ מַפְבָּס (במדבר ימ, מו): ולא יראו פור ריקם. לפי פשומו של מקרא, בעבודה לבעלים: וערפחו. עורפו בקופין, הוא הפסיד ממון כהן, לפיכך יופסד ממונו: כל בכור בניך חפדה. (20) ופטר חמור. ולא שאר בסמס ממאס: - חפרה בשה. נומן שס לכהן, והוא מולין ביד כהן, ופער ממור מותר

ובֿפֿגור הַ הַּבְּרָי: שַׁשָּׁת יָמִים הַעַּבַר וּבַיָּוֹם שִׁקא יוֹמִין הִפְּלַח וּבְיוֹמָא

تهُدِّد: קצַיר הַשָּׁיִם וְחַגַּ הֲאַסִּיף הְקּנּפָּת בִּכּוּבֵי הַצִּּד הִשִּׁיץ: השנה: וְנַעַר הַּבְּׁבָּעַ עַהַּהָּטֶׁע לַלְּ בִּכַנְבַר, וְעַנָּא בַּהָּבוּהַנָּא עַהַּבָּנַג לָבַּ

ڰٚڔ۩؞ڹۿ۪ڶڰ۬ڔ؞ إجِرْبَاءُ هِمَ هِرْنِ مِهِذِلًا ١ إِمَازُمَ جَرَبْتِكَ عِبَا رَحْنَا فِرْفِهُ إِزْ مَرْم خَمْرُنَ حَمَٰدُكِ تَلَهُنِ خُرِ فَرْنِ نَصْدًا خَمَنَهُ نَفَنَيْنًا خَرِ

שְׁלָמֵ פֹּלּמִנִם בַּאָּנִיב: بْبَرْن אָישׁ אֶח אַרְצֶּוֹ בַּעָּלְתָּוֹּ אָנִשׁ +2 וְעִרְתַבְּתָּיִ אָּעַרְגְּבְּבֶּלְיִבְּ וְלְאֵרְ וְאָבִּהְיִנִי הָיִם הִיבִּי לִאְ יְתַפֶּיִר Ċ._%;Ľ.;@ Kr. 🗆

TĒQT: י לְאֶׁ הִשְּׁחָשׁ עַלְ חְטָּאְ דַם וַבְּחָיִי לְאִ הִפּוֹס עַּלְ חֲמִיעַ דַּם פִּסְחִי

וְלֵא־יָלֵין לַבְּקֶר זָבָח חָג וְלָא יִבִיחוּן לִצְּפָרָא תַּרְבֵּי הפסח:

לָּבְׁי בַּהַבְּבְ אָמֶּנִי: (פּ) בּית יְהְוָהְ אֶלְהָיִרְ לְאִיתְבַהָּלְ מִקְּדִּשְׁאִ בִּינְ אֶלְחָדְ לְאִיתִּיִּלְהָוּ יי באמָית בְּבוּרֵי צַּרְטֵּהְ מְּבְיּא רֵישׁ בְּבוּרֵי צַּרְעָּרִית בְּבוּרֵי צַּרְעָּרִית

> יבְהָצָלְאַ הָנִיהַ: בְּחַבְישׁ שָּׁבִיעָּאָר

אָלְבֹא בְּוֹמִּבְאָי:

ני אַבְעָּרְ בְּעִסְקָרָ מפּרָּנְב אָנִי אַטִוּנִי הַמְמִין מוּ בֹּנִמַב

בשר בחלב:

shalt rest. nodi isəvind ni bas əmii gaiwolq 21 seventh day thou shalt rest; in Six days thou shalt work, but on the

ingathering at the turn of the year. wheat harvest, and the feast of 22 weeks, even of the first-fruits of And thou shalt observe the feast of

the God of Israel. males appear before the Lord GoD, Three times in the year shall all thy

times in the year. ьегоге the Lord thy God three land, when thou goest up to appear neither shall any man cover thy thee, and enlarge thy borders; For I will east out nations before

.gainrom feast of the passover be left unto the neither shall the sacrifice of the My sacrifice with leavened bread; Thou shalt not offer the blood of

seethe a kid in its mother's milk.' the Lord thy God. Thou shalt not To seuod shalt bring unto the house of The choicest first-fruits of thy land

מריש רשות אף קליר רשות, ילא קליר סעומר שסוא מלוס, ודוחס את סשבת: שסרי כבר נאמר שְׁדְּךְּ לֹא מִוְבְש וגוי (ויקרא כס, ד). ויש אומריס שאינו מדבר אלא בשבם, ומריש וקליר שהוזכר בו לומר לך, מס וביוס סשביעי משבומ, ועבודת ו'סימיס שסתרתי לך, יש שנס שסתריש וסקליר אפור, ואין לריך לומר תריש וקליר של שביעית, היכום לשביעית וקליר של שביעית היולה למולהי שביעית, ללמדך שמוסיפין מחול על הקדש, וכך משמעו, ששם ימים מעבוד (IS) בחריש ובקציר חשבות. למס נוכר מריש וקליר, יש מרצומינו לומריס (רלש סשנס מ.), על מריש של ערצ שניעימ על הענקחו של עבד עברי שהוא חמשה סלעים מכל מין ומין, כפדיון בכור, במסכח קדושין (יו.):

סשנס סבאס: חקופת. לשון מפיבס וסקפס: . אֿמיפּס זו לעון סכנמס לבימ, כמו וַמַּׁמַפְּמּוֹ מֶל מֹּוּךְ בֵּימֶךְ (דבריס כב, ב): - תקופת השנה. - עסיא במזרת סענה, במחלת ממיס למקדש, כי מנחם סעומר סבאס בפסח, מן סשעוריס סיא: והג האסיף. בומן שאחס אוסף מבואחך מן סשדס לבים. (22) בכורי קציר חמים. שלחס מגיל גו שחי סלחס מן סחמיס. בכורם שסיל מנחס רלשונס סגלס מן סחדש של

מנין לאוין שבסס, ועל מנין עשה שבסס: (ES) כל זכורך. כל הזכרים שבך. הרבה מלוח בחורה ואמרו ווכפלו, ויש מהם שלש פעמים וארבע, לחייב ולענוש על

והרחבתי את גבלך. ואמס כמוק מנים סנמיכס, ואינך יכול לכאום לפני ממיד, לכך אני קונע לך צלשס כגליס סללו: (24) אוריש. כמרגומו שַׁמְבֵּוּ, וכן קַמֵּל רֶשׁ (דבריס בּ, לֹח), וכן וַיּוּבֶשׁ מָח קַמֶּמֹרָי (במדבר כתׁ, לבּ), לשון גירושין:

ומכאן אמה למד לכל הקטר חלבים ואברים: בג.): ולא ילין. כמרגומו, פין לינה מועלם ברפש המובח, ופין לינה פלה בעמוד השמר: זבה הג הפסה. פמוריו, (25) לא חשחם וגר. לא משמע את ספסה ועדיין המן קיים, אוסרס לשוחע, או לוורק, או לאחד מבני הבורס (פסחים

אַטֹבּ בּבוֹית וְאָת־יִשְׂבָאֵל: עַל־פָּיו הַדְּבְרָים הָאֵלֶה פְּרָחִי פְּהָנְטִי פְּהָנְטִיִּא הָאִלֵּיוֹ נְּזָּדִית עַשְּׂרִ כו לְךְּ אָת־תַדְּבְרָיִם תָאֵלֶּה בִּי פִּתְּטִיּאִ הָאָלֵין אֲבִי עַל מֵיטִר _{שנימי} וַיְּאִמֶּר יְהֹנְתֹ אֶלֹ־מֹשֶׁה פְּחָב[ַ] וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה פְּחִיב לָךְּ יָת

אַמְבֶרת הַיִּדְבָרוּים: מַּלְ־הַלְּחֹת אָת דִּבְּרֵיִי הַבְּּרִית אַלְּלְ וּמִוֹם לְאִ שְּׁטִׁיוֹ וּיִּכְּתְּׁדִ לְאִ אַבְּלְ וּמִיָּא לְאִ שְׁטִּוּ וּכְּתַּב יום וֹאַנְבֹּהֹים לְּגִּלְנִוּ לְטִׁם לְאִ יֹמִׁמִוּ וֹאֵנִבֹּהִוּ לְגִלְוֹן לְטִמֹאִ וֹנְעִי שָׁם מִּם נְעַנְע אַבְבֹּמִנִם וַעַּנִע שַּמָּן צַּגָם נִגַ אַבַבֹּמִנן

זבה לו לבנן הור פנו הדברו בְּרִדְּתִּי מִן־הָהָר יִמֹמֶה לָאִ־ פּג וּשְׁבֶּר לֻּחָׁת הֵעֵּהֻת בְּיַד־מֹשֶׁה דַסִינֵי וּחְּבֵין לֹּיחֵי דְסְהַדוּתְא וַיְהַי בְּרֶדֶת מֹשֶׁה מֵהַר סִינַי

וֹוּובׁאַנּ מִנְּאָם אַלָּוו: אָת־מֹשֶׁה וְהַנָּה קְּרָן עַּוֹר פְּנְיִוּ יָת מִשָּׁה וְהָאִ סְּנִי יְּוֹי יְקְרָא

ניידבר משה אַלהֶם: אַבְּרֶן וֹכִּלְ בַנְּמָאָנִם בַּמְבְּרֵי אַבְרָן וֹכָלְ בַבְּרָבִּיִא בַּכִּוֹמְטֹּא رَبْطُرُهُ هُرَبُونَ مَنْهُدَ رَبْهُدَ هُرُرًا فَعُدُهُ خُدِياً مَهْدَ يُمْدِدُ خُرْبَيْد

אַטֿו בַּבַר סִינָי: וְיַצְיֵם אֵתְ כְּלְ־אֲשֶׁר דְּבֶּר יְהְנְה יִשְׁרָאֵל

كأنه لقه نهلهج:

ממבא פּטֹלמון: הגן קונולא לנו פּנוֹלמו לוֹמֹא

ווו יְקְרָא דְאַפּוֹהִי בְּמַלְלוּהָיה מולא ומְמִּע לָא גֹֹבת אָבוֹ סֹנִי בּירָא דְּמֹשֶׁר בְּמִיחָמִיה מִן וַהַנְה כַּד נִחָת מֹשֶה מִפּוּרָא

خُلْكَ،ك: באפוני ידוילי מקאקקברא تزله هَلَابًا لَحُرِ فَدُرُ نَشِلُهُمْ نَلَيْهِ هَلَابًا لَحُمْ فَدُرُ نَشِلُهُمْ

ימַלַיל מֹשֶׁה עִּמָּהוֹן:

וֹאַנְוֹנִי...כֹּן דֹנְּמִוּ כֹּלְ בֹּנֹוּ וֹמִּבֹאֹלְ וּבִּנִי בֹּנִ אִנְעַבׁנִר כֹּלְ בֹּנִוּ

with Israel.' made a covenant with thee and the tenor of these words I have Write thou these words, for after And the LORD said unto Moses:

words. words of the covenant, the ten And he wrote upon the tables the neither eat bread, nor drink water. forty days and forty nights; he did And he was there with the LORD

forth abeams while He talked with not that the skin of his face sent from the mount, that Moses knew Moses' hand, when he came down 29 the two tables of the testimony in came down from mount Sinai with And it came to pass, when Moses

to come nigh him. forth beams; and they were afraid behold, the skin of his face sent children of Israel saw Moses, And when Aaron and all the

and Moses spoke to them. congregation returned unto him; 31 Aaron and all the rulers of the And Moses called unto them; and

isnis innom Lord had spoken with him in in commandment all that the 32 Israel came nigh, and he gave them And afterward all the children of

(עב) את הדברים האלה. ולה המס כשהי לכתוב תורה שבעל פה: שגדי סחס כל יונקיס במשמע: בחלב אמו. פרע לעוף, שאין לו חלב אס, שאין איסורו מן החורה אלא מדברי סופרים: לאימור בישול (מולין קמו:): גדרי. כל ולד רך במשמע, ואף עגל וכבש, ממה שהולרך לפרש בכמה מקומות גדי עוים, למדת קים דבש ממכים: ַ לֹא חבשל גדי. ַ מַזְּסְרַסְ לבשר ומלב, ושלשָס פעמיס כמוב במוכָס, ממד למכילס, וממד לסנמס, וַמׄמד (62) ראשיח בכורי אדמחך. משנעם סמינין האמוריס נשנם ארלך, אָבֶן מִשְּׁה יִשְׁעַבְּי וָנֶפֶּן וּגוי (דנריס ח, ח), יּדְבָּשׁי,

ס' פְּמֵׁשׁ מֹכֶּגֶּׁמ בְּרמִשׁ מְּמֶר לְעֵיגֵי בְּגֵי יִשְׁרְמֵּל (שמות כד, יו), ולח ירחים ולח מודעועים, ומשעשו חת העגל, חף מקרני הודו של (30) וייראו נוגשת אליו. בא וראס כמס גדולס כמס של עבירה, שעד שלא פשמו ידיסס בעבירס מסו אומר, ומַרְשָׁם כְּבוֹּד קרן. ומסיכן זכם משה לקרני ההוד, רצומינו אמרו מן המערה, שנתן הקצ"ה ידו על פניו, שנאמר וְשַׁפֹּמִי כַפִּי (שמות לג, כצ): (29) ויהי ברדת משה. כשהביא לוחות אחרונות ביום הכפורים: 🕒 קרן. לשון קרנים, שהאור מבהיק ובולם כמין

(וצ) הגשאים בעדה. למולשיקי סעדק: וידבר משה אליהם. שלימומו של מקוס, ולשון סווס סוא כל סענין סוס: משק היו מרמיעים ומודעועים:

مَر فَئُر مَفُلْك:

نَّمُلِّ \$ \$ كَاللَّهُ لَا كُمُّلِ لَٰ كُثَلَّاتِ: מאטו וֹנֹאָא וֹבַבֶּרְ אָבְבַּנוֹ אַפּּנ מַב מִפּּבוּנוֹפֿוּע וּמִתּבִּנִר ±E אַשְׁוִ יְּסָיִר אָת־הַשַּּסְנֶוֹה עַדִּ לְּמַלְּאִ עִּמֵיה עַעְּדִּי יָת בָּיִתְ بجدة משֶּׁה לְפְּנֵי יְהֹנְה לְרַבֵּר וְכַּד עַּלְילִ מִשְּׁה לְקְּדָם יִי

באָן לְדַבֶּר אָטָוֹ: (ס) משֶׁה אֶת־הַמַּסְנֶה עַל־פָּנְיוּ עַד־ פמוקים בֵּי קַרַן עַוֹר פְּנֵי מִשֶּׁה וְהַשָּׁיב

ווחַב עַל אַפּוֹהָי בֵּית אַפָּי: «פּמיר ווָכָל מֹשֶּׁר מִידַבֶּר אִמָּם וּיִתַן וִשִּׁיצִי מִשָּׁר מִלְמַלְא מִפְּרוֹן

מם לנו ומְבֹאַן זֹט בַּמִטְפַּפַּר:

אַפּוָנִי עַר דִּעָּלֵיל לְעַּלֶּלָא וּמְּחִיב מֹשֶׁה יָח בֵּיח אַפֵּי עַל אַבוּ סְגִּי זְיִוּ יְקְבֶּרָא דְּאַפֵּי מֹשֶׁה لْلَهُ، لَـُثَرَــنَمُلَـٰعَكِر אُنــ فَثَرَ مَهُن الْمُنَا فَدْرَ نَمْنَهُمْ ثَن هَف مَهْن

> on his face. speaking with them, he put a veil And when Moses had done

that which he was commanded. spoke unto the children of Israel came out; and he came out; and him, he took the veil off, until he Lord that He might speak with But when Moses went in before the

face, until he went in to speak with Moses put the veil back upon his Moses' face sent forth beams; and face of Moses, that the skin of And the children of Israel saw the

Parah, Maftir and Haftara are on page 244. The Haftarah is I Kings 18:1 - 18:39 on page 225. Sepharadim read I Kings 18:20 - 18:39. On Shabbat

ַלְעָּמָׁתְ אִנִוֹם: ĽŁĊĻ,□ ررطور نَّمْلِ يَخْرَبُ لَنِّهُمُ لَيْعُمُّكُ يَخْرُبُكُ لَمُحْرَبُ لَكُوْبِ لَحُدْرُ نَمْلِهُمْ لَهُمْكِ خُبِياً هُجْرًا ניקהַל משָׁה אָת־כְּל־עַּגָרָת בְּנֵי וּכְנַשׁ משָׁה יָת כָּלְ כְּנִשְׁתְּא

בָוֹ מְלְאַבֶּה יִּימֶת: שׁבָּת שַבְּתִּוֹן לַיהוְוָה בְּלִ־הַעַּשֶׂה ב ובנים השְבִיעִי יְהְנֶה לְבֶם קֶּבֶשׁ וּבְיוֹמֶא שְבִיעָאָה יָהֵי לְכוֹן מַשְׁת נְמִים הַ הַּמְשְׁר מְלְאַכְּׁע הַשְּׁא יִמִּין הַתְּעָבָּיר עַבִּירְרָאַ

אַשֶּׁר צְּנְּה יְהְנֶה פְּהַנְמָיָא דְפַפֵּיד יִיָּ לְמָעֶבַר

زنظمرح כל היעביר ביה עבידקא לובהא הַּבֹּא הַבַּעֹא צַבָּם וֹנֹ

them. commanded, that ye should do are the words which the Lord hath Israel, and said unto them: 'These ΛXXX To nearblide of the children of

And Moses assembled all the

work therein shall be put to death. to the Lord; whosoever doeth any a holy day, a sabbath of solemn rest 2 the seventh day there shall be to you Six days shall work be done, but on

כדלימל בעירובין (נד:): נכנסו כל העס, שנה להס משה פרקס, נמלא ביד כל העס א', ביד הוקנים ב', ביד בני אהרן שלשה, ביד אהרן ארבעה וכרי, נסמלקו הם, ישב אלעור לימין משה ואיחמר לשמאל אהרן, נכנסו וקנים, שנה להם משה פרקם, נסמלקו וקנים ישבו ללדדין, סיס לומד מפי סגבורס, נכנם אסרן, שנס לו משס פרקו, נסחלק אסרן וישב לו לשמאל משס, נכנסו בניו, שנס לסס משס פרקס, (25) ואחרי כן נגשו. . אחר שלמד לוקנים, חוור ומלמד ספרשס או ססלכס לישראל. חנו רבנן, כילד קדר סמשנס, משס

ילא בלא מסוס: יווע הכל מהם, היה נותן המסוה כנגדן, ונוטלו בשעה שהיה מדבר עם ישראל, ובשעה שהמקום נדבר עמו עד לאחו, ובלאמו קא מסום לאפה, לשון הבעה, היה מסחכל בה, אף כאן מסוה, בגד הניתן כנגד הפרלוף ובית העינים, ולכבוד קרני ההוד שלא (33) יוחן על פניו מסוח. כמרגומו בֵּים מַפֵּי, לשון מרמי סומ בגמרא מָנִי לַבָּמ (כמובות פָב:), ועוד בכמובות (ס.), חוד

(46) ודבר אל בני ישראל. ורמוקרני ססוד בפניו, וכשסוא מממלק מסס:

- (35) והשיב משה את המסוה על פניו עד בואו לדבר אחו. וכשנה לדנר המונועלו מעל פניו:
- מן פּי דבורו, ומרגומו וְפַבְנֵב: (I) ויקהל משה. למחרת יום הכפורים כשירד מן ההר, והוא לשון הפעיל, שאינו אוסף אנשים צידים, אלא הן נאספים
- (2) ששח ימים. סקדים לסס אוסרת שבת ללווי מלאכת המשכן, לומר, שאינו דותה את השבת:

- משְׁבְתֵיכֻהַ בְּיִוֹם תַשַּׁבְת: (בֹּ) ٤ **١٤٠١ ١٤٦٤**٤٤٤
- צַנְּה יְהַנְה לֵאִמְר: نْشِلْهُمْ كُمْضُلِ يُلِّا لِللَّهِٰذِلِ لِمُشْلِدِ نَشِلْهُمْ كُشْرَفِلِ يَدِرا فَلَوْضَهُ رَيْهُمُ لِي مُرْضُ اللَّهُ عَالَ اللَّهُ مِن اللَّهُ مِن اللَّهُ مِن اللَّهُ مِن اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّ
- יְהְנְהְ זְהֶב נְבֶּסֶף וּנְחְשֶׁת: לְנַיִר לְבִּוּ וְבִיאֶּהָ אָת הְרוּמָת طِبْد ظِمْفِجِه مِديمِير كِاديثِير خِج
- י וְהַבְּלְע וֹאַבְּלְמֵוֹ וְעוִלְמַע הָּגֹוּ וְעִבְּלָא וּבְּבֹא וְאַבְּלֵּמוֹ וְעוִבְּלָמִע הָּגִוּ וְעִבְּלָ י יִיבְיּלְאָ וְאַבְּלְמִוֹ וְעוִבְלַמַּע הָּגִוּ וְעִבְּלָא וְאַבְּלִּמִּי וְשִּׁבְּיִּלְיִּא יִּבְּבַּתּ וְעוִבִּי. וֹמֵמ וֹמֹגַים:
- שַׁבְּשָׁתִם וֹלֵּגָה מָּמֶּנִם: ל וֹמְנֵע אֵגְלֶם מֹאֹבׁמֹנֶם וֹמָנַע וּמָהֵבּּי בַּבַּבַרִ מֹסַמֹּבֵי וּמָהַבּּי
- تونېئد ړځېۈپد توېاد: » نَمُصًا حَفَيْهِ بِدُهُمَاتِ خُمُصًا
- جُهُونِد نُحَانِهُا: و וֹאַבֹנוֹ_שֵׁנִם וֹאַבֹנוֹ. تذككنا لقختر
- אָת כְּלְ־אֲשֶׁר צִּיָּה יְהֹוֶה: י וֹבֹעְ_שַׁכֹּם_צְׁד פַבֹּצִם וֹבָּאִי וֹנֹהַמָּוּ וֹבֹעְ שַבִּימִוּ עָבָּא צַבַּבווּ ווּטִוּוּ
- ישראל מְבְּסָהוּ אָת־קְּרְסִיוֹ וְאָת־קְּרָשְׁיוֹ הוּפְּאֵיהׁ אָט הַמִּאָבׁן אָט אַבוֹלֵין נאָט יִט מַאָּבּוֹא יִט פּבּיָסִיה וֹנִי
- **¾בונו:** אָט_בּוֹנוֹנוֹ אָט_מֹמֹנוֹנוּ וֹאָטַ
- تحَقَّدُت لِكُن قَلَدُن يَقَوُّك: וֹאָט_בֿבַּינוּ

- מוְטַבְנִיכוּן בְּיוֹמָא בַּמַּבְּטַא: לכל לא טַבֿהַנון אַיִּמְּטָא לַכָּל
- בפור ון למומר:
- יָּהְ אַפְּרְשְׁנִיאָ בֶּרָם וֹנְ דַּהְבָּא ין פֿל היתושע לביה יימי סבו מוֹכוּן אַפּּרְשִׁוּטֹא בוֹרִם
- إحرفه بزته:
- סַכְּונגָא נְאָמֵי שִׁמִּין:
- <u>בולא</u> וַלְלַמְּבַע וממוא לאַנורותא ובוסמיא
- בוסְמָיָא:
- אַהַּלְמוּטֹא לְהַפּֿלֹּא דַּאָפוּנִבא てにしぐみ ĹΫĊΪ
- וְבְחוּשֶׁנְא:
- וֹהֹלבוו וֹנו כֹּלְ צַפּפֿוּג וֹוֹ:
- הְּבְּרוֹהִי עַמּוּדּוֹהִי וְסְמְּכוֹהִי: etLetit
- נו כפובשא ניו פרוכשא יָר אֲרוֹנָא ויָת אַריחוֹהי the ark, and the staves thereof, the
- screen; ark-cover, and the veil of the

its bars, its pillars, and its sockets;

that the Lord hath commanded:

among you come, and make all

And let every wise-hearted man

set, for the ephod, and for the

and onyx stones, and stones to be

the anointing oil, and for the sweet

and oil for the light, and spices for

sealskins, and acacia-wood;

and rams' skins dyed red, and

and fine linen, and goats' hair; and blue, and purple, and scarlet,

it, the Lor D'S offering: gold, and

is of a willing heart, let him bring

offering unto the Lorp, whosoever

Take ye from among you an

which the Lord commanded,

Israel, saying: 'This is the thing To nerelida ed To noisegergnos

And Moses spoke unto all the

your habitations upon the sabbath

Ye shall kindle no fire throughout

silver, and brass;

:Saring:

breastplate.

incense;

covering, its clasps, and its boards,

the tabernacle, its tent, and its

- (+) זה הדבר אשר צוה ה׳. לילמתר לכס: (5) לא חבערו אש. יש מרצומינו אומריס, הצערה ללאו ילאם, ויש אומריס לחלק ילאם (סנהדרין לה:, יצמום ו:):
- (5) נדיב לבו. על שם שלבו נדבו קרוי נדיב לב. כבר פירשמי נדבת המשכן ומלהכתו במקום לווהמם:

FĢĻĢX:

- (11) אח המשכן. יריעום המחמונום הנכחום במוכו קרוים משכן: אח אהלו. היה אהל יריעום עוים העשוי לגג:
- ואח מכסהו. מכקה עורות הילים והתחשים:

וְאָת־נֵרֹהֶיָיִהְ וְאָת שֶׁמֶן הַמָּאִיר: ן וְאָּעַ־מְנְנַרְת תַּמְאָּוֹר וְאָת־בֵּלֶיהְ خُر_حَزُن لَهُن كُتُم نَظَرُهُ:

קפַתַח הַמִּשְׁבֶּן:

<u>Π</u>Θά′Π

כַּלְ מְנִיהַי וְיָה לְחֵים אַפּּיָּא:

ספר שמות – פרשת ויקהל – סדר כו – VXXX suboxi

vessels, and the showbread;

the table, and its staves, and all its

וֹאָטַ מִוֹלַטַ נַפַּמְבָע וֹאָטַ בַּבָּגוּ

ي بيمر پپروا بونېئد بيم جونډه

TĒĞL

י אַט עַמְּלְעוֹן וֹאָט בּבּגוֹן וֹאָט זָט פֿטוּנָא וֹנִט אָנוֹט אָנוֹט וֹנִט וֹנִט וֹנִט בּינִא וֹנִט אָנוֹט אַנוּטוּנִיג וֹנִט

And its vessels, and its lamps, and the candlestick also for the light,

the oil for the light;

באַלבורוקא: מְנַבְא וֹנִע בּוֹגִינָבִא וֹנִע מִמְּבַא ונים מולבשא באובובי ונים

מַמֶּבֶלָּא: וֹנִי פֹּבֹסֹא בַּעַבֹּתֹא לְעַבַת ירבוקא ויה קשהה בוסָעיִא היה אַריחוהי ויה משְּחָא ווט מושטא שלמנט פוסמוא

אַתו מוּבָּח הַעַּלְּה וְאָת־מִכְבָּר יָת עַדְבְּחָא דַּעַלְהָא וְיָה סְרָדָא

וֹאָטַ בֹּלְ בּלְגְׁוּ אָטַ עַבֹּלִיְר וֹאָטַ וֹנִט בֹּלְ מִתְטַּוּ נִט בּּנְּבָא וֹנִטּ ^o הַנְּלִיטֶּׁה אֲשֶׁר־לֹּוֹ אֶחַבְּדֶּיִּנִי דְּנְּחְשָׁא דִּילֵיה יָה צָּרִיחוֹהִי

its vessels, the laver and its base; grating of brass, its staves, and all the altar of burnt-offering, with its

for the door, at the door of the

bns, lio gnitnions oht bns, savets 21

and the altar of incense, and its

the sweet incense, and the screen

tabernacle;

立立式に: ע אָת קּלְעֵי הֶחְצֶּר אָת־עַמָּדֶיו יָת סְרָדִי דְּרְתָא יָת עַמּוּדוֹהִי

ದರ್ನ ದಟ್ಟಿಗ:

וֹאָטַבַּנִיבַוּ בַּדָּוּוּ לַכַּבַּוֹן:

בְּבְּטְא: וְנֵטְ סְמְכְּנִא וְנִטְ פְּבָּסָא צַטְּבָת וּאָם_אַבוֹגֹבוֹ נאָט בוֹסֹבּ הַהַּגַּ

בְּבַבַּלְאָר וְאָנַרַמִּינְרַנְהָם: אַ אָּעַ יִהְיָּהַ הַמִּשְׁבֶּן וֹאָתַ יִהָּלָה יָה סְבֵּי עַשְׁבָּוֹא וְיָה סְבֵּי דְּרְתָא

וְיָת אֲמוּנֵיהוֹן:

אָח־בִּגְּהֵי הַלְּהֵשׁ לְאַהַרִוֹ הַכֹּהֹוֹ בְּקּוִישְׁא יָח לְבוּשִׁי קּיִדִּשְׁי נאָח־בְּגְּהִי בְּנִינְ לְבְּחֵנְיִּ פּוּ אָת־בּגְּהֵי הַשְּׁרֶד לְשְׁהֵת בַּקָּהַשׁ יָת לְבוּשֵׁי שִׁמִּיִּשְׁא לְשַׁמְּשָׁא

בְּנִוְבִוּ לְמֻּמֶּׁמֶא:

19 ministering in the holy place, the

and the garments of his sons, to holy garments for Aaron the priest,

And all the congregation of the .soffto s'sseirq sht ni restinim

pins of the court, and their cords;

the pins of the tabernacle, and the

and the screen for the gate of the 17 pillars thereof, and their sockets,

the hangings of the court, the

the plaited garments, for

presence of Moses. or listael departed from the

(12) ואח פרוכח המסך. פרוכח הממילה. כל דבר המגין בין למעלה בין מכנגד קרוי מסך וסכך, וכן שַׁכְּמָ בַּעַדֹו (מֿיוב

ישְׁרָאֵל מִן בֶּדְם מִשֶּׁר:

שׁ' ו)' שׁנְיִי שְׁנַ שְׁעַ בַּלְבֵּנִ (מִושִת בַּ' מַ):

(EI) לחם הפנים. כנר פירשמי, על שם שקיי לו פנים לכאן ולכאן, שקיק עשוי כמין מינה פרולה:

uL: המצור. . אף סוא לריך חכמי לב, שסוא משונה משאר שמנים, כמו שמפורש במנחות (פו.), מגרגרו בראש סזית, והוא כחית (14) ואח כליה. מלקמיס ומסמום: נרוחיה. לוליני"ש בלע"ו, בויכיס שסשמן וספמילום נמונין בסן: ואח שמן

(15) מסך הפתח. וילון שלפני סמורמ, שלא סיו שם קרשים ולא יריעות:

°° נוֹלְאָנּ בֹּלְ הְּנֵעׁ בֹּנִי הַמְבֹאֵלְ וּנִפַּלוּ בֹּלְ בֹּנְמִּטֹּא בּבֹנִי

(עו) אח עמודיו ואח אדניה. סרי מלר קרוי כמן לשון זכר ולשון נקבס, וכן דבריס סרבס: ואח מסך שער החצר.

לדרוס, שנאמר וַמַמֵּשׁ עֶשְׁבֶּה אַשָּׁה קַלְעִיס לַבְּמֵף (שמות כו, יד): וילון פרוש לצד המורח עשרים אמה אמלעיות, של רוחב החלר שהיה חמשים רחב, ושחומין הימנו לצד לפון ע"ו אמה, וכן

(19) בגדי השרד. לכקות המרון והשלחן והתנורה והתובחות בשעת קילוק מקעות:

(18) יחדות. למקוע ולקצור בסס מופי סיריעות בארן, צלא ינועו ברות: מיחדיהם. הבלים לקצור:

מַּבְּדְרְיִנְ וּלְבִּנְדֵי, וַלִּבְיָה: לְמְלֶאכִינו אָמִר מוּמִד וּלְכָּלְ-אמו הביאו אָת־קַרוּמָת יָהוָה שני לְבָּוֹ וְכֹל אֲשֶׁרֹ נְדְבְּה רוּחוֹ וְכֹל דְּאַשְׁלֵימָת רוּחִיה עִּמֵּיה נּבְּאֵנ פֿלְאָנְשׁ אַּמֶּר נְמָּאָנְ נִאָּטוּ פֿלְ יָּבָּר דְּאָטְרָעִי לְבָּיה

וֹכֹּלְ אֶּנְתְּ אֹמֶּר עַדְּנִּלְ שְׁתִּפָּׁע בְּבִּעִי בַּאָרֵנִם נֹסבּׁמֹע וֹכוּמִׁוְ כֹּלְ_כֹּלָוּ זֹּנְיִר נְמִּבּוּו נֹמִיבֿוֹ נִמָּעוָנִי כֹּלְ מָּוֹ לֹנֵים לֵב נְיַבְּיִאוּ טֵוֹט וֹנְיֵם צִאַטְרְעִּה לְבִּיה אֵיִטִיאוּ מְּיִרִּין נּוֹלָאוּ שַׁאַנְאָתם מַּלְ עַנְּאָתִים בָּלִן יִמִּיתַן יוּיְבַרַיָּא מַלְ נְאַנִּא כִּלְ

וְנְהַב כַּיהוְּה:

בְּאַבְּבֶּים וְעַרְתַ הְּחָשָׁהַ הַבְּרָאַנּ: الذي الم لظلالا שׁכֹבׁבְע וֹאַבֹּלִמֹן וֹעוִכֹּתִּע חָהֹי. וֹכֹּלַ אָׁוֹחָ אַהַּוֹעוֹלֹאָ 次にて

לְכָּלְ מְלֵאִכְּע עַהְּדָּבָע עַבְּיאָנִי אַמֶּרְ נְמְצָּא אִטְוּ תְּצָּי מְשָּׁיִם ליג בבראו אָר קרועַר יהוָה וְכֹל אֵיתִיאוּ יָה אַפְּרְשׁוֹהָא בַּיִם יִיִּ בּל מַרִים הַּרְיִם בָּסֶרְ ינִיחְשָׁת בָּלְ דַּאָבִים אָבְמוּת בְּסַר ינִיחִשָּ

نَّمُنا_لَمُّم: וֹאָטַ בַּיֹאַבְׁילָן אָטַ טַּנְלַהַט בַּהָּלִּג שְׁנֵי נַיְבֶּרָאִי מַשְׁנֶוֹר אֱת־הַהְּבֶלֶת בִּידַהָא עְּיְלָא יִמִיתַן כִּד עַיִּיִר וְבְּלֵאְאָשָׁׁעַ עַבְּעָּעַרַלְבַ בְּיִנְיֵנְיִ וְבָלְ אִשְּׁעַאַ עַבִּימָעַ לְבָּא

> פּוּלְטַנֵיה וְלָלְבוּשֶׁי קוּדִשְּׁא: לְהַבְינִע מַמָּכּן וַמְּנָא יַלְכָּלְ אַנענאַנ וֹע אַפּּבְּאָנִעֹא פֿבַבּם וֹנֹ

> אָבְמוּת דַּהְבָּא בֶּבָם וְיִ:

※こじことに: **סְטְגונְא** iğ MÖL יבוא ימהו ימהכי דוכרי שַכֹּלָא וֹאַבֹּנוֹלָא וּאַבֿת וַבוְבִּי וכָל גַבַר דַּאָשָׁהָבַח עַמֵּיה

לְכָּׁלְ עֲבִידָת פּוּלְטַׂנָא אֵיהִיאוּ: וְכֶל דְאִמְּהְהָבוּ עִמֵּיה אָעֵי שִׁטְּיִי

זְהורִי וְיָה בּוּצָא: the scarlet, and the fine linen. נְיַ שַּׁכְּלֵא נִיִּט אַבְּעָּוֹנָא יִט גַּבַעַ had spun, the blue, and the purple,

אַטְגָר בְּחְבְּעָה שָׁוּ אָת־הַעִּוּם: و لَجْمِ لِعَلْمِهِ لَا يُعْمِدُ الشِّمُ كِثِلًا

> for the holy garments. . and for all the service thereof, and the work of the tent of meeting, brought the LORD'S offering, for whom his spirit made willing, and heart stirred him up, and every one

And they came, every one whose

гие Гокр. brought an offering of gold unto of gold; even every man that signet-rings, and girdles, all jewels nose-rings, and ear-rings, and 22 willing-hearted, and brought women, as many as were And they came, both men and

brought them. rams' skins dyed red, and sealskins, and fine linen, and goats' hair, and found blue, and purple, and scarlet, And every man, with whom was

acacia-wood for any work of the bnuoì saw modw diiw ,nam the Lord's offering; and every offering of silver and brass brought Every one that did set apart an

hands, and brought that which they wise-hearted did spin with their And all the women that were service, brought it.

stirred them up in wisdom spun the And all the women whose heart

goats' hair.

- לאשה, ורבומינו פירשו שם כומו, כאן מקום ומה: אם סעויס): דודו. הוא מכשיע של והד עגול, נמון על הורוע, והוא הלמהיד: וכומז. כלי והד הוא נמון כנגד אומו מקוס ַ צַּבְּבַיַּם, כמו שממהגס לעיל מיניס, רק ממהגס וּמַיִּימַן, ורלס לומר שהביחו מח ונוס בעודן על הנשים, כמו שכמב רש"י על עוו (של הגשים. עם הנשים, וסמוכין אליהם. (מה שהחרגום הניח על כפשומו, משום דלא מחרגם ויבאו האנשים ואָמוֹ
- (26) שוו אח העזים. היל היתה לומנות יתירה, שמעל גבי העזים היו עווין לותם (שבת לע.): (ES) וכל איש אשר נמצא אחו. מכלמ לו לרגמן לו מולעם שני לו עורום ליליס לו מחשים, כולס סבילו:

نحَابِهُ١٠ נאט אַבוּנוּ עַמִּלְאָנִם לְאָפֿוּע בּוּבְלָא נוֹט אַבוּנוּ אַהַלְמִוּטִאַ קב וְחַנְּשְׁאָם הַבְּיאוּ אָתְ אַבְנֵי הַשְּׁהַם וְרַבְּרָבִיָּא אֵיתִיאוּ יָת אַבְנֵי

TQ\$!□: ⁸² וְאֶתְרַ הַּלְּמָאָרַ וְיָּתְ בּוּסְמָא וְיָת

ליהוֶה: (פ) אַשֶּׁר צְּיָּהְי יְהִיָּה לְעַשִּׁית בְּיַר עֲבִירְהָא הְפַפִּיר יִיִּ לְטִּעֵּבִר מֹשֶׁה הַבְּיִאִּ בְּנֵי־יִשְּׁרְצֵּלְ נְדְבָה בִּירָא הְמֹשֶׁה אֵיהִיאִּי בְנֵי יִשְׂרְאֵלְ נְדַבְּהָא קֵּדֶם יְיָּיְ oz אָטַׁם לְטַבְיאַ לְכְּלְ_חַמָּלְאַלְּט לִבְּּחִוּן עִּמִּחִיוּן לְאִיִּחָאָט לְכִּלְ حُمْ يَيْنِ لِهُمُ لِهُمُ لِيَالًا كَرْفُلُ فَمْ الْمُلِيِّةِ لِهُنْ لِهُنَالُمْ لِهُنَالُمْ لِهُنَالُمْ لَ

לְמַּפְׁתֹּא בֹּאֵיפּוֹרָא וּבְּחוּשְׁנָא:

וֹלְלַמְנֵע בּוּסְמָּוֹא: עַמְּאֶלְיִר וְלְלֵּסְבִּיר לְאָבִּירִיהִא וְלְמָאָה רְבִיהָא

the work, which the Lord had Ils 101 gaird or gailliw mods obsm every man and woman, whose heart freewill-offering unto the LORD; The children of Israel brought a

and for the sweet incense.

light, and for the anointing oil,

and the spice, and the oil, for the

the ephod, and for the breastplate;

stones, and the stones to be set, for

And the rulers brought the onyx

commanded by the hand of Moses

son of Hur, of the tribe of Judah. by name Bezalel the son of Uri, the 30 of Israel: 'See, the Lord hath called And Moses said unto the children

ıċċċ_ċċ\$ נְבְבַבְמָנו גְיִ בְּטְבְּמָא בְּסִנְכְלְטָנוּ וּבְמָבַמ בְּחְכְמֶה בִּהְבּוּנְה אָּלְעַנִים נֹאַמְלָים מִּמִּיה רוּחַ מִּן בֹּוֹבִם וְיָםְבֵא אָטִוּ רַוּחַ

څل_كادك

וֹלְטַׁמְּׁב מִּטְׁהְּבִּׁע לַהֹמֵּט בּוֹּטֵׂב וּלְאַלָּפֹּא אֵמֹּוֹנוֹ!

וּבְבָלְ עֲבִירָא:

לְמַמָּה בַּר אַנִּרִי בַר חוּר לְשָׁבְטָא דִיהוּדְה:

لُهُ، كَالْمُ نُعِبُكِ فَهَمْ فَمَرْهُمْ قَيْرِ لَكِيْ لِمَوْدِ نَدُ فَهِيْهِ فَمَرْهُمْ

^{אַקּיא}ּ נּיִּאְמָּר מִמֶּּעִ אֶּלְ_בָּׁנָוֹ יִמְּבִׁאֶלְ נֹאָמָר מִמָּע לְבָׁנָּי יִמְּבָאֵלְ

حُمْجُمُمْ لِحَدُا:

בַּבַעַבָּא יִבְכַסְפָּא יִבְנָחָשֶא: **LAUGET**

خْرَمَجْهِں فَظِيفَةُونِهِ هُدُا مُثَعَ خُمِّمُخْمُعُ

33 and in carving of wood, to work in and in cutting of stones for setting,

in gold, and in silver, and in brass,

And to devise skilful works, to work

and in all manner of workmanship.

understanding, and in knowledge,

And He hath filled him with the

ni ,mobsiw ni ,boD to sirite 18

to be made.

מְלֵאכִי מִעַהְאָבִי: יבֹשׁבַׁשָּׁע מֹא כַמֹּמְוּע בֹּכֹב, יבֹוּוּבוּע אֹמֹא לַמִמֹּבַב בֹּכֹב

יבַבָּפָר יבַנָּהְשֶׁת:

<u>: | †</u> أَهُٰتَاكِرِهُدَ قُلِهُنَانِهُمُكَالِ كُمُمَيِّا لِهُتَخِيهُدَ בְּלְבָּוֹ הְוּא וּלְאַלְפָּא יָתַב בָּלְבֵּיה הוּא

all manner of skilful workmanship.

the tribe of Dan. Oholiab, the son of Ahisamach, of 34 he may teach, both he, and And He hath put in his heart that

מחלה, ולפי שנחעללו מחחלה, נחקרה אוח משמה, והנשאם כחיב: וְסַמְּלְחַבֶּס הְיִּמְס דַיְּס (שמום לו, ו), הֿמכו נשיהֿיס מס עלינו לעשות, סביהו הם הבני סשסס וגוי, לכך סמנדבו בחנוכת סמובת . אלא כך אמרו נשיאים, ימנדבו לבור מה שממנדבים, ומה שמחקרין אנו משלימין אוחו, כיון שהשלימו לבור אם הכל, שנאמר (מב) והגשאם הביאו. ממר כ'נמן, מס רמו נשימים לסמנדב במנוכם סמובם בממלם, ובמלמכם סמשכן למ סמנדבו בממלם,

(30) חור. בנס של מורים סים:

(48) ואהליאב. משלט דן, מן סיכודין שלשלטיס, מלני השפחוח, והשוסו המקוס לבללאל למלאכח המשכן, וסוא מגדולי

خُر_مُرُعِجُكِ لُكِمُكُ، مَكَامُجُكَ: בַּׁטוְכַלְּמַט עַמָּוֹי, וּבַמָּמָ וֹאָבִי מָמָּי لبيا ĒŮĔĜIJ יי פְּלְ־מְּלֶאְכֶּת חְרֶשׁ ו וְחִשְׁבֹ לְמָשֵּׁבִר פָּלְ צַּבִּינִת נַּוּר וְאִיּשָּׁוֹ

מבידא ימלפי מַלֵּא אַּטְׁם חַבְּמַת־לֵב לַעֲשׁוֹת אַשְּׁלִים עַמְּהוֹן חַכִּימוּה לִבָּא

تَجْتُשُ رُخِرُ هُڥُّدَ خِيْنَ بِيَانِد: לְהֹּמֶּט אֶטַבַבֿלְבַמְלֵאָכָט הַּדְּנַנַ קְבְּמָה יְתְבִּוּנְה בְּהַמָּה לְדַעַּת יי××× צַישׁ חַכַם־לֵב צַּשֶּׁר ְנָתַּן יְהנְה لْمُشِّلِ خُمِّرُكِّحِ لَكُلُّاكِرَبُّكِ لَكُمَا لَيْمُصَيْدَ خَمَرُكُمْ لَكُلُّكِرَبُكُ لَحِي

אָל־תַמְּלְאַבֶּה לַעֲּשָׂת אַתְּה: פֿבן אָהָוֹר נֹאָאוּ לִבָּוּ לַלַּוֹבָרי جُد يُجَهُد دُرَةٍ! بُدِيْدِ بَاخِفِد خَخَدِر · אָבְלוּאָבֶ וֹאָלְ פַּלְ-אָּוּהְ עַבַּם_ ڗڹڟؙڷ؉ۻۺٮۿڔڂڋڋۼڔٳڶۿڔ_

مْنِدِ بْلَكُدِ حَفَقُدِ خَفَقَد: לַצְּשָּׁת אַנְוּה וְהַה הַלִּיאִי אַלְיוּ نْ بُرِيْ ذِيْرٌ عُدُنَا يُحِيِّنَا نَاظِيُهِ יני הַהַרוּמָרוֹ אֲשֶׁר הַבָּיאוּ בָּנֵי וַיִקְחוֹי מִלְפְּנֵי מֹשֶׁה אָת בְּלַ

ַ מִמְּלַאַכְּתִּי אַמֶּר ַ הַמְּר עַמְּים: בַּלְ עָבֶּע עַּנְבְּעָבְיִע עַנְּבְעָבָּע אָנְחָ אָנְחָ אָנְתָ בָּלְ הַבְּיִבָּע עַנְּבְעָּאַבָּע נַיְּבֶאוּ ְ כָּלְ תַּנְּהְלָּמִים הַעַּמְּיִם אָת נַאָּתוּ כָּלְ חַכִּימִיָּא דְּעְּבְּרִוּן יָת

יְהוָה לַעֲשָׂת אַמָה: הְעֲבֹרֶהׁ לַמְּלְאַבְּה אֲשֶׁר־צְּוָּה לַעֲבִירְהָא דְפַקּיד וָיָ לְמָעֵבִר יהיה לעימה אחה. ַ מֹוֹבְבָּוֹם עַמְם לְעַבְיָא מִצֵּי מִפָּא לְאִיִּהְאָּע מִפַּע פּוּלְעַוֹּא ※7‐は没に

> פּוּלְטוֹ לוּגְאָא לְכָּלְ גִּפּשׁיִג לְמִבַּת לְמִמְּבַר וֹט כֹּלְ הַבֹּוֹבַט שבלמים ומיכליניים ביון לבר הקים לקא דיהב ין

לְהַבְּיִבְיִם לְמִהְבַּב יְנִיבִי: כַּבְ בַאַטְבֹה, בַבָּיִנִי בְמָלֵבִד כְבָּא צִיתַב יְיִ חָכְּטְּתְא בְּּלְבָּיה וּלְאַבוֹלְיאָב וּלְכָּלְ וָּבָּר עַכִּים ムロボムギム

ĖĀĞL: מושל בוש מוד נדקהא בצפר לוּוֹהַא לממבר וֹטַע וֹאַנּוּן כֿל אַפֿבֹּמוּשֹא בּאַיִנוֹאוּ בּוֹי ונְסִיבוּ מִן בֻּדְם מֹשֶה יָת

מהלגבינ באנו הלבנו:

באמר נאַמרו לִמשָה לְמִימַר מִסְּנִּן

works. and of those that devise skilful them that do any workmanship, linen, and of the weaver, even of in purple, in scarlet, and in fine the weaver in colours, in blue, and and of the skilful workman, and of workmanship, of the craftsman, of heart, to work all manner of Them hath He filled with wisdom

hath commanded.' according to all that the LORD the service of the sanctuary, know how to work all the work for or gaibarststand and mobsive in whom the Lord hath put work, and every wise-hearted man, And Bezalel and Oholiab shall

ΙΛΧΧΧ

the work to do it. heart stirred him up to come unto put wisdom, even every one whose man, in whose heart the Lord had Oholiab, and every wise-hearted And Moses called Bezalel and

freewill-offerings every morning. brought yet unto him wherewith to make it. And they the service of the sanctuary, Israel had brought for the work of offering, which the children of And they received of Moses all the

they wrought. every man from his work which 4 all the work of the sanctuary, came And all the wise men, that wrought

make.' which the Lord commanded to enough for the service of the work, The people bring much more than And they spoke unto Moses, saying:

(פ) מדי העבודה. יומר מכדי לורך סענודה: סשבמיס, לקייס מה שנהמר ולה נפר שע לפני דל (היוב לד, יע):

נּוֹכַּבְא בַמָם מִבַּבוּא: עיר מְלַאבֶּה לִהְרוּמָת הַאָּדִשׁ , לאמר אַנשׁ וֹאַמָּׁר אַל־וַנְעַשׁיּ

וְתוֹמֶר: (ס) **正食人名代**日 וְתַמְּלְאַלְּת הַוְּמָה דַיָּהַ לְכְּלִ

מְצְמֶב בְּמֶב בְּמֶב אָטֶב: נאַגוֹמֹן וֹטוָכֹמֹט מָּוָנִ בֹּנַבָּים نڬػڬڹ וֹנוֹמְנוֹ מִהַּמִ מַתְּאוֹנוּ رد، ، ب تفرخ 🛪 🖒 ب عنا ب تفر الفرض المرابع ا וּגֹּמָנִ כֹּלְ_שַׁכֹּם_בֶּד ĘŭŴŗ

אַנוֹע לַכַּלְ_נַוֹּנִנִיּנִי בְּאַמְּה הַיְּרִינְיִה הָאָהָת מְדֶּה ל וְמְשְׁרִים בְּאַמְּיִר וְרָחַבְ אַרְבָּע וְחָבָּע אַרְבָּע וְחָבִּע אַרְבָּע וְחָבִּע אַרְבָּע אַרְבָּע

אַנוֹע אָג_אָנוֹע: אָל־אָהָת וְחָמֵשׁ יְרִיעֹת חַבָּר עִם הָדָא נַהָמִישׁ יָרִיעָן לְפָּרִף ונְחַבֶּרְ אָּטַ חַמְּהַ תַּנְרִיעָּת אַחָת וְלְפָּיף יָה חַמֵּישׁ יָרִישָּׁן חֲדָא

בַּמֵּלֵינֵי: עַלְבָּלְתְּעִ עַקּּיִצְּינְתְּעַ בַּמַּחְבָּבֶרת שַׂפַּת הַיְרִיצְהֹ הֵאֶהְת מִקְצֵּה كَالْجِهُك كحكلا

\$4_\$44: עַשְּׁנִית מַלְבִּילִתְ עַלָּלֶאָת אַעָות בּלַצָּע עַנְיִנְיִלְּעִ אָמֶע בַּמַּעַבָּנָע בו הַאָּהַה וַהַמִּשִּׁים לֻלְאָר מַשְּׁר הַדְּא וַהַמִּשִׁין עַּנִיבִּין עַבְּר שׁמְּמִּנִם בַּלְאָע הֹמִּעַ בּּנִינִינֵים

מְלְאֵיתְאָה: לְאַפֹּרְשִׁינִי לִיּרְשָׁא יִפְּסָל תַּמָּא לא זמֹלבון מוג מֹלובוֹלא בְּמַמְּבוּנִיםְא לְמִימָר וּבָּר וֹאִשֹא رَبِّ لِا طَفِّدَ رِيَّ لِحَادِرَ أَرَّ لِمِقِيَرِينَ أَوَجَرَةً طَهِّدٍ إِيْمِوْدِهِ وَدَنَهُ

אָטַה עַבִּירְקָא לְמָעֶבָר יָתַה וִיתַרַת: וֹהְבֹּגְבִׁלְאַ בַּוֹנִע מִפַּע לְכָּלְ

: בולבול: כבובון מובד אומן עבד וֹאַבְעָּוֹלָא יַבְבַת וַבִּובִי בַּוּבַע יהיע שויר ותכלא מֹבוֹעִמֹא וֹנו מַמִּבְּלֹיִא מֹמָע וֹמְבַרוּ כַלְ וַבִּימֶי לְבַּאְ בַּמָּבַרִי

אַמָּגוֹ בּוֹנוֹמֵא שַׁבָּא מַמְשָׁמַא אַבּוּ הַיִּרִישָּׁה הַאַּהַר שְׁלְנָה אִיּרְכָּא דִּירִישָּהָא חַדְא עַשְּׁרִין

עובא לְכָל יִרישְׁהָא:

The length of each curtain was

all the curtains had one measure. breadth of each curtain four cubits; 9 eight and twenty cubits, and the

cherubim the work of the skilful

blue, and purple, and scarlet, with

curtains: of fine twined linen, and

work made the tabernacle with ten

for all the work to make it, and too

For the stuff they had was sufficient

among them that wrought the

And every wise-hearted man

restrained from bringing.

sanctuary.' So the people were

throughout the camp, saying: 'Let

more work for the offering of the

neither man nor woman make any

and they caused it to be proclaimed And Moses gave commandment,

much.

workman made he them.

he coupled one to another. o another; and the other five curtains And he coupled five curtains one to

that was outmost in the second set. made in the edge of the curtain outmost in the first set; likewise he edge of the one curtain that was And he made loops of blue upon the

opposite one to another. the second set; the loops were the edge of the curtain that was in 12 curtain, and fifty loops made he in Fifty loops made he in the one

(6) ויכלא. לשון מניעה:

(ד) והמלאכה היתה דים לכל המלאכה ומלאכת ססבאס סימס דיס של עושי סמשכן, לכל סמלאכס של משכן לעשות

שׁנְיִנֹא מַבְּוֹנוֹ הַנִיפַּוֹא שַבַא

בְּסִמְרָא בִּירִיצְּהָא דְּבִית לְוֹפֵּי

שממו הווכו הכע כוניהשא

בּירִיעָּקה בְּסִטְרָא בִּית לְוּפִי

בית לופי כן עַבר בְּסִפְּתָא

ספְּקא דיריעיא חַדָא מִסְטְרָא

ומבר עוובין דחכלא על

יַבְּאַ מָם בַּוֹבַאַיּ

אֿומה, ולסומר: והוחר. כמון הַלְּבֵּד אָמ לְבֹּו (שמוח מ, יא), וְהַלּוֹח אָמ מוֹאָב (מלכיס־בּ ג, כד):

ځڦڐ،ح شلې:

袋口下: (ほ) אַחַתְ בַּקְּרֶטְׁים וַיְּתָי הַמִּשְׁבֶּן חֵדְא בְּפּיּרָפּיָא וַהֵּנָה עַשְׁבְּנָא אחד. (פֹּז ַ וֹנְעַבֶּר אָעַרַוּנְרִיעָּת אַעַוֹּת אָלַר וְלְפָּיף יָת יָרִיעָּתְאַ תַּדָּאִ עִּם

שׁמַּמָּת עבוסוֹ, זַנוֹר וֹהַבֹּג שַמְמָּתו פּוּבַפֹּתו צַבַעַר

tabernacle was one. another with the clasps; so the 13 and coupled the curtains one to And he made fifty clasps of gold,

ជុម្ពុក អក្ក⊏: עַמְּהְבֹּוֹ הַהְּשִׁיַבְ הַהְּעַנִי וֹנִיקְע הַלְ תַּהְבֹּלֹץ עַבָּא הַהְּנִי וֹנִיקַּוֹ And he made curtains of goats' hair לְּבְּׁהֶ עַלְ עַנְעָר עַרְ וַעָּבְר יְרִיעָן דְּמַעְן לְבָּרְסָא בּוֹנְאַ הַאַרָּ

בְּבַר יְהָהוֹן:

eleven curtains he made them. for a tent over the tabernacle;

خْمَمُتْ، مُمُدِّك نُدرمُك: הַיָּרִיעָּר הָאָחָת מִדֶּר צַּחַת ַ בְּאַמְּׁע וֹאַבְבָּת אַמְּוָע בְעַב אַמָּגוֹ וֹאָבַבָּת אַמָּגוֹ פּוּטָגֹא אַבּוּ בּוֹנִימָּב בַּאַנַה שָּׁכְשִׁים אִּנְבָּא בִּיִּנִימָלא עַבָּא הַלְטִּוֹ

לְנַוֹלֵא מֹמְבוּ וֹנִוּמֹן: ביריעה הדא משההא הדרא

curtains had one measure. breadth of each curtain; the eleven thirty cubits, and four cubits the The length of each curtain was

וֹאָּטַ אָאָה בּוֹנִוּמְטַ לַבָּדִי: י וֹיִם בּי שִׁים בּיִּר בְּבִי בִלְבָּר בִּלְבָּר בִּיִם בִּיִבְּים בִּיִּר בְּבָבִי בִּלְבָּר בָּיִבְ בִּיִב

וֹנִת מֵנת וָבִישָּׁן לְחִוָּב:

themselves. themselves, and six curtains by And he coupled five curtains by

בּוֹנִיפְּה הַחַבֶּבֶה הַשִּּנִית: تَلَاظِهُمُ لَا كُرَجُهُمُ مُشِلِ مَحٍ ـشِقَعَ لَلْطَهُمَا مُتَحَدًا مُحَدِّدُ مَحْ وَفَتُهُ י היריעה הקיצנה במחברה דיריעהא בסטרא ביף ליפי تزمم كُرُلِهُ لِ يَتَعَرَفُونَ فَحَر مُؤْلِ تَمْحَدُ مُتَوْلًا يَتَعَمِينًا مَرْمُنَا مَرْ مُؤْلِهُ

בּיריעָקה דְבַית לוֹפָי הַנְיָנָאָ:

was outmost in the second set. upon the edge of the curtain which the first set, and fifty loops made he of the curtain that was outmost in And he made fifty loops on the edge

לְטַבָּׁר אָטַרְהָאָטָלְ לְטִינִי אָטֵׁר: לְלָבָּפָּא נִי מַמְבָּנָא לְמָטִינִי יי וּנְגָּהָהְ אַבְּטְׁי נְּעִהְהָי טִמְאָהִם וַהְּבְּר פּוּרָפִּין דְּנְּחָשׁ חַמְאָרִן.

might be one. couple the tent together, that it And he made fifty clasps of brass to

מְאְבְּמִים וּמִכְּסֵה עֹרָת מְּדָת אֵילֵם וַעֲּבָר הוּפְאָה לְמַשִּׁבְּיִּ הִיִּבְעָּה הִיְּבְּאָה לְמִשְּׁבְּיִּ

covering of sealskins above. tent of rams' skins dyed red, and a And he made a covering for the

ಭರ್ರ′□ ಭರ್ಗ′□: شڤرت ظِثِيَّات: شِفِرا خِزْمُرا: مَمْمَد تِرْمُمْ كِثِينُ فِينَ خِطِيفُوْلَ لِمَجْرَ يَقْصَد ثِن يَوْجُهُ خِطِفُوْتُهُ لِيَهُمْ.

בְּמִחְבֵּג סְסִׁנִוֹלִא מִלְמִּגלָא:

.qu gaibaste tabernacle of acacia-wood, And he made the boards for the

ناڭڭاك: ַנְחֲצֵּרְ הָאַמְּה הַיַּחַב הַמֶּהֶשׁ וְאַמְּהָא וּפִּלְגִּיה אַמְּהָא פּוּהְיָא האחר: עַשֶּׁר אַמְּוֹת צְּבֶרְדְּ תַקְּבֶּעׁ וְאַמְּּהֹ עַשְּׁרִ צְּמִּר אַמִּרן אוּרְכָּא דְּרַפְּא

breadth of each board. board, and a cubit and a half the Ten cubits was the length of a

עַשְּׁה לְכָל קַרְשֵׁי הַמִּשְׁבְּן: עַבִּר לְכֹל הַפּּי מַשְׁבְּנְא: מְאָבֹרָע אַטִוּע אָבְאַנוֹע כֿן מָהַוּלְבִּיוּ עַב לְפָבּיִלְ עַב כּּן אָשָׁי יַבְע כַפַּבְּאַ עַצְאָטָב עַבּין צִירָן לְּבַפֹּא עַב

182

for all the boards of the tabernacle. one to another. Thus did he make Each board had two tenons, joined

تريَّادُك: עַשְׁרֵים קְרָשִׁים לִפְּאָת נָגָב עַשְּׁרִין דַפִּין לְרוּחַ עַיבַר הַימָא:

אָעַ עַפֿוֹאַ לְמָּהָבֹּוֹ וֹהֹבֹּע יִנִי עַפּּוֹאִ לְמָהָבֹּוֹאִ

south side southward. tabernacle; twenty boards for the And he made the boards for the

تَكْثِم بَعْثَاب خِمْنَ، نَبِنَٰ،: לְאָשׁׁ, יִדְּעָּׁיִוּ יִאָּדָּיָ, אָבְׁדָּיִם עַּעַעַרַ אַבְיִּים מִחַת־תַקָּרֶשׁ הָאָחָרֹ ta ورابع المر וֹאַבְבְּמִים אַבְנִי־בְּמָף ۺڟ

בּפֹא עַר לְהָבֵין צִירוֹהִי: סְמְכֵין הְחוֹת דַפְּא חַד לְתָרֵין שוני ממבין ואַנַבֹּמוּן סַמְכִין צַכְסַנַ הַבַּצַ

another board for its two tenons. tenons, and two sockets under sockets under one board for its two under the twenty boards: two And he made forty sockets of silver

خَفِيا مَٰشِكِ مُشِدُرت كَلَيْمُرت: ः द्रिंद्र एषंक्रेंटी एक्रीप देवेश्वर

השניא הבע המובנו בשנו: ולסער משקנא הנונא לרוח

made twenty boards, tabernacle, on the north side, he And for the second side of the

خُبُدُرَت فَلَالًا لِيَوْلُمُ لِيُعْلَلِهِ: ³⁶ אַדְיֹנִים הַחַת הַפֶּרֶשׁ הָאָחְד יִּשְׁנֵי נאּגֹלהֹנם אֹגַנונום כַּסָּג אָנוּנוֹם בַּסָּג

יהבין סְמְכִין הְחוֹת דַּפָּא חַד: שבון סְמְכוּן הַחות דַּפָּא חַר סְמְבֵיתוֹן דְּכְסַרַ

sockets under another board. sockets under one board, and two and their forty sockets of silver: two

ְּמְּמֵּׁׁׁׁ עַּׂנְׁהְּמֶּׁׁׁם: מִּמִּׁׁבְּׁלֵּיִּ עַמְּׁבְּׁלֵּיִּ עַמְּׁבְּׁלֵּיִ מִּמְּׁבְּׁׁׁ מִמְּׁבְּׁׁ

boards. tabernacle westward he made six And for the hinder part of the

עמהבו בירבתום: ، ישְׁנֵי קְרָשִׁיםׁ עַשְּׁה לִמְקִּצְעָׁת יחָבִין דַּפִּין עַבַּר המּשׁכּו בּירכתים: עַשְׁבְּנָא בְּסֹיפְּהוֹן:

hinder part; corners of the tabernacle in the And two boards made he for the

לשְׁנִיהָם לִשְׁנֵי תַמִּקְצִּעִי: הַשּׁבּׁגִּע הַאָּבִוֹע בֿן מַּמְּׁע יַהְיָר תַמָּים אָל־ראַשָּׁוֹ אֵל־ וְהְוַי תוֹאֲמִם מִלְמַשָּׁה וְיַהְדָּׁוּ

ובוו מלונו מלבה וכשבא בוו

ختالتا النا:

of them in the two corners. the first ring. Thus he did to both complete unto the top thereof unto and in like manner they should be that they might be double beneath,

□\$□L: אָבונים שְׁנֵנ אָבוֹנִים טַּטַע עַפָּבֶּי ° چْچَף שَשָּׁה עַשָּׁר אֲדָנִיִם שְׁנֵי וֹבִיוּ שְׁמִלֹנִי לֹבֹשִׁים וֹאַבֹּנִינֵם

סמכין קבין סִמְכִּין 'חָהֹוֹתֹּ הַפְּא תַר: בּבְסַב שִׁמַת צַּשָּׁר סָמָבִין מַבִּין ובוו טמוא בפון וסמכובון

sockets. sockets: under every board two 30 their sockets of silver, sixteen And there were eight boards, and

خُطَلَهُ، ڴجَمَـتَفِهُ كُلُ لَهُنَّانَ: ייּ נלֹמַמְ בְּרִיחֵי צְצֵיִ שִׁמְּיִם חֲמִמֶּֽׁה

לְדַפֶּי סְמַר מַמֶּבְנָא חַד: تَمْحَد مُخُدِّد كَعُمْد مِفِيا بَاثِلِمُهُ

the tabernacle, To so so so so so so so side of the one side of And he made bars of acacia-wood:

خَطَلَهُ، بَافِهُ فِل حَمَلَا فَيَا الْفُلِاءَ الْفُلِاءَ ترמשְבֶּן הַשְּׁנִית וַהַמִּשָּׁה בְּרִיחָם تَلَمُهُل خُلينِם خُطَلَهُ، جُمْمً

קסופהון ひかいれ מֹמִבְּלֹא שׁנְיִנֹא נְחַמְּמָא מֹּבְרֵוּן וֹטַמְאָא אַבְרוּן לְצַפָּוּ סְׁמָר

westward. tabernacle for the hinder part five bars for the boards of the other side of the tabernacle, and and five bars for the boards of the

正过常止: בְּתֵּיְבְ תַּפְּרָאִים מִן־תַקְּצֶה אֶלִ- לְאַנְּבָּרָא בְּגִי דַפּּיָא מִן סְיָפִי

ניַעַשׁ אָת־הַבְּרֵיהַ הַתִּיכִן לִבְרָהַ נִיְּנְיִי נִיְּבָר יִת עְּבָרָא מִצִּיִעְאָה

from the one end to the other. sbrsod 5dr To rebim 5dr ni dguordr esseq ot rsd əlbbim əht əbsm əh bnA

לְבָּׁנִינִם וֹלְגֵּלֵב אָנַרַנַבְּנִנִם וּאָת־שַבְּעֹתָם עָשָׂת זָהָב בָּהָים <u>וְאֶתַרַבַּקְרְשֵׂים</u>

זַהְב וְיָה דַפּיָא הַפָּא דַהְבָּא וְיָה

overlaid the bars with gold. for holders for the bars, and 34 gold, and made their rings of gold And he overlaid the boards with

ݙݢݙݛݠ᠄ مُهُلُدُ مَمُّهُا لِيهُدُ مُهُلِا هُنَاكًا ושולמט אלו ואא

מובע כבובול: מונר עובר אופו עבר ותה וֹאַבְגְּוֹלָא וּצְבַע זְהַוְבִי וּבוּץ שַׁכַּבְּע וֹהְבֹּג וֹע פַּבוּכִּטִא צַעַכַּלְא

of the skilful workman made he it. linen; with the cherubim the work 35 purple, and scarlet, and fine twined And he made the veil of blue, and

לְנִים אַבְּנְיִבְ אַבְנִי־בְּמָר: ניצפַם זַהָב נויהָם זָהָב נִיצָּק

rçor: إهماه إحالا هرجهم ومردرا נטפֿתן בַּיִבְא נִגִינו בַּיִבָּא נוֹמְהַ לְּנִי אַנְבְּמֹּנִ מְפִוּנֵי. הִּסְּיִם נִבְּרַ לְנִי אַנְבְּמָא מְפוּנִי. הִסְּיִן

and he cast for them four sockets of gold, their hooks being of gold; 36 of acacia, and overlaid them with

And he made thereunto four pillars

ದ್ದಡ್ಡಗ ಗ್ರವ: لْمَلَالْمُلَا لَسِيرَمْنِ مِثْدُ لَمِّمِ مُمَالًا لِمَحْدُم لَمَلَالُمُ يَعْدُم غَيِيرَ. يبيعت برغة جهري بالخبير بمجرئي

ובוץ שְׁוִיר עוֹבֶד צַּיָּיר: וֹהְבֹּר פַּבְסְא לְטִבַת תַּמִּכֹּנֹא the work of the weaver in colours; and scarlet, and fine twined linen, 37 of the Tent, of blue, and purple, And he made a screen for the door

נגפֿע באמיהם נהשקיהם זהַכ וְאֶת־עַמּוּדֶיוֹ חֲמִשְּׁהֹ וְאֶת־נְוֵיהֶם

رَعَ بَرَيْط بَرَقِي دِبَاقِيد: (حَ)

下口(以) וֹמְמֶבֵיעון 日母音楽 וֹנִת עַמּוּדוֹהָי חַמְּשָׁא וָנָת נָנִידוֹן

and their five sockets were of brass. capitals and their fillets with gold; 38 hooks; and he overlaid their and the five pillars of it with their

زيزوز بُهُوْبِ زِيَوْر خِيْرُنِ: شَقِرَتُ عَقِلَتُنَا لِتَاجُدُ كُلَّاكُمُ لِيَعْقُلًا נוֹמֹח בֹּגֹלִאָּגְ אָטַ עַבּאַרָן הַּגָּוֹ

וְאַמְּׁהָא וּפַּלְגָּא רוּמֵיה: אוּרְבֵיה וְאַמְּחָא וּפַּלְגָּא פּוּחָיִיה מָמָנו עַבְיבוּ אַמָּנו וַפַּבְינֹאַ נהבע בהלאכ נה אבולא באהי

and a half the height of it. a half the breadth of it, and a cubit was the length of it, and a cubit and acacia-wood: two cubits and a half And Bezalel made the ark of

 $II\Lambda XXX$

וּנֹמֹמְ לְנִ זֹר זֹבִיר סַבֹּנר: ַ וִיְצַפֶּרוּ זְהֶב טְהָוֹר מִבָּיִת וּמִהִיץ וְעְבָר לֵיה זִיר דְּדְתַב סְחוֹר נְחַפְּהִי דְּהַב דְּבֵי מִנְּיוֹ וּמִבָּרָא

crown of gold to it round about. 2 within and without, and made a And he overlaid it with pure gold

מַלְ־צַּלְמִוּ עַמָּלִית: על־צַלְעוֹ הֶאָהְת וּשְׁהֵי שַבְּעֹת עַל סִשְּרִיה תַד וְתַּרְהֵין עִּוְּקִּוֹ ַ הֹבְ אַבְבַּה פַּהַמְעַנוֹנוּ וּמִשֹּׁי מִבַּהָע הַבְ אַבַבּה זוֹנִינוּ וִינַבִּשׁוּ הִוֹלֵן ניצַק לו אַרְבַע שַּבְעָה וַהְבַ וְאַהָּיִיף לִיה אַרְבַּע שָּרְבַּע שָּרְבַּע

על סטְרֵיה הָנְיָנְא:

rings on the other side of it. rings on the one side of it, and two 3 in the four feet thereof: even two And he cast for it four rings of gold,

(ו) ויעש בצלאל. לפי שנתן נפשו על המלחכה יותר משחר חכמים, נקרחת על שמו:

ئېتار يېچە:

and overlaid them with gold.

צַלְעָּת הָאָרֶן לְשֵׂאַת אָהֹ־הָאָרְוֹ: עֵּל סְמָרֵי אַרוֹנָאּ לְמִּשֵּלֹ יָת אַרוֹנָא: י נֹּבְא אָטַ עַפּֿגַּיִם בַּמִּבַּמָט מֹלְ וָאַמֶּנִלְ זָט אָנִינִינָא בֹּמִוֹלִטָא

on the sides of the ark, to bear the And he put the staves into the rings

ַנְחַבְּי אַרְבְּה וְאַמֶּה וָחַצִּי תַּרְתֵּין צַּמָין וּפַּלְנָּא אוּרְכַּה נּוֹמַת כּפּבע זְבַיִּר מִבְיוֹנ אַמְּנִינוֹם נִמְּבַּר כִּפּוּנִים גַּבָּנ

נאַמְּטָא ופַּלְגָּא פּוּהָיַה:

half the breadth thereof. length thereof, and a cubit and a gold: two cubits and a half was the And he made an ark-cover of pure

אַטָּׁם מַאָּנִג לַצִּיָע עַכַּפָּבָע: ל נינעש שְּבֵּי בְרָבִים זְהָב מִקְשְׁהֹ

כָפּוּרְתָּא: נגיד עַבַּדִ יָהְהוֹן מִהְּבֵׁין סְׁמֶבֵי וּהֹבֹּע שִׁבוּוֹ בַּעוּבִוֹ צַבְעִבַּ

one cherub at the one end, and one the two ends of the ark-cover: of beaten work made he them, at And he made two cherubim of gold:

مَهُدُرُ (ح. طعربان)[ط. طُعَبِطُرن]: עַכּפּּטִי מְשָּׁע אָטַעַבּטָבְּיָנִם " וּכְרוּב־אָחָר מִקְּצָה מִזֶּה מִוֹּ **ĊĹŀĽ_ŸŮ**L ははれに CIFL

כפובשא מבד יח קרוביא ולבולא עד מפטרא מפא מן כבולא עד מסטרא מכא And the cherubim spread out their thereof. the cherubim at the two ends piece with the ark-cover made he 8 cherub at the other end; of one

הַכְּרֶבְים: (פּ) אַקִיר אָל־הַכַּפְּׁרֶת בְּיִייִּ פְּנֵי תַר לְקַבֵּיל כְּפּוּרְתָּא תַוֹוֹ אַפִּי הַכַּרבים: (פ) עַכַּפַּרָת וְפְּנֵיהָם אָנִישְׁ אָלְ- כְּפּוּרְהָא וְאָפִּירוֹן תַּדְ לְצְבָּיִלְ ه كُلِيَّهُ كِل فِكْدُنَ فَكَرُقَاتُم مَكِ لِيَّامِهِا فَدُلُقَاتِنَا مَكِ

تَنْكُذُا لَاخْتُخُرُمُ فِلْشِ، خُرُفِرُم يَكُنْ خُدِيدَيْهُ فَدَرَمُنا يَلَقَيْكِياً

cherubim. the atk-cover were the faces of the their faces one to another; toward ark-cover with their wings, with wings on high, screening the

נאַמָּע נִנוֹגִּג עַמִּטִׁנִי אַמְּעָנִם אָרְכּוֹ וְאַמָָּּה רְחְבֹּוֹ נוֹמַמְ אָטַרַעַמְּלְטָוֹן מַבֵּגַי מָמָנִם נַנְּבָר נִטְ פַּטִּנְאַ צַּאָמִּי מָמָנוֹן

פּנְקְיֵיה וְאַמְּקָא וּפַּלְגָּא רוּמִיה: שַּׁבְּשִׁין אַנִּרְבָּיה וָאַמִּיָּהָא

half the height thereof. breadth thereof, and a cubit and a length thereof, and a cubit the acacia-wood: two cubits was the To older our shem of bak

זֶר זְהָב סְבֶּיב: ה ניצף אֹתוֹ זְהֶב שְהַוֹר ניִעַשׁ לֵוֹ

ליה זיר דדהב סחור סחור: נְחֲפָא יָמֵיה דְּהַב דְּכֵי נְצְבָר

round about. and made thereto a crown of gold And he overlaid it with pure gold,

נינְּאָמְ זְּרְ־זְּהְהָ לְמִסְנָּרְתִּיֹ סְבְיִבּ: יי וּגְּמַמָּ לְוָ מִסְׁעָּׁבִוּ מְפַּע סְבַּער

דְרְתַב לְגְדְנְפֵּיה סְחוֹר סְחוֹר: פושְׁכָּא סְחוֹר סְחוֹר וַעְבַר זִיר וֹמְבֹּג בִיה גְּדְנָפָא רוּמֵיה

thereof round about. made a golden crown to the border 12 hand-breadth round about, and And he made unto it a border of a

אַמְּב לַאַּבְבָּת בַּנִלְינִי אָט עַסְּבְּׁמָּט מֹלְ אַנְבָּנֵת עַפּאָט וִיִּטִר זָט מִּוֹפַטִּא מֹלְ אַנְבָּנֵת יי וּיצְּׁל לְוֹ אֵּבְשָּׁת מְבְּעָּת זְהָגַב וּיִּמֵן וְאַמִיף לִיה אַרְבַּע עִיְקּן דּרְהַב

זְוֹנִים צַלְאָּבֹׁה בַּנְּקְנִינִי:

thereof. corners that were on the four feet 13 and put the rings in the four And he cast for it four rings of gold,

正學字前1: בְּמִים לַבַּּגִּים לַמִּאִים אָבו אַנִּרָא לַאָּרִיחַיָּא לָמִמַּל יָה לְעְמֵּעְ עַמְּסְיְּנֶבְע עַיִין תַּשְּבְעָּע לְלֵבֵבִיל גְּדְנְפָא תַנִאָּה עִיְקְמָא

the table. the holders for the staves to dear Close by the border were the rings,

تَظِرُبًا: וּנְצָּרְ אַטָּם זְהָבַ לְמִּאָם אָבְרַ וַהָּפָּא יָהָהוֹ בַּהְפָּא לְמִפָּל יָת

נוֹמֹמְ אָעַעַעַבּעַּנִם מְּאָנִי מִּמְּנִם וֹהְכָּע זָט אָנִינִיזָא עָאָמִי מִּמְּנִם

with gold, to bear the table. acacia-wood, and overlaid them And he made the staves of

ਯੂ⊓਼ਾਂ⊓: (ॿ) הקשְּׁנְת אֲשֶׁר יָפַּף בְּהֵן זָהָב בְּּהֹוֹ דִּיְהַבֹּ דְּבֵי: حَقِفَى لَيْمَ مُرَوِّبُنِ لَيُهُم مُخَرِّفَيهِ أَنْهُ عَامُنُمُ لِمُنْفِعِ لَا يُعْمَلُوا اللَّهِ اللَّهُ اللَّالِي اللَّا اللَّالِي اللَّهُ الللَّا اللَّا اللَّا اللَّا اللَّهُ اللَّالِمُ اللَّا اللَّلَّ אָנַ_לַהְּנְנִיּוּ וּנְּמֹמִ אֶשׁבַעַכּבְנִםוּ אָּמָּב מֹבַ_

נְצֶּעַ יְּטְ מִּנְפִּוָעִי וְיָּתְ בָּוְכִּוְעִי וְיָת וֹהְבֹּר וֹט מִנִּיֹא בַּעִּלְ פַּׁטוּנִיא

wherewith to pour out, of pure gold. thereof, and the jars thereof, and the pans thereof, and the bowls upon the table, the dishes thereof, And he made the vessels which were

प्रदूर्त पृत्रः إجإئه ببجديون وجمتران بجريان (שלשֿי) מקשְׁה עַשְׂה אָת־הַמְּנֹרֶה יְרֵבֶה דְּבֵי נְגִיד צְבֶּרֶ וּוֹמֹמְ אָטַ עַפִּׁינְעָבׁע זְּעַבַׁר מָעַוָּע וַמְּבַע יִט מִנְּרָתָא צַּדְתַבַּ

וְמִוְמֻנֹּבֹא מִנַּבּי בַוּוִי: שְׁבַּה וּקְנָה כַּלִּידַהָא חַוּוּרַהָא

flowers, were of one piece with it. its shaft; its cups, its knops, and its the candlestick, even its base, and pure gold: of beaten work made he And he made the candlestick of

מֹגַּבַע עַמֵּלָי: קאָלְד וּשְׁלִשְּׁר קְנֵי ⁸¹ שָׁלְשָׁרוּ קְּנֵרְ מְנֹרֶדּה וְמִּמְּבַע בַּנְגִם נְגַּאַנִם מִגַּבְיוֹ וְמִפֹא בַּנִון נִפַּבון מִפַּמָרַהָא

מֹאָבְׁעִ שַׂלְטֹא לַנִּג מִּנְגִּים מִסְמָּבַעִּ

the other side thereof; branches of the candlestick out of the one side thereof, and three branches of the candlestick out of out of the sides thereof: three And there were six branches going

היצאים מו־המנהה: בפְּתְּׁר וָפְּרֵח בֵּן לְשֵׁשֶׁת הַפְּּנִים חַוּּר וִשִּׁישָׁן בֵּן לְשִׁמָא קִּוִין עְּבְׁמִּיִם מְּמֻּׁפְּׁצִּיִים בְּקְנֵיִנוּ מְצְּיִנִין בְּלְּנִיִּא חַר ⁶¹ קאָקד בּפְּתִּר וָפֶּׁרַת וּשִׁלֹשֶּׁה חַד הַבְמֵּע יָּבֹמָנִם מְהַפַּבוֹנִים בּפֿוֹנִע שַׁלְטָא כֹלְיִבוּו מִבּּוֹנִוּן בַּפֿוֹנִא

בּלפֿטון מו מֹלבּשׁא: المبها ينكثه

the candlestick. So for the six branches going out of other branch, a knop and a flower. made like almond-blossoms in the knop and a flower; and three cups almond-blossoms in one branch, a three cups made like

بالألام والمراب الموالياني:

מׁבּגוֹבון הַאַנהַצֹּא וְהָוְהַּנֹּבֹא: بنحظي بخفائك هلفته حذبنا the knops thereof, and the flowers cups made like almond-blossoms, And in the candlestick were four

خيرشر تؤنات تبغيات ظقنت: וְכַפְּתְּר מַחַת־שָׁנֵי הַקָּנִים מִמֶּנְּה إحْوَٰمَا وَيَامَ فِينِ مَعِٰذِهُ مِنْ فِيْدِمُ וְכַפְּתְּר מַּחַת שְׁנָי הַקְּנִים מִמֶּנְּה

خِشْفُم كَثِيا لِبَرْفَكِيا مُرْتِكِ: נסאיב טטוט טבול לנול גענט נסאנו שטנט שבול שניל דמנה נחוור שבול קנין דמנה

branches going out of it. one piece with it, for the six and a knop under two branches of two branches of one piece with it, one piece with it, and a knop under and a knop under two branches of

جِجُرُه מִקְשֶׁׁה אַחַת זְהֶב מֶהְוֹר: בּוּלַה נִירָא חֲדָא דִּדְהַב דְּבֵי: ್ವ ತತ್ತರ್ವೆದ್ದರ ವ್ಯಕ್ತರ ರಜ್ಞಕ್ಕ ಧ್ಯ ರರ್ಚ್ಗಗೆ ವರ್ಷಗೆ ರಚ್ಚ ಧಗೆ

of it was one beaten work of pure 22 were of one piece with it; the whole Their knops and their branches

مَكٰدِيد: بطخظشية

זְהָב וַצֵּיבְתַהָא וּשִׁהְהְוָהָא דִּדְהַב מֹבֹמֹע וֹמֹבֹע נֹט בוָגֹנוֹעֹא מִבֹמֹא

the snuffdishes thereof, of pure seven, and the tongs thereof, and And he made the lamps thereof,

ליג כְּבֶּּרְ זְהָרֵבְ שְׁהַוֹּרִ עְּשְׁרֵ אִמְהִ וְאָמ בַּבְּרָא דְּרַהְּבָּא דְּרָיָא עַבִּרְ

ינתה וינת כָּל מָנַהָא:

and all the vessels thereof. Of a talent of pure gold made he it,

<u> خالەت</u>: בְבֵּגְהַ נְאַמְּנִיִם לְמִּנְנִ מִמֵּנִי בִינִּי שְׁמְיִם אַמָּה אָרְכּוֹ וְאַמָּה רְחָבֹוֹ ' מִּמָּה רְחָבֹוֹ ' ווֹהָת אָטַבְטִוֹּבַּע עַפֿמֹבָע הַֹּגָּ

ئاتلاك كألترند: וְתַּרְתֵּיך צַּמָּין רוּמֵיה לִנָּיה אוּרְבֶּיה וְאַמְּׁתָא פּוּתְיֵיה מִרָבַע בוסמוא באמן שמון אַמּוֹאַ ומֹלג וֹנו מֹוַכֹּוֹא צַלַמּנִנוּ

thereof were of one piece with it. was the height thereof; the horns thereof, four-square; and two cubits thereof, and a cubit the breadth acacia-wood: a cubit was the length

And he made the altar of incense of

לבוליו ניגש לו זר זהב סביב: וַיְצַּף אֹמוֹ זְהָב טָהוֹר אָת־

זיר דְּדְתַב סְחוֹר סְחוֹר: סְחוֹר וְיְחְ קַרְנוֹהִי וַעֲּבָר לֵיה אַּגְרֵיה וְיָה כּוּהְלֹּלוֹהִי סְחֹוֹר נקפא ימיה דְהַב דְכֵי יָת

of gold round about. of it; and he made unto it a crown thereof round about, and the horns sebis and the top thereof, and the sides And he overlaid it with pure gold,

לְשָׂאֵר אָנוֹ, בַּנֵים: מֹל מִהוֹ צֹבְיוֹם לְבַבְּוֹם קַהַנַּהַ לְזֵרִוּ עֲלַ שְׁהֵּנִי צַּלְעֹּלְיוּ וּשְׁמִי שַבְּעָת זָהָב עָשְׁה־לָוּו

יָביה בְּהוּן: לְאַנִיבוּא לְאָבוּיבוּא לְמִּסָּלְ זְּוְיְמֵיה עַל מְבֵין סְטָרוֹהִי קיה מקבע לזיביה על תורמין וֹטַבְטֵּגוֹ אוֹבוֹן צַבְעַב הַבַּע

wherewith to bear it. two sides of it, for holders for staves upon the two ribs thereof, upon the rings under the crown thereof, And he made for it two golden

נוֹגַּל אָטָם זָבִּב: ⁸² נוֹמָשׁ אָנִר הַבַּרָיִם עַּצְיִי שְׁמִּיִם נְעָבָר יָה אָרִיחִיָּא דְּאָמִי שִׁמִּין

נְהַפֹּא גַּהְהוֹן צַהְבָּא:

with gold. acacia-wood, and overlaid them And he made the staves of

료底 נאָנר_קטָנוּ ਜੁ⊙ਲ੍ਹਾ⊓ וּנַּמַשׁ אָת־שָּׁמֶן הַמִּשְּׁחָה לֹבֶה וַעָּבִר יָה מִשְּׁחָא דַּרְבוּהָא

בי עובר בוסמנו: לוְדַשְׁא וְנִים לַמְרֵים בּוּסְמָּיִא

spices, after the art of the perfumer. 29 oil, and the pure incense of sweet And he made the holy anointing

طرثانا: אַפּוֹת בְחָבוֹ רָבוּעַ וְשְׁלָשׁ אַפּוֹת (כביפי) שָׁמְיִם הְמֵשׁ צַּמּוֹה צְּרְבֹּוֹ וְהָמֵשׁ ווֹמֹמְ אָעַבְעוֹלֵּע עַמְלָע הַּגָּוֹ.

מְנְבַבּת יַנְקְרָת אַמִּין רוּמִיה: אורביה וחמיש אמין פוקניה בּאָהו מַסּון עַכוּנה אַפֿון ומֹבֹע וֹט מֹשִבֹּטֹא בַמֹּלִטֹא

height thereof. four-square, and three cubits the five cubits the breadth thereof, cubits was the length thereof, and burnt-offering of acacia-wood: five And he made the altar of

ئىشى:

נְחַפְא יָהֵיה נְחָשְׁא:

with it; and he overlaid it with horns thereof were of one piece upon the four corners of it; the And he made the horns thereof

prass.

ΙΙΙΛΧΧΧ

ַרַמַּטְׁעָּׁיִם בְּּלְּיֵנְ מְּמָּׁיִרְ נְּחְשָׁׁיִּהְ: נְּחְשָׁא: יַבְּיִּבְיִּהְיִּהְיִּהְ וְמֵּיִרְ נְּחְשָׁא: נְּחְשָׁא:

מקטטר ער־הציוי: ييون למוְבֶּדׁ מְבְּבֶּר מִנְיֵטֶה וַנְּבָּר

رَقَكُ،۵: ترَمَعْ ذِن خُرْن حِوْد تَوْبَيْسُ مِ جَمِّر مِ يَزْنِهُ خُوْدِيةٌ خَوْدِيةً خَوْدِةً נוּקֶל אֹנְפֿת הֹפֿהְע פֿאַנְפֿת וֹאָטֵּנְנֵ אַנְפָּת הוֹפֿן פֿאַנָפֿת

נוֹגָּל אָטָם נְחָשֶׁת: ° (וֹמֹמְ אֵּעַרַבְּבַּרִים מְּגֵּוֹ מֻמֹּנִם וֹמְּבָר וֹע אָרוִטוֹא בֹאִמֹּו מִסּוֹן

נְבְוּב לְחָת עְּשֶׂה אֹתְוֹ: (ס) בּּלְמָּע עַמִּוֹבְּעַ לְמָּאִע אָעוּ בַּעָהָ הַ כִּמְהַג מַבְּבָּעָא לְמִמָּל יָהִיה ['] נִיְבֶּא אָט עַפּֿוּיִם פַּשַּׁפְּמָט מַּלְ וִאַמִּילְ זִּים אָנִיתִיּא בְּעִּוֹלֵיִא

עָבְאָנּ פָּתַח אָהָל מוֹעֵד: (ס) ְּנְחָשֶׁת בְּמַרְאָת תַצָּּבְאָת אַשֶּׁר ניַּמַשׁ אָת הַכּיַּוֹר נְחֲשֶׁת וָאָת כַּנַּוֹ

באָר בְּאַמֶּר: هَ رَجُرُد كَاخُرُدُ لِيَامَةِ لَا يُوْفِ فِي فِي أَنْ اللَّهِ فِي فِي فِي فِي فِي فِي فِي فِي فِي ف נוֹמֹמִ אָּעַרְ מַּהְאָנִר לְפְּאָנוּן דָּנֶבְ נַמְּבָר יָתְ בְּרָהָטִא לְרַוּנִוֹ מִּיבָר

رَئُونُ هِمَا جِحًا جِجَرًا لَاقِائِفُنَا رَبِيجَا بِمَ جِحُ فِيْدِ فِيَاقِبَهُ بِمَ

סוביביה מקרע עד פּלְגַיה: **くなどはは8**

נְחַפָּא יָהְחֹוֹן נְחִישָׁא:

בְּחוֹן חֲלִיל לוּחִין צָּבַר יָהֵיה:

planks. to bear it; he made it hollow with on the sides of the altar, wherewith And he put the staves into the rings

acacia-wood, and overlaid them

ends of the grating of brass, to be

And he cast four rings for the four

round it beneath, reaching halfway 4 of network of brass, under the ledge

And he made for the altar a grating

fire-pans; all the vessels thereof

the basins, the flesh-hooks, and the 3 altar, the pots, and the shovels, and

And he made all the vessels of the

And he made the staves of

holders for the staves.

made he of brass.

with brass.

did service at the door of the tent of mirrors of the serving women that s the base thereof of brass, of the And he made the laver of brass, and

linen, a hundred cubits. of the court were of fine twined 9 south side southward the hangings And he made the court; for the

לכל רומ, והמלל באמלע: (ד) גבוב לוחות. נצוצ סום מלול, וכן יְשְׁבְיוֹ מַּרְבַּשׁ מֶבְבַּשׁׁ מְבְּבַּשׁׁ מְבְּבַּשׁׁ מְבְּבַּשׁׁ(ד) גבוב לוחות. נצוצ סום מלול, וכן יְשְׁבְיוֹ מַּרְבַּשׁ מְבְּבַּשׁׁ מְבְּבַּשׁׁ

בולא פרדי דרקא דביץ

באטלו לגלאני בטנה מאפו

בְּסִיסֵיה דְּנְחָשְׁא בְּמִחְוֹנְת נְשִּׁי

וֹהֹבֹע וֹט כֹּיוָבֹא צַּוֹטַהָא וֹנִט

שויר מְצֶה צַמָּין:

creal: מראוח, מירוא"ם בלע"ו (שפיעגעל), וכן מלינו בישעיס (ג, כג), וְסַגְּלְיֹנִיס, מחרגמינן וּמֶקּוְנְמָּה: אשר צבאו. להביא היה נחשח של כיור מנחשח החנופה, כך דרש רבי חנחומה (פקודי ט), וכן חרגם אונקלום בְּמֶקוַנַת נָשַׁנָה, והוה חרגום של ומדע לך שהן מראות ממש, שהרי נאמר ונחשם המנופה שבעים ככר וגו' ויעש בה וגו', וכיור וכנו לא הווכרו שה, למדת, שלא במראות הלובאות, ונעשה הכיור מהם, שהוא לשום שלום בין איש לאשמו, להשקות ממים שבתוכו למי שקנא לה בעלה ונתתרה, לבעליסס לידי מאוס, ונוקקות לסס, וממעברות ויולדות שס, שנאמר פַּמַת סַפַּפּוַת עוֹרַרְפִּיף (שיר סשיריס ת, ס), ווס שנאמר . אומס, ונועלום המראום, וכל אחם רואה עלמה עם בעלה במראה, ומשדלםו בדברים, לומר אני נאה ממך, וממוך כך מביאום . סעמידו סנשים לבאום רבום במלרים, כשסיו בעליסס יגעיס בעבודם פרך, סיו סולכום ומוליכום לסס מאכל ומשמח ומאכילום לנדבת המשכן, והיה מואם משה בהן, מפני שעשוים לילר הרע, אמר לו הקב"ה קבל, כי אלו הביבין עלי מן הכל, שעל ידיהם (8) במראות הצובאות. - בנות ישראל היו בירן מראות, שרואות בהן כשהן מתקשטות, ואף אותן לא עכבו מלהביא

تِلَمُكَانِكُ وَكُولَا: מְּמִבוֹם נְּעַמְּטֵּ נְנִגֹּ עַמִּמִנּגַנִים מְּמִבוֹנִא נְנִגְ מִמֵּנְגַנִיא ي بالبينة

أخوية، بايا خُمَّلًا: וֹאַבונִיבִם הֹפּוּבִירוֹן צָשְׁרֵין וֹסָמָבִיהוֹן

of silver. of the pillars and their fillets were 10 sockets twenty, of brass; the hooks Their pillars were twenty, and their

تِلَمُكَارِبُ وَالْمُعَالِمُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ ا מְשְׁרֵים נְחָשֶׁה בָנִי הַעַּמִּנְדִים ۵۵۲۰۵ バダアに「口口 וּלְפָאָת צָפּוּן מָאָה בָאַפֶּׁה וּלְרוּה צִפּוּנָא מָאָה אַמִּין

نختنشييال خقك ממבון בנטמא לנו ממובלא השיבועון ההבון וֹסִבְּכוּעון

of silver. hooks of the pillars and their fillets their sockets twenty, of brass; the п cubits, their pillars twenty, and And for the north side a hundred

נְעַמְיִבְינִים בְּמָרִי: וֹאַבׁנִינֵם הֹאֹנִי וֹנִי בַּהֹפֹּנִים ĖÄĢL מַנוּבׁ,בוֹם بترشيت וֹלְפֹּאַטַ וֹם לַלְמִּום

أختنشييرا خقك: וֹסׁמֹכֹיהוו מִשְׁרָא וָנִי עַמִּידִיָּא ÄÄLX שׁמְאָהֵׁם יִלְרִיִם מֹמֹּבְבֹּא סִבְּבִי, שַמִּאָהוֹ

pillars and their fillets of silver. their sockets ten; the hooks of the of fifty cubits, their pillars ten, and And for the west side were hangings

וֹלַפְאָּט לֹוֹבְעָׁר מִוֹנְבְטִב טַמְּהָּנִם וּלְבוּטַ לַצּוּמָא מַבְנְּטָא טַמְהָּגּוֹ

8011:

pillars three, and their sockets three. 14 the gate] were fifteen cubits; their The hangings for the one shigh

And for the east side eastward fifty

إلاَّ إِنَّاتِ فِحَالِمُ اللَّهُ الْعَلَادُ اللَّهُ الْعَلَادُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ אָל־הַבְּתָף עַמּוּדִיהָם שָּלִשְׁה לִעִּבְרָא

וְסְמְבִיהוֹן הָלְמָא: עמוידיהוץ אַמָּר סְרָדִי

cubits; their pillars three, and their the court were hangings of fifteen y hand and that hand by the gate of And so for the other side; on this

لَمُلَدُبُونَ مُحِمُّكِ: وْضُرِت هِفِير وَفِيدَيْرَت نِهَرَّضِهِ وَضِرَهُ هِفِرا وَمَرْدَانَا مَرْبَهُ ج كِهَمَد تَانَةِد كَاكِمْنِه لَاقَيْم كِنْدَم يُدَلِنَه فَدُيِّه تَاثُرُهِ וְלַכְּתָף הַשָּׁנִית מִזֶּה

וֹסְמְבִיבוּוֹ הַלְמָא: וּמָזָּה וּלְעָּבְרָא הִנְיָנָא מִכָּא וּמִכָּא sockets three.

All the hangings of the court round المارت تْلَمُٰنُك:

ثلظد: āĊĽ, ÇIU₩Ş'□ عاقة txm.üa çol נְהַמִּיבִיהָם عاقة ע הענדים نَّ لَيْ الْمُعَلِّدُ الْمُ الْمُرْ الْرَادُ الْمُرْدِ الْرَادُ الْمُرْدِ الْرَادِ الْمُرْدِ الْرَادِ

לני עמודיא וְכִבּוּשִׁיהוֹוֹן כַּסָּף וְסְׁמְכַּוֹא לְמַמִּוּבוֹא בּוֹטְמָא

filleted with silver. and all the pillars of the court were overlaying of their capitals of silver; and their fillets of silver; and the ot prass; the hooks of the pillars And the sockets for the pillars were

خَمُولِ كَخَمْر يُلْمَةِ لِـ: אַבֶּרְ וְקוֹמֶה בְּרְחַב חְמֵשׁ צַּמּוֹת مُثَدُ لَمُمْ فَمُثَلًا لَمُمُنَّاتِ هَفْكِ מפמג בְבָּם שַׁכֹּבְנִי וֹאַבוּלֵמוֹ וֹעוִלַהַע הַּיִּנִר בַּעַבְלָא וֹאַבוּלֵוֹא וּהֹבֹה נְיִּטְבַּׁ מֻּמָּבְ בַּיִּבְּׁמַבְּ מַמְּמֵּבִי נִּפְּבְּׁלַא בַּעַבַּמַ בַּבְּבַ

אַמּוּן לַבְּבוֹרָגְ סִבְּבוּ בְּבְנִיאָ: אובלא ובומא לפוטוא שמות أبين يصيا هني لههديا هفيا

of the court. cubits, answerable to the hangings the height in the breadth was five twenty cubits was the length, and scarlet, and fine twined linen; and colours, of blue, and purple, and court was the work of the weaver in And the screen for the gate of the

: عاۋڭ אַרְבְּעָה נְהַשָּׁה נְוִיהָם בְּסֶךְ אַרְבְּעָא דְּנְחִשְׁא נְוִיהֹוֹ בְּסֶךְ

نَمَظَّدَيْثُمِ هَلَـٰخَمُّتِ لَهَلَـٰتَيْثُم لَمُطَيِّدَيْنِا هَلَـٰخَمُمُ لَمُطْحَيْنِا

silver. of their capitals and their fillets of hooks of silver, and the overlaying their sockets four of brass; their And their pillars were four, and

סָבֵיב נִהְשֶּׁת: (ס) פפוקים "ورد إجر تربيت حققه إ اجتهد اجر معنى خفه خبية بخبابه

of brass. and of the court round about, were And all the pins of the tabernacle,

12:1 - 20 on page 46, and the Haftara is on page 248. On Shabbat Parah, read Mastir and Hastara on page 244. On Shabbat HaHodesh, Mastir is Exodus Shekalim, Mafiir is Exodus 30:11 – 16 on page 151, and the Haftara is the special Haftara on page 238. The Haftarah is I Kings 7:40 – 7:50 on page 229. Sepharadim read I Kings 7:13 – 7:26. On Shabbat

لاَتُرَا بَحَيَا: مُحِدَدِ بَاذُاذِه خُدَدِ مُنْفَقِد كَالِ כח הְעַבְּהְ אֲשֶׁר פָּקִּר עַל־פָּי מֹשֶׁה דְּסְהַרוּהָא عطيد، אַבְּיו פְּבוּבֵי הַמִּמְּבֵּוֹ מִמְּבַּוֹ אִבְּיוֹ מִנְיָנִי מַמְּבָּנָא מַמְבַּנָא

אַשֶּׁר־צְּנָה יְהְנָה אָת־מֹשֶׁה:

מימרא דמשה פולחו ליואי

the priest. hand of Ithamar, the son of Aaron the service of the Levites, by the commandment of Moses, through rendered according to the 21 the testimony, as they were tabernacle, even the tabernacle of These are the accounts of the

Moses. all that the Lord commanded 22 of Hur, of the tribe of Judah, made And Bezalel the son of Uri, the son

לְמַמָּה יְהוּדְה עַשְּׁה אָת כָּל־ לִשְׁבְשִא דִּיהוּדָה עַבַר יָה כָּל

וּבְאַלְאָלֶ בּּן אַנְרָ, בַּן טַנְר וּבְאַלָאָלְ בַּר אָנְרִ, בַּר טַנְר

(18) לעמת קלעי החצר. כמדת קלעי סתלר:

סוא סיס פקיד עליסס למסור לכל בית אב עבודס שעליו: ללויס במדבר, לשאת ולסוריד ולסקים, איש איש למשאו סמופקד עליו, כמו שאמור בפרשת נשא (במדבר ד): ביד איחמר. לסס סקצ"ס על מעשס סעגל, שסרי סשרס שכינמו ציניסס: עבודה הליים. פקודי סמשכן וכליו, סוא עצודס סמסורס משכן. שני פעמיס, רמז למקדש שנממשכן צשני מורצנין על עונומיקן של ישראל: משכן העדות. עדומ לישראל שוימר (IS) אלה פקודי. בפרשה זו נמנו כל משקלי נדבת המשכן לכסף ולוהב ולנחשת, ונמנו כל כליו לכל עבודמו: המשכן

כי וודלי כך לום לי סקב"ס, וכן עשס, סמשכן ממלם ולמר כך עשם כלים: בללאל מנהג העולם לעשות תחלה בית ואחר כך משים כלים בתוכו, אמר לו כך שמעתי מפי הקב"ה, אמר משה, בלל אל היית, וקלר מס שדיבר עמסס, וסאי קרא מדכמיב כל אשר לוס ס' את משה, סוינן דסיס מלוס לסס בסיפוך. ודוק סיטב). אמר לו מגלן שמשה רבינו ש"ה לוה לבללאל הפך השניון, ויש לומר, כיון דכחיב בפרשח ויקהל ויקרא משה אל בללאל ואל אהליאב וגו', אבל לענין להחנדב להכין מה שיהיו לריכין, מה לי מה שמחנדב חחלה, ועיין בחוספום פרק הרואה (ברכוח נה.). ואם חאמר לפועל איך יפעול כמדר, וממלא בפרשת כי משא ראס קראמי בשס בללאל וגוי, סווכר מממלס אם אסל מועד, ואמר כך סכליס, יריעום, ואמר כך ציווי סקרשים, וציווי משה רצינו ע"ה ריש ויקהל, מחלה המשכן ואהלו ואחר כך הכלים, הא מיירי לענין ציווי ואחר כך משכן, (לא לענין לווי להחנדב קאמר, דהא אדרבה להיפך לוה הקב"ה בפרשת חרומה, מתחלה הכלים שלחן מנורה ה' את משה, אפילו דברים שלא אמר לו רבו, הסכימה דעתו למה שנאמר למשה במיני, כי משה צוה לבצלאל לעשות תחלה כלים (בב) ובצלאל בן אורי וגר עשה אל כל אשר צוה הי את משה. משרלוס מומומשס פין כמיב כפן, פלפ כל משר צוה הי

עַשְּׁנֵי וּבַשִּׁטִּיּ (ס) בֿטַבַלָּע וּבָאַבֿוֹלָּטָן וּבְתוּלָתַּע בַּטַבָּלָא וּבָאַבוּוֹנִא וּבִּצָבַע ב לְמַמֵּח דָן חָרֶשׁ וְחֹשֵׁב וְרֹקַם לְשִׁבְּטְּא דְּדָן נַּגְּר וְאִיּמָן וְצִּיִר

خَمْكُم لَاظِيَّم: יִּהְבָּת מֹאַנִע יַהְּלָהָּים הָשׁבֹל עַקְּרִיפְּר מַשָּׁעִ וְעָשְׁרִים כַּבְּר ליי בְּכָל מָלֶאכָת תַּקְּדֶשׁ נַיְתָיו זְתַב בְּלְ תַּנְּהֶבְ הֵעְּשִׁיוּ לַמִּלְאַכְּּה בְּל

الْمَحْمُرُ لِمَ هُكُمْ خُمُكُمْ لِنَظِيُمِ: اْدُّهُا فَطِيدٌ، بَهْدُك مُهْلِ حَجَّد يَحْمَلِ

الْهُجُلِ الْمُحْمَ يَهْدِينَ الْلَائِهُيْنِ وَخُدِرًا الْهُجُلِ الْهُحَمَ

ī∐ääha: ישְׁלְשָּׁים נִחֲמֵשׁ מֵאִיּה יִהְלְהָא צַּלְפִּין נַחֲמֵישׁ מָאָר השְׁלְשֶׁה צַּלְפִּים נַחֲמֵשׁ מֵאָרה יִהְלְהָא צַּלְפִּין נַחֲמֵישׁ מָאָר שְׁנְהְ נְמָהְלְּה לְהָהִה בִּאִיִּה אָלֶוֹב הָהָנוֹ מּלְ עַפּׁלְבִים מִפָּן מְּמְבִים בַּמְבַר מַלְ מִנְּיָנִיֹא מִפּר מַסְרִין °° בֹּהֲׁלֵּלְ עַלְּגַהְ לְכָּלְ עַמְּדֶּׁנִ סִלְּמֹא בֹּסִלְּמֹּ, עוּגַהָּא לְכִלְ ݣݣݻ ݣݙݣݙݣݖ ݽݻݙݕݷݷݤݞݣݚ ݞݣݣݚ ݞݣݣݚ ݣݚݙݙݙݣݥݚ ݞݙݚݚݷ

ترجور جور جها: עַפְּרָכֶת מְאָת אָבְנָים לִמְאָת ע אָנוֹ עַפְּבָּה וֹאֵע אַבְוֹּנִ בְאַטַּבֹא זִע סִמְבֹּנִ פוּבְּהָא וֹנִע رْبَرْ بِالْهُمْ جَوِدٍ يَرَجُهُمُ أَيْثِهِمَ يَهِيْمُ مِهِمَ جَجِدٍ، حَوَظِهِ

נְחִשָּׁל אַטֶּם: באמגטם ונופג בימיהון וכביש ומהון: וֹמֹפֿע くなはだい□ اعدمر زېرښ ړښچنا پښت

זהורי וקבוצא: إَمْضَا كِيَرْكُمُ فِالْكِيَارَفِيْكَ إِنْفِيتَ هِيَرْنِهِدَ فِي يُعَارَفِهِ إِنْفِيتَ فِي يُعَارَفِهِ إِن

ひに かない מאַר יהלהין סלעין בַּסָלְעָי לוּגְׁמֹא וֹנִוֹנִי גַּנִד אָּנֹמוּטֹא څج۲ ムガイ・ドロダ ĽĽĖΧ 上浴口は口に

ひばれる: أشخمنا تتقيم فخمنا خفخمن

خِيْمُك حَجْدِيا حَجْدُم خُوثِمُ סְמְבֵּי פַּרוּכְּהָא מָאָר סְמָכִין

וְנַבְּיבִי הַנְין לְמַפּוּבַוֹּא עַמּאָנִעְ וֹנִים אָבֶּוֹב וּהְבָּת מִאָּע וֹהְבֹּתוֹ

> —.nənil ənh and in purple, and in scarlet, and and a weaver in colours, in blue, a craftsman, and a skilful workman, of Ahisamach, of the tribe of Dan, And with him was Oholiab, the son

the sanctuary. thirty shekels, after the shekel of talents, and seven hundred and offering, was twenty and nine sanctuary, even the gold of the work in all the work of the All the gold that was used for the

the sanctuary: fifteen shekels, after the shekel of seven hundred and three-score and a hundred talents, and a thousand numbered of the congregation was And the silver of them that were

thousand and by hundred and brity hundred thousand and three twenty years old and upward, for six them that are numbered, from for every one that passed over to after the shekel of the sanctuary, a beka a head, that is, half a shekel,

socket. hundred talents, a talent for a veil: a hundred sockets for the sanctuary, and the sockets of the were for casting the sockets of the And the hundred talents of silver

their capitals, and made fillets for hooks for the pillars, and overlaid seventy and five shekels he made And of the thousand seven hundred

- שקלים, לפיכך מנה בְּפְרוֹמֶרוֹט כל השקלים שפחומין במנינם מג' הלפים, שהין מגיעין לככר: (24) ככר. ששים מוה, ומוה של קדש כפול היה, הרי הככר ק"כ מוה, והמוה כ"ה הלעים, הרי ככר של קדש שלשה הלפים
- וממשים מלמין, עולין מלף ושבע ממות וממשה ושבעים שקלים: שלשת אלפים שקלים, כינד, שש מאות אלף חלאין הרי הן ג' מאות, אלף שלימים, הרי מאת ככר, והשלשת אלפים וחמש מאות המשכן בספר במדבר, ואף עמה בנדבת המשכן כך היו, ומנין חלאי השקלים של שש מאות אלף, עולה מאת ככר כל אחד של (62) בקע. הוא שם משקל של מחלים השקל: לשש מאוח אלף וגוי. כך היו ישראל, וכך עלה מנינם אחר שהוקם
- מרבעה, הרי מאה, וכל שאר האדנים נחשת כתיב בהם: (קב) לצקח. כמרגומו לְפַּמְּבְמ: אח אדני הקדש. של קרשי המשכן, שסס מ"ח קרשים, ולסן נ"ו חדנים, ומדני פרכח

لْعَجْقَتَ لَعَلَقَم مَعْبَكَ مُكْرِدُ וּנְחָשֶׁת הַמְּנִפֶּה שֶׁבְעָּים כִּבָּר فخيرا: יטֹבוּל אַלְפֹּוּל וֹאַבְּבָּה מֹאַב ונטה אובנוטא הלהון כפוון

and four hundred shekels. seventy talents and two thousand And the brass of the offering was

خُر_خُرْ، لَامْاٰظُلَ: מכבר הנואמת אַשָּרַלָּוּ וֹאָנִי מוֹעָר וְאֵתֹ מִוְבָּח הַנְּחֹשֶׁת וְאֶתַ ניַעַשׁ בְּה אָת־אַרְנִי פֶּתַח אָהֶל

סבבא בונומא ביליה וית כַּל נְאַבְר בַּה יָת סְמְבֵּי הָּרַע מַשְּׁבַּן

vessels of the altar, brazen grating for it, and all the and the brazen altar, and the to the door of the tent of meeting, And therewith he made the sockets

בְּיִבְיּ מְבֶּיבִי יִהְדָה הַמִּשְׁבֶּן וְאָת־בְּל־יִהְדָת אַבְרֵג שָּׁמַּר הָחָצֵּר וֹאָט כָּלְ_ וֹאָט_אַבׁוֹ, בֵּטְבֹּגר ְסָבְּגר וֹאָט_

וֹנְת סְמְבֵּי דְּרְתָא סְחוֹר סְחוֹר

court round about. tabernacle, and all the pins of the the court, and all the pins of the 31 about, and the sockets of the gate of and the sockets of the court round

ಜ್ಞ⊓ದಭ್ಞ⊓: (ಡ) אַשֶּׁר לְאַהַרֹּן כַּאֲשֶׁר צְנָּה וְהֹנָה לְבִּישֵּׁי קּוִּדִּשְׁא רִּלְאַהַרֹן בְּטָא אַח־מֹשֶׁה: (פ) דְפַּקּיד יִיְ יָה מֹשֶּׁה: בֿעַבְּתְ וֹנְהַתְּהָ אָטַ בֹּלִבְי, עַלְבָתְ לָהַמָּהָא בֹלוּוֹהָא וֹהֹבוּוּ וֹטַ XIXXX עַמְּלָּג מְּמֶּנִּ בֹלְבִירִ מְּבֶרָר לְמְבֶּרָת וְהַיִּרִי עַבְּרָהֵי שִׁפּוּשָׂא ימו עַסְבַלָּא וֹאַבְּוֹלָא יִאָבַלַהַע ימו עַבַּלָא וֹאַבְּוֹלֵא יִאָבַת

Aaron, as the Lord commanded and made the holy garments for for ministering in the holy place, scarlet, they made plaited garments, And of the blue, and purple, and

XIXXX

تْلَمُٰتُك: (ממישי) וְאַרְגְּבָּוֹן איי ניַעַשׁ אָת־הָאֵפְֹּד זְהָב הָבֶלֶת נַעְבַּד יָה אַיפּוֹדָא דַּהְבָּא

נענלמּט מְּנֹג נְאָהְ מַלֵּלֵא נְאָבֹה זְּעִנְג. נענלמּט מְלֵבא נִאָּבה זָעִנָג.

fine twined linen. blue, and purple, and scarlet, and And he made the ephod of gold,

و فندرَا كَيْرَهُنَا جَمِيْكَ يَامِجُرُمُ الْمَعْرَدُ النَّمِينَ كَيْرُونُ خَيْرًا

וַבוְבוּ וּבְגוִ בוּגָא מוַבָּר אוּמָן: זְיְרְקְּשָׁהְ אֶשְׁ פַּעַרְ תַּוְּטְבֶ וְלֵצֵּא וְרַדִּידוּ יָתְ עַסֶּי דְּדַהְבָּא

skilful workman. the fine linen, the work of the purple, and in the scarlet, and in to work it in the blue, and in the thin plates, and cut it into threads, And they did beat the gold into

تَهَٰرُ، بَدِّنَاكِ تَهُمْ مَمُّهُا بَهُدٍ: נבְּתַּוֹ הְאַרְגָּמָן נּבְתָּוֹבְ מִנְלָמִּנ מַבְלָא נְבְנִוְ אַרְגָּוֹנְאִ נְבְנִוְ אַבִּמִ

(ح. طعررير) [ط. ظعنيرير] بَهُد: فيدرا مهدند، مُرْقِه: י בְּמַבְּׁט מְשִׁיַּלְוִ חִבְּרָת מַּלִ-שְׁנֵוֹ בַּהְפִּין צַּבִּרוּ כִיה מְלְבָּבָּן עַלְ

it joined together. joined together; at the two ends was They made shoulder-pieces for it,

- (82) וצפה ראשיהם. על עמודים מקן, עבכולן כמיב ולפס כמעיסס ומעוקיסס כמף:
- סיס שש, אלא סס בגדים שמכסים בסס כלי הקדש בשעת סלוק מסעות, שלא סיס בסס שש: (I) ומן החבלה והארגמן וגוי. שש לא נאמר כאן, ומכאן אני אומר שאין צגדי שרד הללו צגדי כסונה, שצצגדי כהונה
- של מכלמ, וכן עם כל מין ומין, שכל המינין חומן כפול ששה, והוהב חוט שביעי עם כל החד והחד: לאורך המם, לעשות אותן פתילים מעורבים עם כל מין ומין בחשן ואפוד, שנאמר בהן והב, חוע אחד של והב עם ששה חועין (איידעסנען), מפין דקים. כאן הוא מלמדך היאך היי מווין אם הוהב עם החומין, מרדדים מפין דקין, וקוללין מהן פחילים ַ כמו לְכַקַע סְטָבֶן (מסליס קלו, ו), כמרגומו וְרַדִּיִרוּ עַמִּין, סיו מרדרין מן סוסב, הֿשמי"דרה צלע"ו

ದೆಜ್ಞರ್ಗ: (ರ) מְשְׁנִי כַּאַמֶּר צְנְיִר יְהְנָה אָתַ־ וֹאַבְּנְמָן וְתִּבְּמִּם י הוא בְּמִעֲשֵׂהוּ וְהָהֶב אַפַּבְּרְיִ אַהָּר מִלְּיִו מִמָּנִּי

שְׁוִיר כְּמָא דְפַקּיר יִיָּ יָת מֹשֶׁה: וֹאַבְעוֹנֹא יצְבַע זְּהַנְיִ יבוּאַ הוא בְעוֹבְדוֹהִי דַּהְבָּא תַּכְלָא נֹטמׁנוֹ שֹפוּנִיה דַּהַּכְוָטִי מִנִּיה

commanded Moses. twined linen, as the LORD and purple, and scarlet, and fine the work thereof: of gold, of blue, on, was of the same piece and like was upon it, wherewith to gird it And the skilfully woven band, that

עוִטָּם מּלַ מְּמֹנִע בַּנָּג נֹמָבָּאָל: مَنْ مُحَمِّل الْلَاحِ مُنْ فَعَلِيل فِعِيلًا. مُدَفَعًا خَلَيْحَ لِأَرْفًا خَنْحَ أنَّمُمِا عُن عَجْدًا يَهِنَا كُوْنِ لَمُحَدِد نُن عَجْدًا حَدِدُمْ فَهُوْمًا

مُخْلَمِ مَمْ مُمْثِلًا خُدْرٌ نَمُلَعْمِ:

children of Israel. according to the names of the with the engravings of a signet, 6 inclosed in settings of gold, graven And they wrought the onyx stones,

ದೆಜ್ಞಗ: (ಡ) CÄÄL خظتا نهٔدُهٔد נְיָשֶׁם אָלָם גַּלְ כִּהְפָּת הָאֵפֶּר

בְּמָא דְפַקּיר יִיָּ יָת מֹשֶׁה: אַלוּג צוּכֹבוֹא לִבוֹג וֹמִּבָאָל וְשָׁוּי יְהְהוֹן עַל כִּהְפִּי אֵיפּוֹדָא 8 work of the skilful workman, like And he made the breastplate, the

of Israel, as the LORD commanded

stones of memorial for the children

or choulder-pieces of the ephod, to be

And he put them on the

تِاشِيْك: ןַאַרְגְּבָוֹן ושולמט אלו ואא נינֹת אָעַ עַנְיֹם מֹלְתֹּבֶּע עַהֶּךְ נֹתְּבָּע נִינִי אַנְּמֵּן

<u>וֹאַבְגְּוֹלָא יִצְבַע זְהְוֹבִי יִבְיָּ</u> בְּמְוָבָׁר אֵיפּוָרָא דַּוְהָבָא תַּכְּלָא

fine twined linen. blue, and purple, and scarlet, and the work of the ephod: of gold, of

خُطُائِے: ַ הַהְשָׁלְ זְּנְהְ אָרְכָּוֹ וְזָנֶהְ בְּחָבְּלִּ הוְשְׁנְאַ זַרְמָּא אִּרְכֵּיה וְזָרְמָּא בְּרָבִּינִ הְיִרְ בּהְנְיִם אָרְכָּיוֹ וְזֶנֶהְ בְּחָבְּיִּ הְיִּהְיִּלְּא זְרְמָּא אִּרְכֵּיה וְזָרְמָּא בּיִרְ בְּיִרְ וְזָרְמָא

פוטיוצ אום:

breadth thereof, being double. length thereof, and a span the 9 breastplate double; a span was the It was four-square; they made the

מיר אָדֶם פִּמְדְתֹ יִבְנֶבֶקת הַמִּיר הַ וֹמְלְאִּיֹבְוֹ אַבְּבְּמְׁעִ מַּוֹבֵוֹ אֲבָּוֹ וְאַמְּלְיִמוּ בֵּיה אַבְבְּמָא סְדְרִין

مُمْمًا يُلِيَّا بِجُلِمًا مِلْيَةِ سَلِي: באלן מלא פורא פומאַנו

and smaragd was the first row. stones: a row of carnelian, topaz, And they set in it four rows of

□\$□r:

נסבלא שונגא אומביצו שבויי

נַסְבְבַבַּ

sapphire, and an emerald. And the second row, a carbuncle, a

ليفند تهنز زفك فؤند اثنك إهدام

הבלגא והון הללא: تِهُخِيهُ، كُهُم هُكِيافِكِية فَخِيطَعُب كأذكدك

agate, and an amethyst. And the third row, a jacinth, an

נְהַמּוּר הֶרְבִיעִּי תַּרְשָׁישׁ שְׁהַם וְסְרָבְא רְבִיעָּאָה כְּרוּם יַמָּא וֹאַוֹלְמֶׁנו:

בְּמִבְאִטֶּם:

מֹבשׁבֹּן בֹּבִיב בַּאַמֻּלִמִיטִביוָן: ןיִשְׁפְּהָה מִיטְבְּת מִשְׁבְּצָת זְהָב יִבּירְלָא יפּוָהֵירִי

settings. inclosed in fittings of gold in their 13 onyx, and a jasper; they were And the fourth row, a beryl, an

163

לְמִׁנִים מַּמְוֹר מְּבֶּם: חקם אַיש עַל־שָׁמֹוֹ וְנֹבְאַבְוֹיִם מַּלְ_מִּטְנִי בֹּנִי_וֹמָּבָאָלִ

זַלְט מַמְּמָּׁה עַּבְּת זָהָב טָהָור: مِح ـ تبنها

بَاهَٰذُمِن مَح مِثَارُ كَالْحُرِينَ يَانِهُلُ: מּבּׁגָּּט זֹבִיר זֹיִטַּת אָט_מָּטִּי, וּגְשׁׁנּי שְׁתֵּי מִשְּׁבְּצָּת זָהָב וּשְׁתֵּי

مُقَدُ بَامَةُمُنَا مَحِ كُمُنِنَا بَانِمُلَا:

نَايُّة מַּגַ_כּעָפָּנַ עַמָּפָּבַ אָּגַ_מִוּגַ «· ئَنْدُدُ مَحْ مِنْكُ، لَافِمُ خُمِّنِ لَنْفُثُو נאָט אָטֹּג לַּגַּנְעַ אָטֹג בֿוֹמַדְעָט וֹנִט טֹבִטּגו צָּגַּגַלְוּ גַּמָּג טַבגוּ

אַמֶּר אֶּלְ_מֹבֶר הַאָּפָּׁר בָּיִּהְיִם: עַל־שָׁנֵי קְצָית תַחָשֶׁן עַל־שָׂפְּהוֹי וְיַנְשְׁיִשׁי שְׁהֵילִ שַבְּעָּת זְהָב וַיִּשְׁימוּ

מְמַּמַל לְחַמֶּׁב הַאָּפָּׁר: طودح فزد كرفون منوافن °° עַל־שָׁהֵי כִּחְפּֿת הָאֵפָּד מִלְּעַשָּׁהֹ לוּהֹמְהְוְ מִשׁנֹּוּ מּבּׁהָּע זֹבִיב וֹוּטֹּנִים

ದಜ್ಞಗ: (ಡ) הַאָּפָּׁר כַּאָּשֶׁר צְנָה יְהְנָה אָתַ־ كڅلا なく_口流に יי אָל_מַבָּמָנ נירְכְּסָוּ אֶת־הַהֹשֶׁן

> בשר שבטין: בְּמִוֹלֵא יָּבַר מַּלְ מִּמִיה לְטָבוּי המביטבין במב מפרש בגלף וֹמְבֹאָב אָנוֹן שַּׁבְשַׁאַ מַּמְבוֹי מַּבְ

口に分ける

שֹבשׁנו הֹוֹלִטֹא הֹכְ שַּׁבֵּנוֹ סִמָּבִי שון אולו בבער ווערו לט. נגבו שבשו מבמל גדבר

הושְׁנָא: בל מַרְמֵין מִוְקְמָא עַל סְמָרֵי ויהבו הרמין גדילן דדהב

מֹבמֹגֹטֹא ווּעַדוּוּוּ מֹל כֹטֹפּוּ סְמְרוֹהִי וְהַבוּ עַּלְ תַּרְמֵין

והֹכוי פורמין אוֹקו דרתב אַפּוִבוּא לְפֿבֿיל אַפּוָבוּי:

لينهنية كذرد: חושְׁנָא מַל סְפְּחֵיה דְּלְעָבָרָא

ממלוו לִנִימִוֹ אִפּוּבַא: לכבול בית לופי מגן טבון כטפו והברו סרמין פוקן דרהב

מהלו. אופולא למא בפעור אַפּוּרָא וְלָא יִהְפָּרַק חוּשְׁנָא בּטַכֹּגלַטֹּא לַמִּטַנִוּ הַּבְ טַמָּגַוֹ וֹאַבורו נְת חוּשְׁנָא מִעִּיָּקְתַרוּ

> for the twelve tribes. every one according to his name, like the engravings of a signet, twelve, according to their names, the names of the children of Israel, And the stones were according to

wreathen work of pure gold. oreastplate plaited chains, of And they made upon the

breastplate. rings on the two ends of the and two gold rings; and put the two And they made two settings of gold,

the ends of the breastplate. chains of gold on the two rings at And they put the two wreathen

forepart thereof. shoulder-pieces of the ephod, in the two settings, and put them on the wreathen chains they put on the And the other two ends of the two

of the ephod inward. thereof, which was toward the side the breastplate, upon the edge 30 spuə ow1 əh1 noqu məh1 1uq bas And they made two rings of gold,

.bonqs the skilfully woven band of the close by the coupling thereof, above nnderneath, in the forepart thereof, shoulder-pieces of the ephod and put them on the two And they made two rings of gold,

commanded Moses. from the ephod; as the Lord the breastplate might not be loosed woven band of the ephod, and that that it might be upon the skilfully 21 of the ephod with a thread of blue, by the rings thereof unto the rings And they did bind the breastplate

(ממי) אָבֹג בְּלִיל הְבָּלִיה שׁנְישֹּׁ נַנְּהָׁתְ אָּטַ טְׁמָּנִׁרְ עַאָּפֹּׁרְ עַעְּעָהָוֹ נַעָּבְר יָהְ הָעָר יִנְיִּבְר יִנִי הְעִיר אָיפּוּדָא עוֹבֶר

מָנוֹג יַּמִגר עַּכְּלָא:

of woven work, all of blue; hodqə ədi to ədor ədi əbsm əd bnA

מְּפָּׁנִי לְפָּנִוּ סְבָּוֹב לָאִ נִפְּבוֹהַ: ⁶² יפּי־הַמְּעָילִי בְּתִּיכִי בְּפָּי תַּחְרָא

: كَالْكُلُّانُ **Ç**ಡೀಡೀಗ שונגא קפוב יפומיה דַמְעִילָא בְפִיל לְנַוּיה

not be rent. about the hole of it, that it should of mail, with a binding round 23 midst thereof, as the hole of a coat and the hole of the robe in the

بَايُمُالُدُ: שׁכّבֶע וֹאַבְּנֹמוֹ וֹעוּבָהַע הֹנֹי. במונו שַבַּלָא וֹאַבַנּוֹנֹא וּגִּבַת לי ְעְיִּבְּלְיִהְ הַּבְּיִבְיִּהְ עַּמִּבְּיִּגְ עַמִּנְדֶּנְ נִהְּבַּעִּנְ הַבְּּעִבְּיִ הַמִּבְּיִגְ מִמִּנִלְא יי בְיִּבְּהְהָּנְקְיִּהְ הַבְּּבְּיִבְּיִּהְ עִּמְּנִלְיִ בְּמִּנְדֶּנְ נִתְּבַּעִיּ

purple, and scarlet, and twined 24 the robe pomegranates of blue, and And they made upon the skirts of

And they made bells of pure gold,

בְוֹבְנִים: מּלְ מִּנְלְ. עַמְּמִּילִ, סְבְּיִב בְּתְוֹנִ מְשִׁנְלִ. מְמִילָא סְחִיִּר סְחִיִּר לא אָער הַפְּעָלִים בְּתְּיֹךְ הַרְפֹּנִים יָת זָגּיָא בְּגִּי רִפּוֹנִיָּא עַל c נגלה פלמנו זהב סהור ניהני נצברי זיון דרהב דבי ויהבי

pomegranates: robe round about, between the pomegranates upon the skirts of the and put the bells between the

ದೆಜ್ಞರ್ಗ: (ರ) לְשָׁרֵּת כַּאֲשֶׁר צַּנְת יְתְוָה אָתַ־ לִשַּמִּשְׁא כִּמָא דְּפַקּיר יָיָ יָתּ משֶׁה: (ס)

סְבָּיִר שִׁפּוּלֵי מְעִּילָא סְחוֹר סְחוֹר a dell and a pomegranate, a dell and delign uz grangement and a health uz

in; as the Lord commanded Moses. the robe round about, to minister 26 a pomegranate, upon the skirts of

אָנג לַאַנוֹנוּ וּלָ~~בֹל~~וּנוּ: אָר וַנְיִּלְיִם שָׁמְ מִהְמָהְ וֹהְבִרוּ יָה כְּהִוּנִוּן דְּבִוּצְאָ אָר הַבְּּהְיִּ הַ מְּעָהְ הַיִּבְיּ

מובר מָהו לְאַהַרוֹ וְלְבַנוִיהו:

and for his sons, linen of woven work for Aaron, And they made the tunics of fine

ុំជាធ្វាក់ ដូច្នាក្រុះ עמְנְבְּעָה שֵׁשׁ וְאֶת־מְכְנְסֵי עַבֶּר קּוֹבְעַנְאַ דְּבִוּצָא וְיָה מְכְּנְסִי נאַע הַמִּגְנָפָּט שֵׁשִׁ נְאָרַפַּאָרֵי וְיָהַ מַגִּנָפָּהָא דְּרַנִּגָא וְיָה שֶּׁבֶּר

the linen breeches of fine twined 28 goodly head-tires of fine linen, and and the mitre of fine linen, and the

ದೆಜ್ಞಗ: (ರ) עמר בּאַמוֹר צור יְהוֹה אָת־ נאַבוּלמו וטוַלַמַּט אָלוּ מַהַּאָּבוּ וֹאָט_בֹאַלֹיָס הָהָה מֹהָוֹב יִטְבַלְטַ

אַנִיר בְּמָא דְפַקּנִר יָנְ יָת מֹשֶׁה: נאַבענג ואָבה זָהורי עובר ונה המנגא דבוץ שויר וַהַּבְּלְא

as the Lord commanded Moses. the work of the weaver in colours; 29 and blue, and purple, and scarlet, and the girdle of fine twined linen,

פְּתִּיבֵי חוֹהָם לִבְשׁ לַיהוָה: מַנוֹנְר נַיּכְּמְּבָּוּ מַלְּנִוּ מִלְמַדְ דַּקּוּדְשָׁא צַּדְּחַב דַּבֵּי וּכְּמָבוּ

הֹגוְנִי כַּעִּׁד מִפַּבַהָ לַבָּהְ לַ.וֹ: וֹמֹבֹעוּ וֹט מֹנֹמֹא כֹלִילָא

signet: HOLY TO THE LORD. it a writing, like the engravings of a 3○ crown of pure gold, and wrote upon And they made the plate of the holy

צְנְח יְהְנֻׁח אָת־מֹשֶׁה: (o) מַל־הַמִּצְנְפָּה מִלְמָמְלְה כַּאֲשֶׁר לְמִתּן עַלְ מַצְנִפְּהָא מִלְּעֵילִא וּיִּשְׁנִּי עְּבְּיִוּ בְּעַוֹּרִ תְּבְבֶּעִר לְתָת וִיתַבוּ עַּלְוָהִי חוּטָא דַּחָבִילְתָא

בְּמָא דְפַבֵּיר יִיָּי יָה מֹשֶׁה:

Moses. above; as the Lord commanded 31 blue, to fasten it upon the mitre And they tied unto it a thread of

אַשֶּׁר צְּנְה יְהְנְהַ אָתִּ־מִשֶׁה בֵּן בְּכֹל דְפַפֵּיד יִיִ יָח מֹשֶׁה בֵּן נְטְיּי: (פ) מוְמֹע וֹנְּמֹמִן בֹּנוֹ וֹמִּבְאָן בְּבֶּן מַמָּבּוֹ וֹמִלֹא נֹהַבוּ בֹּנִּ וֹמִּבָּאַ ַנְשֵׁבֶּׁלְ בָּלְ_הַּדְּעַר מִאָּבֹּן אָּטִלְ וּאָלִוּמִע כַּלְ הַּבֹּוֹנִע מַאָּבֹּוֹא

commanded Moses, so did they. did according to all that the LORD meeting; and the children of Israel the tabernacle of the tent of Thus was finished all the work of

And they brought the tabernacle

לבלו לבמו לבים ומשלוו ردرس، וِبْجِرَهُ، هُرِّا ـ اَفِنْهُ فِلْ هُرَّا طَفِّلَ إِيْ الْهِدِيْمَةِ بِمَ مِنْهِ فِيْهِ كِزْبَ طَفِيهَ

וְעַמוּדוֹהִי וְסְמְכוֹהִי: וֹאָעַבַבַּבְבַבַנְגוּ וֹעַ מַמָּבִּוֹא וֹנִעַ בַּבְ מִנְעַנִּי

and the covering of rams' skins bars, and its pillars, and its sockets; furniture, its clasps, its boards, its

33 unto Moses, the Tent, and all its

تَفْتُمُنَّ لَيُن هُلُكُم يَقْضُكُ: הַמְאָבְּמִים וְאָת־מִכְּסָה עֹרָת ןאָת־מִכְמֻׁה

סְּטְׁנִוֹא נְיִנִי פַּׁרִוּכְיִטְא צִּפְּרָטָא: מְסְמְּבֵּי וְנְתְּ חוּפְּאָר דְּמִשְׁבֵּי בּבוֹע שוּפֹאַע בַּמֹמֶכֹּו צַבְּבוֹי

sealskins, and the veil of the screen; 34 dyed red, and the covering of

staves thereof, and the ark-cover; the ark of the testimony, and the

كِثام يَخَدُنُهُ: ane table, all the vessels thereof, and the vessels thereof, and the vessels thereof, and the vessels thereof, and the vessels thereof, and the vessels thereof

לְנוֹנִם אַפּּנֹאִ:

the showbread;

בְּלְבַבְּנִיהְ וֹאֵנִי מֻמֵּוֹ הַמָּאִוּר: נַרְמֶּיהְ נֵרָת הַמְּעְּרֶבֶה וְאָתְ בּיִצִּינִי סְרָרָא וְיָת כָּל מְנַהָא

וני משוא דענהרות: אָטַ . זֹט מִׁנִבוֹטֹא בַכֹּנִטֹא זִט פּנגֹנוֹבֹא

and the oil for the light; order, and all the vessels thereof, 37 thereof, even the lamps to be set in the pure candlestick, the lamps

סיו ב' עבעות סאפוד שכנגדן, ולפי דרך קשירס ד' מומין סיו, ומכל מקוס פתות משניס אי אפשר: ו הפוד וַיְרְכְּפְׁם בְּמֹשֶׁן וגוי, ועל כרמך פחום משנים לה סיו, שסרי צשמי קלום סמשן סיו צ'עצעום סמשן, וצצ' כמפוח סהפוד כולס יחד מאחוריו למול ערפו, ומושיבו על המלנפח. ואל חחמה שלא נאמר פחילי חכלח, הואיל ומרובין הן, שהרי מלינו בחשן סיא נוח לקשור, ואין דרך קשירה בפחוח משני חומין, לרך נאמר על פחיל חכלח, ועליו פחיל חכלח, וקושר ראשיהם השנים קושרו ומולסו במלופס כשסוא בראשו, ושני חוטין סיו בכל קלס וקלס, אחם ממעל ואחם מחחם ללד מלחו, וכן באמלעו, שכך במלנפח, לפי שהליץ אינו אלא מאוזן לאוזן ובמה יקשרנו במלחו, והיז קבועין בו חוטי חכלה לשני ראשיו ובאמלעיחו, שבהן מכלמ, ובענין סלוואס סוא אומר וְשַׁמְשָּ אֹמוּ עַל פְּמִיל מְבֵלְמ (שמוח כח, לו). ואומר אני, פחיל מכלח וה חועין הן, לקשרו בהן - סמלח, סרי סמלנפח למעלה והליץ למעה, ומהו על המלנפח מלמעלה. ועוד הקשימי בה, כאן הוא אומר ויחנו עליו פחיל - המלופת, שהרי בשחיעת קדשים שנינו (ובחים יע.:), שערו היה נראה בין לין למלופת ששם מנית תפילין, והלין היה וחון על (וצ) לחח על המצופח מלמעלה. ועל ידי ספמילים סיס מושיגן על סמלנפת כמין כמר, ומי אפשר לומר סליץ על

(שב) ויעשו בני ישראל. אמ המלאכה ככל אשר לוה ה'וגוי:

שַמִּשְׁבֶּן, סוקס מחליו. מדרש רבי תנחומת (פקודי י"ה): אפשר הקמחו על ידי אדם, אמר לו עםוק אחה בידך, נראה במקימו והוא נוקף וקס מאליו, וזהו שנאמר (שמוח מ, יו) הוקס שלא סיס יכול לסקימו שום אדם, מחמח כובד סקרשים שאין כח באדם לוקפן, ומשה העמידו, אמר משה לפני הקב"ה, איך (33) ויביאו אח המשכן וגוי. עלא סיו יכולין לסקימו, ולפי עלא עעס מעס עוס מלאכס במעכן, סנים לו סקב"ס סקממו,

וְאֶת מְסָךְ פֶּתַח הָאִהֶל: הַמִּשְׁהָה וָאָה קְטָּרֶת הַפַּמֵּים נֹאַעְ מִוֹבַּע עַוֹּבְּע מִוֹבָּע מִוֹבָּע

מַמַבּלָא: בוסמוֹא וֹנִע פֹּבַסֹא צַעַבוּת מֹמֲבֹא בּבׁנּיטֹא וֹנִט לַמּבַנט

of the Tent; incense, and the screen for the door anointing oil, and the sweet and the golden altar, and the

of הַנְּלְשֶׁתְ אֲשֶׁר לֵוֹ אֶת-בַּדְּיִיוּ דִּנְהָשְׁאֵ דִּילִיה נְתְּאֲרִיחוֹהִי אַנו מוּבָּה הַנְּהְשֶׁת וֹאָנַרְמִלְבָּר יִה מִדְבְּהָא דְּנְחָשֶׁא וְיָה סְרָדָא

ונת כְּלְ מְנוֹהִי נְת כִּיּוֹרָא וְנְת

the laver and its base; brass, its staves, and all its vessels, the brazen altar, and its grating of

לאָביל מוּמֶר: נאָט פֿלַ פֿלָ, אַבְּרָט עַפּאָפֿן בְּיִםְבֶּר אָת־מִיקָרָיוּ וִימַדֹּמָיִי אַט קלעַּי הָחָצֶּר אָט־עַמָּהָיָרָ

ŢĢĘX: خُر مُدّ، هَدُلِمَا مَهُخُدُمُ كِمَهُحَا בושא זע אַסונוָני, וֹסכּניא וֹנִע וני סְמְכַבְא נִיָּה פָּבְסָא לָתָרַעּ נְישׁ סְבְּבֵוּ בְּבְרָשׁ נְישׁ מַמּוּבַבַּאַ

:gnisəəm lo service of the tabernacle of the tent and all the instruments of the cords thereof, and the pins thereof, screen for the gate of the court, the pillars, and its sockets, and the the hangings of the court, its

וֹאָטַבַּנִיבַוּ בַּדָּוּוּ לַכַּבַּוֹן: אָטַ בּגָּבַיִּ, וַפְּצָבָהְ לַאִּנִבָּוֹן וַכִּנְיָן

בְנוֹהָי לְשַׁמְשָׁא: לַאַּנַרְן כַּנַלָּא וֹנִע לַבוּמָּג ללולהא זנו לְבוּהָוּ לוּלִהָּא יי אָר־בְּגְרֵֵי הַשְּׁרֶדְ לְשְׁרֵח בַּקְּדֵשׁ יָר לְבִּישִׁי שְׁמִּישְׁא לְשַּׁמִּשְׁאִ

minister in the priest's office. and the garments of his sons, to holy garments for Aaron the priest, ministering in the holy place; the the plaited garments for

בְּבֶּבְרֵנ: בן מְּמִוּ בְּנֵוּ יִמְּבְאָרְ אָט בֹּרְ הַבְּרוּ בְּנִי יִמְבָּאֵרְ יִנִי בִּרְ ַ פְּבָּלְ אֲשֻׁרִ־צְּנְְּתְ יְּהְנְּתְ אֲתִּ־מֹשֻׁתְּה פְּכֹל דְּפַּקִּיד יְיָ יְתְ מֹשֶׁה פַּן

ۊڹڔؙڶڗ۬؉:

of Israel did all the work. commanded Moses, so the children According to all that the LORD

יְהְוָה בֵּן מֹשֶׁה: (פ) מֹמֹנ וֹלְבַבר אָטַם וְהְנֵּה עְשָׁי אַהְה כַּאֲשֶׁר צְנָָה נַיּרָא מֹשֶׁה אָת־כְּל־הַמְּלְאַבָּה

כן עַברו וּבְרוּ יָהָרוּ יָהָרוּ מִשֶּׁה: וְנִיא הַבֹּרוּ יָנִיה כְּמָא בַּפַּמָּנִר יִיִ וְחַוֹא מְמָּע וֹע כַּלְ עֲבִירְתָא

blessed them. had they done it. And Moses Lord had commanded, even so behold, they had done it; as the And Moses saw all the work, and,

ממימי וְיְדַבֶּר יְהֹזֶה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמָר:

וּמַבֶּיל וְיָ עִם מִשָּׁה לְמֵימַר:

And the Lord spoke unto Moses,

CICAL: ַ לַתְהָשׁ הְּקִּים אֶת־מִשְׁכֵּן אָהֶל לְיֵרְחָא הָקִים יָת מַשְׁכָּנָא בום בווב בובאמון באוב

מַמְכַּן וַמְנָא: בְּיוֹם יַרְקְאָ קַּדְּמָאָה בְּחַר

the tent of meeting. shalt thou rear up the tabernacle of On the first day of the first month

נַסְכְעָׁ מַּלְ_הָאָרָן אָטַ־הַפּּרָכֶּת: ַ נְשְׂמְנֵי אָׁם אָצ בּוֹן הַבְּיִנִים

נת פַרוּכְתָּא: בְּסְהַרוּהָא וְתַּמֵּיל עַלְ אָרוֹנָא

screen the ark with the veil. of the testimony, and thou shalt And thou shalt put therein the ark

יו), וסוא אחד מי"א מומורים שבמפלה למשה: (19) ויברך אוחם משה. אמר לסס יסי רלון שמשרס שכינס צמעשס ידיכס, ויסי נעס ס' אֶלְכָּינוּ עָלִינוּ וּגוּ (מסליס ג,

וֹבֹהֹבֻינֹי אָנַרַ דָּבְטָּׁינִבֹי אָת־עֶּרְכֵּוֹ וְהַבַּאַתְׁ אָת־הַמְּנֹּרֶה סְרְבֵיה וְתַעֵּיל יָת מְנָרְתָּא

إَنَّ ثِمْ هُمْ حُوْمَ لِدُومَ لِمُ فَيَادًا ذِ يُعْلَمُ خُو خظميت خفت لختيا بنميت

≘תַח משְׁכַן אִٰהֶל־מוֹעֵה': » וְנְתַמְּׁה אָת מִוְבָּח הִעֹּלְה לְפְּנֵּי

άί□: מוּמֹר וּבֵּין הַמִּוְבַּה וֹנְתַהְ מִּח וֹמִנְא וּבִין מַרְבָּהָא וֹתְתֵּין הַפָּוֹ \$لا_لأخيد

אָת־מְסָךְ שַׁעַר הֶחָצֶר: ⁸ וְמְּמִׁטְׁ אָע_בִיםְבֹּג סְבָּגִר וֹלָנַיםָּ

حَجُر، لَثِرُك ظِيُم: אַמְּבַבְּׁנְ וֹלֵבַּאָם אָטַנְ וֹאָטַבַּלְבְ<u>בְּרֵנִי וַנְלַפְּרָ</u> מִנִינִי וֹנִטַ בֹּלְ ַ װְלְּמְּשִׁעְׁ אָּעַרַעַּמְּמְבֵּן וְאָעַרַבָּלֶרַ װְהָרַבֵּּי יָה תַּמְּבָּנָא וְיָה בָּלְ نظطنان

لْنَازُكِ كَمَا كُلُمُ كُلُّمُ كُلُّمُ مُنْ اللَّهُ لَا يُعَالُمُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللّ בְּלֵ בַּבְּיֹנִ וֹלֵבַהְשִׁיַ אָטַ עַמִּוֹבְּטִוֹ כֹּלְ מִנְיִנִי, יִיִּלִבָּהְ זִיַ מִּבְבַּטֹּאִ וּמַׁמַטַשׁ אָּטַ־מִּוֹּבַּטַ עַמְלַיַע וֹאָטַ וּטִּבַבּּי יָט מַבַּבּטֹא בּהַלְטָא וֹיִטַ

أظتهٰث بهنب: וְטְׁבַבְּיָהְ וֹטִיבֵּי: וֹאָטַבַכְּנָּוְ וּטְׁבַבֵּי, וֹט כֹּיִּוְבֹא וֹנִט בֹּסִיסִיִּבּ וֹמֹתֵּשִׁים אָנַרַ עַכּיָר

אַנוֹם בֿמוֹנם: אָל־פֶּתַּח אַהֶל מוֹעֵּד וְרְחַצְתָּ לִהָּרַע עַשְׁכַּן זִמְנָא וְתַסְתֵּי אַחם במים: וְטַלְבַבְּׁעֵּ אֶשְׁבַאַנְבְוּ וְאֶשַבּּבְּוֹו וּטְּלֶבִוּכ זִשְ אַנְבָוּ וֹזִשְ בַּּתְּטִּוּ

لَحَتَا كُر: تَغِدُم نَّمَفُنُ عِنْ لَطَيَمُنْ عِنْ لَ لْتَكْرَفُهُمْ كُلِّ هَلَّذِا كُنْ خَزْلًا لَمَامُونَهِ مَا هَلَالِ لَنْ خُرِدَهُ،

וֹעֹגַלִיל וֹע בּוָגִּוּנֹעָא: التحمن عُن يَهُذِبُا الْمُدَدُقُ انتمَرَ بُن فَنِيدُمُ انتَفَيَد بُن

בְּסְבַּרוּתָא וּתְּשָׁוּ גִּע פַּבְסָא לְלַמְנֵע בּיִּסְׁמָנֹא צָבִינֹא הַנְּהָל וְהָפֵּין יִה עַרְבְּהָא דְּדַהְבָּא

ŢĊŢ\$: שבת ממכלא ממכן וט מובלטא במקטא

Ü;X: בון אָבַל וֹטִטוּן וֹט כּוּוָבֹא בּוּן מַהָּכּוֹ

ĠĹŌX ĿĽĹſ וּהְשַׁנֵי יָת דְּרְהָא סְחוֹר סְחוֹר

בְּבְרָלֵא:

מַנְנְבִי, וְיהֵי קוּדִשְׁא: הַמְשָׁהַה וִהְסַב יָה מִשְׁהָא דִּרְבוּהָא

نىتى مَلْخُنْع كِيْمَ كِيْلُمُنَا:

all that is therein, and shalt hallow oil, and anoint the tabernacle, and And thou shalt take the anointing

screen of the gate of the court.

round about, and hang up the

And thou shalt set up the court

the altar, and shalt put water 7 between the tent of meeting and

And thou shalt set the laver

the tabernacle of the tent of

To roob and a sofore the door of

And thou shalt set the altar of

for incense before the ark of the

testimony, and put the screen of the

And thou shalt set the golden altar

candlestick, and light the lamps

upon it; and thou shalt bring in the and set in order the bread that is

end thou shalt bring in the table,

door to the tabernacle.

therein.

.gairəəm

thereof.

it shall be holy. it, and all the furniture thereof; and

shall be most holy. and sanctify the altar; and the altar o burnt-offering, and all its vessels, And thou shalt anoint the altar of

its base, and sanctify it. And thou shalt anoint the laver and

meeting, and shalt wash them with sons unto the door of the tent of sid bas norsA gaird Hade word baA

priest's office. he may minister unto Me in the anoint him, and sanctify him, that holy garments; and thou shalt And thou shalt put upon Aaron the

(+) וערכת את ערכו. שמי מערכות של לחס הפניס: (3) וסכות על הארון. לשון סגנס, שסרי מחילס סיחס:

יְנְתְיה וְישִׁמָישׁ בַּבְרָלֵי:

ַ לַנְרְשָׁאַ נִינְרַבּּי יָנְינִי נִילַלַבּישׁ

אָנוֹם כֹּנוֹלָנו:

לההון בתונין: וְטַלְבַּאֲשׁׁ וֹנִע בֹּנְנִי, טַׁלַבִּיִר וְעַלְבִּיִּא

put tunics upon them. And thou shalt bring his sons, and

מולם לגונטם: خير خيره مهنيو خجبير אָעַ אָבוּטָם וֹכֹּנַוֹנִי כֻ, וְנִינִּטָּנִי يظهَنَانَ אِنِٰם حَمَّهُد طُهِنَانِ يَنْدَقَد نُنْدِيا قَطْم لَدَقَيْنَهِ

לכְהוּנַת עַלַם לְדֶבִיהוֹן: יָר אַבוּהוֹן וִישִׁמִּשׁוֹן קַדָּמָי

senerations. priesthood throughout their shall be to them for an everlasting priest's office; and their anointing 15 they may minister unto Me in the thou didst anoint their father, that And thou shalt anoint them, as

אֹקוֹ בֵן מְּשֶׁרֹּ: (סֹ) ه. ניַעַשׁ מֹשֶׁה פְּבֹל אֲשָׁר צִּיְה יְהֹנֶה נַעֲבַר מֹשֶׁה כְּכֹל דְּפַפֵּיד יִיְ

ימיה בו עַבַר:

that the Lord commanded him, so Thus did Moses; according to all

השנית בְּאָהֶר לְהָרֶשׁ הוּקָם הְנָיִרְשׁ בְּּחַר לְיַרְהָא אָהָקם וּוְהָי בַּחַבְּשׁ הָרַאשָּׁוֹן בַשְּׁנָה וַהַנָּה בְּיַרְחָא קַּדְְּמָאָה בְּשִּׁחָא

tabernacle was reared up. first day of the month, that the 17 month in the second year, on the And it came to pass in the first

עמוין"ון: וּימוֹ אָת־בְּרִיחָיִוּ וּיָקֶם אָת־ אַ אָעַ־אַבְּנְּוּ וֹנְמִּםְ אָעַ־קְּרָהָּוּוּ וַנְפָם מַשָּׁר אָת־הַמִּשְׁבָּן וַנִּמֵּן וַאָּקִים מֹשֶׁר וָה מַשְׁבָּנָא וִיהַב

וּיהַב יָת עְּבְרוֹהִי וַאֲּמִים יָת נת סְמְכוֹהִי וְשִּוֹי יָת דַפּוֹהִי

thereof, and reared up its pillars. boards thereof, and put in the bars 18 and laid its sockets, and set up the And Moses reared up the tabernacle,

%ロ て (0) מלמְעְלָה כַּצְּשֶׁר צִּנָּה יְהַנֶּה ַנְּיְשֶׁם אֶת־מִכְּסָה הָאָהֶל עָּלֶיוּ וְשִׁוּי יָת חוּפְּאָה דִּמִשְׁבְּנָּא

יֵלְיִהִי מִלְּעֵילְאִ בְּמָאִ דְּפַּקִּיד יְיָ יְח מֹשֶׁה: رَبْعَلُم אָט חַאָּמַלְ מַּלְ-חַמִּאֶהֶלְ וּפָּרַס יָּה פָּרְסָא מַלְ מַמְּכִּנָא

commanded Moses. the tent above upon it; as the Lord 19 tabernacle, and put the covering of And he spread the tent over the

بهٰذِا مٰלְמֶעְּלָה: בְּאָרֶן נִישְׁן אָטַרַעַכַּפְּּרֶט מַּלְ- אָרְוֹנָא וִיהָב זְיִה כָּפּוּרְהָא עַּלְ oz בַּאַבְוּלָא וֹתָיִּמְם אֵטַבַּבַבַּיִּם מַּלְ- בַּאַבְוּלָא וֹמִוּג זִט אַבְרִינִיּא מַלְ

אַרוֹנָא מִלְמִּילָא: וַיִּמֵן אָת־הְעַּדֶּתֹ אֶל־ וּנְסִיב וִיחַב יָח סְחֲדוּתָא

above upon the ark. the atk, and put the atk-cover 20 into the ark, and set the staves on

And he took and put the testimony

יְהוָה אָת־מֹשֶׁה: (ס) מְּלְ אֲבְוּוְ הְשָׁבְוּוֹיִ כַּאְמֶוֹרְ צִּנְּהְ בִּלְּהְיִאְ בְּסְהַבְּוּהָאְ בְּמָאִ ַ נַּבְּמִם אָמ פַּנַבְט נַמַּסְב נַבְּסֹב נִע פַּנִבְטא נַאַמֶּנק رَنْكُم عُن لِهُدِلِ عُدٍ لِنَفِهُ فَلِ لَعَمْرِ نُن غُدِيثَهُ ذُمْهُ فَتُعَالِمُونَ

דְפַקּיד יְיָ יְתְ מִשֶּׁה:

To anot out alds to the tent of his commanded Moses.

screen, and screened the ark of the

tabernacle, and set up the veil of the

And he brought the ark into the

testimony; as the Lord

رَقٰلِ دُنا: עַל יָנֶרְרְ הַמִּשְׁבֶּן צְבְּנְּרִ מִהָוּץ עַלְ שִׁנְאַ דְּמִשְׁבָּנְאַ צְפּוּנְאַ ייםן אָת־תַשְּׁלְתְן בְּצְּהֶל מוֹעָּר וִיהָב יָה פְּחּירָא בִּמִשְׁכַּן וִמְנָא

מְבַּבֹא לְפָּבוּכְיִמָא:

tabernacle northward, without the 22 meeting, upon the side of the

- (19 ויפרש את האהל. קויריעות סעויס:
- (02) את העדות. קלומומ:

to מִינְשֶׁם אָם עַּמְּלָבוֹעְ בְּאָבֵעְ מִוּמְּב וְשִׁוּ. זְם מִּנְרֶבִעְ בְּמַהְּכּּן זִמְּנָאִ tark ជម្លាក: (a) تتقذك فخرد قثك كثاه خفتر نقدد قربد فأددا بالإعدام

LORD commanded Moses. upon it before the Lord; as the And he set a row of bread in order

southward. 24 tent of meeting, over against the And he put the candlestick in the

נַנַעַל הַנַּרְת לְפְּנַרְ יְהוֹהַת כַּאֲשֶׁר יְאַרְלֵיק בּוֹצִינִיץ קַּדְם יִיְ כְּמָא
 נַנַעל הַנַּרְת לְפְּנַרְ יְהוֹהַת כַּאֲשֶׁר יְאַרְלִיק בּוֹצִינִיץ קַּדְם יִיְ כְּמָא
 בְּפַקּיר יְיִ יְהְנֹה מֹשֶּׁה:

commanded Moses. the Lord; as the Lord And he lighted the lamps before

⁹² נְיָּמֶם אָּטַ מִוֹלָט עַוֹּטֵׁר לַאָּטַל וְהָוֹּג נִט מַנְדְּטָא גַּנְטַבְּא

בְּמָשְׁכּן וְמִנְא בַּרְוּכְהָא:

tent of meeting before the veil; And he put the golden altar in the

מוּמֶד לפְּנֵי הַפְּּרִכֶּה:

נאַלהּב הֿבוָני. לַּהָנִי דּוּסְמוֹן

sweet spices; as the Lord and he burnt thereon incense of

ದೆಜ್ಞಗ: (ರ)

בְּמָא דְפַבֵּיד יִיָּי יָה מֹשֶה:

to the tabernacle. And he put the screen of the door

opon it the burnt-offering and the the tent of meeting, and offered set at the door of the tabernacle of

צְנְּה יְהְנֻה אָת־מֹשֶׁה: (o)

CAUT:

אָת־הַעַּלְהֹ וְאָת־הַמִּנְחָה בַּאֲשֶׁר

מְנְיַהְאָ בְּמָא בְּפַּפֵּיד יִיָּ יָה נֹאַפֿוּל הַּלְנִינוּ וֹנו הַּלְנֹא נֹוֹנו בטבה מַהַּבּוֹא מַהַבּוֹ וַמִּוֹא

commanded Moses. meal-offering; as the Lord

And he set the laver between the

put water therein, wherewith to

خظينه:

מָנִם לַבְּטִּאָבי:

יי וֹבְחַצִּי מִמָּנִי מִמֵּבִי וֹאַבַּרָן יִבְּנְיִי

אָט_וֹבוּבְים וֹאָט_וֹנִלְכִוּם:

נסכיס של ממיד, כמו שנחמר וְשִׁשְׁרֹן שֹׁלָמ בְּלוּל בַּשֶׁמֶן וגוי (שמוח כמ, מ):

משט ממטם:

बर् तेरवः

בּגַקיבוּגן:

ימְקַּרְשׁים מִמֶּר וֹאַבַרוֹ

מועד יבון המובח נימן שָמָה יבְּין מִדְבְּחָא וִיהַב מִמָּן מִיָּא

אָטַ עַכֹּיֶּנֶ בַּין בֹּאַעַר וֹהַוּיִ יִּטְ כִּיּיָנָא בִּין מַהָּכּוֹ וֹמִיֹּא

that Moses and Aaron and his sons

30 tent of meeting and the altar, and

right wash their hands and their

feet thereat;

And the altar of burnt-offering he

⁶² משׁבַן אִבֶּל־מוֹעֵד וַיַּעַל עְלָיו וְאָת מִוְבָּח הַעַּלְה שֶׁם פַּתַח וָיָה עַרְבָּהָא דַעַּלְהָא שַׁוּי

לְמָּמִהְבֹּלֹא:

פַּבְסָא דַתַרְעָא

عدره، رَزْشُ هُلِ هُلِ مُولِ لِيُقْلِل كِفِيمُولًا:

commanded Moses.

٨٤٠١ למבע סמנם

בַּלְבַּע:

table, on the side of the tabernacle

נְכַּח תַשְּׁלְחָן עַּל יֵנֶדֶּהְ תַמִּשְׁבָּן לְקֵבֵּיל פְּחִירָא עַל שִׁדָּא רְּמַשְׁבָּנְא דְרוֹמָא:

יְהְוְהֵׁהְ כַּאֲשֶׁׁרְ צְּוְהְ יְהְוָה אָהַ־ אֲהַ הְּכְּמָא דְּפַפֵּיֹר יִיָּ משה: (ס)

(13) ורחצו ממנו משה ואהרן ובניו. יוס שמיני למלוליס סושוו כולס לכסונס, ומכגומו וִיקַדְּשׁוּן מָנֵיס, צו ציוס קַדַשׁ

שנלעום אסרן צו ביום, שנאמר קרַב אֶל סַמִּוְבַּם וּגו' (ויקראַ מ, ז): אח העולה. עולם סממיד: ואח המנחה. מנחם (29) ויעל עליו וגוי. אף ביום השמיני למלואים שהוא יום הקמת המשכן, שמש משה והקריב קרבנות לבור, מוץ מאותן

(22) על ירך המשכן צפונה. נמלי סלפוני של רומד סבימ (יומא לג:): ירך. כמרגומו לְּבָּא, כירך סוס שסוא גלדו

(27) ויקשר עליו קשורת. שחריתוערנית, כמו שנחמר בַּנֹקֶר בַּנַקֶר בְּּקֶינְינֹו אָת סַנֵּלִת וגו' (שמות ל, 1):

إينهوا

%⊓'ಬೆÿ⊓: (o) ירות משרשיו במא הפשיר יי יח نځځلځئ۵ אַבְעַם וּבְּמִלְנַבַ וּבְּמִלְנַבַּעוּן \$4_\$44 מוער במיעלהון ロジロ

ַהַמְּלְאַבֶּה: (פּ) ניְכָל מֹשֶׁה _**لالا**_ الرهافي يبقر אָת־מָסֶן שָׁמַר לִמַשְׁבָּנָא יִלְמָּדְבָּּהָא וִיהַבִּ נָת رْيْهِا هِمَا تِبَاغُدُ وَجَرَدُ كَفِهُدُلًا يَهُمَاهُ بِهَ جَبَرَهُ وَعَبَدَ وَعَبَدَ

ದೆರ್ಭ:

the Lord commanded Moses. unto the altar, they should wash; as 32 meeting, and when they came near To iner they went into the tent of

بَرْكُتِيد يُسَيِّب مُكِّم אُند سَفِمُقُل: يَرْكُنُم يَدِرُ مُنْمُخِرِ يُن مَمُخْتُم: מפמיר ניכַס הְשְּׁנָן אָר־צְּהָל מוֹעֵּדְ נִהְפָּא עַּנְנָא יָה מַשְׁכּן וִמְנָא

بَرَكِيْكِ بِبَرَيْكِ مُعَالِيَةِ مُشَجِّرًا: מَشَجْرُهُ: فَرَشَخُ يَنَ عَنَظُرُ، يَن אַבְיל מוּעָּד בִּי־שְׁבָן עַּלְיוּ הָעָיִר לְּמִשְׁבּן וִמְנָא צָּבִי שְׁרָא צִּבִי שִׁרָא צָּבִי שִׁרָא " ְרְאִיְיְבָּרִ מִשְּׁה לְבוֹאַ אֶלִי וְלְאַ יָבֵיל מֹשָּה לְמֵיעַל

LORD filled the tabernacle. meeting, and the glory of the

tabernacle. glory of the Lord filled the the cloud abode thereon, and the 35 into the tent of meeting, because And Moses was not able to enter

Then the cloud covered the tent of

the court. So Moses finished the

To sate of the screen of the gate of 33 about the tabernacle and the altar,

And he reared up the court round

work.

מַסְמֵּגוֹים: יבְהַלְּיִת הְשְׁלֵּן הַמְּלֶ הַשְּׁהְבֶּן יִבְּאִסְהַלְּמִית הַּוֹּנִא

עַר־יָוֹם הַעָּלִהָּוֹ: לא וֹאם לְא הֹמֹלְע מֹמֹלֹן וֹלְא וֹסְמִּוּ וֹאִם לָא מִסְׁעַּלְּט הֹֹלֹּוֹ וֹלְא

בְּכִל מַמְּלְנֵיהוֹן: نهُلُ×ٚم څکم مهخځم ځمړ،ا ځټ نهدُ×م

throughout all their journeys. children of Israel went onward, 36 up from over the tabernacle, the And whenever the cloud was taken

נְטְלְין עַד יוֹם אָסְחַלְּקוּחֵיה:

בּלגלוֹא בוש למונו כל בוש

there was fire therein by night, in 38 upon the tabernacle by day, and For the cloud of the Lord was that it was taken up.

³⁷ then they journeyed not till the day

But if the cloud was not taken up,

the sight of all the house of Israel,

בּׁנעַ:מִּבְאַבְ בַּבַּבְתַסְׁמִּנִים: פמוקיס וְאֵשׁ הַּהְיָה לֵּיִלְה בָּוֹ לְעֵינֵי כְּלֹ־ בִּימְמָא וְחֵיוּי אִישְׁחָא הְנֵי בּ כִּי ְ מַנָּן יְהְנָה עַלְ־הַמִּשְׁכַּן יוֹמָם צְּרֵי עַנו יַקְרָא דִּייִ עַלְ מַשְׁכָּנְא

The Haftarah is I Kings 7:51 – 8:21 on page 230. Sepharadim read I Kings 7:40 –7:50. On Shabbat نشِلَهُم خَرَم مَصْرُدُنَانِا: throughout all their journeys.—

12:1 - 20 on page 46, and the Haftara is on page 248. On Shabbat Parah, read Mafiir and Hafiara on page 244. On Shabbat HaHodesh, Mafiir is Exodus Shekalim, Mafiir is Exodus 30:11 – 16 on page 151, and the Haftara is the special Haftara on page 238.

(25) ובקרבתם. כמוונקרנס, כשיקרנו:

עמו (פמיחה למ"כ ח): סשלישיו הכריע ביניהם, כי שכן עליו הענן, אמר מעמה, כל זמן שהיה עליו הענן, לא היה יכול לבוא, נסמלק הענן, נכנס ומדבר (פּבּ) ולא יבול משה לבוא אַל אהל מועד. וכמוב אמד אומר, וצבא משף אל אסל מועד (צמדבר ז, פע), בא הכמוב

נלבקו כולן מסמום: שף סום קרוי מסע, וכן גַיֵּלֶךְ לְמַשְׁעיו (ברמשים יג, ג), וכן בֻּלֶּה מַשְׁעִי (במדבר לג, מ), לפי שממקוס החנייה חורו ונסעו, לכך (88) לעיני כל ביה ישראל בכל מסעיהם. זכל מפע שהיי נופעים, היה הענן שוכן זמקום אשר יהנו שם. מקום הנייהם

- And the Lord called unto Moses, and spoke unto him out of the tent of meeting, saying:
- Speak unto the children of Israel, and say unto the When any man of you bringeth an offering unto the LORD, ye shall bring your offering of the cattle, even of the herd or of the flock.
- If his offering be a burnt-offering of the herd, he shall bring it to the door of the tent of meeting, that he may be accepted before the Lord.
- And he shall lay his hand upon the head of the burnt-offering; and it shall be accepted for him to make atonement for him.
- And he shall kill the bullock before the Lore, and Aaron's sons, the priests, shall present the blood, and dash the blood round about against the altar that is at the door of the tent of meeting.
- And he shall flay the burnt-offering, and cut it into its pieces.
- And the sons of Aaron the priest shall put fire upon the altar, and lay wood in order upon the fire.
- And Aaron's sons, the priests, shall lay the pieces, and the head, and the suet, in order upon the wood that is on the fire which is upon the altar;
- but its inwards and its legs shall he wash with water; and the priest shall make the whole smoke on the alter, for a burnt-offering, an offering made by fire, of a sweet savour unto the Lord.
- And if his offering be of the flock, whether of the shall offer it a male without blemish.
- And he shall kill it on the side of the altar northward before the Lord; and Aaron's sons, the priests, shall dash its blood against the altar round about.

- ייקרם ניקהא אָל־מֹשֶׁה נִיִּדַבֶּר יְהֹנְתֹ אֵלְיוּ מֵאָהָל מוֹעֵּד לֵאמִר:
- דַבֵּר אָל־בָּנָי יִשְׂרָאֵלִ וְאָטַרְחָָ אֲלֵהָם אַלִּם בְּי־יַקְרָיב מִבֶּם קַרְבָּן לִיחֹנָּה מִן־הַבְּהַלָּה מִן־הַבְּאַרְ וּמִן־הַצֹּאַן הַקְרָיבוּ אָת־קְרְבַּנְכֶם:
- אַם־עֹּלְה קַּרְבָּנוֹ מִּן־הַבָּּלָר זָבֶר הַמָּים יַקְרִיבָּנִּי אֶל־פְּׁתַח אָהֵל מוֹעֵּד יַקְרֵיב אֹתֿוֹ לְרְצֵנִוֹ לְפְּנֵי יְהֹוֶה:
- וְסְמָּוֹר יְדֹרׁ עַל רַאִּשׁ הִעֹּלְְה וְנָרְצְּה לֹוֹ
   יְלַבַּפֵּר עַּלְיוֹ:
- וְשְׁחָט אָת־בָּן תַבְּקָר לִפְּנֵי יְתֹּוָה וְהִקּוֹיִרִּי לּיי בְּנֵּי אַהַרָּן תַפְּהַנִים אָת־תַּדָּם וְזָרְלִּיּ אָת־תַדְּם עַל־תַמִּוְבֵּתַׁ סְבִּיב אֲשֶׁר־פֵּתַח אָהֶל מוֹעֵד:
- וְהִפְּשִׁישׁ אֶת־הַעְּלְה וְנְתַּח אִמָּה לְנְמְחֵיה:
- ְּנְלְּלְיֵנְיִ בְּדֶּרְ אַּנִיבְׁלְ נַכְּנִינִּן אָהְ מַּלְ_נַמִּוֹבְּיַנִ מַלְיִנִיִּי בְּדֶּרְ אַנִּדְרָן נַכְּנִינִן אָהְ מַלְ_נַמִּוֹבְּיַנִ
- ، וְעָרְכֹּר בְּגֵרְ אַהַרֹּלְ הַכְּּהַלִּים אָת הַנְּמָלִים אָת־הָרֹאִשׁ וְאָת־הַפְּהֵר עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־הַמִּוְבְּחַ:
- ، اِجَادِةُ نَجَدِيْنَ بَاتِامٍ فَهِٰذَا اِنَجَافُاتَ مَقَالًا هِمَا بَوَدُ لَاهَا فَيْنِ لَا عُنِينَا اِنَجَافُاتَ مَقَالًا جُرِيْنَا: (5)
- י_{שראל} וָאִם מִּוֹ הַגָּאָו אַרְבָּנָּי מִוֹ הַכְּשְׁבָּים אָּוִ מִּוֹ הַמִּגִּאָן אַרְבָּנָּי מִוֹ הַכְּשְׁבָּים אָּוִ
- ַ יִּשְׁחַט אֹתֹּרׁ עַל מֶבֶרְ הַמִּוְבֶּחַ צְפִּׂנָה לִפְּנֵי יְהְוְֹּה וְזְרְלֹּרְ בְּנֵיׁ אֲהַרֹּן הַכּּהָנָיִם אָת־דְּמָּוֹ עַל־הַמִּיְבֶּחַ סְבְּיב:

- And he shall cut it into its pieces; and the priest shall lay them, with its head and its suet, in order on the wood that is on the fire which is upon the altat.
- But the inwards and the legs shall he wash with water; and the priest shall offer the whole, and make it smoke upon the altar; it is a burnt-offering, an offering made by fire, of a sweet savour unto the Lord.
- ְנְמָּח אָתוֹ לְנְמָחִיוּ וְאָתַ־רֹאִשִׁוּ וְאָתַ־פִּּדְרֵוֹ וְעָּרָךְ תַפֹּהַלְ אִהְם עַלִּהְעֵּצִיםׁ אֲשֶׁר עַלְ־הָאָשׁ אֲשֶׁר עַלְּהַנְּיִּ
- וְתַמֶּרֶב וְתַפְּרָעָיִם יִרְתַּץ בַּמָּיִם וְתִּקָרִיב תַפֹּתֵן אֶת־תַפֹּל וְהִקְמָיר תַמִּוְבָּחָה עֹּלֶה הוּא אִשֶּׁה רֵיחַ נִיחָת לִיהְנֶה: (פ)

בּגְרֶל זְרוֹעְבֶּה יְהַעָּה בְּאָבֶן įĠŪL تاي כַּב יִשְׁבֵּי כִּנְעַּוֹ: שפַע גַּבְיהָם אָיִלְיִהָר אָנְלֵנְ מְוָאָר נְאָנִוֹנִתְ נְיֹמֹּר 投下に口 נְמֵצנוּ אָהַוּ יִשְׁבֵּי פַּלְמֶּנוּ: אָן נְבְהַבְּלִי אַכִּוּפָּי : ئاڭىلە מְּטְׁמִּ עַמִּים יִרְּנְּזְיוּן בְחַסְדְרָ עַם־זֵי נְּאָלְהָ تتذخف خمنك هجر نتي למִנלַ נֹמֹנלַבְ שֹבֹלִמֹמִן אֵבוֹלִ: ظڭ%: בְּמִבְר נָאִבְּר בַּמְּדֶשׁ נובא ההלת עשה מֶּגְבְּמְבְּת בָּאָבְת יְהִנְּת غَانِاً.□: בְרוּהַהְ כִּפָּמוּ יָהַ אַלְלְנְ כֹּמִנְפָּׁבִיע בֹּמִנִם אָבֿוּע עַוֹבְיָּה עַוְבוּהְאָמָן גֹבוּי ĪĠĊ ڔٙڛؚۊؠ אַנובָל שִׁלְץ שִׁמְלִאָּמוּ אווֹד אַבְרָר צַשִּׁיג ۲۱۲٬۵ בְּבְּאָנְ הְדִּלְתִ בְּלֶבְיֵים: كُلْلًاك هَقِيكِ ثَمُّكُما مِنْ ال לאָבוּ בְמוֹרנוֹד خَارُيْ لِــُــ השפח הביף יאקבמו פקש: نظُلُنا ַרְנָה הָרְעַץ אַנוֶבּ: יִבְרָב גְּאִינְהַ מַהְבַרַס : التلا וְמֶׁנְלַבַּ יְרִנְרָ נָאֶבְרָי בַּכְּתַ שׁבמׁם וֹכַסְׁנְמִוּ וֹבְרוּ בֹמָּגוִבְם בַּמוַ_ משלמו מבלו בים סוב: شَٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰٰ מֹבְכְּת פּבְעָּה וְחֵילֵוּ יָבְיָּם ĿĊĊĹĹ אָבְי נְאַבְלְמֶלְבִינִי יְהְוָה צֵּישׁ מִלְחָמָה יְהוָה ڂڔۿڹڟ۪ٚڵ זְר אֶלְיִ וֹאַלִּיְרִוּ ڲٛڔڵ؞ וְרְכְּבָוֹ רְבֶּוֹם: לגי ווטבע יִש זויני. בי ZXÄL אַמֶּירָה לַיהוָה בִּי־גָאַה גַּאָה ÓίQ 「流に」は流に نهِٰلٰۃِے عُں_بَھٰزُٰں ٳ؞؉ڟ۪ڔ ťŢΪι 口が口 <u>ځ، ۲ پا</u>

מירת הים

WITH TIE RUNTE TREFIT

אַשֶּׁה בַעָּּף וְעַבְּדָּוֹ וַאֲמָהוֹ וְשִׁוֹרֵוֹ וַחֲמֹרֹוֹ וְכָל אֲשֶׁר לְרֵעֵף: (e)

אָת־שָׁמִוּ לִשֶּׁוְאַ: (פּ)

זְכִוּרֵ אָת־לִּוֹם תַשִּׁבְּת לְקַדְּשׁוּ שֵׁשָׁת יָמֵים תַּצְּבֹּרַ יְנְשָׁיִתְ כְּלִ-מִלְאִּכְּמֵּדְ יְלִּוֹם תַשְּׁבְת לִקּדְשׁוֹ שֵׁשָׁת יָמֵים תַּצְּבֹרַ יְנְתָּשְׁיִתְ כְּלִ-מִלְאִבְּמֵּדְ יְלִּים תַשְּׁבְת יְמֵיִם תַשְּׁבָּר יְמִרְ אַמִּר יִנְיִם תַשְּׁבָּר יְתִּיְתִ אֵמִר יִנְיִם תַשְּׁבָּר יִּרְנִוֹ אֵלִי יִּצְּיִם תַשְּׁבָּת יִּהְנִׁה אַת־תִּשְׁבִּי וְשִׁתְּיִי עִּלְיִם עַשְּׁבִּרְ יְמִיּלִי אַמִּר יְבְּם יַיְּנְיְּתְ אַמִּר יְבִּם תַּשְּׁבֵּת יִיְמִי אַמִּר יְבִּם תַּשְּׁבִּת יִּשְׁבִּי (סִ) לִאְ תִּיְבִּי (סִ) לְאִיתִּעְּבִּי (סִוּ לְאִיתִּיְבִּי (סִ) לְאִיתִּעְּבִּי לִישְׁרְ אַשְׁרִי יְנִים תַשְּׁבְּי יִנְיִּי עִישְׁבִּי יִּיְנִים תַשְּׁבְּי יְנִים תַשְּׁבְּי יִנְיִים תַשְּׁבְּי יִנְיִים תַשְּׁבְּי יְנִים תַּשְׁבִּי יְנִים תַשְּׁבְּי יְנִים תַּשְּׁבְּי יִנְיִּי שְׁבְּי יִּהְיִים הַשְּׁבְּי יְנִים תַּשְׁבִּי שְׁבְּי יִנְיִּי שִׁיִּי שִּיִּי שִׁיִּי שִּׁבְּי שִׁבְּי בְּיִבְּי שְׁבִּי שִׁיִּי שִׁנִי שִׁבְּי שִׁבְּי שִׁבְּי שִׁבְּי שִׁנְיִי שִׁיִּי שִׁיִּי שִּׁבְּי עִישְׁבְּי שִׁבְּי שִׁבְּי שִׁנְּי שִׁיִּי שִׁיִּי שִׁיִּי שִׁיִי שְׁבִּי שְׁבְּי שְׁבְּי שְׁבִּי שְׁבְּי שִׁבְּי שְׁבִּי שְׁבִּי שְׁנִי שְׁבִּי שְׁבְּי שְׁבִּי שְׁבְּי שְׁבִּי שְׁבְּי שְׁבְּי בְּיִי שְׁבְּי שְׁבִּי שְׁבְּי שְׁבְּי שְׁבִּי שְׁבְּי שְׁבְּי בְּיִי שְׁבְּי בְּיִי

משרת הדברות במעם עליון

הפטרות

הפטרה שמות

The Haftarah is Isaiah 27:6 – 28:13 & 29:22 – 29:23.

In days to come shall Jacob take root, Israel shall be false with fruitage.

Hath He smitten him as He smote those that smote him? Or is he slain according to the slaughter of them that were slain by Him?

In full measure, when Thou sendest her away, Thou dost contend with her; He hath removed her with His rough blast in the day of the east wind.

Therefore by this shall the fruit of Jacob be expiated, And this is all the fruit of taking away his sin: When he maketh all the stones of the altar as chalkstones that are beaten in pieces, So that the Asherim and the sun-images shall rise no more.

For the fortified city is solitary, A habitation abandoned and forsaken, like the wilderness, There shall the calf feed, and there shall he lie down, And consume the branches thereof.

When the boughs thereof are withered, They shall be broken off; The women shall come, and set them on fire; For it is a people of no understanding; Therefore He that made them will not have compassion upon them, And He that formed them will not be gracious unto them.

And it shall come to pass in that day, That the LORD will beat off [His fruit] From the flood of the River unto the Brook of Egypt, And ye shall be gathered one by one, O ye children of Israel.

And it shall come to pass in that day, That a great horn shall be blown; And they shall come that were lost in the land of Assyria, And they that were dispersed in the land of Egypt; And they shall worship the Lord in the holy mountain at Jerusalem.

Woe to the crown of pride of the drunkards of Ephraim, And to the fading flower of his glorious beauty, Which is on the head of the fat valley of them that are smitten down with wine!

יִּמְלְאָּי פְּנִוֹנִיבֶּלְ טְּוּיִבְּׁטִי: (פּ) אווא טַפֿאָיִם זַּמְּנֵה זְהֵּלֶת זָּהָלָת זָּהָלָת זָּהָלָאַלִי

רְבְּעִבָּת עַבֶּרוּ הִבְּּהוּ אִם־בְּהָרֶג הַרָּגֵיוּ הֹרֶג:

ַ בְּסָאִסְאָר בְּשָׁלְחֲה הְּרִיבָנָּה הָגָה בְּרִיחָוֹ הַפְּשָׁה בְּיִוֹם קְדִים:

לַכָּן בִּיאִת יָכָפַּר עֵּוֹן־יַעֵּלִּב וָזֶה כָּלִ-פְּהֵי הָסָר חַשָּאתִוּ בְּשִׁיּתִּוּ כְּלִ-אַבְנֵי מִזְּבֵּח יְהַבְּיִרְ מְנָפְּצְוּת לֹא־יָהָמוּי אֲשֶׁרָים

בֵּי עָיר בְּצִּירְהׁ בְּרָד נָוֶה מִשֶּׁלֶּח וָנָעֵזָר פַמְּרְבָּר שָׁם יִרְעָה עָגֶל וְשָׁם יִרְבָּץ וְכִּלֶּה סְעָבֵּיהָ:

בִּיבָשׁ קַצִּירָהֹ תִּשְּׁבַרְנָה נִשִּׁים בָּאָוֹת מְאִירַוֹת אוֹתָה בַּי לָא עַם־בִּינוֹת הֹוּא עַל־בַּן לֹא־יָרַחֲמָנוּ עַשְׁהוּ וְיִצְּרָוֹ לֹא יְחֻנֵּנוּ: (ב)

רְאַתַר אָתָר בְּנֵי מִלְּמְרָ מִצְּרָיִם וְאַתָּם מְלְּקְּשָׂר הַנְּתָר עַר־נַתַל מִצְרָיִם וְאַתָּם מְלְקְשָׁר לְאַתַר אָתָר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: (פ)

וְהָנְהוּ בַּנִּוֹם תַהֹּוֹא יִמְּקִעַ בְּשׁוֹפָּר גַּדִּוֹל יִּבְאוּ הָאִבְדִּים בְּאָבֶץ אַשׁוּר וְתַנְּדְחִים בְּאָבֶץ מִצְרֲיִם וְהִשְׁמַהֲנָוּ לֵיהֹנְה בְּתַר הַקְּדֶשׁ בִּירוּשְׁלְם: (פ)

בְּלֵנְמֵּג יֵּנִוֹּ בְּלֵנְ טִפְּאַבְעַיִּ אֵּמֶּב מַּלְ_רָאָחִ זֵּיִאַ הְּמָנִנִם בְּנִג מַּמְבִּעִ יִּאִנִּעְ מִפְבֵּנִ אָפְׁנִנִם וֹבָּגִּא וָבֵּל

I:IIIVXX

- Behold, the Lord hath a mighty and strong one, As a storm of nail, a tempest of destruction, As a storm of mighty waters overflowing, That casteth down to the earth with violence.
- De trodden under foot;
- And the fading flower of his glorious beauty, Which is on the head of the fat valley, Shall be as the first-ripe fig before the summer, Which when one looketh upon it, While it is yet in his hand he eateth it up.
- In that day shall the Lord of hosts be For a crown of glory, and for a diadem of beauty, Unto the residue of His people;
- And for a spirit of judgment to him that sitteth in judgment, And for strength to them that turn back the battle at the gate.
- But these also reel through wine, And stagger through strong drink; The priest and the prophet reel through strong drink, They are confused because of wine, They stagger because of strong drink; They reel in vision, they totter in judgment.
- For all tables are full of filthy vomit, and no place is clean.
- Whom shall one teach knowledge? And whom shall one make to understand the message? Them that are weaned from the milk, Them that are drawn from
- For it is precept by precept, precept by precept. Line by line, line by line, Here a little, there a little.
- Sor with stammering lips and with a strange tongue
- To whom it was said: 'This is the rest, Give ye rest to the weary; And this is the refreshing'; Yet they would not hear.
- And so the word of the Lord is unto them Precept by precept, precept, brat they may go, and fall Here a little, there a little, That they may go, and fall backward, and be broken, And snared, and taken.

- ַ הַּנְּה חְזָּק וְאַמִּץ לֵאִדִּיִּי פִּזָרֶם בְּרֶד שַׂעַּר קַטֶּב כְּזֶּרֶם מַיִם כַּבִּירֵים שׁטְפָּים הַנִּיחַ לְאָרֶץ בְּיֶר:
- אָפֿבנים: בּרַגְלַנִם שִּבְּמָלִנִי הַּמָּבִינִי הָּפִּנְבִּיִ
- וֶהְיָהָׁה צִיצָּת נִבֵל צָבָי הִפְּאַרְתִּוֹ אֲשֶׁר עַלִּ אֲשֶׁר יִרְאֵה הָרֹאֶה אָנֹהָה בְּעֹנֶה בְּכָפִּוֹ יִבְלְעֵנְה: (ס)
- , פַּיִּוֹם תַהֹוּא יֶהְנֶה יְהְנֶה צְּבְאׁוֹת לַעֲּמֶהָת צְבְּי וְלְצְפִירָת מִפְּאָרֶת לִשְּׁאֶר עַמְּוֹ:
- ، וּלְרִינִה מִשְּׁפֵּׁם לַיּוִשֶּׁבַ עַּלְהַנָּה מָשְׁבָּׁם 1, יּלְרִינַה מִשְּׁפָּׁם לַיּוִשֶּׁבַ עַּלְהַנִּים (ס)
- מֵגוּ בְּרֹאֶׁר פְּקְוּ פְּלִוּ פְּלִוּלְיֵּה: מְגוּ בַשֶּׁלְּר נִבְּלְתִּוּ מִּוֹ חַנֵּוּו מִעּוּ מִוֹ חַשֵּׁלְר מְצוֹ בְּמִלְּר נְבִּיִּגוֹ שִׁנְוּ וּבַשֶּׁבֶּר מִעִּי מִוֹ וְנִּבִּיאִ
- מְּלְנְם: (פּ) מְלְנִם: (פּ)
- למולי מחלב עמיקו משְׁבֶים: אַמּרְלִי מִחְלְּב עַּמִּילֵו מִשְּׁבְיִם:
- ុុំ מְּם וֹמֹנִר מֶּם: יי בּׁוֹ גֹּוֹ לְגִּוֹן גֹּוֹ לְגִּוֹ טׁו לְטִׁו טַׁוֹ לְטַׁו וֹמִּוֹרִ
- בְּלֵּכְהְצֵיּ מִּפְּׁט וּבְּלָמִּוּ אַנִוֹנִי יִּדְבָּר אָּלְ בּ בְּלַמְּצִיּ מִּפְּט וּבְלָמִּוּ אַנִוֹנִי יִּדְבָּר אָלְ.
- ַ אַּשָּׁרוּ אָמַר אַבּיהָם זָאָת הַמָּנִּיחָה הָנֵיחִּי גְעָּבְּף וָזָאָת הַמַּרְנִּעָּה וְלָא אָבָּיִּא שְׁמְוֹעַ:
- נְנְלְבֶּׁרֵנְי (פּ) לְמָתּן כִלְיָנְ וְכִּמְּלְנְ אָּטִוְרָ וְנִמְּבָּרֵנּ וְנִיְלֵמָּנּ בׁנ לְלִנְ לַנּ לְלָנִ וְמָּגִּר מָּם וְמָּגִר מָּם וְנִלְבָּרֵנּי (פּ)

Therefore thus saith the LORD, who redeemed Abraham, concerning the house of Jacob: Jacob shall not now be ashamed, Neither shall his face now wax not now

When he seeth his children, the work of My hands, in the midst of him, That they sanctify My name; yea, they shall sanctify the Holy One of Jacob, And shall stand in awe of the God of Israel.

לְבֵׁן בְּחִ־אָּמָר יְחִוָּה אָל־בֵּית יַעַּלְב אֲשֶׁר פְּדֶה אָת־אַבְרָהָם לְאִ־עַּמָּה יֵבוֹשׁ יַעַּלְב יְלְאִ עַמָּה פְּנֵיו יֵחֵוֶרוּ:

ְּצֶׁתְ־צֶּלְנֵי יִשְׂרָצֵּלְ יַנְּדֶרִיצֵּי: יַקְּדֵּישִׁי שְׁמֵי וְהַקְּדִּישִׁי אָתַ-קָּדַוֹשׁ יְנְיֵלְב בְּרְאָטְוּ שְׁמֵי וְהַלְּדֵּי

הפטרת וארא

The Haftarah is Ezekiel 28:25 – 29:21. On Rosh Hodesh, read the Maftir and Haftarah on page 233.

I:XIXX

Thus saith the Lord God: When I shall have gathered the house of Israel from the peoples among whom they are scattered, and shall be sanctified in them in they say sto fine nations, then shall they dwell in their own land which I gave to My servant Jacob.

And they shall dwell safely therein, and shall build houses, and plant vineyards; yea, they shall dwell safely; when I have executed judgments upon all those that have them in disdain round about them; and they shall know that I am the LORD their God.

In the tenth year, in the tenth month, in the twelfth day of the month, the word of the Lord came unto me, saying:

'Son of man, set thy face against Pharaoh king of Egypt, and prophesy against him, and against all Egypt,

speak, and say: Thus saith the Lord God: Behold, I am against thee, Pharaoh King of Egypt, The great dragon that lieth In the midst of his rivers, That hath said: My river is mine own, And I have made it for myself.

And I will put hooks in thy jaws, and I will cause the fish of thy rivers to stick unto thy scales; and I will bring thee up out of the midst of thy rivers, and all the fish of thy rivers shall stick unto thy scales.

אַרְטְּטְׁם אַּמֶּר נָטַמִּי לְמַבְּיֵּי לְנַמְּלְב: נִּלְבְּׁמִּי בָּם לְמִינֵי הַנִּיָם וְיֵמְבִּי בָּם מַלְבָּמִי בָּם לְמִינֵי הַנִּיָם וְיֵמְבִּי בְּם אַרְטְּטְׁם אַבְּיָר יִנְיִם בְּסִבּּנִי אָנִים בְּּם

يرن برئات پيڭ چڅومڻ نچيد چميط برونون چڏخ ميږ پيري بايط موچيدنائو برياخه چه پير بمړي پيران د چ

בַשְּׁנְתְ חָעֲשִׁרְית בְּעֲשִׁרֵּי בִּשְׁנִים עְּשֶׁר לַחְבֶשׁ הְיָה דְּבַר־יְחְנֶה צֵּלֵי לֵאִלְר:

מִּגְרֵיִם וְהִנְּבֵּא מְּלְּיִר וְעַלְ־מִּצְרֵיִם כָּבְּּרִּ מְצְרֵיִם וְהִנְּבָּא מְלְיִר וְעַלִּ־מִצְרֵיִם כָּבְּּרִּ

דַּבָּר וְאָמַרִהָּ פֹּר־אָמַרוּ אַדֹּנָי וֶחֹוֹּה הִנָּיִ מְלֶּיףְ פַּרְעָּה מֶלֶף־מִצְרַּיִם הַחַּנִּים הַנִּּרִיל הַרֹבֶץ בְּתַּוֹּה יְאֹרָיִי אֲשֶׁר אָמָר לֵי יְאֹרֶי וַאֲנִי עֲשִׁיחָנִי:

- And I will cast thee into the wilderness, Thee and all the fish of thy rivers, Thou shalt fall upon the open field; Thou shalt not be brought together, nor gathered; To the beasts of the earth and to the fowls of the heaven Have I given thee for food.
- And all the inhabitants of Egypt shall know That I am the Lord, Because they have been a staff of reed To the house of Israel.
- When they take hold of thee with the hand, thou they lean upon thee, thou breakest, And makest all their loins to be at a stand.
- Therefore thus saith the Lord God: Behold, I will bring a sword upon thee, and will cut off from thee man and beast.
- And the land of Egypt shall be desolate and waste, and they shall know that I am the Lord; because he hath said: The river is mine, and I have made it.
- Therefore, behold, I am against thee, and against thy rivers, and I will make the land of Egypt utterly waste and desolate, from Migdol to Syene even unto the border of Ethiopia.
- No foot of man shall pass through it, not foot of beast shall pass through it, neither shall it be inhabited forty years.
- And I will make the land of Egypt desolate, and her cities among the cities that are laid waste shall be desolate forty years; and I will scatter the Egyptians among the nations, and I will scatter the Egyptians among the
- For thus saith the Lord God: At the end of forty years will I gather the Egyptians from the peoples whither they were scattered;
- and I will turn the captivity of Egypt, and will cause them to return into the land of Pathros, into the land of their origin; and they shall be there a lowly kingdom.

- ڹڡۣڛؙۄ؞ٵ؞ڽۺڂڎ۪ڽ؞؉ڹؠٵٚڔڽڞڔڿ؆ۦڋؽؠ ڔ؇ڽؙ؞؋؈ڿ؇ڔۧڡ؞ڔ؞ڽڛؙڽ؉ؗۥڔۛ؇ڹٵ؞ڽڛۄٵ ڹۄ؈ٵ؞ڔؗڿڿ؆ڔڽ؞
- ײַנוִּטֶּם מִמְּמֵנִׁט בַּנִיט נְבְּנִט נִמְּבִאֶּלְ: " נְּיִּבְׁתִּ בָּלְ_וָמִּבָּוֹ מִבְּנִים בָּׁוּ אָנָּוֹ וְטִנְיַט נַתַּּוֹ
- ئيْتِك بِتَجَدَّمُ مِهَالًا هُيِّتُ بَجَيَةً، فَعَدِّهُ فَكَرُبُكُ خُجِّا خِت هُمَّدٍ هُيَّئِرُ يُعَيِّبُ فَيْتُ بَجُيْةً
- הְּמְּנִינִי: נְּנְבְׁמִּנְ בִּּנְבְּגִּרְ נְבִּוֹנִי זְהֵּן אֵמָר נִאָּר כְּ, וֹאֵדָּ נְנִינְטִּי אָבָּאְ מִאָּרָנִםְ לְחָּמִּמִי וְחַבְּּבִּי
- ™ לבו הגני אַלִיף וְאָרִיִּאָבִיִיף וְנָהַבּ שְׁמָלְה אָבֶיץ מִצְּרַיִם לְחָרְבוִתְ חַנֶּב שְׁמָלְה מְמִּגְיִּילְ סְנֵנָה וְעָּבְיִילְ בְּיִשׁ:
- עמְבֶּר בְּהְ וֹלְאָ שַמֶּב אַּבְּבָּהִ,ם מְּנֶב: ' לְאָ עַמְּבָּר בְּּהְ נֵנֵלְ אָבְם וְנֵנֵלְ בְּנִבְּמִר לָאִ
- וְנָתַתַּי אָת־אֶׁבֶץ ׁ מִצְרָיִם שִׁמָמָׁה בְּתַּיִּהִ אַרְצָיֹת נְשַׁמּׁוֹת וְעָבֵיהָ בְּתִּיִּה עָרֵים מְחֵרְבוֹת מִּהְנֵין שְׁמָמָׁה אַרְבָּעִים שָׁנְָּה נַהַפְּצַתְּי אֶת־מִצְרַיִם בַּגּוֹיָם וְזֵרִיתִּים בְּאֵרְצִיֹת: (ס)
- כֶּי כָּה אַמָּר אֲדֹנֵי יֵהוֹה מִล゚ץ אַרְבָּעִים שִׁנָהֹ אַקּבֵּץ אֶת־מִצְרַׁיִם מִן־הַעַּמָּים אֲשֶׁר־נָפָׂצִּי שֶׁמֶה:
- וְשַּׁבְּמִי אֶמ־שְׁבָּוּת מִצְּרַיִם וַהַשִּׁבֹתָי אִמָם אֶהֶץ פַּתְּרוֹס עַל־אֶהֶץ מְכוּרָתָם וְתֵיוּ שֶׁם מַמְלְבֶה שְׁפְּלְת:

It shall be the lowliest of the kingdoms, neither shall it any more lift itself up above the nations; and I will diminish them, that they shall no more rule over the nations.

And it shall be no more the confidence of the house of Israel, bringing iniquity to remembrance, when they turn after them; and they shall know that I am the Lord Gon.'

And it came to pass in the seven and twentieth year, in the first month, in the first day of the month, the word of the Lord came unto me, saying:

'Son of man, Mebuchadrezzar king of Babylon caused his army to serve a great service against Tyre; every head was made bald, and every shoulder was peeled; yet had he no wages, nor his army, from Tyre, for the service that he had served against it;

Therefore thus saith the Lord God: Behold, I will give the land of Egypt unto Mebuchadrezzar king of Babylon, and he shall carry off her abundance, and take her spoil, and take her prey, and it shall be the wages for his army.

I have given him the land of Egypt as his hire for which he served, because they wrought for Me, saith the Lord GoD.

In that day will I cause a horn to shoot up unto the house of Israel, and I will give thee the opening of the mouth in the midst of them; and they shall know that I am the Lord.

הפטרה בא

מן־הַמַּמְלְכוֹת מָהְיֵה שִׁפְּלָה וְלְאִ־תִּהָנַשָּׁא עּוֹד עַל־הַגּוֹיָם וְהָמִעַּמְמִּׁה לְבִּלְמָּי רְדָוֹת בַּגּוֹיָם:

" וְלֵא יֶהְיֶה־עּוֹד ְ לְבָּית יִשִּׁרָאֵל לְמִבְּשָׁת מּוְבָּיר עְּוֹן בִּפְנוֹתָם אַחֲרִיתֵם וְיֶרַעִּי בָּי אֲנִי אֲדֹנֵי יֶהוְה: (פ)

ײַ נִיְהִי בְּמָמִׁרִים נִשְּׂבַעִ שִּׁנְּה בְּרִאִּשִׁיוֹ בְּאָחֲר: בְחַבְּישׁ הְיָה דְּבַר־יְּהְנָה אֵלֵי לֵאמָר:

ָּבֶּן־אָבְׁם נְבוּכַדְהָאצֵּר מֶלֵּדִּ־בְּבֶּל הָשֵּׁלִיד אָת־הֵילֹוֹ שֲבֹבְה גְדוֹלָתֹ אֶלְ־צֵּר בְּלִ־רָאִשׁ מְקַּלְח וְכְלִ־כְּתֵף מְרוּמָת וְשִׂלֶּר לֹא־הָיָה לְוֹ וּלְחֵילוֹ מְצֵּר עַלִּ־הְעֲבָה אֲשֶׁר־עְבָּד עְלֵיהְ: (ס)

رَدُا چَہ אַטַר אַדֹּנָי يִהוֹה הִנָּי נֹתֵּן 91 לְנְבִּיכַדְהָאצָּר מֶלֶּךְּבָּבֶל אָת־אָָרֶץ מִצְּרָיִם וְנְשָּׁא חַמֹּנְה וְשְׁלֶל שִׁלְלְהֹ וּבְיַזִּ בְּּוְּה וְהִיְתָּה שְּבֶר לְחֵילוֹ:

מְצְּבְיִנִ אַּמֶּרְ מְּשִׁי לְּיִ נְאָם אַבְּוָרְ יֶבְיוֹתֵי בּ פְּעִלְּתְן אַשֶּׁרַ מְבִּרְ בְּּה נָתָתִּי לְוִ אָת־אָבֶּוֹי

בּיִּוֹם תַהֹוּא אַצְמֶיתַ קֶּרֶן לְבֵּית יִשְׁרָאֵל וּלְךְּ אָתֵן פִּתְחְוֹן פֶּה בְּתּוֹכָם וְיָדְעִּי בְּי־אֲנֵי יְתְּה: (פ)

The Haftarah is Jeremiah 46:13 – 46:28.

The word that the Lord spoke to Jeremiah the prophet, how that Mebuchadrezzar king of Babylon should come and smite the land of Egypt.

Declare ye in Egypt, and announce in Migdol, And announce in Noph and in Tahpanhes; Say ye: 'Stand forth, and prepare thee, For the sword hath devoured round about thee.'

בייעוא הַנְּבֶרֹ אֲשֶׁר דְבָּר יְחִנְּה אֱלִי בְּבֶּלִ הַנְּבֵיא לְבֹוֹא נְבְוּכַדְרֶאצִּרֹ מֵלֵּדְ בְּבֶּל לְהַכִּוֹת אֶת־אֶרֶץ מִצְרֵיִם:

תּגִּידוּ בְמִצְרַיִם וְתַשְׁמָיִעִּיּ בְמִגְּדִּיִר וְתַשְׁמָיעִיּ בְנָךְ יִבְתַּחְפַּנְתֵס אָמְרִיּ הִתְּיצֵב וְתְבֵּן לֶדְ בְּי־אָבְלֶת חֶבֶב סְבִיבֶּידִּ:

- Why is thy strong one overthrown? He stood not, because the Lord did thrust him down.
- He made many to stumble, Yea, they fell one upon another, And said: 'Arise, and let us return to our own people, And to the land of our birth, From the oppressing sword.'
- They cried there: 'Pharaoh king of Egypt is but a noise; He hath let the appointed time pass by.'
- As I live, saith the King, Whose name is the LORD of hosts, Surely like Tabor among the mountains, And like Carmel by the sea, so shall he come.
- O thou daughter that dwellest in Egypt, Furnish thyself to go into captivity, For Noph shall become a desolation, And shall be laid waste, without inhabitant.
- Egypt is a very fair heifer, But the gadfly out of the north is come, it is come.
- Also her mercenaries in the midst of her Are like calves of the stall, For they also are turned back, they are fled away together, They did not stand; For the day of their calamity is come upon them, The time of their visitation.
- The sound thereof shall go like the serpent's; For they march with an army, And come against her with axes, As hewers of wood.
- They cut down her forest, saith the LORD, Though it cannot be searched; Because they are more than the locusts, And are innumerable.
- The daughter of Egypt is put to shame; She is delivered into the hand of the people of the north.
- The Lord of hosts, the God of Israel, saith: Behold, I will punish Amon of Wo, and Pharaoh, and Egypt, with her gods, and her kings, even Pharaoh, and them that trust in him;
- and I will deliver them into the hand of those that seek their lives, and into the hand of Nebuchadrezzar king of Babylon, and into the hand of his servants, and afterwards it shall be inhabited, as in the days of old, saith the Lord.

- י. מקיע נסתף אַבִּירֶיף לֵא עִמָּר בָּי יְתֹּהָר הַדְפְּוֹּ:
- ، הַרְבָּה כּוֹשֵׁל נַם־נָפֿל אֵישׁ אָל־רֵעַהוּ נִיְאִמְרוּ קַנִּמְרוּ וָנָשֲׁבָּה אָל־עַמָּנוּ וְאָל־אָהֶץ מוֹלַדְהַּנוּ מִפְּנֵי חֲהֶב הַיּוֹנֶה:
- ַ מְּבְּיִר הַמּוֹמְר: מְיִם פְּרְשָׁר מֶלֶּוִּ־מִצְּרַיִם שְׁאָּוֹן
- " בְּיִבְנְינְ נְאֶם בַיּמֶלְ בְּיָם גְּבָאָנִע אָמָוְ כֵּי בַּיבְנִינְ נָאָם בַיּמֶלְ בִּינָם אָבָאָנִע אָמָוְ כֵּי
- ַ בְּלֵי גוּלְתֹ מְשָׁי לֶבְ יוֹשֶׁבֶת בַּת־מִצְּרָיִם כִּי־ נְרְ לְשַׁמֶּת מַהְיֶׁה וְנִצְּמָת מֵצֵּין יוֹשֶׁב: (ס)
- ∞ עּגְלָה יָפַּה פַּיָּה מִצְּהָיִם מָהֶץ מִצְּפִּוֹן בָּאּ בְּא:
- אָגֶבֶׁם בָּא הַלְנְנֵם הַע פַּׁלֵבְעָם: נוַמָּט נופָנָנ לָסִּי נִטְבֵּנִנ לָאִ הַּמָּצִי בָּּנ נִנִם נַם־שְׂכִנֵּינִם בְּאַ בְּלֵבְנִים בָּי
- ילאַנ' בּנְּעַׁהַ בְּעַ בְּעַהְבֶּר, מֵּגַּים: מולְט בַּנְּעַהַ בָּאַי לְטַ בִּעִהְבָּי, מֵּגִּים:
- ַ בּּוְעַאּוֹבְּע נְאֵטְ יִּעְטֵׁם מִסְפֶּּר: בּבּוּ מֵאַרְבָּׁה נְאָם־יָּהֹנְּה בָּי לָא יִחָקֵר בָּי
- •ה הקישה פת מצְרָיִם נְהְנָה פְּיָר עַם־צְפְּוֹן:
- אַמַר יְהִנְה צְבָאֹנִה אֵלִהֵי יִשִּׂרָצִל הִנָּנִי פּוּקֵר אֵל־אֲמַוֹן מִנֹּא וְעַל־פָּרְעֹה וְעַל־ מִצְרַיִם וְעַל־אֵלֹהֵיה וְעַל־מָלְבֶּיִה וְעַּל־ פּּרְעָה וְעַל הַבּמְחָים בְּוּ:
- ְּנְעַנְּיֵם בַּנִּגְ מִבְּלֵב בַּבֵּלְ נְבְנִגַר נִאָּם נְצְּנִבְנְבְלֵּן נִבְּנָגְ נִבְּנָגְ נִבְּנָג נְנְנַנְנָנִם בַּנָגְ מִבְּנְבִּ נְבָנָגְ נִבְּנָגִר מִבְּנְבַ נְנְנַנְנִים: (פּ)

But fear not thou, O Jacob My servant, Neither be dismayed, O Israel; For, lo, I will save thee from afar, And thy seed from the land of their captivity; And Jacob shall again be quiet and at ease, And none shall make him afraid.

Fear not thou, O Jacob My servant, saith the LORD, For I am with thee; For I will make a full end of all the nations whither I have driven thee, But I will not make a full end of thee; And I will correct thee in measure, But will not utterly destroy thee.

ְּאַמְּׁטִ אַּלְ-הִינְא מַּבְּרֵי וְשֵּׁלִם וְאָּלִ זְרְשְּׁךְ מָּגְרֵא מְבְנָם וְשָּׁב יַשְּׁלָּוֹב וְשָׁלֵם הְשְׁרְאָלְ כָּי הָנָנִי מוּשְׁעֵּּךְ מִבְּחִיִּל וְאֵּתַ-הְשְׁבְּלְיִם אַלְ-הִינָיא מַבְּרֵי וְשְׁבָּלִי

הפטרת בשלח

The Haftarah is Judges 4:4-5:31.

ν:VI

Now Deborah, a propheress, the wife of Lappidoth, she judged Israel at that time.

And she sat under the palm-tree of Deborah between Ramah and Beth-el in the hill-country of Ephraim; and the children of Israel came up to her for judgment.

And she sent and called Barak the son of Abinoam out of Kedesh-naphtali, and said unto him: 'Hath not the Lord, the God of Israel, commanded, saying: Go and draw toward mount Tabor, and take with thee ten thousand men of the children of Naphtali and of the children of Sebulun?

And I will draw unto thee to the brook Kishon Sisera, the captain of Jabin's army, with his chariots and his multitude; and I will deliver him into thy hand.

And Barak said unto her: 'If thou wilt go with me, I will go; but if thou wilt not go with me, I will not go.'

And she said: 'I will surely go with thee; norwithstanding the journey that thou takest shall not be for thy honout; for the LORD will give Sisera over into the hand of a woman.' And Deborah arose, and went with Barak to Kedesh.

וּדְבוֹרֶתׁ אִשֶּׁת וָבִיאָׁת אֵשֶׁת לַפִּידִוֹת הָיא שׁפְּמָת אָת־ִישִּׁרָאֵל בָּעָת תַהִיא: יְהִיא יוֹשֶׁבֶת תַחַת־תִּמֶר דְּבוֹרֶת בֵּין הְרְמָת וּבֵין בֵּית־אֵל בְּתַר אָפְּרָיִם וַיַּעְלִּוּ

נְפְּטְּלֵ, יִמִּבְּנָ, זְבְּלֵנֵל בָּן אָבִינְמִּם מִמֶּבָה אָלְבִייהִ שְּׁבְּלֵ לֵבְ יִמְשָּׁבְּתִּ בְּתַר מִּבְיִר הַ נְפְּתַלְ, וֹמָאִמֶּר אֵלְ, י תַּלְאִ צְּנָּרוּ מִבְיִר הַמְּאֵלֶם וַמִּלְרָאִ לְבְרָלֵל בָּן אָבִינְמִּם מִמֶּבָה

אֹלֶוֹנִ בֹּנֹוּ וֹמִּבֹאֹלָ לַמִּמִּבֶּׁם:

װְלְטְטְּיְרְיִהְ בְּּלְיֵבְׁיִ מְּרַ צְּבָּׁא יְבְיִן וְאָתַ-רַבְּבָּוְ וְאָתַ-חֲמִוְנָוְ מְבַּבְּלָּא יְבְיוֹ וְאָתַ-רַבְּבָּוִ וְאָתַ-חֵימִוְנָוְ

يظهيد برڑا «جڑا بنؤا هِيُوه جِرْدُ» يَبَائِہ ۾عِهِدِهِ أَهُ فِدُ - يَهُ إِنَّ اِهُيُّ لَا هِيَ مَاذًا ﴿ جِرَ ڇيد - بَهُلَّ : بَهُذِهِ - بَائِلَ هِمَا مِنْ مِنِ اِيْجِهَ جَدَنَرِ لَا يَوَجُ أَهُ بِعَا جِرِحِ جِهِ بِهُمَا:

- And Barak called Zebulun and Naphrali together to Kedesh; and there went up ten thousand men at his feet; and Deborah went up with him.
- Now Heber the Kenite had severed himself from the Kenites, even from the children of Hobab the father-in-law of Moses, and had pitched his tent as far as Elon-bezaanannim, which is by Kedesh.
- And they told Sisers that Barak the son of Abinoam was gone up to mount Tabor.
- And Sizera gathered together all his chariots, even nine hundred chariots of iron, and all the people that were with him, from Hatosheth-goiim, unto the brook Kishon.
- And Deborah said unto Barak: 'Up, for this is the day in which the Lord hath delivered Sisera into thy hand, is not the Lord gone out before thee?' So Barak went down from mount Tabor, and ten thousand men after him.
- And the LORD discomfited Sisers, and all his chariots, and all his host, with the edge of the sword before Barak; and Sisera alighted from his chariot, and fled away on his feet.
- But Barak pursued after the chariots, and after the host, unto Harosheth-goiim; and all the host of Sisera fell by the edge of the sword; there was not a man left.
- Howbeit Sisera fled away on his feet to the tent of Jael the wife of Heber the Kenite; for there was peace between Jabin the king of Hazor and the house of Heber the Kenite.
- And Jael went out to meet Sisera, and said unto him:

  "Turn in, my lord, turn in to me; fear not." And he
  turned in unto her into the tent, and she covered him
  with a rug.
- And he said unto her: 'Give me, I pray thee, a little water to drink, for I am thirsty.' And she opened a bottle of milk, and gave him drink, and covered him.

- 4 בינבו: נינגל בְּרַגְלְּיִנְ מִּמֶּבִית אַלְפָּר אָיִּשׁ נִתַּעַל מִפִּי ניוַמְּל בְּרָל אָנר יְבִּילְן וֹאָנר נִפְּמָלִי לְּדִּשְׁרִי
- ַ װֻטָּר הַפֵּינִי נִפְּרָד מִפָּיִן מִפָּנִי חֹבֶּר הֹתַן מֹשֶׁה יַיֵּט צְּהֵלֹי עַד־צִּילִין (כ׳ בצענים)[ק׳ בְּצַעְנַנָּיִם] צַּשֶׁר צָּת־הֶּהָי
- ײַבַשַּׁלְנְב: י נּנּגִּבנּ לְסִׁיסִבְא כָּי מִּלָבִי בָּבָׁע בָּּלִ אֵּבִינְמַם
- מְטַבְּאָטִי בַּנְּגְים אָבְ_לָטַבְ לַּיִּאָּוּן: בְּבֶבְ בַּבְנְיְבְ וֹאֵטַבַּלְבְנִאָם אָאָהַ אָשָׁוּ נּיִּנְמָׁם סִיסְבָּא אָטַבַּלִּבְרָבִּיִּ שְׁאָהָר אָשַׁוּ
- וַ הֹאמֶר דְּבֹרָה צֵל־בָּרָׁק לִּיִם כֵּי זֶה הַיּוֹם צֵּשֶׁר נְתַּן יְהְנָה צֵּת־סִיסְרָא בְּיָּדֶר הַלְא יְהְנָה יְצֵּא לְפָּנִיף וַיֵּרֶד בְּרָל מֵתַר מְבֹּוֹר וַעֲשֶׂנֶת צֵלְפֶּים אָישׁ צַחֲרֶיו:
- בְּרַגְּלְ,נִ: הְאָּטַ כְּלְ ַנְמִּטְׁנָה לְפִּי חֲמֶרַ לְפִּנֵּי בָנְלִ הְנְּיָבְ סִיסְׁנָא מִמָּלְ תַמֶּרַכְּבָּת וֹיֶּנְסִ בְּנִינִי
- יִבְּוֹק רַבֿוֹף אַחֲרֵי הְרֶכֶבׁ וְאַחֲרֵי הְפִּחֵנָה עָד חֲרַשֶׁת הַגּוֹיָם וַיִּפֵּל פָּל־עַחֲנָה סִיסְרָא לְפִּי־חֶׁרֶב לְאׁ נִשְׁאָר עַד־אָחֶד:
- יבֿין בֶּית מֶבֶר תַפֵּינִי: מֶבֶר תַפֵּינִי בֵּי שְׁלִים בֵּין יָבֵין מֶלֶּך חַצִּיר וְסְיִסְרָאׁ נָס בְּרַוְלֶּיוֹ אָלְ־צִּמָל יַשְׁלַ
- אַלְּיִהְ הַאָּהֵלְה וַהְּכַפֶּהוּ בַּשִּׂמִיבֶה: סּיְהָה אַדְנֵי סּיְרָה אֵלִי אַלְהַיִּגְא וַיְּסָר נַהַצָּא יְשֶׁלְ לַה וַהְּכַה
- נְהְּכְּפְּרוּ: בְּמָאָטִי נִהְפְּתַּח אָת־נָאִיד הָחָלֶּב נַתַּשְׁקֵרוּ בְּצְאָטִר אַלֶּיהַ הַשְּׁקְנִי אָת־נָאִיד הָחָלֶב נַתַּשְׁקַרוּ

- And he said unto her: 'Stand in the door of the tent, and it shall be, when any man doth come and inquire of thee, and say: Is there any man here? that thou shalt say: No.'
- Then Jael Heber's wife took a tent-pin, and took a hammer in her hand, and went softly unto him, and smore the pin into his temples, and it pierced through into the ground, for he was in a deep sleep, so he swooned and died.
- And, behold, as Barak pursued Sisera, Jael came out to meet him, and said unto him: 'Come, and I will show thee the man whom thou seekest.' And he came unto her; and, behold, Sisera lay dead, and the tent-pin was in his temples.
- So God subdued on that day Jabin the king of Canaan before the children of Israel.
- And the hand of the children of Israel prevailed more and more against Jabin the king of Canaan, until they had destroyed Jabin king of Canaan.
- Then sang Deborah and Barak the son of Abinoam on that day, saying:
- When men let grow their hair in Israel, When the people offer themselves willingly, Bless ye the LORD.
- Hear, O ye kings; give ear, O ye princes; I, unto the Lord will I sing; I will sing praise to the Lord, the God of Israel.
- LORD, when Thou didst go forth out of Seir, When Thou didst match out of the field of Edom, The earth trembled, the heavens also dropped, Yea, the clouds dropped water.
- The mountains quaked at the presence of the Lorp, Even yon Sinai at the presence of the Lorp, the God of Israel.
- In the days of Shamgar the son of Anath, In the days of Jael, the highways ceased, And the travellers walked through byways.

- וֹאָמָרְהְּ אֵנְוּ: אָנְהִ יְבְאִ וּהְאֵבֶּרְ וֹאָמָּרְ עַוֹהְשַׁר אָנְה נּגְאָמָר אֵבֶּיִרִי הַּמִּרְ פַּׁתַּע עַאָּמָרְ וֹעִיִּתְ
- וּהִקַּח יָעֵל אֵשֶׁת־הֶבֶר אָת־יָתָׁד הָאׄהֶל ייּ וַהָּשֶׂם אָת־הַמַּהָבֶת בְּיָדָה וַהָּבָוֹא אֵלִיוֹ בַּלְּאם וַהְתָּקַע אָת־הַיָּהֵד בְּרַקְּתֹּוֹ וַהִּצְנָה בְּאָהֶץ וְהְוּא־וְרְדֶּם וַיֶּעָף וַיְּמְתִּי
- בּ ניִּבְנָע אֱלֹהִים בַּנִיִּם הַהְוּא אָת יָבָין מֶלֶּךְּ פְּנְעָן לְפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
- ְּבֶּרְוּ מֶלְנְיַ בְּּלְּמָּוּ: (פּ) זְבָּרִוּ מֶלְנִי בְּּנְיֵּהְוּ מִּרְ אָמָּר חִבְּיִּרִתּי אָת זְּבְּרָנִי מֶלְנִי בְּבָּרָוֹ מִּלְנִי וְלַנְוּ וְּלֵּמְּחִ מִּלְ
- ייִע נִתְּשָׁר דְּבוֹרֶה וּבְרֶל בֶּן־אֲבִינִּעַם (ס) בְּיִּוֹם תַהְוּא לֵאמְר: (ס)
- מַם בְּרְעִי יְהְוָה: (ס) בְּהִתְּנִיְר: (ס)
- שׁמְעַנִּי מְלְכִים הַאֵּזִינִי רְּזְּנִים (ס) אָנֹכִּי לִיהֹנְתֹ אָנֹכֵי אָשִׁירָה (ס) אֲזַמֵּר לִיהֹנָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: (ס)
- ְהְנָה בְצֵאִהְדְּ מִשִּׁמִרִ (ס) בְצַעְּדְּדִּ מִשְּׁתֲה אֱדִּוֹם (ס) אֲרֶץ רָעְּשָׁה גַּם־שָׁמָיִם נְמְפִּוּ (ס) גַּם־עָּבָים נָמְפּוּ מֶיִם: (ס)
- הָרָים נִזְלֵּוּ מִפְּנֵוּ יִתְּהָה (ס) זָהַ סִינַּי מִפְּנֵּי יְהְנָה אֶלְהֵי יִשְּׁרְאֵל: (ס)
- בִּימֵי שִּׁמִּנִּר בָּן־שִׁנְּתִ (ס) בִּימֵי יַשְׁרָחָוִת אֲבְחָוִת (ס) וְחִלְבֵּי נְחִיבֹוִת יֵלְבֵּי אֲבְחָוִת שְּׁבְּלְפַלְּוֹת: (ס)

הפטרת בשלח

- The rulers ceased in Israel, they ceased, Until that thou didst arise, Deborah, That thou didst arise a mother in Israel. .
- They chose new gods; Then was war in the gates, Was there a shield or spear seen Among forty thousand in Israel?
- My heart is toward the governors of Israel, That offered themselves willingly among the people. Bless ye the Lord.
- Ye that ride on white asses, Ye that sit on rich cloths, And ye that walk by the way, tell of it;
- Louder than the voice of archers, by the watering-troughs! There shall they rehearse the righteous acts of the Load, Even the righteous acts of this rulers in Israel. Then the people of the Load went down to the gates.
- Awake, awake, Deborah; Awake, awake, utter a song; Arise, Barak, and lead thy captivity captive, thou son of Abinoam.
- Then made He a remnant to have dominion over the nobles and the people; The Lord made me have dominion over the mighty.
- Out of Ephraim came they whose root is in Amalek; After thee, Benjamin, among thy peoples, Out of Machir came down governors, And out of Zebulun they that handle the marshal's staff.
- And the princes of Issachar were with Deborah; As was Issachar, so was Barak; Into the valley they rushed forth at his feet. Among the divisions of Reuben There were great resolves of heart.
- Why sattest thou among the sheep-folds, To hear the pipings for the flocks? At the divisions of Reuben There were great searchings of heart.
- Gilead abode beyond the Jordan, And Dan, why doth he sojourn by the ships? Asher dwelt at the shore of the sea, And abideth by its bays.

- בּٰגְּהֶבְּאָבְ: (ס) מַּג מָּפַלְמִׁטִּי גִּבִּיְבְׁנִ מִּפַׂלְמִיּ אָם בּוֹגְלִּי פַּבוֹוָן בִּיִּהְנִי אָכַ
- ַ יִבְחַרִ אֵלְהַיִם חֲדִשִּׁים אֵז לְחֵם הְשְׁרֵים (ס) מָגֵּן אִם־יֵרְאָרִ וְרְמַּח (ס) בְּאַרְבָּעִים אֵלְּךְ בִּיִשְּׂרָאֵלִּ (ס)
- לְבָּי לְחוֹקְקַי יִשְׂרָאָל (ס) תַּמְּחְנַדְּבָים בְּעָם בְּרְכִיּי יְחֹוְת: (ס)
- וֹהְלְבֵּי עֵּלְ־הֶּנְוֹת צְּחֹרְוֹת (ס) ישְׁבֵי עַל־מָהֵין הְבְבֵי עֲתְנְוֹת צְחֹרְוֹת (ס)
- מִקּוֹל מִחַצְצִׁים בֵּין מִשִׁצַּבִּים (ס) שָׁם יְחַנּוּ צִרְקָוֹת יְהֹוְה (ס) צִרְקָת פִּרְזֹּנִוֹ בְּיִשְׂרְצֵּלְ (ס) צָּוּ יֵרְדְוּ לַשְׁעָּרִים עַם־ יְהֹוְה: (ס)
- בּּלְאַבׁינְמַם: (ס) אַנִּם בִּּנֶא נְאָבָּנ אָבִּוּנְ בּבְּנִי אָנִר (ס) אַנִּם בִּנֶא נְאָבָנ אָבִּוּנִ מּנְרַי מִּנְרִי בִּינְרָע (ס) מִּנְרִי אָנִרִּי
- אָז יְרֵד שְׂרִיד לְאַדִּירִים עָם (ס) יְהִוֹּה יְרַד־לֵי בַּגְּבּוֹרֶים: (ס)
- מנֵי אָפַרִים שְׁרְשָׁם בַּעֲמָלֵק (ס) אַחָרֵיף בְּנְיָמִין בַּעַמְנֵיף (ס) מנֵי מָכִיר יֵרְרִיּ מְתַּקְלִּים (ס) וּמָיְּבוּלֶן מִשְׁבֶּים בְּשֵׁבֶּט ספֵר: (ס)
- בּבְּלְנִּוּת בְּאִּנְדְּל נִּבְלְּים טִפְּבֵּי. (ס) בֵּל בִּנְט בִּמִמָט מִּלְּט בִּנִּלְיוּ (ס) וְמִּנִי בִּיִּמְּמִכִּר מִם בִּבְּנְט (ס)
- לְמָּה יָשַׁבְתָּ בֵּין הַמִּשְׁפְּתָּיִם (ס) לִשְּׁמִעַ שְּׁרְקַוּת עֲּדְרֵים (ס) לִפְּלַנֵּוּת רְאִּיבֵּן נְּדּוּלֶים הְקְּבֵי: (ס)
- ּגִּלְמָּׁה נְגָּוּר אֲנִיְּוֹת (ס) אֲשָׁר יִשָּׁב לְחָוֹף לְמָּה יָגִּוּר אֶנִיִּוֹת (ס) אֲשָׁר יִשָּׁב לְחָוֹף יַמִּׁים (ס) וְעַל מִפְּרָצֵיוּ יִשְׁבְּוֹן: (ס)

SΙ

- Zebulun is a people that jeoparded their lives unto the death, And Waphtali, upon the high places of the field.
- The kings came, they fought; Then fought the kings of Canaan, In Taanach by the waters of Megiddo; They took no gain of money.
- They fought from heaven, The stars in their courses fought against Sisera.
- The brook Kishon swept them away, That ancient brook, the brook Kishon. O my soul, tread them down with strength.
- Then did the horsehoofs stamp By reason of the prancings, the prancings of their mighty ones.
- Curse ye Meroz', said the angel of the Lord, 'Curse ye bitterly the inhabitants thereof, Because they came not to the help of the Lord, To the help of the Lord against the mighty.'
- Blessed above women shall Jael be, The wife of Heber the Kenite, Above women in the tent shall she be blessed
- Water he asked, milk she gave him; In a lordly bowl she brought him curd.
- Her hand she put to the tent-pin, And her right hand to the workmen's hammer; And with the hammer she smote Sisera, she smote through his head, Yea, she pierced and struck through his temples.
- At her feet he sunk, he fell, he lay; At her feet he sunk, he fell; Where he sunk, there he fell down dead.
- Through the window she looked forth, and peered, The mother of Sisers, through the lattice: 'Why is his chariots oo long in coming? Why tarry the wheels of his chariots?
- The wisest of her princesses answer her, Yea, she returneth answer to herself:

- וְבָלֵיוּ עַם חֵרֵף נִפְּשָׁי (ס) לִמִּית וַנִפְּחָּלִי עַל מְרוֹמֵי שְׁדֶת: (ס)
- ™ מְּלֵּבְהְיִם נִלְנֵוֹמֵג מִם_סִּלְּבִׁג: (ס) מּ מִּלְבַּהְמִנִם נִלְנִוֹמֵג (ס) הַבְּנִבְבִּנִם
- בַּ נַחַלְ קִישֹׁוֹן (ס) תַּדְרְבֶּי נַפְּשֶׁי עְּיִּ: (ס)בַּי נַחַלְ קִישִׁין (ס) תַּחַלְ קַרוּמֶים נַחַלְ
- אַז הַלְמָּוּ עִּקְבֵי־סָוּס (ס) מֶזַּהַהַרְוֹת דַּהַרְוֹת אַבִּירֶיוּ: (ס)
- אַוֹרוּ מֵרוֹז אַמַרֹ מַלְאַרְ יְחִנְּה אָרוּ אַרִוֹר יִשְׁבֵּיהַ (ס) כֵּי לְאִ־בְּאוּ לְעֵזְרַת יְחִנְּה (ס) לְעֵזְרָת יְחְנָה בַּגְּבּוֹרִים: (ס)
- מֹנְהָּנִם בֹּאָבֵרְ טַׁבְבֶּב: (ס) בּי טַׁבְרַבְּ מִנְּהָנִם נְקָּרְ אָהָּט בַּבָּר רַפֿונָו (ס)
- ײַ בְּלֵבׁי בְּהַ מְּאֶבְי (סִ) בְּסָפֶּבְ אַבִּירָים מִים אָאַבְ חַלְּב וְמָנִה (סִ) בְּסָפֶּבְ אַבִּירָים
- יִדְהׁ לִיָּתָד הִשְׁלִחָנָה (ס) וִימִינָה לְחַלְּעָוּת עַּמֵלִים (ס) וְחָלְמָה סִיסְרָאׂ מְחַקֵּה רֹאִשׁׁוֹ (ס) וּמְחַצָּה וְחָלְפָּה רַקְּתְּוֹּ: (ס)
- ְנְבֶּלְ מְּבְוּנִי כְּנָתְ וְפָּלְ (ס) בַּאָמֶוֹר כָּנִיעִ שֶּׁם בַּגְלְּיִנִי כְּנַתְ וְפָּלְ (ס) בַּאָמֶוֹר כִּנְתְ שֶּׁם בּין בַּגְלְיִנִי כְּנַתְ וְפָּלִ
- בְּעַּדִ הַחַלֹּוֹן נִשְׁקְפָּה וַהְיַבָּב אֵח סִיסְרֵא בְעַדְ הָאָשְׁנָב (ס) מַדִּיעַ בּשָׁשׁ רְכְבּוֹ לְבוֹא (ס) מַדִּיעַ אֵחֲרִי פַּעְּמֵי מַרְבְּבוֹתְיוּ: (ס)
- ַ מִּמְּיִב אֲמְבֵיהִ לְה: (ס) אַפְ־הָיא הַבְּמִוֹת שְׁרוֹמֵיהָ מַעֵּנִינָּה (ס)

Are they not finding, are they not dividing the spoil? A damsel, two damsels to every man; To Sisera a spoil of dyed garments of embroidery, Two dyed garments of broidery for the neck of every spoiler?

So perish all Thine enemies, O Lora; But they that love Him be as the sun when he goeth forth in his might. And the land had rest forty years.

הפטרת יתרו

אָבֿת וַלַמְּטִוֹם לְגּּוֹּאִנוֹ, מִּלֶּלְ: (ס)
 לְסָנֹסִּנְאִ (ס) מִּלְלְ גַּבְּמִנִם וַלַּמְנִי (ס)
 וַחַמְּעָנִם לְנַאִּמְ יְּבְינ (ס) מִּלְלְ גַּבְמִנם
 וֹנַלְאַ וֹמִּבְּאָנְ וֹנִוּלְלֵוּ מִּלְּלְ (ס)

ַ בֿן יאַבְרָוּ כְלִ־אוּיֶבֶּיוִּ (ס) וַתִּשְׁלָם בְּצָאִת תַשְּׁמֶשׁ בִּּנְבְּרָתִוּ (ס) וַתִּשְׁלָם הְאָבֶין אַרְבְּעִים שְׁנְה: (פ)

7he Haftarah is Isaiah 6:7 – 7:6 & 9:9 – 9:6.

In the year that king Uzziah died I saw the Lord sitting upon a throne high and lifted up, and His train filled the temple.

Above Him stood the seraphim; each one had six wings: with twain he covered his face and with twain he covered his feet, and with twain he did fly.

And one called unto another, and said: Holy, holy, is the Lord of hosts; The whole earth is full of His glory.

And the posts of the door were moved at the voice of them that called, and the house was filled with smoke.

Then said I: Woe is me! for I am undone; Because I am a man of unclean lips, And I dwell in the midst of a people of unclean lips; For mine eyes have seen the King, The Load of hosts.

Then flew unto me one of the seraphim, with a glowing stone in his hand, which he had taken with the tongs from off the altar;

and he touched my mouth with it, and said: Lo, this hath touched thy lips, And thine iniquity is taken away, And thy sin expiated.

And I heard the voice of the Lord, saying: Whom shall I send, And who will go for us? Then I said: 'Here am I; send me.'

מְּבְפָּים עַמְדֵיים ו מִמַּעַלֵּר עָּוֹיִּבְיוּ נָאָרָאָה אָנִר מִלְאָים אָת־תַהִיבְל: בְּשְׁנַת עַמְדִייָם ו מִמַּעַלִּ לְוּ שָׁטְּא וְשִּיּלְיוּ בְּשְׁנַת עַמְדִייָם ו מִמַּעַלִּ לְוּ שָׁטְּא וְשִּיּלְיוּ

ַ שְׂרָפִּים עַמְרֻים ו מִמַּעַל לֹוֹ שֵשׁׁ בְּנָפִים שֵׁשׁ בְנָפַיִם לְאֶחָד בִּשְׁתַּיִםו יְכַפָּת פְּנִָיוּ יִבְשְׁתַּיִם יְכַפֶּת רַגְלֶיוּ יִבִּשְׁתַּיִם יְעּוֹפֵּף:

ְּ וְקְּלָא זֶּה אֶל־זֶה וְאָמָּר מְדַוֹיִשׁ וּ מְדָוֹשׁ קָדִישׁ יְהְנָה צְּבָאִית מָלָא כְּל־הָאָרֶץ בְּבִידְרֹּ:

נֵאמָר אִוּרִלֵּי בִּי־נִדְמָּיִתִּי בֵּי אָישׁ שִׁמֵּא־ אַנְכֵי יוֹשֶׁב בִּי אָת־הַמָּלֶךְ יְהְנָה צְבָאִוֹת הְאָנְמִי יוֹשֶׁב בִּי אָת־הַמָּלֶךְ יְהְנָה צְבָאִוֹת

ײַגַע עַל־פָּׁי וַיּאטֶר הַנָּה נָגַע זָה עַל־ שְׂפְּתָיִף וְּסֶר עֲוֹנֶף וְחַשְׁאִהָף הְּכָּפֶּר:

ڹڟٚ؞ڗ۠ڴ۪ڮڴڒڹڗۼڟٮڽڹڹڔ؞ۿڴۭؾڹ؞ ڗۼۿڟۣڡۼٮڴڹڴۼڂڔۼڟ۪ۮۿڴڝڎ؞ۼۿڴڡ

- And He said: 'Go, and tell this people: Hear ye indeed, but understand not; and see ye indeed, but perceive
- Make the heart of this people fat, and make their ears heavy, and shut their eyes, lest they, seeing with their eyes, and understanding with their lears, and understanding with their heart, return, and be healed.
- Then said I: 'Lord, how long?' And He answered: 'Until cities be waste without inhabitant, and houses without man, And the land become utterly waste,
- And the LORD have removed men far away, and the forsaken places be many in the midst of the land.
- And if there be yet a tenth in it, it shall again be eaten up, as a terebinth, and as an oak, whose stock remaineth, when they cast their leaves, so the holy seed shall be the stock thereof."
- And it came to pass in the days of Ahaz the son of Jotham, the son of Uzziah, king of Judah, that Rezin the king of Aram, and Pekah the son of Remaliah, king of Israel, went up to Jerusalem to war against it; but could not prevail against it.
- And it was told the house of David, saying: 'Aram is confederate with Ephraim.' And his heart was moved, and the heart of his people, as the trees of the forest are moved with the wind.
- Then said the LORD unto Isaiah: 'Go forth now to meet Ahaz, thou, and Shear-jashub thy son, at the end of the conduit of the upper pool, in the highway of the fullers' field;
- and say unto him: Keep calm, and be quiet; fear not, neither let thy heart be faint, because of these two tails of smoking firebrands, for the fierce anger of Rezin and Aram, and of the son of Remaliah.
- Because Aram hath counselled evil against thee, Ephraim also, and the son of Remaliah, saying:
- Let us go up against Judah, and vex it, and let us make a breach therein for us, and set up a king in the midst of it, even the son of Tabeel;

- ڶۿٙٙڬؚۦ؈ؙۧڂ؞ڗ؞ڹڗۼ؞ڽۼڹڶۼػۦڝٙؾؚٮ؞ ڗ؞ٞۼڽڗڎ؞ڗڋڹۼڟڗ؈ٙۼڹڶۼػۦڝٙؿڽ؆ۻۼ؞ٷڟڎۼ
- " הְשְׁמֵן לֵכִּ הְשָׁה וְלֵּבָה וְאָּזְּנָיו הִרְאָּזְנָיו וִשְׁמָּת הַשְּׁמ פּּן־יִרְאָה בְּעִינִיוּ וּבְאָּזְנָיו יִשְׁמָׁע יִלְבְבָּוֹ יָבֶּין וְשֶׁב וְרֶפָּא לְוִ:
- " נְאִמֶּר עַּר־מָתָי אֲדֹּנִי וֹּאֲמֶר עַר אֲשֶׁרֹ אָבִר שְׁאִּנ עְרִים מֵאֵין יוֹשֶׁב וּבְחִים מֵאֵין אָדְׁם יְהְאַדְּמֶר חִשְּׁאֵר שְׁמְמֶר:
- .. וְרַחַק יְהֹוָה אָת־הָאָדֶם וְרַבָּה הַעַּיּיבָּה בְּקֵרֶב הַאַּרֶץ:
- رעוֹד בְּהֹ שַׁשָּׁרִיְּה וְשֶׁבָה וְהָיְחָה לְבָעֵּר בְּשִ בְּאֵלְה וְכְאַלְּוֹן אֲשֶׁר בִּשִׁלֶּכֶת עַצֶּבֶת בְּם זֶרַע לְדֶשׁ מַצַּבְחָה: (פ)
- יהוע יהידה עָלֶה רְצֵין מֶלֶה־אֲרֶם יִּפָּקה מֶלֶה רְמִלְיָהוּ מֶלֶה רְצֵין מֶלֶה־אֲרֶם יִפָּקה בָּן־ עַלְיִהוּ מֶלֶה־יִשְׁרְצִל יְרִישְׁלֶם עָלֶיהָ:
- נְעָּר לְבֶּנִית בְּנִיתְ לֵאֶכֶּר נָּטָה בְּנָוִתְּ מֵּצֵּיר אֶפְּרָנִים נִיּנָת לְבָבוֹ וּלְבָבַר מַּטָּוְ בְּנָוִתּ מֵּצֵּיר נֵינִּגִּ לְבֵּנִית בִּנִר לֵאֵכֶּר נָטִר אָבָר מַּ
- וַנִּאִמֶּר יְחִנִׁתֹ אֱל־יָשְׁמְיֵּחֹה צֵא־נָאֹ לִקְרָאָת אָחָוּ אַמְּח וּשְׁאָר יָשָׁוּב בְּנָדְ אָל־קִּצָׁת מְעָלַתֹ חַבְּרַבֶּת חָעֶלְיוֹנְח אָל־מָסִלָּת שָׁדֵת בּוֹבֶס:
- וְאָמַרְמֵּ אֵלְיוֹ הִשְּׁמֵּר וְתִּשְׁלֵם אַל־תִּירָא וּלְבֶּרְףׁ אַל־יֵרַהְ מִשְּׁנֵי זַּנְבָוֹת הָאִידֵים הְצִּשׁׁנִים הָאֵפֶּה בְּחֲרִי־אָף רְצָיוֹ וַאַרֶם וּבֶּן־רְמַלְיֵהוּ:
- בְּתְּלְנְיִנִי כְאַמְנֵב: יַ הַגּוֹ בִּיִנְהָּאֹ הַבְּנִב אַּנִים נִבְּוֹב יִבָּוֹב
- ْ נַנְּמְלָגוּ מֶלְנְי ְבִּעוּלְנִי אָׁע בּּוֹ_מֶּלִאָּלְ: (פּ) * - נְצְלֵנִי מֶלְנִּי בִּעוּלְנִי אָע בּּוֹ

ς:ΧΙ

For a child is born unto us, a son is given unto us, and the government is upon his shoulder, and his name is called Pele-joez-el-gibbor Abi-ad-sar-shalom,

That the government may be increased, and of peace there be no end, upon the throne of David, and upon his kingdom, to establish it, and to uphold it through justice and through righteousness From henceforth even for ever. The zeal of the LORD of hosts doth perform this.

בּי־יֵלֵּד יָלַד־לְנִי בָּן נִתַּן־לֶּנִי וַהְּהִי הַפִּּשְׁרֶה עַל־שִּׁבְתִּוֹ וַיִּקְרָא שְׁמֹוֹ פֶּלֶא יוֹעֵץ אֵל גּּבּוֹר אֲבִי־עַּד שַׁר־שְׁלְוֹם:

(כ׳ לם רבה)[ק׳ לְמַרְבָּה] הַמִּשִּׂרָׁה • יִלְשָׁלַנִׁם אֵין־הַאָ עַל־בָּסָא דָוִדׁ וְעַלִּ מַמְלַבְּחֹּי לְחָבֶין אֹחָה וְּלְסַעֲּדָׁה בְּמִשְׁבֶּט יִבְצְּדָקָה מֵעַמָּה וְצִּה יְלִּם צְבְאִיֹּה תַעֲשֶׂה־וְצִּה: (פּ)

הפטרת משפטים

The Hastarah is Jeremiah 34:8 - 34:22 & 33:25. -33:26. On Shabbat Shekalim, Mastiv is Exodus 30:11 - 16 on page 151, and the Hastarah is the special Hastarah on page 238. When Shabbat Shekalim is Rosh Hodesh, vead as before but combine the 6th and 7th aliyot from the parsha, and read the 7th aliya for Shabbat Rosh Hodesh on page 233. On Rosh Hodesh that is not Shabbat Shekalim, the Mastir and Hastarah are on page 233. On Ever Rosh Hodesh that is not Shabbat Shekalim, read the Hastarah on page 236

The word that came unto Jeremiah from the Lord, after that the king Zedekiah had made a covenant with all the people that were at Jerusalem, to proclaim liberty unto them;

that every man should let his manservant, and every man his maidservant, being a Hebrew man or a Hebrew woman, go free; that none should make bondmen of them, even of a Jew his brother;

and all the princes and all the people hearkened, that had entered into the covenant to let every one his man-servant, and every one his maid-servant, go free, and not to make bondmen of them any more, they hearkened, and let them go,

but afterwards they turned, and caused the servants and the handmaids, whom they had let go free, to return, and brought them into subjection for servants and for handmaids,

therefore the word of the Lord came to Jeremish from the Lord, saying:

הַבְּבֶר אֵשֶׁר הַנָּה אֵל־יִרְטָּנְהוּ מִאָּת יְהֹנָּה אַחַבֵּי בְּרֹת הַמָּלֶך צִּדְקַנְּהוּ בְּרִית אָת־ בְּלֹ־הִעָּם אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלָם לִקְרָא לְחֶם יְּרְוֹר:

לְשָׁלֵּח אֵישׁ אָח־עַבְדֵּוֹ וְאָישׁ אָת־שִׁפְּחָתִּוֹ הַעְּבְרֵי וְהַעְּבְרִיֶּה הְפְּשָׁים לְבָלְתֵּי עֲבָר־ בֶּם בִּיהוּדֵי אָהִיהוּ אִישׁ:

וִישְׁמְעִי כְּלְ־חַשְּׁלִים וְכָלִ חַעָּׁם אֲשֶׁר בָּאִי בִּבְּרִית לְשַׁלֶּח אֵישׁ אָת־עַּבְדּוֹ וְאֵישׁ אָת־ יִּשְׁקְחִיוֹ חְפְשְׁים לְבִלְתִּי עַּבְדִּרְבָּם עִּוֹר בּיִשְׁמְּים יִלְבִלְתִּי

וִיִּשׁוֹבוּ אַחֲבִּי־בֵּן וַיִּשָּׁבוּ אָח־חֵיְצֵּבְּדִּים (כ׳ וִיכבישום)[ק׳ וַיִּכְּבָּשׁׁוּם] לַצֵּבְדָיִם וְלִשְׁפְּחִוֹת: (פ)

ַלְאַמְּׁר: בְּיְבְיִרְיִּהְנְיִנְיִתְ אֶלְ־יִרְשְׁלְּחִוּ מֵאָתּ יְתְנִוֹי

Thus saith the Lord, the God of Israel: I made a covenant with your fathers in the day that I brought them forth out of the land of Egypt, out of the house of bondage, saying:

At the end of seven years ye shall let go every man his brother that is a Hebrew, that hath been sold unto thee, and hath served thee six years, thou shalt let him go free from thee'; but your fathers hearkened not unto Me, neither inclined their ear.

And ye were now turned, and had done that which is right in Mine eyes, in proclaiming liberty every man to his neighbour; and ye had made a covenant before Me in the house whereon My name is called;

but ye turned and profaned My name, and caused every man his servant, and every man his handmaid, whom ye had let go free at their pleasure, to return; and ye brought them into subjection, to be unto you for servants and for handmaids.

Therefore thus saith the LORD: Ye have not hearkened unto Me, to proclaim liberty, every man to his brother, and every man to his neighbour; behold, I proclaim for you a liberty, saith the LORD, unto the sword, unto the pestilence, and unto the famine; and I will make you a horror unto all the kingdoms of the earth.

And I will give the men that have transgressed My covenant, that have not performed the words of the covenant, which they made before Me, when they cut the calf in twain and passed between the parts thereof;

the princes of Judah, and the princes of Jerusalem, the officers, and the priests, and all the people of the land, that passed between the parts of the calf;

I will even give them into the hand of their enemies, and into the hand of them that seek their life; and their dead bodies shall be for food unto the fowls of the heaven, and to the beasts of the earth.

פֹּה־אָמָר יְהֹוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָנֹכִי בְּרָמִי בְרִיּתׁ אֶת־אֲבַוֹתִיכֶּם בְּיִּוֹם הוֹצִאָּי אוֹתָם מֵאֶהֶץ מִצְּרַיִם מִבֶּית צֵבְּהֵים לֵאמְר:

מקא שָׁבַע שִׁנִּים הִשִּׁלְּחוּ אִישׁ אָת־אָּחָיִּר הִעְּבְרִי אַשֶּׁרִימָבֵר לְּדִּׁ נַעֲבֶּרְדִּ שֵׁשׁ שְּנִים וְשִׁלְּחְתִּי חְפְּשִׁי מֵעְמָּדְרִ יִשְׁשׁ אֲבְוֹתִיכֶם אֵלְי וְלְאִ הִשְּׁי אָת־אָּוָנֶם:

לְפַּׁנְּוּ פַּבְּּוֹט אַׁמֶּבַוּנְלֵבֵא מִּמִּוּ מִּלְּוּוּ: ' נְטַּׁמְּבִּוּ אַטְּׁם נַיְּנָם נִעַּהְּמִּצִּוּ נִעִּבְּׁנִּנִּיּ בְּבִּוּנִיּ ' נִשְׁמְּבִּוּ אַטְּׁם נַיְּנָם נִעַּהְּמִּּ אָטַבַיַּיִּמָּׁרְ בִּמִּנְוּ

לְכְּם לְהַּבֹּעִים וֹלְהֵפֹּטִוּנִי: (ס) מַלְבְּם לְהַפְּׁמִם וֹטִלְבָּהָּוּ אָלְם לְטִנִּנִּ מַלְבִּוְ וֹאָנִהִ אָּם הָפִׁטִׁטִּ וֹטַהְּכִּי וֹטִׁטַלְּלָוּ אָם הִשִּׁפְּטִינִי: (ס)

לֵבֵן בְּחִאָמָר יְחִוָּהֹ אַמָּם לֹאִ־שִׁטִּטָּ אֵלֵי לִקְרָא דְרְוֹר אָישׁ לְאָחָיוּ וְאֵישׁ יְחִנְּה אָלְ־חַחֶנֶר אָלִ־חַבֶּבֶר וְאָל־חָרְשָׁר יְחִנְּה אֶלִ־חַהֶנֵר אָלִ־חַבֶּבֶר וְאָל־חָרְשָׁר נְמִלְלְהָה הָאָהֶן:

נּמּבּבׁנּוּ בּנוּ בִּטִּבְׁנִי: בּבְנִינּי לְפָּבְּנִ טִמְּנְלְ אִׁמָּב בּבְנִינִּ אַמָּב מְּמָב לְאַבְעַלְּנִמִּיְ אָתַבּבִּבְנִי נִבְּבְנִינִ אַמָּב נְנִינִינֵּי אָנַב בַּאַבְּמִּיִם בַמִּבְּבָּנִי

ײַ אָּבְי, יִׁמְּלֶבְי וֹאָבׁר וֹאָבָר וַבְּּלִבְיִם בֵּּוּן װַבְּּשִׁיְנִים וֹכִּלְ מָּם תַּאָּבֵּא תַּמָּבִירִים בֵּּוּן בּּתְּבִייִ

עּמְּמִּנִם וּלְבְּנֵמֵע עַאֶּבְּלְ זְּפְּמִּם וְעַנִּעֵע יִבְּלְטַׁם לְמָאִּבְּלְ לְמָנִּ וְנְּעַעַּׁ אִיִּטַם בְּנֵג אִנִּבִּיטָם וְבָּנֵג מִבְּלִמֵּג

And Zedekiah king of Judah and his princes will I give into the hand of their enemies, and into the hand of their life, and into the hand of the king of Babylon's army, that are gone up from of the king of Babylon's army, that are gone up from

Behold, I will command, saith the LORD, and cause them to return to this city, and they shall fight against it, and take it, and burn it with fire, and I will make the cities of Judah a desolation, without inhabitant.

Thus saith the Lord: If My covenant be not with day and night, if I have not appointed the ordinances of heaven and earth;

then will I also cast away the seed of Jacob, and of David My servant, so that I will not take of his seed to be rulers over the seed of Abraham, Isaac, and Jacob; for I will cause their captivity to return, and will have compassion on them.

וּאָת־צִּדְקִּיֹה מֶלֶּךְּיִהוּדִׁה וְאָת־שִׂנִיי אָתּוֹ בְּיַר אִיְבִיהָם וּבְיֵר מִבַקְשֵׁי נִפְּשָׁם וּבְיַּר חֲיל מֶלֶךְ בְּבֶּל חָעֹלִים מַעְּלִיבָם:

הגָּנִי מְצַנְּה נְאָם־יְהֹנָה וַחֲשָׁבֹהִים אָל־ הְעָּיִר הַזּאָת וְנָלְחֲמָוּ עָלֶּיהָ וּלְבָּדִיּהִ וּשְׁרָפְּהָ בְאֵשׁ וְאָת־עָבֵי יְהוּדֶה אָתֵּן שְׁמָמָה מֵאֵין יֹשֶׁב: (פ)

נְלְיֵלְה חֻׁפֶּוּת שְׁמָנִם נָאָרֶץ לֹא־שְׂמָהִי: נְלְיֵלְה חֻפֶּוּת שְׁמָנִם נָאָרֶץ לֹא־שְׂמָהִי:

ַנִם־זָרַע יַעַקוֹר וְדָוֹד עַבְדִּיׁ אָמָאָס מִקָּחָת יְיַעַקְב בְּי־(כ׳ אַשׁיב)[ק׳ אָשֶׁיב] אָת־ שְׁבִּיקָם וְרֶחַמְתְּים: (פּ)

הפטרת תרומה

The Haftarah is I Kings 5:26 - 6:13. On Shabbat Shekalim, Maftir is Exodus 30:11 - 16 on page 151, and the Haftarah is the special Haftarah on page 238. When Shabbat Shekalim is Rosh Hodesh, read as before but combine the 6th and 7th aliyot from the parsha, and read the 7th aliya for Shabbat Shekalim, the Maftir and Haftarah are on page 233.

And the LORD gave Solomon wisdom, as He promised him; and there was peace between Hiram and Solomon; and they two made a league together.

And king Solomon raised a levy out of all Israel; and the levy was thirty thousand men.

And he sent them to Lebanon, ten thousand a month by courses: a month they were in Lebanon, and two months at home; and Adoniram was over the levy.

And Solomon had threescore and ten thousand that bore burdens, and fourscore thousand that were hewers in the mountains;

besides Solomon's chief officers that were over the work, three thousand and three hundred, who bore rule over the people that wrought in the work.

ייהוֹה נְתָּן חְבְּמָה לִשְׁלִמֹה פַּאֲשֶׁר הִבָּר ' פְּרָיִת שְׁנֵיהֶם: גִּי וַיְהֵי שְׁלֹם בֵּין חִירָם יּבֵּין שְׁלִמֹּה נִיּכְרְתָּי בְּרָית שְׁנֵיהֶם:

ينَوْم شِرْشِات هُرُكِ لاين مَوْجُرِـ نَشِدَهُمْ نَبْتِ. تَوْم شِرْشِات هُرُكِ لاينَ:

בְבֵיתָוֹ נִאֲדְנִירֶם מַלְ־תַּמֶּם: (ס) הַלִּיפְוִּת חָבֶשׁ יִהְוֵּי בַּלְּבְנְּוִן שְׁנָיִם הַדְשָׁים בְבִיתְוֹ נַאֲדְנִירֶם מַלְ-תַּמֶּם: (ס)

יהְמִנְנִם אֶּבְנְּע מִבְּעָּנִים אֶבְּנָ נִמָּא סַבָּּבִי יי נִוְקָי לִשְׁלְּף חִצָּב בְּקָר:

ְלְבַּר מִשְּׁרֵי הַנִּצְבָּים לִשְׁלִמִּה אֲעָׁר עַלִּ הַמִּלְאִּבְּה שְׁלְשֵּׁת אֲלָפֵּים וּשִׁלָּשׁ מֵאִוֹת הָרֹדֵים בְּעָּׁם הַעַּשִּׁים בַּמָּלְאַבֶּה: (ס)

- And the king commanded, and they quarried great stones, costly stones, to lay the foundation of the house with hewn stone.
- And Solomon's builders and Hiram's builders and the Gebalites did fashion them, and prepared the timber and the stones to build the house.
- And it came to pass in the four hundred and eightieth year after the children of Israel were come out of the land of Egypt, in the fourth year of Solomon's reign over Israel, in the month Ziv, which is the second month, that he began to build the house of the Lord.
- And the house which king Solomon built for the LORD, the length thereof was threescore cubits, and the breadth thereof twenty cubits, and the height thereof thirty cubits.
- And the porch before the atemple of the house, twenty cubits was the length thereof, according to the breadth of the house, and ten cubits was the breadth thereof before the house.
- And for the house he made windows broad within, and narrow without.
- And against the wall of the house he built a side-structure round about, against the walls of the house round about, both of the temple and of bthe sanctuary, and he made side-chambers round about,
- the nethermost story of the side-structure was five cubits broad, and the middle was six cubits broad, and the third was seven cubits broad; for on the outside he made rebatements in the wall of the house round about, that the beams should not have hold in the walls of the house.—
- For the house, when it was in building, was built of stone made ready at the quarry; and there was neither hammer nor axe nor any tool of iron heard in the house, while it was in building.—
- The door for the clowest row of chambers was in the right side of the house and they went up by winding stairs into the middle row, and out of the middle into the third.

- ڔٛۼڗ؞ ڽڟ۪ڮٲ؋ۦڔڽۉ۪ڡڎؗۼڿؽڔ؞ؠڗڎڎ؞ۼڿڽڗڡ ڗۼڗ؞؈ڟ۪ڮٲ؋؞ڔڽۉڡڎۼڿؽڔ؞ۼڿڎ؞؋ڎڴٲڎۼڿڽڽڡ
- נִיִּפְסְלֵּיִּ בֹּנֵיַ שְׁלִנְוֹת וּבֹנֵי חִירָוֹם וְחַגִּבְלִים נַיְּבֶנִינּ חָמֵצִָים וְחַאֲּבְנִים לְבְנִוֹת חַבְּיִתּ: (פ)
- ַּיִהַי בִּשְׁמוֹנָים שָׁנָה וָאַרְבָּע מֵאָיֹה שָׁנָה ייִע לְצֵאִה בְּנִי־ִשְׁרָצֵל מֵאֶהֶץ־מִצְרַיִם בַּשִּׁנָּה הַרְבִיִּעִיה בְּחָיֵדִשׁ זִּי הָוּא הַחָּדֶשׁ הַשִּׁנִּי לִיהְנָה:
- ְּיִחְאִּילִם עַלְ־פְּנֵי הַבְּיִת הַבְּיִת עָשֶׁרִ בְּאַמָּּה אְרְבֹּוֹ עַלְ־פְּנֵי רַחַב הַבְּיִת עָשֶׁר בְּאַמָּר הְחְבִּוֹ עַלְ־פְּנֵי הַבְּיִת:
- נַנַעַּשׁ לַבְּנִת חַלְנִנִי שְּׁלְבָּנִם אֵּסִימִים:
- ְּנְבְּׁבְׁיִר וַנְּעֵּמִ אֵלְמִּוִּע סְבְּיִר לְנִיבֶּל סְבְּיִר אֶתַ-מִּירְוִת תַּבָּיִת סְבְּיִר לְנִיבֶּל בְּיִר אֶתַ-מִירָוִת תַבָּיִת סְבָּיִר לְנִיבֶּל
- (כ׳ היצוע)[ק׳ הַיִּצִּיעַ] הַתַּחְהִּנְה הָעֵשׁ - בְּאַמָּה רְחְבָּה וְהַמִּיכֹנָה שָׁשׁ בָּאַמָּה רְחְבְּׁה וְהַשְּׁלִישִׁית שֶׁבַע בָּאַמָּה רְחְבָּה כִּי מִּרְיִם בְּתַּן לַבְּיִת סְבִיב חוּצְה לְבִלְתֵּי אֲחָז בְּקִירוֹת־הַבְּיִת:
- בּבּנִע בִּיבִּנְעִוּ אָבֶּוְ_הָּלֶנִע מִפָּׁת נִהָּנָע ימִפַּנִע נִתַּנְנִינִן בָּלְ_בָּלָּוְ בַּרְזְּלְ לָאִ_נְהָמָת ' נִתַּבְּנִע בִּיבִּנְעִוּ

- So he built the house, and finished it; and he covered in the house with planks of cedar over beams.
- And he built the stories of the side-structure against all the house, each five cubits high; and they rested on the house with timber of cedar.
- And the word of the Lord came to Solomon, saying:
- As for this house which thou art building, if thou wilt walk in My statutes, and execute Mine ordinances, and keep all My commandments to walk in them; then will I establish My word with thee, which I spoke unto David thy father;
- in that I will dwell therein among the children of Israel, and will not forsake My people Israel.'

- נَجْرَه بَهْتَـلُم جُغُرَاره: رَبُوا غُمــمَوْرَه رَبُحَكِّه: رَبُوْفًا غُمــمَوْرَهِ
- ַ נַיָּבֶן אָת־(כ׳ היצוע)[ק׳ הַיָּצִיֹּלִי אָת־הַבָּיִת הַבַּיִת חְמָשׁ צַּמִּוֹת קִּיְמָתִוֹ נַיָּאֵחָוֹ אָת־הַבָּיִת בְּנְיִת חְמָשׁ צַּמִּוֹת קִימָתוֹ נַיָּאֵחָוֹ אָת־הַבָּיִת
- ד וֹיְהָיִ צְּבַרְיִּהְנֵיה אֶּלְ־שָׁלְהַה בֹאמִר:
- הַבָּיִת הַזָּה אֵשֶׁר־אַמָּה בֹּנָה אָם־הֵּלֵך בְּלַ־מִּצְּוֹתַּי לָלֶבֶת בָּהָם וַהַּקִּמֹתִּי אָת־ דְּבָרִי אַמְּךְ אֲשֶׁר דְבָּרְהִי אֶל־דְּוָד אָבְיף: הְשְׁרְהַיְּ בְּחִיְהְ הֵנִי יִשְׁרְאַל יִלֹא אַנִּיר אָם־
- מَقْدَ نَشِلُمُّدِ: (פَ) ﴿ الْمُحَافِدَ خَصَالِهُ خَتَادَ نَشِلُمُّكِمُ الْمُعَامُّةِ عُلَالًا عُلَالًا

הפטרת תצוה

The Hastarah is Ezekiel 43:10 - 43:27. For Shabbat Zachor the mastir and hastarah are on page 240.

Thou, son of man, show the house to the house of Israel, that they may be ashamed of their iniquities; and let them measure accurately.

- And if they be ashamed of all that they have done, make known unto them the form of the house, and the forms out thereof, and the soings out thereof, and all the forms thereof, and all the forms thereof, and all the forms thereof, and all the forms thereof, and all the form thereof, and all the sight; that they may keep the whole form thereof, sight; that they may keep the whole form thereof, sight; that they may keep the whole form thereof, and all the ordinances thereof, and all the ordinances thereof, and all the ordinances thereof, and all the ordinances thereof, and all the ordinances thereof, and all the ordinances thereof.
- This is the law of the house: upon the top of the mountain the whole limit thereof round about shall be most holy. Behold, this is the law of the house.
- And these are the measures of the altar by cubits—the cubit is a cubit and a handbreadth: the bottom shall be a cubit, and the breadth a cubit, and the border thereof by the edge thereof round about a span; and this shall be the base of the altar.

- אַהַה בָּן־אָדָׁם הַגֵּּד אָת־בֵּית־יִשִּׁרָאֵל אָת־ הַבַּיִת וְיִכְּלְטִּוּ מִעֵּיֹנְוֹתֵיהָם וּמְּדְדִּוּ אָת־ הְּבְנִת:
- בְּלְ־צִּינְתָּי וְאֶתַ-בְּלְ חֻּמְּתֵּי וְמְתָּי אִיתֶם: וְאֵתַ בְּלְ-חֻמְּתִי וְכְלְ-צִּירִתָּו וְכָלְ-מִּירִתָּו הוְתַע אִוֹלְם יְכְתְּב לְמִינִיתֶם וְיִּמְתָ הוְתַבנְתָּי יִמִוּצְאָי יִמִּיבְאָי וְכָלְ-צִּירִתָּו הְיִבְים יִכְלְתִּי הִמִּבְּאָי וְמִיבְאָי וְבְּלִי הְיִבְּים יִכְלְתָּי מִבְּלְ אָמֶר־יְמְשָׁי צִּירָתִוּ אִיתָם:
- אָת תּוֹרָת תַבָּיִת עַל־רַאִּשׁ הְּהָּר בְּל־ יְּבְלֹּוֹ סְבָיב ו סְבִיב קַּדָשׁׁים הִנֵּה־ יָאָת תּוֹרָת תַבְּיִת:
- וְאֵׁכֶּה מִדְּוֹת הַמִּוְבֵּחַ בְּאַמּוֹת אַמֶּה אַמֶּה וְשָׁפַּח וְהֵיק הָאַמָּה וְאַמָּה־רֹחַב וּגְבּילָה אֶל־שְׂפְּהָה סְבִיבֹ זֶרֵת הָאֶהָׁד וְזֶה גַּב הַמִּוְבְּחַ:

- And from the bottom upon the ground to the lower settle shall be two cubits, and the breatch one cubit; and from the lesser settle to the greater settle shall be four cubits, and the breatch a cubit.
- And the hearth shall be four cubits; and from the hearth and upward there shall be four horns.
- And the hearth shall be twelve cubits long by twelve broad, square in the four sides thereof.
- And the settle shall be fourteen cubits long by fourteen broad in the four sides thereof; and the border about it shall be half a cubit; and the bottom thereof shall be a cubit about; and the steps thereof shall look toward the east.'
- And He said unto me: 'Son of man, thus saith the Lord God: These are the ordinances of the altar in the day when they shall make it, to offer burnt-offerings thereon, and to dash blood against it.
- Thou shalt give to the priests the Levites that are of the seed of Zadok, who are near unto Me, to minister unto Me, saith the Lord GoD, a young bullock for a sin-offering.
- And thou shalt take of the blood thereof, and put it on the four horns of it, and on the four corners of the settle, and upon the border round about; thus shalt thou purify it and make atonement for it.
- Thou shalt also take the bullock of the sin-offering, and it shall be burnt in the appointed place of the house, without the sanctuary.
- And on the second day thou shalt offer a he-goat without blemish for a sin-offering; and they shall purify the altar, as they did purify it with the bullock.
- When thou hast made an end of purifying it, thou shalt offer a young bullock without blemish, and a ram out of the flock without blemish.
- And thou shalt present them before the LORD, and the priests shall cast salt upon them, and they shall offer them up for a burnt-offering unto the LORD.

- ﻧﺸﺸﺮﻡ ﺗﯧﻐﭙﺮץ פַּד־ﺗִשְּיִּגָה הַפַּחָמּוֹנָה שְׁתַּיִם אַמֹּוֹת וְלִחַב אַמָּה אֶחָת יִּשֶׁהְצִּיֹלָה הַקְּשַּנְּה פַּד־הַצְיָּנֶה הַגְּדִּילְה אַרְבָּע אַמֹּוֹת וְלִחַב הָאַמֶּה:
- ַ נַמְנַאָנְע אַּבְׁלֵּה: נמטאראיל)[ק׳ נמהָאָריאָל] וּלְמָּנְלָר הְיַהַנְיִהְיָּלְיִי אַרְבָּנִי אַמְיִּה (כ׳
- " (כ׳ והאראיל)[ק׳ וְהְאַרִיאֵל] שְׁמֵּיִם עָשְׁרֵה אַבֶּרְ בִּשְׁתֵּים עָשְׁרֵה רֻחַב רְבֿוּעַ אָל אַרְבָעַת רְבָעֵיוּ:
- וְהַעֵּזִרֶּה אַרְבָּע עַשִּׁרֵה אָרָך בְּאַרְבָּע סְבָּיב אוֹהָה הַצֵּי הָאַמָּה וְהַהֵיל לָּה אַמָּה סְבִּיב אוֹהָה הַצֵּי הָאַמָּה וְהַחֵיק לֶּה אַמָּה הְבִּיב וּמַעֲלֹה
- יֵנִאִמֶר אֵלֵי בָּן־אָדָם כָּה אָמַר אֵדִּנִי הֵהוֹה אֲכֶּה הָפָּוֹת הַפִּוְבָּה בִּיִּוֹם הַנְשׁוֹתִּוֹ לְהַצְּלְוֹת נְּלְיוֹ עוֹלְה וְלִּוְרָק נְּלְיוֹ דֶּם:
- ، بېرتېر چخ تونېرت ترځېځ پېپر يمڼه دښتو چخنم تونچرت هځ، ډېو چخې پرښت خېپېښتو چر چې ځوه
- " נְלְקַחְהָ מִבְּמִי וְלָּתַלִּּה עַל־אַרְבָּע קרֵנֹהִיוֹ הְאָל־אַרְבַּעִ פְּנִּוֹת חָעַּנִלְּה וְאֵל־תַּגְּּבִיּל סְבֵּיב וְחַשֵּאתָ אֹוֹתִּוֹ וְכְפַּרְתֵּהוּ:
- ײַבְּנִינ מִטְוּאֹ לַמִּלֵּבְׁהֵ: " נְלַלַטִּיהָ אָט נַפָּּר נַוַהַמָּאָט וּמָּנִפּוָ בַּמִבָּלֵר
- בְּפֶּׁר: קְחַמְּאִנִי וְחַמָּגִי אֵנִרְתַּמִּוְבְּחַ כַּאֵּאָָר חִמָּאִּנ יביוִם חַמָּגִי טַּקְרֵיב מְּמִּיר־עִּזִּים מָּמִים
- שׁמְּנִם נֹאִנִלְ מִן עַהַּאָּן שַּׁמִּנִם: בּ בְּבַבְנָעִנֵּלְ מִּטַמֵּא שַּׁצִּנִינִ פָּּר בָּן בַּצַּעַר

- Seven days shalt thou prepare every day a goat for a sin-offering; they shall also prepare a young bullock, and a ram out of the flock, without blemish.
- Seven days shall they make atonement for the altar and cleanse it; so shall they consecrate it.
- And when they have accomplished the days, it shall be that upon the eighth day, and forward, the priests shall make your burnt-offerings upon the altar, and your peace-offerings; and I will accept you, saith the Lord GoD.
- ְיֵבְּלְנִים טַּמְּמִָּר מָּלִרְבַּלְּרְ נְצִּיִלְ מָּלְרַבַּצְּאָן הָמִימָים מְּלְעַּרְ נְּלְיִם טַּמְּמָּר מָּמִּרִרחַטָּאָר לַיִּוֹם מְלִּבָּרִי מִּלְּיִם מִּעְמָּיִר מִּמְּנִים
- ». שׁׁבְעָּת יָמִים יָכַפָּרוֹ אָת־הַמּוְבָּת וְשִׁהָרִי אֹתְוֹ וּמִלְאָוּ יָבֶוּ:
- \(\text{i'c} \text{i'c} \text{i'c} \text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{rep} \text{i'c} \text{i'c} \text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{rep} \text{i'c} \text{i'c} \text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{rep} \text{i'c} \text{i'c} \text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{rep} \text{i'c} \text{i'c} \text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \text{i'c} \\

   \(\text{i'c} \

הפטרת כי תשא

The Haftarah is I Kings 18:1 – 18:39. On Shabbat Parah, read Maftir and Haftarah on page 244.

And it came to pass after many days, that the word of the Lord came to Elijah, in the third year, saying: 'Go, show thyself unto Ahab, and I will send rain upon the land.'

- And Ellijah went to show himself unto Ahab. And the famine was sore in Samaria.
- And Ahab called Obadiah, who was over the household.—Now Obadiah feared the LORD greatly;
- for it was so, when Jezebel cut off the prophets of the Lord, that Obadiah took a hundred prophets, and hid them fifty in a cave, and fed them with bread and water.—
- And Ahab said unto Obadiah: 'Go through the land, unto all the springs of water, and unto all the brooks, peradventure we may find grass and save the horses and mules alive, that we lose not all the beasts.'
- So they divided the land between them to pass throughout it: Ahab went one way by himself, and Obadiah went another way by himself.

- יווועא ניָהִי יָמֵים רַבִּים יִּדְבַר־יָהֹוָה הָיָהֹ אָל־ אָל־אַהְאָׁב וְאָהְּנָה מִטֶּר עַלְּפָּנִי הֵאַדְמֶה: גַּלְיַּהוּ בַּשְׁנָה הַשְּׁלָישִׁים לֵאמָר לֵדְ הַרְצֵּה גַנְּלֶּךְ אֲלְיְּהוּ לְהַרְאָוֹת אָל־אַּהְאָב וְהָרְעָב
- תַבְּׂנִת וִעַבְדִּיְׁהוּ הָנֵה נָהֵאׁ שֶׁת־יָהֹנָה מִאָּד: , נְיְהִי בְּתַבְרֵית אִיזֶּבֶל אָת נְבִיאֵי יְהֹנָה וַיּפֶּׁח
- נִיּאִמֶּר אַחְאָבֹ אֵל־עָּבַדְיִּׁהוּ כֵּלְדִּ בָּאָהֵץ אָלִּי בְּלִ־מַּנְיֵנֵי הַמַּּיִם וָאֵל בְּלִ־הַנְּהָלִים אִּנִלַיִּ מֵתַבְּהַמְּה:
- וְיִחַלְּקִּי לְהָהֵ אָתִּיהִאָּבֶץ לִצְּבָּרִיבָּה אַהְאָב הַלֵּךְ בְּגֵרֶךְ אָחָדִ לְבַּדִּיִ וְעַבַּדְיָהִיּ הַלְּךְּ בְּגֵרֶךְ־אָחֶד לְבַּדְּיִ:

- And as Obadiah was in the way, behold, Elijah met him; and he knew him, and fell on his face, and said: 'Is it thou, my lord Elijah?'
- And he answered him: 'It is I; go, tell thy lord: Behold, Elijah is here.'
- And he said: 'Wherein have I sinned, that thou wouldest deliver thy servant into the hand of Ahab, to slay me?
- As the LORD thy God liveth, there is no nation or kingdom, whither my lord hath not sent to seek thee; and when they said: He is not here, he took an oath of the kingdom and nation, that they found thee not.
- And now thou sayest: Go, tell thy lord: Behold, Elijah is here.
- And it will come to pass, as soon as I am gone from thee, that the spirit of the Lord will carry thee whither I know not; and so when I come and tell Ahab, and he cannot find thee, he will slay me; but I thy servant fear the Lord from my youth.
- Was it not told my lord what I did when Jezebel slew the prophets of the Lord, how I hid a hundred men of the Lord's prophets by fifty in a cave, and fed them with bread and water?
- And now thou sayest: Go, tell thy lord: Behold, Elijah is here; and he will slay me.'
- And Elijah said: 'As the Lora of hosts liveth, before whom I stand, I will surely show myself unto him to-day.'
- So Obadiah went to meet Ahab, and told him; and Ahab went to meet Elijah.
- And it came to pass, when Ahab saw Elijah, that Ahab said unto him: 'Is it thou, thou troublet of Israel?'

- ַנְיָהָי שְׂבַרְיָּהוּ בַּבֵּּהָרְ וָהָבָּּה אֵלִּיָהוּ לִקְרָאּתֻוֹּ וַיַּכְּרֵהוּ וַיִּפָּל עַל־פְּּנְיוּ וַיּאִמֶּר הַאַמָּה זֶה אֲדֹנִי אֵלִּיֵהוּ:
- « נֵיְאָמֶר לֻוְ אֻׁנָּר בֻוְּרְ אֱמָר לַאִּדְנָרָךְ הַנָּה אֵלְיֵּהוּ:
- ניֹאִמֶר מֵה חַמָּאָהִי בִּי־צַּמְּה נֹהַן צֵּת־מַבְרְּךְּ בְּיַר־צַחְצָּב לַהַמִיתָנִי:
- ַחַיוּ יְהֹזְּחִ אֱלֹהָיִף אִם־יָשׁ־גָּוִי וּמַמְלִכְהִ אַשֶּׁר לֹא־שָׁלַח אֲדֹנִי שָׁם לְבַקֵּשָׁוּ וְאָמָרָוּ אֲיִן וְהִשְׁבֶּיעַ אָת־תַמַּמְלְבָּהׁ וְאָת־תַּגִּוּי כֶּי לְא יִמְצְאֵבְּה:
- . וְעַמָּה שַּׁתֲה אֹמֵר לֵוְּ אֱמָר לַאדֹנֶיף הַנָּה אֵלְיֶהוּ:
- ינְהְיֶּׁר אֲבָּיו אֵבָּוֹ מֵאִשְׁׁב וְרִיּתִ יְתִּיְּׁת וְ יִשְׂאָּבִּ יִּמְ אֲמֶׁר לְאִ־אֵּדְׁת וּבְּאָרִי לְתַּנִּיד לְאַרְאָרֵ הְיִּאְ מֵּמֶר לְאִ־אֵּדְׁת וּבְאָרִי לְתַנִּיִּר לְאַרְיָּתִ הְיִּהְאָרִיִּיִּ
- הַלְאִרֹהָגַּר לֵאִדֹּנִי אָת אֲשָׁר־עָשִׁיתִּי בְּחֲרָג אִיזֶּבֶל אָת נְבִיאֵי יְתֹנְּה נָאַחָבָא מִנְּבִיאֵי יְתֹנְה מֵאָה אִישׁ חֲמִשִּׁים חֲמִשָּׁים אִישׂ בַּמְּעָּרְה נְאַכַּלְכְּלֵם לֵחֶם נְמֵיִם:
- וְעַמְּהֹ צַּמְּה צֹּמֵה צֹמֶה צֵלְיְהִיּ וַהַרְגֵּנִי: (ס)
- ַ ניאָמֶר אֵלְיָּהוּ חַי יְהֹוָָה צְבְאָוֹת אֵשֶׁר עַמֶּדְתִּי לְפְּנְיֵוּ כֵּי חַיּוֹם אֵרְאָה אֵלֶיוּ:
- ײַלֶּב אַטְאָב לְקְּרָאָת אַלְיָּהוּ: " ניַלֶּדְ עַבְּדְיָּנְהִי לְקְרָאָת אַלְיָּהוּ:
- אַטְאָב' אֵלְיוּ הַאַּמָּה זָה עַבֶּר יִשְּׁרָאֵל: אַ יַזְאָר אֵלְיוּ הַאַּמָּה זָה עַבֶּר יִשְּׁרָאֵל:

And be answered: 'I have not troubled Israel; but thou, and thy father's house, in that ye have forsaken the commandments of the Lord, and thou hast followed the Baslim.

Now therefore send, and gather to me all Israel unto mount Carmel, and the prophets of Baal four hundred and fifty, and the prophets of the Asherah four hundred, that eat at Jezebel's table.'

And Ahab sent unto all the children of Israel, and gathered the prophets together unto mount Carmel.

And Elijsh came near unto all the people, and said: 'How long halt ye between two opinions' if the Lord be God, follow Him; but if Baal, follow him.' And the people answered him not a word.

Then said Elijah unto the people: 'I, even I only, am left a prophet of the Lord; but Baal's prophets are four hundred and fifty men.

Let them therefore give us two bullocks; and let them choose one bullock for themselves, and cut it in pieces, and lay it on the wood, and put no fire under; and I will dress the other bullock, and lay it on the wood, and put no fire under.

And call ye on the name of your god, and I will call on the name of the Lord; and the God that answereth by fire, let him be God.' And all the people answered and said: 'It is well spoken.'

And Elijah said unto the prophets of Baal: 'Choose you one bullock for yourselves, and dress it first; for ye are many; and call on the name of your god, but put no fire under.'

And they took the bullock which was given them, and they took the bullock which was given the name of Baal, from morning even until noon, saying: 'O Baal, answer us.' But there was no voice, nor any that answered. And they danced in halting wise about the altar which was made.

נטַלְּבְּ אַּנִוֹרֵ, נַוּבְּמֶּלְים: אַּטַּׁר יִבֵּית אָבִיִּרְ בַּעֵּזְּבָכֶם אָּנַרַ מָּצְוֹת יְרִנְְּר נַמְלְבְּ אַנִּוֹרֵי הַבְּעָּלִים:

וְעַמְּה שְׁלֵח קְבָץ צֵלֵ, צֶת־כְּל־יִשְׁרָצֵל צֶל־תַר הַכַּרְמֻל וְצֶת־נְבִיצִּי הַצִּשֵׁרָה צַּרְבָּע מֵצְוֹת וַחֲמִשִּׁים וּנְבִיצִּי הְצִשׁרֶה צַּרְבָּע מֵצְוֹת צִּבְלֵי שֻׁלְתַן צִייַבֶּל:

אָעַ-עַוּּלִגאָנִם אָלְ-עַר עַכּּוֹמֶלְ: וּיִּמְלָע אַטַאָר בִּכְלְ-בִּוֹנִ יִמְּבָאֵלְ וּיִּלֵבָּא

נּיגַּשׁ אֵלְיָּהוּ אָלְ־פָּלִ-הָעָם נִיּאָמֶרִ עַּדִּ יְהְנָּה אַתֲם פֹּסְחִים עַלְ-שָׁתֵּי הַפְּעָפִּים אָם יְהְנָה הַאֶּלְהִים לְבָּוּ אַתְּלִי הַפְּעָפִים אָם לְבָּוּ אַתְּרִיים

נְיִהְמָּנְם אֵּנְמֵּ: קַּנְנִינְיִ לְבַבְּיֵּנְ נִּלְבִוּגָּ נְּגְאַמֶּר אֵלְבְּנִעְ אָלְ_חַמְּׁם אֵּדֶּי נִוּקָרָטִּי נָבָּרָא

ןיִהְנִיּ לְנִי שְׁנָיִם פְּרִים וִיִּבְחָרַוּ לִהָם תַפָּׁר הָאָהְׁד וִינִּהְהָׁהוּ וְיִשִּׁמוּ עַּל־הָעֵצִּים וְאָשׁ לְא יָשִׁימוּ וַאֲנִי אָעֵשָׂרוּ אָת־הַפָּר הָאָהָד וְנְחַהִּי עַל־הָעַצִּים וְאָשׁ לְא אִשִּׁים:

וקרָאמֻם בְּשֵׁם אֵלֹהֵיכֶם וְאָנִי אָקָרֵא בְשֵׁם־ יְחִוְּה וְהָנְה הַאֵּלֹהֵים אַשֶּׁר־יַצְנָה בָאֵשׁ הַוּא הְאֵלֹהִים וַיַּעַן בְּלִ־הָעָם וַיּאִמְרָוּ מָוֹב הַדְּבֶר:

וַיּאִמֶר אֵלְיָּהוּ לִנְבִיאֵי הַבַּעַל בַּחֲרוּ לָלֶם הַפֶּר הָאָחָד ׁוַעֲשָׁוּ רָאִשׁנְּה בִּי אַחֶם הָרַבִּים וְקְרְאוּ בְּשֵׁם אֵלֹהֵילֶם וְאֵשׁ לָא הָשְּׁימוּ:

- And it came to pass at noon, that Elijah mocked them, and said: 'Cry aloud, for he is a god, either he is musing, or he is gone aside, or he is in a journey, or peradventure he sleepeth, and must be awaked.'
- And they cried aloud, and cut themselves after their manner with swords and lances, till the blood gushed out upon them.
- And it was so, when midday was past, that they prophesied until the time of the offering of the evening offering; but their was neither voice, nor any to answer, nor any that regarded.
- And Elijah said unto all the people: 'Come near unto me'; and all the people came near unto him. And he repaired the altar of the LORD that was thrown down.
- And Elijah took twelve stones, according to the number of the tribes of the sons of Jacob, unto whom the word of the Lord came, saying: 'Israel shall be thy name.'
- And with the stones he built an altar in the name of the LORD; and he made a trench about the altar, as great as would contain two measures of seed.
- And he put the wood in order, and cut the bullock in pieces, and laid it on the wood.
- And he said: 'Fill four jars with water, and pour it on the burnt-offering, and on the wood.' And he said: 'Do it the second time'; and they did it the second time'; and they did time. And he said: 'Do it the third time'; and they did it the third time.
- And the water ran round about the altar; and he filled the trench also with water.
- And it came to pass at the time of the offering of the evening offering, that Elijah the prophet came near, and said: 'O Lore, the God of Abraham, of Isaac, and of Israel, let it be known this day that Thou art God in Israel, let it be known this day that Thou art have done all these things at Thy word.

- ניָהִי בְּצְּהֵבֹיִם נִיְהַהֵּלְ בְּהֵהַם אֵלִּיָּהִי נִיּאִמֶּרִ שְּׁיִחַ וְכִי־שָּׁיג לְוֹ וְכִי־הֵבֶרְ לְוֹ אִילֵי יָשֵׁן הָוּא יְנְקֵּץ:
- ײַ בְּמִּלְנְיִׁ נְאֵּגוֹ_לַנְלְ נְאֵגוֹ_מְנִי נְאֵגוֹ לֵחֶב: מּ זִיְהִי כַּהְּבָּׁר תַּאֵּבִינִם נִיְּהְנָּאִי מָּר לַהְּלָנִת
- ₀ בְּלְ־חָטָּם אֵלְיֵר וִיְרַפָּא אָת־מִוְבָּח יְהֹוָה הֶתְרְּוֹס:
- ي ניפַּח אֵליִּר שִׁמֵּים מִשִּׁרֵת אֲבָּנִּים בִּמִסְפָּר שִׁבְּמֵי בְּנִי־יַעַּאָב אַשָּׁר הָנָּה דְּבַר־יִּהוָה אֵלִיוֹ לֵאמֹר יִשְׂרָאָל יְהְנֵה שְּמֶּף:
- שׁמֹּלְע פֿבֿית סָאַנַיִּם זָּבַת סָבִּיב לְמִּיְבֶּּת: נּיִבְנָּה אָטַ הַאָּבְנִים מִוּבָּת פַּמָּם יְּהַנָּה נִינִּת מַנִּבּת בַּמָּבּת בּמָּבּת בּמָּבּת בּמָּבּת
- ַּ וְיַשְׁרְׁךְ אָת־הָעֵּצִיִם וַיְנִתַּה אָת־הַפְּּר וַיֶּשֶׂם עַל־הָעַצִּים:
- נּגְאַמֶּר מִּלְאָנּ אַבְׁבֹּמֵּנ: מַּלְ-חַמְּלְּחַ נְמָּלְתְ נְמָּלְ בּּאָמֶר מִלְאָנּ אַבְּבַּמָּר כַּנִּאִמֶּר שִׁנִּי נִיּמִּנְיִּ
- ײַלְּבְּׁנִי תַּמְּנִם סְבֵּּיִב לְמָּנִּבְּּיׁטַ נְצָּם אָטַ_ " נִיּלְבָּנִי תַּמְּנִם סְבִּיב לְמָּנִבְּיִטַ נְצָּם אָטַ_
- וִיְתֵיו בַּעֲלָוֹת חַמִּנְחָׁת וַיִּנִּשׁ אֵלִיָּתוּ תַנָּבִיאׁ וַיּאִמַר יְתֹּוֹת אֵלֹתֵי אַבְרָחָם יִצְחַָק וְיִשְׁרָאֵל תַּוֹם יִנְּדַע בֶּי־אַמָּת אֵלֹתָים בִּישִׂרָאֵל וַאֲנַי עַבְּגֵּף (כ׳ ובדבריך)[מ׳ הְאֵלֶת:

Hear me, O Lord, hear me, that this people may know that Thou, Lord, art God, for Thou didst turn their heart backward.'

Then the fire of the Lord fell, and consumed the burnt-offering, and the wood, and the stones, and the dust, and licked up the water that was in the trench.

And when all the people saw it, they fell on their faces; and they said: 'The Lord, He is God; the Lord, He is God.'

עַנֵנִי יְחֹנְתֹ עֲנֵנִי וְיֵרְעֵּי הָעָם חַזָּה בִּי־אַמָּה יְחַנְה הַאֶּלֹהִים וְאַמָּה הַסִּבָּהָ אָת־לְבָּם אֲחֹרַנִּית:

ניַרְאֹ פְּלִ־הְעָם וַיִּפְּלִוּ עַלִּ־פְּנֵיהָם וַיַּאְמְרֹוּניַרְאֹ פְּלִ־הְעָם וַיִּפְלוּ עַלֹּ־פְּנֵיהָם וַיֵּאְמְרֹוּ

הפטרת ויקהל

The Haftarah is I Kings 7:40 -7:50. On Shabbat Shekalim, Maftir is Exodus 30:11 - 16 on page 151, and the Haftarah is the special Haftarah on page 244. On Shabbat Hathodesh, read Maftir and Haftarah is on page 248.

Maftir is Exodus 12:1 - 20 on page 46, and the Haftarah is on page 248.

And Hiram made the pots, and the shovels, and the basins. So Hiram made an end of doing all the work that he wrought for king Solomon in the house of the Lord:

the two pillars, and the two bowls of the capitals that were on the top of the pillars; and the two networks to cover the two bowls of the capitals that were on the top of the pillars;

and the four hundred pomegranates for the two networks, two rows of pomegranates for each network, to cover the two bowls of the capitals that were upon the top of the pillars,

and the ten bases, and the ten lavers on the bases;

and the one sea, and the twelve oxen under the sea;

and the pots, and the shovels, and the basins; even all these vessels, which Hiram made for king Solomon, in the house of the Lord, were of burnished brass.

וַיַעַשׁ חִירֹוֹם אָת־חַבִּיּרוֹת וָאָת־חַיָּעִים וְאָת־חַמִּוְרָקְוֹת וַיְבָל חִירָם לִעֲשׁוֹת אָת־ בְּל־חַמְּלְאִבְׁת אֲשֶׁר עְשֶׂת לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמָת בֵּית יְתְּוְת:

עַמָּדִים שְׁנָּים וָגָלָת תַכּּחָרָת אֵשֶׁר־עַל־ רְאַשׁ הָעַמּוּדִים שְׁתָּיִם וְתַשְּׂבְכָוֹת שְׁתַּיִם רְאַשׁ הָעַמּוּדִים: רְאָשׁ הְעַמּוּדִים:

וְאָת־הָרִפֹּנִים אַרְבָּע מָאָוֹת לִשְׁבָּרָ הַשְּׁבְּכִּוֹת שְׁנֵי־טוּרָים רִפֹּנִים לַשְּׁבְבָּה הְאָהְת לְכַסֹּוֹת אָת־שְׁחֵי גָּלְוֹת הַפֹּהְרֹת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הְעַמּוּדְים:

ַ מַּלְ_הַמֶּכְנְיִם: מַלְ_הַמֶּכְנִיִם:

מַּטַע עַנֶּם: נְאָעַ עַנָּם עַאָּטַגַ נָאָט עַפָּקָר אָנִים־עָּשָׂר

וָאָת־תַסִּירִוֹת וְאָת־תַיָּצִים וָאָת־תַמִּוָרְלִוֹת וְאֵתׁ בְּל־תַבֵּלִים (כ׳ האהל)[ק׳ הָאֵלֶה] צַשֶּׁר עְשָׂה חִירָם לַמֶּלֶף שָׁלִמָּה בֵּית יְהוְיָה נְחְשֶׁה מְמֹרֶם:

٤4

- In the plain of the Jordan did the king cast them, in the clay ground between Succoth and Zarethan.
- And Solomon left all the vessels unweighed, because they were exceeding many, the weight of the brass could not be found out.
- And Solomon made all the vessels that were in the house of the Lore the golden altar, and the table whereupon the showbread was, of gold;
- and the candlesticks, five on the right side, and five on the left, before the Sanctuary, of pure gold; and the flowers, and the lamps, and the tongs, of gold;
- and the cups, and the snuffers, and the basins, and the pans, and the hinges, both for the doors of the inner house, the most holy place, and for the doors of the house, that is, of the temple, of gold.

- ** בְּכְבֶּר חַיּנְדֵּן יִצְקָם חַמְּלֶנְ בְּמִגְּדֵּרִי ** בְּכְבֶּר חַיּנְדֵן יִצְקָם חַמְּלָנִ בְּמִגִּדֵרִי
- קאָר לְאַ נֶחְקַר מִשְּׁלֵל תַּנְּחְשֶׁר: מְאָר לְאַ נֶחְקַר מִשְׁלַל תַנְּחְשֶׁר:
- «، ירוְהְ אָת מִוּבָּח הַוִּּהְׁב וְאָת־הַשְּׁלְחָוֹ אֲשֶׁר עְלְיֵר לֻחֶם הַפְּנִים וְחֲב:
- و، ןאָת־הַמְּנֹרֹוֹת חָמֵשׁ מִיּמִין וְחָמֵשׁ מִשְּׁמָאִרִ לְפְנֵי תַדְּבֶיר זְתְב סְגִּיּר וְתַפְּרַח וְתַנֵּרָת וְתַמֶּלְקַתַיִם זָהֶב:
- וְהַסִּפֿוֹת וְתִמִּנִמְרָוֹת וְהַמִּזְרָקֵוֹת וְהַכִּפָּוֹת * וְהַמַּחְקִּוֹת זָהֲב סְגִּוּר וְהַפֹּתְוֹת לְרַלְתִּי הַבַּיִת הַפְּנִימִי לְקַבָּשׁ הַקֵּרְשִׁים לְרַלְתֵּי הַבְּיִת לַהֵיכֶל זְהְב: (פ)

הפטרת פקודי

The Haftarah is I Kings 7:51 – 8:21. On Shabbat Shekalim, Mafiir is Exodus 30:11 – 16 on page 151, and the Haftarah is Lage tata. On Shabbat Haftorah, read Mafiir and Haftarah on page 244. On Shabbat Haftodesh, Mafiir and Haftarah is on page 248.

 $I: \Pi I V$

ıç:IIV

Thus all the work that king Solomon wrought in the house of the Lord was finished. And Solomon brought in the things which David his father had dedicated, the silver, and the gold, and the vessels, and put them in the treasuries of the house of the Lord.

Then Solomon assembled the elders of Israel, and all the heads of the tribes, the princes of the fathers' houses of the children of Israel, unto king Solomon in Jerusalem, to bring up the ark of the covenant of the LORD out of the city of David, which is Zion.

And all the men of Israel assembled themselves unto king Solomon at the feast, in the month Ethanim, which is the seventh month.

ַנִּהִשְׁלַם בְּלְ־חַמְּלָאבְׁה אֲשָׁר עִּשָׂה הַמֵּלֵה שְׁלְטָׁה בֵּית יְהֹוְה יַּבְּא שְׁלְטָׁה אָת־קְּדְשֵׁיו דְּנֵר אָבִיו אָת־הַבֶּסֶף וְאָת־הַזְּהָב וְאָת־ הַבֵּלִים נְתַּן בְּאִצְרְוֹת בֵּית יְהֹוְה: (פ)

אָז יַקְהַל שְׁלֹנִיה אָת־זִּקְנֵי יִשִּׁרָאֵל אָת־ בְּל־רָאשֵי הַמַּשׁוֹת נְשִׁיאֵי הָאָבׁוֹת לִבְנֵי יִשְׁרָאֵלְ אָל־הַמֵּלְךְ שְׁלֹמָה יְרוּשְׁלְהַ לְחַעֵּלְוֹח אָת־אַרַוֹן בְּרִית־יְהֹנָה מֵעָּיר דְּוֶד הָיא צִּיְּוֹן:

رَافِرَرُادُ هُرًا مَهِرَدُاءً שָׁלִמֹתׁ בְּלִ-אֵּישׁ رَשְׂרְאֵלُ جِرِرَا مِهِرِدِهِ چَתָג הָוּא הَתָדֶשׁ הַשְּׁבִימְי:

- And all the elders of Israel came, and the priests took up the ark.
- And they brought up the ark of the Lord, and the tent of meeting, and all the holy vessels that were in the Tent; even these did the priests and the Levites bring up.
- And king Solomon and all the congregation of Israel, that were assembled unto him, were with him before the ark, sacrificing sheep and oxen, that could not be told not numbered for multitude.
- And the priests brought in the ark of the covenant of the Lord unto its place, into the Sanctuary of the house, to the most holy place, even under the wings of the cherubim.
- For the cherubim spread forth their wings over the place of the ark, and the cherubim covered the ark and the thereof above.
- And the staves were so long that the ends of the staves were seen from the holy place, even before the Sanctuary, but they could not be seen without; and there they are unto this day.
- There was nothing in the ark save the two tables of stone which Moses put there at Horeb, when the LORD made a covenant with the children of Israel when they came out of the land of Egypt.
- And it came to pass, when the priests were come out of the holy place, that the cloud filled the house of the Lord.
- so that the priests could not stand to minister by reason of the cloud; for the glory of the Lord filed the house of the Lord.
- Then spoke Solomon: The LORD hath said that He would dwell in the thick darkness.
- I have surely built Thee a house of habitation, A place for Thee to dwell in for ever.
- And the king turned his face about, and blessed all the congregation of Israel; and all the congregation of Israel

- אָנַרַ הַאָּרְ לְּלֵינֵרְ וְמְּרָאֵלְ וַנְּשָּׁאָנִּ הַכְּנֵדֵנִים הַבְּאַנִּ כְּלְ וַלֵּנֵּרְ וְמִּבְאָלִ
- ְּ ֵנִיּעֵלֵיּ אָת־אַּרָוֹן יְהֹנְהֹ וָאָת־צָּהָל מִנִּעֵּר וְאָת־כְּל־כְּלֵי הַקְּדָשׁ אֲשֶׁר בָּאִהֶל נִיּעֲלַיּ אֹהְם הַכֹּהָנִים וְהַלְיִּה:
- מֶלְב: מֵּלְב: מַנְּמְבׁים מְּלְנִוּ אִמֵּנִ לְפָּנֵוּ הַאָּבִנְן הָנִפְּטִנִם וְהַמֵּלֵנִ הִאָנְוִ אִמָּנִ לְפָּנֵוּ הַאָּבִנְן הָנִפְּטִים וְהַמֵּלֵנִי
- ניבאי הַפֹּהַנִים אָת־אַרֹוֹן בְּרִיתּ־יִּהֹוָה אָל־מְּקוֹמָוֹ אָל־דְּבָיר הַבָּיִת אָל־לַּדֶשׁ הַקְּדְשִׁים אָל־מָּחָת פַּנְפֵּי הַבְּרִיבּ
- ַ בָּי הַפְּרוּבִיםׁ פּרְשָּׁיִם בְּנָפִּיִם אָל־מְקִּים הְאָרִוֹן וַיְּסְׁבּוּ הַבְּרֶבָיִם עַל־הָאָרִוֹן וְעַל־ בַּדְּיוּ מִלְמֶעְלָה:
- י וַיַּאַרָּכוֹ הַבַּדִּים נֵיֵרְאוֹ רָאשׁׁי הַבַּדֵּים מִּן־ הַפְּגַי שַׁלִּפְנֵי הַדְּבִּיר וְלָא יֵרָאִי הַחִּוּצְר וַיְּהִיי שְׁם עַּד הַיְּוֹם הַזָּה:
- , אֵין בָּאָרוֹן רַק שְׁנֵי לֻחָוֹת הָאַבְּנִים אַשָּׁר הנָח שָׁם משָׁה בְּחֹרֵב אֲשָׁר בְּרָת יְהֹזָה עם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאחָם מֵאֶרֶץ מִצְרֵיִם:
- י נִיהְי בִּצִאָּט הַכְּהַנִים מִּן־הַאָּבָשׁ וְהָמָּנָן יי נִיהְי בִּצִאָּט הַכְּהַנִים מִן־הַאָּבָה וְהָמָּנָן
- ְּ וְלֹאֵ־יָבְלָוּ תַפֹּתֵנִים לְעֲמָּד לִשְׁרֵת מִפְּנֵי הַעְּנְוֹ בְּי־מָלֵא כְּבוֹד־יְחְוָה אָת־בֵּית יְחֹוֶה: (פ)
- מּנִלְמֶּנֶם: מּ בֹּלִנִי בֹּלִנִינִ בִּנִי זִּבְׁץ לֻיְּבְ מִּלְנִוּ לְמִּבִּטִּׁנִּ
- نَّهُدُ بَنْ ذُكِّ كُلَّ غُلِكُ فَيْدُ مِقِّدٍ: تَنَقَّدُ لَاقَرْجُكِ غُلِكُ فَذِّ لَنْجُدُكِ بِمَنْ خَمِ كُلَكِم

- And he said: 'Blessed be the Lord, the God of Israel, who spoke with His mouth unto David my father, and hath with His hand fulfilled it, saying:
- Since the day that I brought forth My people Israel out of Egypt, I chose no city out of all the tribes of Israel to build a house, that My name might be there; but I chose David to be over My people Israel.
- Now it was in the heart of David my father to build a house for the name of the Lord, the God of Israel.
- But the LORD said unto David my father: Whereas it was in thy heart to build a house for My name, thou didst well that it was in thy heart;
- nevertheless thou shalt not build the house; but thy son that shall come forth out of thy loins, he shall build the house for My name.
- And the Lord hath established His word that He spoke; for I am risen up in the room of David my father, and sit on the throne of Israel, as the Lord promised, and have built the house for the name of the Lord, the God of Israel.
- And there have I set a place for the ark, wherein is the covenant of the Lord, which He made with out fathers, when He brought them out of the land of Egypt.'

- לְאַמְּׁר: גַּבְּׁר בְּבְּׁנִ אֵּטְ גַּוֹר אַבָּׁי וּבְּיָּגִּי אַמָּׁר גַּאָמָר:
- י (אֶבְׁנוֹר בְּרְוֹיִר לְהָוֹיִת עַּלְ-עַּמָּי יִשְּׁרְצִּלְ הְבְּנֵוֹר בְּרְוֹיִר לְהָוֹיִת בָּיִת לְהָוֹיִת שָׁמִי שָׁם הְבְּנֵוֹר בְּרְוֹיִר לְהָוֹיִת בָּיִת לְהָוֹיִת שָׁמִי שָׁם מוֹ-חַיִּיִם אַשָּׁר חוֹצֵאִי אָם-עַמָּי בְּמִּיר מִפָּלְ
- י וֹינְיִי מִּם_לְבָּר בִּוֹר אַבִּי לְבָּנִוּע בְּּוֹע לְמִּם יִרוֹיִר אֶלְנִיי יִשְּׁבִאֵּלְ:
- יִאִמֶר יְהֹוָהֹ אֶל־דְּיֵרִ אָבִּי יַעַּן אֲשֶׁר הִיָהֹ עִם־לְבְבָלְּ לִבְנִוֹת בַּיִת לִשְׁמֵי הֲטִיבֹתָ בָּי הְיָה עִם־לְבְבֶף:
- י בק אַמְּה לְא תִבְּנָה הַבְּנָה הַבָּנָה כָּי אָם־בִּנָף הַיּצֵא מִחֲלְצָּיף הְיּא־יִבְנָה הַבָּנָה לִשְׁמְיִּי:
- יָּגָקָם יְחִוָֹּה אָת־דְּבָרִוֹ אַשָּׁר דִּבָּר נִאָּקָׂם מַחַתְּ דְּנָר אָבִׁי נִאַשָּׁבו עַל־כָּפָא יִשְׂרָאֵל בְּאַשֶּׁר דְּבֶּר יְחֹנְה נָאֶבָנָה חַבַּׁיִת לְשָׁם יְהְנָה אֵלֹהֵי יִשְׂרְאֵל:
- ַ נִאָשָׁם שָׁם מָקוֹם לָאָרוֹן אֲשֶׁר־שָׁם בְּרֵית יְחֹזְָה אֲשֶׁר בְּרַתֹ עִם־אֲבֹהֵינוּ בְּחוֹצִיאִוֹ אֹקָם מֵאֶרֶץ מִצְרֵים: (ס)

מפטיר לשבת ראש חודש

The Mastir for Shabbat Rosh Hodesh is Numbers 28:9 - 15.

And on the sabbath day two he-lambs of the first year without blemish, and two tenth parts of an ephah of fine flour for a meal-offering, mingled with oil, and the drink-offering thereof.

This is the burnt-offering of every sabbath, beside the continual burnt-offering, and the drink-offering thereof.

And in your new moons ye shall present a burnt-offering unto the Lord: two young bullocks, and one ram, seven he-lambs of the first year without plemish;

and three tenth parts of an ephah of fine flour for a meal-offering, mingled with oil, for each bullock; and two tenth parts of fine flour for a meal-offering, mingled with oil, for the one ram;

and a several tenth part of fine flour mingled with oil for a meal-offering unto every lamb; for a burnt-offering of a sweet savour, an offering made by fire unto the Lord.

And their drink-offerings shall be half a hin of wine for a bullock, and the third part of a hin for the the fourth part of a hin for a lamb. This is the burnt-offering of every new moon throughout the months of the year.

And one he-gost for a sin-offering unto the Lord; it shall be offered beside the continual burnt-offering, and the drink-offering thereof.

«יוועגא וּבְיוֹם הַשַּׁבְּּת שְׁנֵי־כְבָשָׁים בְּנֵי־שָׁנָה הְמִימָם וּשְׁנֵי שָּשְׁרֹנִים סָׁלֶת מִנְחָה בְּלּיּלֶה בַשֶּׁמֶן וְנִסְבְּוֹּ:

י עלַת שַׁבַּת בְשַׁבַתִּוֹ עַל־עֹלַת הַמְּמִיר וְנִסְבֶּה: (פ)

" نجْدِאשׁי חָדְשׁיכֶּם תַּקְּרִיבוּ עַלֶּה לִּיחִוָּה פְּרִים בְּנֵי־בָקֶר שְׁנַיִם וָאַיִל אָחָד כְּבְשָּׁים בְּיִישְׁנְהְ שְׁבְּשֶׁר הְּבְּשֶׁר

نَهْرَ الْمُ مِنْ فَيْنِ مُثِيرً مَنْ فَرَنِ فَرَدُلِهِ جَهُٰهِۥ لَهُد بَهُنِ بَهُنِ مِهُنِ مَثِيرً فَحُرَد فَدُنُهُمُ مِنْ فَكُمْ فَهُمُا لَمُهُنَا مِهُنَادٍ:

، וְשִּשְׁרֵוֹ שִּשְׁרִוֹן סָׁלֵת מִנְחָת בְּלִּלְּרֵו בַשְּמֵן לַפֶּבֶשׁ הָאָחֲד עַלְּתֹ רֵיחַ נִיחֹׁחַ אִשֶּׁר לַיהְוְה:

,, וִנִסְבֵּיהָם חֲצֵי חַהִין ִיִהָנָה לַפָּׁר וּשִׁלִּישָׁת הַהַין לְצִּיִל וּרְבִיעָת הַהָּין לַבֶּבֶשׁ יָיֵן וַאֹת עֹלָת וֹהֶשׁ בְּחְדְשׁׁוֹ לְחְדְשֵׁי הַשְּׁנְה:

ױשְׁפִּיר שִּגִּים אֶחָר לְחַשָּאִת לַיהוֹּדָּה עַל־עֹלְַתְ הַמְּמֶיר יֵשְשֶׁה וָנִסְבְּוֹ: (ס)

הבטרת שבת ראש הודש

The Haftarah for Shabbat Rosh Hodesh is Isaiah 66:1 - 24.

Thus saith the Lord: The heaven is My throne, and the earth is My footstool; where is the place that ye may build unto Me? And where is the place that may be My resting-place?

For all these things hath My hand made, and so all these things came to be, saith the Lord; but on this man will I look, even on him that is poor and of a contrite spirit, and trembleth at My word.

בואנו , פֿר אַמַר יְהוֹה הַשִּׁמֵים בּסָאִי וְהָאָהֵץ הַרַם בְּגְלְיִ אֵי־זֶת בַּיִתֹ אֲשֶׁר הִּבְּנִילִי יְאֵנִיזֶת מְקְוֹם מְנִיחְתְיִי:

ڹۿؚڡۦڹٮڹؘٮ ڹۿڂۦڽڔ؞ٷ۫؈ۼڂٷؗ؞ ڹۿڡ-ڹٮڹؘٮ ڹۿڂۦڽؚڽ ۼڿؙ؞ڡۼڂٷڹ ۥڹڿ٣-ڂ۫ۥڹ ڹؠڗڽ؆ٷڂؠڎ

He that killeth an ox is as if he slew a man; he that sacrificeth a lamb, as if he broke a dog's neck; He that offerth a meal-offering, as if he offered swine's blood; he that maketh a memorial-offering of frankincense, as if he blessed an idol; according as they have chosen their own ways, and their soul delighteth in their abominations;

Even so I will choose their mockings, And will bring their fears upon them; Because when I called, none did answer; When I spoke, they did not hear, But they did that which was evil in Mine eyes, And chose that in which I delighted not.

Hear the word of the LORD, Ye that tremble at His word: Your brethren that hate you, that cast you out for My name's sake, have said: 'Let the LORD be glorified, That we may gaze upon your joy', But they shall be ashamed.

Hark! an uproar from the city, Hark! it cometh from the temple, Hark! the LORD rendereth recompense to

Before she travailed, she brought forth; Before her pain came, She was delivered of a man-child.

Who hath heard such a thing? Who hath seen such things? Is a nation brought forth at once? For as soon as Zion travailed, She brought forth her children.

Shall I bring to the birth, and not cause to bring forth? Saith the Lord; Shall I that cause to bring forth shut the womb? Saith thy God.

Rejoice ye with Jerusalem, And be glad with her, all ye that love her; Rejoice for joy with her, All ye that mourn for her;

That ye may suck, and be satisfied With the breast of her consolations; That ye may drink deeply with delight Of the abundance of her glory.

For thus saith the LORD: Behold, I will extend peace to her like a river. And the wealth of the nations like an overflowing stream, and ye shall suck thereof: Ye shall be borne upon the side, and shall be dandled upon the knees.

As one whom his mother comforteth, So will I comfort you; and ye shall be comforted in Jerusalem.

שׁוֹחֵׁט חַשִּׁוֹר מִבֶּח־אִּישׁ זּוֹבֶחַ חַשָּׁרֹ עַּבֵּרְ בְּׁלֶב מַעַּלֵּה מִנְחָהֹ דַּם־חֲזִּיר מַזְבָּיר לְבֹנָה מְבָרֵךְ אֲנֵן נַם־הַמְּה בְּחֲרוּ בְּדַרְכִיהָׁם וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם נַפְשָׁם חָפֵּצְה:

נִם אַנִּי אָבִתַר בִּתִּעַלְכִיתָּם וּמְגִּוּרִיִּם אָבָיא לְהָם יַעַּן קְרָאִהִי וָאָין עּוֹנֶּה דִּבָּרְהִי לאִ־חָפַּצְּהִי בְּחָרוּ: (ס)

שִׁמְעִּי[ֶ] דְּבַרִיְהִוֹֹה הַחֲבֵדִים אֶלִּדִּבְרִוֹ אָמְרוּ אֲחֵילֶם שׁנְאֵילֶם מְנַדִּילֶם לְמָעַן שְׁמִי יִכְבַּר יְחִוְֹה וְנְרְאֵה בְשִׁמְחַתְבֶם וְתֵם יֵבְשׁוּ:

، קול שְאוֹן מִמִּיר קוֹל מִהִיבָל קוֹל יְהוָֹה מְשִׁלֶם וְּמִוּל מִמִּיר קוֹל מִהִיבָל קוֹל יְהוָֹה

ְ מִי־שִׁמַע בִּיֹאִת מִי רָאָת בָּאֵלָה הַיִּיִּחַל אַבֶּץ בְּיַוֹם אָהְׁר אִם־יִּנְלֵר גִּיִּ פַּעַם אָהָת בִּי־חֲלְה גַּם־יָלְדֶה צִּיּוֹן אָת־בָּנֵיהָ:

ָ הַאַנִי אַשְׁבָּיר וְלָא אוֹלִיד יאַנַּר אָלִיד יִי אָם־אָנַי הַמּוֹלֵיד וְעָצִרְיִהִי אָמָר אֶלֹהִיף: (ס)

مُّدَمَد אִשִּׁע מִׁמְנִת בֹּלְ_טַמֶּעִׁהְצָּבְׁיִם הַּבְּנִנִי: מִּמִּטִוּ אִשִּׁי בִּנִתְּבָּׁם נִּיִּבִּ בִּשׁ בַּלִ_אִיבִּינִי

לְמָעַן מְינְקוּ וּשְׁבַעְמָּם מִשָּׁר מַנְחָמֵיִה לְמַעַן מְּנְצוּ וְחִחְעַנַּגְּמָם מִזְּיִז כְּבוֹדֶה: (ס)

פּי־בָּהו אָטָר יְהִנָּה הִנְנִי נִמָּה־אֵּלֵיהִ בְּנָהָר שְּלְיִם יְבְנָהַל שׁוֹמֵף בְּבָּוֹד גּוֹיָם וְינַקְמָּם שַּלְיִם יְבְנָהַל שׁוֹמֵף בְּבָוֹה הִיּיָם וְינַקְמָּם

بخ،لبهٰدٌ)ے فَرُتَامِد: خَهْنِهِ كَيْقُد هَوْدِ فَرَتَامُرُونَ

And when ye see this, your heart shall rejoice, and your bones shall flourish like young grass, and the hand of the Lord shall be known toward His servants, and He will have indignation against His enemies.

For, behold, the LORD will come in fire, And His chariots shall be like the whirlwind; to render His anger with fury, And His rebuke with flames of fire.

For by fire will the Lord contend, And by His sword with all flesh; And the slain of the Lord shall be many.

They that sanctify themselves and purify themselves to go unto the gardens, behind one in the midst, Eating swine's flesh, and the detestable thing, and the mouse, Shall be consumed together, saith the LORD.

For I [know] their works and their thoughts; [the time] cometh, that I will gather all nations and tongues; and they shall come, and shall see My glory.

And I will work a sign among them, and I will send such as escape of them unto the nations, to Tarshish, Pul and Lud, that draw the bow, to Tubal and Javan, to the isles afar off, that have not heard My fame, neither have seen My glory; and they shall declare My glory among the nations.

And they shall bring all your brethren out of all the nations for an offering unto the Lord, upon horses, and in chariots, and in fitters, and upon mules, and upon swift beasts, to My holy mountain Jerusalem, saith the Lord, as the children of Israel bring their offering in a clean vessel into the house of the Lord.

And of them also will I take for the priests and for the Levites, saith the Lord.

For as the new heavens and the new earth, which I will make, shall remain before Me, saith the Lord, so shall your seed and your name remain.

יַ וּרְאִימָם וְשָׂשׁ לְבְּבֶׁם וְעַצִּמוֹתֵיכֶם כַּדֵּשָׁא תְפְּׁרַחְנָה וְנוֹרְעָּה יַד־יְהוָֹה אָת־עֲבְּדְיוּ וְזָעָם אָת־אֹּיְבֶיוּ: (ס)

ָּ בִּי־הַנֵּה יְהֹנְהֹ בְּצֵּשׁ יָבֹוֹא וְכַסּיפָּה מַרְפְבֹתָיִוּ לְהַשָּׁיִב בְּחֵמָהׁ אַפֹּוֹ וְנַעֲּרָתִּי בְּלְהַבֵּי־צִּשׁיּ

" פּֿג בֿאָתְ וֹבְנִּוּ נַמִּבְּּמָּ בּג בֿאָתְ וֹבְנִוּ נַמִּבְּּמִּ וּבִּנוּרִּ

המקקדְשׁׁים וְהַמְּשַׁהֵרִׁים אָלִ־הַנּנֹּוֹת אַחָר (כ׳ אחד)[ק׳ אַחַת] בַּמְּוֶך אָּכְלֵי בְּשַׂר הַחַזִּיר וְהַשֶּׁקֵץ וְהָעַּבְבָּר יַחְדֵּוּ יָסֻפּוּ נְאָם־יְהֹוְה:

אָטַבְּבְּנְגֵינִי אָטַבְּלְבְנַינִינִם וְנַבְּלְּמִנְוָטַ וּבָּאִנּ וְנָאִנּ הְאָנְכָׁ, מִהְּמִּנִים וְנַבִּלְמִּנְוִטִ וּבָּאִנּ וְנָאִנִּ הְאָנִיבָּי מִהְּמִּינִם וְנִּעִּוֹמָם בָּאָטִי

וְשִׁמְּהִי בְּחָׁם אֹוֹת וִשִׁלִחָהִי מִחָם וּפְּלִימִים אָל־תַגּוֹיִם תַּרְשִׁישׁ פִּוּל וְלָּוֹד מִשְׁכֵי קָשִׁת אָת־שְׁמְעִי וְלֹא־נָם תָרְחֹלָים אֲשֶׁר לְא־שְׁמְעִי אָת־פְבֹּוֹדְי בַּגּוֹיִם:

וְהַבֵּיאּי אָת־בְּלֹאַחִיכֵם מִּכְּלִרֹתִּיֹנִםוּ מִּנְחָָהוּ לַיהֹנְה בַּפּוֹסִים וְּבְנֶּבְה וּבַצִּבִּים וּבַפְּרָדִים וּבַכּרְבָּרִוֹת עַּלְ חָר קְּדִּשִׁי יְרוּשָׁלַם אָמַר יְהְוָה כַּאֲשֵׁר יִבְּיאּי בְנֵּי יִשְׂרָצֵל אָת־חַמִּנְחָה בְּבְלִי שְחָוֹר בֵּית יְחֹנְה:

ְּנִם_מָנֵם אָמָּח לְכִּנִגִּים לְלָנִיֵּם אָמָר יְחְנֵה:

בִּי כִאָשֶׁר הַשְּׁמָנִם הַחַּדִּשִּׁים וְהַאָּבִיץ הַחַדְשְׁׁה אֲשָׁר אֵנִי עִשֶּׂה עַמְרֵים לְפָּנֵי הַחַדְשְׁׁה אֲשָׁר אֵנִי עַשֶּׁה עַמְרֵים לְפָּנֵי

- And it shall come to pass, that from one new moon to another, and from one sabbath to another, shall all flesh come to worship before Me, Saith the LORD.
- And they shall go forth, and look Upon the carcasses of the men that have rebelled against Me; For their worm shall not die, Meither shall their fire be quenched; And they shall be an abhorring unto all flesh.
- וְהִיָּה מְבֵּי־חֹֹדֵשׁ בְּחְדְשׁׁוּ וּמִבֵּי שַבָּתּ בְשַבַּתִּוֹ יְבַוֹא כְל־בָּשָּׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָּנֵי אָמָר יְהֹוְה:
- וְיִצְאָר וְרָאֹר בְּפִּנְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפֹּשִׁעָים בֵּר בֵּי חֹלִעְמְּחׁם לַאׁ הָמֹרּת וְאִשָּׁם לַאׁ הִּכְבֶּה וְהָיָר דֵרָאָוֹן לְכְלְ־בָּשֶׂר: והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתחות לפני אמר יהוה

הפטרת שבת מחר חודש

The Haftarah for Shabbat Maḥar Ḥodesh is I Samuel 20:18 – 42.

And Jonathan said unto him: 'To-morrow is the new moon; and thou wilt be missed, thy seat will be empty.

- And in the third day thou shalt hide thyself well, and come to the place where thou didst hide thyself in the day of work, and shalt remain by the stone Ezel.
- And I will shoot three arrows to the side-ward, as though I shot at a math.
- And, behold, I will send the lad: Go, find the arrows. If I say unto the lad: Behold, the arrows are on this side of thee; take them, and come; for there is peace to thee and no hurt, as the Lora liveth.
- But if I say thus unto the boy: Behold, the arrows are beyond thee; go thy way; for the Lord hath sent thee away.
- And as touching the matter which I and thou have spoken of, behold, the Lore is between me and thee for ever.'
- So David hid himself in the field; and when the new moon was come, the king sat him down to the meal to eat.
- And the king sat upon his seat, as at other times, even upon the seat by the wall; and Jonathan stood up, and Ahner sat by Saul's side; but David's place was empty.

- יפָּקַר מוֹשְׁבֶּף: יפָּקַר מוֹשְׁבֶּף:
- ور بي بي بي المرض المر
- ؞؞ וַאַּנִּי שְׁלְשֶׁת הַחִצִּים צִּדְּה אֹוֹרֶה לְשַׁלְּח־לֶי לְמַשְּרֶה:
- ָּוְהָנֵּהֹ אֶשִׁׁלֵח אָת־הַנָּעַר לֵךְ מְצָא אָת־הַהָּצִיִם אִם־אָמֹר אַמָּר לַנַּעַר הַנָּה הַהַצִּיםו מִמְּךְ וָהֵנָה קָהַָנִּװִבָּאָה פִּי־שָׁלִוֹם לְדְּ וְאֵין דְּבֶּר חִי־יְהְנֵה:
- י וָאִם פָּׁה אִמַר ֹלְטָּׁלֶם הַנָּה הַהָּצִּים מִפְּּרָּ נְהָלְאָה לֵּדְּ בִּי שִׁלְהַךּ יְהֹנְה:
- בּינִי וּבֵינְךְ אֲשֶׁר דִּבֶּרְנִי אֲנֵי נְאָמָה הִנָּה יְהֹנְה בְּינִי וּבֵינְךְ עַּד־עּוֹלְם: (ס)
- ٠٠٥ (؛ ﻣِﻮﺭﺍﺕ דְּוָד בַּשִּׂגָה (יִהַי הַהֹּדֶשׁ (؛ إِيْد הַמֶּלֶךְ (כ׳ על)[מ׳ אָל־] לֶאֶבְוֹל:
- ريْسِد تَرشْعُ عِهِ مِל َמْنَسِكُ، جِوَعِمَا جِوَعِمَا هُرً َמَنَسِدُ مَجْرَه رَبْمِمُ بِهِنَا يَرْسُد هِجِيْه מِهِهِ سِهِبَادٌ رِبْهِجِهِ مِهِنَا جِيْهِ عِجِيْهِ

- Nevertheless Saul spoke not any thing that day; for he unclean; surely he is not clean.
- And it came to pass on the morrow after the new moon, which was the second day, that David's place was empty; and Saul said unto Jonathan his son: 'Wherefore cometh not the son of Jesse to the meal, neither yesterday, nor to-day?'
- And Jonathan answered Saul: 'David earnestly asked leave of me to go to Beth-lehem;
- and he said: Let me go, I pray thee, for our family hath a sacrifice in the city; and my brother, he hath commanded me; and now, if I have found favour in thine eyes, let me get away, I pray thee, and see my brethren. Therefore he is not come unto the king's table.
- Then Saul's anger was kindled against Jonathan, and he said unto him: 'Thou son of perverse rebellion, do not I know that thou hast chosen the son of Jesse to thine own shame, and unto the shame of thy mother's nakedness?
- For as long as the son of Jesse liveth upon the earth, thou shalt not be established, nor thy kingdom. Wherefore now send and fetch him unto me, for he deserveth to die.
- And Jonathan answered Saul his father, and said unto him: 'Wherefore should he be put to death? what hath he done?'
- And Saul cast his spear at him to smite him; whereby Jonathan knew that it was determined of his father to put David to death.
- So Jonathan arose from the table in fierce anger, and did eat no food the second day of the month; for he was grieved for David, and because his father had put him to shame.
- And it came to pass in the morning, that Jonathan went out into the field at the time appointed with David, and a little lad with him.

- וְלֹאֹ־דְבֶּר שְׁאָנִל מְאָנִמָה בַּיַּוֹם הַהָּנִא כָּי אָמַר מִקְרֵה הוֹּא בִּלְתֵּי שָׁהָוֹר הוּגּא כִּי־לְא שְׁהְוֹר: (ס)
- וּיִהִי מִמְּחֲרָת תַהֹהֶשׁ תַשִּׁנִּי וַיִּפְּקָר מִקּוֹם בְּגִרְ (פּ) וַיָּאמֶר שָׁאִּרִלׁ אֶל־יְהוֹנְתָּן בְּנֹי מֵדִּינַ לֹאִ־בָא בֶּן־יִשָּׁי גַּם־הָּמָוֹל גַּם־תַּיּוֹם אֶל־תַלְּחֶם:
- מְמְפֶּּגַרְ מְּדַ־בֵּיִתְ לְחֶם: מַעְפְּגַרְ נְשְׁצָּלְ נִשְׁצָּלְ דְּנֶב
- ַנְיֹאמֶר שַׁלְּחֵנִי נְא בַּי זֶּבִּח מִשִׁפְּחָׁר לְנִי בְּעִּיר וְהָוּא צִּנְּה־לִי אָחָי וְעַהָּה אִם־מִצְּאִהִי חֵן בְּעֵינִּיף אַמֶּלְטָה נָּא וְאָרְאַָה אָת־אֶהָי עַל־בֵּן לֹא־בָּא אֶל־שֶׁלְחַן הַמֶּלֶף: (ס)
- ניִחַראַף שָׁאִיל בִּיחָוֹלָלְן נַיָּאִמֶּר לֹוֹ בָּן־נַשְׁוַתְ חַמַּרְדִּיתּ חֲלֵיֹא יָדַעְּחִי בִּי־בֹחָר אַמֶּּהְ לְבֶּן־יִשְׁי לְבְּשִׁתְּּהְ וּלְבָשֶׁת עֶּרְוָת אָמֶּף:
- בֵּר כְלְ־הַיָּמִׁים אֲשֶׁר בָּן־יִשִּׁיֹ תַיִּ עַלְ־הָאֲדְמְּה לְאׁ הִפִּוֹן אַחֲָה וּטֵלְכוּתֶוְּ וְעַהְּה שְׁלָח וְקַח אֹתוֹ אֵלִי בָּי בֶּן־מָנֶה הְוּא: (ס)
- ַנַּעַן יְתִוֹנְלָּן אָת־שָׁאָּוּל אָבָיו וַיַּאִמֶּר אֵלֶיוּ לְמָּה יוּטָת מֶה עְשְׂה:
- אָטַ-בְּנִג: (ס) נְנְּמֶׁלְ מִּגַּלְעַ עֵּגא מִמָּם אָבָּנוּ לְטִמָּנִע נְּמֶׁלְ מִּאַנִּלְ אָטַ-עַטִׁנִּנִע מִּלְנוּ לְעַפָעַוּ נִּנְּבַתְּ
- îמְּבְּרָ אֶּלְ_בִּיְּרְ בָּּג יַבְּלְמִּיִּ אָבֶּינִ: (ס) וְלְאָ_אָבָּלְ בְּיִּוִם יַנְּיִבְׁהַ תַּמִּנִּ, לְטִׁם בָּּג וּיֵּלֵם יְטִׁיִּנְיָּנִוּ מִמָּם תַּמִּלְטוֹן בְּטִּבִּי. אָבּ
- ניתי حقوר ניצא יהונתו השׁהֵה לְמוֹעֵר דְּוֶדְ וְנַעַּר קַמָּן עִמְּוֹ:

beyond him. which I shoot.' And as the lad ran, he shot an arrow And he said unto his lad: 'Run, find now the arrows

lad, and said: 'Is not the arrow beyond thee?' which Jonathan had shot, Jonathan cried after the And when the lad was come to the place of the arrow

and came to his master. stay not.' And Jonathan's lad gathered up the arrows, And Jonathan cried after the lad: 'Make speed, hasten,

David knew the matter. But the lad knew not any thing; only Jonathan and

unto him: 'Go, carry them to the city.' And Jonathan gave his weapons unto his lad, and said

exceeded. one another, and wept one with another, until David ground, and bowed down three times; and they kissed place toward the South, and fell on his face to the And as soon as the lad was gone, David arose out of a

Between my seed and thy seed, for ever. saying: The Lord shall be between me and thee, and as we have sworn both of us in the name of the LORD, And Jonathan said to David: 'Go in peace, forasmuch

> אַמֶּר אָנָכִי מוָנֵה הַנַּעַר דָּץ וְהוּא־יָרֶה וַיְאַמֶּר לְנַמְּרְוּ רָֹא מִצֶּא נָאַ אָת־חַחִצִּים

בַנוֹגֹּג לְנַגַּלֹבוֹנִי:

تَكْرِيم مَتَاجًا مُفَلَا تَتَاكُمُهُا: ئىيئڭا تنظبُم ئىيئچا ھَلَتَدُ، يَقِمَر تَبِعِمُن וַיְּבְאָ חַנַּמַר עַד־מְקוֹם חַהַבָּי אֲשֶׁר יָרֶה

רחצי)[ק׳ תַּחִצִּים] נִיָּבְאׁ אֶל־אֲדֹנְיוּ: אַל־תַּעְּהַ נִיְלַลืְט נַעָּר יְהְוֹנְתָּן אָת־(כ׳ ניקָבֶא יְהְוֹנְתְּןֹ אַבְּבֵי, הַנָּעַר מְבֵבֶר הָיִהְיָה הָיִּשָּׁה

יָדְעָי אָת־תַדְּבֶּר: (סֹ) וֹנַנֹּמַר לאַ־יָּנַעַע מָאַיּמָר אַר יָּהְיָּנְעָן וְדָּוָֹר

ניאמר לו כק הבנא העיר: تنقا نبائما هم حجرد هج ستمد هَمُد جُن

אָנוַ בַמְּנוּ מַּבַבוּנִ עוֹנִצַּיִּל: וֹיִּשְּׁלַנוּ אָנִתְ אָּטַ בַמְּטַנּ וֹיִּבְכּנְ אָּנָתְ לְאַּפָּׁוּו אַּבְעָּׁה וַנְּהְטַּׁבוּ הָּלָהֵ פֹּמְּטִוּם بَالِمَارِ خَيْ لَلَٰلِهِ كُالِ مُنْجَمَّرُ بَاثِلًا لَنْظِم

זַרְעַּהָ עַר־עוֹלֶם: (פּ) יְהְנְּה יִהְנֶיהוּ בַּינָר וּבִּינָה וּבָּין זַרְעָּי וּבָּין וּמִּבְּהֹוּנוּ מִּוְנוּנוּ אַנְטוֹנוּ בַּמִּסׁ יִרוֹנִע כֹאַמָר וּגֹאָמֶר יִרוּלִינוֹ לְבוֹר בֻבַּ לְחָלָוִם אָּמֶּרְ

בפתרת פרשת שקלים

The Maftir on Shabbat Shekalim is Exodus 30:11 – 16. The Haftarah is II Kings 12:1 – 17.

בּן־שֶׁבַע שְׁנִים יְהוֹאָשׁ בְּמְלְכְוֹ: (פּ) Jehoash was seven years old when he began to reign. I:IIX

mother's name was Zibiah of Beer-sheba. and he reigned forty years in Jerusalem; and his In the seventh year of Jehu began Jehoash to reign;

instructed him. the Lord all his days wherein Jehoiada the priest And Jehoash did that which was right in the eyes of

מֹבֹאָר מֻבַּמ: שְׁנְּע מָלְנִי בִּירוּשְׁלְנָם וְשֵׁם אִפְּוֹ צִבְּיָר בְּאָנִע_אָבָּת לְנִעוּאָ מִלְעַ נִעוּאָה וֹאַבַבּהָנִם

אַשֶּׁר הוֹרָהוּ יְהוֹיָדֶע הַכֹּהֵן: ַנַּמָּשִ יְרוֹאָשׁ תַיִּשְׁר בְּעֵינֵי יְרוֹוָר כְּל־יָמְיִוּ

- Howbeit the high places were not taken away, the people still sacrificed and offered in the high places.
- And Jehoash said to the priests: 'All the money of the hallowed things that is brought into the house of the Lord, in current money, the money of the persons for whom each man is rated, all the money that cometh into any man's heart to bring into the house of the Lord,
- let the priests take it to them, every man from him that bestoweth it upon him; and they shall repair the breaches of the house, wheresoever any breach shall be found.'
- But it was so, that in the three and twentieth year of king Jehoash the priests had not repaired the breaches of the house.
- Then king Jehoash called for Jehoiada the priest, and for the other priests, and said unto them: 'Why repair ye not the breaches of the house? now therefore take no longer money from them that bestow it upon you, but deliver it for the breaches of the house.'
- And the priests consented that they should take no longer money from the people, neither repair the breaches of the house.
- And Jehoisda the priest took a chest, and bored a hole in the lid of it, and set it beside the altar, on the right side as one cometh into the house of the LORD; and the priests that kept the threshold put therein all the money that was brought into the house of the LORD.
- And it was so, when they saw that there was much money in the chest, that the king's scribe and the high priest came up, and they put up in bags and counted the money that was found in the house of the Lord.
- And they gave the money that was weighed out into the hands of them that did the work, that had the oversight of the house of the builders, that wrought out to the carpenters and the builders, that wrought upon the house of the Lord,

- רָק הַבְּמִוֹת לֹא־סָרוּ עִּוֹד הָעָָם מִוַבְּחָים וְמְקַשֶּׁרֶים בַּבְּמִוֹת:
- ַנּיֹאִמֶר יְהוֹאָט אָל־הַפֹּהֵנִים כֹּל בֶּסֶף י הַמֵּדִשׁׁים אֲשָׁר־יּיבָא בֵית־יְהוָהֹ בָּסֶף עוֹבֶר אִישׁ בָּסֶף נַפְּשִׁיִּת עֵּרְכֵּוֹ כְּלַ־כָּסֶף אֲשֶׁר יְעֲלֵהׁ עַל לֶב־אִישׁ לְהָבֶיא בָּית יְהוְּה:
- ִקְחָוּ לְהָם תַבְּּהַלִּים אָישׁ מֵאָת מַבְּרִוֹ וְהָם יחַזְּקוּ אָת־בָּבֶל תַבְּוֹת לְלָל אֲשֶׁר־וִמְּצֵא שֶׁם בְּדֶל: (פ)
- ַ וַיְהִי בִּשְׁנָּת עַשְּׁדֵּיִם וְשְׁלָּשׁ שְׁנָת לַמֵּלֵך יְתוּאָשׁ לֹא חִיְּקִוּ תַבֹּתָנִים אָת־בָּגֶל תַבְּיִת:
- וּקְרָאׁ חַמָּלֶף יְחוֹאָשׁ לִיחוִידָע חַפֹּחֵן * וְלַפַּׁחַנִּים וּיֵאִמֶּר אֲלַהָם מַהָּיִּשׁ אֵינְבֶּם אַלְ-הַּקְחִרּ-בֶּטֶףׁ מֵצֵּח מַבְּיִה וְעַּהָּ תַבַּיְת הַּהְּנְה:

- ויְהִי כִּרְאִוֹהְם כִּי־רָב הַבֶּסָף בָּאָרִוֹן וַיַּעַל סֹפֵּר הַמֶּלֶךְ וְהַכֹּהֵן הַנְּדִילִ וַיָּצְרִיוֹ וַיִּמְנֹּי אָת־הַבֶּסֶף הַנִּמְצֵא בֵית־יְהוְה:
- וְנֵחָנִי אָת־תַבֶּסָף תַמְּחָבָּן עַל־(כ׳ יד)[מ׳ יְדִין עַשֵׁי תַמָּלְאִלָּה (כ׳ הפקדים)[מ׳ תַמָּפְקָּדִים] בֵּית יְהְוָּה וַיּיֹצִיאָׁהִי לְחָרָשֵׁי הְעֵּץ וְלְבּּנִים הָעֹשָׁים בֵּית יְהְוָה:

and to the masons and the hewers of stone, and for buying timber and hewn stone to repair the breaches of the house of the LORD, and for all that was laid out for the house to repair it.

But there were not made for the house of the Lord cups of silver, snuffers, basins, trumpers, any vessels of gold, or vessels of silver, of the money that was brought into the house of the Lord;

for they gave that to them that did the work, and repaired therewith the house of the Lord.

Moreover they reckoned not with the men, into whose hand they delivered the money to give to them that did the work; for they dealt faithfully.

The forfeit money, and the sin money, was not brought into the house of the LORD; it was the priests.

ڹڂ۪ڂؚڂۿۿٮۦؾڎ؉ۿڂۦڽڟڹڽڂڽڬڟڽڹ ڶۿڂڗ؞ڟڹۿڂڂۻؿڟۿ؈ڟؿڟڟڹڂڹڹڹؙڬ ؙڶڴ؋ؙڶۮ؈ڹڂڹۼڴۮۦڽۿڟٳڹڂڟڎڹڽۦڹ۫ڹڹؙڬ

אַדְ לֹא יַשְׂטָר בֵּית יְהֹנְה סִפְּוֹת כֶּסֶרְ
 מִוַמְּרָוֹת מִוְּרָקוֹת חֲצַּצְרֹוֹת בְּלֹ־בְּלֵי זְהָבּ
 יִכְלִי־בָסֶרְ מִוֹרַהַבֶּסֶרְ חַמּיּבָא בִית־יְהֹנְה:
 בִּי־לִשֹּׁי חַמְּלְאבֶה יִתְּנָהוּ וְחִיְּקוּ־בְוֹ

, וְלַא יְחַשְּׁבֵּוּ אָת־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יִהְנִּי אָת־הַבֶּּסֶרְ עַל־יְּדְם לְהָת לְעַשֵּׁי הַמְּלְאִבֶּה בֵּי בֶאֶטְנָה הֵם עַשְׁים:

אָנוַ בָּינוּ יְהוָה:

ָהְיָהְ לַפֹּהַנָּיִם יְהְיְיּ: (פּ)

GLWR ICIT

The Mastir for Shabbat Zakhor is Deuteronomy 25:17 - 19.

We came forth out of Egypt; $\label{eq:Kappi} \mbox{$\lambda$e came forth out of Egypt;}$

how he met thee by the way, and smote the hindmost of thee, all that were enfeebled in thy rear, when thou wast faint and weary, and he feared not God.

Therefore it shall be, when the Lord inty God hath given thee rest from all thine enemies round about, in the land which the Lord in thy God giveth thee for an inheritance to possess it, that thou shalt blot out the remembrance of Amalek from under heaven; thou shalt not forget.

 $au_{ ext{TAXX}}$ בּבּאטַכֶּם מִּמָּאַבְיָם: $au_{ ext{TAXX}}$ בּבּאטַכָּם מִמָּאַבְיַם:

ڔڒڽۅڔڮ؇ڽڗ؋ ڝڮڽڔ؋؞ڔڒؠۅڔ ڿؚڂۦڽۏڽٷڿڔڡٷڽڽڋڔ؋ڔٷؠڔ؈ڿڔٵ بريو بخون چين

ְּיִחְלְּה בְּחָנֵיתَ יְהֹוָה אֱלֹהֵיף וֹלְףְ מִבְּלֹ־אִּיִבֶּיף מִּפְבִׁיב בָּאָבֶין אֲשֵׁר יְהוָה־אֱלֹהֶיף נֹמֵן לָף נַתַלְה לְרִשְׁמְּה מִמְחָת אֶת־זֵבֶר שֲמָלֵק מִתַּחַת הַשְּׁמְיִם לְא מִשְׁבְּח: (ב)

REULT ELWR ICIT

The Haftarah for Shabbat Zakhor is I Samuel 15:2 - 34.

7:AX

Thus saith the Lord of hosts: I remember that which Amalek did to Israel, how he set himself against him in the way, when he came up out of Egypt.

Now go and smite Amalek, and utterly destroy all that they have, and spare them not; but slay both man and woman, infant and suckling, ox and sheep, camel and ass.'

And Saul summoned the people, and numbered them in Telaim, two hundred thousand footmen, and ten thousand men of Judah.

And Saul came to the city of Amalek, and lay in wait in the valley.

And Saul said unto the Kenites: 'Go, depart, get you down from among the Amalekites, lest I destroy you with them; for ye showed kindness to all the children of Israel, when they came up out of Egypt.' So the Kenites departed from among the Amalekites.

And Saul smore the Amalekites, from Havilah as thou goest to Shur, that is in front of Egypt.

And he took Agag the king of the Amalekites alive, and utterly destroyed all the people with the edge of the sword.

But Saul and the people spared Agag, and the best of the sheep, and of the oxen, even the young of the second birth, and the lambs, and all that was good, and would not utterly destroy them; but every thing that was of no account and feeble, that they destroyed utterly.

Then came the word of the LORD unto Samuel, saying:

It repenteth Me that I have set up Saul to be king; for he is turned back from following Me, and hath not performed My commandments. And it grieved Samuel; and he cried unto the Lord all night.

ּבְּה אָמֵר יְהְוָה צְבְּאִית פְּלֵּדְהִי אָת אַשֶּׁר־עְּשֶׁה עַּמְלֵל לְיִשְּׂרָאֵל אָשֶׁר־שָׂם לֹוֹ בַּגְּׁבֶךְ בַּעֲלֹהִ מִמְּצְרֵיִם:

עַקַּה לֵךְ וְהִבִּינִּה אָת־עֲמָלֵק וְהָחֲרַמִּמָם אָת־בְּל־אַשֶּׁר־לֹוּ וְלָא תַחְמָל עָלְיִּר וְהַמַמְּה מֵאִַישׁ עַד־אִשָּׁה מֵעַלֵל וְעַד־יוֹנֶק מִשְּׁוֹר וְעַד־שֶּׁה מִנְּמֶל וְעַד־חֲמְוֹר: (ס)

ַ נִיִשְׁמֵּע שָׁאוּל אָת־הָעָּׁם וַיִּפְּקְדֵם בַּמְּלְאָים מָאתַיִם אָלֶךְ רַגְּלִי וַעֲשָׂהָת אַלְפָּים אָת־אָישׁ יְהוּדֶה:

י נּיִּבְאַ הַּאִירִ הַּגַבְהָּיִר הַּמְּבְלֵע נִיּנֶבְ בַּנָּנַנַיִּיִּ

וַ ַאָּמָר שָׁצָּוּל אֱל הַפַּוּלִּי לְכוּ סָׁרוּ רְדִיּ • מִתַּוֹּה מַמָלֵלִי פָּן־אָסִפָּףִ מִמֹּוֹ וְאַתְּׁה בְּעַלוֹּהָם מִמִּצְרְיִם וַיָּסַר בֵּינֵי יִשְׁרָאֵל יַמְלַלִּי

אַשָּׁר עַל־פְּנֵי מִצְרֶים: אַשָּׁר עַל־פְּנֵי מִצְרֵים:

لْمُنَا فِلْ مُنَاكِّلًا مُكِلِّا مُنْ * يَنْهُمْ مُنَاجِّلًا مُكِلًا مُكِلًا عَلَا

ַ יַּהַמִּלְ שָׁאִּיל וְהָשָׁם עַל־אָגָּג וִעַל־מִימָב י הַצּאֹן וְהַבְּקָר וְהַמִּשִׁנִּם וְעַל־הַבָּרִים וְעַל־בְּל־הַמֹּוֹב וְלָא אָבִּי הַחֲרִימָם הָהֵרִימוּ: (פּ)

בִישְׁמִי בִּי־הִמְלָּהְיִּ אָת־שְׁאִּיל ֹלְמֶׁלֶּךְּ בִּי־שְׁבֹ מֵאַחֲרָי וְאָת־דְּבָרֵי לֵאִ חֵקִים וַיִּחַר לְשְׁמִּיאֵל וַיּיְשָׁלְ אֵל־יְחְנָה בְּלִ־תַּלֶּיְהַ:

And Samuel rose early to meet Saul in the morning; and it was told Samuel, saying: 'Saul came to Carmel, and, behold, he is setting him up a monument, and is gone about, and passed on, and gone down to Gilgal.'

And Samuel came to Saul; and Saul said unto him: 'Blessed be thou of the Lord; I have performed the commandment of the Lord.'

And Samuel said: 'What meaneth then this bleating of the sheep in mine ears, and the lowing of the oxen which I hear?'

And Saul said: 'They have brought them from the Amalekites, for the people spared the best of the sheep and of the oxen, to sacrifice unto the Lord thy God; and the rest we have utterly destroyed.'

Then Samuel said unto Saul: 'Stay, and I will tell thee what the Lord Dath said to me this night.' And he said unto him: 'Say on.'

And Samuel said: 'Though thou be little in thine own sight, art thou not head of the tribes of Israel? And the Lord anointed thee king over Israel;

and the LORD sent thee on a journey, and said: Go and utterly destroy the sinners the Amalekites, and fight against them until they be consumed.

Wherefore then didst thou not hearken to the voice of the Lord, and didst that which was evil in the sight of the Lord;

And Saul said unto Samuel: 'Yea, I have hearkened to the voice of the Lord, and have brought Agag the king of Amalek, and have utterly destroyed the Amalekites.

But the people took of the spoil, sheep and oxen, the chief of the devoted things, to sacrifice unto the LORD thy God in Gilgal.

ניּשְׁבֵּם שְׁמּוּאֵל לִאַרָאִת שָׁאָוּל בַּבָּקָר וְהַנָּּׁה מַצִּיב לֹוֹ יְּד וַיִּסֹב וַיִּעֲבֹר וַיִּדֶּד הַגִּּלְגֵּל:

ני ניָבָא שְׁמוּאֵל אָל־שְׁאַוּל נַיַּאִמֶּר לַוֹּ שְׁאַוּל בַּרְוּּךְ אַמְּרֹ לֵיֹרוֹנְה הַקּיִמִיה אָת־דְּבָר בְּרְוּךְ אַמְּהֹ לֵיהֹנְה הַקּימִתִּי אָת־דְּבָר

וְקוֹל הַבְּקְׁר אֲשֶׁר אָנֶכִי שׁמֵעֵי: בּיִאְמֶר שְׁמוּאֶל וּמֶה קִּילִי שַׁמֶעֵי:

נ^גאטָר שָאִּגל מִעַּמָלִקַי הָבִיאִּים אַשָּׁר הְטָל הָשָׁם שַל־מִישָב הַצּאּן וְהַבָּּלָּר לְטָשַּ וְבְהַ לִיהְוָה אֵלֹהֵיף וְאָת־הַיּוֹתָר הָהֶרְמָנִי: (פ)

י ניאטר שׁמוּאַל אָל־שָׁאוּל חֲבֶר וְשָּׁוִּילָה (כ׳ קְּוֹּ אֲתְ אֲשֶׁר דְבֶּר יְחְנָה אֵלִי חַלְּיֵלָה (כ׳ ייאמרו)[ק׳ ניִאָמָר] לִוּ דַּבֶּר: (ס)

نىپنى خۇرچك مَح ـ نۇلى غە خۇل بۇنىڭ خەرچىك ئىلىد ئىلىنىڭ ئىلىدىنىڭكك ئىلىد ئىلىدىنىڭ ئىلىدىنىڭكى

, נִישְׁלְחַתְּהָ יְתִוֹּה בְּדָבֶרְ נַיּאִמֶּר בֵּךְ וְתַחֲבִימְהַּה אָת־הַחַשָּאִים אָת־עַּמְלֵּל הְנִלְחַמְהַּ בֹּוֹ עַּר כַּלּוֹהָם אֹהֶם:

װ ְּלְמָּׁם לְאִ־שְׁמָּעִיּ הְּקַוֹּל יְחְוָּה וַתַּעַּטִּ װְ יְלְמָּׁם לְאִ־שְׁמָּעִיּהְ הָּקַוֹּל יְחְוָּה: (ס)

يْنَكْمِات שָׁكُبْدَ كِذَّات שָׁמִּיצִּל كِيْهِات שָׁמִּלְחָנִי יְהְנָה נְאָבִיא אָת־אָגַּג מֵלֵּךְ עַּמָלְ יְאָת־שְׁלְחַנִיי יְאָת־שְׁמְלֵחָנִי מָלִיךְ מֵלֶלְךְ שְׁלִינִי

ַנִיּפָּח הִעָּם מֵהַשְּׁלֶל צָּאׁן יִבְּקָר הֵאשִׁיתּ הַחֲהֶם לְּיְבְּהַ לִּיהְנֶׁה אֱלֹהֶיף בַּּנְּלְנֶל: (ס)

- And Samuel said: 'Hath the Lord as great delight in burnt-offerings and sacrifices, As in heartening to the voice of the Lord? Behold, to obey is better than sacrifice, And to heatken than the fat of rams.
- For rebellion is as the sin of witchcraft, And stubbornness is as idolatry and teraphim. Because thou hast rejected the word of the LORD, He hath also rejected thee from being king.'
- And Saul said unto Samuel: 'I have sinned, for I have transgressed the commandment of the Lord, and hearkened thy words, because I feared the people, and hearkened to their voice.
- Now therefore, I pray thee, pardon my sin, and return with me, that I may worship the Lord.
- And Samuel said unto Saul: 'I will not return with thee; for thou hast rejected the word of the LORD, and the LORD hath rejected thee from being king over Israel.'
- And as Samuel turned about to go away, he laid hold upon the skirt of his robe, and it rent.
- And Samuel said unto him: 'The Lord hath rent the kingdom of Israel from thee this day, and hath given it to a neighbour of thine, that is better than thou.
- And also the Glory of Israel will not lie nor repent; for He is not a man, that He should repent.
- Then he said: 'I have sinned; yet honour me now, I pray thee, before the elders of my people, and before Israel, and return with me, that I may worship the Lord thy God.'
- So Samuel returned after Saul; and Saul worshipped the Lord.
- Then said Samuel: 'Bring ye hither to me Agag the king of the Amalekites.' And Agag came unto him in chains. And Agag said: 'Surely the bitterness of death is at hand.'
- And Samuel said: As thy sword hath made women childless, So shall thy mother be childless among women. And Samuel hewed Agag in pieces before the LORD in Gilgal.

- וַיַּאִמֶּר שִׁמוּאֵל הַחֵפֵּץ לִיהֹנָה בְּעֹלִית וּיְבְחִים כִּשְׁמִעַ בְּקַוֹל יְהְנָָה הָנָּה שְׁמִעַ מִזָּבַח מֹוֹב לְהַקְשִׁיב מֵחֲלֶב אֵילִים:
- چ، הַשַּאַרַ קָסָם מֶּנַרִ יְּאַנֵּן יִּחְרֶבַּ הַפְּצָּרִ יַעַּן מָאַסְמַּ אָתַ־דְּבָּר יְחִנְּה וַיִּמְאָסְךַּ מְמֵּלְדְּ: (ס)
- נְגְאָמֶר שְׁאָרָ אֶלְ־שְׁמִוּאֵלִ חַםּׄאָתִּי בּי־טְבְּרְהִיּ אֶת־פִּי־וְּהַנְּה וְּאָת־דְּבָּהֵיף כָּי בּי־טְבְּרְהִי אֶת־פְּי־וְהַנְּה וְאָתִי הְבָּהָיִי
- ְּיִשְׁמַבְּתָה עָא נָא אָת־חַטָּאתָי וִשָּׁיִב עִּמָּי יְאָשְׁמַתְוָה לִיהְוָה:
- ניַאִּמָר שִׁמוּאֵל אֵל־שָׁאִוּל לִאִ אָשִוּב עִּמָּך בֵּי מָאַסְמַּה אָת־דְּבָּר יָהֹנְה נִיִּמְאָסְדַּ יְהֹנְה מְהְיָּוֹת מֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל: (ס)
- נּיִפְּׁב הֵּמנּאֵל לְלֶנְבִי נּיּחַוֹעׁ בִּבְנָּוּ הָמִנּאֵל לְלֶנְבִי נִיּחַוֹעׁ בִּבְנָוּ הָמִנּאַל
- ַ נּנִּאַמֶּר אֵלֵיוֹ שִׁמּנּאֵל קַרָּע יָהֹוָר אָת־מַמְלְׁלָּנִּת יִשְּׁרָאֵל מִעְּלֵיִּרְ הַיּּוֹר נּנְקְנְּה לְבַעַּךְּ הַשְּׁרָב מִמֶּרְ: (ס)
- לא אָבֶם הָנּא לְהַנְּמֵם: י נום נַצָּה ישְׁרָאֵל לָא יִשְּׁמֵם:
- ְנְהֵאְמַּב חַמְּאִטִּי עַמְּה כַּבְּבֵינִי נָאָ נָגָּר יִקְּגִּיִּעְּיִּ רִיִּשְׁרָאֵלְ וְשָׁיִּב עִמְּיִ הְיְהְאָמִיר חַמְּאָתִי עַמְּהִי
- לְּיהְנֶה: (ס)
- אָכֵּן סָר מַר־הַמֶּנֶת: (ס) צַּמְלֵק וַיֵּלֶּךְ אֵלְיוּ אָגֵּג מַצְּרַנָּת וַיֵּאמֶר אָגְּג בּיִּאמֶר שְׁמוּאֵל הַנֵּישׁי אֵלִי אָתִראָנַג מֵלֶךְ
- אָטַ-אִּלֵּנִ כְפַׁנָּג גְטַנְאָ בּנּלְנְּכְ: (ס) בּּן_שַּׁאָמֶר אָמִנּאָר אַפָּוֹד נִיְשָּׁפָּּר אָמִנּאָר נַּגְאָמֶר אָמִנּאָר כַּאָאָר אַבָּלִי נָאִמָּר אָמִנּאָר

house to Gibeath-shaul. Then Samuel went to Ramah; and Saul went up to his אָלַבְנוֹנוֹנִ נִּבֹּמִנוֹ מֵאִנּלִ: יַבְּלְדְ שָׁמוּאָל הַרְמָּתָה וִשְׁאָּיִל עַלְה

erun ern

The Mastir for Shabbat Parah is Numbers 19:1 - 22.

This is the statute of the law which the Lord hath

And the Lord spoke unto Moses and unto Aaron,

wherein is no blemish, and upon which never came Israel, that they bring thee a red heifer, faultless, commanded, saying: Speak unto the children of

shall be slain before his face. shall be brought forth without the camp, and she And ye shall give her unto Eleazar the priest, and she

the tent of meeting seven times. finger, and sprinkle of her blood toward the front of And Eleazar the priest shall take of her blood with his

and her flesh, and her blood, with her dung, shall be And the heifer shall be burnt in his sight; her skin,

the heifer. scarlet, and cast it into the midst of the burning of And the priest shall take cedar-wood, and hyssop, and

the even. into the camp, and the priest shall be unclean until bathe his flesh in water, and afterward he may come Then the priest shall wash his clothes, and he shall

unclean until the even. water, and bathe his flesh in water, and shall be And he that burneth her shall wash his clothes in

a purification from sin. of the children of Israel for a water of sprinkling; it is clean place, and it shall be kept for the congregation the heifer, and lay them up without the camp in a And a man that is clean shall gather up the ashes of

> לאַ־עְּלֶּה עְּלֶּיה עָלִי אַרֻשָּׂה הְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין־בָּה מוּם אֲשֶׁר يَـقُر، هُم ـفَرَّر نَهُلَهُم أَنْكُلُه هَيْءِلِ قَرُبِ ַזאַת חָקַת הַתּוֹרֶה אֲשֶׁר־צְּוָה יָהוָה לֵאמָר

رَبُورَ بِدَيْدٍ هُمُ مَنْهِا بِهُمُ هِيَارًا مُعَنَادٍ:

ڂڟڗ؞ڔ؞ श्वेष्ट श्वेद्र क्ष्ये क्ष्येष्ट श्वेष्ट्र श्वेष्ट्र श्वेष्ट्र श्वेष्ट्र וּנְתַמָּם אַלָּה אֶל־אֶלְעָּוֹף תַכּהַוֹּן וְהוֹצֶּיא

אָל־נֹכַח פְּנֵין אָהֶל־מוֹעֶה מִדְּמָה שֶׁבַע إراجً لا هُرَمْنُكُ مَوتِدًا مَيْهُكُ فَهُ خُهُدُوْنِ لِنَائِدِ

וְלְאַח תַכּתָו מֵץ צֶּבֶוּ וְצֵּאָר וּשְׁנָי תוּלְעָת زهْں جَمْدُنِ نَهُن يُخِن مَح هَدُهُن نَهُلِكَ: וְשְׁבָרְ אָת־תַפְּרָה לְעֵינָוִי אָת־עֹרָה

וֹאַנוֹר יָבָאׁ אֶלְ־חַמִּנוֹנָה וִשְׁמָא הַכֹּנוֹן إجڥْه چڼځاد بوختا إټبام چڜدا چښت إبر في الألام المناطقة المناطق

בְּשָּׁרֵוּ בַּשָּׁנִם וְשְׁמֵא עַּרִ־הַעְּבֶּי ئتهِدَّه لِجَبِّه نُحَقَّه خَيْلًى خَفِيْت لَيْنَا

הַמְּאַר הָוֹא: حَمَّلِت خُرِّد نَشِلَهُ حَمْضُمُثُلُت خَرِّد نَلُك וְאָסַףו אַישׁ מְהֹוֹר אֲת אֵפֶר הַפְּּרְה וְהִנֵּיה

- And he that gathereth the ashes of the heifer shall wash his clothes, and be unclean until the even; and it stranger that sojourneth among them, for a statute for ever.
- He that toucheth the dead, even any man's dead body, shall be unclean seven days;
- the same shall purify himself therewith on the third day and on the seventh day, and he shall be clean; but if he purify not himself the third day and the seventh day, he shall not be clean.
- Whosoever toucheth the dead, even the body of any man that is dead, and purifieth not himself—he hath defiled the tabernacle of the Lord—that soul shall be cut off from Israel; because the water of sprinkling was not dashed against him, he shall be unclean; his uncleanness is yet upon him.
- This is the law: when a man dieth in a tent, every one that cometh into the tent, and every thing that is in the tent, shall be unclean seven days.
- And every open vessel, which hath no covering close-bound upon it, is unclean.
- And whosoever in the open field toucheth one that is slain with a sword, or one that dieth of himself, or a bone of a man, or a grave, shall be unclean seven days.
- And for the unclean they shall take of the ashes of the burning of the purification from sin, and running water shall be put thereto in a vessel.
- And a clean person shall take hyssop, and dip it in the water, and sprinkle it upon the tent, and upon all the vessels, and upon the persons that were there, and upon him that touched the bone, or the slain, or the dead, or the grave.
- And the clean person shall sprinkle upon the unclean on the third day, and on the seventh day; and on the seventh day he shall purify him; and he shall wash his clothes, and bathe himself in water, and shall be clean at even.

- ְּוְכִבֶּּס הָאֹסָר אָת־אָפָר הַפִּּרָהׁ אָת־בְּגִּדִּיוּ וְטְמֵא עַד־הָעָרֵב וֵהִיְהָה לִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלַגֵּר הַגַּר בְּתוֹכֶם לְחֻפָּת עוֹלֶם:
- . בְּנְגִּה בְּנֵנִת לְבְרֻ יֵנְפָּׁה אָבִׁם וְמִּמָא הִּבְׁגִּּע בּנְגִּה בְּנֵנִת לְבְרֻ יֵנְפָּה אָבִוֹם וְמִּמָא הִּבְּגִּע
- תַּשְּׁבְּיִמֶּי וּבַיְּוֹם תַשְּׁבִימֵּי תַשְּׁלִישֵּׁי וּבַיְּוֹם תַשְּׁבִימֵּי יִשְׁתַּר וְאִם־לֹא יִחְתַשָּׁא בַּיַּוֹם תַשְּׁלִישֵּׁי וּבַיְּוֹם תַשְּׁבִימֵי לָא יִשְׁתֵּר:
- בְּלִדֹהַנֹּגַעַ בְּמֵחַ בְּנָּפָשׁ הָאָדָׁם אַשָּׁר־יָמֹוּת יְלָא יִהְחַשָּׁא אָת־מִשְׁכֵּן יְתֹּנָתׁ שִּמָא יְנְכְּרְתָּה הַנָּפָשׁ תַהָּוּא מִיִּשִׂרָאֵל כִּי゚ מֵי נְדְּה לֹא־זֹרַק עַּלְיוֹ שְמֵא יִהְיֶּה עִּיֹד שְמְאָתִוֹ בְוֹּ:
- אָת הַפּוֹלִה אָבֶם פִּי־יָטָוּת בָּאָהָל בְּלְ־הַבָּא אֶלִ־הַאָּהֶלִ וְבְלִ־אֲשֶׁר בָּאָהָל יְטְּמָא שֶׁבְעַת יָמִים:
- ְּבְּלְנִוּ מְּמֵא הְוּא: בּ וְכִלְ בְּלָוּ פְּּתִוּחַ אֵּמֶב אֵנִן־צְּמָנִי פְּחָוּלִי
- ְּבְּלֵבְ אְּמֶּבְיִנְּמִּ מַּלְבִּבָּנִּ תַּשְּׂבָּה בְּחַלְלְ_חַנְבִּלְ אִיִּ בְּמֶּתַ אִיִּבְעָּצָּם אָדָם אִּיִ בְּקְבָּר יִמְּטָא מִבְעָּת יְמִים:
- הְּלְנִו מִנִם עַנֵּנִם אָּבְ_פֵּבְנִי בּ נְלְלֵּטִנְ כַּמִּמָא מִהְפַּׁר מִּבַפָּׁע עַעַמָּאָע וֹּנְעַן
- וְלָלָח אֵזִּוֹב וְמְבָל בַּמֵּיִם אֵישׁ מְחוֹרִ וְחִזְּח עַל־הָאָהֶל וְעַל־בָּל־הַבֵּלִים וְעַל־הַנְּפְשִׁוֹת אֲשֶׁר הֵיִּישְׁם וְעַל־הַנֹּגַע בַּעֶּצֶם צַּוֹ בֶחְלְל אָוֹ בַמֶּת אָוֹ בַקְּבֶר:
- ְּהִזְּה הַמְּהֹרֹ עַל־הַמְּמֵא בַּיִּיֹם הַשְּׁלִישִׁי יבַיִּוֹם הַשְּׁבִיעֵי וְחִמְאֵוֹ בַּיַּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְכְבֶּּסְ בְּגְּדֶיוֹ וְרְחַץ בַּמָּיִם וְטְהֵר בְּעֶּרֶב:

- But the man that shall be unclean, and shall not purify himself, that soul shall be cut off from the midst of the assembly, because he hath defiled the sanctuary of the Lord, the water of sprinkling hath not been dashed against him: he is unclean.
- And it shall be a perpetual statute unto them; and he that sprinkleth the water of sprinkling shall wash his clothes; and he that toucheth the water of sprinkling shall be unclean until even.
- And whatsoever the unclean person toucheth shall be unclean; and the soul that toucheth him shall be unclean until even.
- וּאָישׁ אַשָּׁר־יִמְמָאׁ וְּלָאׁ יִתְחַשְּׁא וָנִבְּרְתָּה הַנְּפָשׁ הַהָּוֹא מִתְּוֹךְ הַקְּהָל בִּי אָת־מִקְרַּשׁ יְהְנְּה שִּמָּא מֵי נִהְָה לֹא־זֹרָק עָּלֶיו שְׁמֵא הְוּא:
- ַ ן הְיְתָה לָהֶם לְהֻקַּת עוֹלָה וּעַיָּה מֵי־הַנִּדְּה יִשְׁמֶא יְכְבֵּס בְּנְדְּיוּ וְהַנֹּגִעַ בְּמֵי הַנִּדְּה יִשְׁמֶא עַּד־הְעֶּרֵ:
- עַנְּנֹמִע שַּׁמְׁלֵא מַּגַעְבֶּלְ נַמְּמֶא נֹמְלֵא נְעַנָּפָּמָ נְבָּבְ אַמֶּגַעִנִּמַבְלַנְ עַמְּמֵא נֹמָלֵא נְעַנָּפָּמָ

TEUTR ETUR ETT

The Haftarah for Shabbat Parah is Ezekiel 36:16 –38.

Moreover the word of the Lord came unto me, saying:

Son of man, when the house of Israel dwelt in their own land, they defiled it by their way and by their doings, their way before Me was as the uncleanness of a woman in her impurity.

- Wherefore I poured out My fury upon them for the blood which they had shed upon the land, and because they had defiled it with their idols;
- and I scattered them among the nations, and they were dispersed through the countries; according to their way and according to their doings I judged their way and according to their doings I judged
- And when they came unto the nations, whither they came, they profaned My holy name; in that men said of them: These are the people of the Lord, and are gone forth out of His land.
- But I had pity for My holy name, which the house of Israel had profaned among the nations, whither they
- Therefore say unto the house of Israel: Thus saith the Lord God: I do not this for your sake, O house of Israel, but for My holy name, which ye have profaned among the nations, whither ye came.

בּן־אִּדִּׁם בֵּית יִשְׂרָאֵל יִשְׁבָּים עַלְפַּנֵּי. וִישִּּׁמְּאַנ אִוֹלְיִּה בְּדַרְבָּם וּבַעֵּלִילוֹתָם בְּשְׁמְאַת ְתַּנְּדְּׁה תִיְתָה דַרְבָּם לְפָּנֵי.

9EIXXXX [נְבֵּר בְּבַר יְרֵנְׁר אֶבֶׂר בְאֵלֶּוֹר:

- מְּמְאֵנְהֵי: אַמְּג_אָפְבַׁנּ מַּלְ_הַאָּבָּאְ נּבִּינִקְיָנֵם ' אָמָבְּבַּׁהְ הַמְּלִי, מַּלְ-הַאָּבָ
- וֹכֹהֹּלְ,לְוִנִים חִּפֹּמִּטִּׁים: זּי נֹאָפּֿיִּאְ אָטַׁםְ פַּנִּוְיִם וֹּיִּגַּׁרִוּ בֹּאִּבֹאַנִע כַּבַּבְבָּם
- נִיִבוֹא אָל־תַגּוֹיִם אֲשֶׁר־בָּאִי שְׁם וַיְתַלְלִּיּ אָת־שֵּׁם קְרְשִׁי בָּאֵמָר לְהָם עַם־יְּהְנֶָׁה אֵלֶה ימֵאַרְצִי יִּצְאִי:
- יְשְׁרָאֶלְ פַּגּוּיָם אֲשֶׁר בָּאוּ שֲׁמֶּר חִלְלֶּחוּ פַּית יִשְׂרָאֶלְ פַּגּוּיָם אֲשֶׁר בָּאוּ שֲמֶּר הַלְלֶּחוּ (פּ)
- לבّן אָמַר לְבִּיח־יִשִּׁרָאֵל כָּה אָמַר אַדֹּנֵי בֵּהוְה לָא לְמַעַּנְבֶם אֲנִי עֹשֶׁה בֵּית יִשִּׂרָאֵל בָּי אִם־לְשֶׁם־קְּדְשִׁי אֲשֶׁר חִלַּלְמָּם בַּוּוּיִם אֲשֶׁר־בָּאהֶם שֶׁם:

- And I will sanctify My great name, which hath been profaned among the nations, which ye have profaned in the midst of them; and the nations shall know that I am the Load, saith the Load God, when I shall be sanctified in you before their eyes.
- For I will take you from among the nations, and gather you out of all the countries, and will bring you into your own land.
- And I will sprinkle clean water upon you, and ye shall be clean; from all your uncleannesses, and from all your idols, will I cleanse you.
- A new heart also will I give you, and a new spirit will I put within you; and I will take away the stony heart out of your flesh, and I will give you a heart of flesh.
- And I will put My spirit within you, and cause you to walk in My statutes, and ye shall keep Mine ordinances, and do them.
- And ye shall dwell in the land that I gave to your fathers; and ye shall be My people, and I will be your God.
- And I will save you from all your uncleannesses, and I will call for the corn, and will increase it, and lay no famine upon you.
- And I will multiply the fruit of the tree, and the increase of the field, that ye may receive no more the reproach of famine among the nations.
- Then shall ye remember your evil ways, and your doings that were not good, and ye shall loathe yourselves in your own sight for your iniquities and for your abominations.
- Mot for your sake do I this, saith the Lord GoD, be it known unto you; be ashamed and confounded for your ways, O house of Israel.

- וְקַדַּשִׁהִּי אָת־שָׁמֵי הַגִּּדִיל הַמָּחָכָּל בַּגִּיִּיִם אַשֶּׁר הִלַּלְהָם בְּתִּיכָם וְיִדְעִּי הַגִּיִם בִּי־אָנֵי יְהִנְה נְאָם אֲדֹנֵי יֵהוֹה בְּהִקְּדְשִׁי בְכֶם לְעֵינֵיהֶם:
- אָלְ־אַרְעַהְּבֶּם: אָהְבֶּם מִפְּלִ-הְאֵּרָצִיה וְהַבֵּאהָי אָהָבֶם אָלְקַחָהְתֵּי אֶהְבֶּם מִּלְ-הַאָּרָצִיה וְהַבָּאהָי אָהָבֶם אָלְקַחָהְתָּי אָהְבָּבּה
- يم باير من المناهدة المناهدة المناهدة المناهدة المناهدة المناهدة المناهدة المناهدة المناهدة المناهدة المناهدة ا المناهدة المناهدة المناهدة المناهدة المناهدة المناهدة المناهدة المناهدة المناهدة المناهدة المناهدة المناهدة الم
- מְבְּמָּבְכְּם וֹּנְטַמַּ, לְכֵּם לֶכְ בַּמֶּב: אָשָּׁוֹ בְּלֵבְבְּכֵׁם וַנִּסְׁבְנָי, אָּעַבְלֶבְ עִאָּבָוֹ וֹנִטַמַּ, לְכִםְ לֶבְ טִבְּחָ וֹנִנִּטַ עִדִּאָבִּוֹ
- וֹהְמִּגְעֵׁם: אָמָּגַבְבְּנִעׁפּֿקְ שַּקְכִּנְ נִמְמָּפָּׁמָּג שַּׁמְּטִג אָמַבַבְנִעׁ: אָשַּׁן בִּצְבָבִּים וֹהָמָגִעִּג אָעַ
- ָ וִישַּׁבְתֵּם בְּאָבֶץ אַשָּׁר נָתָהִי לֹאֲבְתִיכָם וְהְיֵיהָם לִי לִלְּם וְאֵנֹלִי אֶהָנֶה לָבֶם לֵאלֹהָים:
- נהושעתי אָקְבׁם מִכָּל שָׁמָאִוֹתִיבֶם וְקְרֶאִתִּי אֵלְ-תַדְּגְן וְתִרְבֵּיתֵי אִתְּוֹ וְלִאִ-אָתֵּן עֲלֵיכֶם רַעַב:
- ְּוְהִרְבֵּיִהִי אָת־פְּרֵי הָעֵּץ וּהְנוּבָת הַשְּׁדֶה לְמַעַן אֲשֶׁר לֵא הִקְחִוּ עָּוֹד חָרְפָּת רָעָב בַּגּוֹיְם:
- הֿוּלָטּיִכְּם וֹמֹלְ טּוָהַׁבּוָטִיכֵּם: אַמִּב לְאַ-מּוָבִים וּלִלִּמְטִם בֹּפֹּוֹיכְם הַּלְ יִוֹכֹּבִשִׁם אָטַ-גַּבַבְּכֵם טִבִּהָּים וּמִמּלָלְהָכֵם
- ְלֵא לְמַמַּנְבֶּם אֵּנִי־עַּשָּׁה נָאָם אֲדִנֵי יֵהוֹה יְנְּדָע לְבָה בַּּוֹשׁי וְהִבֶּלְמָּי מִדַּרְבֵיבֶם בֵּית לְא לְמַעַּנְבֶּם אַנִּי־עַשְּׁה וְאָם אֲדֹנֵי יֵהוֹה

Thus saith the Lord God: In the day that I cleanse you from all your iniquities, I will cause the cities to be inhabited, and the waste places shall be builded.

And the land that was desolate shall be tilled, whereas it was a desolation in the sight of all that passed by.

And they shall say: This land that was desolate is become like the garden of Eden; and the waste and desolate and ruined cities are fortified and inhabited.

Then the nations that are left round about you shall know that I the Lord have builded the ruined places, and planted that which was desolate; I the Lord have spoken it, and I will do it.

Thus saith the Lord God: I will yet for this be inquired of by the house of Israel, to do it for them; I will increase them with men like a flock.

As the flock for sacrifice, as the flock of Jerusalem in her appointed seasons, so shall the waste cities be filled with flocks of men; and they shall know that I am the Lord.

- ְּבָּה אָמֵר אֵדְנֵי יֵחוֹה בִּיוֹם שַהֵרֵי אָהְבֶׁם מִכְּל עַּנְוֹיִמִיכֶּם וְהִוֹשִׁבְּחִּי אָת־הַעָּלִּים הְנְבְנֵוּ הֶחֲרְבְוֹת:
- ֻ הְּמִׁמְּׁנִי לְמִּנֵוֹ כֹּלְ_מִנְדֵּׁר: בּי וִׁנִאָּבֵּא נַּוֹּהַמִּּנִנִי פַּמִּדֵּר נַּטִּנִי אָהָר נִינִינִייִי
- , וִאָּמִרֹּי הַאָּבֵץ הַלֵּיִּלִּ הַנְּשִׁמָּה הַיְמָה קְּנַן־עֵּדֵן וְהַעְּרֵיִם הָחֲרֵבָוֹת וְתַּנְשִׁמִּוֹת וְהַנְּהֵרְסִוֹת בְּצִיּרְוֹת יָשֶׁבוּ:
- ְיִיְרְעֵּי הַגּּיִיִׁם אֲשֶׁר יִשְׁאֲרוּ סְבִיבְוֹתֵיכֶם בָּיוּ אֲנֵי יְהֹנְׁה בְּנִיתִי הַנְּהָרֶסׁיֹת נְטַעְּתִּי הַנְּשִׁמָּה אֲנֵי יְהֹנְה דְּבְּרְתִּי וְעְטֵּהְיִי (ס)
- בְּגִאָן אָבֶׁם: בְּגִּאָן אָבֶׁם: בְּגִּאָן אַבֶּם:
- چ جونا קדשׁים جونا יִרוּשָׁלִם הָמָוּשֶּׂיִה עָאוּ בֵּן הְּהְיֶּינְה הָשָּׁרֵים הָהֲבֵבׁוֹת מָלֵאִוֹת צָאוֹ אָדֶם וְיִדְשִׁיּ בִּי־אָנֵי יְהוְה: (ב)

REULT ELUT RAITW

The Mastir for Shabbat Hattodesh is Exodus 12:1 - 20. The Hastarah is Ezekiel 45:16 - 46:18.

All the people of the land shall give this offering for the prince in Israel.

And it shall be the prince's part to give the burnt-offerings, and the meal-offerings, and the drink-offerings, and in the new moons, and in the sabbaths, in all the appointed seasons of the house of Israel; he shall prepare the sin-offering, and the meal-offering, and the peace-offerings, to make atonement for the house of Israel.

Thus saith the Lord God: In the first month, in the first day of the month, thou shalt take a young bullock without blemish; and thou shalt purify the sanctuary.

كْلْشِنْ» جَانِمْتِ بَغْدٍا اِبَادُ هِاكَ سَهِدَيْنَ سَبُعْدَ مَعْدِا بَيْنِ مِنْ فِيْنِا اِبَادُ هِاكَ سَهَدَاتِيْنَ سَبُعْدَ

ְּעֵלְ־הַנְּשָׁיֹא יֵהְנָה הִעִּילִוֹת וְהַמִּנְחָהֹ הְבְּלִרֹמוּעֲבֵי בֵּתִּנִּם וּבֶחֲדָשִׁים וּבַשַּבְּתִּוּת אָת־הַשַּאָת וְאָת־הַמִּנְחָה וְאָת־הַעִּלְהִ אָת־הַשַּאָת וְאָת־הַמִּנְחָה וְאָת־הַעִּלְהִ אָת־הַשְּׁלְמִים לְכַפֶּר בְּעָר בֵּית־יִשְׂרָאֵל: (ס)

ַ פֿה־אָמַר" אַדְּנֵי יֵהוֹה בֶּרִאִּשׁוֹן בְּאָחֵר לַחֹהֶשׁ הַפָּח פַּר־בָּן־בָּקֵר הָמִים וְחִפֵּאָה אָת־הַמְּקְהַשׁיּ

And the priest shall take of the blood of the sin-offering, and put it upon the door-posts of the house, and upon the four corners of the settle of the altar, and upon the posts of the gate of the inner court.

And so thou shalt do on the seventh day of the month for every one that erreth, and for him that is simple, so shall ye make atonement for the house.

In the first month, in the fourteenth day of the month, ye shall have the passover, a feast of seven days, unleavened bread shall be eaten.

And upon that day shall the prince prepare for himself and for all the people of the land a bullock for a sin-offering.

And the seven days of the feast he shall prepare a burnt-offering to the LORD, seven bullocks and seven rams without blemish daily the seven days; and a he-goat daily for a sin-offering.

And he shall prepare a meal-offering, an ephah for a bullock, and an ephah for a ram, and a hin of oil to an ephah.

In the seventh month, in the fifteenth day of the month, in the feast, shall he do the like the seven days; to the sin-offering as well as the burnt-offering, and the meal-offering as well as the oil.

Thus saith the Lord GoD: The gate of the inner court that looketh toward the east shall be shut the six working days; but on the sabbath day it shall be opened, and in the day of the new moon it shall be opened.

And the prince shall enter by the way of the porch of the gate without, and shall stand by the post of the gate, and the priests shall prepare his burnt-offering and his peace-offerings, and he shall worship at the threshold of the gate; then he shall go forth; but the gate shall not be shut until the evening.

Likewise the people of the land shall worship at the door of that gate before the Lora in the sabbaths and in the new moons.

And the burnt-offering that the prince shall offer unto the Lord shall be in the sabbath day six lambs without blemish and a ram without blemish;

and the meal-offering shall be an ephah for the ram, and the meal-offering for the lambs as he is able to give, and a hin of oil to an ephah.

ָּ וְלְׁמָח הַפֹּהֵוְ מִתָּם הַחַשָּׁאִת וְנָתַוֹ אֶלִ־מְוּתַּת הַבַּׁיִת וְאֶלֹ־אַרְבָּע פִּנִּוֹת הָעֵּזָהָה לַמִּוְבֵּח וְעַּל־מְוּנִוֹת שַׁעַר הָחָצֵר הַפְּנִימֶית:

∞ וְכֵּן מַּעֲשָׁר בְּשִׁרְעָה בַּרְהָה מֵאָישׁ שֹֹנֶה ימּבְּתְּי וְכְפַּרְמָם אָת־תַבְּיִת:

קָבֶם הַפְּּסִח חָג שְׁבֻעָּוֹת יָמִים מַצִּיֹת יִאָבֵל: לֶבֶם הַפְּּסַח חָג שְׁבֻעַּוֹת יָמִים מַצִּיֹת יֵאָבֵל:

ַ נְּעְשָׁׂה הַנְּשִׁיאׁ בַּיִּוֹם הַהְוּא בַּעֵּדְוֹ וּרְעָר בְּלְעַם הָאָהֶץ פָּר חַמְּאָה:

וְשִׁבְעַּתְ יְמֵי־הָחָגִּ יַעֲשָׁׁה עּוֹלֵָה לִּיהֹוָה שִׁבְעַה פְּוִּים וְשִׁבְעַּת אֵילֵים הָמִימִם לִּיּוֹם שִׁבְעַה הַיְּמִים וְחַמְּאֵה שִׁעִּיר עִזִּים לַיְּוֹם: ימְנְחָה אֵיפֶה לְפֶּר וְאֵיפֶה לְאָיִל יַעֲשֶׂה

וְשֶׁמֶן תִין לִאֵיפֶּה: چ פַשְׁבִיִּעִּי בְּחְָמִשְׁה עְשֶׁר יָוֹם לַחֹהֶשׁ בָּחָׁרְ

َ يَوْشِد چَهُٰرَٰہ שَجِوْبَ הَיָמִים בַּחִפָּאֹת چَوْرَٰۃ וְבַמִּנְחֻה וְבַשֶּׁמֶן: (ס)

פֹּה־אָמִר אַדֹּנָי יָהוֹה שַׁעַר הָחָצֵר הפְּנִימִיתֹ הַפֹּנָה קַדִּים יִהְיָה סְגִּּר שֵׁשֶׁה יְמֵי הְמִּצְשֻׂה וּבְיִוֹם הַשַּׁבְּתֹ יִפְּהֵחַ וּבְיִוֹם הַהְדֶּשׁ יְפְּתְחַ:

ܕܩܘ ܕܩܘ ܩܪܩܩ ܩܣܩܩ מהיץ • ןעִמַדׁ עַל־מִזּיוַת חַשַּׁעַר וְעָשָׁי חַפֹּחַנִּים אַת־עִילְתֹּוֹ וְאָת־שִׁלְמָיוּ וְהִשְׁתַּחָנָת עַל־מְפְתַּן חַשָּׁעַר וְיָצְא וְחַשָּׁעַר לֹא־יִסְּגֵר עַד־הְעֶּרֶב:

ָּ וָהִשְׁפַּהָוֹת יִבְחֲדָשִׁים לְפָּנֵי יְהוְוֹה: בַּשַּבְּהָוֹת יּבֶחֲדָשִׁים לְפָּנֵי יְהוְה:

י וְהָשְּבְּׁה אֲשֶׁר יַקְּרָב הַנָּשִׁיא לִיהֹוְה בְּוִם הַשְּּבְּׁה שִׁשְּׁר כְּבָשָׂים הְמִימָם וְצִּיִל הְמִים:

بَدِر نِهُمُا بَرا خُهْرَجُ لَحَجُهُره مَثِيَّاتِ مَنَّاتِ مَثْنُاتِ مِنْكُ خَهْرَةً لَحَجُهُرَهِ مَثِيَّاتٍ مَنَّاتٍ

XLVI:1

- And in the day of the new moon it shall be a young bullock without blemish; and six lambs, and a ram; they shall be without blemish;
- ephah. es shall prepare a meal-offering, an ephah for the lambs according as his means suffice, and a hin of oil to an ephah.
- And when the prince shall enter, he shall go in by the way of the porch of the gate, and he shall go forth by the way thereof.
- But when the people of the land shall come before the LORD in the appointed seasons, he that entereth by the way of the north gate to worship shall go forth by the way of the south gate; and he that entereth by the way of the south gate; shall go forth by the way of the south gate shall go forth by the way of the morth gate; he shall not return by the way of the gate morth gate; he shall not return by the way of the gate north gate; he shall not return by the way of the gate north gate; he shall not return by the way of the gate north gate; he shall not return by the way of the gate north gate; he shall not return by the way of the gate north gate; he shall not return by the way of the way of the way of the south gate; he shall not return by the way of the way of the south gate; he shall not return by the way of the way of the south gate; he shall not return by the way of the way of the south gate; he shall not return by the way of the way of the south gate; he shall not return by the way of the way of the south gate; he shall not return by the way of the way of the way of the south gate; he shall not return by the way of the
- And the prince, when they go in, shall go in in the midst of them; and when they go forth, they shall go forth together.
- And in the feasts and in the appointed seasons the meal-offering shall be an ephah for a bullock, and an ephah for a ram, and for the lambs as he is able to give, and a hin of oil to an ephah.
- And when the prince shall prepare a freewill-offering, a burnt-offering or peace-offerings as a freewill-offering unto the Lord, one shall open for shall prepare his burnt-offering and his shall prepare his burnt-offering and his he shall prepare his forth on the sabbath day; then he shall go forth; and after his going forth one shall shut the gate.
- And thou shalt prepare a lamb of the first year without blemish for a burnt-offering unto the LORD daily; morning by morning shalt thou prepare it.
- And thou shalt prepare a meal-offering with it morning, the sixth part of an ephah, and the third part of a hin of oil, to moisten the fine flour: a meal-offering unto the LORD continually by a perpetual ordinance.
- Thus shall they prepare the lamb, and the morning, for meal-offering, and the oil, morning by morning, for a continual burnt-offering.

- ְּבְּלֵנִם נַאָּנִלְ הְּמִנְמֶם נִהְיָנִ: •בְּנָנִם תַּנְוְבָּשׁ פָּר בָּן־בָּקָר הָמִנִמָם וְשִּׂשָׁת
- ן אֵיפָּה לַפְּר וְאֵיפָּה לְאַיִל יִעְשָׂה מִנְחָה וְלַפְּבְשִׁים כַּאֲשֶׁר חַשִּׁיג יָדִוֹ וְשֶׁמֶן תִין לְאֵיפֶה:
- יבְרַוֹא הַנְּשְׁיִא בַּרֶרְ אִנִּלְם הַשָּׁעַּרִ יָבְוֹא הְבְרַוֹא הַנְּשְׁיִא בַּרֶרְ אִנּלָם הַשָּׁעַּרִ יָבְוֹא
- וּבְבֹוֹא עַם־הָאָהֶץ לְפָּנֵי יְחִוָּחֹ בַּמּוֹעֲדִים הַבְּׁא הַרֶף־שַׁעַר צָפֿוֹן לְהָשִׁתַּחַוֹּת יֵצֵא הַרֶף־שַׁעַר צְּפִּוֹנְה לַא יָשׁוּב הֻּרֶף הַשַּׁעַר אֵשֶׁר־בָּא בֹוֹ בֵּי נִכְחָוֹ (כ׳ יצאו)[ק׳ יֵצֵא]:
- נצאנ: " "נְסַנְּמָּנִא בַּסַנְכָּם בַּבַנִאָם נְבָנָא נַבְצֵאטִם"
- ، יבַחַגַּים יבַמּוֹצֵדִים מִּדְיָָה חַמִּנְחָהׁ אֵיפֶּה לפְּרֹ וְאֵיפֶּה לְאַׁיִל וְלַבְּשָׁים מַתַּת יָדִוֹ וְשֶׁמֶן הֵין לְאֵיפֶּה: (פ)
- וְבִּי־יַעֲשָׁהֹ הַנְשָּׁיא נְדָבְׁה עּוֹלָה אִוֹ־שָׁלְמִיםׂ קִדְּים וְעְשָׁה אָת־עִּלְתוֹ וְאָת־שִׁלְמִּיוֹ כַּאֲשֶׁר יַצְשֶׁה בְּיִּם תַשְּׁבָת וְיָצָא וְסָגַר אָת־תַשִּׁעַר צַחֲרֵי צֵאְתְוֹ:
- ַ נְבְּבָה פָּלְבֶת פַּבְּפֶר פַבְּקָר פַעָּטָר אֹרְנָר לַיִּים בּ וְבָבָשׁ פָּן־שְׁנְהִי הַלָּים פַעַּטָּר אָרָוּ:
- ‹‹‹بَدِبَرَتْ رَبِيْشْتَ عِكِٰرَا چَچَةِرَا چَچۡجَاتُ • نَّاشِّرِيَ رَهُرَجُّتِ إِنْشِيْا نِهَجُرْنِيْنِيَ بَيَرَا خِرَاتُ غِيرَ-بَوْخُرَّتُ بِبْدِبَتِلْ كِنْدَزِّتُ بِهِزِيْتِ عِنْجُاتُ مِثِرَاتُ:
- (כ׳ ועשו)[ק׳ יַעֲשׁוּ] אָת־הַבָּּבֶּע וְאָת־הַמִּנְחָה וְאָת־הַשָּׁמָן בַּבָּבֶּר בַבָּבֶּר עוֹלֵת הְמִיד: (ס)

- Thus saith the Lord God: If the prince give a gift unto any of his sons, it is his inheritance, it shall belong to his sons, it is their possession by inheritance.
- But if he give of his inheritance a gift to one of his servants, it shall be his to the year of liberty; then it shall return to the prince; but as for his inheritance, it shall be for his sons.
- Moreover the prince shall not take of the people's inheritance, to thrust them wrongfully out of their possession; he shall give inheritance to his sons out of his own possession; that My people be not scattered every man from his possession.'
- פֹּה־אָמֵׁר אֲדֹנֵי יֶהוֹה בִּי־יִמֹּן הַנְּשִׂיא מַחְּנָהֹ לְאֵישׁ מִבְּנְיוּ נַחֲלְתִּוֹ הָיא לְבָנֵיוּ מְּהְיָּה אֲחֻזְּהָם הָיא בְּנַחֲלְה: (ס)
- ر اجد نشا מקئה מנחלהו לאחר מעבדי بہرمہ ڈا עד שנת הדרור ושבת לנשיא אַף נַחַלְהוֹ בְּנֶנִי לְחֶם מִהְיֵה:
- رظאַ־יִּפָּׂח הַנָּשִׁיא מִנָּחַלָּת הָעָּׁם לְהָוֹנִסָם! מְאַחַזָּהְם מִאָּחַזָּהִוֹ יַנְתַל אָת־בָּנְיִוּ לְמַעַּן אָשֶׁר לֹא־יָבָּצִי עַמָּי אָישׁ מִאַחַזָּהְוּ: